ÎN SPATELE ROMANULUI **CODUL LUI DA VINCI**
SE AFLĂ O ISTORIE NECUNOSCUTĂ PÎNĂ ACUM...
DAR ȘI O CARTE CARE O DEZVĂLUIE

SÎNGELE SFÎNT ȘI SFÎNTUL GRAAL

MICHAEL BAIGENT
RICHARD LEIGH și HENRY LINCOLN
Autorii romanului **MOȘTENIREA MESIANICĂ**

Michael Baigent,
Richard Leigh şi
Henry Lincoln

Sângele Sfânt şi Sfântul Graal

Traducere din limba engleză şi note de
Ana-Veronica Mircea
EDITURA RAO
2005

Grupul Editorial RAO, Str. Turda 117-119, Bucureşti,
ROMÂNIA

Tiparul executat de R.A. „Monitorul Oficial” Bucureşti,
România 2005
ISBN 973-576-845-3

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
BAIGENT, MICHAEL
Sângele Sfânt şi Sfântul Graal / Michael Baigent, Richard Leigh,Henry Lincoln;
Trad.: Ana Veronica Mircea
Bucureşti: RAO International Publishing Company, 2005
Index ISBN 973-576-845-3

Henry Lincoln s-a născut la Londra, în 1930. Francofon pătimaş, a fost,pentru mult timp, extrem de interesat de limba, istoria şi cultura franceză. Încă din copilărie, s-a angrenat în studiul egiptologiei şi a învățat singur să descifreze hieroglifele. Misterele care înconjoară Egiptul antic l-au condus, în scurt timp, către alte enigme ale istoriei. Astfel a avut prilejul de a explora mitologia, religiile şi o serie de aspecte ezoterice. Este autorul a peste o sută de scenarii pentru televiziune.

Cu toate că, de peste douăzeci de ani, cercetează enigmele istoriei şi o serie de subiecte ezoterice, *Richard Leigh* este, în primul rând, romancier şi nuvelist. Născut în 1943, în New Jersey, şi-a făcut studiile la Universitatea Tuffs, la Universitatea din Chicago şi la Universitatea din New York, de unde şi-a obținut diploma. Începînd de atunci, a ținut numeroase prelegeri la colegii şi universități din Statele Unite, Canada şi Marea Britanie.

Născut în Noua Zeelandă, în 1948, *Michael Baigent* este licențiat în psihologie şi s-a pregătit pentru cariera de profesor. În acelaşi timp şi-a menținut activ interesul pentru istorie, religie şi ezoterism. In 1973 a devenit fotograf

profesionist. În această calitate, a călătorit în zone îndepărtate, cum ar fi Laos şi Bolivia. In 1976 a revenit în Anglia pentru a face cercetări în vederea unui studiu asupra *Cavalerilor Templieri*. După un foarte scurt timp, i-a întâlnit pe Richard Leight şi pe Henry Lincoln şi s-a implicat în investigațiile legate de misterul de la *Rennes-le-Château*.

Mulţumiri,

Dorim să-i mulțumim în mod deosebit lui Ann Evans, fără de care această carte nu ar fi putut fi scrisă. De asemenea, recunoştința noastră se îndreaptă către: *Jehan L'Ascuiz, Robert Beer, Ean Begg, Dave Bennet, Colin Bloy, Juliet Burke, Henry Buthion, Jean-Luke Chaumeil, Philippe de Cherisey, Jonathan Clowes, Shirley Collins, Chris Cornford, Painton Cowan, Roy Davies, Liz Flower, Janice Glaholm, John Glover, Liz Greene, Margaret Hill, Renée Hinchley, Judy Holland, Paul Johnstone, Patrick Lichfield, Douglas Lockhart, Guy Lovel, Jane mcgillivray, Andréw Maxwell-Hyslop, Pam Morris, Lea Olbinson, Pierre Plantard de Saint-Clair, Bob Roberts, David Rolfe, John Saul, Gerard de Sede, Rosalie Siegel, John Sin-clair, Jeanne Thomason, Louis Vazart, Colin Waldeck, Anthony Wall, Andy Whitaker*, către colectivul *Sălii de lectură din British Museum* şi către locuitorii din *Rennes-le-Château*.

Fotografiile ne-au fost puse la dispoziție, cu amabilitate, de către: *ACRACI*, Paris, 35, *Arhivele Naționale* (Paris), 16a; *Michael Baigent*, Londra, 1, 2, 5, 6, 7, 14, 15, 17, 18, 24, 25, 30, 31, 32, 34; *Biblioteca Națională*, Paris, 28, 29, 30; *Michel Bouffard*, Carcassone, 4; *W. Braun*, Ierusalim, 11, 13; *British Library*, Londra, 16, 16b, 35;

British Museum, London (reprodusă prin amabilitatea tutorilor muzeului), 33; *Institutul de Artă Courtauld*, Londra, 10; *Colecția Devonshire*, Chatsworts (reprodusă cu permisiunea tutorilor aşezământului Chatsworts), 21; *Jean Dieuzaide*/YAN photo, Toulouse, 8; *Galeria Națională de Artă Antică*, Roma, 20; *Patrick Lichfield*, Londra, 23; *Henry Lincoln*, Londra, 3; *Muzeul Luvru*, Paris, 22; *Ost. Nationalbibliothek*, Viena, 19; *H. Roger Viollet*, Paris, 12, 17.

Permisiunea de a cita materiale aflate sub copyright ne-a fost acordată de: Revista *Le Charivari*, Paris, pentru articolul „*Arhivele Prioriei din Sion*”, apărut în numărul 18; *Victor Gollancz*, Londra, şi Harper & Row. Publishers. Inc., New York, pentru materialul preluat din *Evangheliile secrete*, de *Morton Smith*, pp. 14-17, copyright © Morton Smith, 1973; *Random House Inc*., New York, pentru materialul din *Parzival*, de *Wolfram von Eschenbach*, tradus de *Helen Mustard* şi *Charles E. Passage*, copyright © 1961, Helen Mustard şi Charles Passage.

Le jour du mi-été tranquille
Brûle au centre de l’estoile,
Où miroitée la mare dedans
Son cœur doré Nymphaea montre clair.
Nostres dames adorées
Dans l’heure fleurie

Dissoudent les ombres ténébreuses du temps.
JEHAN L'ASCUIZ

INTRODUCERE

În 18 ianuarie 1982, *The Holy Blood and the Holy Grail* a fost lansată în Marea Britanie. Cinci săptămîni mai târziu, în 26 februarie, a apărut şi în Statele Unite. În lunile care au urmat apariției cărții în aceste țări ne-am trezit prinşi într-un adevărat vârtej.

Scrisesem o carte care ne aşteptasem să stârnească controverse. Dar ne aşteptam să fie criticată aşa cum se procedează de obicei – în recenzii, de exemplu, scrise de cei cărora le înfruntasem concepțiile teologice şi istorice –, dar nu credeam că i s-ar fi putut acorda mai mult decât atenția cuvenită oricărei alte apariții editoriale. Spre consternarea noastră, am devenit tot atât de celebri (sau, mai corect spus, notorii) ca nişte conspiratori care ar fi plănuit o lovitură de stat la Vatican. Nu am avut parte doar de recenzii. Am căpătat statu-tul protagoniştilor unui reportaj şocant, ai unui adevarat scandal de presă care umplea prima pagină a tuturor ziarelor. Era, suntem de acord, o perioadă lipsită de evenimente: în Polonia se instaurase un calm relativ; nici o personalitate politică nu fusese recent împuşcată; Argentina încă nu invadase insulele Falkland. În lipsa a ceva cât de cât

catastrofal care să electrizeze cititorii, am devenit favoriții presei. Răspunsurile şi reacțiile publicului s-au trasformat într-un torent care se prăvălea nu numai în paginile ziarelor, ci şi asupra noastră, asupra editorilor şi a agenților noştri. Spectrul acestor opinii era atât de variat, încât aveai impresia ca se referă la cărți diferite. La o extremitate se situau laudele, care culminaseră cu o scrisoare ce considera volumul nostru „cea mai importantă lucrare a secolului” – o apreciere cu care nu avem cum să fim de acord. La polul opus, se situau afirmații care, deşi mai succinte, sugerau tot ce poate fi mai rău. În cazul nici unui alt eveniment editorial recent nu se mai iviseră atîția Don Quijote care să se repeadă cu atâta înverşunare asupra unei singure biete mori de vânt.

Scandalul a luat amploare mai ales în urma emisiunii *Omnibus* de la *BBC*, în cadrul căreia Barry Norman ne-a invitat împreună cu episcopul de Birmingham, Hugh Montefiore, şi istoricul Marina Warner. Dând întru câtva dovadă de naivitate, noi am acceptat invitația de a participa la emisiune, încrezători ca un miel care nu ştie că e dus la tăiere. Pe un ton convingător, producătorul ne-a asigurat că era vorba de o *„discuție”* care ar fi oferit ocazia unei cercetări amănunțite a ipotezelor lansate de cartea noastră. Definiția dată de el termenului *„discuție”* ni se pare azi cât se poate de nepotrivită.

Pentru noi, „*ambuscadă organizată de urmaşii Inchiziției*” descrie mult mai fidel cele ce au urmat. După ce Barry Norman a prezentat, în grabă, ceva care avea doar o vagă asemănare cu lucrarea noastră, Marina Warner şi episcopul au început să lanseze acuzații de pe o listă deja întocmită şi atât de stufoasă încât nu mai era nevoie de nimic altceva pentru ca, atât cartea noastră, cât şi noi înşine, să fim arşi pe rug fără întârziere. Ca să continuăm metafora, eram victimele unui *blitzkrieg*. Generalități banale şi trivialități pedante erau lansate împotriva noastră de o adevărată flotilă aeriană. Le-am fi putut respinge pe toate, aşa cum am şi făcut cu o bună parte dintre ele. Dar unei voci care îşi atribuie autoritatea deplină îi este suficientă o clipă pentru a stigmatiza o carte – eti-chetând-o drept iresponsabilă, neverosimilă, nedocumentată sau, pur şi simplu, proastă. Şi e nevoie de ceva mai mult timp ca să respingi astfel de acuzații. Aşa ceva se face punct cu punct, enumerând exemple adecvate. Trebuie să te adânceşti în detalii şi în subtilități academice, ceea ce nu se face la o televiziune care se respectă, care îşi desfată telespectatorii mai degrabă cu un măcel sângeros decât cu un schimb sec de informații.

Pentru fiecare jumătate de duzină de obiecții ridicate de criticii noştri din studio ni s-a permis să dăm căte o singură replică; iar când emisiunea a fost difuzată în 17

ianuarie, chiar şi puținele noastre intervenții au fost trunchiate. Contribuția fiecăruia dintre noi a fost redusă la unul sau două comentarii superficiale. Şi asta a fost tot. Ca urmare, „*discuția*” la care au asistat cei ce au văzut emisiunea era cât se poate de diferită de aceea care avusese loc în studio. Au fost mulți cei care, ulterior, au remarcat că, după toate aparențele, nu prea ni se oferise ocazia să ne exprimăm punctul de vedere. În realitate, am avut ceva mai multe şanse de a ne apăra, dar cele mai multe dintre vorbele noastre s-au pierdut în camera de montaj.

Fireşte, astfel de lucruri se întâmplă des în lumea televiziunii – o lume care ne era destul de familiară pentru ca să nu putem spune că am fost surprinşi. Dar, din păcate, s-au pierdut momente extraordinar de comice. De exemplu, la un moment dat, Barry Norman l-a întrebat pe episcopul de Birmingham dacă lucrările de genul celei publicate puteau fi considerate „*periculoase*”. „*Indiscutabil*”, a răspuns prelatul, care nu citise decât ultimele două capitole. Cartea noastră, a afirmat el, era o exploatare neruşinată a sexului, o goană după senzațional. O linişte împietrită a cuprins studioul. *Sex*? Scrisesem o carte despre sex? Stupefiați, ne-am uitat unul la altul, fiind pe punctul să ne întrebăm dacă nu cumva vreun tipograf cu mintea rătăcită ne inserase în volum câteva pagini din *Kama Sutra*. Ori poate înlocuise una dintre ilustrații cu nudul unui templier. După

aprecierea noastră, pe o scară a sexualităţii, cartea se afla undeva sub *Giulgiul de la Torino* – care, la urma urmelor, deşi reprezintă un bărbat dezbrăcat, nu a atras niciodată prea mult interes din acest punct de vedere.

Capul lui Barry Norman a zvâcnit – exact mişcarea pe care o faci când încerci să-ţi scoţi apa din urechi. Chiar şi Marina Warner părea vădit stânjenită. Noi am fost tentaţi ca, mai degrabă la modul ironic, să-l întrebăm pe episcop ce carte citise de fapt. Dar, înainte de a apuca să o facem, Cel de Sus a intervenit sub forma unui tehnician care a dat buzna în studio şi ne-a cerut să reluăm scena. Ceva mersese anapoda, ne-a explicat el, poate că vreun gremlin dereglase aparatura. Ca urmare, Barry Norman şi-a repetat întrebarea. Episcopul, care între timp îşi dăduse seama că o făcuse de oaie, s-a grăbit să profite de ocazie. Cartea noastră putea fi considerată „*periculoasă*”? „*Câtuşi de puţin*”, a replicat el, cu o seninătate îngerească. Dimpotrivă, era convins că lumea creştină avea puterea de a ignora provocarea noastră. Şi, pentru că intenţia noastră nu era să demolăm creştinătatea, nu ne-am permis să-i punem la îndoială optimismul.

Dar, aşa cum am spus, această secvenţă, ca şi multe altele, a fost tăiată în întregime. Totuşi, pentru lovitura nu tocmai onorabilă care ne fusese dată în emisiunea *Omnibus*, existau circumstanţe atenuante: tipul programului, puţinul

timp alocat, exigențele specific televiziunii. Şi, la urma urmei, ne aşteptam ca lucrarea noastră să fie atacată şi răstălmăcită. Însă ceea ce nu se poate trece cu vederea este încercarea vădită a *BBC-ului* de a-l prezenta pe ducele de Devonshire într-o lumină ridicolă, ceea ce pare să fi fost principal intenție a producătorului. În cartea noastră, exprimîndu-ne fără echivoc, am stabilit că este posibil ca unii membri ai familiei Devonshire să fi fost singurii deținători ai unor informații semnificative. Declarația este bazată pe anumite dovezi datând din secolul al optsprezecelea ca şi pe comentariile făcute, în zilele noastre, de un membru al unei ramuri colaterale a familiei, care nu poate fi asociată, în mod direct, chiar cu ducele. Cu răbdare şi cu conştiinciozitate, i-am dat aceste explicații producătorului, care ne presa, insistînd asupra subiectului. Dar el era hotărât să dezgroape câteva aspecte senzaționale legate de Marea Britanie, aşa că, din exces de zel, a ajuns la Chatsworth ca să-l intervieveze personal pe duce. Pentru ca totul să pară cât mai dramatic, l-a pus pe acesta în fața unei afirmații pe care noi nu am făcut-o niciodată. Excelenței Sale i s-a relatat că, într-un volum în curs de apariție, se menționa că familia Devonshire ar fi descins direct din Iisus. Cum era de aşteptat, ducele s-a simțit ofensat. „*Ce infamie!*”, a exclamat, indignat. Pentru că nu ne aparținea, afirmația căreia el îi dădea replica a fost tăiată din forma finală a

emisiunii. Telespectatorii l-au văzut doar pe duce, care exclama „*Ce infamie!*”, referindu-se la nu se ştie ce. Răspunsul ar fi putut fi dat unei întrebări legate de tactica francezilor în bătălia navală de la Quiberon Bay din 1759 sau de calitatea *tweed*-ului englezesc de azi.

Pe parcursul emisiunii *Omnibus*, episcopul de Birmingham a susținut că existau nu mai puțin de „*şaptezeci şi nouă de mistificări*” în doar două capitole – singurele două capitole pe care le citise. O astfel de acuzație, făcută de un personaj atât de ilustru, părea să fie autentică – o judecată de necontestat, rostită de Însuşi Vocea Adevărului; ca urmare eram definitiv osândiți. Ştire pe care ziarele, radioul şi televiziunea au preluat-o ca atare şi au răspândit-o pe întreg mapamondul. „*Ați fost criticați de un episcop*”, ne-a spus, îngrijorat, un cunoscut care ne-a sunat tocmai din Statele Unite.

„*Sunteți cumva în pericol?*”

Nu era cazul să ne alarmeze perspectiva de a fi atacați de un detaşament de episcopi – un comano de terorişti cu mitre, cu cârjele episcopale transformate în aruncătoare de flăcări şi cu măşti de ski *á* la SAS peste patrafirele şi mantiile fluturânde. Dar, prima oară când am fost învinuiți pentru existența a şaptezeci şi nouă de erori, am rămas, pe moment, înmărmuriți. Era oare posibil să fi greşit de şaptezeci şi nouă de ori? Mărturisim că a existat o nelinişte

pasageră, o clipă în care ne-am îndoit de noi înşine. Dar, în săptămâna următoare, la solicitarea noastră, episcopul a binevoit să ne transmită lista dactilografiată a „*erorilor*” pe care pretindea că le-am fi comis. Era un document întru totul original. Admitem că episcopal descoperise într-adevăr patru greşeli minore. Afirmaserăm, în mod eronat că, în epoca lui Iisus, Palestina era împărțită în două provincii. Aşa cum prelatul observase în mod corect, era, de fapt, formată dintr-o provincie şi două tetrarhii. Spuseserăm şi că informația că Iisus ar fi fost dulgher provine din *Evanghelia după Luca*. Episcopul avea şi aici dreptate, e vorba de *Evanghelia după Marcu*. De asemenea, un zețar neatent, a cărui eroare ne scăpase printre degete, plasase existența lui Iulius Africanul în secolul al treilea în loc de secolul întâi; iar un redactor scrisese, probabil din greşeală, în manuscris „*cetatea Efes din Grecia*”, în loc de „*cetatea grecească Efes*”. Efes se află, desigur, în Asia Minor.

În aceste patru privințe, nu puteam decât să ne recunoaştem vinovăția. Episcopul avea dreptate, căzuserăm în greşeală şi se cuvenea să-i acceptăm corecturile. Dar ce era cu celelalte şaptezeci şi cinci de mistificări pentru care mass-media, citându-l pe înaltul prelat, cerea sus şi tare să fim traşi la răspundere? Efectiv, toate s-au dovedit a nu fi denaturări ale faptelor, ci doar erori de interpretare – sau, mai exact, aspecte controversate, pentru că modul în care ar

trebui înțelese este încă obiectul unor dezbateri. Noi „*păcătuisem*” doar neprivindu-le prin prisma tradițiilor existente. De exemplu, episcopul listase drept „*erori*” o serie de afirmații asupra cărora „*se mai poate discuta*”, iar explicațiile oferite de noi nu erau „*susținute de majoritatea specialiştilor*” – spunea el, referindu-se, bineînțeles, la cercetătorii tradiționalişti care îi împărtăşeau părerile. În aceeaşi listă inclusese şi menționarea unui text apocrif, pe care el nici nu îl cunoştea, nici nu îl avea în biblioteca personală, cu toate că este uşor de procurat, atât în ediție cartonată cât şi în ediție broşată. Cu alte cuvinte, eram greşeala noastră că textul lipsea din propria lui bibliotecă. Totodată, episcopul etichetase drept greşeală o referință care i se părea lipsită de sens – explicația se afla în primele capitole ale cărții, pe care el nu citise. În sfârşit, noi susțineam că „*Evangheliile nu sunt altceva decât nişte documente istorice, ca oricare altele*”, iar el considera asta o altă eroare. „*Nu*, a afirmat, *sunt documente unice, prin care veştile bune aduse de Hristos ne sunt redate sub forma unor cronici*.” Orice ar putea însemna asta, nu putem fi încriminați pentru mistificare. Dacă păcătuim cumva, o facem doar prin faptul că părerea noastră despre *Evanghelii* nu coincide cu a episcopului.

Iată deci pentru ce anume ne încriminase episcopul de Birmingham. În lumina celor de mai sus, condamnarea

noastră pentru „*şaptezeci şi nouă de mistificări*" apare ca fiind cel puțin puerilă, ca să nu spunem eronată. Totuşi, cele mai multe critici venite din partea instituției bisericeşti, sunt, în esență, de aceeaşi natură. În cartea noastră, ne referim la ceea ce este posibil şi probabil din punct de vedere istoric şi, ori de câte ori faptele sunt cunoscute, la realități istorice. Criticii noştri teologi, dintre care cei mai mulți nu sunt specialişti în istorie, ne puteau ataca doar din punctul de vedere al credinței religioase. Credința nu oferă cea mai bună perspectivă asupra istoriei, dar mulți dintre criticii noştri nu aveau de ales. Aveau impresia că atacasem anumite interese pe care ei se simțeau obligați să le apere, apelând la argumente oricât de şubrede.

„*Cartea dumneavoastră nu s-a bucurat de o primire favorabilă din partea autorităților bisericeşti*", puteau să ne spună acum reporterii de radio şi televiziune şi ar fi fost sinceri – deşi totul era stupid. Ca şi cum lucrurile s-ar fi putut petrece şi altfel. Ca şi cum ar fi fost de aşteptat ca oricare episcop creştin să spună „*Aveți dreptate*" şi să ne predea mitra.

Eram, de asemenea, blamați pentru că făcusem speculații. Dar noi recunoscusem asta. Am cerut să fie luat în considerație faptul că declarasem explicit că nu era vorba decât de nişte ipoteze, iar ipotezele nu se pot baza decât pe nişte speculații. Raritatea informațiilor demne de încredere

referitoare la problemele ridicate de Biblie îl obligă pe orice cercetător al domeniului să recurgă la speculații, dacă nu cumva preferă să păstreze tăcerea. Desigur, speculațiile nu trebuie făcute la întâmplare, este necesar să fie încadrate în contextul informațiilor istorice existente. Dar ideea este că nu poți decât să faci presupuneri – să interpretezi mărturiile insuficiente şi de multe ori neclare. Studiile biblice implică speculația, la fel şi teologia. *Evangheliile* sunt documente sumare, ambigue şi adeseori contradictorii. În ultimele două mii de ani, oamenii au purtat nu numai discuții aprinse, ci şi războaie, fără să se pună de acord asupra sensului anumitor pasaje. În coagularea tradiției creştine, un singur principiu a fost stabilit definitiv: în trecut, de câte ori se confruntau cu una dintre numeroasele ambiguități din scriptură, autoritățile ecleziastice făceau speculații legate de sensul acesteia.

Concluziile la care s-a ajuns astfel, odată acceptate, au fost păstrate cu sfințenie, devenind dogme şi – în mod eronat – după câteva secole au ajuns să fie considerate fapte dovedite. Dar aceste concluzii nu sunt câtuşi de puțin fapte. Sunt speculații şi interpretări adunate într-o tradiție; şi, permanent, greşim considerând tradiția adevăr.

Un singur exemplu ar trebui să fie suficient pentru a ilustra acest proces. Conform celor patru *Evanghelii*, Pilat se referă la Iisus numindu-l „*regele iudeilor*" şi o inscripție cu

această titulatură este fixată de cruce. Dar nu ni se relatează nimic mai mult. *Evangheliile* nu povestesc dacă titulatura este justificată sau nu. La un moment dat, în trecut, cineva pur şi simplu a presupus că titlul fusese dat în bătaie de joc, iar cei mai mulți dintre creştinii de astăzi acceptă, orbeşte, ca dovedit faptul că Iisus a fost numit astfel în derâdere. Dar nu există absolut nici o dovadă în acest sens. Citind *Evangheliile* fără nici o idee preconcepută, nu poți găsi nimic care să sugereze că titulatura nu ar fi fost folosită cu toată seriozitatea, că nu ar fi fost perfect justificată. Din punctul de vedere al *Evangheliil*or, Iisus poate să fi fost regele evreilor şi să fi fost recunoscut ca atare de către contemporanii săi, inclusiv de Pilat. Doar tradiția ne spune că nu ar fi aşa. Acest raționament li se pare dubios comentatorilor de astăzi ai Bibliei numai datorită tradiției creştine. Când am sugerat că Iisus ar fi putut fi, în realitate, „*regele iudeilor*", nu am contrazis faptele, ci numai o veche tradiție, un sistem de credințe încetățenit şi bazat pe interpretarea speculativă făcută de cineva.

„*Nu vă puteți dovedi concluziile*", este un alt cap de acuzare ridicat împotriva noastră de reporteri şi de teologi – ca şi cum s-ar fi aşteptat să le oferim o declarație dată sub jurământ, semnată de Iisus însuşi şi corespunzător atestată de martori şi de un notar. Bineînțeles că nu ne puteam

„*dovedi”* concluziile. Aşa cum am tot repetat şi subliniat chiar în carte, am prezentat o simplă ipoteză. Dacă am fi putut să o dovedim, nu ar mai fi fost o ipoteză, ar fi fost o realitate; şi nu ar mai fi existat nici o controversă, ci doar o dezvăluire senzațională, un fapt împlinit. Dar, în contextul existent, ce ar constitui o „*dovadă*” autentică? Din tot ce ni se relatează în *Noul Testament*, poate fi ceva astfel „*dovedit*”? Evident, răspunsul este „*nu*”. Când e vorba de *Noul Testament*, nimic nu poate fi demonstrat fără drept de apel. Dacă noi nu ne putem „*dovedi”* concluziile, tot aşa nu poate fi dovedit că Iisus s-a născut din fecioară, că a păşit peste ape, că a înviat din moarte. Într-adevăr, nu putem „*dovedi”* nici măcar că Iisus a fost un personaj istoric. De fapt, numeroşi autori de ieri şi de azi au adus argumente convingătoare că nu a fost aşa.

În ultimă instanță, problematica „*dovezilor*” iese din discuție. Dată fiind lipsa mărturiilor, atât documentare cât şi arheologice, aproape nimic – sau chiar nimic – legat Iisus nu poate fi „*dovedit*”. Ceea ce au la dispoziție majoritatea cercetătorilor este evidența, iar „*evidență*” nu înseamnă „*dovadă*”. Când ne referim la studiul Noului Testament, evidența nu poate „*demonstra*” nimic, poate doar sugera gradul de plauzibilitate al relatărilor sau probabilitatea, mai mare sau mai mică, ca acestea să corespundă adevărului. Această evidență trebuie studiată, evaluată şi interpretată

pentru a trage nişte concluzii demne de încredere: de exemplu, că o anumită succesiune a evenimentelor este mult mai verosimilă decât alta. Dacă se procedează astfel, problema se reduce la una de bun-simț şi de cunoaştere a condiției umane. Este evident mult mai verosimil ca un om să se fi căsătorit, să fi procreat şi să fi încercat să câştige un tron decât să fi fost născut de o fecioară, să fi mers pe apă şi să se fi ridicat din morți.

În ciuda afirmațiilor teologilor şi reporterilor, declarația de mai sus nu constituie „*un atac asupra însăşi esenței creştinătății şi a etos-ului creştin*”. Pentru că acestea rezidă în învățăturile lui Iisus. Învățături care, din cele mai multe puncte de vedere, sunt unice. Însăşi exprimarea acestora este „*noua învățătură*”, ele sunt „*veştile bune*” destinate umanității şi sunt justificate prin ele însele. Nu trebuie să fie susținute de detaliile unei biografii miraculoase şi mai ales nu de acel tip de amănunte supranaturale care caracterizează rivalitățile dintre divinitățile lumii antice. Dacă învățăturile au nevoie de asemenea detalii, asta conduce la o altă concluzie: fie că învățăturile au serioase im*perfecți*uni, fie că, ceea ce este mai plauzibil, credința creştinilor lasă de dorit. Un creştin adevărat ar trebui să înțeleagă că adevărata însemnătate a lui Iisus stă în învățăturile pe care s-a străduit să le răspândească. Iar acestea nu pot fi anulate dacă se

dovedeşte că au fost elaborate de un om care a fost soţ şi tată. Şi nici nu sunt mai întemeiate dacă provin de la un bărbat cast.

Cei mai mulţi dintre teologii şi clericii de rang înalt care ne-au criticat erau protestanţi. De fapt, majoritatea erau anglicani, ca episcopul de Birmingham, în timp ce biserica catolică a păstrat tăcerea asupra subiectului. Dar un fost important funcţionar ne-a mărturisit că – deşi nu se va face niciodată o declaraţie oficială în acest sens –, la nivele superioare ale ierarhiei catolice, a fost recunoscută, în cadru restrâns, dacă nu absoluta veridicitate, cel puţin plauzibilitatea concluziilor noastre. Şi, în timpul unei discuţii radiodifuzate din cadrul campaniei de promovare din Statele Unite, am evaluat implicaţiile cărţii împreună cu dr. Malachi Martin, unul dintre reprezentanţii de vârf ai Vaticanului şi un fost membru al Institutului Pontifical. În final, concluzia domniei sale a fost că, din punct de vedere teologic, nu există obiecţii legate de supoziţia că Iisus s-ar fi căsătorit şi ar fi procreat.

Puţini dintre istoricii reputaţi au binevoit să ne acorde atenţia lor. În lumina unor consideraţii ulterioare, ne-am dat seama că acest lucru nu este chiar atât de surprinzător. Savanţii, ca şi politicienii, sunt prudenţi. Condamnarea noastră definitivă ar fi putut genera, în viitor, o serie de complicaţii – s-ar fi putut întâmpla să iasă la iveală

documente care să vină în sprijinul concluziilor noastre. Iar să ne susţină ar fi putut fi încă şi mai riscant – se punea problema deplasării reputaţiei profesionale în prima linie a unei controverse potenţial explozive. În concluzie, pentru istorici era mult mai înţelept să se eschiveze, să nu-şi facă cunoscută părerea, păstrând tăcerea cu sfinţenie sau, după caz, să adopte o atitudine condescendent olimpiană, superioară şi ironică. Prin astfel de mijloace, lucrarea noastră putea fi minimalizată până la proverbialul statut de furtună într-un pahar cu apă, evitându-se cu abilitate orice confruntare cu materialele pe care le aduce în discuţie.

Cu toate acestea, când şi când, ne loveam de o împotrivire stranie, alimentată de înfrigurata disperare a unui bastion asediat de barbari sălbatici. Astfel, Marina Warner nu ne-a atacat doar în *Omnibus*, ci şi în recenzia semnată de ea în *The Sunday Times* (ediţia londoneză). În această recenzie (care a fost etichetată de un comentator drept „*cea mai grosolană recenzie a anului*”, iar un altul a considerat-o, pur şi simplu, isterică), doamna Warner ne-a criticat cu asprime şi pentru că ne-am încrezut în anumite surse de infor-mare îndoielnice – surse la care, de fapt, noi nici nu apelasem. În *The Times Literary Supplement*, Jonathan Sumption ne-a blamat din aceleaşi motive. El a citat, ca exemplu de utilizare a unei surse nedemne de încredere, o referinţă pe care nu ştia că o găsisem chiar într-

o lucrare a Marinei Warner. Dr. Sumption ne-a taxat cu o medie de o eroare pe pagină. Când reporterul de la *Telegraph* l-a rugat să menționeze câteva astfel de erori, dr. Sumption a devenit brusc foarte vag.

Criticile istorice întemeiate de care am avut parte pot fi încadrate în două categorii. Unele, incontestabil valide şi de valoare, ne-au corectat în ceea ce priveşte anumite aspecte specifice – statistici, date, titluri nobiliare, terminologii şi alte amănunte într-adevăr eronate, dar care nu afectau argumentele, ipotezele şi concluziile noastre. Au fost totuşi şi istorici care au pus la îndoială metodele noastre generale de abordare a subiectului. Aceştia au susținut că nu am procedat „*ca la carte*”. Comparate cu standardele cercetării academice consacrate, metodele noastre nu respectau regulile, erau cât se poate de neortodoxe, neobişnuite şi chiar eretice. Nu ținusem cont de de anumite proceduri ştiințifice conservate cu sfințenie, de precauții dogmatice de abordare. Demostrasem astfel, spuneau ei, că nu eram decât nişte amatori, nişte diletanți care nu prezentau nici o garanție şi care nu trebuiau luați în considerație. Mai mult, săvârşisem infracțiunea de a nesocoti suveranitatea „*experților*”, încălcându-le teritoriul. În consecință, nu puteam fi priviți decât cu o serioasă şi îndreptățită dezaprobare.

Studiasem temeinic tehnicile „*oficiale*” de cercetare academică şi, efectiv, ştiam destul de bine cum să le punem în practică. Dacă n-am fi recurs la metodele noastre, ca ei am fi procedat. Nu ne-am străduit să scriem un *bestseller*, aşa cum credeau, literalmente, fundamentaliştii creştini. Totodată, nu am intenționat să scriem o carte care să li se adreseze, în exclusivitate, specialiştilor – şi care ar fi putrezit pe rafturile bibliotecilor. Dimpotrivă, am dorit ca, fără să compromitem integritatea lucrării noastre, aceasta să fie accesibilă marelui public. (La urma urmelor, aveam de spus o poveste foarte interesantă şi nu am vrut să o transformăm într-o comunicare seacă, ci într-o istorisire captivantă.) Am făcut eforturi pentru ca cercetarea noastră să respecte cele mai riguroase criterii. Dar am decis să-i prezentăm rezultatele sub forma unei lecturi cât se poate de antrenante.

În ultimă instanță, modul nostru de lucru a fost dictat de cu totul alți factori, mult mai importanți. De fapt, a fost impus de specificul subiectului abordat. Materialul nostru documentar a acoperit un spectru diversificat, de mare anvergură, în ceea ce priveşte pro-veniența, tipul şi cronologia. Am fost nevoiți să-l sintetizăm într-o succesiune coerentă de informații, de la *Noul Testament* până la o societate pe jumătate secretă din Europa zilelor noastre şi de la *Evanghelii* şi de la legendele *Graal-ului* până la

reportajele de actualitate din ziarele contemporane. Pentru o astfel de întreprindere, tehnicile academice de lucru erau extrem de inadecvate. Necesitatea interconectării aspectelor atât de diversificate ale subiectului atacat ne-a obligat să adoptăm şi să *perfecți*onăm un mod de abordare comprehensibil, bazat mai degrabă pe sinteze decât pe tradiționalele analize. (Această abordare este explicată pe larg chiar în carte, în subcapitolul „*Nevoia de a sintetiza*”.)

O astfel de tehnică a fost bine-venită mai ales din cauză că metodele tradiționale îşi demonstraseră deja ineficiența în ceea ce priveşte cercetarea unor domenii atât de vaste precum cele acoperite de materialul nostru. În plus, investigațiile noastre pătrundeau în sfere care, în cercurile academice, erau considerate suspecte. Orice perioadă a unei epoci trecute ai examina, este imposibil să nu întîlneşti o serie de aparente anomalii – incidente, fenomene, grupuri sau indivizi care îți atrag atenția asupra lor, dar care lasă impresia că nu s-ar încadra în fluxul acceptat al evenimentelor istorice. Când sunt confruntați cu astfel de evenimente, istoricii cei mai ortodocşi preferă să le ignore, să le excludă, considerându-le anomalii ocazionale, periferice, neesențiale. De aceea Nostradamus, de exemplu, are statutul unui personaj straniu, dar irelevant, şi nu i se acordă suficientă atenție când se studiază istoria Franței din secolul al şaisprezecelea. În acelaşi mod sunt tratate

majoritatea problemelor referitoare la *Ordinul Cavalerilor Templieri*, care apar doar ca note de subsol în relatările despre cruciade. Prin însăşi specificul lor, societăţile secrete îi pun adesea în încurcătură pe istorici; neavând intenţia să-şi mărturisească ignoranţa, aceştia preferă să minimalizeze importanţa subiectului. Francmasoneria – pentru a cita un singur astfel de exemplu – este de o importanţă vitală pentru tot ce ţine de aspectele sociale, psihologice, culturale şi politice ale istoriei Europei din secolul al optsprezecelea, ca şi pentru întemeierea Statelor Unite; cu toate acestea, majoritatea manualelor nici măcar nu o pomenesc. Multe dintre cele mai importante evenimente istorice nu se regăsesc în documentele existente. Pare să fie o tactică implicită – tot ceea ce nu este complet şi satisfăcător atestat se consideră irelevant şi, în consecinţă, nu merită să fie luat în discuţie.

Până nu demult, rozicrucienii din secolul al şaptesprezecelea nu erau luaţi în seamă, fiind consideraţi o sectă de lunatici; iar spectrul disciplinelor cunoscute sub apelativul „*ezoterice*” – astrologia, alchimia, *Cabala*, tarotul, numerologia şi geometria sacră – erau, de asemenea, etichetate ca nesemnificative şi puse sub interdicţie. În prezent, datorită activităţii desfăşurate de regretata Frances Yates, de colegii săi de la *Warburg Institute*, asemenea subiecte pot fi privite în perspectivă şi astfel ele devin într-

adevăr importante. Misterioşii şi evazivii rozicrucieni pot fi acum percepuți ca având un rol crucial în desfăşurarea evenimentelor care au condus la declanşarea Războiului de Treizeci de Ani şi la întemeierea Societății Regale din Anglia. Iar disciplinele ezoterice nu mai sunt considerate simple ciudățenii cu vagi tangențe la istoria occidentală, ci o cheie vitală pentru înțelegerea Epocii Renaşterii. Oricum, aceste „*aberații*” se încadează în curentul principal al istoriei mai bine decât subiectele de obicei etichetate ca atare.

O mare parte dintre materialele folosite de noi erau, din punct de vedere academic, suspecte de „*ezoterism*” sau de un pretins rozi-crucianism, motiv pentru care numai câțiva istorici le-au luat în discuție. Existau puține cărți demne de încredere şi foarte puține conexiuni relevante fuseseră făcute. Am fost deci forțați să desțelenim noi terenuri, con-fruntîndu-ne cu anomaliile şi chiar reconsiderându-le cu suficientă flexibilitate, în urma unei abordări comprehensive. A fost necesar să stabilim conexiuni noi, să găsim adevăratele legături către domenii astăzi uitate, să readucem anumite subiecte tabu la statutul lor inițial. Şi a trebuit să cercetăm lucrările unor scriitori ocultişti şi mistici şi să le plasăm în adevăratul lor cadru istoric, dar fără a ne lăsa atraşi în capcanele destinate credulilor.

Aşadar, modul nostru de abordare a materialului cercetat a fost impus chiar de acesta: de necesitatea de a fi sintetizat, de a investiga şi integra în istoria cunoscută „*anomaliile*” pe care, de obicei, istoricii tradiţionalişti le ignoră. De aceea nu am fost surprinşi că aceşti istorici au pus la îndoială stilul nostru de lucru. Dar este demn de subliniat, nu doar ca o coincidenţă, că cele mai favorabile reacţii faţă de cartea noastră au venit din partea personalităţilor vieţii literare – de exemplu de la scriitori ca Anthony Burgess sau Anthony Powell şi Peter Vansittart. Spre deosebire de istoricul profesionist, romancierul este familiarizat cu modul în care noi am tratat subiectul. El însuşi sintetizează diferite materiale pentru a face conexiuni mai flexibile decât cele menţionate în mod explicit în documente. El ştie că istoria nu se reduce doar la faptele intrate în cronici, ci adesea poate fi descoperită în zone mult mai puţin palpabile – în realizările în plan cultural, în mituri, legende şi tradiţii, în trăirile psihice ale personalităţilor şi chiar ale oamenilor simpli. Pentru un romancier, cunoaşterea nu se împarte în compartimente rigid demarcate, nu există nici tabuuri, nici „*subiecte rău famate*”. Pentru el, istoria nu este îngheţată, perioadele şi epocile nu sunt blocuri de piatră precis delimitate, pentru ca fiecare să poată fi izolată şi supusă câte unui experiment de laborator riguros controlat. Istoria este, dimpotrivă, un

proces fluid, organic şi dinamic, prin care psihologia, sociologia, politica, artele şi tradiția se întrepătrund într-o aceeaşi unică țesătură. Viziunea noastră, înrudită cu a romancierului, a fost aceea care ne-a călăuzit de-a lungul strădaniilor de a ne duce cartea la bun sfârşit.

Poate că am pus prea mult accentul pe reacțiile ostile la cartea noastră. Au existat şi reacții favorabile, venite de la recenzenți, de la reporterii din mass-media şi din rândurile publicului larg. Aceste reacții favorabile şi categoria de interese pe care le reflectă sunt extrem de diferite în Marea Britanie față de Statele Unite.

În America, atenția s-a concentrat pe ultimele patru capitole ale cărții, capitolele referitoare la Iisus, „*dinastia Graal-ului*”, originea creştinismului şi istoria bisericii timpurii. Pentru publicul american, cel mai important aspect al cărții pare să fie dezbaterea asupra creştinismului şi implicațiile pe care le pot avea teoriile noastre. Pe parcursul circuitului de promovare întreprins în Statele Unite am descoperit un public viu şi entuziast, gata să discute multe dintre adevărurile religioase considerate înainte ca imuabile. Mulți erau fascinați de procedura birocratică prin care anumite lucrări au fost inserate în *Noul Testament*, iar altele au fost excluse. Şi era bine primită dezvăluirea noastră referitoare la faptul că *Noul Testament* este mai puțin un tablou al Țării Sfinte în timpul lui Iisus

cât o imagine a valorilor şi atitudinilor bisericii din secolul al patrulea. În plus, argumentele noastre au fost însuşite imediat de feministele din America, ele înțelegând rapid implicațiile celor spuse de noi, implicații considerabile asupra unor probleme contemporane extrem de controversate, precum celibatul preoților şi rolul femeii în biserică şi în societate. Fusesem conştienți de aceste implicații, dar eram surprinşi de buna primire făcută de mişcarea feministă.

În Marea Britanie, situația era oarecum diferită. Controversele legate de Iisus s-au aprins şi s-au stins imediat. Ce a rămas a fost interesul de lungă durată în latura istorică ale lucrării noastre, aspect în general ignorat în Statele Unite. Interesul britanicilor s-a concentrat asupra unor subiecte precum cavalerii templieri şi cruciadele, erezia catară, rozicrucianismul şi francmasoneria, ca şi asupra unor aspecte culturale, cum ar fi semnificația lui Poussin şi a altor personalități artistice sau criptografia, descifrarea codurilor şi a cifrurilor, des întâlnită în lucrare. Iar cele trei filme produse la *BBC* stârniseră deja în rândurile publicului televiziunii britanice interesul asupra misterului de la *Rennes-le-Château*.

Fiecare dintre subiectele de mai sus ar fi putut furniza material pentru o carte. Şi este loc şi se simte nevoia scrierii acestor cărți pentru fiecare subiect în parte şi, aşa cum am

tot spus în interviuri, considerăm că lucrarea noastră doar deschide drumul. Dincolo de toate celelalte teme, trei rămân de cel mai mare interes: misterul de la *Rennes-le-Château*; „*dinastia Graal-ului*” sau legătura de sânge; şi *Prioria din Sion*, această societate secretă care, din Evul Mediu şi până azi, a avut un rol central în povestea noastră.

Considerăm că lucrarea noastră a amorsat suficient fiecare din aceste trei teme. În timpul lunilor care au trecut de la apariția cărții, am primit numeroase scrisori, ne-am întâlnit cu numeroase persoane şi am obținut noi informații relevante şi valoroase. De la apariție, cel puțin un lucru este clar: cartea noastră este numai un preludiu, doar deschide drumul. Dacă noi o să mai abordăm sau nu aceste subiecte, este greu de spus, iar subiectul este departe de a fi fost epuizat.

PREFAȚĂ

În 1969, în drum spre *Cevennes*, unde trebuia să-mi petrec concediul în acea vară, am cumpărat, cu totul întâmplător, o carte. *Le Tresar Maudit* (*Comoara blestemată*), de Gerard de Sede, era o carte din zona enigmelor dezvăluite: o poveste uşurică, dar antrenantă, un amalgam de fapte istorice, mister autentic şi presupuneri. Aşa cum se întâmplă de obicei cu astfel de lecturi, după vacanță aş fi

dat-o uitării, dacă nu aş fi fost frapat de o omisiune ciudată şi greu de ignorat.

Comoara „*blestemată*” despre care era vorba părea să fi fost descoperită în anii 1890 de un preot de țară care descifrase nişte documente criptate, dezgropate în biserica în care slujea. Deşi erau reproduse textele a două dintre aceste documente, „*mesajele secrete*” care se ascundeau în spatele lor nu erau publicate. Ca urmare, mesajele se pierduseră din nou. Totuşi, am descoperit că, în urma unui studiu relativ superficial al celor cuprinse în carte, cel puțin unul dintre mesajele tăinuite ieşea la iveală. Nu aveam dubii asupra faptului că şi autorul îl descifrase. Nu ar fi putut scrie cartea dacă şi-ar fi aruncat asupra documentelor doar o privire superficială. Deci nu avea cum să nu afle ceea ce descoperisem eu însumi, în plus, mesajul era exact tipul de citat care intrigă, sporind astfel cifra vînzărilor unei cărți de succes. De ce Gerard de Sede nu îl publicase oare?

În timpul lunilor care au urmat, atât stranietatea povestirii, cât şi posibilitatea ca ea să fi fost punctul de pornire spre alte descoperiri, o readuceau, din când în când, în gândurile mele. Atracția pe care o exercita asupra mea era similară cu aceea a unui joc incitant de cuvinte încrucişate – la care se adăuga curiozitatea stârnită de tăcerea autorului. Deoarece întrezăream noi înțelesuri care păreau să fie ascunse pe mai multe niveluri în spatele acelor

documente, am început să-mi doresc să pot dedica cercetării enigmei din *Rennes-le-Château* ceva mai mult decât nişte momente furate din timpul meu de lucru ca scenarist pentru televiziune. De aceea, spre sfârşitul toamnei anului 1970, i-am prezentat povestea, ca pe un posibil subiect de documentar, lui Paul Johnstone, producătorul executiv al serialului istoric şi arheologic *Chronicle*, realizat de *BBC*.

Paul a întrevăzut perspective tentante, aşa că am fost trimis în Franța, ca să discut cu autorul cărții şi să analizez posibilitățile de realizare a unui scurt-metraj. În acelaşi an, în timpul sărbătorilor de Crăciun, m-am întâlnit cu de Sede la Paris. Chiar de la prima întrevedere, i-am pus întrebarea care nu-mi dădea pace de mai bine de un an. „*De ce nu ați publicat mesajul ascuns în pergamente?*” Replica lui m-a uluit: „*Care mesaj?*” Nu-mi venea să cred că nu avea habar de existența acelui mesaj atât de uşor de descifrat. De ce încerca să se eschiveze? Brusc, am devenit eu însumi reticent, lipsit de dorința de a dezvălui întocmai ceea ce descoperisem, în următoarele minute, ne-am tatonat unul pe celălalt până când a devenit evident faptul că mesajul ne era cunoscut amândurora. Mi-am repetat întrebarea: „*De ce nu l-ați publicat?*” De data asta răspunsul lui a fost bine chibzuit: „*Am considerat că oamenii de talia dumneavoastră vor prefera să îl descifreze singuri şi să îl păstreze pentru ei înşişi*”.

Replica aceea, tot atât de criptică precum misterioasele hrisoave ale preotului, a fost primul indiciu clar că enigma din *Rennes-le-Château* avea să se dovedească a fi mult mai mult decât o simplă poveste despre comori ascunse.

În primăvara anului 1971, am început să pregătesc, împreună cu regizorul Andréw Maxwell-Hyslop, un film din seria *Chronicle*. Trebuia să fie un doar un episod de douăzeci de minute dintr-un program tip magazin. Dar, în timp ce lucram, de Sede a început să ne furnizeze noi informații. Mai întâi a adus textul complet al unui mesaj cifrat de o importanță majoră, referitor la pictorii Poussin şi Teniers. Mi s-a părut fascinant. Codul folosit era incredibil de complex. Ni s-a povestit că fusese „*spart*”, cu ajutorul computerelor, de specialiştii din Serviciul de Decodificări al Armatei Franceze. Am studiat eu însumi meandrele cifrului şi am ajuns la concluzia că explicația care ni se oferise era cel puțin suspectă. Mi-am verificat supozițiile apelând la ajutorul experților în codificare din Serviciul de Spionaj Britanic. Şi ei mi-au dat dreptate: „*Un computer nu poate rezolva problema, datele sunt insuficiente*”. Codul era de nedescifrat fără o cheie pe care cineva, cândva, trebuie să o fi avut.

Apoi, acelaşi de Sede a aruncat o a doua bombă. Ne-a anunțat că fusese descoperit un mormânt care semăna cu cel reprezentat în faimosul tablou al lui Poussin, *Les Bergers*

d'Arcadie (*Pastorii din Arcadia*). Şi a promis să ne pună la dispoziție fotografiile acestuia imediat ce „*avea să intre în posesia lor*". Într-adevăr, le-am primit peste doar câteva zile şi atunci ne-a fost clar că filmulețul nostru despre un mister de importanță locală începea să capete conotații neaşteptate. Paul a decis să-l abandoneze şi ne-am asumat obligația de a realiza un film *Chronicle* integral. Astfel aveam mai mult timp pentru cercetări şi, totodată, mai mult timp de emisie pentru a prezenta toată povestea. Iar difuzarea a fost amânată până în primăvara anului următor.

Filmul *The Lost Treasure of Jerusalem*? (*Tezaurul pierdut al Ierusalimului*?) A fost transmis în februarie 1972 şi a provocat reacții puternice. Am realizat că dădusem peste un subiect de mare interes – nu numai pentru mine, ci şi pentru un public foarte larg. Erau necesare noi cercetări, mult mai riguroase. Se punea problema realizării unei a doua părți a filmului. În 1974 aveam o mulțime de materiale noi şi Paul l-a desemnat pe Roy Davies ca producător al celui de-al doilea film din ciclul *Chronicle*, *The priest*, *the Painter and the Devii* (*Preotul*, *pictorul şi diavolul*). Încă o dată, reacția publicului a demonstrat cât de mult înflăcărase povestea imaginația spectatorilor. Dar povestea devenise deja atât de complexă şi ramificațiile sale se întinseseră atât de departe încât o cercetare detaliată depăşea posibilitățile unei singure persoane. Apăruseră prea multe conexiuni care

trebuiau urmărite. Cu cât mă axam mai mult pe una dintre direcțiile investigației, cu atât deveneam mai conştient de marea masă de materiale pe care le neglijam. În această conjunctură descurajantă, şansa, care mai întâi îmi pusese întâmplător totul în cârcă, a avut grijă să nu mă prăbuşesc sub greutatea ei.

În 1975 am avut marele noroc de a-l întîlni pe Richard Leigh la nişte cursuri de vară la care țineam amândoi prelegeri legate de diverse aspecte ale literaturii. Richard este romancier şi autor de proză scurtă, absolvent al unor cursuri postuniversitare de literatură comparată şi un foarte bun cunoscător al istoriei, filozofiei, psihologiei şi al disciplinelor ezoterice. Lucra de câțiva ani ca lector universitar în Canada, Statele Unite şi Marea Britanie.

Cât au durat acele cursuri, am petrecut multe ore abordând subiecte de interes comun. Eu am adus în discuție cavalerii templieri, care, pe fundalul enigmei de la *Rennes-le-Château*, jucau un rol important. Spre încântarea mea, am descoperit că el aprofundase temeinic studiul istoriei misteriosului ordin al călugărilor-războinici, care îi captase de mult atenția. Dintr-o singură lovitură, am scăpat de luni întregi de munca pe care le crezusem aşternute înaintea mea. Richard putea răspunde la majoritatea întrebărilor mele şi era la fel de intrigat ca mine de o serie de aparente anomalii pe care le scosesem la lumină. Şi, cu

mult mai important, era fascinat de proiectul de cercetare pe care eu îl demarasem şi căruia el îi sesiza toate semnificaţiile. S-a oferit să mă ajute în lămurirea aspectelor legate de templieri. Şi tot el l-a cooptat pe Michael Baigent, un licenţiat în psihologie care tocmai renunţase la o carieră de fotoreporter de succes pentru a-şi putea dedica tot timpul studiului templierilor, cu intenţia de a finaliza un proiect cinematografic.

Oricât de mult aş fi căutat, nu aş fi reuşit să-mi găsesc coechipieri atât de competenţi şi de care să mă simt atât de apropiat datorită afinităţilor noastre comune. După anii în care muncisem singur, mă reînsufleţea apariţia neaşteptată a altor două minţi care se alăturau proiectului meu. Primul rezultat palpabil al colaborării noastre a fost cel de-al treilea film *Chronicle* despre *Rennes-le-Château*, *The Shadow of the Templars* (*Umbra templierilor*), produs de Roy Davies în 1979.

Cercetările destinate realizării peliculei ne-au adus, până la urmă, faţă în faţă cu eşafodajul pe care se ridicase misterul din *Rennes-le-Château*. Dar în scenariu nu am putut include decât aluzii la ceea ce tocmai începusem să desluşim. Dincolo de cele prezentate publicului, se afla ceva mult mai senzaţional, mai semnificativ şi a cărui importanţă depăşea tot ce ne imaginasem când începusem să cercetăm

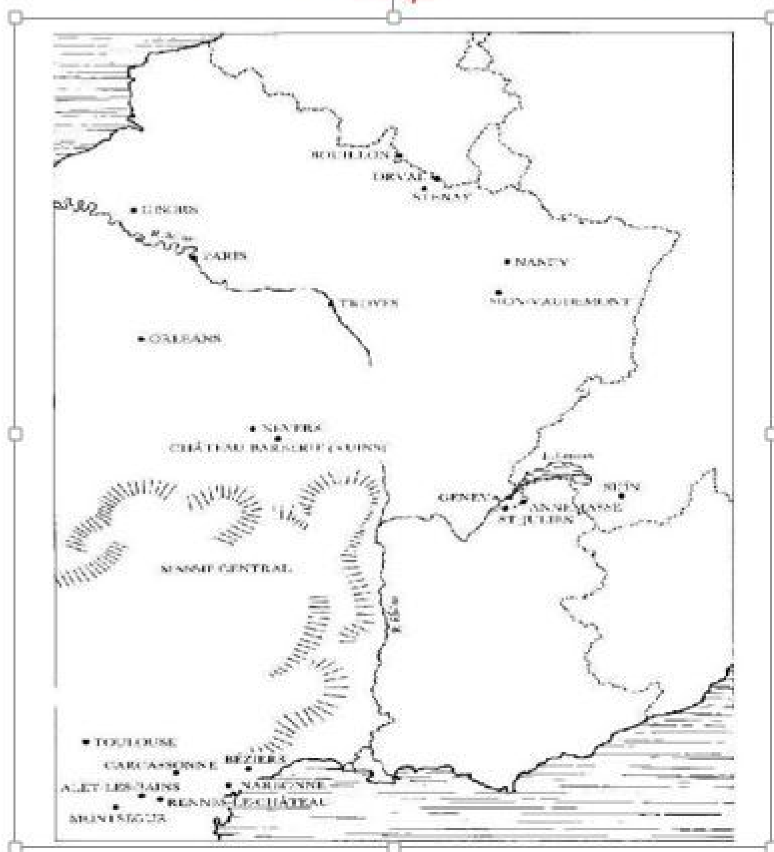
„*mica enigmă interesantă*” legată de descoperirea făcută de un preot într-un sat de munte.

În 1972, încheiam primul film spunând: „*Ceva extraordinar aşteaptă să fie descoperit... Şi asta se va întîmpla într-un viitor destul de apropiat*”.

Cartea de faţă descrie nu numai acel „*ceva*”, ci şi modul neobişnuit în care a fost descoperit.

Semnează: Henry Lincoln 17 ianuarie 1981

Fig.1 Frontispiciul - principalele site-uri de investigație în Franța

PARTEA ÎNTÂI – MISTERUL

CAPITOLUL 1

CĂTUNUL MISTERIOS

La început, am crezut că ne confruntam cu un mister de importanță strict locală – unul incitant, fără îndoială, dar a cărui semnificație era minoră şi care nu putea stârni nici un fel de interes în afara granițelor unui sătuc din sudul Franței. Am avut impresia că acea taină, deşi încâlcită în multe ițe fascinante ale istoriei, era de interes în primul rând academic. Ne-am închipuit că investigațiile noastre ar fi putut ajuta la clarificarea anumitor aspecte ale istoriei Occidentului, nu că urmau să le rescrie pe de-a-ntregul. Şi nici măcar nu am visat că ceea ce urma să descoperim ar fi putut trezi interesul contemporanilor noştri – şi încă un interes fulminant.

La începutul investigațiilor, ne-ar fi fost greu să definim obiectul cercetărilor noastre. Nu aveam nici o teorie, nu porneam de la nici o ipoteză, nu puteam preciza ce anume vroiam să demonstrăm. Pur şi simplu, încercam să găsim o explicație pentru o enigmă bizară, dar lipsită de importanță, de la sfârşitul secolului al nouăsprezecelea. Nu ştiam unde trebuia să ajungem, dar dovezile pe care le adunam – fiecare fiind în perfectă concordanță cu cele ce o precedau – ne *conduceau*, pas cu pas, parcă prin propria lor voință, către un anume rezultat.

Investigația noastră – pentru că a fost vorba într-adevăr de o investigație – a pornit de la o poveste mai mult sau mai puțin lipsită de complicații. La o primă privire, aceasta nu era prea diferită de celelalte „*poveşti cu comori*” sau „*mistere nerezolvate*” care nu lipsesc din folclorul şi din legendele specifice fiecărei zone rurale. Una dintre versiunile ei fusese chiar publicată în Franța şi stârnise într-o oarecare măsură interesul, dar – după câte ştiam noi la acel moment – nu i se acordase o importanță deosebită, însă era o versiune în care existau destule erori – după cum aveam să aflăm mai târziu. Vom începe prin a reda povestea în forma în care am auzit-o prima oară, adică aşa cum a fost publicată în anii 1960.[1]

RENNES-LE-CHÂTEAU ŞI BÉRENGER SAUNIÈRE

Într-un cătun din Franța, numit în *Rennes-le-Château*, a sosit, la 1 iunie 1885, un nou preot paroh. Numele preotului era Bérenger Saunière.[2] Era un bărbat de treizeci şi trei de ani, chipeş, robust, energic şi, după toate aparențele, extrem de inteligent. Nu cu mult timp în urmă,

---

[1] *Gerard de Sede*, *L'*Or *de Rennes* (*Aurul din Rennes*). Robert Charroux, *Tresors du Monde* (*Comorile Lumii*) (Paris, 1962), pagina 247 sq.

[2] *Annuaire Ecctesiastique* (*Anuarul Ecleziastic*), pagina 282.

în seminar fiind, păruse să aibă înainte o carieră clericală promiţătoare. Cu certitudine, era destinat unui loc mult mai important decât un sat izolat printre dealurile răsăritene de la poalele Pirineilor. Cu toate acestea, la un moment dat, căzuse în dizgraţie. Nu se ştie cu ce anume greşise, dar e limpede că îşi zădărnicise toate planurile de avansare. Dorind probabil să se descotorosească definitiv de el, superiorii săi îl numiseră paroh în *Rennes-le-Château*. Nu se ştie cu ce anume greşise, dar e limpede că îşi zădărnicise toate planurile de avansare. Dorind probabil să se descotorosească definitiv de el, superiorii săi îl numiseră paroh în *Rennes-le-Château*.

Pe atunci, acel cătun situat pe o pantă abruptă, la patruzeci de kilometri de *Carcassonne*, avea doar două sute de locuitori. Oricine altcineva s-ar fi considerat exilat pe viaţă într-un loc îndepărtat, lipsit de perspective, departe de confortul oferit de civilizaţia timpului său, de tot ce ar fi putut stimula o minte ageră şi iscoditoare. Era, fără îndoială, o lovitură dată ambiţiilor lui Saunière. Totuşi, existau câteva compensaţii. Regiunea aceea era locul său de baştină, Saunière se născuse şi crescuse în satul Montazels, aflat doar la câţiva kilometri depărtare. Aşadar, oricâte defecte ar fi avut *Rennes-le-Château*, se simţea acolo ca acasă, înconjurat de toate cele care îi fuseseră familiare în copilărie.

Între 1885 şi 1891, venitul anual lui Saunière se ridica, în franci, la echivalentul a şase lire sterline. Nu era bogat, dar câştiga cam cât era de aşteptat pentru un preot de țară din Franța ultimelor decenii ale secolului al nouăsprezecelea. Din această sumă şi din darurile primite de la enoriaşi îşi putea asigura supraviețuirea, dar nu-şi putea permite nici o extravaganță. După toate aparențele, în acest răstimp de şase ani a dus o viață plăcută şi liniştită. A vânat în munții în care se născuse şi a pescuit în apele pe care le ştia din primii ani ai vieții. A citit cu lăcomie, şi-a *perfecți*onat latina, a învățat greaca, a început să studieze ebraica. A angajat-o ca menajeră pe Marie Denarnaud, o țărăncuță de optsprezece ani, care i-a devenit confidentă şi i-a fost alături până la sfârşitul zilelor. I-a făcut, cu regularitate, vizite prietenului său, abatele Henri Boudet, preot în *Rennes-les-Bains*, satul alăturat. Şi, sub tutela acestui Boudet, s-a implicat în istoria agitată a regiunii – o istorie ale cărei vestigii erau permanent prezente în jurul său.

De exemplu, la doar câțiva kilometri spre sud-est față de *Rennes-le-Château*, se conturează un alt pisc, *Bezu*, acoperit de ruinele unei fortărețe medievale, care a fost cândva un pretorat al cavalerilor templieri. Pe un al treilea pisc, la circa doi kilometri către est față de *Rennes-le-Château*, se află ruinele castelului Blanchefort, care i-a

aparținut, din moşi-strămoşi, lui Bertrand de Blanchefort, al patrulea mare maestru al *Cavalerilor Templieri*, cel care a condus acest faimos ordin la mijlocul secolului al doisprezecelea. *Rennes-le-Château* şi împrejurimile se aflau pe vechiul drum al pelerinilor, care pornea din Nordul Europei pentru a ajunge în Spania, la Santiago de Compostela. Şi toată regiunea era bântuită de legende şi de ecourile unui spectaculos trecut tumultuos, adeseori însângerat.

Saunière dorea de mai mult timp să restaureze biserica satului *Rennes-le-Château*. Consacrat Mariei Magdalena în 1059, edificiul dărăpănat în timp fusese construit pe fundația unei şi mai vechi construcții vizigote, datând din veacul al şaselea. Nu e de mirare că, la sfârşitul secolului al nouăsprezecelea, se afla într-o stare atât de proastă încât părea de nerecuperat.

În 1891, încurajat de prietenul său Boudet, parohul s-a încumetat să facă nişte reparații modeste, cu o mică sumă de bani împrumutată din rezervele satului. În timpul lucrărilor, a îndepărtat piatra altarului, care era sprijinită pe doi pilaştri arhaici, din vremea vizigoților. Unul dintre aceştia s-a dovedit a fi gol pe dinăuntru şi, în interiorul lui, preotul a descoperit patru pergamente păstrate în tuburi de lemn, sigilate. Se spune că două dintre ele conțineau genealogii, una datând din 1244, cealaltă din 1644. Celelalte

două documente păreau să fi fost redactate pe la 1780 de abatele Antoine Bigou, unul dintre cei care îl precedaseră pe Saunière ca preot în *Rennes-le-Château*. Însă Bigou fusese şi capelanul personal al nobilei familii Blanchefort care, în zorii Revoluției Franceze, se număra încă printre cele mai importante familii de latifundiari din regiune.

La prima vedere, pergamentele din vremea lui Bigou par să conțină texte sacre în limba latină, fragmente din *Noul Testament*. Cel puțin asta este prima impresie. Însă, pe unul dintre ele, cuvintele nu sunt despărțite de spații şi au fost inserate o serie de litere cu totul de prisos. Iar pe al doilea rândurile sunt trunchiate, parcă la întîmplare – uneori chiar în mijlocul unui cuvânt –, în timp ce este uşor de observat că anumite litere sunt scrise mai sus decât celelalte. În realitate, aceste pergamente conțin o înşiruire de mesaje foarte inge-nios cifrate. Unele dintre ele sunt extrem de complexe şi de imprevizibile, pun în încurcătură chiar şi un computer şi nu pot fi descifrate fără cheia potrivită. Descifrarea care urmează a apărut într-o lucrare dedicată de un francez satului *Rennes-le-Château* şi în două dintre filmele despre acest subiect realizate de noi pentru *BBC*:

BERGERE PAS DE TENTATION QUE POUSSIN TENIERS GARDENT LA CLEF; PAC DCLXXXI PAR LA CROIX ET CE CHEVAL DE DIEU J'ACHEVE CE DAEMON DE GARDIEN A

MIDI POMMES BLEUES (*CIOBĂNIŢĂ NICI O ISPITA CA POUSSIN TENIERS DEŢINE CHEIA; PACE 681 PRIN CRUCE ŞI ACEST CAL AL LUI DUMNEZEU EU DESÂVÎRŞESC «sau DISTRUG» ACEST DEMON AL PROTECTORILOR LA AMIAZÂ MERE ALBASTRE*).

Dar, dacă dificultatea unora dintre cifruri este descurajantă, altele sunt extrem, chiar flagrant, de simple şi sar în ochi. În cel de-al doilea pergament, de exemplu, literele scrise mai sus decât celelalte, citite la rând, alcătuiesc un mesaj coerent.

A DAGOBERT II ROI ET A SION CE TRESOR ET IL EST LÁ MORT (*ACEASTA COMOARĂ APARŢINE REGELUI DAGOBERT AL II-LEA ŞI SIONULUI ŞI EL ESTE ACOLO MORT*).

Deşi mesajele de acest gen trebuie să fi fost pe înțelesul preotului, este greu de crezut că putea descifra codurile mai complexe. Dar el a realizat că dăduse peste ceva extrem de important şi, după ce a obținut aprobarea primarului satului, i-a arătat cele descoperite superiorului său, episcopul din *Carcassonne*. Cât de multe a înțeles episcopul, nu se ştie. Dar Saunière a fost trimis imediat la Paris, pe cheltuiala episcopului, cu ordinul de a duce pergamentele unor importante autorități bisericeşti. Printre acestea se numărau abatele Bieil, directorul general al Seminarului Saint Sulpice, şi nepotul său Émile Hoffet. La vremea aceea, Hoffet îşi desăvîrşea pregătirea preoțească. Deşi nu cu mult trecut de douăzeci de ani, avea deja

reputaţia unui erudit, mai ales în ceea ce priveşte lingvistica, criptografia şi paleografia. În ciuda vocaţiei sale pastorale, se ştia că era interesat de ezoterism şi că avea relaţii cordiale cu diverse grupuri de orientare ocultă, cu secte şi cu societăţile secrete care împânzeau capitala Franţei. Ajunsese astfel să pătrundă într-un cerc cultural ilustru, din care făceau parte atât literaţi ca Stephane Mallarme şi Maurice Maeterlinck, cât şi compozitori precum Claude Debussy.

Printre cunoştinţele sale se număra, de asemenea, Emma Calve, care, la vremea apariţiei lui Saunière, tocmai revenise în ţară după o serie de spectacole de succes la Londra şi Windsor. Ca divă, Emma Calve era Maria Callas a acelor timpuri. Pe de altă parte, era şi una dintre marile preotese ale culturii ezoterice pariziene şi avea legături amoroase cu mai mulţi ocultişti influenţi.

După ce s-a prezentat la Bieil şi Hoffet, Saunière a petrecut trei săptămîni în Paris. Nu se ştie ce s-a întâmplat în timpul întâlnirii sale cu cei doi clerici. Dar ce se ştie este că preotul de ţară a fost imediat şi călduros primit în cercul select frecventat de Hoffet. S-a afirmat chiar şi că ar devenit amantul Emmei Calve. S-a bârfit pe seama legăturii lor amoroase şi o cunoştinţă a cântăreţei a descris-o ca fiind „*obsedată*” de preot. În orice caz, între cei doi a existat o prietenie trainică. În anii care au urmat, ea l-a vizitat adesea

la *Rennes-le-Château*, acolo unde, pe stâncile din împrejurimi, s-au putut desluşi, până nu demult, romantice inimioare scrijelite cu inițialele lor.

În timpul şederii sale la Paris, Saunière şi-a petrecut o parte a timpului la Luvru. Putem lega asta de faptul că, înainte de plecare, a cumpărat reproducerile a trei tablouri. Se pare ca primul, realizat de un artist necunoscut, era un portret al Papei Celestin al V-lea, care a fost capul bisericii pentru o scurtă vreme, la sfârşitul secolului al treisprezecelea. Al doilea era o operă a lui David Teniers – dar nu se ştie despre care David Teniers este vorba, tatăl sau fiul.[3] Al treilea era *Les Bergers d' Arcadie* (*Păstorii din Arcadia*), probabil cel mai cunoscut tablou al lui Nicolas Poussin.

După întoarcerea sa în *Rennes-le-Château*, Saunière a reluat restaurarea a bisericii satului. În timpul lucrărilor, a dezgropat o lespede ciudată, sculptată, datând din secolul al şaptelea sau al optulea, sub care se pare că se afla o criptă, o cameră mortuară în care se spune că ar fi găsit nişte schelete. Pe de altă parte, s-a angajat şi în realizarea mai

---

[3] De Sède, L'Or de Rennes, p. 28. S-a presupus că tabloul era Sfântul Anton Sihastrul. Într-o conversaţie, însuşi de Sède a afirmat că ar fi fost Ispitirea Sfântului Anton, dar nimeni nu ştia exact adevărul. Ulterior, documentariştii noştri au constatat că, de fapt, era vorba de Sfântul Anton şi Sfântul Ieronim în deşert.

multor proiecte, unele mai degrabă bizare. De exemplu, în curtea bisericii se afla cavoul marchizei Maria d'Hautpoul de Blanchefort. Lespezile care îl alcătuiau fuseseră proiectate şi realizate de abatele Antoine Bigou – predecesorul lui Saunière cu un secol în urmă, cel care se presupunea ca ar fi compus două dintre pergamentele misterioase. Iar inscripţia funerară – care cuprindea un număr de erori premeditate în ceea ce privea departajarea şi ortografierea cuvintelor – era o anagramă perfectă a mesajului cifrat referitor la Poussin şi Teniers. Literele puteau fi rearanjate astfel încât să formeze fraza criptată, citată anterior, greşelile fiind strecurate în text cu acest scop anume. Neştiind că inscripţiile de pe cavoul marchizei fuseseră deja copiate, Saunière le-a răzuit. Şi această profanare a fost doar una dintre manifestările comportamentului său straniu. Însoţit de menajera sa credincioasă, a început să facă drumeţii lungi prin împrejurimi, adunând pietre aparent lipsite de orice valoare şi care nu ar fi stârnit interesul nimănui. De asemenea, a început un schimb masiv de scrisori cu corespondenţi necunoscuţi nu numai din toată Franţa, ci şi din Germania, Elveţia, Italia, Austria şi Spania. S-a apucat şi să colecţioneze o grămadă de timbre poştale fără nici un fel de valoare. Şi a iniţiat tranzacţii secrete cu diverse bănci. Una dintre ele chiar şi-a trimis un

reprezentant care a bătut tot drumul de la Paris la *Rennes-le-Château* doar pentru a se îngriji de afacerile lui Saunière.

Preotul a investit, numai în timbre, o sumă substanţială, ce depăşea cu mult venitul său anual de până atunci. Apoi, în 1896, a început să cheltuiască masiv, la o scară fără precedent, de-a dreptul uluitoare. La sfârşitul vieţii sale, în 1917, investiţiile sale reprezen-tau cel puţin echivalentul a mai multe milioane de lire sterline. O parte a inexplicabilei sale averi a fost cheltuită pentru realizarea unor lucrări publice demne de toată lauda – de exemplu, un drum modern care ajungea până în sat sau facilităţi legate de canalizare. Dar au fost şi investiţii mai fanteziste. A înălţat un turn, Turnul Magdala, care domina partea abruptă a muntelui. Şi a construit o casă opulentă, vila Bethania, în care el însuşi nu a locuit niciodată. Iar biserica nu numai că a fost redecorată, dar a fost redecorată în cel mai straniu mod posibil. Pe portalul de deasupra intrării a fost gravată o inscripţie în limba latină: **TERRIBILIS EST LOCUS ISTE** (*ÎNFRICOŞÂTOR ESTE LOCUL ACESTA*).

În interior, chiar lângă intrare, a fost înălţată o statuie hidoasă, o reprezentare vulgară a demonului Asmodeus – păstrătorul secretelor, paznicul comorilor ascunse şi, conform unei vechi legende iudaice, constructorul templului lui Solomon. Pe pereţii bisericii au fost montate lespezi pe care Drumul Crucii era pictat într-o manieră ţipătoare, de

prost gust – fiecare etapă era caracterizată de o ciudată lipsă de armonie, de detalii suplimentare inexplicabile, de deviații flagrante sau subtile de la normele acceptate de Scriptură. De pildă, la Oprirea a VIII-a, există un copil înveşmântat într-un kilt scoțian. La *Oprirea a XIV-a*, care înfățişează trupul lui Iisus dus către mormânt, fundalul este cerul unei nopți întunecate, dominat de luna plină. Ca şi cum Saunière ar fi vrut să sugereze ceva. Dar ce anume? Că înmormântarea lui Iisus ar fi avut loc după căderea nopții, aşadar cu câteva ore mai târziu decât ni se istoriseşte în Biblie? Sau că trupul nu este cărat în mormânt, ci din mormânt?

În timp ce se ocupa de această decorare stranie, parohul continua să cheltuiască în mod extravagant. Colecționa porțelanuri rare, țesături scumpe, sculpturi antice. A construit o seră cu portocali, a deschis o grădină zoologică. A înființat o bibliotecă magnifică. Cu puțin timp înainte de a muri, planifica construcția unui turn similar Turnului Babel, căptuşit cu cărți, din care intenționa să predice. Nici enoriaşii nu au fost neglijați. Saunière i-a distrat oferindu-le banchete somptuoase şi şi-a manifestat în fel şi chip dărnicia, trăind de parcă ar fi fost stăpânul medieval al unui inexpugnabil ținut muntos. În îndepărtata şi aproape inaccesibila sa fortăreață, a găzduit o serie de oaspeți de vază. Unul a fost, bineînțeles, Emma Calve. Altul

a fost secretarul de stat francez pentru Cultură. Dar probabil că cel mai nobil şi mai de seamă vizitator al neînsemnatului preot de ţară a fost arhiducele Johann von Habsburg, vărul lui Franz-Iosif, împăratul Austriei. Ulterior s-au descoperit extrase de cont care demonstrează că parohul şi arhiducele au deschis, în aceeaşi zi, mai multe conturi, în care cel de-al doilea a depus ulterior sume importante în favoarea primului.

La început, autorităţile ecleziastice au închis ochii. Totuşi, după ce fostul superior al lui Saunière din *Carcassonne* a murit, noul episcop a încercat să-l cheme pe acesta la ordine. Preotul i-a răspuns sfidându-l cu o uluitoare neobrăzare. A refuzat să dezvăluie provenienţa bogăţiei sale şi nu a acceptat transferul ordonat de episcop. În lipsa unor învinuiri mai substanţiale, episcopul l-a acuzat de simonie – vânzarea ilicită a liturghiilor – şi un tribunal local l-a suspendat. Dar parohul a făcut apel la Vatican, care l-a exonerat şi l-a reinstalat în funcţie.

În 17 ianuarie 1917, la vârsta de şaizeci şi cinci de ani, Saunière a suferit un atac subit de apoplexie. O dată ce dă de gândit, pentru că apărea şi pe piatra de mormânt a marchizei d'Hautpoul de Blanchefort, în inscripţia pe care el o răzuise. Pe 17 ianuarie este şi praznicul lui Saint Sulpice, faţă de care Saunière dezvoltase un adevărat cult. Iar la seminarul Saint Suplice eroul nostru îşi încredinţase

pergamentele abatelui Bieil şi lui Émile Hoffet. Dar atacul lui Saunière din 17 ianuarie este suspect mai ales pentru că, pe 12 ianuarie, aşadar cu numai cinci zile înainte, enoriaşii săi au afirmat că, pentru un om de vârsta lui, se bucura de o sănătate demnă de invidiat. Cu toate acestea, chiar în data de 12 ianuarie, Marie Denarnaud comandase un sicriu pentru stăpânul ei, fapt certificat de o chitanță în a cărei posesie ne aflăm.

Deoarece Saunière zăcea pe patul de moarte, un preot dintr-o parohie vecină a fost chemat ca să-i asculte spovedania şi să-l împărtăşească. Acesta a sosit în timp util şi s-a retras în camera bolnavului. Martorii oculari au povestit că a ieşit de acolo extrem de repede şi vizibil şocat. După un martor, de atunci „*nu a mai zâmbit niciodată*”. După altul, a căzut într-o depresie acută, care a durat câteva luni. Nu se ştie cât de exagerate sunt aceste relatări. Cert este că, probabil din cauza celor mărturisite de Saunière la spovedanie, preotul a refuzat să-i administreze ultima împărtăşanie.

Saunière a murit pe 22 ianuarie, fără să i se fi acordat iertarea păcatelor. În dimineața următoare, trupul său a fost aşezat într-un fotoliu de pe terasa Turnului Magdala, înveşmântat într-o sutană împodobită cu ciucuri purpurii. Prin fața lui s-au perindat necu-noscuți îndoliați şi mulți au smuls, ca amintire, câte unul din ciucurii de pe veşmântul

răposatului. A fost o ceremonie pentru care nu a existat niciodată o explicație. Actualii locuitori din *Rennes-le-Château* sunt la fel de nedumeriți ca oricine altcineva.

Citirea testamentului lui Saunière a fost aşteptată cu mari speranțe. Dar, spre surprinderea şi mîhnirea tuturor, el s-a declarat ca fiind din cale afară de sărac. Se pare că, înainte de a muri, îi donase întreaga avere Mariei Denarnaud, cea alături de care trăise şi căreia, vreme de treizeci şi doi de ani, îi împărtăşise toate secretele. Sau poate că cea mai mare parte a acestei averi fusese trecută pe numele menajerei de la bun început.

După moartea stăpânului ei, Marie a dus o viață tihnită în vila Betania până în 1946. Dar, după al Doilea Război Mondial, noul guvern al Franței a emis monedă nouă. Ca metodă de a-i demasca pe evazionişti, pe colaboraționişti şi pe profitorii de război, la schimbarea francilor vechi cu cei noi, toți cetățenii erau obligați să-şi justifice veniturile.

Confruntată cu perspectiva unei explicații, Marie a ales sărăcia. A fost văzută în propria sa grădină arzînd teancuri groase de bancnote vechi. În următorii şase ani, Marie a dus o viață austeră, întreținându-se din banii obținuți din vânzarea vilei Bethania. Şi i-a promis cumpărătorului, domnul Noel Corbu, că, înainte de moartea ei, îi va destăinui un „*secret*” care îl va face nu numai bogat,

ci şi „*puternic*”. Însă, pe 29 ianuarie 1953, Marie, ca şi stăpânul ei, a suferit un surprinzător atac subit – care i-a luat graiul şi a trântit-o pe patul de moarte. A murit în scurt timp, ducându-şi secretul în mormânt, spre marea dezamăgire a domnului Corbu.

BĂNUITELE COMORI

Am relatat, în linii mari, povestea publicată în Franța în anii 1960. Este vorba de prima versiune pe care am auzit-o şi care ne-a făcut să ne punem o serie de întrebări, ceea ce li s-a întâmplat şi celorlalți investigatori ai acestei enigme.

Prima întrebare este cât se poate de evidentă. Care a fost sursa banilor lui Saunière? De unde putea veni, peste noapte, o asemenea avere imensă? Oare, în final, aveam să ajungem la o explicație banală? Sau era vorba de ceva extrem de interesant? Gândul că un astfel de secret ne-ar fi putut aluneca printre degete ne chinuia, aşa că n-am rezistat impulsului de a o face pe detectivii.

Am început prin a lua în considerație explicațiile sugerate de alți investigatori. Erau mulți cei care susțineau ca Saunière ar fi descoperit într-adevăr un fel de comoară. Era o presupunere destul de plauzibilă, pentru că istoria satului şi a împrejurimilor pledează în favoarea existenței multor bogății ascunse, aur şi nestemate deopotrivă.

În antichitate, de pildă, triburile celtice care trăiau în zonă o considerau un tărâm sacru. Chiar numele cătunului, care cândva era Rhedae, a fost preluat de la unul din acele triburi. În timpul stăpânirii romane, regiunea era locuită de o comunitate numeroasă şi prosperă şi era renumită pentru minele şi izvoarele sale fierbinți, cu calități terapeutice. Şi pentru romani teritoriul era sacru. Arheologii au descoperit recent vestigiile mai multor temple păgâne.

Se presupune că, în veacul al şaselea, aşezarea din creierii munților nu era un cătun, ci un oraş cu treizeci de mii de locuitori. Se pare chiar că, la un moment dat, fusese capitala nordică a imperiului vizigot – poporul teutonic care, îndreptându-se către apus, străbătuse Europa Centrală, prădase Roma, îi destrămase imperiul, trecuse Pirineii şi îşi întinsese acolo propria stăpânire.

Pentru încă cinci sute de ani, oraşul a rămas centrul unui district sau comitat important, numit Comitatul Razes. Apoi, la începutul secolului al treisprezecelea, o armată de cavaleri nordici a deskins în *Languedoc* pentru a pune capăt ereziei catarilor sau albigenzilor şi a adunat prăzi bogate din toată regiunea. În timpul atrocităților săvârşite sub masca acestei aşa-numite cruciade împotriva albigenzilor, *Rennes-le-Château* a fost capturat şi a devenit o feudă ce a trecut din mână în mână. Cu un secol şi un sfert mai târziu, prin anii 1360, populația locală a fost decimată de ciumă; şi, nu

după mult timp, banditii catalani care cutreierau zona au distrus satul.[4]

---

[4] Fédié, Le Comté de Razès (Comitatul Razès), p. 3 sq. Cifra de 30.000 de locuitori este avansată de către de Sède în L'Or de Rennes, p. 17. Nu se specifică sursa.

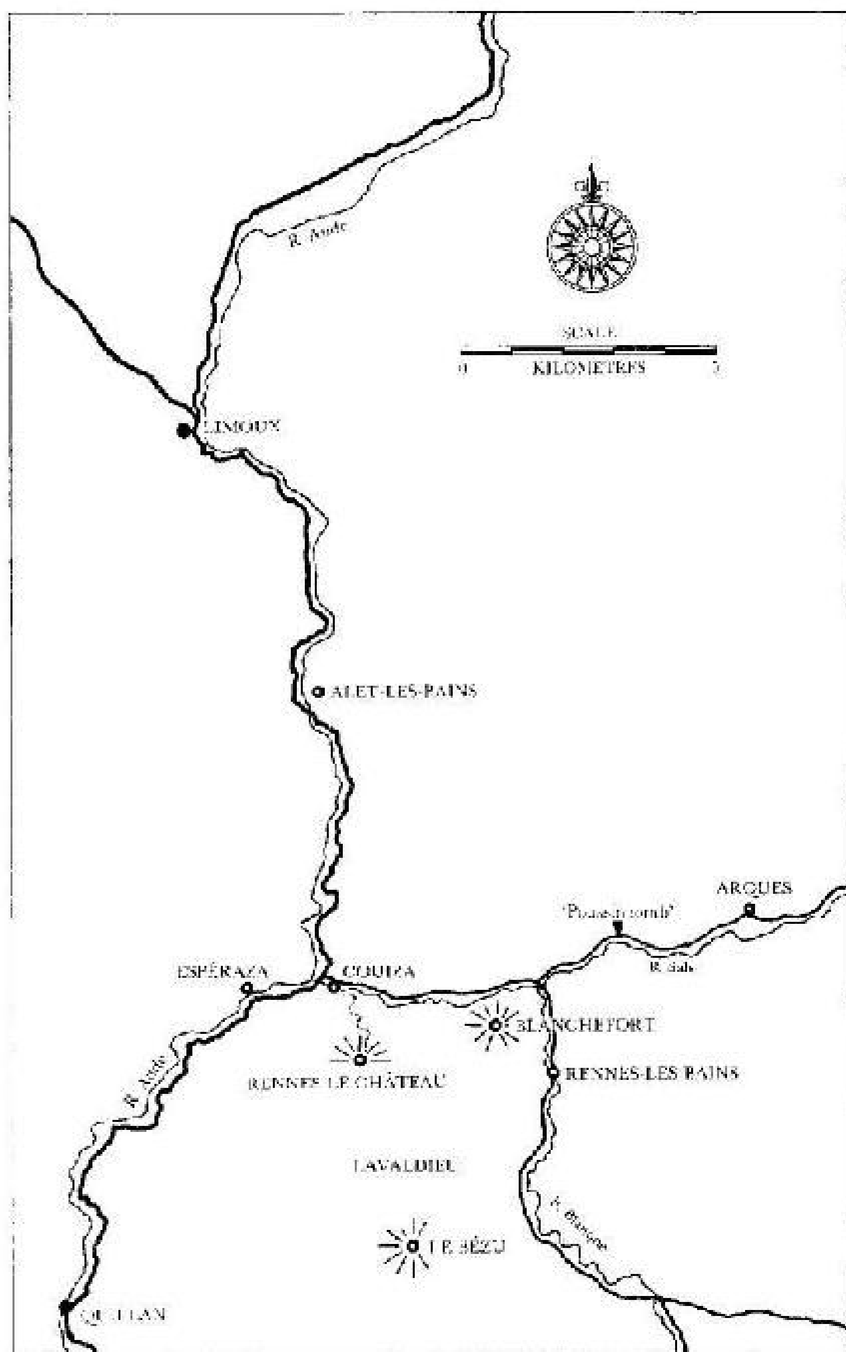

R. Aude
SCALE
0
KILOMETRES
5
LIMOUX
ALET-LES-BAINS
ARQUES
ESPÉRAZA
COUIZA
BLANCHEFORT
RENNES-LE-CHÂTEAU
RENNES-LES-BAINS
R. Aude
LAVALDIEU
QUILLAN

Fig.2 Rennes-le-Château şi împrejurimile

Printre toate aceste vicisitudini ale istoriei se întrepătrund poveşti despre comori fabuloase. De exemplu, se presupunea că ereticii catari ar fi stăpânit un obiect sacru de o valoare inestimabilă, chiar *Sfântul Graal* după cum istorisesc mai multe legende. Îmboldit de astfel de zvonuri, Richard Wagner a venit în pelerinaj la *Rennes-le-Château* înainte de a compune Parsifal, ultima sa operă; în vremea ocupației din anii 1940-1945, pornind pe urmele lui Wagner, trupele germane au făcut numeroase dar inutile excavații în vecinătatea satului. Nu trebuie uitat nici tezaurul dispărut al cavalerilor templieri, al căror mare maestru, Bertrand de Blanchefort, a fost inițiatorul unei serii de lucrări misterioase în împrejurimi. Toate dovezile atestă că era vorba de nişte săpături clandestine, efectuate de un contingent de mineri aduşi anume din Germania. Dacă un fel de comoară a templierilor a fost într-adevăr ascunsă în împrejurimile satului *Rennes-le-Château*, s-ar explica referirea la „*Sion*” din pergamentul descoperit de Saunière.

Dar acestea nu sunt singurele comori demne de luat în seamă. Între secolele al cincilea şi al optulea, o mare parte a Franței de azi era condusă de dinastia merovingiană, cea din care făcea parte regele Dagobert al II-lea. În timpul

său, *Rennes-le-Château* era un bastion vizigot, iar el însuşi avea drept soție o prințesă vizigotă.

Localitatea ar fi putut fi un fel de trezorerie regală. Există documente care menționează marea avuție strânsă de acest rege în scopul finanțării campaniilor militare şi ascunsă în împrejurimile bastionului. Dacă Saunière ar fi descoperit un astfel de depozit, s-ar explica pomenirea lui Dagobert în însemnările cifrate. Şi ar mai putea fi încă un alt tezaur – prăzile bogate adunate de vizigoți în timpul invaziei lor sălbatice în Europa. Nu ne referim la nişte capturi obişnuite, ci la anumite obiecte semnificative – atât la figurat cât şi la propriu – pentru tradițiile religioase din vestul continentului. Pe scurt, s-ar putea ca vizigoții să fi intrat în posesia legendarului tezaur al *Templului* din Ierusalim – ceea ce ar justifica referirea la „*Sion*" în şi mai mare măsură decât comorile cavalerilor templieri.

În anul 66 d.Hr., în Palestina a izbucnit revolta împotriva stăpânirii romane. Patru ani mai târziu, în anul 70 d.Hr., legiunile aflate sub comanda lui Titus, fiul împăratului, au ras Ierusalimul de pe suprafața pământului. Templul a fost jefuit şi conținutul Sfintei Sfintelor a fost transportat la Roma. Conform reprezentărilor de pe monumentul triumfal al lui Titus, printre comorile furate se aflau imensul candelabru de aur cu şapte brațe, atât de scump iudeilor, şi, probabil, chiar şi Chivotul Legii.

După trei secole şi jumătate, în anul 410 d.Hr., a fost rândul Romei să fie jefuită de invadatorii vizigoţi conduşi de Alaric cel Mare, care, realmente, au luat drept pradă toate avuţiile Oraşului Etern. După cum relatează istoricul Procopius, Alaric a furat „*comorile lui Solomon, regele evreilor, demne de a fi admirate, pentru că erau împodobite, în cea mai mare măsură, cu smaralde, şi, în timpurile străvechi, fuseseră luate din Ierusalim de către romani*”.[5]

Este aşadar foarte posibil ca un tezaur să fi fost sursa bogăţiei lui Saunière. S-ar putea ca preotul să fi descoperit una dintre aceste comori, ori poate a dat doar peste aceea care, în decursul veacurilor, a trecut din mână în mână – din Templul din Ierusalim la romani, apoi la vizigoţi, apoi, probabil, la catari şi/sau la cavalerii templieri. Dacă s-a întâmplat într-adevăr aşa, s-ar explica de ce comoara în cauză le „*aparţinea*” atât lui Dagobert al II-lea cât şi *Sion-ului*.

Până aici, se părea că aveam de-a face, în esenţă, cu o poveste despre comori. Iar semnificaţiile şi importanţa unei astfel de istorisi – chiar şi în cazul în care se referă la tezaurul *Templului* din Ierusalim – sunt, în ultimă instanţă, puţin relevante. Oamenii găsesc, în permanenţă, tot felul de comori. Desigur, sunt descoperiri captivante, dramatice şi

---

[5] Procopius, Istoria războaielor, cartea V, cap. XII.

misterioase, iar multe dintre ele scot la iveală aspecte necunoscute ale trecutului. Dar sunt extrem de puține cele care exercită o influență directă, politică sau de altă natură, asupra prezentului – ceea ce se întâmplă doar atunci când, odată cu tezaurul, iese la lumină şi un anume secret, unul exploziv.

Nu am nesocotit argumentul că Saunière a găsit o comoară. În acelaşi timp nu am avut nici un dubiu asupra faptului că, indifferent ce altceva ar mai fi descoperit, Saunière a aflat şi o taină – o taină cu semnificație istorică, a cărei importanță este enormă, nu mai pentru epoca lui, ci poate şi pentru a noastră. Numai banii, aurul sau giuvaierurile nu sunt o justificare satisfăcătoare pentru multiple fațete ale poveştii sale. Ele nu pot explica, de exemplu, acceptarea parohului în cercul lui Hoffet, sau prietenia sa cu Debussy, sau legătura sa amoroasă cu Emma Calve. Şi nu pot justifica nici interesul intens al bisericii față de întreaga istorie, nici siguranța de sine cu care Saunière şi-a sfidat episcopul şi nici faptul că a fost ulterior exonerat de către Vatican, care a reacționat rapid la solicitarea lui. Comorile nu pot explica, de asemenea, nici refuzul unui preot de a acorda ultima împărtăşanie unui muribund, nici vizita unui arhiduce de Habsburg într-un sat pierdut din Pirinei. Nici banii, nici aurul şi nici giuvaerurile nu ar fi putut genera impresia de mistificare ce înconjoară

ca un nimb întreaga afacere, începând cu mesajele codificate şi culminînd cu bancnotele moştenite şi apoi arse de Marie Denarnaud. Aceeaşi Marie care promisese să dezvăluie o „*taină*” ce nu oferea doar bogăția, ci şi „*puterea*”.

Toate acestea ne-au sporit convingerea că în povestea lui Saunière era vorba de ceva mai mult decât de o comoară, că se referea la un anume secret, unul controversat, fără doar şi poate. Cu alte cuvinte, aveam impresia că misterul nu se limita la agitația iscată, într-un cătun îndepărtat, de un preot din secolul al nouăsprezecelea. Orice ar fi fost, părea să se reverse şi să stârnească valuri – sau poate chiar un tsunami – în lumea de dincolo de *Rennes-le-Château*. Oare bogăția lui Saunière provenea nu din ceva cu valoare financiară intrinsecă, ci dintr-un anume fel de cunoaştere? Şi, dacă era într-adevăr aşa, cum se putuse transforma această cunoaştere într-un cont bancar? Ar fi putut fi folosită, de exemplu, pentru a şantaja pe cineva? Era averea parohului prețul tăcerii sale?

Ştim că primise bani de la Johann von Habsburg. Totuşi, „*secretul*” preotului, oricare ar fi fost, părea mai degrabă de natură religioasă decât de natură politică. Pe deasupra, conform tuturor relatărilor, era bine cunoscută cordialitatea relațiilor sale cu arhiducele. Pe de altă parte, exista o instituție care, după toate aparențele, în ultima parte a vieții lui Saunière se temuse de acesta şi chiar îl

tratase cu menajamente – Vaticanul. Era oare posibil ca preotul să fi şantajat Vaticanul? Un astfel de şantaj pare o acțiune prea îndrăzneață şi primejdioasă pentru un singur om, oricât de elaborate ar fi precauțiile sale. Dar dacă, în această întreprindere, se bucurase de ajutorul şi de sprijinul unor persoane al căror rang le-ar fi asigurat, față de Biserică, intangibilitatea – nişte persoane precum secretarul de stat pentru Cultură al Franței sau precum Habsburgii? Dacă arhiducele Johann era doar un intermediar, iar banii pe care îi plasase în contul lui Saunière proveneau din visteria Romei?[6]

INTRIGA

Premiera filmului *The Lost Treasure of Ierusalem?* (*Tezaurul pierdut al Ierusalimului?*), primul dintre cele trei dedicate de noi lui Saunière şi misterului din *Rennes-le-Château*, a avut loc în februarie 1972. Filmul nu făcea afirmații controversate, ci doar istorisea „*povestea de bază*”,

[6] Am verificat de două ori acele arhive ale Vaticanului care puteau avea legătură cu subiectul şi, în ambele cazuri, cercetătorii noştri au raportat că nicio referinţă la Saunière nu a putut fi descoperită. Nu există nici măcar vreo înregistrare a existenţei acestuia, o lacună ciudată pentru arhivele Vaticanului, de obicei atât de amănunţite. Ceea ce sugerează că toate informaţiile referitoare la acest preot au fost scoase în mod deliberat.

aşa cum a fost redată în paginile precedente. Nici nu conținea speculații despre vreun „*secret exploziv*” sau despre vreun şantaj la nivel înalt. Merită menționat şi faptul că în film nu era amintit – după nume – Émile Hoffet, tânărul cleric şi cărturar căruia Saunière i-a încredințat pergamentele cifrate.

Probabil nu este surprinzător faptul că am primit apoi un adevărat potop de scrisori. Unele ne sugerau anumite speculații surprinzătoare. Altele erau laudative. Altele erau doar nişte aiureli. Dar, dintre toate acestea, una, al cărei autor a preferat să nu-i facem cunoscut numele, părea să merite o atenție deosebită. Venea de la un preot anglican pensionat şi părea un *non sequitur*(n.trad., concluzie care nu se poate demonstra pornind de la datele inițiale) bizar şi provocator.

Corespondentul nostru scria pe un ton categoric şi autoritar. Afirmațiile sale erau directe şi irevocabile, stilul nu era elaborat şi lăsa impresia că nu-i pasă dacă avea să fie crezut sau nu. „*Comoara*”, declara el cu convingere, nu trebuia să ne ducă cu gândul la aur sau la pietre prețioase. Ea nu era altceva decât „*dovada incontestabilă*” a faptului că *Răstignirea* era o înşelătorie şi că Iisus murise de abia în anul 45 d.Hr.

Teoria părea, în mod flagrant, absurdă. Ce anume ar fi putut reprezenta, chiar şi pentru un ateu, o „*dovadă*

incontestabilă” că Iisus supravieţuise *Răstignirii*? Nu eram în stare să ne imaginăm ceva care nu ar fi părut de necrezut şi care nu ar fi fost respins – ceva care să fi fost măcar o simplă „*dovadă*”, ce să mai vorbim de una „*incontestabilă*”. În acelaşi timp, însăşi absoluta extravaganţă a afirmaţiei solicita explicaţii şi o redactare minuţioasă a acestora. Aşadar, fiindcă autorul scrisorii îşi indicase adresa pe plic, am folosit prima ocazie ivită pentru a-l întîlni şi a încerca să-l intervievăm. Dar s-a dovedit cu mult mai reticent decât fusese în scrisoare şi ne-a lăsat impresia că, în primul rând, regreta că ne scrisese. A refuzat să ne dea amănunte despre „*dovada incontestabilă*”. Ne-a oferit, din proprie iniţiativă, doar o informaţie suplimentară. „*Dovada*” sau, oricum, existenţa ei, îi fusese dezvăluită de un alt cleric anglican, canonicul Alfred Leslie Lilley.

Lilley, care murise în 1940, publicase mult şi nu era un necunoscut. Mare parte din viaţa sa, ţinuse legătura cu Mişcarea Catolică Modernistă, fondată la Paris, la Saint Sulpice. Şi tot la Paris lucrase, în anii tinereţii, când îl cunoscuse pe imile Hoffet. Aşadar, cercul se închidea. Odată făcută legătura dintre Lilley şi Hoffet, afirmaţia preotului, deşi părea ilogică, nu mai putea fi respinsă cu uşurinţă.

O altă mărturie despre existenţa unui secret de proporţii avea să apară imediat după începerea cercetărilor legate de viaţa lui Nicolas Poussin, renumitul pictor din

secolul al şaptesprezecelea al cărui nume se repetă de-a lungul poveştii lui Saunière. În 1656, Poussin, care la vremea aceea locuia la Roma, a primit vizita abatelui Louis Fouquet, care nu era altul decât fratele lui Nicolas Fouquet, superintendentul finanțelor lui Ludovic al XIV-lea, regele Franței. De la Roma, abatele a descris întâlnirea într-o scrisoare adresată fratelui său. Socotim că un anumit fragment din această scrisoare merită să fie redat:

„*Am discutat cu el despre anumite lucruri, pe care îmi va fi lesne să ți le explic în detaliu – lucruri ce îți vor oferi, prin intermediul domnului Poussin, avantaje pe care nici regii nu le-ar putea obține de la el fără mare bătaie de cap şi care, după spusele lui, s-ar putea să nu mai fie redescoperite de nimeni în veacurile care vor urma. Şi, încă mai mult de atât, acestea sunt lucruri ce se găsesc cu atât de mare greutate încât, acum, pe acest pământ, nimic altceva nu se poate dovedi de mai mare preț şi nici nu le poate sta alături*”.[7]

Nici istoricii, nici biografii lui Poussin sau Fouquet nu au reuşit vreodată să dea o explicație satisfăcătoare acestei scrisori, care se referă, în mod evident, la nişte fapte de o importanță enormă. Nu l-a mult timp după ce a primit-o,

---

[7] *Lepinois, „Letres de Louis Fouquet*” („Scrisorile lui Louis Fouquet”), pagina 269 sq. Scrisoarea a fost păstrată în arhivele familiei Cosse-Brissac, care joacă un rol proeminent în francmasonerie începând din secolul al optsprezecelea.

Fouquet a fost arestat şi întemnițat pentru tot restul vieții sale. Conform unor anumite relatări, i s-a interzis cu strictețe orice fel de comunicare – câțiva istorici îl identifică cu Omul cu Masca de Fier. Între timp, toată corespondența sa a fost confiscată de Ludovic al XIV-lea, care a studiat-o personal. Iar în anii ce au urmat, regele s-a străduit din răsputeri să obțină originalul unuia dintre tablourile lui Poussin, *Les Bergers d 'Arcadie*. Într-un târziu a reuşit şi l-a ascuns la loc sigur, în apartamentele sale particulare de la Versailles.

Oricât de mare i-ar fi valoarea artistică, tabloul pare inocent. În prim plan, trei păstori şi o păstoriță, adunați în fața unui imens mormânt antic, admiră inscripția de pe piatra sa tocită de vreme: „*ET IN ARCADIA EGO*". În fundal se conturează un peisaj cu munți colțuroşi, caracteristic lui Poussin. După părerea lui Anthony Blunt, ca şi a altor experți în pictura acestuia, peisajul este în întregime mitic, fiind rezultatul imaginației artistului. Totuşi, la începutul anilor 1970, a fost descoperit un mormânt real, identic cu cel din tablou. Sunt identice poziția, dimensiunile, proporțiile, forma, vegetația înconjurătoare, chiar şi aflorimentul circular de piatră pe care unul din păstorii lui Poussin îşi sprijină piciorul. Acest mormânt real se află la periferia satului numit Arques – la aproximativ zece

kilometric de *Rennes-le-Château* şi la cinci kilometri de castelul Blanchefort.

Dacă cineva stă în fața monumentului funerar, are în fața ochilor o panoramă efectiv identică cu aceea pictată. Şi apoi devine evident faptul că unul dintre piscurile din fundal este *Rennes-le-Château*. Nimic nu indică vechimea mormântului. Este desigur posibil să fi fost înălțat la o dată mai recentă – dar cum au reuşit constructorii să-l amplaseze cu atâta precizie încât poziția să coincidă cu cea din tablou? De fapt, pare să fi rămas neschimbat din vremea lui Poussin, iar *Les Bergers d ‘Arcadie* pare o redare fidelă a realității. Țăranii din împrejurimi susțin că mormântul a fost acolo de când se ştiu ei, părinții şi bunicii lor. Şi se spune că acelaşi mormânt este menționat şi în nişte memorii datând din anul 1709.[8]

---

[8] *Delaude, Cercle d'Ulysse* (*Cercul lui Ulise*), pagina 3. Autorul menționează că mormântul este amintit în nişte memorii ale abatelui Delmas, datând din secolul al şaptesprezecelea. Fără îndoială, lucrarea citată este *Memoire* (*Memorii*) de Delmas, datată 1709. Inițial, acest manuscris a fost păstrat alături *de Academie cel-tique* (*Academia cella*), dar apoi a dispărut pentru un timpagina A reapărut la începutul secolului douăzeci şi un fragment a fost publicat în Courent, *Notice historique* (*Notiță istorică*), pagina 9-17. Însă mormântul nu este menționat în extractul respectiv. Se poate doar presupune că porțiunile omise conțin informația, însă manuscrisul lui Delmas se află acum în Limoux, fiind proprietate particulară, şi nu a fost disponibil pentru cercetările noastre.

Conform înregistrărilor din arhiva satului Arques, pământul pe care se află monumentul i-ar fi aparținut, până la moartea sa în anii 1950, unui american, un oarecare domn Louis Lawrence din Boston, Massachusetts. Acesta a deschis mormântul în anii 1920 şi a descoperit că era gol. Ulterior, acolo au fost înhumate soacra şi soția sa.

Pe când pregăteam primul nostru film despre *Rennes-le-Château* din seria realizată de *BBC*, ne-am petrecut o dimineață filmând mormântul. La ora prânzului am făcut o pauză şi ne-am întors cu vreo trei ore mai târziu. În timpul absenței noastre, cineva făcuse o încercare grosolană de a pătrunde cu forța înăuntru.

Dacă vreodată a existat vreo inscripție pe mormântul real, scurgerea necruțătoare a timpului a şters-o de multă vreme. Cât despre cea de pe mormântul din tabloul lui Poussin, se poate spune că este, în mod convențional, elegiacă – Moartea ne anunță că este prezentă până şi în *Arcadia*, idilicul paradis pastoral din legendele clasice. Totuşi, mesajul este neobişnuit, pentru că nu există nici un verb. Tradus cuvânt cu cuvânt, ar suna astfel: **ŞI** EU… ÎN ARCADIA.

De ce trebuia să lipsească verbul? Poate din rațiuni filozofice – pentru a exclude timpul verbului, eliminînd orice ar putea indica prezentul, trecutul sau viitorul, sugerând astfel eternitatea? Sau poate dintr-un motiv de natură mult

mai practică. Fragmentele cifrate de pe pergamentele găsite de Saunière se bazează mai ales pe anagramare, pe strămutarea şi rearanjarea literelor. Oare nu ar fi posibil ca „*ET IN ARCADIA EGO*” să fie tot o anagramă? Nu s-ar putea ca verbul să fi fost omis tocmai pentru ca inscripția să conțină doar anumite litere? Unul dintre telespectatorii noştri ne-a scris, sugerându-ne că acesta ar putea fi chiar adevărul – şi apoi a rearanjat literele astfel încât să formeze o propoziție coerentă în limba latină. Acesta a fost rezultatul: I TEGO ARCANA DEI (*PLEACĂ! ASCUND TAINELE DUMNEZEULUI TĂU*)

Am fost plăcut surprinşi, dar şi intrigați de rezultatul acestei dovezi de ingeniozitate. Şi, la vremea aceea, nu ne-am dat seama cât de aproape era de adevăr.

CAPITOLUL 2

CATARII **ŞI** MAREA EREZIE

În momentul în care ne-am început cercetările, eram deja destul de bine familiarizați cu un anumit subiect – erezia catară sau albigendă şi cruciada pe care aceasta a provocat-o în secolul al treisprezecelea. Ştiam deja că, într-un fel sau altul, catarii erau una din componentele misterului țesut în jurul lui Saunière şi al parohiei sale. În

primul rând, în epoca medievală, în *Rennes-le-Château* şi în împrejurimi aceşti eretici se aflau în număr mare, motiv pentru care regiunea a avut mult de suferit în timpul cruciadei. Într-adevăr, istoria locului este îmbibată de sânge catar, ale cărui urme au persistat, alături de amărăciunea acelor timpuri, până în zilele noastre.

Acum, fără inchizitori pe capul lor, mulți dintre țăranii din zonă nu se sfiiesc să recunoască că sunt simpatizanți ai albigenzilor. Şi chiar există o biserică catară şi un aşa-numit „*papă catar*”, care a locuit în satul Arques până în 1978, când a încetat din viață.

Ştiam că Saunière era pătruns de istoria şi de folclorul locurilor sale natale, aşa că este imposibil ca el să nu fi venit în contact cu ideile şi cu tradițiile catare. Şi nu se poate să nu fi ştiut că, în secolele al doisprezecelea şi al treisprezecelea, *Rennes-le-Château* fusese un oraş important şi un fel de bastion al albigenzilor.

De asemenea, lui Saunière trebuie să-i fi fost familiare numeroasele legende despre catari. Cunoştea, desigur, toate zvonurile care îi legau de un obiect fabulos, de *Sfântul Graal*. Iar dacă Richard Wagner, pornit în căutarea a orice ar fi putut aminti de *Graal*, a vizitat într-adevăr *Rennes-le-Château*, nu se poate ca parohul satului să nu fi aflat acest lucru.

În plus, în 1890, un bărbat numit Jules Doinel a ajuns bibliotecar în *Carcassonne* şi a înfiinţat o biserică neocatară.[9] Doinel a scris foarte mult pe marginea ideilor catare, iar în 1896 a devenit unul dintre membrii marcanţi ai unei organizaţii culturale locale, Societatea de Arte şi Ştiinţe din *Carcassonne*. În 1898 a fost chiar ales secretar al acesteia. Din societate făceau parte şi destui cunoscuţi de-ai lui Saunière, inclusiv cel mai bun prieten al său, abatele Henri Boudet. Iar printre apropiaţii lui Doinel se număra şi Emma Calve.

Este aşadar foarte posibil ca Doinel şi Saunière să se fi cunoscut.

Mai există un indiciu, chiar mult mai incitant, care îi leagă pe catari de misterul din *Rennes-le-Château*. Prin textul unuia dintre cele două pergamente găsite de Saunière sunt presărate câteva litere mici – mai exact, opt litere – care au fost scrise altfel decât celelalte în mod intenţionat. Trei dintre ele se află în partea de sus a paginii, celelalte cinci în partea de jos. Şi pot fi citite doar în ordinea în care alcătuiesc două cuvinte: „*REX MUNDI*”. Este, fără nici o

---

[9] *În 1888,* pe când lucra la Biblioteca Municipală din Orleans, Doinel a găsit un manuscris datând din 1022, scris de un gnostic care, în acelaşi an, a fost ars pe rug. Lectura acelui manuscris l-a transformat pe Doinei într-un gnostic înfocat. Vezi Lauth, „Tableau de l'au dela” („Descrierea apelor de dincolo”), pagina 212 sq.

îndoială, un termen specific catarilor, uşor de identificat pentru toți cei familiarizați cu concepțiile acestora.

Luând în considerație cele de mai sus, ni s-a părut destul de justificată ideea de a ne începe investigațiile pornind de la catari. De aceea am studiat, în detaliu, tot ceea ce îi defineşte: credințele şi tradițiile, istoria şi mediul în care trăiau. Cercetarea noastră a dezvăluit noi dimensiuni ale misterului şi a ridicat o serie de întrebări obsedante.

CRUCIADA ÎMPOTRIVA ALBIGENZILOR

În 1209, o armată formată din circa treizeci de mii de călăreți şi pedestraşi din nordul Europei a năvălit în trombă asupra *Languedoc*-ului – acea zonă deluroasă de la poalele de nord-est ale Pirineilor aflată acum în sudul Franței. În războiul ce a urmat ținutul a fost prădat, recoltele au fost distruse, oraşele şi cetățile au fost rase din temelii şi toată populația a fost trecută prin foc şi sabie. Au fost exterminați atât de mulți oameni încât acel măcel cumplit poate fi socotit cel dintâi „*genocid*” din istoria modernă a Europei. Numai în oraşul Beziers, de exemplu, cel puțin cincisprezece mii de bărbați, femei şi copii au fost masacrați la întâmplare – mulți chiar în acel sanctuar care ar fi trebuit să fie biserica. Când un ofițer l-a întrebat pe reprezentantul Papei

cum i-ar putea deosebi pe eretici de adevărații credincioşi, răspunsul a fost: „*Ucideți-i pe toți. Dumnezeu va şti să-i deosebească*”. Acest citat, desi foarte cunoscut, s-ar putea să fie apocrif. Cu toate acestea, este reprezentativ pentru zelul fanatic şi sângele rece cu care s-au săvîrşit atrocitățile. Acelaşi reprezentat papal, printr-o misivă trimisă la Roma, îl anunța pe Inocențiu al III-lea, cu mândrie, că „*nici vârsta, nici sexul, nici poziția socială nu au fost motive de cruțare*”.

După Beziers, armata invadatoare a măturat întregul *Languedoc*. Perpignan a căzut. Narbonne a căzut. *Carcassonne* a căzut. Toulouse a căzut. Şi, pretutindeni, învingătorii au lăsat în urmă numai sânge, moarte şi măcel.

Acest război, care a durat aproape patruzeci de ani, este acum cunoscut drept „*cruciada împotriva albigenzilor*”. A fost o cruciadă în adevăratul sens al cuvântului, pornită la îndemnul Papei însuşi. Aidoma cruciaților din Palestina, participanții au purtat crucea pe veşmintele lor. Iar recompensele nu s-au deosebit de cele dobândite în urma cruciadelor de pe *Pământul Sfânt* – iertarea tuturor păcatelor, ispăşirea pedepselor, un loc asigurat în Rai şi tot ce putea jefui fiecare. În plus, în această cruciadă nimeni nu a trebuit nici măcar să traverseze marea. Şi, conform legilor feudale, nimeni nu era obligat să lupte mai mult de patruzeci de zile – presupunând, bineînțeles, că nimeni nu ar fi fost interesat de pradă.

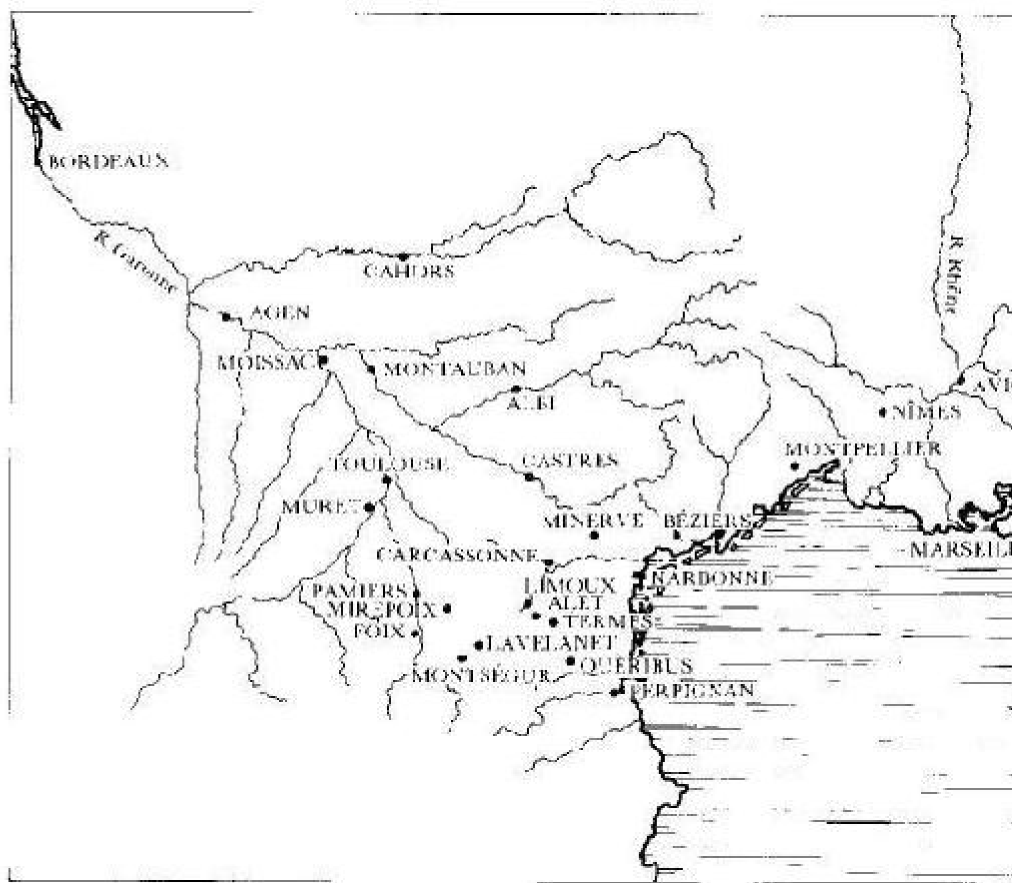

Fig.3 Languedoc şi catarii

La vremea încheierii cruciadei, *Languedoc*-ul era pe deplin transformat, cufundat iar în barbaria deasupra căreia se ridicase şi care caracteriza restul Europei. De ce? De ce a fost nevoie de acest prăpăd, de această brutalitate, de această devastare?

La începutul secolului al treisprezecelea, zona pe care o numim acum *Languedoc* nu reprezenta, în mod oficial, o parte a Franței. Era un principat independent, în care limba, cultura şi instituțiile politice aveau mai puține lucruri în comun cu nordul decât aveau cu Spania – cu regatele Leon, Aragon şi Castilia. Principatul era condus de o mână de familii nobile, în fruntea cărora se aflau conții de Toulouse şi puternicul clan Trencavel. Iar între granițele acestui principat a înflorit cultura care, în acea epocă, era cea mai avansată şi mai sofisticată din întreaga creştinătate – cu excepția, poate, a Bizanțului. De fapt, existau multe asemănări între *Languedoc* şi Bizanț.

Educația, de exemplu, se bucura de o deosebită considerație, ceea ce nu se întâmpla în nordul Europei. Filozofia şi celelalte activități intelectuale erau în plină ascensiune; poezia şi dragostea romantic erau proslăvite; greaca, araba şi ebraica erau aprofundate cu entuzi-asm; iar şcolile Lunel şi Narbonne, dedicate Cabalei – străvechea tradiție ezoterică a iudaismului –, prosperau. Chiar şi nobilii aveau ştiință de carte şi erau oameni de litere, la vremea la care cei din Nord nu erau în stare nici măcar să-şi scrie numele.

Ca şi în Bizanț, în *Languedoc* domnea, civilizată şi nepăsătoare, toleranța religioasă – în contrast cu zelul fanatic ce caracteriza celelalte regiuni ale Europei. Anumite

curente ale gândirii islamice şi iudaice erau împrumutate prin intermediul unor centre maritime comerciale, ca Marsilia, sau veneau din Spania, croindu-şi drum peste Pirinei. În acelaşi timp, Biserica de la Roma nu se bucura de prea multă consideraţie; preoţii acesteia din *Languedoc*, a căror corupţie era bine cunoscută, reuşeau, înainte de toate, să îndepărteze populaţia. De pildă, existau biserici în care nici o liturghie nu mai fusese spusă de mai bine de treizeci de ani. Mulţi preoţi îşi neglijau enoriaşii, fiind preocupaţi doar de afaceri şi de sporirea propriilor averi. Un arhiepiscop de Narbone nici măcar nu-şi vizitase vreodată dioceza.

Cu toată corupţia bisericii, *Languedoc* ajunsese pe o culme a culturii ce nu avea să mai fie atinsă în Europa până în vremea Renaşterii. Dar, ca şi în Bizanţ, se făceau simţite automulţumirea, decadenţa şi o nefastă moliciune, care au lăsat dezarmată regiunea în faţa atacurilor violente ce urmau să se dezlănţuie asupra ei. La un moment dat, atât nobilimea din nordul Europei cât şi Biserica de la Roma au sesizat această vulnerabilitate şi au dorit să o exploateze. Nobilimea nordică invidia de mulţi ani bogăţia şi luxul din *Languedoc*. Iar Biserica avea propriile ei motive. În primul rând, autoritatea sa în regiune lăsa de dorit. Iar în *Languedoc* nu înflorea doar cultura, ci şi altceva – cea mai importantă erezie din lumea creştină medievală.

După spusele autorităţilor bisericeşti, zona era „*infectată*” de erezia albigendă, „*lepra molipsitoare din Sud*”. Şi, în ciuda faptului că adepţii acestei erezii detestau, mai presus de toate, violenţa, ei reprezentau o ameninţare serioasă pentru autoritatea Romei, cea mai serioasă cu care avea să se confrunte până când, trei secole mai târziu, învăţăturile lui Martin Luther aveau să declanşeze Reforma. La 1200, erezia catară avea mari şanse de a lua locul romano-catolicismului în *Languedoc*. În plus, începea deja să se răspândească şi în alte părţi ale Europei, mai ales în zonele urbane din Germania, Finlanda şi Champagne, ceea ce, în ochii Bisericii, reprezenta o adevărată ameninţare.

Ereticii erau cunoscuţi sub diverse nume. În 1165, fuseseră condamnaţi de un conciliu ecleziastic din Albi, un oraş din *Languedoc*. Din acest motiv sau poate fiindcă Albi continua să fie unul din nucleele lor, erau adesea numiţi albigenzi. În alte rânduri erau numiţi catari, sau chatares, sau chatari. Şi, nu tocmai rar, erau stigmatizaţii atribuindu-li-se numele unor erezii mai vechi: arieni, marcioniţi şi maniheeni.

„*Albigend*” şi „*catar*” erau, în esenţă, denumiri generice. Cu alte cuvinte, nu se refereau la o biserică, ca aceea a Romei, unică şi bine definită, având o doctrină şi o teologie bine puse la punct, o dată pentru totdeauna. Sub aceste denumiri erau reunite o serie de secte – multe dintre

ele fiind conduse de câte un lider independent, ai cărui discipoli îi preluau numele. Şi, cu toate că aveau anumite concepții comune, în ceea ce priveşte detaliile, sectele erau în mod radical diferite unele de altele. În plus, multe dintre informațiile noastre despre eretici provin din surse ecleziastice, cum ar fi Inchiziția. Să ne formăm o imagine despre ei pornind de la astfel de informații ar fi similar cu a descrie Rezistența Franceză pe baza rapoartelor SS-ului sau Gestapo-ului. De aceea este realmente imposibil să alcătuim o sinteză coerentă şi definitivă a celor ce constituiau de fapt „*doctrina catară*”.

În general, catarii erau de acord cu teoria reîncarnării şi acceptau principiul feminin în religie. Într-adevăr, preoții şi propovăduitorii din congregația catară, cunoscuți sub numele de parfaits („*perfecți*”), erau bărbați şi femei deopotrivă. În acelaşi timp, catarii nu recunoşteau biserica catolică tradițională şi contestau validitatea întregii ierarhii clericale, adică a intermediarilor oficiali şi hirotonisiți dintre om şi Dumnezeu. Iar esența acestei poziții consta într-un principiu catar de mare importanță – respingerea „*credinței*” – cel puțin a acelei „*credințe*” pe care Biserica punea accentul. În locul unei „*credințe*” primite „*la mâna a doua*”, catarii preferau o cunoaştere directă, personală, o experiență religioasă sau mistică percepută „*la prima mână*”. Această experiență era numită *gnosis* (*gnoză*), de la cuvântul

grecesc însemnînd „*cunoaştere*”, iar catarii o puneau mai presus decât orice crez sau dogmă. Iar pentru că dădeau o atât de mare importanță contactului direct şi personal cu Dumnezeu, preoții, episcopii şi orice alte autorități ecleziastice erau considerați de prisos.

Totodată, catarii erau dualişti. Desigur, toate credințele creştine pot fi, în ultimă instanță, considerate dualiste, deoarece insistă asupra conflictului dintre două principii opuse – bine şi rău, suflet şi trup, înălțător şi josnic. Dar catarii duceau această dihotomie mai departe decât erau catolicii tradiționalişti dispuşi să o facă. Pentru ei, oamenii erau săbiile cu care se înfruntau spiritele, fără ca cineva să poată desluşi cum erau mânuite. Pentru ei, exista un război perpetuu, purtat, încă de la începutul Creației, între două principii ireconciliabile – lumina şi întunericul, spiritul şi materia, binele şi răul. Catolicismul recunoaşte existența unui singur Dumnezeu suprem, al cărui adversar, Diavolul, îi este, în ultimă instanță, inferior. În schimb, catarii susțineau că nu exista un singur Dumnezeu, ci doi, al căror statut era mai mult sau mai puțin comparabil. Unul dintre aceştia – cel „*bun*” – era cu totul lipsit de trup, era un principiu sau o ființă pur spirituală, nepătată de atingerea materiei. Era un Dumnezeu al iubirii. Dar iubirea era considerată incompatibilă cu puterea; iar creația materială era o

manifestare a puterii. De aceea, pentru catari, această creație – lumea însăşi – era, în întregime, o lucrare a *Răului*. Pe scurt, universul nostru era făurit de un „*Dumnezeu uzurpator*”, *Dumnezeul Răului* – sau, aşa cum îl numeau catarii, „*Rex Mundi*”, „*Regele Lumii*”.

Catolicismul se bazează pe ceea ce am putea numi „*dualism etic*”. Răul, termen care, în ultimă instanță, derivă, probabil, de la diavol (n.trad., în lb. engleză, *evil* înseamnă *rău*, iar *devil – diavol*), se manifestă, în primul rând, prin om şi prin acțiunile sale. Prin contrast, catarii susțineau un „*dualism cosmogonic*”, un dualism prezent în întreaga realitate. Aceasta era premiza de la care porneau cu toții, dar fiecare sectă o dezvolta într-un mod aparte. După unii, sensul vieții omului pe Pământ era transcenderea materiei, renunțarea perpetuă la tot ce avea legătură cu principiul puterii şi aşadar contopirea cu principiul iubirii.

După alții, menirea omului consta în înfrînarea şi mântuirea părții materiale, în transformarea acesteia prin spiritualizare. Este important să se țină cont de absența oricărei dogme, doctrine sau teologii prestabilite. Ca în majoritatea abaterilor de la dreapta credință consacrată şi în cazul de față este vorba numai de anumite devieri de la punctele de vedere predefinite, iar obligațiile morale ce derivă din acestea devin, subiectul unor interpretări specifice.

În ochii Bisericii Romano-Catolice, adevărata erezie a catarilor consta în faptul că priveau creația materială, pentru apărarea căreia se presupune că s-a jertfit Iisus, ca fiind întru totul demonică, şi că sugerau că Dumnezeu, din al cărui „*cuvânt*” se zămislise „*la început*” lumea, era un uzurpator. Dar cea mai cumplită parte a acestei erezii era atitudinea lor față de însuşi Hristos. Deoarece materia se confunda cu demonicul, catarii contestau că Iisus avusese o formă materială fiind în acelaşi timp şi Fiul lui Dumnezeu. Unii dintre ei îl considerau o entitate totalmente imaterială, o „*fantasmă*”, un „*spirit pur*”, care, bineînțeles, nu putea fi răstignit. Însă se pare că majoritatea catarilor îl priveau ca pe un profet, ca pe oricare altul – un simplu muritor care se jertfise, murind pe cruce în numele principiului iubirii. Pe scurt, răstignirea nu avea nimic mistic, sau supranatural, sau divin – dacă, într-adevăr, acest episod era relevant, fapt de care cei mai mulți păreau să se îndoiască.

În orice caz, toți catarii negau cu vehemență semnificația răstignirii şi a crucii – poate pentru că simțeau că aceste crezuri erau irelevante, sau poate pentru că Roma le proslăvea atât des, sau din cauză că detaliile violente ale morții unui profet nu meritau să fie idola-trizate. Iar crucea – cel puțin în asociere cu calvarul şi cu răstignirea, era privită ca un simbol al lui *Rex Mundi*, stăpânul lumii materiale, fiind întocmai opusul principiului răscumpărării

păcatelor. Muritor sau nu, Iisus fusese un profet al principiului iubirii, AMOR.

AMOR care, inversat, pervertit şi preschimbat în putere, însemna ROMA – luxul şi opulenţa Bisericii Romei, o instituţie în care catarii vedeau întruparea tangibilă a lui *Rex Mundi* şi manifestarea suzeranităţii acestuia asupra Pământului. Ca urmare, nu numai că refuzau să venereze crucea, dar nici nu recunoşteau taina botezului şi a împărtăşaniei.

În ciuda acestor poziţii teologice subtile, complexe, abstracte şi, poate, lipsite de importanţă pentru contemporanii noştri, catarii nu erau nişte apărători fanaticii ai credinţei lor. Astăzi, este apreciată drept dovadă de rafinament intelectual opinia conform căreia catarii erau o congregaţie de înţelepţi, o elită mistică iniţiată într-un cult tainic, ai cărei membri cunoşteau, cu toţii, un important secret cosmic. În cele din urmă, cei mai mulţi dintre ei erau oameni mai mult sau mai puţin „*obişnuiţi*”, bărbaţi şi femei care găseau în credinţa lor un refugiu împotriva stricteţii cultului catolic – o întrerupere a nesfârşitelor dijme, penitenţe, funeralii, condamnări şi tot felul de alte obligaţii impuse de biserică.

Pe cât de abstractă era teologia lor, pe atât de realişti erau catarii în viaţa de toate zilele. De exemplu, condamnau actul procreării, de vreme ce înmulţirea trupească nu era un

serviciu adus principiului iubirii, ci lui *Rex Mundi*. Dar nu erau atât de naivi încât să pledeze pentru abolirea sexualității. E adevărat, exista un „*jurământ solemn*”, specific catarilor, numit *Consolamentum*, care impunea castitatea.

Totuşi, cu excepția preoților, a lor, care erau, de obicei, bărbați şi femei fără familie, *Consolamentum* nu le era impus decât muribunzilor; şi nu e greu să fii cast atunci când eşti pe moarte. În ceea ce privea întreaga congregație, sexualitatea era tolerată, nefiind sancționată în mod explicit. Dar cum poate fi blamată procrearea fără a fi condamnată sexualitatea?

Există dovezi care sugerează că erau practicate de către catari atât controlul natalității cât şi avorturile.[10] Când, în secundar, Roma i-a acuzat pe eretici şi de „*practici sexuale împotriva firii*”, aceasta a fost considerată o referire la sodomie. Însă catarii, conform mărturiilor care ne-au parvenit, interziceau cu strictețe homosexualitatea. Este

---

[10] *Maniheiştii* au fost multă vreme implicați în folosirea diverselor forme de control a naşterii, fiind, de asemenea, acuzați că ar fi aprobat avorturile. Este aproape sigur că aceste practici făceau parte din doctrina catară târzie. Noonan subliniază faptul că, prin condamnarea catarilor, biserica a condamnat încă o dată contracepția. Vezi Noonan, *Contraception* (*Contracepția*), pagina 281, Chadwick, *Priscillian* (*Priscilianul*), pagina 37.

foarte posibil ca prin „*practici sexuale împotriva firii*” să se fi înțeles diferitele metode de control al naşterii şi avorturile.

Cunoaştem care este, astăzi, poziția Romei în aceste privințe.

Aşadar ne putem imagina, cu uşurință, energia şi stăruința vindicativă cu care îşi impunea punctul de vedere în Evul Mediu. În general, se presupune că albigenzii îşi aleseseră un mod de viață extrem de simplu şi plin de devoțiune. Pentru că nu agreau bisericile, toate ritualurile şi serviciile religioase se desfăşurau sub cerul liber sau în orice clădire disponibilă – un hambar, o casă, o sală municipală. De asemenea, practicau ceea ce astăzi am numi meditație. Şi erau absolut vegetarieni, deşi consumul de peşte era permis. Iar când călătoreau prin ținut, *perfecții* o făceau întotdeauna câte doi, ceea ce a dat credibilitate zvonurilor despre sodomie răspândite de duşmanii lor.

ASEDIUL MONTSEGUR-ULUI

Aceasta era credința care se răspîndise în *Languedoc* şi în zonele învecinate – amenințînd să înlocuiască însuşi catolicismul. Dintr-o serie de motive lesne de înțeles, mulți nobili o considerau atractivă. Unii erau încîntații de toleranța ei. Alții erau oricum porniți împotriva clericilor. Alții erau deziluzionați de corupția bisericii. Alții nu mai

puteau suporta sistemul de taxe, din cauza căruia veniturile aduse de proprietăţile lor dispăreau în îndepărtata vistierie a Romei. De aceea, spre bătrâneţe, foarte multi nobili deveneau *perfecţi*. Se estimează că treizeci la sută dintre aceştia proveneau din rândurile nobilimii din *Languedoc*.

În anul 1145, cu o jumătate de secol înaintea cruciadei împotriva albigenzilor, Sfântul Bernard, în acele timpuri un purtător de cuvânt al bisericii catolice tradiţionaliste, a străbătut el însuşi ţinutul cu intenţia de a predica împotriva ereticilor. Însă, de la bun început, a fost mai puţin îngrozit de eretici decât de corupţia propriei sale bisericii. De cei dintâi, Bernard a fost, pur şi simplu, impresionat. „*Nu există morală mai creştină decât a lor*", a declarat, „*iar principiile lor sunt pure*".[11]

Nu mai e nevoie să spunem că, pe la 1200, Roma era din ce în ce mai alarmată de situaţie. Dar nu ignora nici invidia cu care baronii din nordul Europei priveau cetăţile şi pământurile bogate din sud. Această invidie putea fi exploatată fără întârziere, iar nobilii nordici puteau deveni oastea bisericii. Nu mai era nevoie decât de o provocare, de o justificare, de ceva care să stârnească indignarea generală.

---

[11] *De Rougement*, *Love în the Western World* (*Dragostea în lumea occidentală*), pagina 78.

O astfel de provocare nu s-a lăsat mult aşteptată. Pe 14 ianuarie 1208, Pierre de Castelnau, unul dintre legații papali din *Languedoc*, a fost ucis. După toate aparențele, ucigaşul era un răzvrătit împotriva clericilor, fără a fi un adept al credinței catare. Cu toate acestea, Roma a considerat că justificarea aşteptată fusese găsită şi nu a ezitat să dea vina pe albigenzi. Imediat, Papa Inocențiu al III-lea a ordonat o cruciadă. În secolul precedent, ereticii fuseseră persecutați de mai multe ori, însă, de data aceasta, biserica şi-a mobilizat, cu hotărîre, toate forțele. Erezia trebuia stârpită o dată pentru totdeauna.

O armată imensă a fost reunită sub comanda abatelui de Câteaux. Majoritatea operațiunilor militare au fost lăsate în seama lui Simon de Montfort – tatăl celui care avea să joace un rol crucial în istoria Angliei. Sub comanda lui Simon, cruciații Papei au pornit să distrugă cea mai avansată cultură din Europa Evului Mediu, transformând-o în mormane de moloz.

În această sacră întreprindere, de mare ajutor le-a fost noul lor aliat, Dominic Guzmán, un spaniol fanatic. Îmboldit de o ură dementă împotriva ereziei, Guzmán a fondat, în 1216, un ordin monahal care, ulterior, i-a preluat numele: *dominicanii*. Iar în 1233, *dominicanii* au născut o instituție şi mai infamă – *Sfânta Inchiziție*.

Catarii nu aveau să fie singurele victime ale acesteia. Înainte de cruciada împotriva albigenzilor, mulți dintre nobilii din *Languedoc* – cu precădere influentele case Trencavel şi Toulouse – fuseseră extrem de prietenoşi cu numeroasa populație evreiască din regiune. După aceea, însă, nobilimea şi-a retras protecția, respectând ordinele primite.

Simon de Montfort şi-a pierdut viața în 1218, în timpul asediului cetății Toulouse. Cu toate acestea, pustiirea *Languedoc*-ului a continuat, cu scurte întreruperi, pentru încă un sfert de secol. Abia în jurul anului 1243 a încetat efectiv orice rezistență organizată – în măsura în care se poate spune că aşa ceva ar fi existat. Până în acel an, toate oraşele şi bastioanele catare importante fuseseră cucerite de invadatorii nordici, cu excepția câtorva puncte întărite, îndepărtate şi izolate. Dintre acestea, cel mai de seamă era Montsegur, ce trona majestuos pe înălțimile muntoase, părând o arcă celestă plutind deasupra văilor din jur. Invadatorii l-au asediat vreme de zece luni, timp în care a ținut piept numeroaselor atacuri opunând o rezistență dârză, neîntreruptă.

În sfârşit, în martie 1244, fortăreața a capitulat şi astfel erezia catară a dispărut din sudul Franței, cel puțin în aparență. Dar ideile nu pot fi niciodată stârpite cu desăvârşire. De exemplu, în bestseller-ul său *Montaillou*,

Emmanuel Le Roy Ladurie, pornind în exclusivitate de la documente din acea epocă, face cronica activităților desfăşurate de catarii supraviețuitori vreme de aproape o jumătate de secol după căderea Montsegur-ului. În munți au continuat să existe mici enclave ale ereticilor, care trăiau în peşteri, îşi păstrau cu fidelitate convingerile religioase şi continuau să ducă un război de gherilă împotriva persecutorilor lor. Este cunoscută persistența credinței catare în multe zone din *Languedoc* – printre care şi împrejurimile localității *Rennes-le-Château*. Şi mulți scriitori au urmărit o serie de erezii apărute ulterior în Europa ca mlădițe ale învățăturii catare – de pildă, waldensienii, husiții, adamiții sau *Frăția Spiritului Liber*, anabaptiştii şi ciudații camisarzi, dintre care o parte s-au refugiat în Londra la începutul veacului al optsprezecelea.

TEZAURUL CATARILOR

În timpul cruciadei împotriva albigenzilor şi după aceea, în jurul catarilor s-a țesut un mit care persistă şi în zilele noastre. În parte, existența acestuia se datorează fastului romantic ce înconjoară orice cauză pierdută în mod tragic – ca, de exemplu, cea a lui *Bonnie Prince Charlie* (*Carol Eduard Stuart*) – cu o strălucire miraculoasă, cu o perpetuă nostalgie şi cu o aură de legendă. Dar am

descoperit că, în acelaşi timp, pot fi asociate cu catarii şi câteva mistere extrem de reale. Oricât de exalate şi de romanțate s-ar dovedi legendele, câteva enigme rămân în picioare.

Una dintre acestea se referă la originea catarilor şi, chiar dacă la început ni s-a părut a fi de natură academică, ulterior ne-am dat seama de deosebita ei importanță. Recent, istoricii au susținut, aducând argumente, că ereticii catari erau o ramificație a bogomililor, o sectă activă în Bulgaria în secolele al zecelea şi al unsprezecelea, ai cărei misionari s-au deplasat către vest. Nu poate fi pus la îndoială faptul că, printre ereticii din *Languedoc*, se aflau şi bogomili. Un cunoscut predicator al acestora a jucat un rol de seamă în afacerile politice şi religioase ale vremii. Totuşi, cercetările noastre au scos la lumină dovezi materiale ce demonstrează că albigenzii nu s-au desprins din secta bogomililor. Dimpotrivă, ei par să reprezinte rodul a ceva ce prinsese rădăcini în Franța cu câteva secole mai înainte. Se pare că provin, aproape direct, am putea spune, din ereticii stabiliți şi înrădăcinați în Franța încă de la începuturile erei creştine.[12]

---

[12] *În anul 800 după Hristos*, maniheiştii erau încă dezavuați în Occident. În 991, Gerbert d'Aurillac, viitorul Papă Silvestru al II-lea, a definit credințele maniheiste. Vezi Runciman, *The Medieval Manichee* (*Maniheismul Medieval*), pagina 117, Niel, *Les Cathars de Montsegur* (*Catarii din Montsegur*), pagina 26 sq.

Se mai pot enumera şi alte mistere, cu mult mai uluitoare, asociate cu catarii. De pildă, Jean de Joinville, un bătrân care, în secolul al treisprezecelea, a scris despre întâlnirea sa cu Ludovic al IX-lea, relatează: „*Regele (Ludovic al IX-lea) mi-a povestit cum mai mulți bărbați albigenzi s-au dus la Contele de Montfort şi i-au cerut să vină să vadă trupul Domnului Nostru, care, în mâinile preotului lor, s-a transformat în carne şi sânge*”.[13]

Conform istorisirii, invitația l-a luat pe Montfort prin surprindere. Mai degrabă furios, a afirmat ca anturajul său poate merge oriunde doreşte, dar el va continua să-şi pastreze credința în dogmele „*Sfintei Biserici*”.

Nu există alte amănunte şi explicații legate de acest incident. Chiar şi Joinville îl aminteşte doar în treacăt. Dar la ce concluzii ne-ar putea conduce acea invitație misterioasă? Ce anume făceau catarii? Despre ce fel de ritual era vorba? Dacă ignorăm liturghia în care ei oricum nu credeau, ce altceva ar fi făcut ca „*trupul Domnului Nostru... să se transforme în carne şi sânge*”? Indiferent despre ce ar fi fost vorba, ceva este de-a dreptul tulburător în afirmația lor.

---

13 *Jean de Joinville*, *Life of Saint Louis* (*Viața Sfântului Ludovic*), pagina 174.

O altă taină înconjoară legendara „*comoară*” a catarilor. Extraordinara lor bogăție este bine cunoscută. Practic, credința lor nu le permitea să poarte arme; şi, cu toate că erau destui cei care ignorau această interdicție, se ştie că angajau foarte mulți mercenari, ceea ce reprezenta o cheltuială serioasă. În acelaşi timp, sursele bogăției albigenzilor – de exemplu, supunerea pe care o pretindeau de la o serie de feudali influenți – erau evidente şi explicabile. Dar, încă din timpul cruciadei, au început să se răspândească zvonuri despre o presupusă comoară mistică a catarilor – ceva mult mai presus decât orice bogăție materială. Se spune că această comoară, oricare ar fi fost ea, era păstrată în Montsegur. Totuşi, după căderea fortăreței, nu a fost descoperit nimic de acest fel. Însă au existat câteva incidente extrem de neobişnuite legate atât de asediu cât şi de capitulare.

Numărul atacatorilor Montsegur-ului s-a ridicat la aproape zece mii. Era o forță uriaşă, pe care asediatorii intenționau să o folosească pentru a înconjura muntele, făcând imposibile intrarea şi ieşirea din cetate şi sperând să-i înfometeze astfel pe cei asediați.

Dar, în ciuda forței lor numerice, nu au avut suficienți oameni pentru ca încercuirea să fie impenetrabilă. În plus, o parte a trupelor era alcătuită din localnici, care erau simpatizanți ai catarilor. Iar în alții, pur şi simplu, nu se

putea avea încredere. Ca urmare, nu era dificil să traversezi, fără a fi observat, linia atacatorilor. Erau multe spărturi prin care se putea trece în ambele sensuri, aşa că proviziile aveau cale deschisă către fortăreață. Catarii au profitat de aceste lacune. În ianuarie 1244, cu aproape trei luni înaintea înfrângerii, doi *perfecți* au evadat. Conform unor relatări demne de încredere, cei doi au luat cu ei grosul avuției catare – o încărcătură de aur, de argint şi de monede, pe care au depozitat-o mai întâi în munți, într-o grotă fortificată, şi apoi într-o fortăreață. După care comoara a dispărut şi nimeni nu a mai auzit vreodată de ea.

În sfârşit, pe 1 martie, Montsegur a capitulat. La acea dată, numărul apărătorilor nu depăşea patru sute. *Perfecții* erau între o sută cincizeci şi o sută optzeci, restul fiind cavaleri, scutieri, oşteni şi familiile lor. Cu toții au fost tratați cu o surprinzătoare îngăduință. Combatanților li s-a promis iertarea deplină a „*crimelor*” precedente. Li s-a permis să plece luându-şi armele, bagajele şi toate darurile primite de la stăpânii lor, inclusiv banii. *Perfecții* au avut parte de aceeaşi neaşteptată bunăvoință. Pentru a fi supuşi doar unor pedepse uşoare şi eliberați, nu li se cerea decât să dovedească că s-au lepădat de credințele lor eretice şi să-i mărturisească Inchiziției „*păcatele*” săvârşite.

Învinşii au cerut un răgaz de două săptămîni, cu încetarea completă a ostilităților, pentru a cântări condițiile

ce le fuseseră impuse. Continuând să dea dovadă de o generozitate ce nu-i caracteriza, atacatorii au fost de acord. În schimb, învinşii au oferit, de bună voie, ostatici. Şi s-a căzut de acord ca aceştia să fie executați dacă cineva ar fi încercat să evadeze din fortăreață.

Să fi fost *perfecți*i atât de devotați credinței lor încât să aleagă, nesiliți de nimeni, martiriul în locul convertirii? Sau exista ceva ce nu puteau – ori nu cutezau – să mărturisească Inchiziției? Oricare ar fi fost motivul, niciunul dintre ei nu a acceptat condițiile asediatorilor – sau cel puțin nu există dovezi că ar fi făcut-o. Dimpotrivă, cu toții au preferat martirajul. Mai mult, cel puțin douăzeci dintre ceilalți ocupanți ai fortăreței, şase femei şi circa cincisprezece oşteni, au primit, din propria lor voință, *Consolamentum* şi au intrat în rândul *perfecților*, condamnându-se astfel la o moarte sigură.

Pe 15 martie, răgazul a luat sfârşit. În zorii zilei următoare, perfecții, în număr de peste două sute, au fost târîți, cu brutalitate, în josul pantei. Nici unul nu a abjurat. Pentru că nu era timp pentru înălțarea unor ruguri individuale, la poalele muntelui au fost adunați cu toții într-un țarc încăpător, umplut cu lemne, şi au fost arşi laolaltă. Închişi în castel, ceilalți membri ai garnizoanei au fost siliți să privească. Au fost avertizați că încercarea de evadare a

oricăruia dintre ei ar fi atras moartea tuturor celorlalţi şi a ostaticilor deopotrivă.

Asumîndu-şi riscurile, garnizoana a hotărât să ascundă în rândurile ei patru *perfecţi*. În noaptea de 16 martie, a avut loc evadarea plină de cutezanţă a acestor patru oameni, însoţiţi de un ghid – iarăşi cu ştiinţa şi cu consimţămîntul garnizoanei. Fugarii au coborât pe peretele abrupt din partea de vest a muntelui suspendaţi de frînghii şi coborând în gol mai bine de o sută de metri.[14]

Ce au urmărit, de fapt, aceşti fugari? Care a fost scopul evadării lor riscante, care a pus în pericol atât garnizoana cât şi ostaticii? În ziua următoare, ar fi fost eliberaţi şi ar fi putut părăsi nestingheriţi cetatea, pentru a-şi continua liniştiţi traiul. Dar, dintr-un motiv necunoscut, ei au preferat să se angajeze într-o periculoasă evadare nocturnă, care ar fi putut atrage după sine nu numai moartea lor, ci şi pe a camarazilor lor.

Conform legendei, cei patru oameni purtau cu ei legendara comoară a catarilor. Numai că aceasta fusese scoasă din Montsegur cu trei luni înainte. Şi, chiar dacă ar fi fost aşa, cât de multe „*comori*” – aur, argint sau monede – ar fi putut să care în spate trei sau patru oameni în vreme ce se bălăbăneau, atârnaţi de frînghii, de-a lungul peretelui

[14] *Niel*, *Les Cathars de Monts6gur*, pagina 291 sq.

abrupt al unui munte? Dacă fugarii au transportat într-adevăr ceva, e cât se poate de limpede că acel ceva nu era o avuție materială.

Totuşi, ce ar fi putut să aibă asupra lor? Poate doar obiecte de cult catare – cărți, manuscrise, învățături secrete, relicve, un anume tip de obiecte religioase care, dintr-un motiv sau altul, nu trebuia în nici un chip să încapă pe mâini ostile. Astfel ar putea fi justificată evadarea – o evadare extrem de riscantă, pentru toți cei implicați.

Dar, dacă era vorba de ceva atât de prețios încât nici un risc nu era prea mare pentru a-l feri de răuvoitori, atunci de ce acest ceva nu fusese scos din Montsegur mai înainte? De ce nu fusese dus la loc sigur cu trei luni înainte, odată cu grosul avuțiilor? De ce fusese păstrat în fortăreață până în acel ultim şi periculos moment?

Data precisă a armistițiului ne permite să deducem un posibil răspuns pentru toate aceste întrebări. Data fusese stabilită de învinşi, care oferiseră ostatici pentru a o obține. Dintr-un motiv anume, consideraseră acest lucru necesar – chiar dacă nu însemna decât amânarea, cu doar două săptămîni, a inevitabilului.

Am ajuns la concluzia că, probabil, era nevoie de o astfel de amânare pentru a câştiga timp. Nu pentru a câştiga timp la modul general, ci o anumită perioadă de timp – pentru a ajunge la o anumită dată. Aceasta coincidea

cu echinocțiul de primăvară – iar echinocțiul ar fi putut avea, pentru catari, o anumită importanță rituală. De asemenea, aceeaşi dată coincidea şi cu Paştile. Dar catarii, care puneau sub semnul întrebării importanța răstignirii, nu atribuiau sărbătorii Paştilor o semnificație deosebită. Totuşi, se ştie că o anumită festivitate s-a desfăşurat pe 14 martie, cu o zi înainte de încheierea armistițiului.[15]

Nu ne îndoim asupra faptului că acel răgaz ar fi fost solicitat tocmai pentru ca evenimentul să aibă loc. Şi nici asupra faptului că data acestuia nu fusese aleasă la întâmplare. Se pare că trebuia să fie 14 martie. Orice ar fi însemnat sărbătoarea, e limpede că a avut o influență deosebită asupra mercenarilor, dintre care unii s-au convertit la credința catară, sfidând moartea inevitabilă. Ar putea fi acest fapt un indiciu, ne-ar putea ajuta să aflăm ce anume a fost scos din Montsegur două nopți mai târziu?

---

[15] *Maniheiştii* aveau o sărbătoare sacră, numită *Berna*, care se celebra în luna martie. Niel sugerează că acesta a fi fost festivalul ținut la Montsegur pe 14 martie, adăugând şi faptul că, în 1244, acea dată a coincis cu echinocțiul de primăvară. Niel, *Les Cathars de Montsegur*, pagina 276 sq. Se pare că maniheiştii foloseau o carte specială, cu desene care exprimau învățăturile lui Mani, probabil la modul simbolic. Aceasta conținea ilustrații care explicau dualismul înfățişându-i pe Fii Luminii şi pe Fii întunericului. Cartea era folosită în timpul desfăşurării sărbătorii *Berna*. Este posibil ca o carte similară a simbolurilor să fi reprezentat o parte din comoara catarilor. Vezi Ort, Mani, pagina 168 sq., 180 şi 253 sq.

Fusese acel ceva, într-un anume fel, necesar pentru evenimentul din 14 martie? Îi putuse acel ceva convinge pe cel puțin douăzeci dintre apărători să devină, în ultimul moment, *perfecți*? Putuse acel ceva convinge întreaga garnizoană să-şi rişte viața fiind de accord cu evadarea? Răspunzînd afirmativ tuturor acestor întrebări, am putea explica de ce acel ceva, orice ar fi fost, trebuia scos pe furiş din fortăreață în data de 16 şi nu mai devreme – de exemplu, nu în ianuarie, când tezaurul monetar fusese transportat într-un loc sigur. Obiectul misterios era necesar în Montsegur în ziua evenimentului. Şi nu trebuia să încapă pe mâini ostile.

TAINA CATARILOR

În tot timpul în care am meditat asupra acestor concluzii, gândul ne-a purtat şi către legendele care leagă numele catarilor de cel al *Sfântului Graal*.[16]

Graal-ul era pentru noi doar un mit, nu eram pregătiți să-l privim altfel. Nici nu eram pregătiți să afirmăm că ar fi existat vreodată. Şi, chiar dacă am fi acceptat că fusese un obiect real, nu ne-am fi putut imagina că o cupă sau un

---

[16] O analiză a acestui tip de speculație poate fi găsită în Waite, Holy Grail (Sfântul Graal), pagina 524 sq.

potir, fie el sau nu cel în care se scursese sângele Mântuitorului, ar fi fost atât de preţios pentru catari – în ochii cărora Iisus era, în mare măsură, lipsit de importanţă. Cu toate acestea, legendele continuau să ne obsedeze şi să ne dezorienteze. Era derutantă ideea că, după toate aparenţele, exista într-adevăr o legătură între catari şi întregul cult al *Graal-ului*, în forma sa din secolele doisprezece şi treisprezece. Un mare număr de autori au susţinut că romanele cavalereşti ale *Graal-ului* – de pildă, cele scrise de Chretien de Troyes şi Wolfram von Eschenbach – sunt o interpolare a ideilor catare, mascate printr-un simbolism complex şi infiltrate în esenţa creştinismului dogmatic. Această afirmaţie este, într-o anumită măsură, exagerată, dar conţine şi un sâmbure de adevăr. În timpul cruciadei împotriva albigenzilor, clericii au tunat şi fulgerat împotriva romanelor cavalereşti ale *Graal-ului*, susţinând că erau, dacă nu chiar eretice, cel puţin dăunătoare. Iar în acestea există pasaje izolate care nu sunt câtuşi de puţin ortodoxe, ci, fără dubiu, dualiste – cu alte cuvinte, catare.

Mai mult, într-una din istorisirile sale despre *Graal*, Wolfram von Eschenbach susţine că citadela *Graal-ului* s-ar fi aflat în Pirinei – o afirmaţie pe care Richard Wagner, cel puţin, a interpretat-o *ad litteram*. După Wolfram, numele castelului ar fi fost Munsalvaesche – ceea ce se poate

considera o versiune germanizată a denumirii Montsalvat, adică a unui termen catar. De asemenea, într-unul din poemele lui Wolfram, stăpânul acestui castel este numit Perilla. Interesant este faptul că seniorul de Montsegur era Raimon de Pereille, al cărui nume apare în documentele vremii sub forma latinizată Perilla.[17]

Cum aceste coincidenţe frapante au tot continuat să ne urmărească, am ajuns la concluzia că ele trebuie să-l fi urmărit şi pe Saunière, care trăia în mijlocul legendelor şi al folclorului din regiune. Şi, ca toţi ceilalţi locuitori ai zonei, preotul trebuie să fi fost permanent apăsat de vecinătatea Montsegur-ului, a cărui soartă tragic zguduitoare continuă

---

[17] *Nelli, Dictionairre des heresies* (*Dicţionarul ereziilor*), pagina 216 sq. Autorul cel mai preocupat de acest gen de conexiuni a fost Otto Rahn, căruia îi aparţin *Croisade contre le Grail* (*Cruciada contra Graalului*) şi *La Cour de Lucifer* (*Curtea lui Luci fer*). După Otto Rahn, castelul Graalului *dinMunsalvaesche*, de Wolfram von Eschenbach, este Montsegur. Cărţile lui Rahn au fost mai întâi publicate în limba germană, în anii 1930. Rahn însuşi s-a alăturat SS-ului, ajungând la rangul de colonel. Cercetările sale legate de catari şi de Graal s-au bucurat de sprijinul lui Alfred Rosenberg, un important filozof rasist, purtător de cuvânt al partidului nazist şi prieten al lui Hitler. Rahn a dispărut în 1939 şi se presupune că s-a sinucis Pe vârful muntelui Kufstein. Totuşi, un cercetător francez a prezentat o serie de documente referitoare la Rahn, ultimul datând din 1945. Vezi Bernadac, *Le Mystere Otto Rahn* (*Misterul Otto Rahn*). *Dacă* documentele se referă într-adevăr la acest autor, este interesant să ne întrebăm dacă el este cel care s-a aflat în spatele misterioaselor săpături germane efectuate la Montsegur şi în alte situri catare în timpul celui de al Doilea Război Mondial.

să le influenţeze conştiinţa. Dar, pentru el, traiul în apropierea fortăreţei ar fi putut avea, la fel de bine, şi anumite implicaţii practice.

Ceva fusese strecurat afară din Montsegur exact după încheierea răgazului acordat. Conform legendei, cei patru oameni evadaseră din citadela condamnată purtând cu ei comoara catarilor. Dar tezaurul monetar fusese dus în afara zidurilor cu trei luni mai devreme. Oare această „*comoară*" a catarilor, ca şi „*comoara*" descoperită de Saunière, consta, de fapt, într-un anume secret? Oare acel secret ar fi putut fi legat, într-un mod greu de imaginat, de ceva ce a devenit cunoscut sub numele de *Sfântul Graal*? Ni se părea de neconceput ideea că legendele *Graal-ului* ar fi putut fi luate *ad litteram*.

În orice caz, indiferent ce fusese scos din Montsegur, acel ceva fusese ascuns în altă parte. Conform legendei, ascunzătoarea era în grotele fortificate ale Ornolac-ului, în Ariege, unde un grup de catari a fost măcelărit la scurt timp după aceea. Dar niciodată nu a fost găsit vreun schelet la Ornolac. Pe de altă parte, de la Montsegur la *Rennes-le-Château* nu era decât o jumătate de zi de mers călare.

Acel ceva strecurat afară din fortăreaţă ar fi putut fi adus la *Rennes-le-Château* sau, mai degrabă, în grotele care ciuruiesc munţii din jur. Şi este evident că, pornind de la

premisa că ceea ce a descoperit Saunière este „*secretul*” din Montsegur, putem explica foarte multe.

Atât în cazul său, cât şi în al catarilor, în spatele cuvântului „*comoară*” pare să se ascundă cu totul altceva – un anume tip de cunoştinţe sau informaţii. Date fiind credinţa religioasă de nestrămutat a catarilor şi antipatia lor militantă faţă de Roma, ne întrebăm dacă aceste cunoştinţe sau informaţii (presupunând că ar exista) nu sunt cumva legate de creştinism – de dogme şi de teologie, de istoria şi de originea sa. Pe scurt, este posibil ca aceşti catari (sau cel puţin anumiţi catari) să fi ştiut ceva – ceva ce a stârnit fervoarea sălbatică cu care Roma le-a cerut exterminarea? Preotul care ne scrisese se referise la o „*dovadă incontestabilă*”. Este posibil ca această „*dovadă*” să le fi fost cunoscută catarilor?

La vremea aceea, nu puteam face decât speculaţii neîntemeiate. Iar informaţiile despre catari erau atât de insuficiente, încât făceau imposibilă chiar şi formularea unei ipoteze de lucru. Pe de altă parte, cercetările despre catari ne duceau, în mod repetat, către un alt subiect, mult mai enigmatic şi mai tainic, înconjurat şi evocat de legende: *cavalerii templieri*.

Aşadar, ne-am îndreptat investigaţiile către aceştia. Astfel, cercetările noastre au început să aibă drept rezultat descoperirea unor documente concrete, iar amploarea

misterului a început să depăşească tot ceea ce ne imaginasem.

CAPITOLUL 3

CĂLUGĂRII RĂZBOINICI

Cavalerii Templieri sunt un subiect a cărui cercetare s-a dovedit o întreprindere descurajantă. Enorma cantitate de materiale scrise pe această temă era intimidantă şi, la început, nici măcar nu puteam fi siguri cât de multe dintre acestea erau demne de încredere. În vreme ce catarii dăduseră naştere unui vălmăşag de legende contrafăcute şi romantice, mistificarea care îi înconjura pe templieri era cu mult mai amplă.

Ne erau destul de familiari dintr-un anumit punct de vedere – în calitate de călugări – războinici fanatici şi sălbatici, de cavaleri misterioşi, înveşmântaţi în mantii albe cu cruce roşie, care au jucat un rol decisive în epoca Cruciadelor. Într-un sens, ei sunt arhetipul cruciaţilor – înspăimîntătorii oşteni din *Ţara Sfântă*, care, în numele lui Hristos, au luptat eroic şi au pierit cu miile. Însă mulţi autori, chiar şi în zilele noastre, îi consideră, în mult mai mare măsură, o instituţie misterioasă, un ordin prin excelenţă secret, preocupat de intrigi complicate, de

maşinațiuni clandestine, de conspirații şi proiecte obscure. În plus, un fapt rămâne uluitor şi inexplicabil. După o existență de două secole, aceşti imaculați apărători ai lui Hristos au fost acuzați de negarea şi repudierea acestuia, de călcarea în picioare şi de scuiparea crucii.

În romanul său *Ivanhoe*, Scott îi descrie pe templieri ca pe nişte tirani semeți şi aroganți, ca pe nişte despoți ipocriți şi hrăpăreți abuzînd fără ruşine de putere, ca pe nişte manipulatori orchestrând, fără scrupule, afaceri personale şi de stat. Alți scriitori din secolul al nouăsprezecelea îi înfățişează drept satanişti abjecți, drept închinători ai diavolului sau drept practicanți ai unor ritualuri obscene, abominabile şi/sau eretice. Istoricii mai apropiați de vremea noastră înclină să-i considere victime nefericite, pioni de sacrificiu în manevre politice de cel mai înalt nivel ale bisericii şi ale statelor. Dar mai există şi autori, mai ales cei de formație francmasonică, care îi privesc drept adepți ai misterelor şi inițiați în acestea, drept păstrători ai unei înțelepciuni secrete, ce transcende însuşi creştinismul.

Indiferent de simpatiile şi de orientarea acestor scriitori, nici unul dintre ei nu neagă zelul eroic al templierilor sau influența lor asupra istoriei. Şi, în mod unanim, ordinul lor este considerat cea mai fascinantă şi cea mai enigmatică instituție din analele culturii

occidentale. Templierii nu lipsesc din nici o relatare despre cruciade – sau, din acest punct de vedere, despre Europa secolelor al doisprezecelea şi al treisprezecelea. În epoca lor de glorie, poate doar cu excepția papalității, au fost cea mai puternică şi mai influentă organizație din întreaga creştinătate.

Rămâne totuşi o anumită întrebare obsedantă. Cine şi ce erau cavalerii templieri? Erau exact ceea ce păreau să fie sau erau cu totul altceva? Erau simpli soldați asupra cărora a fost ulterior grefată o mistificatoare aură de legendă? Şi, dacă aşa s-a întâmplat, care a fost motivul? Au avut, totuşi, şi o legătură cu un mister adevărat? Alura de mit pe care povestea lor a căpătat-o de-a lungul timpului ar fi putut avea o bază reală?

La început, am luat în considerație doar relatările convenționale despre templieri – cele oferite de istoricii respectați şi demni de încredere. Dar întrebările ridicate de fiecare punct al acestor relatări erau mai numeroase decât cele cărora le dădeau răspuns. La o cercetare atentă, argumentațiile nu numai că se prăbuşeau, dar chiar sugerau o încercare de „*acoperire*”. Nu am reuşit să ne alungăm bănuiala că ceva fusese ascuns în mod deliberat, fiind ticluită o poveste „*acoperitoare*” pe care, ulterior, istoricii au repetat-o iarăşi şi iarăşi.

CAVALERII TEMPLIERI – versiunea oficială

Este arhicunoscut faptul că prima informație despre templieri a fost furnizată de un cronicar franc, Guillaume de Tyre, care a scris între anii 1175 şi 1185. Aceasta a fost epoca de glorie a cruciadelor, când armatele Occidentului cuceriseră deja *Țara Sfântă* şi înteme-iaseră Regatul Ierusalimului – sau, aşa cum a fost numit chiar de templieri, „*Outremer*", „*Ținutul de Dincolo de Mare*". La vremea când Guillaume de Tyre şi-a început cronica, Palestina era de şaptezeci de ani în mâinile cavalerilor apuseni, iar *Ordinul Templierilor* ființa de mai bine de cincizeci. Aşadar Guillaume relata evenimente petrecute înainte de venirea sa pe lume, evenimente la care nu fusese martor, pe care nu le trăise, şi despre care aflase nu din izvoare directe, ci la a doua sau la a treia mână. La mâna a doua sau a treia, şi, în plus, din surse îndoielnice. Pentru că, între 1127 şi 1144, în *Outremer* nu a fost nici un cronicar apusean, motiv pentru care nu există înregistrări scrise despre evenimentele din acea epocă crucială.

Pe scurt, nu ştim prea multe despre sursele de informații ale lui Guillaume, ceea ce ne poate îndreptăți să ne îndoim de o parte a afirmațiilor sale. S-ar putea să fi obținut informații din gura lumii, iar tradiția orală nu este tocmai demnă de încredere. Pe de altă parte, s-ar putea să fi

discutat chiar cu templierii înşişi şi apoi să fi repovestit istorisirile acestora. În acest caz, înseamnă că a consemnat doar ceea ce au dorit ei să se consemneze.

Fără îndoială, Guillaume ne-a furnizat câteva informaţii de bază şi acestea sunt cele de la care au pornit toate relatările ulterioare despre templieri, toate explicaţiile legate de fondarea ordinului, toate istorisirile despre activitatea acestuia. Dar, datorită caracterului vag şi sumar, din cauza datei la care au fost scrise, după dispariţia martorilor bine documentaţi, cronicile lui Guillaume constituie un fundament precar, nu pot fi punctul de plecare al unei imagini definitive a templierilor. Desigur, ele sunt folositoare. Dar este o eroare – o capcană în care au căzut mulţi istorici – să le consideri incontestabile şi extrem de precise. După cum a subliniat *Sir Steven Runciman*, chiar şi datele istorice consemnate de Guillaume „*sunt confuze şi se poate demonstra că sunt eronate*".[18]

După Guillaume de Tyre, *Ordinul Cavalerilor Săraci ai lui Hristos* şi ai *Templului lui Solomon* a fost creat în 1118. Se spune că fondatorul său a fost un oarecare Hugues de Payen, un nobil ce se număra printre vasalii contelui de

---

[18] Runciman, *History of the Crusades* (*Istoria cruciadelor*), volumul 2, pagina 477.

Champagne.[19] Într-o bună zi, fără să fi fost invitat, Hugues, însoțit de opt dintre camarazi săi, s-a prezentat la palatul lui Baudouin I, regele Ierusalimului, al cărui frate mai vârstnic, Godfroi de Bouillon, cucerise *Cetatea Sfântă* cu nouăsprezece ani înainte. Se pare că Baudouin i-a întâmpinat cu multă cordialitate, ca şi patriarhul Ierusalimului – liderul religios al noului regat şi emisarul special al Papei.

Scopul declarat al templierilor, continuă Guillaume de Tyre, era ca, „*atât cât le va sta în puteri, să vegheze asupra drumurilor... având în vedere, în mod special, siguranța pelerinilor*”.[20]

Obiectivul a fost considerat atât de important, încât o întreagă aripă a palatului regal a fost evacuată şi pusă la dispoziția cavalerilor. Şi, în ciuda jurămîntului lor de sărăcie, aceştia au acceptat adăpostul luxos care le fusese oferit cu generozitate. Conform legendei, clădirea fusese

---

[19] Esquieu, „*Les Templiers de Cahors*” („*Templierii din Cahors*”), pagina 147, n. 1, ne explică că Hugues de Payen nu s-a născut în Champagne, ci în castelul Mahun, lângă Annonay, în partea de jos a văii Rhonului (Ardeche). A fost găsită înregistrarea naşterii sale, data acesteia fiind 9 februarie 1070. Se presupune că s-a mutat ulterior în Champagne.

[20] William of Tyre, *History of Deeds Done Beyond the Sea* (*Istoria faptelor de dincolo de mare*), volumul 1, pagina 525 sq.

construită pe fundația străvechiului Templu al lui Solomon, de aici derivând numele ordinului.

Vreme de nouă ani, ne povesteşte Guillaume de Tyre, cei nouă cavaleri nu au admis candidatura nici unui nou membru. Încă se credea despre ei că trăiau în sărăcie – o sărăcie atât de accentuată, încât pe sigiliile oficiale erau înfățişați doi cavaleri călărind pe un singur cal, ceea ce sugera nu numai frăția, ci şi lipsurile care îi împiedicau să aibă fiecare propriul său bidiviu. Acest tip de sigiliu este adesea considerat cea mai renumită şi mai specifică emblemă a templierilor, provenind încă de la începuturile ordinului. Însă el datează, de fapt, din secolul următor, când aceştia nu mai erau câtuşi de puțin săraci – presupunând că într-adevăr fuseseră vreodată.

Conform celor relatate de Guillaume de Tyre cu o jumătate de veac mai târziu, ordinul a fost înființat în 1118 şi cavalerii s-au mutat în palatul regelui – de unde, probabil, plecau pentru a proteja pelerinii de pe drumurile şi potecile *Țării Sfinte*. Însă, la acea dată, exista şi un istoric oficial al Curții, aflat în slujba regelui. Numele acestuia era Fulk de Chartres, iar el nu scria la cincizeci de ani după pretinsa înființare a Ordinului, ci chiar în vremea aceea. Este destul de ciudat că Fulk de Chartres nu a făcut nici o mențiune despre Hugues de Payen, despre camarazii săi sau despre orice altceva care ar fi putut avea o legătură, oricât de

îndepărtată, cu cavalerii templieri. Într-adevăr, în primii ani ai existenței acestora, activitățile lor au fost ținute sub tăcere. Este cert că nicăieri nu s-a consemnat – nici măcar ulterior – că ar fi întreprins ceva pentru a ocroti pelerinii. Şi oricine se poate întreba cum puteau spera acei câțiva oameni să se achite de misiunea colosală pe care şi-o auto-impuseseră. Nouă oameni să protejeze pelerinii de pe toate drumurile din *Țara Sfântă*? Doar nouă? Şi toți pelerinii? Dacă acesta ar fi fost obiectivul lor, era de aşteptat să-i întâmpine cu brațele deschise pe noii membri. Însă, după cum susține Guillaume de Tyre, vreme de nouă ani nu a fost acceptat nici un nou candidat.

Cu toate acestea, în numai un deceniu, faima templierilor a ajuns şi s-a răspândit în Europa. Autoritățile ecleziastice aveau despre ei numai cuvinte de laudă şi le ridicau în slăvi activitățile creştineşti. În 1128 sau la puțin timp după aceea, un opuscul care le evidenția virtuțile şi calitățile a fost scris chiar de Sfântul Bernard, abate de Clairvaux şi cel mai de frunte purtător de cuvânt al creştinătății din acele vremuri. Opusculul lui Bernard, „*Spre lauda Noii Împărăției*”, îi considera pe templieri chintesența şi apoteoza valorilor creştine.

După nouă ani, în 1127, cei mai mulți dintre cei nouă cavaleri s-au reîntors în Europa, primirea lor triumfală fiind, în mare parte, organizată de Sfântul Bernard. În ianuarie

1128, un conciliu s-a reunit la Troyes – reşedinţa contelui de Champagne, suzeranul lui Payen – ocazie cu care Bernard s-a dovedit, încă o dată, un adevărat spirit călăuzitor. La acest conciliu, templierii au fost recunoscuţi în mod oficial, fiind consemnaţi ca un ordin militar religios. Hugues de Payen a primit titlul de mare maestru. Iar subordonaţii săi au fost consacraţi drept călugări luptători, soldaţi mistici, combinînd disciplina austeră a mânăstirii cu zelul războinic dus până la fanatism – o „*oaste a lui Hristos*”, cum li s-a spus adeseori în acea epocă. Şi, iarăşi, Sfântul Bernard a contribuit la întocmirea unui regulament, entuziast prefaţat, pe care cavalerii urmau să-l adopte. Regulamentul se baza pe cel al ordinului monastic cistercian, în care Bernard însuşi deţinea o poziţie influentă.

Templierii făceau legământ de sărăcie, castitate şi supunere. Li se impunea să-şi tundă părul, dar li se interzicea să-şi taie barba, ceea ce îi scotea în evidenţă în acea vreme în care bărbaţii obişnuiau să se bărbierească. Existau prevederi stricte legate de dietă, vestimentaţie şi de alte aspecte ale vieţii de zi cu zi, toate fiind în concordanţă cu uzanţele monastice şi militare. Toţi membrii ordinului erau obligaţi să poarte veşminte albe, tunici şi cape, care s-au transformat curând în acele mantii albe pentru care templierii erau renumiţi. „*Nimănui nu-i este îngăduit să*

poarte veşminte şi mantii albe, decât doar...Cavalerilor lui Hristos."[21]

Astfel stipula regulamentul ordinului, care explica şi semnificația simbolică a acestei vestimentații: „*Tuturor cavalerilor investiți le hărăzim, iarna şi vara deopotrivă, de va fi cu putință, veşminte albe, pentru ca aceia ce s-au lepădat de o viață neguroasă să ştie că de acum se cuvine să se facă plăcuți creatorului lor printr-un trai pur şi imaculat*".[22]

Pe lângă aceste detalii, regulamentul stabilea ierarhia şi aparatul administrativ. Iar comportamentul pe câmpul de luptă era precizat cu strictețe. De pildă, atunci când erau capturați, templierilor nu li se permitea să ceară îndurare sau să se răscumpere, li se impunea să lupte până la moarte. Şi nici nu le era îngăduit să se retragă, în afara cazului în care şansele de a fi învinşi erau mai mari de trei la unu.

Conform *Bulei Papale* emise în 1139[23] de către Papa Inocențiu al II-lea – fost călugăr cistercian din Clairvaux şi

---

[21] Addison, *History of Knights Templar* (*Istoria Cavalerilor Templieri*), pagina19. Pentru o copie a regulamentului original, vezi Curzon, *La regie du Temple* (*Regulamentul Templului*).

[22] Addison, *History of Knights Templars,* p. 19.

[23] Această dată a fost contestată. S-a argumentat că nu putea fi emisă mai devreme de 1152.

protejat al Sfântului Bernard –, templierii nu datorau supunere nici unei puteri laice sau ecleziastice, cu excepția însuşi a Suveranului Pontif. Cu alte cuvinte, erau absolut independenți față de orice rege, principe sau prelat, şi față de orice imixtiune a vreunei autorități politice sau religioase. Erau astfel supuşi doar propriilor lor legi, devenind un imperiu internațional autonom.

În cele două decenii de după Conciliul de la Troyes, ordinul s-a dezvoltat cu o extraordinară rapiditate şi la o scară extraordinară. Când, spre sfârşitul anului 1128, Hugues de Payen a vizitat Anglia, a fost primit cu „*mare pompă*" de regele Henric I. Pe tot cuprinsul Europei, fiii mai tineri ai familiilor nobile se grăbeau să se înroleze în rândurile templierilor şi imense donații – în bani, bunuri şi terenuri – soseau din toate colțurile lumii creştine. Însuşi Hugues de Payen şi-a donat proprietățile şi tuturor noii recruți li s-a cerut să facă acelaşi lucru. Odată admis în ordin, un bărbat era obligat să renunțe la toate bunurile sale.

Ca urmare a unei astfel de politici, nu e de mirare că posesiunile ordinului s-au înmulțit. La numai douăsprezece luni după Conciliul de la Troyes, ordinul deținea proprietăți substanțiale în Franța, Anglia, Scoția, Flandra, Spania şi Portugalia. După un deceniu, stăpânea teritorii şi în Italia, Austria, Germania, Ungaria, în *Țara Sfântă* şi în spațiul

răsăritean. Deşi fiecare cavaler în parte trebuia să-şi respecte legământul de sărăcie, acesta nu împiedica ordinul să adune avuţii şi încă la o scară fără precedent. Toate darurile erau bine-venite. În acelaşi timp, ordinului i se interzicea să folosească bogăţiile – chiar şi pentru a-şi răscumpăra conducătorii. Templul primea din abundenţă, dar, aşa cum impunea stricta politică adoptată, nu dădea nimic, niciodată. În 1130, când Hugues de Payen a revenit în Palestina, cu o suită de-a dreptul impresionată la aceea dată – circa trei sute de cavaleri. A lăsat în urmă, în custodia noilor recruţi, o mare întindere a teritoriului european.

În 1146, templierii au adoptat faimoasa lor cruce roşie cu braţe egale. Cu mantiile împodobite cu acest blazon, cavalerii l-au însoţit pe regele Ludovic al VII-lea al Franţei în cea de *A Doua Cruciadă*. Aici au devenit reputaţi pentru zelul lor războinic şi pentru curajul lor aproape nebunesc, dar şi pentru aroganţa lor sălbatică. Totuşi, în ansamblu, erau extraordinar de disciplinaţi – cea mai disciplinată forţă combatantă din epocă. Însuşi regele Franţei scria că numai şi numai templierii împiedicaseră *A Doua Cruciadă* – greşit planifi-cată şi prost condusă cum fusese – să degenereze într-un dezastru total.

În următoarea sută de ani, în plan internaţional, templieri au devenit o putere influentă. Erau continuu

implicați în toate negocierile la nivel înalt dintre nobilii şi monarhii din întregul Occident şi din *Țara Sfântă*. De exemplu, în Anglia, se obişnuia ca maestrul *Templului* să fie chemat în Consiliul Regal şi era privit ca un conducător al tuturor ordinelor religioase, având întâietate față de toți abații şi stareții. Păstrând permanent contactul atât cu Henric al II-lea cât şi cu Thomas Becket, templierii au fost indispensabili în încercarea de reconciliere a suveranului cu acest episcop rătăcit.

O serie de regi consecutivi ai Angliei, printre care şi regele Ioan, au locuit în pretoratul *Templului* din Londra, iar maestrul Ordinului a stat alături de monarh când acesta a semnat *Magna Carta*.[24]

Nu se poate spune că ordinul se implica numai în problemele creştinătății. Au fost create conexiuni la fel de strânse şi cu lumea musulmană – aflată adeseori de cealaltă parte a baricadei pe câmpul de luptă – iar conducătorii sarazinilor le acordau templierilor un respect pe care nici un alt european nu reuşise să-l câştige. De asemenea, ordinul păstra, în secret, legătura cu *Hasisimii* sau *Asasinii*, o sectă

---

[24] *Regele Richard* I a fost un prieten apropiat al Ordinului şi a locuit printre templieri în timpul şederii sale în Acra. În 1192, când a părăsit *Țara Sfântă*, s-a deghizat în templier, a călătorit pe o corabie a Ordinului şi a fost însoțit de patru membri ai acestuia. Vezi *Addison*, *History of Knights Templars*, pagina 148.

de militanți fanatici, considerați echivalentul templierilor din lumea islamică. *Asasinii* le plăteau tribut templierilor şi se zvonea că erau în slujba acestora.

La aproape toate nivelurile politice, ordinul acționa ca un arbitru oficial al disputelor, autoritatea sa fiind recunoscută chiar şi de capetele încoronate. În 1252, Henric al III-lea al Angliei a cutezat să îi provoace, amenințînd că va confisca o parte a domeniilor lor.

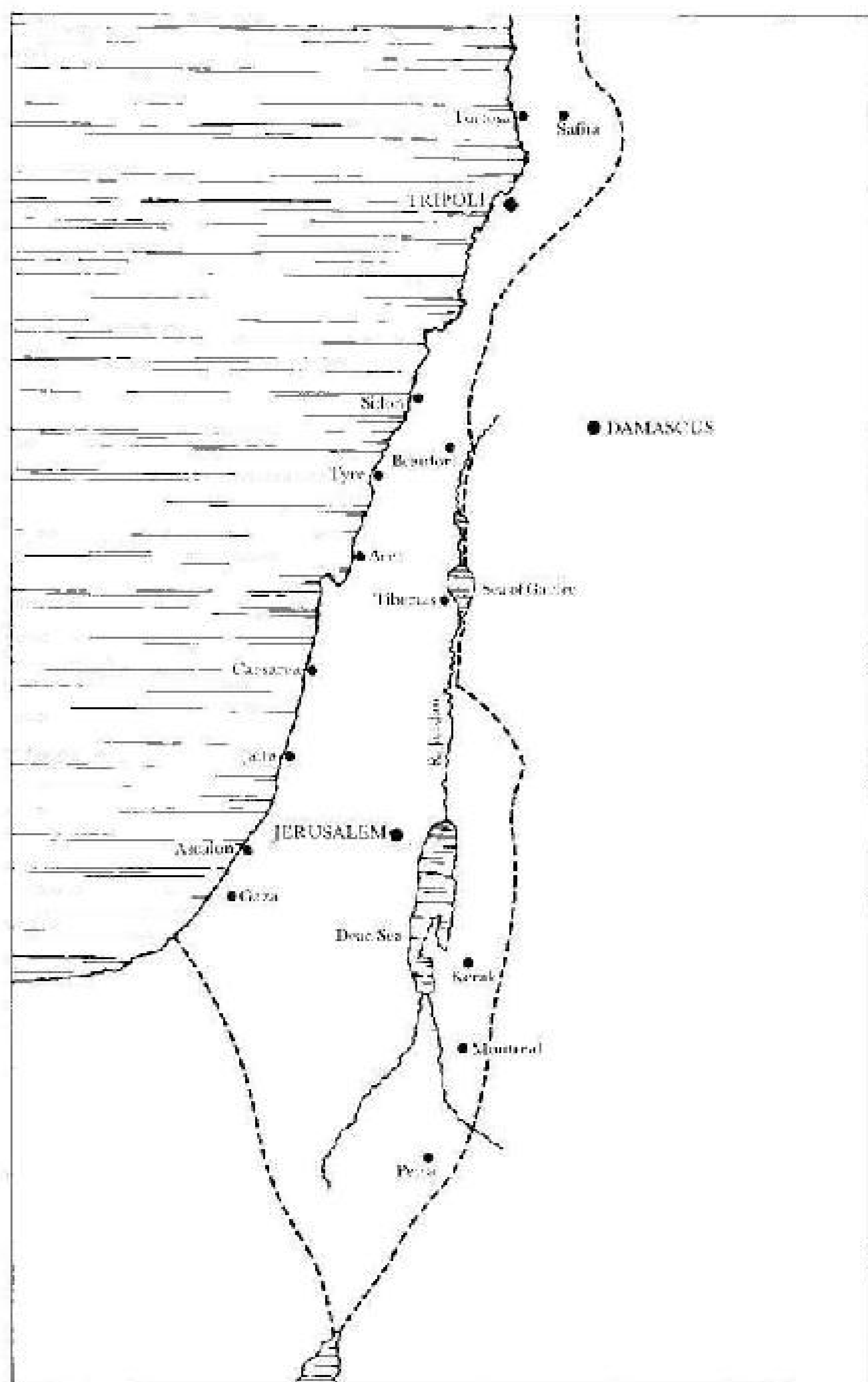

Safita
TRIPOLI
DAMASCUS
Tyre
Tiberias
JERUSALEM
Ascalon
Gaza
Kerak
Montreal

Fig.4 Castelul şi cele mai importante oraşe din Ţara Sfântă la mijlocul secolului XII

„*Voi, templierii,... aveți atât de multe libertăți și privilegii încât averile voastre enorme vă umplu de trufie şi de semeție. Întru aceasta, ceea ce vi s-a dăruit cu nechibzuință se cade a vă fi luat cu prudență; şi ceea ce vi s-a acordat fără cugetare se cuvine a fi retras cu luare aminte.*"

„*Ce spui tu, o rege?*" a replicat maestrul ordinului.

„*Departe fie vorbele atât de respingătoare şi prosteşti pe care buzele tale le vor fi rostit. Vei domni atâta vreme cât vei judeca cu dreptate. Dar de o vei încălca, vei înceta a mai fi rege.*"[25]

Unui om modern îi este greu să accepte aroganța monstruoasă a acestei declarații. Implicit, maestrul lua asupra sa şi a ordinului o putere pe care nici măcar Papa nu îndrăznea să o revendice în mod explicit – puterea de a investi şi de a detrona monarhii.

În acelaşi timp, interesele templierilor s-au extins dincolo de războaie, diplomație şi intrigi politice. Ei sunt cei care au creat şi organizat instituția bancară modernă. Împrumutînd bani regilor lipsiți de mijloace, au devenit bancherii tuturor tronurilor din Europa – şi, totodată, ai

---

[25] Daraul, *History of Secret Societies* (*Istoria societăților secrete*), pagina 46 sq. *Daraul* neglijează menționarea unei surse documentare.

anumitor potentați musulmani. De asemenea, tagma negustorilor a devenit din ce în ce mai dependentă de rețeaua lor de pretorate răspândite atât în Europa cât şi în Orientul Mijlociu, prin care organizau, contra unor dobânzi modeste, transferul banilor rezultați din tranzacțiile comerciale. De exemplu, banii depuşi într-un oraş putea fi solicitați şi retraşi în altul, prin intermediul unor polițe pe care erau înscrise coduri extrem de complexe. Astfel, templierii au devenit primii bancheri ai epocii, iar pretoratul din Paris a devenit centrul finanțelor europene.[26]

Este foarte probabil ca şi cecul, aşa cum îl cunoaştem şi îl folosim astăzi, să fi fost inventat tot de ordin.

Dar templierii făceau tranzacții nu numai cu bani, ci şi cu idei. Datorită contactului lor susținut şi amiabil cu culturile islamică şi iudaică, au ajuns să acționeze ca un

---

[26] *Vezi Piquet*, *Des Banquiers au Moyen Age* (*Bancherii În Evul Mediu*). Funcția inițială a fost înlesnirea pelerinajului în Țara Sfântă. Vezi de asemenea Malville, *Vie des Templiers* (*Viața Templierilor*), pagina 87 sq. Primul împrumut a fost înregistrat în 1135. Seward, *The Monks of War* (*Călugării războiului*), pagina 213, menționează: „Cea mai trainică realizare a «*Cavalerilor Săraci*», contribuția lor la schimbarea atitudinii bisericii față de camătă, a fost de natură economică. Nicio instituție medievală nu a făcut mai mult pentru promovarea capitalismului." Camăta era interzisă, de aceea dobânda împrumuturilor era calculată anticipat şi inclusă în suma totală împrumutată. Dacă o proprietate funciară era folosită drept garanție, templierii primeau veniturile rezultate din utilizarea acesteia până ce împrumutul era achitat integral.

birou de *cliring* pentru noile idei, pentru noile dimensiuni ale cunoaşterii şi pentru noile ştiinţe.

Se poate afirma că deţineau monopolul asupra celor mai performante şi mai avansate procedee tehnologice ale vremii – prin aceasta înţelegându-se cele mai bune tehnologii utilizabile de făuritorii de armuri, de ţesători, de zidari, de arhitecţii militari şi de ingineri. Au contribuit la dezvoltarea topografiei, a cartografiei, a construcţiei drumurilor şi a navigaţiei. Aveau propriile lor porturi maritime, propriile lor şantiere navale şi propria lor flotă – atât comercială cât şi militară –, care a fost printre primele ce au folosit busola magnetică. Deoarece erau soldaţi, nevoia de a-şi lecui rănile şi de a-şi trata bolile i-a transformat pe templieri în adepţi ai utilizării medicamentelor. Ordinul întreţinea propriile sale spitale, avea propriii săi medici şi chirurgi – care foloseau pulberi de mucegai, ceea ce demonstrează că proprietăţile antibioticelor le erau cunoscute. Le erau familiare şi unele principii moderne, cum ar fi curăţenia şi igiena. Şi, având un nivel de înţelegere atât de avansat pentru epoca lor, nu priveau epilepsia ca pe o posesiune demonică, ci ca pe o afecţiune controlabilă.[27]

---

[27] Melville, *Vie des Templiers* (*Viaţa Templierilor*), pagina220.

Ca efect al propriilor sale realizări, în Europa, ordinul a devenit din ce în ce mai bogat, mai puternic şi mai mulţumit de sine. Şi, probabil câtuşi de puţin surprinzător, a devenit arogant, puternic şi corupt. „*A bea ca un templier*" era un clişeu al acelor timpuri. Anumite surse afirmă chiar că ordinul transformase în regulă recrutarea cavalerilor excomunicaţi.

Dar, în timp ce în Europa templierii prosperau şi deveneau celebri, în *Ţara Sfântă* situaţia lor se deteriora tot mai mult. În 1185, regele Baudouin al Ierusalimului a încetat din viaţă. În timpul gâlcevilor dinastice care s-au stârnit, Gerard de Ridefort, marele maestru al *Templului*, a încălcat un jurământ solemn pe care i-l făcuse monarhului decedat, aducând astfel comunitatea europeană din Palestina în pragul războiului civil. Şi aceasta nu a fost singura acţiune discutabilă a lui Ridefort. Atitudinea sa trufaşă în relaţiile cu sarazinii a grăbit întreruperea unui armistiţiu de lungă durată, provocând un nou ciclu al ostilităţilor. Apoi, în iulie 1187, acelaşi Ridefort a condus atât cavalerii săi, cât şi restul armatei creştine, în bătălia imprudentă, greşit desfăşurată şi, după cum s-a dus vestea, dezastruoasă de la Hattin. Forţele creştine au fost realmente anihilate şi, două luni mai târziu, Ierusalimul – care fusese cucerit cu aproape o sută de ani înainte – a recăzut în mâinile sarazinilor.

În secolul următor, situația a devenit din ce în ce tot mai lipsită de speranță. Până în 1291, întregul *Outremer* a fost pierdut, iar *Țara Sfântă* a ajuns, aproape în întregime, sub control musulman. Fortăreața Acra, ultima rămasă, a fost şi ea pierdută în mai 1291. Apărând citadela condamnată, templierii au dat dovadă de tot eroismul de care erau capabili. Marele maestru, deşi grav rănit, a continuat să lupte până la moarte. Deoarece pe galerele ordinului spațiul era limitat, au fost evacuate doar femeile şi copiii, în timp ce cavalerii, chiar şi cei răniți, au ales să rămână în luptă. Când ultimul bastion din Acra a căzut, a făcut-o cu o violență apocaliptică, îngropându-i sub zidurile năruite pe atacatori şi pe apărători deopotrivă.

Templierii şi-au stabilit noul cartier general în Cipru, dar, odată cu pierderea *Țării Sfinte*, au fost lipsiți de însăşi rațiunea lor de a exista. Nemaiavând alte pământuri de cucerit, căci alte țări păgâne nu erau accesibile, ordinul a început să-şi îndrepte atenția asupra Europei, sperând să descopere acolo o justificare pentru a continua să existe.

Cu un veac înainte, templierii prezidaseră întemeierea unui alt ordin cavaleresc religios-militar, cel al Cavalerilor Teutoni. Aceştia din urmă erau prezenți în număr redus în Orientul Mijlociu, dar, pe la mijlocul secolului la treisprezecelea, şi-au îndreptat atenția asupra frontierelor de nord-est ale creştinătății. Acolo şi-au făurit un principat –

numit *Ordenstaat* sau *Ordensland*, care acoperea aproape tot estul Peninsulei Baltice. În acest ținut – care se întindea din Prusia până în Golful Finlandei şi care acum este pământ rusesc – *Cavalerii Teutoni* se bucurau de o suveranitate necontestată, departe atât de controlul laic cât şi de cel ecleziastic.

Încă de la întemeierea *Ordenstaat-ului*, templierii au invidiat independența şi imunitatea ordinului înrudit. După căderea *Țării Sfinte*, au început să se gândească tot mai des la un stat propriu, în care să-şi poată exercita, nestingheriți, atât suveranitatea necon-testată cât şi autonomia, aidoma cavalerilor teutoni. Totuşi, spre deosebire de aceştia, templierii nu erau interesați de regiunile sălbatice şi pustii din estul Europei. Până la acea dată, deveniseră deja prea obişnuiți cu luxul şi cu opulența. În consecință, visau să-şi întemeieze statul pe un teren mai accesibil şi mai atrăgător – cel al *Languedoc-ului*.[28]

În primii săi ani, Templul păstrase raporturi cordiale cu catarii, mai ales cu cei din *Languedoc*. Mulți feudali bogați – catari sau simpatizanți ai catarilor – donaseră ordinului întinderi vaste de teren. Conform unui autor modern, cel puțin unul dintre fondatorii *Templului* era catar.

---

[28] Vezi Mazieres, „*La Venue et le sejour des Templieres*" („*Sosirea şi şederea templierilor*"), pagina 235.

Ceea ce pare destul de puţin probabil, dar este deasupra oricărei îndoieli faptul că Bertrand de Blanchefort, al patrulea mare maestru al ordinului, provenea dintr-o familie catară. La patruzeci de ani după moartea sa, urmaşii săi luptau umăr la umăr cu ceilalţi seniori catari împotriva invadatorilor din nord conduşi de Simon de Montfort.[29]

În timpul cruciadei împotriva albigenzilor, templierii au rămas, în mod ostentativ, neutri, limitîndu-se doar la rolul de martori. Totodată, marele maestru din acea vreme a vrut să clarifice poziţia *Templului* declarând că, de fapt, exista o singură cruciadă autentică – aceea împotriva sarazinilor. În plus, o examinare atentă a relatărilor de la

---

[29] Blanchefort a fost distrus în timpul cruciadei împotriva albigenzilor, fiind cucerit înainte de 1215, dată la care pământurile sale i-au fost cedate de Simon de Montfort lui Pierre de Voisins. Seniorul de Blanchefort luptase de partea lui Raymond Roger Trencavel, conducătorul catar. Vezi Fedie, *Le compte de Razes (Comitatul Razes),* pagina 151.

Bertrand de Blanchefort însuşi, adesea împreună cu tânărul Trencavel, a fost implicat în donarea de bani şi de proprietăţi către templieri. Aceste tranzacţii au fost înregistrate înainte ca el să se fi alăturat Ordinului, în timp ce încă era căsătorit cu soţia sa Fabrissa. Vezi Albon, *Cartulaire general (Carta generală),* pagina 41 (capitolul LVI 1133-1134). Menţiuni despre soţia şi cei doi fraţi ai lui Bernard pot fi găsite în aceeaşi lucrare, capitolul CLV 1138, pagina 112.

acea dată relevă faptul că templierii s-au dovedit un adevărat rai pentru refugiații catari.[30]

Când se ivea prilejul, se pare că își ridicau armele de partea acestora. Totodată, o trecere în revistă a evidențelor ordinului din perioada de început a cruciadei împotriva albigenzilor relevă o masivă înscriere a catarilor în rândurile templierilor – unde nici măcar cruciații lui Simon de Montfort nu îndrăzneau să-i atace. Listele Ordinului din aceea perioadă demonstrează că o mare parte din demnitarii acestuia de rang înalt proveneau din familii catare.[31]

Printre oficialii *Templului* din *Languedoc* se numărau mai mulți catari decât catolici. Mai mult decât atât, se poate constata că templierii care aparțineau nobilimii catare au călătorit prin lume mult mai puțin decât confrații lor catolici. Ei figurează ca fiind prezenți în *Languedoc* în cea

---

[30] Mazieres, *La Venue et le sejour des Temptiers,* pagina 243 sq. Vezi și Mazieres, „*Recherches historiques*" („*Cercetări istorice*"), pagina 276. Un document descoperit în arhivele familiilor Bruyeres și Maudelon relatează că templierii din Champagne și Albedune (Le Bezu) înființaseră un azil pentru catarii considerați „*bonhommes*" (*oameni cumsecade*). Alături de alte documente, și acesta a dispărut în timpul celui de al Doilea Război Mondial, cam prin noiembrie 1942.

[31] *Vezi, de exemplu,* Leonard, *Introduction a Cartulaire* (*Prefațarea cartei*), pagina 76. În perioada de început a cruciadei împotriva albigenzilor, preceptorul Templului din Toulouse aparținea familiei catare Trencavel.

mai mare parte a timpului, creînd astfel în regiune o bază a Ordinului stabilă pentru un timp îndelungat.

În virtutea contactelor lor cu culturile islamică şi iudaică, templierii îşi însuşiseră deja multe idei străine credinței romano-catolice. De exemplu, maeştrii templierilor îşi angajau adesea secretari arabi, iar mulți dintre cavaleri vorbeau fluent limba arabă, pe care o învățaseră în captivitate. De asemenea, exista o relație strânsă cu comunitățile evreieşti, bazată pe interesele financiare şi scolastice.

Templierii fuseseră astfel expuşi multor idei cu care Roma nu era de acord. Datorită influxului de recruți catari, erau acum expuşi şi gnozei dualiste – dacă nu cumva le era deja familiară.

În 1306, Filip al IV-lea al Franței – Filip cel Frumos – era extrem de preocupat de ideea de a-şi curăța teritoriul de templieri. Aceştia erau aroganți şi nesupuşi. Erau o forță militară profesionistă, eficientă şi foarte bine antrenată şi mult mai puternică şi mai bine organizată decât orice trupe pe care le-ar fi putut recruta el însuşi. Totodată, erau bine statorniciți pe întreg teritoriul Franței, iar supunerea lor față de Papă era doar formală. Filip nu avea nici un fel de control asupra ordinului, căruia îi datora bani. În plus, se simțise umilit când, fugind de o gloată rebelă de parizieni, fusese obligat să ceară, cu disperare, adăpost în pretoratul

Templului. În timpul şederii sale îndelungate în acel refugiu, observase enormele avuții ale templierilor, pe care începuse să le râvnească. Şi, dorind să se alăture ordinului în calitate de postulant, suferise insulta de a fi fost respins cu aroganță. Toate acestea – la care se alătura, desigur, perspectiva alarmantă a existenței unui stat templier în coasta sa – au fost suficiente pentru a-l împinge pe rege să acționeze. Iar erezia era o scuză convenabilă.

Mai întâi, Filip a trebuit să fie sigur de cooperarea Papei, căruia, cel puțin teoretic, templierii îi erau loiali şi îi datorau supunere. Între 1303 şi 1305, Filip şi miniştri săi au pus la cale răpirea şi omorîrea unui Papă (Bonifaciu al VIII-lea) şi, foarte probabil, otrăvirea altuia (Benedict al XI-lea). Apoi, în 1305, Filip a reuşit să asigure instalarea candidatului său, arhiepiscopul de Bordeaux, pe scaunul papal vacant. Noul pontif şi-a luat numele de Clement al V-lea. Fiindu-i îndatorat lui Filip, i-ar fi fost greu să-i refuse cererile. Iar printre aceste cereri era inclusă şi suprimarea *Cavalerilor Templieri*.

Filip şi-a plănuit totul cu grijă. A fost întocmită o listă cu acuzații, pe de-o parte cu ajutorul spionilor regelui infiltrați în ordin, iar pe de alta mulțumită mărturisirilor voluntare făcute de un pretins templier renegat. Înarmat cu aceste acuzații, Filip a făcut a ultima mişcare, care a fost neaşteptată, rapidă, eficientă şi letală. În cadrul unei

operațiuni demne de SS sau de Gestapo, regele a trimis tuturor seneşalilor din țară ordine secrete, sigilate. Aceste ordine trebuiau deschise simultan şi executate fără întârziere. În zorii zilei de vineri, 13 octombrie 1307, toți templierii din Franța trebuiau capturați şi arestați de oamenii regelui, pretoratele lor trecute sub sechestru regal şi bunurile lor confiscate. Însă, cu toate că acțiunea surpriză planificată de Filip a părut să fi fost dusă la bun sfârşit, averile imense ale ordinului, care îl interesau în mod deosebit, i-au scăpat printre degete. Nu au fost găsite niciodată, aşa că ceea ce s-a întâmplat cu fabuloasa „*comoară a templierilor*” rămâne un mister.

De fapt, nu putem fi siguri că atacul surpriză al lui Filip asupra Ordinului a fost chiar atât de neaşteptat cum a crezut el sau, mai târziu, istoricii. Există destul de multe dovezi care sugerează s-ar fi primit, în prealabil, anumite avertizări. De exemplu, cu puțin timp înaintea arestării, marele maestru, Jacques de Molay, a adunat multe dintre cărțile şi regulamentele ordinului, apoi le-a ars. Trezorierul i-a spus unui cavaler care, la vremea respectivă, s-a retras din ordin, că proceda extrem de „*înțelept*”, ținând cont de iminența catastrofei. Iar o notă oficial a circulat prin toate pretoratele din Franța, subliniind faptul că nu trebuia dezvăluită nici o informație referitoare la uzanțele şi ritualurile ordinului.

În orice caz, indiferent dacă templierii au fost preveniţi sau doar au dedus ceea ce li se pregătea, e sigur că au fost luate unele precauţii.[32] În primul rând, cavalerii capturaţi nu s-au împotrivit, ca şi cum ar fi primit instrucţiuni să nu o facă. Nicăieri nu se consemnează faptul că ordinul din Franţa ar fi opus rezistenţă seneşalilor regelui. În al doilea rând, există o mărturie convingătoare despre un fel de fugă organizată a unui anumit grup de cavaleri – în realitate a tuturor celor care aveau legături cu trezorierul ordinului. De aceea, probabil, nu este surprinzătoare dispariţia tezaurului *Templului*, ca şi a tuturor documentelor şi înregistrărilor. Zvonuri repetate, dar nefundamentate, vorbesc despre scoaterea tezaurului din pretoratul din Paris pe furiş, la adăpostul nopţii, cu puţin timp înaintea arestărilor.

---

[32] Una dintre modalităţile prin care ordinul ar fi putut fi prevenit asupra catastrofei care îl ameninţa ar fi fost trimiterea unui mesaj prin intermediul lui Jean de Joinville. Fiind seneşal de Champagne, acesta ar fi putut primi ordinul secret prin care Filip cel Frumos cerea începerea arestărilor. Dar se ştie că era şi un simpatizant al templierilor şi că unchiul său, André, fusese membru al ordinului şi preceptor de Payen în anii 1260 (Leonard, *Introduction au Cartulaire,* pagina 145). Jean a scris despre un jurământ misterios, amintind şi despre scuiparea crucii, la vremea la care templierii erau acuzaţi de aşa ceva. În plus, a susţinut cu tărie că Sfântul Ludovic aflase despre acest ritual cu cincizeci de ani înainte, dar refuzase să-l condamne. (Vezi Jean de Joinville, *Life of Saint Louis – Viaţa Sfântului Ludovic,* pagina 254.) Pentru a se opune exceselor regelui Franţei împotriva Templului, Jean a organizat o ligă a nobilimii. Dar, în urma morţii monarhului, liga a devenit inutilă.

Conform zvonurilor, acesta ar fi fost transportat, în căruțe, către coastă – probabil spre baza navală a ordinului din La Rochelle – şi apoi încărcat pe optsprezece galere, de care apoi nu s-a mai auzit niciodată. Fie că acesta este sau nu adevărul, se pare că flota templierilor a scăpat din ghearele regelui, pentru că nu există nici un raport care să menționeze capturarea vreunei corăbii a ordinului. Dimpotrivă, corăbiile par să fi dispărut pur şi simplu, cu tot cu încărcătura lor, indiferent care ar fi fost aceea.[33]

---

[33] În 1307, când ofițerii care operaseră arestările, însoțiți chiar de rege, au luat în stăpânire Templul din Paris, nu au găsit nici banii, nici documentele templierilor. Trezorierul ordinului era Hugues de Peraud, sub ale cărui ordine servea Gerard de Villiers, pretorul Franței.

În 1308, şaptezeci şi doi de templieri au fost aduşi la Poitiers, pentru a depune mărturie chiar în fața Papei (numărul lor este menționat în Bula Papală, *Faciens misericordani).* Nu toate depozițiile s-au păstrat. Este foarte posibil ca multe să se fi pierdut când arhivele secrete ale Vaticanului, în care se aflau toate documentele referitoare la templieri, au fost transportate, din ordinul lui Napoleon, la Paris. Debandada a fost atunci atât de mare, încât o serie de negustori au fost surprinşi împachetându-şi mărfurile în prețioasele documente.

Treizeci şi trei din depozițiile de la Poitiers au fost publicate, în 1887, de către istoricul german Conrad Schottmuller, iar alte şapte de Heinrich Finke, în 1907. În acest ultim grup, apare o declarație ciudată, dată de un oarecare Jean de Chalons. Acesta susținea că Gerard de Villiers aflase din timp despre arestări, fugise din Templu împreună cu cincizeci de cavaleri şi cu toții plecaseră pe mare, în optsprezece galere ale ordinului. Şi adăugase că Hugues de Chalons plecase cu întreg tezaurul lui Hugues de Peraud – *„cum toto thesauro fratris Hugonis de Peraudo".*

Templierii arestați în Franța au fost interogați şi mulți au fost supuşi torturilor. Au fost obținute mărturisiri ciudate, dar acuzațiile au fost şi mai ciudate. Prin țară au început să circule zvonuri înfiorătoare. S-a presupus că templierii venerau un demon numit *Baphomet*. Se spunea că, în cadrul ceremoniilor, se prosternau în fața unui cap bărbătesc bărbos, care le vorbea şi îi investea cu puteri oculte. Martorii neautorizați ai acestor ceremonii nu mai erau văzuți niciodată. Şi mai erau o serie de alte acuzații, cu mult mai neclare: de infanticid; de a fi învățat femeile cum să avorteze; despre săruturi obscene la admiterea postulanților; de homosexualitate. Dar dintre toate învinuirile aduse acestor soldați care luptaseră pentru Hristos fără să-şi precupețească viața, una iese în evidență ca fiind cea mai bizară şi aparent improbabilă. Este vorbade nerecunoaşterea şi lepădarea rituală de Hristos, de călcarea în picioare şi de scuiparea crucii.

Acest fapt a rămas secret, a mărturisit el când a fost întrebat, pentru că acei templieri care îl cunoşteau s-au temut să nu fie ucişi dacă ar fi vorbit. Vezi Finke, *Papsttum und Untergang des Tempel-Ordens (Papalitatea şi decăderea templierilor),* volumul II, pagina 339.

Există unele dovezi care susțin această declarație. Arestările templierilor au avut loc în zori, când unii nu au putut fi găsiți, aşa că au fost prinşi peste câteva zile. Hugues de Chalons şi Gerard de Villiers figurează pe listele celor capturați mai târziu. Vezi Barber, M., *Trial of the Templars* (*Procesul templierilor*), pagina 46.

Cel puţin în Franţa, soarta templierilor arestaţi a fost definitive pecetluită. Filip i-a ucis fără milă şi cu sălbăticie. Mulţi au fost arşi pe rug. Şi mai mulţi au fost întemniţaţi şi torturaţi. În acelaşi timp, regele a continuat să-l preseze pe Papă, cerându-i să ia măsuri încă şi mai severe împotriva ordinului. După ce a rezistat o vreme, Papa a cedat în 1312 şi *Ordinul Cavalerilor Templieri* a fost desfiinţat – fără să fi fost pronunţat un verdict final de vinovăţie sau de nevinovăţie. Dar, pe domeniile lui Filip, procesele, cercetările şi investigaţiile au continuat încă doi ani. În sfârşit, în martie 1314, marele maestru, Jacques de Molay, şi pretorul Normandiei, Geoffroi de Charnay, au fost arşi, pe foc încet, până la moarte. Odată cu execuţia lor, cel puţin aparent, templierii au dispărut de pe scena istoriei. Cu toate acestea, ordinul nu a încetat să existe. Ţinând cont de numărul mare de cavaleri care au evadat, care au rămas în libertate sau care au fost achitaţi, ar fi fost surprinzător dacă aşa ceva s-ar fi întâmplat.

Filip s-a străduit să-i influenţeze pe ceilalţi monarhi, încercând să se asigure că, pe întreg teritoriul creştin, nici un templier nu avea să fie cruţat. Într-adevăr, zelul regelui în această privinţă este destul de dubios. Probabil că i-am putea înţelege dorinţa de a scăpa de prezenţa ordinului pe domeniile sale. Dar e mai puţin limpede de ce intenţiona să extermine toţi templierii, de pretutindeni. În mod sigur, el

însuşi nu era un model de virtute; şi nu e uşor să-ți imaginezi că un monarh care pusese la cale moartea a doi papi ar fi fost într-adevăr deranjat de nerespectarea credinței. Să se fi temut, pur şi simplu, de răzbunarea ordinului, dacă acesta rămânea intact dincolo de granițele Franței? Sau era la mijloc cu totul altceva?

În orice caz, încercarea sa de a elimina templierii din afara țării nu a fost întru totul încununată de succes. De pildă, propriul său ginere, Eduard al II-lea al Angliei, a luat, la început, apărarea templierilor. În cele din urmă, fiind presat atât de Papă cât şi de regele Franței, a fost de acord cu cerințele lor, dar numai parțial şi fără să facă exces de zel. Cei mai mulți dintre templierii din Anglia au reuşit să fugă, dar câțiva au fost totuşi arestați. Însă, dintre aceştia, cei mai mulți au primit pedepse foarte uşoare – uneori nu mai mult de câțiva ani de penitență în abații sau mănăstiri, unde, în general, au dus o viață confortabilă. În cele din urmă, pământurile lor le-au fost date în folosință Cavalerilor Ospitalieri ai Sfântului Ion, dar ei înşişi nu au avut parte de cumplitele persecuții abătute asupra confraților lor francezi.

În alte părți, înlăturarea templierilor s-a făcut cu şi mai mare dificultate. De exemplu, Scoția se afla, în acel moment, în război cu Anglia şi, în haosul ce a urmat, implementarea subtilităților legislative avea puține şanse. Aşa se face că *Bula Papală* de dizolvare a ordinului nu a fost

niciodată proclamată în Scoţia – aşadar, practic, în Scoţia ordinul nu a fost niciodată dizolvat. Mulţi dintre templierii englezi şi francezi şi-au găsit acolo un refugiu – şi se spune că, în 1314, un contingent de mărime considerabilă ar fi luptat de partea lui Robert Bruce în bătălia de la Bannockburn. Conform legendei – şi există mărturii care o susţin – ordinul a continuat să existe în Scoţia, ca un organism bine închegat, pentru încă patru secole. După luptele din 1688-1691, Iacob al II-lea Angliei a fost detronat de William de Orania. În Scoţia, susţinătorii monarhului Stuart asediat s-au revoltat şi, în bătălia de la Killiecrankie din 1689, John Claverhouse, viconte de Dundee, a fost ucis pe câmpul de luptă. Când trupul lui a fost recuperat, s-a consemnat faptul că purta *Marea Cruce a Ordinului Templului* – dar se presupune că nu era o contrafacere recentă, ci o cruce datând dinainte de 1307.[34]

În Lorena, care în acea epocă era o parte a Germaniei, nu a Franţei, templierii au fost susţinuţi de ducele principatului. Câţiva au fost cercetaţi şi exoneraţi. Însă se pare că cei mai mulţi i-au dat ascultare pretorului lor care, după cum se spune, i-a sfătuit să-şi taie bărbile, să îmbrace veşminte laice şi să se amestece printer localnici.

---

[34] Întâmplarea este relatată de Waite, *New Encyclopaedia of Freemasonry (Noua enciclopedie a francmasoneriei),* vol. 2, p. 223.

În Germania propriu-zisă, templierii şi-au înfruntat făţiş judecătorii, ameninţînd să pună mâna pe arme. Intimidaţi, aceştia i-au declarat nevinovaţi, iar când ordinul a fost dizolvat în mod oficial, mulţi templieri germani au fost primiţi în rândurile Ospitalierilor Sfântului Ioan şi în cel al Teutonilor. În Spania, de asemenea, templierii şi-au înfruntat persecutorii şi şi-au găsit refugiul în alte ordine.

În Portugalia, ordinul a fost purificat în urma unei investigaţii şi pur şi simplu şi-a schimbat numele, devenind Cavalerii lui Hristos. Sub această titulatură, a continuat să fiinţeze, în bune condiţiuni, până în secolul al şaisprezecelea, dedicându-se activităţilor maritime. Vasco da Gama a fost cavaler al lui Hristos, iar prinţul Henric Navigatorul a fost mare maestru al ordinului. Corăbiile Cavalerilor lui Hristos au navigat sub pavilionul familiarei cruci roşii. Sub aceeaşi cruce, cele trei caravele ale lui Cristofor Columb au traversat Atlanticul către lumea nouă. Columb însuşi era însurat cu fiica unui fost cavaler al lui Hristos şi a avut acces la hărţile şi jurnalele de bord ale socrului său.

Astfel, în diverse moduri, templierii au supravieţuit atacului din 13 octombrie 1307. Iar în 1522, urmaşii templierilor prusaci, cavalerii teutoni, s-au laicizat, s-au lepădat de alianţa cu Roma şi i-au acordat sprijinul lor rebelului impertinent şi eretic numit Martin Luther. La două

secole după dizolvarea lor, templierii şi-au luat, în mod indirect, o revanşă aspră asupra bisericii care îi trădase.

CAVALERII TEMPLIERI – misterele

Într-o formă cât se poate de prescurtată, aceasta este istoria *Cavalerilor Templieri*, aşa cum a fost acceptată şi prezentată de cronicari şi aşa cum am întâlnit-o în cercetările noastre. Dar am descoperit destul de repede că această istorie mai are o dimensiune – una mult mai derutantă, mai provocatoare şi mai speculativă. Încă din timpul existenței lor, cavalerii au fost înconjurați de o aura mistică. Unii spuneau că erau vrăjitori şi magicieni, inițiați ai misterelor şi alchimişti. Mulți dintre contemporanii lor îi ocoleau, crezându-i în legătură cu puterile necurate. Chiar în 1208, la începutul cruciadei împotriva albigenzilor, Papa Inocențiu al III-lea i-a admonestat pe templieri pentru comportarea necreştinească şi s-a referit în mod explicit la necromanție. Pe de altă parte, existau persoane care îi lăudau cu un entuziasm ieşit din comun. La sfârşitul secolului al doisprezecelea, Wolfram von Eschenbach, cel mai important *minnesanger* sau *romancer* (*minnesinger* sau *trubadur*), a făcut în mod special o vizită în *Outremer*, pentru a putea fi martor la acțiunile templierilor. Apoi, între 1195 şi 1220, Wolfram a compus poemul său epic *Parzival*, prin

care le conferă templierilor un statut înălţător. În poemul lui Wolfram, *Sfântul Graal*, cetatea *Graal-ului* şi familia *Graal-ului* sunt în paza *Cavalerilor Templieri*.[35]

Aura mistică a *Templului* a dăinuit şi după dispariţia sa. Ultima acţiune înregistrată în istoria ordinului a fost arderea pe rug a ultimului mare maestru, Jacques de Molay, în martie 1314. Se povesteşte că, în timp ce fumul acelui foc molcom îi gonea viaţa din trup, blestemul rostit de el s-ar fi înălţat deasupra flăcărilor.

Conform legendei şi-a chemat prigonitorii – pe Papa Clement şi pe regele Filip – să i se alăture, în cel mult un an, spre a da socoteală la judecata Celui de Sus. După o lună, Papa era mort, ca urmare a cea ce se presupune că ar fi fost un atac brusc şi violent de dizenterie. Iar Filip a murit la sfârşitul anului, din cauze rămase necunoscute până în zilele noastre. Desigur, nu este nevoie să căutăm explicaţii supranaturale. Templierii aveau o mare experienţă în folosirea otrăvurilor. Şi erau destul de mulţi aceia – cavaleri refugiaţi călătorind incognito, simpatizanţi ai ordinului sau rude ale cavalerilor persecutaţi – care doreau o răzbunare pe măsură. Oricum, aparenta îndeplinire a blestemului marelui maestru a întărit credinţa în puterile oculte ale ordinului. Iar blestemul nu s-a încheiat atunci, căci, conform legendei,

---

[35] Wolfram von Eschenbach, *Parzival*, pagina 251.

aruncase un linţoliu asupra descendenţei regale până departe, în viitor. Şi astfel, ecouri ale presupusei puterii oculte a templierilor au reverberat de-a lungul veacurilor.

În secolul al optsprezecelea, diverse fraternităţi secrete şi semi-secrete îi preamăreau pe templieri, atât în calitate de precursori cât şi în calitate de iniţiaţi în mistere. Mulţi francmasoni din acea vreme pretindeau că îi au drept înaintaşi. Anumite „*ritualuri*” şi „*ceremonii*” ale masonilor revendicau descendenţa directă din ordin şi custodia autorizată a secretelor acestuia. Unele dintre aceste pretenţii erau, în mod evident, ridicole. Altele – referitoare, de exemplu, la posibila supravieţuire a ordinului în Scoţia – ar putea conţine un sâmbure de adevăr, chiar şi într-un înveliş contrafăcut.

Până în 1789, legendele care îi înconjurau pe templieri căpătaseră proporţii indiscutabil fabuloase, iar adevărata lor istorie era ascunsă de o aură de confuzie şi romantism. Erau priviţi ca adepţi ai ocultismului, ca alchimişti iluminaţi, ca magi şi înţelepţi, ca maeştri masoni şi mari iniţiaţi – ca adevăraţi supraoameni înzestraţi cu un arsenal copleşitor de puteri şi cunoştinţe secrete. Erau, de asemenea, consideraţi eroi şi martiri, vestitori ai spiritului anticlerical al epocii; iar mulţi francmasoni, conspirând împotriva lui Ludovic al XVI-lea, aveau impresia că ajutau la

îndeplinirea blestemului aruncat de Jacques de Molay asupra dinastiei franceze.

S-a consemnat faptul că, în momentul când capul regelui a căzut sub ghilotină, un necunoscut a sărit pe eşafod. Şi-a înmuiat mâna în sângele monarhului, şi-a scuturat-o asupra gloatei din jur şi a strigat: „*Jacques de Molay, eşti răzbunat!*”

De la Revoluția Franceză şi până în zilele noastre, aura din jurul templierilor nu s-a diminuat. Cel puțin trei organizații contemporane se consideră templieri, pretind că au genealogii pornind din 1314 şi hrisoave a căror autenticitate nu a fost însă niciodată con-firmată. Anumite loji masonice au adoptat atât gradul de „*templier*”, cât şi ritualuri şi apelative ce se presupune că provin de la ordinul inițial. Către sfârşitului secolului al nouăsprezecelea, un sinistru *Ordin al Noilor Templieri*, care folosea zvastica drept una dintre emblemele sale, a luat ființă în Germania şi Austria. Personalități ca H. P. Blavatsky, fondatoarea teozofiei, şi Rudolf Steiner, fondatorul antropozofiei, vorbesc despre o ezoterică „*tradiție a înțelepciunii*”, coborând pe firul căreia ajungem de la rozicrucieni la catari şi templieri – aceştia fiind depozitarii semnificațiilor multor alte secrete antice.

În Statele Unite, băieții la vârsta adolescenței sunt admişi în Societatea De Molay, fără ca ei sau mentorii lor să

înțeleagă prea bine de unde provine acest nume. În Marea Britanie, ca pretutindeni în Occident, cluburile secrete își acordă numele de „*templier*” şi includ personalități publice remarcabile. Din împărăția cerească pe care a încercat să o cucerească cu sabia, Hugues de Payen își coboară, probabil, privirea uimită către cavalerii zilelor ce i-au urmat, către ochelariştii burduhănoşi şi lipsiți de veşminte fastuoase cărora le-a dat naştere. Dar trebuie să fie impresionat şi de trăinicia şi vitalitatea moştenirii sale.

Această moştenire se face remarcată mai ales în Franța, templierii fiind acolo o adevărată industrie, aşa cum, în Marea Britanie, sunt Glastonbury, gazonul sau monstrul din Loch Ness. În Paris, librăriile abundă în istorii şi prezentări ale ordinului – unele autorizate, altele trecând cu entuziasm în tărâmul ideilor nebuneşti. În ultima vreme, aceasta însemnînd aproximativ un sfert de secol, pe seama templierilor au fost făcute o serie de afirmații bizare, dintre care unele s-ar putea să nu fie complet neîntemeiate. Unii autori i-au creditat, cel puțin în parte, cu construirea catedralelor gotice – sau cel puțin cu imboldul care a provocat această explozie de genială energie arhitecturală. Alți autori au susținut că ordinul ar fi stabilit contacte comerciale cu locuitorii Americii încă din 1269 şi că o mare parte a bogățiilor s-a fi datorat argintului importat din Mexic. În mod frecvent, s-a afirmat că templierii ar fi

cunoscut un anumit secret legat de originile creştinătății. S-a spus că erau gnostici, că erau eretici, că trecuseră la *islamism*. S-a declarat că urmăreau realizarea unei uniuni de popoare, rase şi religii – că duceau, în mod sistematic, o politică de fuzionare între învățăturile *islamismul*ui, creştinismului şi iudaismului. Şi, iarăşi şi iarăşi, s-a susținut, aşa cum o făcuse Wolfram von Eschenbach cu aproape opt secole mai înainte, că templierii erau păzitorii *Sfântului Graal*, indiferent ce ar fi putut să fie acest *Sfânt Graal*.

Cele susținute sunt adesea ridicole. În acelaşi timp, cu templierii sunt asociate atât mistere incontestabile cât şi, suntem convinşi, un anumit tip de secrete. Şi este limpede că unele dintre aceste secrete țin de ceea ce numim acum „*ezoteric*". De exemplu, unele gravuri din pretoratele templiere sugerează că o anumită parte a conducătorilor ordinului era familiarizată cu discipline ca astrologia, alchimia, geometria sacră şi numerologia, ca şi, bineînțeles, cu astronomia – care, în secolele al doisprezecelea şi al treisprezecelea, nu putea fi separată de astrologie şi era chiar puțin „*ezoterică*".

Dar nu ne-au intrigat nici afirmațiile bizare, nici reziduurile ezoterice. Dimpotrivă, am fost fascinați de ceva mult mai lumesc, mult mai prozaic – amalgamul de

contradicţii şi „*perdelele de fum*” din istoria, autorizată. Este foarte probabil ca templierii să fi avut secrete ezoterice.

Dar, în ceea ce îi priveşte, şi altceva a mai fost ascuns – ceva înrădăcinat în curentele politice şi religioase ale epocii lor. Acesta a fost nivelul la care am întreprins cele mai multe dintre cercetările noastre. Am început cu sfârşitul poveşti, cu prăbuşirea ordinului şi cu acuzaţiile ce i-au fost aduse. S-au scris o sumedenie de cărţi care cercetează şi evaluează posibilul adevăr al acestor acuzaţii şi, pornind de la mărturiile existente, şi noi, aidoma majorităţii investigatorilor, am dedus că, după toate aparenţele, ele erau întrucâtva întemeiate. De pildă, fiind interogaţi de Inchiziţie, unii dintre cavaleri s-au referit la ceva numit „*Baphomet*” – prea mulţi cavaleri şi în prea multe locuri, pentru ca să fi fost vorba de scorneala unui singur individ sau a unui singur pretorat. În acelaşi timp, nu există nici o indicaţie care să sugereze cine sau ce ar fi putut fi acest *Baphomet*, ce anume reprezenta sau de ce anume avea o semnificaţie deosebită. S-ar părea că acest *Baphomet* era privit cu o veneraţie care mergea până la idolatrie. În anumite cazuri, numele este asociat cu sculpturile demonice de tip gargui găsite în multe pretorate. În altele este legat de apariţia unui cap bărbos. În ciuda afirmaţiilor din trecut ale anumitor istorici, pare să fie limpede că *Baphomet* nu era o stâlcire a numelui Muhammad. Pe de altă parte, s-ar putea

să fi fost o denaturare a arabului *abufihamat*, a cărui pronunție în maura spaniolă este *bufihimat*, şi al cărui înțeles este „*Părintele Înțelegerii*” sau „*Părintele Înțelepciunii*”, iar în limba arabă cuvântului „*părinte*” i se atribuie, de asemenea, sensul de „*obârşie*”.[36]

Dacă aceasta este într-adevăr proveniența numelui *Baphomet*, am putea presupune că era legat de un principiu supranatural sau divin. Dar nu este clar ce anume îl deosebea de orice alt principiu de acest fel. Dacă *Baphomet* era, pur şi simplu, Dumnezeu sau Allah, ce i-a determinat pe frații templieri să-i schimbe numele? Iar dacă nu era nici Dumnezeu, nici Alah, ce sau cine putea fi?

În orice caz, am descoperit dovezi indiscutabile pentru acuzația legată de ceremoniile în care era implicat un anume fel de cap. Într-adevăr, existența acestuia s-a dovedit a fi una din temele dominante din rapoartele Inchiziției. Însă, oricum, semnificația numelui *Baphomet* rămâne obscură. Este posibil să țină de domeniul alchimiei. În procesele alchimice exista o fază numită „*Caput Mortum*” sau „*Capul Mort*” – acea „*Nigredo*” sau „*Înnegrire*” care s-ar fi

---

[36] Shah, *The Sufis (Sufiştii*), pagina 225. Vezi, de asemenea, prefața cărții lui Shah semnată de Robert Graves, care, în pagina XIX, explică jocul de cuvinte care, în limba arabă, leagă „negru” de „înțelept”. Graves pretinde că cele trei capete negre de pe blazonul lui Hugues de Payen sunt un astfel de calambur cu dublu înțeles.

produs înainte de precipitarea Pietrei Filozofale. Totuşi, conform altor mărturii, capul i-ar fi aparținut lui Hugues de Payen, fondatorul ordinului şi primul mare maestru; şi este sugestiv faptul că pe blazonul lui Hugues apăreau trei capete negre pe fond auriu.

De asemenea, ar putea exista o conexiune cu faimosul *Giulgiu de la Torino*, care se presupune că ar fi fost în posesia templierilor între 1204 şi 1307 şi care, împăturit, părea să nu fie altceva decât un cap. Într-adevăr, în pretoratul Templecombe din Somerset a fost descoperită reproducerea unui cap a cărui asemănare cu cel de pe *Giulgiul de la Torino* este izbitoare. În acelaşi timp, speculații recente încearcă să facă legătura cu capul retezat al Sfântului Ioan Botezătorul; iar unii autori susțin că templierii erau „contaminați" de erezia ioanită sau mandeeană – care îl denunța pe Iisus ca pe un fals profet şi admitea că Ioan ar fi fost adevăratul Mesia. Bineînțeles că nu există dubii asupra faptului că, în timpul şederii lor în Orientul Mijlociu, templierii intraseră în contact cu sectele ioanite, iar posibilitatea apariției unor tendințe ioanite în sânul ordinului nu este întru totul exclusă. Dar nimeni nu poate afirma că aceste tendințe şi-ar fi pus amprenta asupra întregului ordin sau că ar fi devenit obiectul politicii sale oficiale.

În timpul interogatoriilor de după arestările din 1307, capul a mai fost menționat în alte două ipostaze. Conform înregistrărilor Inchiziției, printre bunurile confiscate din pretoratul de la Paris, a fost găsit un relicvariu având forma capului unei femei. Era articulat în partea superioară şi părea o relicvă de un tip aparte. A fost descris după cum urmează:

— un cap de proporții mari, din argint aurit, foarte frumos şi reprezentând imaginea unei femei. În interior erau două oase ale capului, înfăşurate în pânză albă de in, cu o altă pânză roşie în jurul lor. Era ataşată o etichetă pe care era scris CAPUT LVIIIm. Oasele din interior erau cele ale unei femei de talie mai degrabă mică.[37]

— o relicvă bizară – mai ales pentru instituția monastică şi militară rigidă a templierilor. Însă unul din cavalerii interogați, căruia i s-a arătat acest cap feminin, a declarat că nu avea nici o legătură cu cel al bărbatului bărbos folosit în ritualurile ordinului. CAPUT LVIIIm – „*Capul 58m*" – rămâne o enigmă derutantă. Dar merită să menționăm că acel „*m*" s-ar putea să nu fie litera alfabetului latin, ci „*c*" , simbolul astrologic al Fecioarei.[38]

---

[37] Oursel, *Le Proces des Templiers (Procesul templierilor),* pagina 208.

[38] Lobineau, H., *Dossiers* secrete, planşa numărul 4, *Ordre de Sion (Ordinul din Sion),* redă un citat din *Livre de constitutions (Statutul*

Capul apare, din nou, într-o altă poveste misterioasă legată, în mod tradițional, de templieri. Considerăm că merită a fi menționată una dintre numeroasele sale variante:

O mare doamnă din Maraclea era iubită de un templier, un lord al Sidonului; dar ea a murit de tânără şi, în noaptea înmormântării ei, iubitul ei păcătos s-a strecurat până la mormânt, i-a dezgropat trupul şi l-a violat. Apoi o voce venind de niciunde i-a cerut să se întoarcă peste nouă luni, când avea să-şi găsească acolo fiul. El s-a supus acelei porunci şi, la timpul sorocit, a deschis din nou mormântul şi a găsit un cap pe oasele picioarelor scheletului (tigvă şi oase încrucişate). Aceeaşi voce i-a poruncit „păzeşte-l cu străşnicie, pentru că el va fi aducătorul tuturor lucrurilor bune”, de aceea a plecat luându-l cu sine. Obiectul a devenit duhul său protector şi îşi putea învinge duşmanii arătându-le, pur şi simplu, acel cap miraculos. În consecință, acesta a trecut în posesia ordinului.[39]

Această istorisire macabră poate fi identificată ca fiind suficient de veche pentru a-i aparține lui Walter Map, ale cărui scrieri datează de la sfârşitul secolului al

---

Ordinului din Sion), unde capul este numit CAPUT LVIII m – Capul 58 al Fecioarei.

[39] Această versiune este preluată din Ward, *Freemasonry and Ancient Gods (Francmasoneria şi zeii antici), pagina 305.*

doisprezecelea. Dar nici el, nici alt autor, care a relatat aceeaşi poveste cu un secol mai târziu, nu specifică dacă acel violator necrofil era un templier.[40]

Totuşi, din 1307, întâmplarea a fost strâns asociată cu ordinul. Este menționată în mod repetat în înregistrările Inchiziției şi cel puțin doi dintre cavalerii interogați au mărturisit că le era familiară. În relatările ulterioare, cum este aceea citată mai sus, violatorul este identificat drept templier şi aşa rămâne în versiunile păstrate de francmasonerie – care a adoptat tigva şi oasele încrucişate şi le-a plasat adesea ca emblemă pe pietrele de mormânt.

Pe de-o parte, relatarea pare a fi o parodie grotescă a *Imaculatei Concepțiuni*. Pe de altă parte, ar putea trece drept o înregistrare trunchiată a unui ritual inițiatic, care implică o moarte metaforică şi o reînviere. Un cronicar menționează numele femeii din istorisire – Yse, ceea ce pare să derive, fără dubiu, din Isis. Şi, cu siguranță, povestea evocă ecouri ale misterelor zeiței Isis, ca şi pe cele ale lui Tammuz sau Adonis, al cărui cap a fost aruncat în mare, sau ale lui

---

[40] Roger de Hoveden, *Annals (Cronici),* vol. II p. 248 sq. Pentru o prezentare detaliată a poveştilor despre Yse, vezi Barber, M., *Trial of the Templars,* p. 185 sq. Autorul este de părere că povestea nu are nicio relevanţă pentru istoria templierilor, sugerând că nu este decât un fragment de folclor folosit ca armă împotriva acestora.

Orfeu, căruia i s-a azvîrlit capul în râul *Căii Lactee*. Însuşirile magice ale capului evocă, totodată, capul lui Bran cel Binecuvântat din mitologia celtică şi din Mabinogion. Iar căldarea alegorică a lui Bran a fost considerată, de mulți autori, drept o precursoare păgână a *Sfântului Graal*.

Indiferent de semnificația atribuită „*cultului capului*”, Inchiziția l-a considerat ca având o mare importanță. Pe o listă de acuzații întocmită pe 12 august 1308 găsim următoarele:

Aşişderea, că în fiecare provincie aveau idoli şi anume capete...

Aşişderea, că adorau aceşti idoli...

Aşişderea, că ei spuneau că acel cap îi putea salva...

Aşişderea, că (îi putea) îmbogăți...

Aşişderea, că putea face pomii să înflorească...

Aşişderea, că putea face pământul să încolțească...

Aşişderea, că ei înconjurau sau atingeau fiecare dintre capetele mai înainte pomeniților idoli cu micile şnururi pe care le purtau lipite de cămaşă sau de piele.[41]

Şnururile menționate la ultimul punct amintesc de catari, care, de asemenea, erau bănuiți că ar fi purtat un

[41] Barber, M., *Trial of the Templars,* pagina 249. Lista nu este completă.

anume fel de şnur sacru. Dar cele mai frapante menţiuni de pe listă sunt cele referitoare la presupusa capacitatea a capului de a genera bogăţii, de a face pomii să înflorească şi de a fertiliza ogoarele. Aceste însuşiri coincid întru totul cu cele pomenite în legendele despre *Sfântul Graal*.

Dintre acuzaţiile aduse templierilor, cele mai grave se refereau la blasfemie şi erezie – la respingerea, călcarea în picioare şi scuiparea crucii. Semnificaţia acestui presupus ritual nu este foarte clară – cu alte cuvinte, nu se poate preciza de ce anume se lepădau de fapt templierii. Se lepădau de Hristos? Sau, pur şi simplu, doar de răstignire? Şi, indiferent de ce s-ar fi lepădat, ce anume prea-măreau în schimb? Nimeni nu a putut răspunde în mod mulţumitor la aceste întrebări, dar pare limpede că avea loc un fel de lepădare şi că aceasta constituia o regulă esenţială a ordinului.

De exemplu, un cavaler a declarat, sub jurământ, că, la admiterea în ordin, i s-a spus: „*Credinţa ta este greşită, pentru că el (Hristos) este într-adevăr un fals profet. Se cuvine să crezi în Dumnezeu şi în Rai, dar nu în el*”.[42]

[42] Michelet, *Proces des Templiers,* volumul II, pagina 384, depoziţia lui Jean de Chaumes.

Iar un alt templier a declarat că a fost sfătuit: „*Să nu crezi că omul Iisus pe care evreii l-au răstignit în Outremer este Dumnezeu şi că te poate mântui*”.[43]

Un al treilea cavaler a pretins, de asemenea, că a fost învățat să nu creadă în falsul profet Hristos, ci doar într-un „*cu mult mai presus Dumnezeu*”. Apoi i s-a arătat un crucifix şi i s-a spus: „*Să nu ai mare credință în acesta*, pentru că este prea tânăr”.[44]

Astfel de relatări sunt frecvente şi destul de legate pentru a face acuzațiile credibile. Sunt, de asemenea, destul de moderate; dacă Inchiziția ar fi dorit să inventeze fapte, ar fi ticluit ceva cu mult mai dramatic, mai incriminator, mai demn de osândă. De aceea sunt puține dubii asupra faptului că atitudinea ordinului față de Iisus nu coincidea cu aceea a drept credincioşilor catolici, dar nu se poate preciza care anume era această atitudine diferită. În orice caz, există certitudinea că ritualul atribuit templierilor – călcarea în picioare şi scuiparea crucii – a fost practicat, înainte de 1307, cel puțin vreme de o jumătate de secol. Circumstanțele în care se desfăşura sunt neclare, dar este

---

[43] Schottmuller, *Der Untergang des Templer-Ordens,* volumul III, pagina 67, depoziția lui Deodatus Jefet.

[44] Michelet, *Proces des Templiers,* pagina 342 sq., depoziția lui Fulk de Troyes.

menționat în corespondență cu cea de a *Şasea Cruciadă*, ce a avut loc în 1249.[45]

CAVALERII TEMPLIERI – latura ascunsă

Dacă sfârşitul *Cavalerilor Templieri* abundă în enigme greu de elucidat, întemeierea şi istoria lor timpurie chiar îl depăşesc în această privință. Am fost deja chinuiți de o serie de inconsecvențe şi improbabilități. Nouă cavaleri, nouă cavaleri „*săraci*", apăruți ca din senin şi – tocmai ei din întreg furnicarul de cruciați din *Țara Sfântă* – încartiruiți cu promptitudine în palatul regal! Plus presupunerea că aceşti nouă cavaleri „*săraci*" – care nu admiteau nici un recrut care să le îngroaşe rândurile – ar fi apărat, numai şi numai ei, toate drumurile din Palestina! Şi lipsa oricărei înregistrări care să le ateste activitatea, nici măcar din partea lui Fulk de Chartres, cronicarul oficial al regelui, căruia existența lor trebuie să-i fi fost cunoscută! Cum a putut fi posibil, ne întrebăm acum, ca acțiunile lor, deplasările lor prin palatul regal, de exemplu, să fi fost omise din observațiile lui Fulk? Deşi pare incredibil, cronicarul nu relatează nimic în această privință. De fapt, nimeni nu relatează nimic înainte de a o face Guillaume de Tyre, cu o jumătate de secol mai

---

45 Jean de Joinville, *Life of Saint Louis,* pagina 254. Vezi, de asemenea, capitolul 3, n. 15.

târziu. Ce concluzii puteam trage de aici? Că aceşti cavaleri nu erau angajați în acele lăudabile servicii publice care le-au fost atribuite?

Că, în schimb, erau implicați într-o activitate atât de tainică încât nu-i era cunoscută nici măcar cronicarului oficial? Sau că acelui cronicar i se impusese tăcerea? Ultima supoziție pare să fie cea mai plauzibilă. Pentru că celor nouă cavaleri li s-au alăturat curând doi nobili extrem de iluştri, a căror prezență ar fi fost imposibil să treacă neobservată.

După Guillaume de Tyre, *Ordinul Templului* a fost înființat în 1118, membrii săi au fost, pentru început, în număr de nouă şi, vreme de nouă ani, nu au fost primiți noi recruți. Totuşi, o altă înregistrare menționează în mod limpede că în 1120, la numai doi ani după presupusa fondare a ordinului, acestuia i s-a alăturat contele de Anjou – tatăl lui Geoffrey Plantagenet. Iar în 1124, contele de Champagne, unul dintre cei mai bogați nobili din Europa, a făcut acelaşi lucru. Dacă afirmațiile lui Guillaume de Tyre ar fi corecte, până în 1127 nu ar trebui să nu apară nici un nou membru, dar, până în 1126, în rândurile templierilor au fost primiți, de fapt, încă patru cavaleri.[46]

---

[46] Albon, *Cartulaire General,* pagina 2 (Carta III, 1125) menționează un templier numit *Roberti* – şi este posibil să fie vorba chiar de acel Robert care a devenit mare maestru după moartea lui Hugues de Payen. La pagina 3 (Carta IV 1125) sunt amintiți templierii *Henrico* şi *Roberto.* Sunt astfel adăugate încă două nume, pe lângă cele ale lui Fulk d'Anjou

Aşadar, Guillaume se înşeală susținând că, timp de nouă ani, nu a fost admis nici un nou membru? Sau poate, dintre afirmațiile sale, nu aceasta este greşită, ci aceea referitoare la anul întemeierii ordinului? Dacă, în 1120, contele de Anjou a devenit templier, dar asta nu s-a putut întâmpla în primii nouă ani din existența ordinului, înseamnă că fondarea acestuia nu a avut loc în 1118, ci, cel mai târziu, în 1111 sau 1112.

În favoarea acestei concluzii, pledează un fapt foarte concludent. În 1114, contele de Champagne se pregătea pentru o călătorie în *Țara Sfântă*. La scurt timp după plecare, a primit o scrisoare din partea episcopului de Chartres. Printre altele, acesta scria: „*Am aflat că... înainte de a porni către Ierusalim, ați făgăduit să vă alăturați «Oastei lui Hristos», dornic fiind să vă numărați printer aceşti soldați ai Evangheliei*”.[47]

„*Oastea lui Hristos*” este numele sub care au fost cunoscuți inițial templierii şi pe care Sfântul Bernard l-a folosit referindu-se la ei. În contextul scrisorii episcopului, apelativul nu se poate referi la nici o altă instituție. De

---

şi Hugues de Champagne, ceea ce înseamnă că au existat cel puțin patru recruți.

[47] Boquet, *Recueil des Historiens (Antologia istoricilor),* vol. 15 *(Epistolae Ivonis Carnotensis Episcopi),* p. 162, nr. 245.

exemplu, nu poate fi vorba, pur şi simplu, de hotărîrea contelui de Champagne de a deveni cruciat, deoarece episcopul continuă pomenind de legământul de castitate pe care îl implica respective decizie. Un astfel de legământ nu putea să-i fie cerut unui cruciat obişnuit. Aşadar, din scrisoarea episcopului de Chartes reiese limpede că templierii existau, cel puțin ca proiect, încă din 1114, cu patru ani înainte de data oficial recunoscută a fondării. Şi, încă din acel an, contele de Champagne intenționa să intre în rândul lor – ceea ce a făcut, probabil, cu zece ani mai târziu. Însă un istoric care consemnează această scrisoare ajunge la o concluzie mai degrabă bizară: episcopul vroia, de fapt, să spună altceva.[48]

Nu intenționa să se refere la templieri, argumentează respectivul istoric, deoarece ordinul acestora avea să fie înființat abia peste patru ani, în 1118. Sau poate că înalta față bisericească, care a şi murit în 1115, nu ştia în ce an al Domnului îşi redacta scrisoarea? Cum ar fi putut, în 1114, să menționeze, „*din greşeală*”, ceva ce încă nu exista? La această întrebare nu se poate da decât un singur răspuns

---

[48] „Oastea lui Hristos, soldații evanghelici menționaţi în această scrisoare, nu erau altcineva decât Ordinul Templierilor. Dar, în 1114, Ordinul nu fusese încă înființat...” Arbois de Jubainville, *Histoire... de Champagne (Istoria... regiunii Champagne),* vol. II, pp. 113–114, n. I.

plauzibil şi acela este cât se poate de evident – greşeala nu este a episcopului, ci a lui Guillaume de Tyre, ca şi a tuturor istoricilor care i-au urmat şi care continuă să-l privească ca pe o incontestabilă autoritate în domeniu.

Data mai timpurie a înfiinţării *Ordinului Templierilor* nu trebuie neapărat să ne creeze suspiciuni. Acestea sunt însă cu siguranţă generate de alte circumstanţe şi coincidenţe ciudate. Se pare că cel puţin trei dintre cei nouă cavaleri fondatori, printre care şi Hugues de Payen, proveneau din regiuni învecinate, aveau legături de rudenie, se cunoşteau dinainte şi erau vasalii aceluiaşi senior. Acesta nu era nimeni altul decât contele de Champagne, cel căruia îi era adresată scrisoarea din 1114 a episcopului de Chartres şi care a devenit templier în 1124, jurându-i supunere propriului său vasal! În 1115, contele a donat terenul pe care Sfântul Bernard, patronul templierilor, a înălţat renumita Abaţie Clairvaux, iar unul dintre cei nouă cavaleri fondatori, André de Montbard, era unchiul Sfântului Bernard.

În plus, la Troyes, reşedinţa contelui de Champagne, a înflorit începând din 1070[49], o influentă academie de studii cabalistice şi ezoterice. Şi tot la Troyes, în Conciliul din

[49] Şcoala a fost fondată de celebrul specialist în istorie medievală rabin Rashi (1040-1041).

1128, *Ordinul Templierilor* a fost oficializat şi organizat. Apoi, vreme de două secole, localitatea a continuat să fie unul dintre centrele statornice ale ordinului; chiar şi astăzi, zona împădurită de lângă oraş este numită *Foret du Temple* (*Pădurea Templului*). Şi tot din Troyes, reşedința contelui de Champagne, a pornit unul din primele poeme ale *Graal-ului* – după toate probabilitățile, chiar primul, compus de Chretien de Troyes.

În mijlocul acestei învălmăşeli de fapte, am început să întrezărim o rețea subtilă de conexiuni – o structură ce părea să însemne mai mult decât o simplă coincidență. Dacă o astfel de structură exista, ea nu putea decât să ne întărească suspiciunea că templierii erau implicați într-o activitate secretă. Cu toate acestea, nu puteam face decât presupuneri referitoare la natura acelei activități. Speculațiile noastre porneau de la locul statornicit ca reşedință a templierilor – acea aripă a palatului regal numită Muntele *Templului* –, oferită lor atât de inexplicabil. În anul 70 d.Hr., Templul aflat în acel loc a fost prădat de legiunile romane conduse de Titus. Tezaurul furat a fost dus la Roma şi a ajuns în Pirinei când aceasta a fost jefuită la rândul ei. Dar dacă în Templu se mai aflase şi altceva – ceva cu mult mai important decât comoara capturată de romani?

Este cu siguranță posibil ca preoții *Templului*, confruntați cu apropierea falangei de centurioni, să le fi

lăsat acestora prada pe care se aşteptau să o găsească. Iar dacă mai exista şi altceva, fusese probabil ascuns undeva în apropiere. De pildă, sub Templu. Printre manuscrisele de la Marea Moartă, descoperite la Qumram, se numără şi cel numit acum *Manuscrisul de Aramă*. Acesta, care a fost descifrat la Universitatea din Manchester în 1955-1956, face referiri explicite la mari cantităţi de lingouri, de vase sacre, de alte obiecte nespecificate şi „*comori*” de un tip nedeterminat. De asemenea, menţionează douăzeci şi patru de depozite diferite aflate sub Templu.[50]

La mijlocul secolului al doisprezecelea, Johann von Wurzburg, unul dintre pelerinii din *Ţara Sfântă*, scria despre o vizită în aşa-numitele „*Grajduri ale lui Solomon*”. Aceste grajduri, situate chiar sub Templu, sunt încă vizibile. Sunt suficient de spaţioase, a consemnat Johann, pentru a adăposti două mii de cai, iar templierii îşi ţineau armăsarii chiar în aceste grajduri. Conform relatărilor a cel puţin încă unui istoric, le foloseau chiar şi în anul 1124, când se presupune că ordinul nu număra mai mult de nouă membri. De aceea ni se pare verosimilă ipoteza că, aproape imediat după înfiinţare, cavalerii ar fi început să facă săpături în subsolul *Templului*.

---

[50] Allegro, *Treasure of the Copper Scroll (Comoara din manuscrisul de aramă),* pagina 107 sq.

Desfăşurarea unei astfel de activităţi ne sugerează că templierii căutau, cu sîrguinţă, ceva anume. Ne-ar putea chiar sugera că fuseseră trimişi în *Ţara Sfântă* cu misiunea specială de a descoperi ceva. Dacă această supoziţie este validă, ea poate explica o serie de anomalii – ca, de exemplu, instalarea lor în palatul regal şi tăcerea cronicarului. Dar, dacă fuseseră trimişi în Palestina, cine îi trimisese?

Într-un conclav ţinut în anul 1104, contele de Champagne se întâlnise cu anumiţi nobili de rang foarte înalt, dintre care cel puţin unul se întorsese recent de la Ierusalim.[51] Printre cei prezenţi la întrunire se numărau reprezentanţii unor familii – Brienne, Joinville şi Chaumont – care, aveam să descoperim mai târziu, au un rol semnificativ în povestirea noastră. Era de asemenea prezent seniorul lui André de Montbard, acesta din urmă fiind unul dintre fondatorii *Ordinului Templierilor* şi unchiul Sfântului Bernard.

La scurt timp după conclav, însuşi contele de Champagne a plecat către *Ţara Sfântă*, unde a rămas vreme de patru ani, până în 1108.[52] În 1114, a făcut o a doua călătorie în Palestina, cu intenţia de a se alătura „*Oastei lui*

---

[51] Arbois de *Jubainville, Histoire... de Champagne,* volumul II, pagina 87 sq.

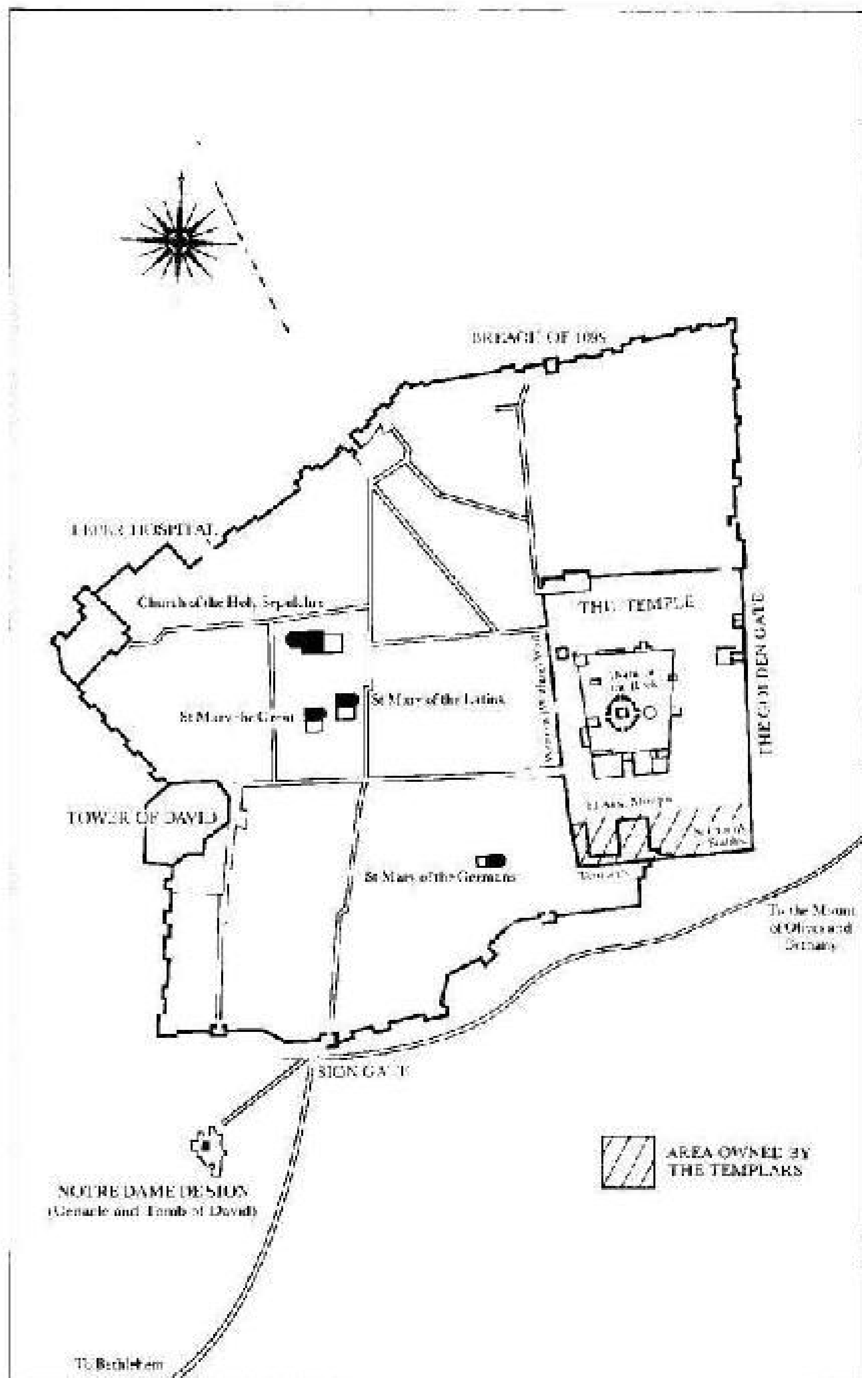
[52] *Ibid.,* pagina 98 sq.

Hristos”, dar s-a răzgândit şi a revenit un an mai târziu în Europa. Imediat după întoarcere, a donat un teren ordinului cistercian, al cărui reprezentant proeminent era Sfântul Bernard. Pe terenul respectiv, Sfântul Bernard a construit Abaţia din Clairvaux, unde şi-a stabilit propria reşedinţă, pentru a trece apoi la consolidarea ordinului cistercian.

Înainte de 1112, cistercienii erau în decădere, apropiindu-se în mod periculos de faliment. Apoi, sub îndrumarea Sfântului Bernard, au avut parte de o spectaculoasă întoarcere a norocului. În următorii câţiva ani, au înfiinţat o jumătate de duzină de abaţii. Până în 1153, numărul acestora a ajuns la trei sute, dintre care şaizeci şi nouă au fost întemeiate de însuşi Sfântul Bernard. Această extraordinară dezvoltare a avut loc în paralel cu cea a *Ordinului Templului*, a cărui expansiune a fost similară şi s-a petrecut în aceeaşi perioadă. În plus, aşa cum am mai menţionat, unul dintre co-fondatorii *Ordinului Templierilor* a fost unchiul Sfântului Bernard, André de Montbard.

Suntem de părere că este util să reluăm această succesiune complicată de evenimente. În 1104, contele de Champagne a plecat către *Ţara Sfântă*, după ce se întâlnise cu anumiţi nobili, unul dintre aceştia fiind asociat cu André de Montbard. În 1112, nepotul lui André de Montbard, Sfântul Bernard, s-a alăturat ordinului cistercian. În 1114, contele de Champagne a pornind într-o a doua călătorie

spre *Țara Sfântă*, cu intenția de a deveni membru al *Ordinului Templului* – care fusese fondat, printre alții, de vasalul său şi de André de Montbard, şi care, după cum o atestă scrisoarea episcopului ce Chartres, la data respectivă fie exista deja, fie era pe cale să fie întemeiat. În 1115, contele de Champagne a revenit în Europa, de unde lipsise mai puțin de un an, şi a donat terenul destinat ridicării Abației din Clairvaux, al cărei abate a fost nepotul lui André de Montbard. În anii care au urmat, atât cistercienii cât şi templierii – fiind aşadar vorba atât de *Ordinul Sfântului Bernard* cât şi de cel al lui André de Montbard – au devenit fabulos de bogați şi au intrat într-o etapă de uluitoare dezvoltare.

THE TEMPLE
Church of the Holy Sepulchre
St Mary of the Latins
St Mary the Great
TOWER OF DAVID
St Mary of the Germans
THE GOLDEN GATE
To the Mount of Olives and Bethany
SION GATE
AREA OWNED BY THE TEMPLARS
To Bethlehem

Fig.5 Jerusalim – Templul şi zona muntelui Sion în secolul al XII-lea

Examinînd această secvenţă de evenimente, am devenit din ce în ce mai convinşi de existenţa unei structuri subterane ce guvernează o reţea complexă de legături, care, cu siguranţă, nu sunt nici aleatoare, nici simple coincidenţe. Se pare, dimpotrivă, că ne con-fruntăm cu vestigiile unui proiect complex şi ambiţios, ale cărui detalii au fost pierdute pentru istorie. Cu scopul reconstituirii acestor detalii, am elaborat un set de ipoteze provizorii – sau, altfel spus, un „*scenariu*" în care s-ar putea încadra faptele cunoscute.

Am presupus că, fie întâmplător, fie în urma unei cercetări planificate, în *Ţara Sfântă* a fost descoperit ceva – ceva extrem de important, care a stârnit interesul unora dintre cei mai influenţi nobili ai Europei. Am presupus, de asemenea, că, direct sau indirect, descoperirea implica atât posibilitatea dobândirii unei bogăţii imense, cât şi, probabil, ceva de altă natură, ceva ce trebuia să rămână o taină, neputând fi divulgat decât unui număr redus de seniori de rang foarte înalt. Şi, în sfârşit, am mai presupus că respectiva descoperire fusese anunţată şi discutată în conclavul din 1104.

Ca urmare, însuşi contele de Champagne a plecat imediat în *Ţara Sfântă*, poate pentru a verifica personal cele auzite sau poate pentru a implementa un mod de acţiune –

de exemplu, fondarea a ceea ce urma să devină *Ordinul Templului*. În 1114 sau chiar mai înainte, ordinul a fost înfiinţat, contelui de Champagne fiindu-i rezervat un rol crucial, probabil cel de mentor spiritual şi de sponsor.

În 1115, banii se scurgeau deja înapoi, către Europa, ajungând în visteria cistercienilor, care, conduşi de Sfântul Bernard şi de pe noua lor poziţie de forţă, au sprijinit abia înfiripatul *Ordin al Templului*, ajutîndu-l să capete credibilitate.

Sub Bernard, cistercienii au obţinut autoritatea spirituală în Europa. Sub Hugues de Payen şi André de Montbard, templierii au dobândit, în *Ţara Sfântă*, autoritatea militară şi pe aceea administrativă, ambele făcându-se rapid simţite şi în Europa. În spatele ascensiunii ambelor ordine se întrevedeau, în umbră, prezenţa unchiului şi a nepotului, ca şi bogăţia, influenţa şi protecţia contelui de Champagne. Aceste trei personalităţi formează o verigă de importanţă vitală. Par repere ivite la suprafaţa istoriei, indicând configuraţia palidă a unei structuri ascunse, minuţios elaborate.

Dacă un asemenea plan a existat într-adevăr, este de la sine înţeles că nu le poate fi atribuit doar acestor trei bărbaţi. Dimpotrivă, ducerea lui la bun sfârşit trebuie să fi impus atât cooperarea multor altor persoane, cât şi o organizare extrem de meticuloasă.

Organizare este, probabil, cuvântul cheie; căci, dacă ipoteza noastre este corectă, aceasta presupune o organizare atât de avansată încât poate fi considerată ea însăşi un ordin – un al treilea ordin secret, aflat în umbra celor cunoscute şi înregistrate, ale cistercienilor şi templierilor. Nu după mult timp, dovezile existenței acestui al treilea ordin au început să apară.

Pe moment, ne-am concentrat atenția asupra ipoteticei „*descoperiri*” din *Țara Sfântă* – baza teoretică pornind de la care a fost construit „*scenariul*” nostru. În ce anume ar fi putut consta aceasta? În ce anume ar fi putut fi implicați atât templierii, cât şi Sfântul Bernard şi contele de Champagne? În plus, templierii au dispărut de pe scena istoriei păstrând neatinsă taina amplasamentului şi a naturii comorii. Nici un document nu le-a supraviețuit. Dacă respectiva comoară ar fi fost, pur şi simplu, de natură financiară – de exemplu, lingouri – nu ar fi fost nevoie să distrugă sau să ascundă toate înregistrările, toate regulamentele, toate arhivele. În mod implicit, rezultă concluzia că templierii aveau în custodie cu totul altceva şi nici măcar tortura nu a reuşit să smulgă de pe buzele lor vreo aluzie la acest altceva atât de prețios. Nici o avuție materială nu ar fi putut impune o discreție atât de unanim absolută. Acel orice altceva trebuie să fi fost de altă natură – precum atitudinea ordinului față de Iisus.

La 13 octombrie 1307, toți templierii de pe teritoriul Franței au fost arestați de seneşalii lui Filip cel Frumos. Această afirmație nu este pe deplin adevărată. Cavalerii din cel puțin un pretorat au reuşit să se strecoare nevătămați afară din capcana regelui – cei din pretoratul Bezu, învecinat cu *Rennes-le-Château*. Cum anume au reuşit să scape? Pentru a răspunde la această întrebare, am fost nevoiți să cercetăm activitățile desfăşurate de ordin în împrejurimi, activități care s-au dovedit a fi cât se poate de extensive. Într-adevăr, în zonă erau încă o jumătate de duzină de pretorate şi alte proprietăți, care acopereau douăzeci de mile pătrate.

În 1153, un nobil din regiune – şi anume un simpatizant al catarilor – a devenit al patrulea mare maestru al *Ordinului Templului*. Numele său era Bertrand de Blanchefort, iar sălaşul său strămoşesc era situat pe un pisc muntos, doar la câteva mile depărtare atât de Bezu cât şi de *Rennes-le-Château*. S-a aflat în fruntea ordinului din 1153 până în 1170 şi se poate spune că a fost, probabil, cel mai important dintre toți marii maeştri templieri. Până la el, ierarhia şi structura administrativă a ordinului erau, în cel mai bun caz, confuze. Bertrand a fost cel care a transformat *Cavalerii Templieri* în instituția extraordinar de eficientă, bine organizată şi cu o magnifică disciplină ierarhică de mai târziu. Şi tot Bertrand le-a creat sfera de interes major din

Europa şi mai ales din Franța. Iar mentorul şi, după cum menționează unii istorici, şi predecesorul său în funcția de mare maestru, a fost, conform dovezilor care s-au păstrat, André de Montbart.

În cei câțiva ani de integrare în rândurile templierilor, Bertrand nu numai că li s-a alăturat, dar le-a şi donat terenuri în împrejurimile localităților *Rennes-le-Château* şi Bezu. De asemenea, se spune că în 1156, în timp ce Bertrand era mare maestru, ordinul a adus în regiune un contingent de mineri de limbă germană. Se presupune că acestor lucrători li s-a impus o disciplină rigidă, cu adevărat militară. Nu le era permis să fraternizeze în nici un fel cu populația locală şi erau izolați cu strictețe de comunitățile înconjurătoare. A fost chiar înființat un organism judiciar special, „*La Judicature des Allemands*”, care se ocupa de problemele legale referitoare la aceştia. Iar presupusa îndatorire a minerilor era să lucreze în minele de aur aflate, pe pantele muntelui, la Blanchefort – mine ce fuseseră total secătuite de către romani cu aproape o mie de ani înainte.[53]

În secolul al şaptesprezecelea, o serie de ingineri au fost însărcinați să cerceteze perspectivele mineralogice ale zonei şi să întocmească rapoarte detaliate. Cesar d’Arcons, unul dintre aceştia, s-a referit, în cadrul raportului său, la

---

53 Abatele Mazieres către Henry Lincoln – corespondență personală.

ruinele pe care le găsise şi care erau vestigiile activității minerilor germani. În baza cercetărilor sale, inginerul a declarat că acei lucrători nu păreau să se fi ocupat de minerit.[54] Bine, dar atunci cu ce se ocupaseră? Cesar d'Arcons nu era sigur – poate de topire, topiseră ceva în timp ce realizau o structură metalică, şi poate chiar săpaseră un fel de criptă subterană şi construiseră un anumit tip de depozit.

Oricare ar fi dezlegarea acestei enigme, cert este că prezența templierilor se făcuse simțită în vecinătatea localității *Rennes-le-Château* începând cel puțin de la jumătatea secolului al doisprezecelea. În 1285 exista un pretorat important la câteva mile de Bezu, la Champagne-sur-Aude. Apoi, către sfârşitul secolului al treisprezecelea, Pierre de Voisins, senior de Bezu şi *Rennes-le-Château*, a invitat în zonă şi un alt detaşament de templieri, un detaşament special din provincia aragoneză Roussillon.[55]

Noua trupă s-a stabilit pe culmea muntelui Bezu, unde a construit un post de observare şi o capelă. Aparent, templierii din Roussillon au fost chemați la Bezu pentru a

---

[54] Arcons, *Du Flux et reflux (Despre flux şi reflux),* pagina 355 sq. Vezi, de asemenea, Catel, *Memoires... du Languedoc (Amintiri... despre Languedoc),* cartea I, pagina 51.

[55] Mazieres, „*La Venue et le sejour des Templieres*" („*Sosirea şi şederea templierilor*"), pagina 235.

menține securitatea regiunii şi pentru a proteja traseul pelerinilor, care străbăteau valea îndreptându-se către ținta lor din Spania, Santiago de Compostela. Însă motivul chemării acestor alți cavaleri dă de bănuit. În primul rând, nu puteau fi prea numeroşi – nu suficient de mulți pentru ca diferența să fie semnificativă. În al doilea rând, deja mai existau templieri în vecinătate. Şi, în sfârşit, Pierre de Voisins avea propriile sale trupe, care, împreună cu templierii deja aflați în zonă, putea garanta siguranța împrejurimilor. Atunci de ce au venit templierii din Roussillon în Bezu?

Conform legendei, au făcut-o ca să spioneze. Şi ca să cerceteze, sau ca să îngroape, sau ca să păzească un anumit fel de comoară. Indiferent de natura misiunii lor secrete, este limpede ca se bucurau de un soi de imunitate specială. Dintre toți templierii din Franța, au fost singurii pe care, în data de 13 octombrie 1307, seneşalii lui Filip cel Frumos i-au ignorat. În acea zi fatală, contingentul de templieri din Bezu se afla sub comanda unui senior de Goth.[56] Iar arhiepiscopul de Bordeaux – pionul şovăitor al regelui Filip – se numise Bertrand de Goth înainte de a deveni Papa Clement al V-lea. În plus, mama noului pontif era Ida de Blanchefort, făcea parte din aceeaşi familie ca Bertrand de

[56] Abatele Mazieres către Henry Lincoln – corespondență personală.

Blanchefort. Să fi cunoscut Papa un secret care fusese încredințat acestei familii, în a cărei păstrare a rămas până în secolul al optsprezecelea, când abatele Antoine Bigou, parohul din *Rennes-le-Château* şi confesorul lui Marie de Blanchefort, a redactat pergamentele descoperite de Saunière? Dacă într-adevăr aşa s-au petrecut lucrurile, este foarte posibil ca Papa să fi asigurat imunitatea rudei sale aflate la comanda templierilor din Bezu.

Istoria cavalerilor templieri din zona *Rennes-le-Château* este la fel de bogată în mistere năucitoare ca şi istoria ordinului în ansamblul său. Şi există o serie de factori – de exemplu, rolul lui Bertrand de Blanchefort – ce par să reprezinte legătura vizibilă dintre enigmele din planul general şi cele din planul local.

Însă, pentru moment, ne confruntam cu un şir intimidant de coincidențe – mult prea numeroase pentru a fi acceptate ca atare. Dacă, de fapt, aveam de-a face cu o structură bine pusă la punct? În acest caz, era evident că trebuia să ne întrebăm cine o concepuse, pentru că ceva atât de complex nu se realizează de la sine. Toate dovezile la care aveam acces păreau să indice o planificare meticuloasă şi o organizare minuțioasă – într-o asemenea măsură încât am început să bănuim existența unui grup de persoane acționînd cu asiduitate şi din umbră, şi fiind probabil reunite tot într-un fel de organizație. Şi nu a fost nevoie să

căutăm confirmarea prezenței unei astfel de organizații. Confirmarea s-a ivit singură.

CAPITOLUL 4

DOCUMENTE SECRETE

Confirmarea existenței celui de-al treilea ordin – aflat atât în spatele templierilor cât şi al cistercienilor – s-a ivit de la sine. Însă, la început, nu am putut să o luăm în serios. Părea să provină dintr-o sursă prea nesigură. Nu ne puteam încrede în informațiile furnizate de această sursă înainte de a-i stabili veridicitatea.

În 1956, în Franța au început să apară o serie de cărți, articole, broşuri şi alte documente care relatau despre Bérenger Saunière şi despre enigma din *Rennes-le-Château*. De-a lungul anilor, numărul lor a tot crescut şi acum sunt extrem de multe. Stă la baza unei adevărate „*industrii*". Cantitatea totală a acestor materiale, ca şi eforturile şi resursele implicate în producerea şi difuzarea lor, atestă, în mod implicit, că este vorba de ceva de o importanță considerabilă, dar inexplicabilă.

De aceea nu este surprinzător faptul că a fost stârnit apetitului multor cercetători independenți, printre care ne numărăm şi noi înşine, iar lucrările acestora s-au adăugat

fondului de documentație disponibilă. Însă materialul originar pare să provină dintr-o singură sursă. E limpede că există cineva într-adevăr interesat să „*promoveze*” *Rennes-le-Château*, să atragă atenția publicului asupra poveştii, să-i facă reclamă şi să provoace noi investigații. Poate fi vorba de orice fel de interes, dar nu de unul de natură financiară.

Dimpotrivă, se pare că cineva doreşte doar să facă propagandă – o propagandă menită să sprijine credibilitatea cuiva. Iar persoanele responsabile pentru această propagandă, oricine ar fi ele, se străduiesc să scoată în lumină anumite aspecte în timp ce ele însele se mențin cu scrupulozitate în umbră.

Începînd din 1956, o serie de materiale relevante „*s-au scurs*”, în mod treptat, fragment cu fragment. Multe dintre acestea lasă, implicit sau explicit, impresia că ar proveni din surse „*privilegiate*” sau „*interioare*”. Conținutul lor constă în informații suplimentare, care completează cele deja ştiute, aducându-şi astfel contribuția la rezolvarea jocului de puzzle în ansamblul său. Totuşi, încă nu au fost clarificate nici importanța, nici semnificația acestui joc. Mai mult, cu fiecare nouă frântură de informație misterul se intensifică în loc să se risipească. Rezultatul este o rețea auto-proliferantă de aluzii seducătoare, de sugestii incitante, de referințe încrucişate şi de conexiuni sugestive. Confruntîndu-se cu multitudinea de date disponibile, cititorul poate avea la fel

de bine impresia că este manipulat sau că momelile succesive ce i se flutură în fața ochilor îl conduc, cu ingeniozitate şi îndemânare, din concluzie în concluzie. Iar printre rânduri este permanent sugerată existența unui mister – a unui secret exploziv, de proporții monumentale.

Materialele difuzate începând din 1956 au luat o multitudine de forme. Uneori sunt cuprinse în cărți destinate marelui public sau chiar în *bestseller-uri* mai mult sau mai puțin senzaționale, mai mult sau mai puțin încifrate. Astfel, Gerard de Sede este autorul unei succesiuni de lucrări cu teme aparent divergente, cum ar fi catarii, templierii, dinastia merovingiană, rozicrucienii, Saunière şi *Rennes-le-Château*. Domnul de Sede abordează adesea aceste subiecte cu viclenie, cu timiditate, în mod voit mistificator şi evaziv. În mod constant, tonul său sugerează că nu dezvăluie tot ce ştie – ceea ce ar putea fi un truc care să mascheze faptul că ştie mai puține decât pretinde. Dar cărțile lui conțin suficient de multe detalii verificabile pentru a crea o legătură între temele pe care le tratează. Şi, indiferent ce altceva s-ar mai putea crede despre de Sede, el demonstrează efectiv interconexiunile dintre subiectele la care se referă, suprapunându-le într-un fel sau altul.

Pe de altă parte, nu putem ignora suspiciunea că lucrările sale cuprind date furnizate de un informator – ceea ce, într-o oarecare măsură, domnul de Sede recunoaşte el

însuşi. Şi, cu totul întâmplător, chiar am descoperit identitatea informatorului. În 1971, când am început să lucrăm la primul film produs de noi la *BBC* despre *Rennes-le-Château*, i-am scris editorului din Paris al domnului de Sede, pentru a-i solicita anumite materiale vizuale. Ca urmare, toate fotografiile pe care le-am cerut ne-au fost trimise prin poştă.

Pe spatele fiecăreia dintre ele era imprimat „*Plantard*". Un nume care, la vremea respectivă, nu însemna prea mult pentru noi. Dar anexa uneia din cărțile domnului de Sede consta dintr-un interviu cu un anume Pierre Plantard. Ulterior am obținut dovezi că unele dintre lucrările domnului de Sede au fost puternic influențate de Pierre Plantard. Şi, în cele din urmă, Pierre Plantard a început să iasă în evidență ca personaj principal al investigației noastre.

Informațiile difuzate cu începere din 1956 nu au fost întotdeauna concretizate în forme atât de populare şi accesibile ca cele oferite de domnul de Sede. Unele apar în volume redactate pe un ton serios, intimidant sau chiar pedant, diametral opus abordării în stil jurnalistic preferate de Gerard de Sede. O astfel de lucrare îi aparține lui René Descadeillas, fostul director al *Bibliotecii Municipale din Carcassonne*. Este o carte stresant de anti-senzațională. Dedicată istoriei localității *Rennes-le-Château* şi a

împrejurimilor sale, conține o supraabundență de detalii sociale şi economice – de exemplu, naşterile, decesele, căsătoriile, taxele, veniturile şi lucrările publice între anii 1730 şi 1820.[57] Per ansamblu, nimic altceva nu ar fi putut fi mai diferit de cărțile comerciale ale lui de Sede – cărora, cu altă ocazie, domnul Descadeillas le face o critică usturătoare.[58]

Pe lângă cărți, dintre care unele au fost publicate în regie proprie, există o serie de articole apărute în ziare şi reviste. Au fost intervievate diverse persoane care pretindeau că ar fi cunoscut îndeaproape una sau alta dintre fațetele misterului. Dar majoritatea celor mai interesante şi mai importante informații nu au apărut în cărți.

Acestea au ieşit la lumină în alt mod – în documente şi broşuri care nu erau destinate publicului larg. Multe dintre acestea au fost depozitate în Biblioteca Națională din Paris sub forma unor ediții cu tiraj limitat, publicate în regim privat. Şi par să fi fost realizate cu cheltuieli minime. Unele sunt, de fapt, simple pagini dactilografiate şi multiplicate cu ajutorul unui copiator de birou. Şi, chiar în

---

[57] Descadeillas, *Rennes et ses demiers seigneurs (Rennes şi ultimii săi seniori).*

[58] Descadeillas „*Mythologie du Tresor de Rennes*" („*Mitologia comorii din Rennes*").

mai mare măsură decât lucrările comerciale, toate aceste documente efemere par să provină din aceeaşi sursă. Cu ajutorul aparteurilor criptice şi al notelor de subsol referitoare la Saunière, la *Rennes-le-Château*, la Poussin, la dinastia merovingiană şi la celelalte teme, fiecare document le completează şi le confirmă pe celelalte. În majoritatea cazurilor, autorii sunt necunoscuţi. Se folosesc o serie de pseudonime transparente, chiar „*simpatice*" – de exemplu, Madeleine Blancassal, Nicolas Beaucean, Jean Delaude sau Antoine L'Ermite.

„*Madeleine*" se referă, desigur, la Maria Magdalena, acea Magdalena căreia îi este dedicată biserica din *Rennes-le-Château* şi căreia Saunière i-a consacrat turnul său, Turnul Magdala. „*Blancassal*" este alcătuit din numele a două pîraie care se întâlnesc lângă satul *Rennes-le-Château* – Blanque şi Sals. „*Beaucean*", este o altă variantă pentru „Beauseant", strigătul oficial de bătălie şi stindardul *Cavalerilor Templieri*. „*Jean Delaude*" este „*Jean de l'Aude*" sau „*Ioan din Aude*", departamentul în care este situat *Rennes-le-Château*. Iar „*Antoine l'Ermite*" este Sfântul Anton Sihastrul, a cărui statuie împodobeşte biserica din *Rennes-le-Château* şi al cărui praznic este la 17 ianuarie – data de pe piatra de mormânt a Mariei de Blanchefort şi data la care Saunière a suferit atacul fatal.

Titlul lucrării atribuite lui Madeleine Blancassal este *Les Descendants merovingiens et l'enigme du Razes wisigoth* (*Descendenții merovingieni şi enigma ținutului vizigot Razes*) – Razes fiind vechiul nume al regiunii lui Saunière. Conform paginii de titlu, lucrarea originală a fost publicată în limba germană, fiind apoi tradusă în franceză de Walter Celse-Nazaire – un alt pseudonim compus din Saint Celse şi Nazaire, sfinții cărora le este dedicată biserica din *Rennes-les-Bains*. Din aceeaşi pagină, aflăm că lucrarea a fost publicată de Marea Lojă Alpina, loja masonică supremă din Elveția – omoloaga elvețiană a Marii Loji din Anglia sau a Marelui Orient din Franța. Nu există nici o notă care să justifice interesul afişat de o mare lojă masonică față de misterul care înconjoară un obscur preot francez din secolul al nouăsprezecelea şi istoria de acum un secol şi jumătate a parohiei sale. Unul dintre colegii noştri, care este în acelaşi timp şi un cercetător independent, a discutat cu conducătorii lojii Alpina. Aceştia au afirmat că nu ştiau nimic nici despre publicarea lucrării, nici despre existența ei.

Cu toate acestea, un alt cercetător independent susține că a văzut el însuşi lucrarea pe rafturile bibliotecii lojii.[59] Iar noi am descoperit ulterior numele acesteia

---

[59] Paoli, *Les dessous (Secretele),* pagina86.

imprimat pe încă două alte broşuri. Din toate documentele tipărite în regim privat păstrate la Biblioteca Natională, cel mai important este o colecție de acte reunite sub titlul *Dossiers secrets* (*Dosarele secrete*). Colecția, înregistrată în catalogul bibliotecii la numărul *41m1249*, este acum pe microfişe. Însă, până nu de mult, conținea un volum subțire, greu de descris, un soi de mapă cu coperte tari în care, fără să fi fost fixat, se afla un ansamblu format din articole aparent fără legătură – tăieturi din ziare, scrisori lipite pe coli suport, broşuri, numeroşi arbori genealogici şi o pagină tipărită desperecheată, ce părea extrasă din cadrul altei lucrări. Periodic, unele dintre filele de sine stătătoare erau înlăturate. În alte rânduri, erau înserate pagini noi. Pe anumite pagini erau făcute adăugiri şi corecturi, scrise mărunt, de mână. La o dată ulterioară, aceste pagini erau înlocuite cu unele noi, tipărite, şi care cuprindeau toate modificările anterioare.

Întocmirea grosului *Dosarelor*, care constă în arbori genealogici, îi este atribuită unui oarecare Henri Lobineau, al cărui nume apare pe pagina de titlu. Două foi suplimentare aflate în dosar menționează că este vorba tot de un pseudonim – derivat probabil din numele unei străzi din Paris, Rue Lobineau, care trece pe lângă Saint Sulpice – şi că genealogiile sunt de fapt alcătuite de Leo Schidlof, un istoric şi anticar austriac care a trăit în Elveția şi a murit în

1966. Pornind de la aceste informații, am încercat să aflăm tot ce am putut despre Leo Schidlof.

În 1978 am reuşit să o găsim pe fiica acestuia, care locuia în Anglia. Tatăl ei, ne-a confirmat ea, era într-adevăr austriac. Însă nu era genealogist, istoric sau anticar, ci expert şi comerciant de miniaturi şi chiar scrisese două lucrări despre acest subiect. În 1948 se stabilise la Londra, unde locuise până la moartea sa, care survenise la Viena, în 1966 – anul şi locul coincizînd cu cele specificate în *Dossiers secrets*.

Domnişoara a continuat să susțină, cu vehemență, că tatăl ei nu fusese niciodată interesat de genealogii, de dinastia merovingiană sau de întâmplările misterioase din sudul Franței. Cu toate acestea, a continuat ea, unele persoane erau, în mod evident, convinse de contrariu. De exemplu, în anii 1960, primise numeroase scrisori şi telefoane de la o serie de necunoscuți, atât din Europa cât şi din Statele Unite, care doreau să-l întîlnească şi să discute despre probleme care lui îi erau total necunoscute. În 1966, la moartea sa, sosise o altă avalanşă de mesaje din partea celor care se interesau de hârtiile decedatului.

Oricare ar fi fost natura afacerii în care tatăl domnişoarei Schidlof fusese implicat fără să ştie, aceasta se pare că atinsese o coardă sensibilă a guvernului american. În 1946 – cu un deceniu înainte de data la care se spune că

au fost întocmite *Dossiers secrets* – Leo Schidlof a solicitat o viză de intrare în Statele Unite.

Dar aceasta i-a fost refuzată, fiind considerat suspect de spionaj sau de un alt tip de activitate clandestină. În cele din urmă, lucrurile s-au lămurit şi viza i-a fost acordată. E posibil să fi fost vorba de o confuzie tipic birocratică. Dar domnişoara Schidlof părea să bănuiască că încurcătura trebuia să fi avut o legătură cu activitățile secrete în mod bizar atribuite tatălui ei.

Întreaga poveste ne-a pus pe gânduri. Refuzul unei vize de intrare în America putea însemna mai mult decât o coincidență pentru că, în hârtiile din *Dossiers secrets*, existau referiri care legau numele lui Leo de un anume tip de spionaj internațional. Între timp, la Paris a apărut o nouă broşură – al cărei conținut a fost confirmat, în lunile următoare, şi de alte surse. Conform acesteia, misteriosul Henri Lobineau nu era, în cele din urmă, Leo Schidlof, ci contele Henri de Lenoncourt, un aristocrat francez dintr-o familie ilustră.

Problema identității lui Lobineau nu era singura ridicată de *Dossiers secrets*. Mai exista şi o referire la „*servieta de piele a lui Leo Schidlof*”. Se presupunea că servieta ar fi conținut o serie de documente secrete legate de *Rennes-le-Château* între anii 1600 şi 1800 şi că, după moartea posesorului, ar fi trecut în mâinile unui comisionar,

un oarecare Fakhar ul Islam – care, în februarie 1967, trebuia să se întîlnească în Germania de Est cu un „*agent delegat de Geneva*” pentru a i-o încredința acestuia. Însă, înainte ca tranzacția să fi putut fi efectuată, s-a zvonit că Fakhar ul Islam fusese expulzat din Germania de Est şi se întorsese la Paris ca să „*aştepte noi ordine*”.

Pe 20 februarie 1967, trupul său a fost găsit la Melun, pe calea ferată, după ce fusese aruncat din expresul Paris-Geneva. Servieta a fost considerată dispărută.

În măsura în care a fost posibil, am verificat această poveste lugubră. În cea mai mare parte, era confirmată de o serie de articole din ziarele apărute în Franța pe 21 februarie.[60] Un trup decapitate fusese într-adevăr găsit la Melun, pe calea ferată. A fost identificat ca aparținând unui tânăr pachistanez, pe nume Fakhar ul Islam. Din motive rămase necunoscute, bărbatul fusese expulzat din Germania de Est şi călătorea de la Paris la Geneva, fiind angrenat, după toate probabilitățile, într-o activitate de spionaj. Conform informațiilor din presă, autoritățile bănuiau că era vorba de o crimă şi afacerea era investigată de *DST* (*La Direction de la Surveillance du Territoire – Direcția de Supraveghere Teritorială sau contra-spionajul francez*).

---

60 *Le Monde* (21 februarie 1967), pagina 11. *Le Monde* (22 februarie 1967), pagina 11. *Paris-Jour* (21 februarie 1967), numărul 2315, pagina 4.

Pe de o parte, ziarele nu pomeneau nici de Leo Schidlof, nici de servieta de piele, nici de orice altceva care ar fi putut lega întâmplarea de misterul din *Rennes-le-Château*. Ca urmare, ne-am trezit în fața unui număr de întrebări. Pe de-o parte, nu era imposibil ca moartea lui Fakhar ul Islam să fie în legătură cu *Rennes-le-Château* – deoarece relatarea din *Dossiers secrets* provenea din nişte „*informații de interior*", inaccesibile jurnaliştilor. Pe de altă parte, aceasta din urmă ar fi putut fi doar o mistificare bine plănuită. Ar fi fost suficient ca mistificatorul să descopere un deces inexplicabil sau care să trezească suspiciuni şi să-l atribuie, ulterior, unuia dintre pionii săi. Dar dacă aceasta era într-adevăr situația, care putea fi scopul întregii manevre? Din ce motiv ar fi încercat cineva să înconjoare, în mod deliberat, *Rennes-le-Château* cu aură de complot sinistru? Ce ar fi putut câştiga procedând astfel? Şi, mai ales, cine ar fi avut de câştigat?

Întrebările de mai sus ne-au pus în încurcătură mai ales pentru că moartea lui Fakhal ul Islam nu părea să fie un fapt izolat. De mai puțin de o lună, o altă lucrare tipărită în regim privat fusese depozitată în Biblioteca Națională. Se numea *Le Serpent Rouge* (*Şarpele roşu*) şi era datată, simbolic şi suficient de semnificativ, 17 ianuarie. Pe pagina sa de titlu erau menționați trei autori: Pierre Feugere, Louis Saint-Maxent şi Gaston de Koker.

Le Serpent Rouge este o lucrare neobişnuită. Conţine o genealogie a merovingienilor şi două hărţi ale Franţei din vremea acestei dinastii, însoţite de un comentariu superficial. Mai cuprinde, de asemenea, un plan al bisericii Saint Sulpice din Paris, care descrie capelele închinate diverşilor sfinţi. Dar grosul textului este format din treisprezece scurte poeme în proză de o impresionantă calitate literară – multe amintind de Rimbaud. Nici unul dintre ele nu are mai mult de un paragraf şi fiecare corespunde unui semn al zodiacului – un zodiac cu treisprezece semne, cel suplimentar, şi anume *Ophiuchus* sau *Purtătorul Şarpelui*, fiind inserat între Scorpion şi Săgetător.

Narate la persoana întâi, cele treisprezece poeme în proză reprezintă un pelerinaj, simbolic sau alegoric, de la Vărsător până la Capricorn, cel din urmă veghind, după cum textul o precizează în mod explicit, asupra datei de 17 ianuarie. În text, care este criptic din alte puncte de vedere, se regăsesc referinţe familiare – la familia Blanchefort, la decoraţiunile bisericii din *Rennes-le-Château*, la unele din inscripţiile plasate acolo de Saunière, la Poussin şi la tabloul său *Les Bergers d 'Arcadie*, la mottoul *„Et in Arcadia Ego"*, plasat pe mormânt.

La un moment dat, este menţionat un şarpe roşu, *„amintit în pergamente*" şi întins de-a lungul istoriei – după

toate aparențele, o aluzie explicită la o linie de sânge, la o descendență. Iar paragraful enigmatic dedicat semnului astrologic al Leului merită să fie citat în întregime:

„*Dinspre aceea pe care năzuiesc să o eliberez, se înalță către mine miresmele parfumului care învăluie Mormântul. Odinioară, unii o numeau ISIS, regina tuturor izvoarelor binefăcătoare. VOI, TOȚI CEI CHINUIȚI ŞI NĂPĂSTUIȚI, VENIȚI CĂTRE MINE, ŞI EU VĂ VOI DĂRUI ODIHNA. Pentru ceilalți, ea este MAGDALENA vestitului pocal cu balsam tămăduitor. Inițiații îi cunosc adevăratul nume: NOTRE DAME DES CROSS*”.[61]

Implicațiile acestui paragraf sunt extrem de interesante. Isis este, desigur, *Zeița Mamă* din mitologia egipteană, patroana misterelor – „*Regina Albă*” în ipostaza sa binevoitoare, „*Regina Neagră*” în cea răuvoitoare. Numeroşi autori preocupați de mitologie, antropologie, psihologie şi teologie au urmărit evoluția cultului *Zeiței Mame* din timpurile păgâne până în epoca creştină. Cu toții sunt de părere că zeița a fost preluată de creştinism sub forma Fecioarei Maria – „*Regina Cerurilor*”, cum o numea Sfântul Bernard, folosind titulatura acordată în *Vechiul Testament* *Zeiței Mame* Astarte, echivalenta feniciană a egiptencei Isis.

---

[61] Feugere, Saint-Maxent şi Koker, *Le Serpent Rouge,* pagina 4.

Însă, conform textului din *Le Serpent Rouge*, *Zeița Mamă* a creştinătății nu pare să fie Fecioara. Dimpotrivă, pare să fie vorba de Maria Magdalena – cea căreia îi sunt dedicate biserica din *Rennes-le-Château* şi turnul înălțat de Saunière. Mai mult decât atât, textul sugerează că nici „*Notre Dame*" nu se referă la Sfânta Fecioară. Această titulatură sonoră – conferită tuturor marilor catedrale ale Franței – pare să-i fie atribuită tot Magdalenei. Dar de ce să fie aceasta venerată ca „*Doamna Noastră*" – şi, în plus, ca o *Zeiță Mamă*?

Maternitatea este ultimul lucru cu care Maria Magdalena ar putea fi asociată. Tradiția creştină ne-o înfățişează ca pe o prostituată care îşi găseşte mântuirea alăturându-se ucenicilor lui Iisus. Rolul ei este scos în evidență de cea de-a *Patra Evanghelie*, unde ni se relatează că a fost prima persoană căreia i s-a arătat Iisus după Înviere. Ca urmare, este venerată ca o sfântă, mai ales în Franța – acesta fiind ținutul în care, spun legendelor medievale, ea ar fi adus *Sfântul Graal*. Şi, într-adevăr, „*pocalul plin cu balsam tămăduitor*" ar putea fi o referire la acesta. Dar a o plasa, cu evlavie, pe Magdalena pe locul de obicei hărăzit Sfintei Fecioare, poate părea cel puțin o erezie. Abstracție făcând de punctul lor de vedere, autorii lucrării *Le Serpent Rouge* – sau, mai degrabă, pretinşii autori – au

avut parte de un sfârşit nu mai puțin cutremurător decât al lui Fakhar ul Islam.

Pe 6 martie 1967, Louis Saint-Maxent şi Gaston de Koker au fost găsiți spânzurați. Şi acelaşi lucru s-a întâmplat, în ziua următoare – 7 martie – cu Pierre Feugere. Bineînțeles, se poate trage imediat concluzia că aceste morți sunt o consecință a compunerii şi publicării lucrării *Le Serpent Rouge*. Totuşi, ca şi în cazul pakistanezului Fakhar ul Islam, nu putem ignora o altă explicație. Dacă cineva ar fi intenționat să creeze o aură de mister sinistru, i-ar fi fost destul de uşor să o facă.

Nu ar fi trebuit decât să răsfoiască ziarele până ce ar fi dat de o moarte suspectă – sau, în ultimul caz, de trei morți suspecte. Apoi ar fi fost suficient să adauge numele decedaților pe o broşură conținând propriile sale născociri şi să o depoziteze în Biblioteca Națională – după ce ar fi înscris o dată mai timpurie (17 ianuarie) pe pagina de titlu. O astfel de farsă şi-ar fi atins scopul, reuşind să sugereze o mîrşăvie, şi fi fost realmente imposibil de demascat. Dar de ce ar fi dorit cineva să o facă? De ce ar fi trebuit să invoce o aură de violență, crimă şi complot? Manevra nu ar fi izbutit să stopeze cercetările. Dimpotrivă, le-ar fi intensificat.

Pe de altă parte, chiar dacă nu am fi avut de-a face cu o farsă, o parte dintre întrebările derutante ar fi persistat. De exemplu, ar fi trebuit să considerăm că acei trei bărbați

spânzuraţi erau sinucigaşi sau că fuseseră victimele unor crime? Ţinând cont de circumstanţe, sinuciderea părea lipsită de sens. Însă şi despre crimă se putea spune acelaşi lucru. Poate fi înţeles cel care ucide trei oameni pentru a-i împiedica să divulge anumite informaţii explozive. Dar informaţiile fuseseră deja dezvăluite, erau deja depuse în Biblioteca Naţională. Oare crimele – dacă, într-adevăr, de crime era vorba – ar fi putut fi considerate o pedeapsă, o condamnare? Sau scopul lor era prevenirea următoarelor indiscreţii? Nici una dintre aceste explicaţii nu este satisfăcătoare. Dacă cineva este furios din cauza dezvăluirii anumitor informaţii sau dacă doreşte să împiedice dezvăluirile următoare, acel cineva nu atrage atenţia asupra acestora înfăptuind trei crime îngrozitoare, care fac senzaţie – excepţie făcând doar cazul în care are certitudinea că nu va urma o anchetă foarte riguroasă.

Propriile noastre aventuri din timpul investigaţiilor au fost, din fericire, mai puţin dramatice, dar la fel de dezorientante. De exemplu, am întâlnit, în mod repetat, trimiteri la lucrarea lui Antoine L'Ermite intitulată Un tresor merovingien ă *Rennes-le-Château* (O comoară merovingiană în *Rennes-le-Château*). Ne-am străduit să o găsim şi am descoperit, cu uşurinţă, că era listată în catalogul Bibliotecii Naţionale, însă ne-a fost peste măsură de greu să o obţinem. Timp de o săptămână, am mers la bibliotecă în fiecare zi şi

în fiecare zi am trecut-o pe fişa cu solicitări. Însă, de fiecare dată, fişa ne era returnată cu mențiunea „*communique*” – însemnînd că lucrarea tocmai era folosită de altcineva, ceea ce nu ni s-a părut neapărat neobişnuit. Nu înainte de a se împlini două săptămîni – când ne exaspera şi faptul că nu ne mai puteam prelungi şederea în Paris. Am solicitat ajutorul unui bibliotecar. Acesta ne-a explicat că respectiva carte avea să fie „*communique*” timp de trei luni – aceasta fiind o situație extrem de neobişnuită – şi că nu putea solicita înapoierea ei în avans.

Nu după mult timp, în Anglia, una din prietenele noastre ne-a anunțat că urma să-şi petreacă vacanța la Paris. În consecință, am rugat-o să încerce să obțină alunecoasa lucrare a lui Antoine L'Ermite sau cel puțin să noteze ce anume conținea. La Biblioteca Națională, ea a solicitat cartea, dar fişa nu i-a fost nici măcar returnată. A încercat din nou a doua zi, dar cu acelaşi rezultat.

Am făcut o nouă tentativă peste patru luni, când am ajuns din nou la Paris. Fişa ne-a fost din nou returnată cu mențiunea „*communique*”. În acel moment, am început să avem senzația că regulile jocului erau încălcate şi ne-am hotărât să-l jucăm în stilul nostru. Ne-am croit drum către camera fişierelor, care se învecinează cu „*depozitele*” – acestea fiind, desigur, inaccesibile publicului. Acolo am găsit un asistent bibliotecar mai vârstnic şi cu aspect de om

cumsecade, față de care ne-am asumat rolul unor turişti englezi plini de ifose care nu stăpâneau franceza mai bine ca oamenii de Neanderthal.

L-am rugat să ne ajute şi i-am explicat că eram în căutarea unei anumite lucrări pe care nu reuşeam să o obținem, desigur din cauză că nu înțelegeam suficient de bine procedurile de lucru ale bibliotecii.

Bătrânul domn amabil a fost de acord să ne ajute. I-am dat numărul de catalog al lucrării şi el a dispărut în „*depozit*". Când a revenit, şi-a cerut scuze, spunându-ne că nu era nimic de făcut – cartea fusese furată. În plus, a adăugat, o compatrioată de-a noastră, o englezoaică, era considerată răspunzătoare pentru furt. După câteva insistențe, a fost de acord să ne dezvăluie numele. Era acela al prietenei noastre!

După ce ne-am reîntors în țară, am apelat la ajutorul bibliotecarilor din Londra şi aceştia au fost de acord să arunce o privire asupra acelei afaceri bizare. În numele nostru, Biblioteca Națională Centrală a adresat o scrisoare Bibliotecii Naționale din Paris, solicitând o explicație pentru ceea ce părea obstrucționarea deliberată a unor cercetări autorizate. Dar expicația nu a fost oferită. Totuşi, la scurt timp după aceea, ne-a fost expediată o copie xerografiată a lucrării lui Antoine l' Ermite, subliniindu-se obligativitatea returnării imediate. Era o procedură extrem de ciudată,

pentru că, în general, bibliotecarii nu solicită înapoierea copiilor xerox. Acestea sunt, de obicei, considerate hârtie irosită şi sunt tratate ca atare.

Lucrarea în sfârşit ajunsă în mâinile noastre s-a dovedit cât se poate de dezamăgitoare – nu merita eforturile depuse pentru a obţine. Ca şi în cazul celei atribuite lui Madeleine Blancassal şi pe aceasta era imprimat numele Marii Loji Elveţiene Alpina. Dar nu oferea nimic nou, din nici un punct de vedere. Foarte concis, recapitula istoria comitatului Razes, a localităţii *Rennes-le-Château* şi a lui Bérenger Saunière. Pe scurt, toate detaliile pe care le readucea pe tapet ne erau de mult familiare. Nu ne puteam imagina nici un motiv pentru care cineva ar fi întrebuinţat-o, păstrând-o „*communique*” pentru o săptămână întreagă. Şi nici nu părea să existe vreo raţiune imaginabilă pentru a fi ţinuţi departe de ea. Dar cel mai mult ne uimea faptul că ceea ce trebuia să returnăm nici măcar nu era originalul. Cu excepţia câtorva cuvinte modificate ici şi acolo, nu era altceva decât textul identic, recules şi retipărit, al unui capitol dintr-o broşură la modă – un *bestseller* fără pretenţii, disponibil la toate chioşcurile de ziare pentru câţiva franci, despre comorile pierdute din întreaga lume. Fie Antoine L’Ermite plagiase fără ruşine cartea tipărită, fie autorul acesteia îl plagiase pe Antoine L’Ermite.

Astfel de întâmplări sunt tipice pentru mistificarea ce însoţeşte materiale apărute în Franţa, fragment după fragment, începând din 1956. Alţi cercetători au întâlnit enigme similare. Nume apparent reale s-au dovedit a fi pseudonime. Adresele, inclusiv cele ale unor edituri sau organizaţii, s-au dovedit a fi inexistente. Au fost făcute referinţe la cărţi pe care nimeni, după ştiinţa noastră, nu le-a văzut niciodată. Documentele au dispărut, au fost modificate sau lipsesc, în mod inexplicabil, din catalogul Bibliotecii Naţionale. Uneori eşti tentat să crezi că totul nu este, practic, decât o glumă. Totuşi, dacă e aşa, avem de-a face practic cu o glumă la o scară enormă, care implică resurse impresionante – financiare şi de altă natură. Şi, oricine ar face-o, pare să o ia, într-adevăr, cât de poate de în serios.

Între timp, noi materiale au continuat să apară, repetând, ca laitmotiv, temele familiare – Saunière, *Rennes-le-Château*, *Poussin*, *Les Bergers d' Arcadie*, *Cavalerii Templieri*, *Dagobert al II-lea* şi dinastia merovingiană. Aluziile la viticultură – altoirea viilor – ies în evidenţă, probabil în sens alegoric. În acelaşi timp, au fost adăugate din ce în ce mai multe informaţii. Un exemplu este identificarea lui Henry Lobineau drept contele de Lenoncourt. Un altul este insistenţa sporită, dar neexplicată, asupra semnificaţiei Mariei Magdalena. Şi două

locații au fost repetate în mod obsesiv, asumându-şi un statut aparent proporțional cu cel deținut de *Rennes-le-Château*. Una dintre acestea este Gisors, o fortăreață din Normandia, a cărei importanță strategică şi politică a fost vitală în perioada de vârf a cruciadelor. Cealaltă este Stenay, cândva numită Satanicum, aflată la poalele Ardenilor – străvechea capitală a dinastiei merovingiene, în preajma căreia a fost asasinat Dagobert al II-lea în anul 679.

Ansamblul materialelor disponibile la ora actuală nu poate fi recenzat sau discutat în mod adecvat în aceste pagini. Este prea dens, prea confuz, prea incoerent şi, mai ales, prea abundent. Dar, din acest etern-proliferant amalgam de informații, se desprind anumite puncta cheie care constituie baza cercetărilor viitoare. Ele sunt prezentate ca fapte istorice indiscutabile şi pot fi sintetizate după cum urmează:

1) În spatele Cavalerilor Templieri a existat un ordin secret, care i-a creat pe aceştia pentru a-i servi drept braț militar şi administrativ. Acest ordin, care a funcționat sub o multitudine de nume, este cel mai adesea cunoscut sub numele de Prieure de Sion (Prioria din Sion).

2) Prioria din Sion a fost condusă de un şir de mari maeştri ale căror nume se numără printre cele mai ilustre din istoria şi cultura Occidentală.

3) Deşi Cavalerii Templieri au fost distruşi şi ordinul a fost dizolvat între 1307 şi 1314, Prioria din Sion a scăpat nevătămată. Cu toate că ea însăşi a fost dezbinată de dezastruoase rivalităţi şi de facţiuni, a continuat să activeze de-a lungul secolelor. Acţionînd în umbră, din culise, a orchestrat unele din cele mai importante evenimente din istoria occidentală.

4) În zilele noastre, Prioria din Sion există şi este încă activă. Este o organizaţie puternică, putînd influenţa atât afacerile internaţionale cât şi pe cele interne ale unor anumite ţări europene. Într-o măsură semnificativă, este răspunzătoare pentru informaţiile răspândite începând din 1956.

5) Obiectivul recunoscut şi declarat al Prioriei din Sion este restaurarea dinastiei şi a liniei de sânge a merovingienilor, dar nu numai pe tronul Franţei, ci şi pe cele aparţinând altor naţiuni europene.

6) Restaurarea dinastiei merovingiene este considerată îndreptăţită, atât din punct de vedere legal, cât şi din punct de vedere moral.

Deşi dinastia a fost detronată în secolul al optulea, linia sa de sânge nu s-a stins. Dimpotrivă, descendenţa merovingiană a continuat să se amplifice, coborând în linie directă de la Dagobert al II-lea şi de la de la fiul său,

Sigisbert al IV-lea. Ca urmare a alianțelor dinastice şi a căsătoriilor, printre descendenți au ajuns să se numere Godfroi de Bouillon, devenit, în 1099, cuceritorul Ierusalimului, şi mulți alți nobili şi familii regale, din trecut şi contemporane – Blanchefort, Gisors, Saint-Clair (Sinclair în Anglia), Montesquiou, Mont-pezat, Poher, Luisignan, Plantard şi Habsburg-Lorraine. În prezent, descendența merovingiană îşi face cunoscute pretențiile legitime la moştenirea care i se cuvine de drept.

Aşa-numita *Priorie din Sion* reprezintă o explicație verosimilă pentru referirea la „*Sion*” din pergamentele găsite de Bérenger Saunière. Tot astfel poate fi explicată ciudata semnătură „*P.S.*”, care apărea atât pe unul dintre aceste pergamente, cât şi pe piatra de mormânt a Mariei de Blanchefort.

Cu toate acestea, eram, aidoma majorității oamenilor, extrem de sceptici în ceea ce priveşte „*teoria conspirațiilor istorice*”. Şi am considerat multe dintre asertiunile de mai sus drept irelevante, improbabile şi/sau absurde. Dar era o certitudine faptul că anumite persoane le răspândeau şi încă la modul cel mai serios – cât se poate de serios şi, după cum aveam motive să credem, de pe poziția cuiva extrem de puternic. Şi era cât se poate de clară existența unei conexiuni între aceste asertiuni, fie ele adevărate sau nu, şi

misterul care înconjura *Rennes-le-Château* şi pe Bérenger Saunière.

În consecinţă, am trecut la examinarea sistematică a ceea ce am început să numim, cu ironie, „*documentele Prioriei*", ca şi a afirmaţiilor conţinute de acestea. Ne-am străduit să le supunem pe cele din urmă unei cercetări atente pentru a stabili dacă puteau fi sau nu dovedite. Şi am făcut-o cu un scepticism cinic, aproape batjocoritor, fiind pe deplin convinşi că acele pretenţii neobişnuite aveau să fie spulberate chiar şi în urma unei investigaţii superficiale. Dar la vremea aceea nu puteam să ştim că rezultatele urmau să fie extrem de surprinzătoare.

PARTEA A DOUA – SOCIETATEA SECRETĂ

CAPITOLUL 5

ORDINUL DIN CULISE

Bănuiam deja că în spatele *Cavalerilor Templieri* se ascundea o altă grupare, dacă nu cumva chiar un „*ordin*" bine organizat. De aceea, dintre afirmaţiile cuprinse în „*documentele Prioriei*", aceea care pretindea că Templul

fusese creat de *Prioria din Sion* ni se părea cea mai plauzibilă. În consecinţă, am început prin a o examina.

Încă din 1962, *Prioria din Sion* fusese menţionată, pe scurt, criptic şi în treacăt, într-una din lucrările lui Gerard de Sede. Dar prima referinţă detaliată pe care am întâlnit-o este o pagină – una singură – din *Dossiers secrets*. În partea de sus a acesteia se află un citat din René Grousset, unul dintre cercetătorii de frunte, din secolul douăzeci, în domeniul cruciadelor, a cărui operă monumentală dedicată subiectului a fost publicată în anul 1930 şi este considerate de istoricii moderni, ca de exemplu *Sir Steven Runciman*, drept o lucrare de referinţă. Citatul se referă la Baudouin I, fratele mai mic al lui Godfroi de Bouillon, duce de Lorena şi cuceritor al *Ţării Sfinte*. După moartea lui Godfroi, coroana i-a fost oferită lui Baudouin, care a acceptat-o, devenind astfel primul rege recunoscut al Ierusalimului. Prin Baudouin I, susţine René Grousset, s-a continuat o „*dinastie*". Iar pentru că acesta a fost „*întemeiată pe piatra din Sion*",[62] poate fi considerată „*egala*" dinastiilor domnitoare din Europa – dinastia Capet din Franţa, dinastia Anglo-Normandă (Plantagenet) din Anglia, dinastiile Hohenstauffen şi Habsburg care au condus Germania şi

[62] Grousset, *Histoire des croisades (Istoria cruciadelor),* volumul III, pagina XIV.

vechiul Sfânt Imperiu Roman. Dar Badouin şi urmaşii săi erau regi aleşi, nu regi prin naştere. De ce, atunci, vorbeşte Grousset despre „*dinastia*” care a existat „*grație*” lui Baudouin? De Sede nu oferă nici o explicaţie. Şi nu explică nici de ce, doar pentru că a fost „*întemeiată pe piatra din Sion*”, ar trebui considerată „*egala*” celor mai de frunte dinastii europene.

Pe pagina din *Dossiers secrets*, citatul din Grousset este urmat de o referire la misterioasa *Priorie din Sion* – sau *Ordinul din Sion*, după cum se pare că era numit în epocă. Conform textului, ordinal a fost fondat de Godfroi de Bouillon în 1090, cu nouă ani înainte de cucerirea Ierusalimului – cu toate că, în alte „*documente ale Prioriei*”, anul întemeierii apare ca fiind 1099. În continuare, se afirmă că Baudoin, fratele mai mic al lui Godfroi, „*îşi datora tronul*” sus-amintitului *Ordin*, a cărui reşedință sau „*cartier general*” era o anumită mânăstire – *Abaţia Notre Dame de Mont de Sion* (*Madona din Sion*) din Ierusalim. Sau poate chiar din afara Ierusalimului – de pe Muntele Sion, vestitul „*deal înalt*” din partea de sud a cetăţii.

Consultînd toate lucrările oficiale apărute în secolul douăzeci despre cruciade, nu am găsit nici o referire la *Ordinul din Sion*. De aceea am încercat să stabilim noi dacă un astfel de ordin a existat , vreodată şi dacă ar fi putut avea puterea de a conferi tronuri regale. În acest scop, am

fost nevoiți să răsfoim teancuri de documente şi hrisoave. Nu am căutat doar referințe explicite la ordin, ci şi urme ale posibilelor sale influențe sau activități. Şi ne-am străduit să descoperim dacă existase sau nu o mânăstire numită *Notre Dame du Mont de Sion*.

La sud de Ierusalim se conturează dealul numit Muntele *Sion-ului*. În 1099, când Ierusalimul a capitulat în fața cruciaților lui Godfroi, pe acest deal se aflau ruinele unei vechi bazilici bizantine, datând probabil din secolul al patrulea, numită „*Mama tuturor bisericilor*" – o titulatură impresionantă. Conform numeroaselor hrisoave, cronici şi relatări contemporane existente, pe locul ruinelor a fost ridicată o mânăstire. Lucrarea a fost executată la porunca lui Godfroi de Bouillon. Trebuie să fi fost un edificiu impozant, găzduind o comunitate de sine stătătoare. Conform celor consemnate de către un cronicar în anul 1172, era extrem de bine fortificată, având propriile sale ziduri, turnuri şi creneluri. Şi această construcție se numea Mânăstirea Notre Dame du Mont de Sion.

Bineînțeles, cineva a trebuit să o ia în stăpânire. Oare ar fi putut fi vorba de un „*ordin*" autonom, care a preluat numele respectivei construcții? Oare s-ar fi putut ca ocupantul mânăstirii să fie tocmai *Ordinul din Sion*? O astfel de presupunere nu era irațională. Cava-lerii şi călugării care s-au instalat în *Biserica Sfântului Mormânt*, înălțată tot de

Godfroi, au format un „*ordin*” oficial, constituit conform uzanțelor în vigoare – *Ordinul Sfântului Mormânt*. Aceeaşi regulă ar fi putut fi aplicată şi în cazul ocupanților mânăstirii de pe Muntele Sion, ceea ce se pare că s-a şi întâmplat. Conform celui mai de seamă specialist în materie din secolul al nouăsprezecelea, „*mânăstirea era locuită de un grup de canonici augustinieni, însărcinați să îngrijească lăcaşul sub conducerea unui abate. Această comunitate şi-a asumat un dublu nume: «Sainte-Marie du Mont Syon et du Saint-Esprit» (Sfânta Maria a Muntelui Sion şi a Sfântului Spirit)*”.[63]

Iar un alt istoric scria, în 1698, într-un stil mult mai limpede: „*În timpul cruciadelor, în Ierusalim existau... cavaleri ataşați pe lângă Mânăstirea Notre Dame du Sion, care au primit numele de «Cavaleri ai Ordinului Notre Dame de Sion»*„.[64]

Dacă această confirmare nu este suficientă, menționăm că am descoperit, de asemenea, documente din acea perioadă – chiar documente originale – purtând sigiliile şi semnăturile unor priori ai mânăstirii Notre Dame de Sion. De exemplu, există un hrisov semnat de priorul Arnaldus şi

---

[63] Vogué, *Les Eglises (Bisericile),* p. 326.

[64] Vincent, *Histoire de l'anciene image (Istoria imagisticii antice),* pagina 92 sq.

datat 19 iulie 1116.[65] Iar pe un alt hrisov, numele lui Arnaldus apare fiind legat de cel al lui Hugues de Payen, primul mare maestru al templierilor.[66]

Până la acest punct, „*documentele Prioriei*” se dovediseră valabile şi puteam afirma că *Ordinul din Sion* existase într-adevăr la începutul secolului al doisprezecelea. Dar, dacă fusese sau nu fondat mai de timpuriu, rămânea o problemă deschisă. Nu există o logică în baza căreia să stabilim ce trebuie să fi existat mai întâi, ordinul sau clădirea în care era găzduit. Cistercienii, de pildă, şi-au luat numele de la un loc anume: *Câteaux*. Pe de altă parte, franciscanii şi benedictinii – ca să cităm doar două exemple – au preluat numele unor personalităţi, aceasta întâmplându-se înainte de a avea un sediu stabil. Aşadar tot ce puteam spune era că, în jurul anului 1100, exista o mânăstire care adăpostea un ordin purtând acelaşi nume – şi care este posibil să se fi format mai devreme.

„*Documentele Prioriei*” sugerează existenţa unor dovezi care indică, poate vag şi indirect, că ultima ipoteză este aceea corespunzătoare realităţii. Se ştie că, în 1070, cu douăzeci şi nouă de ani înaintea *Primei Cruciade*, un grup de călugări veniţi din sudul Italiei, şi anume din Calabria, a

[65] R.Shricht, *Regesta,* pagina 19, numărul 83.

[66] *Ibid.,* pagina 25, numărul 105.

sosit în împrejurimile Codrului Ardenilor, care se afla pe domeniile lui Godfroi de Bouillon.[67] După Gerard de Sede, grupul era condus de un anume „*Ursus*” – nume pe care „*documentele Prioriei*” îl asociază în mod frecvent cu descendența merovingiană. La sosirea lor în Ardeni, călugării din Calabria au obținut protecția Mathildei de Toscane, ducesă de Lorraine, mătuşa lui Godfroi de Bouillon, care îi era, de fapt, mamă adoptivă.

De la Mathilde au primit un teren în Orval, nu departe de Stenay, unde Dagobert al II-lea fusese asasinat cu cinci sute de ani înainte. Acolo a fost înălțată o abație care să-i adăpostească. Cu toate acestea, călugării nu au rămas prea mult în Orval. Prin 1108 au dispărut în mod misterios şi nu s-a păstrat nici un document care să le ateste noua reşedință. Legenda spune că s-ar fi întors în Calabria. Iar în 1131, Orval a intrat în proprietatea Sfântului Bernard.

Totuşi, înainte de a părăsi Orvalul, călugării calabrieni au lăsat o amprentă de importanță crucială în istoria Occidentului. Cel puțin conform relatărilor lui Gerard de Sede, dintre aceştia făcea parte cel care mai târziu avea să fie cunoscut sub numele de *Petru Eremitul*. Dacă este adevărat, este şi extrem de semnificativ, deoarece *Petru*

---

[67] *Tilliere,* Histoire... d’Orval (Istoria... Orvalului), *pagina 3 sq.*

Eremitul este adesea considerat mentorul lui Godfroi de Bouillon.[68]

Şi aceasta nici nu este singurul motiv pentru care a devenit celebru. În 1095, împreună cu Papa Urban al II-lea, Petru s-a făcut cunoscut în toată creştinătatea prin charisma cu care a propovăduit necesitatea unei cruciade – un război sfînt care să smulgă mormântul lui Hristos şi *Țara Sfântă* din mâinile musulmanilor necredincioşi. Astăzi, *Petru Eremitul* este privit ca unul dintre principalii inițiatori ai cruciadelor.

Pe baza indiciilor sugerate de „*documentele Prioriei*", am început să ne întrebăm dacă nu exista un soi de continuitate obscură între călugării din Orval, *Petru Eremitul* şi *Ordinul din Sion*. Ceva creează cu siguranță impresia că acei monahi din Orval nu erau doar o ceată de călugări rătăcitori. Dimpotrivă, mişcările lor – sosirea în grup din Calabria şi misterioasa lor dispariție în masă – atestă existența unei anumite coeziuni, a unei anumite organizări şi, poate, a unei reşedințe permanente aflată în altă parte. Iar dacă Petru făcea parte dintre ei, predicile sale în favoarea

---

68 Jeantin, *Les Chroniques (Cronicile),* volumul I, pagina 398. în lucrarea *Le Vrai et le faux sur Pierre l'Hermite (Adevăr şi minciună despre Petru Eremitul),* Hagenmeyer susține că, înainte de a deveni călugăr, Petru a fost un mic nobil care stăpânea domeniul Acheres de lângă Amiens şi îi era vasal lui Eustache de Boulogne, tatăl lui Godfroi. Vezi pagina 58.

unei cruciade s-ar putea să nu fi fost manifestarea unui fanatism agresiv, ci o politică bine calculată. În plus, dacă a fost mentorul lui Godfroi, s-ar putea să fi contribuit la hotărîrea discipolului său de porni către Ierusalim. Iar călugării dispăruți din Orval s-ar putea, la urma urmelor, să nu se fi întors în Calabria. E posibil să se fi stabilit în Ierusalim, poate chiar în mânăstirea Notre Dame de Sion.

Desigur, aceasta era doar o speculație, fără nici o confirmare documentară. Totuşi, în sprijinul acesteia au apărut, în scurt timp, dovezi suplimentare. Se ştie că Godfroi de Bouillon a plecat către *Țara Sfântă* fiind însoțit de un anturaj de personaje anonime, care îi serveau drept sfătuitori sau administratori – de fapt, de echivalentul unui stat major modern. Însă oastea sa nu era singura armată creştină care se îmbarca pentru Palestina. Mai existau nu mai puțin de încă trei, fiecare dintre acestea fiind condusă de câte un influent şi ilustru potentat occidental. Dacă cruciada urma să fie victorioasă, dacă Ierusalimul avea să fie cucerit, înființându-se astfel un nou regat, unul dintre cei patru comandanți urma să fie ales pentru a-l ocupa tronul. Iar Godfroi părea să fi ştiut dinainte că acela avea să fie el însuşi. Dintre toți patru, doar el a renunțat la fief-urile sale şi şi-a vândut toate bunurile, parcă declarând astfel că *Țara Sfântă* avea să-i fie domeniu până la sfârşitul zilelor sale.

În 1099, imediat după cucerirea Ierusalimului, o serie de personalităţi anonime s-au reunit într-un conclav secret. Nici o investigaţie istorică nu a reuşit să dezvăluie identitatea acestui grup – cu toate că Guillaume de Tyre, scriind cu trei sferturi de veac mai târziu, a menţionat că cel mai important dintre aceştia era *„un anumit episcop din Calabria*”.[69]

Dar scopul întrunirii este clar – trebuia ales regale Ierusalimului. Şi, în ciuda cererii insistente a contelui Raymond de Toulouse, misterioşii şi, evident, influenţii

---

[69] *William of Tyte, History of Deeds Done Beyond OieSea,* volumul I, pagina 380. Vezi de asemenea Runciman, *History of the Crusades,* volumul 1, pagina 292. Acelaşi episcop din Calabria era prietenul unui oarecare Arnuf, un cleric de rang inferior, care, cu ajutorul său, a fost apoi ales ca prim Patriarh romano-catolic al Ierusalimului!

În urma unei mai timpurii „*cruciade populare*” a supravieţuit o grupare ciudată, ai cărei membri, numiţi Tafuri, au căpătat o anumită notorietate atunci când o parte dintre ei au fost acuzaţi de canibalism de către emirul din Antiohia. Grupul avea propria sa „*academie*”, condusă de aşa-numitul rege Tafur. Cronicarii contemporani îl prezintă pe acesta drept un bărbat în preajma căruia chiar şi principii cruciaţi se purtau cu umilinţă şi respect. Se spune că Godfroi de Bouillon ar fi fost încoronat de acest rege Tafur. Mai mult decât atât, se pare că titulatura ar fi fost asociată cu persoana lui Petru Eremitul. Oare nu este posibil ca şi acest grup interior, şi regele, să fi fost reprezentanţii Calabriei? Dacă se schimbă o singură literă, Tafur devine o anagramă pentru *Artus,* un nume ritual. Pentru o scurtă prezentare a influenţei tafurilor se va vedea Cohn, N., *Pursuit of the Millenium (Ancheta Mileniului),* pagina 66 sq.

electori i-au oferit tronul lui Godfroy de Bouillon. Cu o modestie ce nu îi era caracteristică, acesta a refuzat titlul, acceptându-l în schimb pe cel de „*Apărător al Sfântului Mormânt*”. Cu alte cuvinte, era rege în toate privințele, dar nu şi cu numele. Însă, după moartea sa, în 1100, fratele său Baudoin nu a ezitat să accepte, deopotrivă, şi titlul respectiv.

S-ar putea oare ca misteriosul conclav care l-a ales pe Godfroi drept cârmuitor să fi fost alcătuit din călugării dispăruți din Orval – incluzându-l probabil şi pe *Petru Eremitul*, care, la vremea respectivă, se afla în *Țara Sfântă* şi se bucura de o considerabilă autoritate?

Şi ar fi posibil ca acest acelaşi conclav să fi ocupat mânăstirea de pe Muntele Sion? Pe scurt, s-ar putea ca cele trei aparent diferite grupuri de oameni – călugării din Orval, conclavul care l-a ales pe Godfroi şi ocupanții mânăstirii Notre Dame de Sion – să fi fost, de fapt, unul şi acelaşi? Ipoteza nu poate fi dovedită, dar nici nu poate fi respinsă fără a fi verificată. Iar dacă ar fi adevărată, ar atesta puterea *Ordinului din Sion* – o putere care include dreptul de a conferi tronuri regale.

MISTERUL CARE ÎNCONJOARĂ FONDAREA *ORDINULUI CAVALERII TEMPLIERI*

Textul din *Dossiers secrets* continuă referindu-se la Ordinul *Templului*. Sunt enumerați fondatorii acestuia, după cum urmează: „Hugues de Payen, Bisol St. Omer and Hugues, conte de Champagne, împreună cu anumiți membri ai *Ordinului din Sion*, André de Montbard, Archambaud de Saint-Aignan, Nivard de Montdidier, Gondemar şi Rossal”.[70]

Ne erau deja cunoscuți Hugues de Payen şi André de Montbard, unchiul Sfântului Bertrand. Ne era familiar şi Hugues, conte de Champagne – cel care a donat terenul necesar pentru mânăstirea Sfântului Bernard de la Claivaux, a devenit el însuşi templier în 1124 (jurându-i credință propriului său vasal), şi a primit de la episcopul de Chartres scrisoarea citată în capitolul 3. Însă, cu toate că legătura dintre Contele de Champagne şi templieri era bine cunoscută, până atunci nu mai întâlnisem nici o referire la calitatea sa de fondator al ordinului acestora. În *Dossiers secrets* aşa apare. Iar André de Montbard, unchiul obscur al Sfântului Bertrand, e de data aceasta trecut în rândul membrilor *Ordinului din Sion*; cu alte cuvinte, face parte dintr-un alt ordin, apărut înaintea celui al *Templului* şi care joacă un rol esențial în ceea ce priveşte înființarea acestuia.

---

[70] Lobineau, H., *Dossiers secrets,* planşa numărul 4.

Şi asta nu e tot. Conform textului din *Dossiers secrets*, în martie 1117, Baudouin I, „*care datora tronul său Sion-ului*”, a fost „*obligat*” să negocieze constituirea *Ordinului Templului* – pe situl Saint Leonard din Acra. Iar propriile noastre cercetări au scos la iveală faptul că acesta era, de fapt, unul dintre fief-urile *Ordinului din Sion*. Dar nu ne este clar de ce Baudouin ar fi trebuit să fie „*obligat*” să negocieze constituirea *Templului*. În limba franceză, s-a folosit un verb care sugerează existența unui anumit grad de constrângere, de impunere. Iar din *Dossiers secrets* reiese că presiunile veneau din partea *Ordinului din Sion* – căruia Baudouin „*îi datora tronul*”. În acest caz, respectivul ordin trebuie să fi fost o organizație extrem de influentă şi de puternică – o organizație care, după toate aparențele, putea nu numai oferi regate, ci şi sili regii să-i satisfacă cererile.

Dacă *Ordinul din Sion* era de fapt răspunzător pentru alegerea lui Godfroi de Bouillon, atunci Baudouin, fratele mai mic al acestuia, îşi „*datora*” într-adevăr tronul influenței acestei organizații. În plus, noi descoperisem deja dovezi indiscutabile că *Ordinul Templierilor* exista, cel puțin în formă embrionară, cu patru ani înainte de data oficială a fondării din 1118. În 1117 Baudouin era un om bolnav, a cărui moarte era practic iminentă. Este aşadar posibil ca templierii să fi fost activi, chiar dacă nu la întreaga lor capacitate, cu mult timp înainte de 1118 – în calitate de, să

spunem, braț înarmat sau administrativ al *Ordinului din Sion*, care îi găzduia în mânăstirea sa fortificată. Şi este la fel de posibil ca regele Baudouin, aflat pe patul de moarte, să fi fost obligat – de boală, de *Ordinul din Sion* sau de ambele – să le garanteze un statut oficial, să asigure constituirea ordinului lor şi să-l facă cunoscut.

În timpul cercetării al cărei obiect au fost templierii, am început deja să întrezărim o rețea de conexiuni complicate, derutante şi provocatoare, de indicii neclare, aparținând, probabil, unui proiect ambițios. Pe baza acestora, am formulat o ipoteză provizorie. Nu aveam de unde să ştim dacă aceasta era sau nu corectă, dar proiectul mai sus amintit a ieşit astfel şi mai mult în evidență. Iar noii am corelat fragmentele după cum urmează:

1) În ultima parte a secolului al unsprezecelea, apare în Ardeni un grup misterios de călugări din Calabria. Călugării sunt întâmpinați şi ocrotiți de mătuşa şi, în acelaşi timp, mama adoptivă a lui Godfroi de Bouillon, care le oferă pământuri în Orval.

2) Un membru al acestui grup este mentorul lui Godfroi şi co-inițiatorul Primei Cruciade.

3) Cu puțin înainte de 1108, călugării părăsesc ținutul şi dispar. Cu toate că destinația lor nu este consemnată nicăieri, este foarte posibil ca acesta să fi fost Ierusalimul.

Cert este că Petru Eremitul s-a îmbarcat pentru Ierusalim şi, cum el era unul dintre călugării din Orval, se poate presupune că întreaga sa confrerie i s-a alăturat ulterior.

4) În 1099, Ierusalimul este cucerit şi tronul acestuia îi este oferit lui Godfroi de către un conclav anonim – unul dintre capii acestuia fiind de origine calabriană, ca şi călugării din Orval.

5) Din porunca lui Godfroi, pe Muntele Sion este construită o mânăstire al cărei nume coincide cu al ordinului pe care îl adăposteşte – un ordin în care ar putea fi incluse persoanele care i-au oferit tronul.

6) În 1114, Cavalerii Templieri sunt deja activi, probabil ca o anexă militară a Ordinului din Sion; dar constituirea lor nu este negociată până în 1117, iar ei înşişi sunt oficial recunoscuţi abia în anul următor.

7) În 1115, Sfântul Bernard – membru al Ordinului Cistercian, aflat atunci în pragul unui colaps economic – se face remarcat drept un strălucit purtător de cuvânt al creştinătăţii. Şi până atunci nevoiaşii cistercieni se transformă rapid într-una din cele mai proeminente, influente şi bogate instituţii din Europa.

8) În 1131, Sfântul Bernard primeşte mânăstirea din Orval, care fusese abandonată, cu câţiva ani înainte, de călugării din Calabria. Orval devine reşedinţa Cistercienilor.

9) În acelaşi timp, anumite personaje enigmatice sunt într-o continua mişcare, când ajungând în centrul evenimentelor, când ieşind în afara acestora, parcă urzind o tapiţerie – într-o manieră parţial neclară. De exemplu, contele de Champagne donează terenul pentru mânăstirea din Clairvaux a Sfântului Bernard, îşi stabileşte reşedinţa la Troyes, de unde se vor răspîndi apoi legendele Graal-ului, şi, în 1114, intenţionează să li se alăture cavalerilor templieri – al căror prim mare maestru consemnat, Hugues de Payen, era oricum vasalul său.

10) André de Montbard – unchiul Sfântului Bernard şi prezumtiv membru al Ordinului din Sion – i se alătură lui Hugues de Payen pentru a fonda Ordinul Cavalerii Templieri. La scurt timp după aceea, cei doi fraţi ai săi îl urmează pe Sfântul Bernard la Clairvaux.

11) Sfântul Bernard începe să se ocupe, în mod entuziast, de crearea imaginii publice a templierilor şi contribuie la constituirea lor oficială şi la elaborarea regulamentului lor – care, în esenţă, coincide cu cel al Ordinului Cistercian, din care face parte el însuşi.

12) Aproximativ între 1115 şi 1140, atât cistercienii cât şi templierii încep să prospere, dobândind atât mari sume de bani cât şi terenuri.

Încă o dată, nu puteam decât să ne întrebăm dacă această multitudine de conexiuni complexe era într-adevăr doar o coincidență. Studiam oare o serie de persoane, evenimente şi fenomene între care nu exista, în fond, nici o legătură, dar care, din când în când, se suprapuneau şi îşi întretăiau absolut *„întâmplător”* drumurile? Sau ne confruntam cu ceva care nu era câtuşi de puțin întâmplător sau accidental? Aveam de-a face cu un anumit plan conceput şi construit de o anumită organizație? Şi ar fi fost posibil ca organizația să fie *Ordinul din Sion*?

S-ar fi putut ca acest ordin să se afle într-adevăr atât în spatele Sfântului Bernard cât şi în al *Cavalerilor Templieri*? Ar fi fost posibil ca şi unul, şi ceilalți, să fi acționat conform unei strategii meticulos elaborate?

LUDOVIC AL VII-LEA ŞI *PRIORIA DIN SION*

„Documentele Prioriei” nu furnizează nici o indicație referitoare la activitatea *Ordinului din Sion* între 1118 – anul fondării oficiale a templierilor – şi 1152. S-ar putea presupune că, în tot acest timp, sediul său a rămas în *Țara Sfântă*, în mânăstirea din afara Ierusalimului. Se afirmă apoi că, la întoarcerea din a Doua Cruciadă, Ludovic al VII-lea al Franței ar fi luat cu el nouăzeci şi cinci dintre membrii Ordinului. Nu ni se dă nici un indiciu legat de calitatea în

care ei l-ar fi putut escorta pe rege sau de motivul pentru care i-ar fi luat regele sub protecția sa. Dar, dacă *Ordinul din Sion* era într-adevăr puterea din spatele *Templului*, aceasta ar putea constitui o explicație – din moment ce Ludovic al VII-lea le era dator până peste cap templierilor, atât pentru bani cât şi pentru susținerea militară. În orice caz, *Ordinul din Sion*, creat de Godfroi de Bouillon cu o jumătate de secol mai devreme, şi-a stabilit – sau restabilit – în 1152, un punct de sprijin în Franța. Conform textului, şaizeci şi doi dintre membrii acestuia au fost instalați în „*încăpătoarea mânăstire*” Saint-Samson din Orléans, pe care regele Ludovic le-o donase. Alți şapte au fost, conform zvonurilor, încorporați în rândurile războinicilor din *Ordinul Templierilor*. Iar despre ceilalți douăzeci şi şase – împărțiți în două grupuri de câte treisprezece – se spune că s-au alăturat „*micii Priorii a Muntelui Sion-ului*”, aflată la Saint Jean le Blanc, la periferia Orléans-ului.[71]

În timp ce ne străduiam să autentificăm aceste afirmații, am descoperit dintr-odată că o puteam face fără efort. Hrisoavele prin care Ludovic al VII-lea a atestat instalarea *Ordinului din Sion* la Orléans încă există. Copii ale acestora au fost reproduse într-o serie de lucrări, iar originalele pot fi găsite în arhivele municipale din Orléans.

---

[71] *Ibid.*

În aceleaşi arhive este păstrată şi bula emisă de Papa Alexandru al III-lea în 1178, prin care posesiunile *Ordinului din Sion* şi-au primit confirmarea oficială. Posesiunile îi atestă bogăția, puterea şi influența. Printre ele se numără clădiri şi terenuri întinse în Picardia, în Franța (inclusiv Saint-Samson din Orléans), în Lombardia, Sicilia, Spania şi Calabria, ca şi, bineînțeles, un număr de locuri din *Țara Sfântă*, inclusiv Saint Leonard din Acra. De fapt, înainte de al Doilea Război Mondial, în arhivele din Orléans[72] existau nu mai puțin de douăzeci de documente care făceau referiri la *Ordinul de Sion*. Dar, în 1940, în tipul bombardamentelor asupra oraşului, au dispărut toate – în afară de trei.

„TĂIEREA ULMULUI" DIN GISORS

Dacă „*documentele Prioriei*" sunt demne de crezare, atunci 1188 a fost un an de o importanță crucială atât pentru Sion cât şi pentru *Cavalerii Templieri*. Cu puțin înainte, în 1187, Ierusalimul fusese pierdut, fiind recucerit de musulamani – mai ales din cauza pripelii şi nechibzuinței lui Gerard de Ridefort, marele maestru al *Templului*. Textul

---

[72] Arhivele din Loiret, seria D. 357, Vezi şi Rey, E.G., „Chartes... du Mont-Sion" („*Hărțile... muntelui Sionului*"), pagina 31 sq., şi Le Maire, *Histoire et Antiquitez (Istorie şi Antichitate),* partea a 2-a, capitolul XXVI, pagina 96 sq.

din *Dossiers secrets* este mult mai tăios. Nu se referă la pripeală şi nechibzuință, ci la „*trădare*” – un cuvânt într-adevăr foarte aspru. Nu se precizează în ce a constat „*trădarea*”. Dar se relatează că, urmare a acesteia, „*inițiații*” din Sion au fost nevoiți să revină în masă în Franța – probabil la Orléans. Din punct de vedere logic, afirmația este suficient de plauzibilă. Este evident că, atunci când Ierusalimul a recăzut în mâinile sarazinilor, acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu mânăstirea de pe Muntele Sion. Nu are de ce să fie surprinzător faptul că ocupanții acesteia, odată rămaşi fără baza lor din Țara Sfântă, şi-au căutat refugiul în Franța – unde deja exista o alta.

Se pare că evenimentele din 1187 – „*trădarea*” lui Gerard de Ridefort şi pierderea Ierusalimului – au precipitat o ruptură dezastruoasă între *Ordinul din Sion* şi *Ordinul Templului*. Nu este foarte clar de ce a trebuit să se întîmple aşa ceva, dar, conform acestor *Dossiers secrets*, în anul următor, în afacerile ambelor ordine a intervenit o schimbare decisivă. Se presupune că în 1188 a avut loc o separare oficială a celor două instituții. *Ordinul de Sion*, creatorul *Cavalerilor Templieri*, şi-a declinat orice răspundere legată de renumiții săi protejați. Cu alte cuvinte, „*părintele*” şi-a renegat official „*copilul*”. Se spune că ruptura ar fi fost însoțită de un ritual, de o anumită ceremonie. În *Dossiers secrets* şi în alte „*Documente ale Prioriei*” acesta este

menționată drept „*tăierea ulmului*” şi se pretinde că ar fi avut loc la Gisors.

Relatările sunt trunchiate şi enigmatice, dar atât istoria cât şi legenda confirmă faptul că, în 1188, la Gisors s-au petrecut lucruri extrem de ciudate, printre care şi tăierea unui ulm. În vecinătatea fortăreței se afla o pajişte numită Champ Sacre – Câmpia Sacră. Cronicarii din Evul Mediu susțin că locul era considerat sacru încă din epoca precreştină şi că, pe parcursul secolului al doisprezecelea, a fost ales să găzduiască numeroase întâlniri între regii Angliei şi ai Franței. În mijlocul acestei câmpii se înălța un ulm foarte bătrân. Iar în 1188, în timpul unei întrevederi a lui Henric al II-lea al Angliei cu Filip al II-lea al Franței, acel străvechi arbore a devenit, nu se ştie din ce motiv, obiectul unei dispute neaşteptate şi chiar sângeroase.

Conform uneia dintre înregistrările evenimentului, singurul loc umbros de pe Câmpia Sacră era cel oferit de bătrânul ulm. Se povesteşte că acesta avea peste opt sute de ani şi că trunchiul său era atât de gros încât nouă bărbați ținându-se de mâini abia reuşeau să-l cuprindă. Se presupune că Henric al II-lea şi suita sa se instalaseră la umbra acestui copac, lăsându-l pe regele Franței, care sosise mai târziu, sub arşița nemiloasă a soarelui. În a treia zi a negocierilor, când francezii au devenit irascibili din cauza căldurii, oştenii din ambele tabere s-au insultat

reciproc şi, pe lângă înjurături, din rândurile mercenarilor velşi ai lui Henric a pornit şi o săgeată. Incidentul a declanşat un atac masiv şi violent al francezilor, care erau mult mai numeroşi decât englezii. Cei din urmă şi-au căutat adăpost chiar între zidurile fortăreței, în timp de francezii înciudați se spune că ar fi tăiat copacul. După care, ofensat, Filip al II-lea s-a întors în val-vârtej la Paris, declarând sus şi tare că el nu venise la Gisors ca să joace rolul unui tăietor de lemne.

Povestea este caracterizată de simplitatea şi de pitorescul specific medievale şi se rezumă la o narare superficială a faptelor, desi printre rânduri se întrezăreşte ceva de o mai mare importanță – explicații şi motivații ce rămân neexplorate. Textul în sine pare aproape absurd – atât de absurd şi de apocrif ca şi, să spunem, istorisirile asociate cu înființarea Ordinului Jartierei. Totuşi, am găsit şi alte înregistrări care îl confirmă, chiar dacă nu toate detaliile coincid.

O altă cronică povesteşte că Filip l-ar fi anunțat pe Henric că intenționa să taie copacul. Se presupune că acesta din urmă ar fi ripostat consolidând trunchiul ulmului cu benzi de fier. A doua zi, francezii au pus mâna pe arme. Cinci escadroane, fiecare fiind comandat de câte un nobil de vază, s-au unit într-o falangă care s-a îndreptat către ulm, însoțită de prăştiaşi şi de dulgheri înarmați cu securi şi

ciocane. Se povesteşte că, la lupta care a urmat, a participat şi Richard Inimă de Leu, fiul cel mai vârstnic şi moştenitorul lui Henric, care, încercând să protejeze copacul, a făcut mare vărsare de sânge. Cu toate acestea, la sfârşitul zilei, stăpânii câmpului de luptă erau francezii, iar copacul fusese tăiat.

Această a doua relatare presupune ceva mai mult decât o gâlceavă neînsemnată şi o încăierare minoră. Este vorba aici de o luptă în toată puterea cuvântului, ceea ce implică un număr mare de participanți şi, probabil, foarte multe victime. Cu toate acestea, nici o biografie a lui Richard nu detaliază această întâmplare, căreia i se dă foarte puțină atenție.

Încă o dată, „*documentele Prioriei*” erau confirmate atât de istorie cât şi de legendă – cel puțin în ceea ce priveşte faptul că o dispută ciudată, legată de tăierea unui ulm, a avut loc la Gisors în 1188. Nu există nici o confirmare a conexiunii acestui eveniment cu *Cava-lerii Templieri* sau cu *Ordinul din Sion*. Pe de altă parte, relatările întâmplării sunt prea vagi, prea succinte, prea incomprehensibile, prea contradictorii pentru a fi considerate definitorii. Este extrem de probabil ca templierii să fi participat la dispută – Richard I era adesea întovărăşit de cavalerii *Templului* şi, mai mult decât atât, fortăreața

Gisors fusese încredințată ordinului lor cu treizeci de ani înaintea acestui incident.

Ținând cont de faptele relatate mai sus, putem afirma că este extrem de probabil, dacă nu aproape sigur, ca tăierea ulmului să însemne ceva mai mult – sau cu totul altceva – decât ceea ce relatează înregistrările păstrate pentru posteritate. Într-adevăr, faptele consemnate fiind extrem de bizare, nu ar fi surprinzător ca dincolo de ele să se ascundă altceva – ceva trecut cu vederea sau ceva ce niciodată nu a fost făcut public de către istorie.

Pe scurt, ceva pentru care înregistrările ajunse până la noi sunt doar nişte alegorii, sugerând şi, în acelaşi timp, ascunzînd o întâmplare de o mult mai mare importanță.

ORMUS

„*Documentele Prioriei*” susțin că, începând din 1188, *Cavalerii Templieri* au fost o organizație autonomă – nici nu s-au mai aflat sub autoritatea *Ordinului din Sion*, nici nu au mai acționat ca o anexă militară şi administrativă a acestuia. De atunci înainte au fost, în mod oficial, liberi să-şi urmărească propriile obiective şi scopuri, să-şi urmeze propria strategie de-a lungul răstimpului de mai bine de un veac care îi despărțea de crunta lor osândă din 1307.

Documentele menționează şi că, în acest timp, tot cu începere din 1188, *Ordinul din Sion* s-a ocupat de propria sa restructurare majoră din punct de vedere administrativ. Se specifică că, până în 1188, *Ordinul din Sion* şi Ordinul *Templului* aveau un acelaşi mare maestru. De exemplu, se pare Hugues de Payen şi Bertrand de Blancheford ar fi condus, simultan, ambele organizații. Însă se afirmă că, după „tăierea ulmului” din 1188, *Ordinul de Sion* a început să-şi aleagă proprii săi mari maeştri, care nu mai aveau nici o legătură cu Templul. Conform *„documentelor Prioriei”*, primul dintre aceştia a fost Jean de Gisors.

Se menționează şi faptul că, în 1188, *Ordinul de Sion* şi-a schimbat şi numele, adoptându-l pe cel care, după cum se spune, este valabil şi în prezent – *Prioria din Sion*. A fost de asemenea adoptat, ca un fel de subtitlu, curiosul nume „*Ormus*”. Se presupune că acesta ar fi fost folosit până în 1306 – cu un an înaintea arestării templierilor francezi.

Simbolul pentru „*Ormus*” era „*c* „. Este vorba de un fel de acrostih sau anagramă, care combină cuvinte cheie şi simboluri. *Ours* înseamnă urs în limba franceză – *Ursus* în latină, ceea ce reprezintă, după cum am înțeles ulterior, o evocare al lui Dagobert al II-lea şi a dinastiei merovingienilor. *Orme* este cuvântul franțuzesc pentru ulm. *Or* înseamnă, desigur, aur. Iar „*M*” care formează cadrul care include celelalte litere, este nu numai un „*M*”, ci şi simbolul

astrologic al Fecioarei – Notre Dame (Madona), în limbajul iconografiei Evului Mediu.

Cercetările noastre nu au scos la iveală nici o referință la vreun ordin sau la vreo instituție medievală care ar fi purtat numele „*Ormus*". În acest caz, nu am găsit nici o dovadă care să susțină relatarea din *Dossiers secrets* şi nici măcar vreun fapt tangențial care să pledeze în favoarea veridicității acesteia. Pe de altă parte, *Ormus* apare în alte două contexte – absolut diferite. Este prezent în doctrina lui Zoroastru şi în textele gnostice, fiind sinonim cu principiul luminii. Şi iese din nou în evidență printre revendicările legate de descendență ale francmasoneriei de la sfârşitul secolului al optsprezecelea. Conform învățăturilor masonice, *Ormus* era numele unui înțelept egiptean – un mistic din Alexandria, adept al gnosticismului. Se presupune că acesta ar fi trăit în primii ani ai epocii creştine.

În anul 46 d.Hr., el şi şase dintre adepții lui au fost convertiți la o formă de creştinism de către un discipol al lui Iisus – Sfântul Marcu, conform majorității relatărilor. Se spune că rezultatul acestei convertiri ar fi fost o nouă sectă sau un nou ordin, care a îmbinat ideile creştinismului timpuriu cu învățăturile unei mai vechi şcoli de mistere. Din câte ştim noi, această poveste nu poate fi autentificată.

Dar, în acelaşi timp, este cu siguranță plauzibilă. În primul secol al erei noastre, Alexandria era o adevărată

răsadniță de activități mistice, un creuzet în care doctrinele iudaică, mithraică, zoroastriană, pitagoreană, hermetică şi neoplatonică suprasaturau aerul şi se combinau cu nenumărate altele. Iar propovăduitorii – de toate tipurile imaginabile – mişunau; nu ar fi fost surprinzător ca unul dintre aceştia să adopte un nume care implica principiul luminii.

Conform tradiției masonice, se spune că, în anul 46 d.Hr., *Ormus* ar fi ales, pentru abia constituitul său „*ordin de inițiați*", un simbol specific de identificare – o cruce roşie sau trandafirie. Este recunoscut faptul că, ulterior, un ecou al crucii roşii s-a regăsit în blazonul cavalerilor templieri, dar sensul textului din *Dossiers secrets* şi din alte „*documente ale Prioriei*" este cât se poate de limpede. S-a intenționat ca, prin *Ormus*, să se înțeleagă originea aşa-numitei Roza-Cruce sau a Rozicrucienilor. Şi se mai spune că, în 1188, *Prioria din Sion* ar mai fi adoptat, pe lângă *Ormus*, şi un al doilea subtitlu. Acesta ar fi fost *L'Ordre de la Rose-Croix Veritas* (*Ordinul Adevărului Roza-Crucii*).

În acest punct, am avut senzația că ne aflam pe un teritoriu îndoielnic, iar textul din „*documentele Prioriei*" a început să ni se pară cât se poate de suspect. Ne erau familiare pretențiile rozi-crucienilor contemporani din California şi ale altor organizații contemporane care fabricau, pentru ele însele, o descendență pierdută în

cețurile antichității şi care includea majoritatea personalităților din istoria omenirii. Un „*Ordin al Roza-Crucii*” datând din 1188 ni se părea contrafăcut în egală măsură.

După cum a demonstrat, în mod convingător, Frances Yates, nu se cunoaşte nici o înregistrare a vreunor „*Rozicrucieni*” (cel puțin nu sub acest nume) care să fi fost făcută înainte de primii ani ai secolului al şaptesprezecelea – sau poate de ultimii ani ai celui de-al şaisprezecelea.[73] Mitul care înconjoară acest ordin legendary datează, cu aproximație, din 1605 şi a început să ia avânt cu un deceniu mai târziu, odată cu publicarea a trei broşuri incendiare.

Acestea au apărut în 1614, 1615 şi, respectiv, în 1616, anunțînd existența unei fraternități sau confrerii de *„inițiați”* ai misterelor, chipurile fondată de un oarecare Christian Rosenkreuz – care, se specifica, se născuse în 1378 şi murise, la venerabila vârstă de 106 de ani, în 1484. Christian Rosenkreuz şi confreria sa secretă sunt în prezent recunoscuți drept născociri – o farsă pusă la cale cu un scop pe care nimeni nu a reuşit încă să-l explice în mod satisfăcător, desi a avut unele repercusiuni politice în epoca respectivă. Mai mult, autorul uneia dintre cele trei broşuri,

---

[73] Yates, *Rosicrucian Enligtement (Iluminarea rozicruciană).*

renumita *Die Chymische Hochzeit des Christian Rosencreuz (Nunta chimică a lui Christian Rosenkreuz),* apărută în 1616, este acum cunoscut. Este vorba de Johann Valentin Andréea, un scriitor şi teolog german care a trăit în Wurttemberg şi care a recunoscut că a scris *Die Chymische Hochzeit des Christian Rosencreuz* ca pe un „*ludibrium*" – o „*glumă*" sau, mai degrabă, o „*comedie*", în sensul pe care Dante şi Balzac i-l dau cuvântului. Avem motive să credem că tot Andréa sau unul dintre colaboratorii săi a scris şi celelalte două broşuri *„rozicruciene"*. Şi aceasta este sursa din care provine *„rozicrucianismul"*, aşa cum a evoluat şi aşa cum este perceput în zilele noastre.

Totuşi, dacă „*documentele Prioriei*" ar fi corecte, ar trebui să reconsiderăm cele de mai sus, să le privim ca pe ceva diferit de o simplă farsă din secolul al şaptesprezecelea. Ar trebui să acceptăm că a existat într-adevăr un ordin sau o societate secretă, o frăție sau o confrerie clandestină autentică. Aceasta s-ar putea să nu fi fost în întregime, sau nu chiar în primul rând, mistică. Este posibil, la fel de bine, să fi fost, în mare măsură, politică. Dar ar trebui să fi existat cu patru sute douăzeci şi cinci de ani înainte ca numele să-i fie făcut public şi cu două secole înainte ca presupusul ei fondator să se fi născut.

Încă o dată, nu am găsit nici o dovadă substanțială. Cu siguranță, trandafirul a fost un simbol mistic din timpuri

imemorabile, aflat în vogă, în mod special, în Evul Mediu – de pildă, în populara *Romance of the Rose (Romanța rozei)* de Jean de Meung sau în *Paradiso (Paradisul)*, de Dante. Iar crucea roşie, era, de asemenea, un motiv simbolic tradițional. Şi nu numai pe blazonul *Cavalerilor Templieri*. Ulterior, a devenit crucea Sfântului Gheorghe şi, astfel, a fost adoptată de *Ordinul Jartierei* – creat cam la treizeci de ani după căderea templierilor. Însă, în ciuda faptului că trandafirii şi crucile roşii abundă ca motive simbolice, nu există nici o dovadă a existenței unei instituții sau a unui ordin şi, cu atât mai puțin, a unei societăți secrete.

Pe de altă parte, Frances Yates susține că au existat societăți secrete care au acționat cu mult timp înainte de „*rozicrucienii*” din secolul al şaptesprezecelea – şi că aceste societăți timpurii erau, de fapt, *„rozicruciene”* ca politică şi ca orientare filozofică, dacă nu neapărat ca nume.[74]

Astfel, într-o discuție pe care am purtat-o cu unul dintre documentariştii noştri, ea la descris pe Leonardo ca pe un „*rozicrucian*” – folosind termenul ca pe o metaforă, cu intenția de a-i defini scara de valori şi atitudinile. Dar asta

---

[74] Vezi, de exemplu, Yates, *Giordano Bruno,* pagina 312 sq., şi Yates, *OccultPhilosophy (Psihologie Ocultă),* pagina 38. În ambele lucrări, Frances Yates studiază modul de transmitere al doctrinei hermeneutice şi societățile secrete care s-au dezvoltat în jurul principalelor personalități implicate.

nu e tot. În 1629, când interesul stârnit de *rozicrucieni* în Europa atinsese apogeul, un bărbat numit Robert Denyau, paroh în Gisors, a alcătuit o istorie completă a fortăreței şi a familiei Gisors. În manuscrisul său, Denyau afirmă, în mod explicit, că *Roza-Cruce* a fost fondată în 1188 de Jean de Gisors. Cu alte cuvinte, această scriere din secolul al şaptesprezecelea confirmă, cuvânt cu cuvânt, afirmațiile din „*documentele Prioriei*". Indiscutabil, redactarea manuscrisului lui Denyau a avut loc cu patru secole şi jumătate mai târziu decât faptul relatat. Dar el constituie o mărturie de foarte mare însemnătate. Iar faptul că provine din Gisors îl face cu atât mai important.[75]

Am fost lăsați fără dovezi, doar cu ipoteze posibile. Dar până în acel moment, din toate punctele de vedere, „*documentele Prioriei*" se dovediseră uimitor de exacte. Ar fi fost o nebunie să le aruncăm din mâinile noastre. Nu eram pregătiți să le acceptăm orbeşte, fără să punem întrebări. Dar ne simțeam obligați să le luăm în considerație.

---

[75] Deținem această informație din surse ale „Prioriei". Am văzut manuscrisul în cauză la biblioteca din Rouen – *Histoire polytique de Gisors et du pays de Vulesain (Istoria politică a comitatului Gisors şi a ținuturilor lui Vulesain),* de Robert Denyau, 1629 (Colecția Montbert 219, V 14a). Dar au apărut mari dificultăți legate de verificarea informațiilor. Dintre cele 575 de pagini scrise de mână, majoritatea sunt abia lizibile, în timp ce altele au fost tăiate sau prezintă lipsuri şi ştersături. Doar *Calendarium Martyrology (Calendarul martirilor)* se poate citi cu uşurință.

PRIORIA DIN ORLEANS

Pe lângă afirmațiile pompoase, „*documentele Prioriei*" oferă și informații de alt tip, amănunte aparent atât de triviale și de neînsemnate încât semnificația lor ne-a derutat. Pe de altă parte, totala lor lipsă de importanță pleda în favoarea veridicității lor. Pur și simplu, născocirea unor detalii atât de minore era lipsită de sens. În plus, erau destul de multe cele a căror autenticitate chiar putea fi confirmată.

Astfel, de exemplu, se spune că Girard, abate al „*micii priorii*" din Orléans între 1239 și 1244, ar fi cedat cavalerilor teutoni o porțiune de teren din Acra. Nu este limpede de ce trebuia făcută această mențiune, dar ea poate fi cu siguranță dovedită. Hrisovul original există, datează din 1239 și poartă semnătura lui Girard.

Ne sunt oferite informații similare, mult mai semnificative, despre un abate numit Adam, care a condus aceeași „*mică priorie*" din Orléans în anul 1281. Conform *„documentelor Prioriei"*, Adam a cedat un teren de lângă Orval călugărilor care ocupau atunci abația aflată acolo – cistercienii, care se mutaseră în acel loc sub oblăduirea Sfântului Bernard, cu un secol și jumătate înainte. Nu am putut găsi dovezi scrise referitoare la respectiva tranzacție,

dar ea pare suficient de plauzibilă – există hrisoave care atestă multe alte operațiuni de aceeaşi natură. Ceea ce o face pe aceasta demnă de interes este, bineînțeles, reintrarea în scenă a Orval-ului, pe care l-am mai întâlnit în timpul cercetărilor noastre anterioare. În plus, se pare că terenul în cauză prezenta o importanță deosebită, pentru că „*documentele Prioriei*” ne relatează că, prin această donație, Adam şi-a atras mânia confreriei din Sion, într-o asemenea măsură încât se pare că a fost silit să renunțe la poziția sa. Aflăm din *Dossiers secrets* că actul său de abdicare a fost girat oficial de Thomas de Sainville, marele maestru al Ordinului Sfântului Lazăr.

Se spune că, imediat după aceea, Adam ar fi plecat la Acra, că apoi ar fi fugit din cetate când aceasta a căzut în mâinile mahomedanilor şi că ar fi murit în Sicilia în 1291.

Nici de această dată nu am putut găsi actul original de abdicare. Dar Thomas de Sainville era mare maestru al Ordinului Sfântului Lazăr în 1281, iar cartierul general al acestui ordin se afla lângă Orléans – unde se spune că ar fi avut loc abdicarea lui Adam. Şi nu există dubii asupra plecării acestuia din urmă la Acra. Două declarații şi două scrisori au fost într-adevăr semnate de el de acolo, prima fiind datată august 1281[76], iar cealaltă martie 1289.[77]

[76] Rohrich, *Regesta,* pagina 375, numărul 1440.

„*CAPUL*” TEMPLIERILOR

Conform *„documentelor Prioriei”*, *Prioria din Sion* nu era, în adevăratul sens al cuvântului, o perpetuare sau o extensie a *Ordinului Templului*. Dimpotrivă, textul subliniază în repetate rânduri că separarea celor două ordine a avut loc odată cu „*tăierea ulmului*”, în 1188. Totuşi, este clar că, între cele două, au continuat să existe anumite relaţii şi *„în 1307, Guillaume de Gisors a primit, din partea Ordinului Templului, capul de aur, Caput LVIII c”*.[78]

Cercetările întreprinse asupra templierilor ne familiarizaseră deja cu acest cap misterios. Totuşi, ideea a-l lega pe acesta de Sion şi de, după toate aparenţele, importanta familie de Gisors, ne-a atras atenţia ca fiind dubioasă – era ca şi cum „*documentele Prioriei*” s-ar fi străduit să facă conexiuni redutabile şi sugestive. Cu toate acestea, tocmai de această dată am descoperit confirmarea cea mai solidă şi cea mai şocantă. Este vorba de următorul fragment din înregistrările oficiale ale Inchiziţiei:

„După arestări, paznicul şi administratorul bunurilor Templului din Paris a fost un om al regelui, pe numele său

---

[77] Bruel, *Charles d'Adam,* p. 1 sq.

[78] Lobineau, H., *Dossiers Secrets,* planşa nr. 4.

Guillaume Pidoye. La data de 11 mai 1308, acesta a declarat, în fața inchizitorilor, că, la vremea arestării cavalerilor templieri, lui, confratelui său Guillaume de Gisors şi unui oarecare Rayner Bourdon li se ordonase să înfățişeze Inchiziției toate chipurile de metal sau de lemn pe care le găsiseră. Printre bunurile Templului, ei descoperiseră un imens cap de argint aurit... imaginea unei femei, pe care Guillaume l-a înfățişat inchizitorilor la data de 11 mai. Capul purta o etichetă, „*CAPUT LVIII c*".[79]

Dacă respectivul cap continua să ne deruteze, contextul în care apărea Guillaume de Gisors ne dezorienta în aceeaşi măsură. În mod explicit, era menționat în calitate de confrate al lui Pidoye, unul din oamenii regelui Filip. Cu alte cuvinte, el, ca şi Filip, părea să le fi fost ostil templierilor şi să fi participat la atacul împotriva lor. Însă, conform *„documentelor Prioriei"*, Guillaume era, la timpul respectiv, marele maestru al acesteia. Se putea trage de aici concluzia că *Sion-ul* a susținut acțiunea lui Filip împotriva *Templului*, poate chiar a participat la ea? Există anumite „*documente ale Prioriei*" care sugerează că aşa trebuie să se fi petrecut lucrurile – că *Sion-ul*, într-un mod neprecizat, a autorizat şi a condus dizolvarea protejaților săi nesupuşi. Pe de altă parte, aceleaşi documente sugerează că, în ultimele

[79] Oursel, *Le Proces des Templiers,* p. 208.

zile ale ordinului lor, cel puţin anumiţi templieri s-au bucurat de un fel de protecţie paternală din partea *Sion-ului*. Dacă acesta este adevărul, este foarte posibil ca Guillaume de Gisors să fi avut rolul unui „*agent dublu*". S-ar putea ca lui să i se fi datorat divulgarea planurilor lui Filip, ca acesta să fi fost modul în care templierii au fost avertizaţi de maşinaţiunile regelui împotriva lor.

Dacă, după ruptura oficială din 1188, *Sion-ul* a continuat, de fapt, să exercite un control clandestin asupra afacerilor *Templului*, Guillaume de Gisors s-ar putea să fi fost, într-o anumită măsură, responsabil de distrugerea meticuloasă a documentelor Ordinului – şi de inexplicabila dispariţie a tezaurului acestuia.

MARII MAEŞTRI AI TEMPLIERILOR

Pe lângă informaţiile incomplete menţionate anterior, textul din *Dossiers secrets* mai cuprinde trei liste cu nume. Dintre acestea, prima este destul de lipsită de complicaţii – este cea mai lipsită de interes şi cea care generează cele mai puţine controverse şi întrebări, fiind pur şi simplu o listă a abaţilor care au fost în fruntea domeniilor *Sion-ului* din Palestina între anii 1152 şi 1281. Cercetările noastre i-au confirmat veridicitatea; am regăsit-o în alte docu-mente, care nu au nici o legătură cu *Dossiers secrets* şi care provin

din surse accesibile şi de necontestat.[80] Aceste alte liste coincid cu cele care fac obiectul cercetării noastre, cu excepția a două nume care, în primele, lipsesc. Aşadar, în cazul acesta, „*documentele Prioriei*” nu numai că nu vin în contradicție cu istoria acceptată, dar sunt şi mai comprehensive,completînd anumite lacune.

---

80 Rey, E.-G., *„Chartes... du Mont-Sion”,* pagina 34 sq.

Jean de Gisors	1188–1220
Marie de Saint-Clair	1220–1266
Guillaume de Gisors	1266–1307
Edouard de Bar	1307–1336
Jeanne de Bar	1336–1351
Jean de Saint-Clair	1351–1366
Blanche d'Evreux	1366–1398
Nicolas Flamel	1398–1418
René d'Anjou	1418–1480
Iolande de Bar	1480–1483
Sandro Filipepi	1483–1510
Leonardo da Vinci	1510–1519
Connétable de Bourbon	1519–1527
Ferdinand de Gonzague	1527–1575
Louis de Nevers	1575–1595
Robert Fludd	1595–1637
J. Valentin Andrea	1637–1654
Robert Boyle	1654–1691
Isaac Newton	1691–1727
Charles Radclyffe	1727–1746
Charles de Lorraine	1746–1780
Maximilian de Lorraine	1780–1801
Charles Nodier	1801–1844
Victor Hugo	1844–1885
Claude Debussy	1885–1918
Jean Cocteau	1918–[1]

Fig.6 Lista marilor maeştrii templieri

A doua listă din *Dossiers secrets* este aceea a marilor maeştri ai *Cavalerilor Templieri*, din 1118 până în 1190 – cu alte cuvinte, de la înfiinţarea ordinului şi până la despărţirea de Sion şi la „*tăierea ulm-ului*" din Gisors. La prima vedere, nici aceasta nu părea neobişnuită sau ciudată. Dar, când am comparat-o cu altele – de exemplu, cu cele menţionate de istoricii consacraţi preocupaţi de templieri – am descoperit imediat anumite discrepanţe cât se poate de evidente.

Conform, practic, tuturor celorlalte liste, între anii 1118 şi 1190, au existat zece mari maeştri. Însă pe lista din *Dossiers secrets* figurează numai opt. Pe majoritatea celorlalte liste, André de Montbard – unchiul Sfântului Bernard – apare nu doar drept cofondatorul Ordinului, ci şi ca marele său maestru, în perioada 1153-1156. Din *Dossiers secrets*, rezultă că nu a fost mare maestru niciodată, dar, în întreaga sa carieră, a acţionat din culise ca şi cum funcţia i-ar fi aparţinut. De asemenea, multe dintre celelalte liste îl menţionează pe Bertrand de Blanchefort ca fiind al şaselea mare maestru al *Templului*, care i-ar fi succedat, în 1156, lui André de Montbard. Însă în *Dossiers secrets* figurează nu ca al şaselea, ci ca al patrulea, fiind investit în 1153. Mai existau şi alte astfel de discrepanţe şi contradicţii, despre care nu ştiam ce să

credem, nu ne dădeam seama cât, de multă importanță ar fi trebuit să le acordăm. Ar fi trebuit să considerăm lista din *Dossiers secrets* ca fiind inexactă pentru simplul motiv că nu coincidea cu cele întocmite de istoricii consacrați?

Trebuie subliniat faptul că nu există nici o listă oficială sau definitive a marilor maeştri ai *Templului*. Nimic de acest gen nu a fost păstrat pentru posteritate. Înregistrările făcute de Templu au fost distruse sau au dispărut, iar cea mai timpurie redactare a listei marilor maeştri ai ordinului a fost făcută în 1342 – la treizeci de ani după ce acesta fusese desființat şi la două sute douăzeci şi cinci de ani de la data înființării sale. Ca urmare, istoricii care au întocmit astfel de liste s-au bazat pe cronici contemporane ordinului – întocmite de oameni care, scriind, de exemplu, în 1170, făceau în treacăt aluzie la o anumită persoană care avea în acel timp calitatea de maestru sau de mare maestru al *Templului*. Iar dovezi suplimentare pot fi obținute examinînd documente şi hrisoave din epocă, în care un anumit templier adăuga semnăturii sale un titlu anume. De aceea nu trebuie să ne mire faptul că listele marilor maeştri şi ale perioadelor în care aceştia au deținut funcția generează incertitudine şi confuzie. Şi nu avem de ce să fim surprinşi de deosebirile dintre listele întocmite de diverşi autori, deosebiri uneori radicale de la o relatare la alta.

Cu toate acestea, existau anumite detalii cruciale – precum acelea mai sus menționate – în privința cărora „*documentele Prioriei*” aveau abateri semnificative față de toate celelalte surse. Nu puteam, aşadar, ignora aceste abateri. Era necesar să descoperim, în măsura în care acest lucru ne stătea în puteri, dacă lista din *Dossiers secrets* nu dădea dovadă de neglijență, sau de ignoranță, sau de amândouă deopotrivă; sau, dimpotrivă, dacă nu cumva această listă era aceea adevărată, bazată pe informații „*din interior*”, inaccesibile pentru istorici. Dacă Sion-ul crease *Cavalerii Templieri* şi dacă acelaşi Sion (sau cel puțin documentele sale) supraviețuise până în prezent era rezonabil să presupunem că era singurul cunoscător al unor amănunte care, fireşte, nu se regăseau nicăieri altundeva.

Majoritatea discrepanțelor dintre lista aflată în *Dossiers secrets* şi cele provenind din alte surse pot fi explicate cu extrem de multă uşurință. În acest moment, nu este cazul să examinăm fiecare dintre aceste nepotriviri pentru a o justifica. Un singur exemplu ar trebui să fie suficient pentru a demonstra cum şi de ce au apărut respectivele neconcordanțe. În afară de marele maestru, Templul avea o multitudine de maeştri locali – unul pentru Anglia, unul pentru Normandia, unul pentru Aquitania, pe scurt, câte unul pentru fiecare teritoriu pe care se aflau domeniile sale. De asemenea, exista un maestru al întregii

Europe şi, după toate aparențele, unul al tuturor mărilor. În documente şi hrisoave, aceşti maeştri locali şi regionali ar fi trebuit să semneze întotdeauna ca „*Magister Templi*” – maestru al *Templului*. Iar, în majoritatea cazurilor, marele maestru – din modestie, neglijență, nepăsare sau din grabă – ar fi putut de asemenea să semneze doar ca „*Magister Templi*”. Cu alte cuvinte, André de Montbard, maestrul regional al Ierusalimului, ar fi putut avea, adăugat semnăturii sale de pe un hrisov, acelaşi titlu ca şi marele maestru, Bertrand de Blanchefort.

De aceea nu este greu să înțelegem cum ar fi fost posibil ca un istoric, lucrând doar cu unul sau două documente şi a fără apela la o verificare încrucişată a referințelor utilizate, să interpreteze greşit, din cauza grabei, statutul lui André de Montbard în cadrul ordinului. Ca urmare a acestui tip de erori, multe liste ale marilor maeştri ai templierilor îl includ pe Everard des Barres. Însă, conform regulamentelor *Templului*, marele maestru trebuia să fie ales la Ierusalim, de către un consiliu de canonici, şi tot în Ierusalim îşi avea şi reşedința. Cercetările noastre au demonstrat că Everard des Barres era un maestru regional, ales în Franța şi avându-şi reşedința în aceeaşi țară, care nu a pus piciorul în *Țara Sfântă* decât mult mai târziu. Pe această bază, putea fi exclus de pe lista marilor maeştri – aşa cum se procedase în *Dossiers secrets*. Era o problemă

subtilă, specific academică, în cazul căreia „*documentele Prioriei*” dădeau dovadă de o minuțioasă corectitudine şi de o precizie despre n-am fi crezut că puteau fi transpuse în realitate.

Am petrecut mai mult de un an examinînd şi comparând diverse liste cu marii maeştri templieri. Am consultat toate lucrările dedicate ordinului, în franceză, engleză şi germană, după care am verificat şi sursele documentare ale acestora. Am studiat cronicile timpului – precum aceea a lui Guillaume de Tyre – şi alte înregistrări din aceeaşi perioadă. Am cercetat toate hrisoavele pe care le-am putut găsi şi am obținut informații complete legate de toate cele despre care se ştia că încă mai există. Am comparat semnatarii şi titlurile de pe numeroase proclamații, edicte, acte şi alte documente ale templierilor. Ca rezultat al acestor cercetări exhaustive, a devenit evident faptul că lista din *Dossiers secrets* era mult mai corectă decât oricare alta – nu numai în ceea ce priveşte identitatea marilor maeştri cât în privința datelor între care şi-au deținut funcția. Dacă exista într-adevăr o listă definitivă a marilor maeştri ai *Templului*, aceasta era în *Dossiers secrets*.[81]

---

[81] Considerăm că este bine-venită o comparare a listelor marilor maeştri ai Cavalerilor Templieri.

Lista întocmită de Henry Lobineau, *Dossiers secrets:*

Hugues de Payen, 1118-1131
Robert de Bourgogne, 1131-1150
Bernard de Tremblay, 1150-1153
Bertrand de Blancafort, 1153-1170
Janfeders Fulcherine, 1170-1171 (Gaufridus Fulcherius/Geoffroy Foucher)
Fransois Othon de St. Armand, 1171-1179
Theodore de Glaise, 1179-1184 (Theodoricus/Terricus)
Francois Gerard de Ridefort, 1184-1190

Lista întocmită de un istoric modern – Seward, *Monks of War,* pagina 306:

Hugues de Payen, 1118-1136
Robert de Craon, 1136-1146
Everard des B arres, 1146-1152
Bernard de Tremelai, 1152-1153
André de Montbard, 1153-1156
Bertrand de Blanquefort, 1156-1169
Philippe de Milly, 1169-1170
Arnold de Torroge, 1179-1185
Gerard de Ridefort, 1185-1191.

Este demn de a fi menționat un fapt care pledează în favoarea listei întocmite de Priorie, luându-l drept exemplu pe primul mare maestru. Datele atribuite morții lui Hugues de Payen nu coincid. Pe lista Prioriei apare anul 1131, în timp ce pe lista istoricului modem găsim 1136. Această ultimă dată nu poate fi dovedită şi, de fapt, se poate chiar observa că este eronată. Anul 1136 apare *mL'Art de verifier Ies dates (Arta verificăm datelor),* volumul 5 (Paris, 1818), pagina 338, iar ziua de 24 mai a fost menționată, ca dată exactă a morții, în secolul treisprezece, în *Obituaire de la commanderie... de Reims* (vezi Barthelemy, pagina 321). Însă acest document timpuriu nu specifică şi anul încetării din viață. De aceea istoricii sunt nevoiți să se orienteze după documentele purtând semnătura lui Hugues *de* Payen care i-au supraviețuit. Acestea indică că, de fapt, Hugues a murit în 1131 sau la scurt timp după aceea, în Albon, *Cartulaire general,* sunt enumerate o serie de hrisoave care au fost semnate de primul mare maestru, care îşi folosea numele întreg, cel mai adesea sub forma *Hugo de Pagano.*

Corectitudinea respectivei liste nu este importantă doar în sine. Implicațiile sale sunt mult mai largi. Fără îndoială, o astfel de listă ar fi putut fi redactată de un cercetător extrem de meticulos, dar efortul său ar fi fost enorm. Ni s-a părut mult mai plauzibilă concluzia că acuratețea listei atesta deținerea unor informații confidențiale sau „*din interior*” – până atunci inaccesibile istoricilor.

Indiferent dacă această concluzie era sau nu corectă, noi eram confruntați cu un fapt indiscutabil – cineva reuşise, cumva, să aibă acces la o listă mult mai corectă decât oricare alta. Iar după ce această listă – în ciuda

---

Ultimul act pe care şi-a pus semnătura este datat 1130 (Albon, *Cartulaire general,* pagina 23 sq.). S-ar putea trage concluzia că a murit după această dată, dar înainte de 1133, anul în care a fost redactat un hrisov care îl menționează, fără a-i purta semnătura, pe *Hugoni, magistro militam... Templi* (Albon, *Cartulaire general,* pagina 42). Cu toate că documentul i-a fost, în general, atribuit lui Hugues de Payen, pare mult mai probabil să se refere, de fapt, la Hugues Rigaud, care figurează în multe alte acte reproduse de d'Albon şi despre care se crede acum că ar fi fost, în realitate, un simplu maestru al Sfântului Mormânt şi al Templului sau doar al Templului din Ierusalim, din 1130 până în 1133. Vezi Gerard şi Magnou, *Cartulaire,* pagina XXXVIII. Aşadar, versiunea Prioriei apare ca având faptele de partea sa. Trebuie, de asemenea, avut în vedere faptul că William of Tyre nu i-a inclus niciodată pe Everard de B arres sau pe André de Montbard în lista marilor maeştri ai Cavalerilor Templieri – aşa cum au făcut-o istoricii care i-au urmat, pornind de la o bază mult mai îndoielnică.

diferențelor față de celelalte, acceptate pe o scară mai largă – își dovedise atât de frecvent acuratețea, credibilitatea *„documentelor Prioriei”*, în ansamblul lor, sporise în mod considerabil. Dacă se putuse demonstra că *Dossiers secrets* erau demne de încredere din acest punct de vedere, erau ceva mai puține motive de a ne îndoi de ele în alte privințe.

O astfel de asigurare era atât oportună cât și necesară. În lipsa ei, ar fi fost foarte posibil să respingem, fără ezitare, cea de-a treia listă – cea a marilor maeștri ai *Prioriei din Sion*. Pentru că această a treia listă, chiar și în urma unei examinări fugare, părea absurdă.

CAPITOLUL 6

MARII MAEȘTRI ȘI RÂUL SUBTERAN

În *Dossiers secrets*,[82] următoarele personalități sunt enumerate în calitate de mari maeștri succesivi ai *Prioriei din Sion* – sau, ca să folosim un termen oficial, de „*Nautonnier*”, ceea ce, în franceza veche, însemna „*navigator*” sau „*cârmuitor*”: Jean de Gisors 1188-1220, Marie de Saint-Clair 1220-1266, Guillaume de Gisors 1266-1307, Edouard de Bar 1307-1336, Jeanne de Bar 1336-1351, Jean de

---

[82] Lobineau, H., *Dossiers secrets,* planșa numărul 4, Ordinul din Sion.

Saint-Clair 1351-1366, Blanche d'Evreux 1366-1398, Nicolas Flamel 1398-1418, René d'Anjou 1418-1480, Iolande de Bar 1480-1483, Sandro Filipepi 1483-1510, Leonardo da Vinci 1510-1519, Conetabilul de Bourbon 1519-1527, Ferdinand de Gonzague 1527-1575, Louis de Nevers 1575-1595, Robert Fludd 1595-1637, J. Valentin Andréa 1637-1654, Robert Boyle 1654-1691, Isaac Newton 1691-1727, Charles Radclyffe, Charles de Lorena, Maximilian de Lorena, Charles Nodier, Victor Hugo, Claude Debussy, Jean Cocteau.

La început, am privit tabelul cu scepticism. Pe de-o parte, conţinea o serie de nume pe care oricine se aşteaptă să le descopere pe o astfel de listă – numele unor personalităţi binecunoscute, de obicei asociate cu „*ocultismul*" şi „*ezoterismul*". Pe de altă parte, cuprin-dea şi altele, la fel de ilustre, dar puţin probabile – aparţinând unor oameni greu de imaginat în postura de conducători ai unei societăţi secrete. În acelaşi timp, multe dintre acestea din urmă sunt exact genul de nume pe care diverse societăţi din secolul douăzeci au încercat adesea să şi le însuşească, atribuindu-şi astfel origini cât mai nobile. De exemplu, listele publicate de *AMORC*, aceşti „*rozi-crucienii*" contemporani din California, includ realmente toate personalităţile din istoria şi cultura Occidentului al căror crez se întâmplă să coincidă, fie şi numai tangenţial, cu cel

al acestui ordin. Suprapunerea sau convergența atitudinilor este prost gândită şi hazardată, aiurindu-l pe „*inițiat*”. Astfel, se pretinde că Dante, Shakespeare, Goethe şi nenumărați alții au fost „*rozicrucieni*” – insinuîndu-se că erau membri în toată puterea cuvântului şi îşi îndeplineau cu regularitate toate datoriile față de ordin.

Atitudinea noastră inițială față de lista de mai sus a fost la fel de cinică. Subliniem încă o dată că aceasta conține nume extrem de previzibile – nume asociate cu „*ocultismul*” şi „*ezoterismul*”. Nicolas Flamel, de exemplu, este cel mai celebru şi mai cel mai adesea menționat în diverse documente dintre alchimiştii medievali. Robert Fludd, un filozof din secolul al şaptesprezecelea, a fost un promotor al doctrinei hermetice şi al altor discipline oculte. Johann Valentin Andréa, un german contemporan cu Fludd, a scris, printer altele, câteva lucrări care prezentau mitul fabulosului Chistian Rosenkreuz. Mai apar, de asemenea, nume ca Leonardo da Vinci şi Sandro Filipepi, care este mai bine cunoscut drept Botticelli. Sunt incluşi savanți celebri, ca Robert Boyle şi Sir Isaac Newton. Şi se pretinde că, în ultimele două secole, printre marii maeştri ai *Prioriei din Sion* s-au numărat personalități ale culturii universale, ca Victor Hugo, Claude Debussy şi Jean Cocteau.

Prin includerea unor astfel de nume, lista din *Dossiers secrets* nu poate decât să devină suspectă. Este aproape de

neconceput că unele dintre personalitățile citate ar fi condus o societate secretă – şi, cu atât mai mult, una devotată intereselor „*oculte*” şi „*ezoterice*”. Boyle şi Newton, de exemplu, sunt nume pe care oamenii secolului douăzeci nici nu se gândesc să le asocieze cu „*ocult*” şi „*ezoteric*”. Nu acelaşi lucru se poate spune despre Hugo, Debussy şi Cocteau, dar aceştia sunt mult prea bine cunoscuți, au fost obiectul prea multor cercetări şi subiectul prea multor scrieri pentru a se a putea crede că ar fi fost şi „*mari maeştri*” ai unui ordin secret. În orice caz, este greu de imaginat că, dacă aşa ar fi stat lucrurile, nimic nu ar fi ieşit la iveală.

Pe de altă parte, aceste nume ilustre nu sunt singurele de pe listă. Majoritatea celorlalte le aparțin unor nobili europeni de rang înalt, multe dintre acestea fiind necunoscute – nefamiliare nu numai pentru cititorii obişnuiți, ci şi pentru istoricii profesionişti. Unul ar fi, de pildă, Guillaume de Gisors, despre care se spune că, în 1306, ar fi organizat *Prioria din Sion* ca pe o „*francmasonerie hermetică*”. Un altul este bunicul lui Guillaume, Jean de Gisors, prezentat ca primul mare maestru independent al *Sion-ului*, cel căruia i s-a încredințat această funcție în 1188, după „*tăierea ulmului*” şi separarea de Templu. Din punct de vedere istoric, nu există dubii în ceea ce priveşte existența lui Jean de Gisors. S-a născut în 1133 şi a murit

în 1220. Este menționat în cronici şi se ştie că a fost, cel puțin, seniorul vestitei fortărețe din Normandia în care aveau loc, conform înțelegerii existente, întâlnirile dintre regii Angliei şi ai Franței, ca aceea din 1188, cunoscută datorită tăierii ulmului. După toate aparențele, Jean era un feudal extrem de influent şi de bogat şi, până în 1193, a fost vasalul regelui Angliei, țară în care se ştie că deținea, pe lângă proprietățile din Sussex, moşia Titchfield din Hampshire.[83]

Conform *Dossiers secrets*, în 1169 a avut, la Gisors, o întrevedere cu Thomas Becket – dar scopul nu este precizat. Am reuşit să găsim dovezi care atestă că Becket a fost într-adevăr la Gisors în 1169[84], fiind aşadar posibil ca el să fi venit în contact cu seniorul fortăreței, dar nu am descoperit

---

[83] Loyd, *Origins of Anglo-Norman Families (Originile familiilor Anglo-Normande),* pagina 45 sq. Şi Powicke, *Loss of Normandy (Pierderea Normandiei),* pagina 340.

[84] Roger de Hoveden, *Annals,* volumul I, pagina 322. Se specifică următoarele: „Thomas, arhiepiscopul de Canterbury, şi câțiva dintre tovarăşii săi de exil, au venit la o întâlnire cu mesagerii, care a avut loc la Saint Martin, între Gisors şi Trie...” Acest loc de întâlnire plasat între două castele învecinate este chiar cel în care se afla faimosul ulm ce avea să fie tăiat mai târziu. În *Voyages Pittoresques (Călătorii pitoreşti) (Normandy,* volumul 2, pagina 138), Charles Nodier spune:, Acolo (sub ulmul de la Gisors), Thomas de Cantenbury a fost pregătit pentru martiriu.” Este o afirmație provocatoare, dar cu un substrat greu de desluşit.

nici o înregistrare care să confirme întrevederea celor doi bărbaţi.

Pe scurt, despre Jean de Gisors nu au ajuns până la noi decât câteva detalii lipsite de importanţă, greu de urmărit. Se pare că istoria nu a păstrat alte urme, cu excepţia existenţei şi a titlului său. Faptele nu îi sunt menţionate – nu se ştie nici cum şi-a câştigat faima, nici datorită căror merite i s-a încredinţat funcţia de mare maestru al *Sion-ului*. Ne-am întrebat, aşadar, cum anume îşi dobândise Jean locul din lista marilor maeştri, presupunând că aceasta era autentică. Iar dacă era doar o contrafacere ulterioară, de ce ar fi fost inclus în ea un personaj atât de obscur?

Ni s-a părut plauzibilă o singură explicaţie care, de fapt, nu lămurea prea multe. La fel ca toate celelalte nume aristocratice de pe lista marilor maeştri ai *Sion-ului*, şi al lui Jean de Gisors se regăsea în genealogiile stufoase cuprinse în „*documentele Prioriei*". Ca şi ceilalţi nobili insignifianţi, aparţinea pădurii de arbori genealogici a căror rădăcină comună părea să fie, în ultimă instanţă, dinastia merovingiană. De aceea ni s-a părut evident faptul că *Prioria din Sion* – în linii mari, cel puţin – era o afacere de familie. Dintr-un anumit punct de vedere, ordinul lăsa impresia unei legături intime cu o anumită linie de sânge, cu o

anumită descendență. Iar această legătură de sânge explica, probabil, prezența nobililor în rândurile marilor maeştri.

Lista citată la începutul capitolului sugerează că funcția de mare maestru al *Sion-ului* pendula între două grupuri distincte. Primul este cel alcătuit din personalități de vază care – datorită formației lor ezoterice, artistice sau ştiințifice – ocupă locuri marcante în tradiția, istoria şi cultura occidentală. Din cel de al doilea fac parte membrii unei anumite încrengături de familii nobile – sau chiar regale – înrudite. Într-o anumită măsură, această alăturare ciudată avea darul de a face lista mai plauzibilă. Dacă cineva ar fi droit doar să-şi „*fabrice o genealogie*", nu ar fi avut de ce să includă atât de mulți aristocrați necunoscuți sau de mult căzuți în uitare. De exemplu, nu ar fi avut nici un sens prezența unui personaj ca Charles de Lorena – feldmareşal austriac din secolul al optsprezecelea şi cumnatul împărătesei Maria-Tereza, care s-a dovedit absolut inept pe câmpul de luptă şi a fost învins în toate bătăliile purtate cu Frederik cel Mare al Prusiei.

Cel puțin în această privință, *Prioria din Sion* părea să fie, în aceeaşi măsură, modestă şi realistă. Nu pretindea că ar fi acționat sub auspiciile unor genii sau „*maeştri*" supradotați, sau *„inițiați"* iluminați, sau sfinți, sau înțelepți, sau nemuritori. Dimpotrivă, recunoştea că marii săi maeştri fuseseră oameni supuşi greşelii, că alcătuiau un eşantion

reprezentativ al întregii specii umane – câteva genii, câteva personalități notabile, câteva „*specimene mediocre*”, câteva nulități, şi chiar câțiva neghiobi.

Nu puteam decât să ne întrebăm ce rost ar fi avut includerea unui astfel de spectru pe o listă falsificată sau inventată. Dacă cineva doreşte să alcătuiască o listă imaginară cu mari maeştri, de ce să nu aleagă doar nume ilustre? Dacă vrea să-şi „*fabrice o genealogie*” care îi cuprinde pe Leonardo, Newton şi Victor Hugo, de ce să nu-I adauge şi pe Dante, Michelangelo, Goethe şi Tolstoi – în locul unor necunoscuți ca Edouard de Bar şi Maximilian de Lorena? Şi de ce erau pe listă atât de multe „*personalități de mâna a doua*”? De ce să fi fost ales un scriitor relativ minor, ca Charles Nodier, în locul unui contemporan al său ca Byron sau Puşkin? De ce indiscutabil excentricul Cocteau în locul unor oameni cu prestigiul internațional al lui André Gide sau Albert Camus? Şi de ce să fi fost omise personalități ca Poussin, a cărui legătură cu misterul fusese deja stabilită? Astfel de întrebări ne-au obsedat şi au sfârşit prin a ne convinge că lista trebuia examinată înainte de a o respinge ca pe o înşelătorie grosolană.

De aceea am trecut la o cercetare amplă şi detaliată a presupuşilor mari maeştri – le-am trecut în revistă biografiile, activitățile şi realizările. Pe parcursul acestui studiu ne-am străduit, în măsura în care a fost posibil şi în

cazul fiecărui nume de pe listă, să răspundem unor anumite întrebări decisive:

1) A existat vreun contact personal, direct sau indirect, între fiecare prezumtiv mare maestru, predecesorul său direct şi succesorul său imediat?

2) A existat vreun grad de rudenie, de sânge sau de alt gen, a fiecărui prezumtiv mare maestru cu familiile menționate în genealogiile incluse în „documentele Prioriei” – sau cu oricare altă familie considerată a fi descendentă a Merovingienilor, şi mai ales cu casa ducală de Lorena?

3) Se poate evidenția o conexiune între fiecare prezumtiv mare maestru şi Rennes-le-Château, Gisors, Stenay, Saint Sulpice sau orice alt sit la care ne-au condus, în mod repetat, investigațiile anterioare?

4) Dacă Sion-ul s-a definit pe sine însuşi drept o „francmasonerie hermetică”, a dat fiecare dintre presupuşii mari maeştri dovadă de o anumită predispoziție către doctrina lui Hermes Trismegistul sau de un anumit interes față de societățile secrete?

Dacă informațiile despre presupuşii mari maeştrii care ar fi condus ordinul înainte de anul 1400 au fost greu, uneori chiar imposibil, de obținut, cercetările legate de cei mai apropiați de epoca noastre au avut rezultate uimitoare

şi consistente. Se putea stabili o legătură între marea majoritate a acestora şi unul sau mai multe dintre siturile pe care le-am considerat relevante – Rennes-le-Château, Gisors, Stenay sau Saint Sulpice. Cele mai multe nume de pe listă erau ale unor persoane care aveau legături de sânge cu casa de Lorena sau erau legate într-un alt mod de aceasta; chiar şi Robert Fludd a fost profesorul fiilor lui Henric de Lorena. Începînd cu Nicolas Flamel, toţi componenţii listei au fost iniţiaţi în doctrina hermetică şi asociaţi cu societăţi secrete – şi este vorba chiar de anumite persoane, ca Boyle şi Newton, cărora nimeni nu s-ar fi grăbit să le atribuie astfel de preocupări. Şi, cu o singură excepţie, fiecare prezumtiv mare maestru a venit în contact – uneori direct, alteori prin intermediul unor prieteni apropiaţi şi comuni – atât cu cel care l-a precedat cât şi cu cel care i-a succedat. Din cele pe care le-am descoperit, lanţul părea rupt într-un singur loc. Şi chiar şi această ruptură, apărută în preajma Revoluţiei Franceze, între Maximilian de Lorena şi Charles Nodier, nu este stabilită definitiv.

Contextul acestui capitol nu ne permite să-l prezentăm pe fiecare prezumtiv mare maestru cu lux de amănunte. Unii sunt persoane puţin cunoscute, a căror importanţă poate fi remarcată doar privindu-i din perspectiva unei anumite epoci, iar pentru a le releva întreaga însemnătate ar fi necesare lungi incursiuni pe

tărâmuri uitate ale istoriei. Iar celebritățile ar fi imposibil de analizat în numai câteva pagini.

Ca urmare, materialul bibliografic relevant în ceea ce priveşte atât personalitatea fiecărui prezumtiv mare maestru cât şi conexiunile ce îi unesc a fost consemnat într-o anexă a lucrării. În capitolul de față vom insista doar asupra evoluției evenimentelor sociale şi culturale în cadrul căreia personalitățile înscrise pe listă au jucat un rol colectiv. Pentru că tocmai în această evoluție investigațiile noastre au identificat amprenta clară a *Prioriei din Sion*.

RENE D’ANJOU

Deşi puțin cunoscut astăzi, René d’Anjou – „*Bunul Rege René*”, cum i se spunea – a fost una dintre cele mai importante personalități ale culturii europene din perioada prerenascentistă. Născut în 1408, pe parcursul vieții sale a reuşit să devină deținătorul unui impresionant şir de titluri. Dintre cele mai importante, se pot enumera: conte de Bar, conte de Provence, conte de Piedmont, conte de Guise, duce de Calabria, duce de Anjou, duce de Lorena, rege al Ungariei, rege al Neapolelui şi Siciliei, rege al Aragonului, Valenciei, Majorcăi şi Sardiniei – şi, probabil cel mai sonor, rege al Ierusalimului. Cel din urmă era, desigur, în întregime onorific. Cu toate acestea, sugera o continuitate

care cobora până la Godfroi de Bouillon şi recunoscută de ceilalți potentați europeni. Una din fiicele sale, Marguerite d'Anjou, s-a căsătorit în 1445 cu Henric al VI-lea al Angliei şi a avut un rol proeminent în *Războiul celor Două Roze*.

La începuturile sale, ascensiunea lui René d'Anjou pare să fi fost într-un mod obscur legată de aceea a Ioanei d'Arc. Din cât se ştie, Ioana d' Arc era născută în oraşul Domremy, aflat în ducatul Bar, ceea ce o include printre supuşii lui René. Prima amprentă pe care a lăsat-o în istorie a fost apariția ei în fortăreața Vaucouleurs, aflată, pe cursul râului Meuse, cu câteva mile în amonte față de Domremy. Înfățişîndu-i-se comandantului, Ioana i-a adus la cunoştință misiunea ei „*divină*" – de a salva Franța de invadatori şi de se asigura că Delfinul, moştenitorul lui Carol al VII-lea, va fi încoronat rege. Pentru a şi-o putea duce la îndeplinire, trebuia să ajungă în preajma Delfinului, la curtea acestuia de la Chinon, pe Loara, cea ce însemna parcurgerea unei distanțe mari către sud-vest. Dar ea nu venise să-i ceară comandantului de la Vaucouleurs ajutor pentru a ajunge la Chinon, ci pentru a solicita o audiență specială la ducele de Lorena – socrul şi totodată fratele bunicului lui René.

Din respect pentru dorința ei, Ioanei i s-a acordat audiența la duce, în capitala acestuia, la Nancy. Se ştie că, atunci când ea a ajuns acolo, era prezent şi René d' Anjou. Iar când ducele de Lorena a întrebat-o ce dorea, ea a

formulat un răspuns limpede, care continuă să-i uimească pe istorici: „*Pe fiul (ginerele) tău, un cal şi nişte bărbați destoinici care să mă însoțească în Franța*”.[85]

Atât atunci cât şi mai târziu, s-au făcut foarte multe speculații legate de natura legăturii dintre René şi Ioana. Conform anumitor surse, probabil inexacte, cei doi ar fi fost amanți. Dar ce se ştie cu certitudine este că se cunoşteau şi că René era de față când Ioana a purces să-şi îndeplinească misiunea. Mai mult decât atât, cronicarii din acea vreme susțin că René a însoțit-o pe drumul către curtea Delfinului de la Chinon. Şi asta nu e tot. Aceleaşi cronici afirmă că ar fi fost într-adevăr alături de ea şi în timpul asediului Orléans-ului.[86]

Dar se pare că în secolele următoare s-a acționat în mod systematic în scopul ştergerii tuturor urmelor posibilului rol jucat de René în viața Ioanei. Biografii recenți ai acestuia nu pot da lămuriri legate de reşedințele şi activitățile sale dintre anii 1429 şi 1431 – punctul culminant al ascensiunii Ioanei. De obicei, se presupune, în mod

---

[85] Lecoy de la Marche, *Le Roi Rene (Regele Rene),* volumul I, pagina 69. Ducele de Lorraine nu a avut fii şi, conform uzanțelor vremii, cel la care se referă Ioana este Rene.

[86] Vezi Staley, *King Rene d'Anjou (Regele Rene de Anjou),* pagina 153 sq.

implicit, că ar fi vegetat la curtea ducală din Nancy, dar nu există nici o dovadă care să susțină o astfel de ipoteză.

Circumstanțele existente pledează în favoarea faptului că René ar fi însoțit-o pe Ioana la Chinon. Pentru că acolo exista, atunci, o singură personalitate dominantă, Iolande d'Anjou. Iolande îl susținea pe febrilul şi influențabilul delfin cu permanente infuzii de curaj.

Iolande şi-a atribuit, nu se ştie din ce motiv, rolul de ocrotitoare şi susținătoare a Ioanei. Iolande a înfrânt rezistența curții regale față de tânăra vizionară şi a obținut permisiunea ca aceasta să însoțească armata la Orléans. Iolande l-a convins pe delfin că Ioana ar fi putut fi într-adevăr aceea care aducea izbăvirea, aşa cum pretindea. Şi tot Iolande a pus la cale căsătoria delfinului – cu propria ei fiică. Iar Iolande era mama lui René d'Anjou.

După ce am luat în considerație toate aceste detalii, am devenit din ce în ce mai convinşi, ca de altfel mulți istorici contemporani, că, din umbră, se înfiripase ceva – o intrigă complicată, urzită la nivel înalt sau un plan temerar. Cu cât o cercetam mai mult, cu atât ascensiunea meteoritică a Ioanei d'Arc începea să ne sugereze o „*punere în scenă*” – ca şi cum cineva, folosindu-se de legendele populare despre o „*fecioară din Lorena*” şi manipulînd cu ingeniozitate psihologia maselor, imaginase şi orchestrase aşa-numita misiune a Fecioarei din Orléans. Fireşte, aceasta

nu implică existența unei societăți secrete. Dar face ca existența acesteia să fie, indiscutabil, mult mai plauzibilă. Şi, dacă o astfel de societate a existat într-adevăr, este foarte posibil să fi fost condusă de René d'Anjou.

RENE ŞI *ARCADIA*

Dacă tinerețea lui René a fost asociată cu Ioana d'Arc, ultima parte a vieții sale a fost, în marea ei majoritate, mult mai puțin războinică. Spre deosebire de cei mai mulți dintre contemporanii săi, a fost mai degrabă curtean decât soldat. Din acest punct de vedere, s-a născut mai devreme decât ar fi trebuit; cu alte cuvinte, a fost un exponent al viitorului, un precursor al principilor italieni însetați de cultură din vremea Renaşterii. Poate fi descris drept un bărbat extrem de cultivat, un scriitor prolific ale cărui cărți au fost iluminate de propria sa înțelepciune. A compus atât poezii şi alegorii mistice, cât şi compendii cu regulamentele turnirurilor. S-a străduit să promoveze cunoştințele avansate şi, la un moment dat, l-a avut în slujba sa pe Cristofor Columb. Şi-a însuşit cunoştințe ezoterice şi a inclus printre curtenii săi un astrolog, cabalist şi medic iudeu, cunoscut ca Jean de Saint-Remy. Conform anumitor relatări, acesta era bunicul lui Nostradamus, celebrul profet

din secolul al şaisprezecelea care urmează să apară, de asemenea, în povestea noastră.

René era interesat, printre altele, de cavalerism, de legendele arthuriene şi de cele ale *Graal-ului*. Se pare că acesta din urmă îl preocupa, într-adevăr, în mod deosebit. Se spune că era foarte mândru de o cupă magnifică din porfir roşu, care, afirma el, fusese folosită la nunta de la Cana. Pretindea că o găsise la Marsilia, acolo unde, conform legendelor, Maria Magdalena ar fi debarcat aducând cu sine *Graal-ul*. Şi alte cronici menţionează o cupă aflată în posesia lui René – probabil aceeaşi – pe care era gravată o inscripţie misterioasă:

Qui bien beurra
Dieu voira.
Qui beurra tout d'une baleine
Voira Dieu et Madeleine.[87]
(Cine va bea cu nădejde
În va zări pe Dumnezeu.
Cel ce va goli cupa dintr-o sorbitură
Îi va zări pe Dumnezeu şi pe Maria Magdalena.)

---

[87] Staley, *King Rene d 'Anjou,* pagina 29. Inscripţia fusese gravată chiar de Rene.

Nu ar fi incorect să considerăm că René d'Anjou a avut o contribuție majoră la declanşarea fenomenului astăzi numit Renaştere. Datorită numeroaselor sale posesiuni din Italia, a petrecut câțiva ani în această țară iar prietenia strânsă cu membrii familiei Sforza, casa domnitoare din Milano, i-a dat ocazia să vină în contact cu familia Medici din Florența. Din acest motiv, considerăm că influența lui René asupra lui Cosimo de Medici l-a determinat pe acesta din urmă să treacă la punerea în practică a unor proiecte ambițioase, destinate să transforme civilizația occidentală.

În 1439, pe când René se afla în Italia, Cosimo de Medici a început să trimită, în întreaga lume, agenți care să caute manuscrise antice. Apoi, în 1444, a fondat biblioteca San Marco, prima bibliotecă publică din Europa, făcând astfel primul pas către înlăturarea monopolului bisericii asupra cunoaşterii. La cererea expresă a lui Cosimo, doctrinele platonică, neo-platonică, pitagoreică şi hermetică au fost traduse pentru prima oară şi au devenit uşor accesibile.

Tot Cosimo a hotărât înființarea unui curs de limbă greacă la Universitatea din Florența, pentru prima oară în Europa, după o întrerupere de şapte sute de ani. De asemenea, s-a ocupat de fondarea unei academii de studii pitagoreice şi platonice. Academia lui Cosimo a dus la apariția de numeroase instituții similare în întreaga

peninsulă Italică, acestea devenind apoi avanposturi ale tradiției ezoterice occidentale. Şi astfel a început să înflorească extraordinara cultură a Renaşterii.

Pe lângă faptul că a contribuit într-o anume măsură la constituirea acestor academii, se pare că René d’Anjou a şi conferențiat, în cadrul acestora, despre una dintre temele lui simbolice favorite – *Arcadia*. Se poate afirma cu certitudine că, prin eforturile lui René, tema Arcadiei şi-a făcut debutul în cultura occidentală creştină. De exemplu, în 1449, la curtea sa de la Tarascon, René a pus în scenă o serie de *pas d ‘armes* – un hibrid bizar rezultat din combinarea unui turnir cu o pantonimă, în cadrul căruia cavalerii care se atacau unul pe altul cu lancea interpretau, în acelaşi timp, un fel de dramă, de piesă de teatru. Unul dintre cele mai renumite astfel de spectacole realizate de René se numea „*Pas d ‘armes al Păstoriței*”.

Interpretată de metresa sa din acea vreme „*Păstorița*” era, în mod explicit, o figură arcadiană, întrupînd atât atributele romantice cât şi pe cele filozofice. Ea prezida un turnir în care cavalerii îşi asumaseră identități alegorice, reprezentând valori şi idei contradictorii. Iar evenimentul a fost prima şi singura contopire a legendei pastorale a Arcadiei cu o ceremonie a Mesei Rotunde şi cu misterele *Sfântului Graal*.

Arcadia mai apare şi cu alte ocazii în lucrările lui René. Este reprezentată, în mod frecvent, printr-o fîntînă sau printr-o piatră de mormânt, ambele simboluri fiind asociate cu un râu subteran. De obicei, se consideră că este vorba despre *Alpheus* – cel mai important râu din actuala Arcadie din Grecia, despre ale cărui ape subterane se spune că răzbat din nou la suprafaţă în Fântîna Arethusa din Sicilia. Din negurile antichităţii şi până la „*Kubla Khan*", poemul lui Coleridge, *Alpheus* a fost considerat un râu sacru. Însăşi rădăcina numelui său coincide cu cea a cuvântului grecesc „*Alpha*", însemnînd „*primul*" sau „*izvorul*".

Se pare că, pentru René, motivul râului subteran era extrem de bogat în rezonanţe simbolice şi alegorice. Printre altele, ar putea sugera tradiţia ezoterică „*subterană*" a doctrinelor pitagoreice, gnostice, cabalistice şi hermetice. Dar ar mai putea avea şi o altă semnificaţie, făcând aluzie la ceva mai mult decât o serie de doctrine, poate la informaţii despre un fapt ieşit din comun – la un anumit „*secret*" transmis, în mod tainic, din generaţie în generaţie. Şi ar mai putea sugera o linie de sânge nerecunoscută şi de aceea „*subpământeană*".

În cazul academiilor italiene, imaginea „*râului subteran*" pare să fi fost investită cu toate aceste înţelesuri. Şi se regăseşte frecvent – într-adevăr atât de des încât înseşi

academiile au fost adesea desemnate ca „*arcadiene*." Astfel, în 1502, a fost publicată o lucrare semnificativă, un lung poem intitulat *Arcadia* şi aparţinându-i lui Jacopo Sannazaro – iar din anturajul italian al lui René d'Anjou făcuse parte, cu câţiva ani înainte, un anume Jacques Sannazaro, probabil tatăl poetului. În 1553, poemul a fost tradus în limba franceză. Şi, ceea ce este destul de interesant, i-a fost dedicat cardinalului de Lenoncourt – strămoşul acelui conte de Lenoncourt care, în secolul douăzeci, a întocmit genealogiile incluse în „*documentele Prioriei*".

Pe parcursul secolului al şaisprezecelea, *Arcadia* şi „râul subteran" au devenit o modă, ocupînd un loc proeminent în cultura epocii. În Anglia, au fost sursa de inspiraţie a celei mai importante dintre lucrările lui Sir Philip Sidney, *Arcadia*.[88] În Italia, au inspirat personalităţi ilustre, ca Torquato Tasso – a cărui capodoperă, Ierusalimul eliberat, se referă ca cucerirea *Oraşului Sfânt* de către Godfroi de Bouillon. Iar în secolul al şaptesprezecelea,

---

[88] Sir Philip Sidney era un colaborator al lui John Dee şi, de asemenea, un iniţiat în doctrina hermetică. Frances Yates consideră că autorul manifestelor rozi-cruciene este John Dee – Yates, *Occult Philosophy (Filosofia ocultă),* pagina 170 sq. Pentru mai multe informaţii despre Sidney şi Dee, vezi Fre'nch, *John Dee.* Sidney îşi dăduse foarte bine seama de existenţa „râului subteran" din cultura europeană.

motivul Arcadiei a atins apogeul prin tabloul lui Poussin, *Les Bergers d 'Arcadie*.

Cu cât cercetam mai mult acest subiect, cu atât ieşea mai mult în evidenţă faptul că ceva anume – un anumit gen de tradiţie, un sistem de valori sau atitudini sau poate un ansamblu specific de informaţii – era în permanenţă sugerat prin „*râul subteran*". Această imagine pare să fi căpătat proporţii obsesive în conştiinţa unor anumite familii de rang înalt care aveau de jucat un rol în politica epocii – şi care figurează, fără excepţie, în genealogiile din „*documentele Prioriei*". Se pare, de asemenea, că aceste familii au transmis imaginea către protejaţii lor din lumea artelor. După toate aparenţele, ceva anume a fost preluat, de la René d'Anjou, de către familiile Medici, Sforza, Este şi Gonzaga – din cea din urmă provenind, conform *„documentelor Prioriei"*, doi mari maeştri ai *Sion-ului*, Ferrante de Gonzaga şi Louis de Gonzaga, duce de Nevers. Iar de la aceştia a trecut mai departe, croindu-şi drum către operele celor mai de seamă poeţi şi pictori ai vremii, printre care se numără Botticelli şi Leonardo da Vinci.

MANIFESTELE ROZICRUCIENE

O răspîndire aparent similară a ideilor a avut loc, în secolul al şaptesprezecelea, mai întâi în Germania, apoi în

Anglia. În 1614 a apărut primul dintre aşa-numitele manifeste rozicruciene, fiind urmat de al doilea în anul următor. Ambele au fost generatoare de tulburări, stârnind mânia bisericii şi a iezuiţilor şi fiind sprijinite cu un entuziasm pasional de facţiunile liberale din Europa protestantă.

Printre cei mai elocvenţi şi influenţi reprezentanţi ai ideilor rozicruciene s-a numărat Robert Fludd, menţionat ca al şaisprezecelea mare maestru al *Prioriei din Sion*, fiind în fruntea acesteia în perioada 1695-1637.

Printre altele, manifestele rozicruciene au răspândit povestea legendarului Christian Rosenkreuz.[89] Ele proveneau dintr-o frăţie secretă, „*invizibilă*”, de iniţiaţi din Germania şi din Franţa şi promiteau transformarea lumii şi a cunoştinţelor umane în concordanţă cu principiile ezoterice hermetice – cu „*râul subteran*” care, pornind de la René d’Anjou, străbătuse Renaşterea. Era anunţată o nouă epocă de libertate spirituală, o epocă în care omul urma să se elibereze de vechile restricţii, să desferece până atunci somnolentele „*secrete ale naturii*” şi să îşi ţină în frâu propriul destin în deplină concordanţă cu armonioasele legi cosmice universale. În acelaşi timp, manifestele erau

---

89 Toate manifestele sunt reproduse în Waite, *Real History of the Rosicrucians (Adevărata istorie a rozicrucienilor).*

incendiare din punct de vedere politic, atacând cu virulență biserica catolică şi vechiul Sfânt Imperiu Roman. În prezent, credința generală este că manifestele au fost compuse de un teolog german, adept al ezoterismului, Johann Valentin Andréa, aflat pe lista marilor maeştri ai *Prioriei din Sion* după Robert Fludd.

Iar dacă nu au fost scrise de Andréa, au avut cu siguranță drept autori pe unul sau mai mulți dintre confrații acestuia. În 1616 a apărut al treilea manifest rozicrucian, *Die Chymische Hochzeit des Christian Rosencreutz*. Ca şi cazul primele două broşuri, autorul era, inițial, necunoscut, însă, ulterior, însuşi Andréa a recunoscut că îl compusese ca pe o „*glumă*” sau ca pe o comedie. *Die Chymische Hochzeit* este o alegorie ezoterică complexă a cărei influență s-a făcut ulterior simțită în lucrări ca Faust de Goethe. După cum a demonstrat Frances Yates, conține ecouri inconfundabile ale operei lui John Dee, un adept englez al ezoterismului, care l-a influențat şi pe Robert Fludd. În manifestul lui Andréa se regăsesc şi rezonanțe ale legendelor *Graal-ului* şi ale cavalerilor templieri – despre Christian Rosenkreuz se povesteşte, de exemplu, că purta o tunică alba cu o cruce roşie pe umăr. Iar în desfăşurarea narațiunii este inclusă o piesă de teatru – o alegorie în interiorul altei alegorii. În piesă apare o prințesă dintr-o stirpe „*regală*” nespecificată, ale cărei domenii de drept au fost uzurpate de

către mauri şi care ajunge pe țărm într-un cufăr de lemn. În continuare, piesa de teatru se referă la vicisitudinile cărora le face față eroina şi apoi la nunta ei cu un prinț care o va ajuta să-şi recâştige moştenirea.

Cercetările noastre au scos la iveală diverse legături de gradul al doilea şi chiar al treilea între Andréa şi familiile ale căror genealogii figurează printre *documentele Prioriei* de Sion. Totuşi, nu am descoperit nici o legătură directă sau de gradul întâi, cu posibila excepție a lui Friedrich, elector palatin al Rinului. Acesta era nepotul unui important lider protestant francez, Henri de la Tour d'Auverne, viconte de Turenne şi duce de Bouillon – vechiul titlu al lui Godfroi de Bouillon. Henri avea, de asemenea, legături cu familia Longueville, care ocupă un loc important atât în „*documentele Prioriei*" cât şi în investigația noastră. Iar în 1591 s-a străduit din răsputeri să cucerească oraşul Stenay.

În 1613, Friedrich Palatinul s-a căsătorit cu Elizabeth Stuart, fiica regelui Iacob I al Angliei, nepoata lui Mary, regina Scoției şi strănepoata lui Marie de Guise – iar de Guise era ramura mezină a casei de Lorena. Cu un secol în urmă, Marie de Guise fusese măritată cu ducele de Longueville şi apoi, după moartea acestuia, cu Iacob al V-lea al Scoției. Astfel s-a creat o alianță dinastică între casele Stuart şi Lorena. În consecință, membrii familiei Stuart au început să figureze, fie şi numai periferic, în genealogiile din

„*documentele Prioriei*”; iar Andréa, ca şi alți trei prezumtivi mari maeştri care i-au urmat, au avut unele interese față de casa regală a Scoției.

În vremea sa, casa de Lorena a fost, în mare măsură, eclipsată. Dacă *Sion-ul* a avut o activitate coerentă şi activă în acea perioadă, s-ar putea să-şi fi transferat loialitatea, cel puțin parțial sau temporar, către mai influenta familie Stuart. În orice caz, după căsătoria sa cu Elizabeth Stuart, orientarea ezoterică s-a făcut simțită la curtea lui Friedrich Palatinul din Heidelberg. Iată ce scria Frances Yates:

„În Palatinat se forma o nouă cultură care provenea, în mod direct, din epoca Renaşterii, dar căreia i se adăugaseră multe tendințe contemporane, o cultură ce ar fi putea fi definită prin adjectivul „rozicrucian”. Friedrich Palatinul era principele în jurul căruia se învolburau astfel de curente profunde, iar reprezentanții acestora sperau să se ajungă la exprimarea politico-religioasă a aspirațiilor lor. Mişcarea lui Friedrich... a fost o încercare de a le da acelor curente o expresie politico-religioasă, de a înfăptui o reformă hermetică ideală, având drept nucleu un prinț autentic...

Astfel... au fost create o cultură şi un stat „rozicrucian” a cărui capitală era Heidelberg-ul. „[90]

---

90 Yates, *Rosicrucian Enlightenment (Iluminarea Rozicruciană),* pagina 125.

Pe scurt, se pare că anonimii „*rozicrucieni*” şi simpatizanții lor îi conferiseră lui Friedrich un simț al misionariatului, atât din punct de vedere spiritual cât şi din punct de vedere politic. Iar el şi-a însuşit fără ezitare atât rolul care i s-a impus, cât şi speranțele şi perspectivele aferente. De aceea a acceptat coroana Boemiei când, în 1618, i-a fost oferită de nobilii rebeli. Fapta sa a stârnit mânia Papalității şi a Sfântului Imperiu Roman şi a precipitat haosul Războiului de Treizeci de Ani. Timp de doi ani, el şi Elizabeth au fost exilați în Olanda, iar Heidelberg-ul a fost înțesat de trupe catolice.

Iar în următorul sfert de veac, Germania a devenit principalul teatru de luptă al celui mai înverşunat, sângeros şi costisitor conflict din istoria Europei de dinainte de secolul douăzeci – un conflict în timpul căruia biserica aproape că a reuşit să-şi reimpună hegemo-nia de care se bucurase în Evul Mediu.

În sânul harababurii dezlănțuite în jurul său, Andréa a creat o rețea de societăți mai mult sau mai puțin secrete, cunoscute sub numele de Unio Christiana (Uniunile Creştine). Conform proiectului său, fiecare dintre aceste societăți era condusă de câte un prinț a cărui identitate nu era cunoscută şi care era asistat de alți doisprezece,

împărțiți în grupuri de câte trei – fiecare trebuind să fie specializat într-un domeniu prestabilit de studiu.[91]

Scopul inițial al acestor organizații era transmiterea cunoştințelor considerate a fi în pericol – cu precădere a celor mai recente descoperiri ştiințifice, dintre care majoritatea erau etichetate de către biserică drept eretice. Însă, în acelaşi timp, Uniunile Creştine funcționau şi ca un refugiu pentru persoanele care se ascundeau de Inchiziție – aceasta însoțise arma-tele catolice invadatoare şi intenționa să smulgă din rădăcini orice urmă a gândirii rozicruciene. Mulți cărturari, oameni de ştiință, filozofi şi adepți ai ezoterismului şi-au găsit adăpost în instituțiile lui Andréa. Dintre aceştia, mulți au reuşit să ajungă în Anglia – unde se aflau în siguranță şi unde Francmasoneria tocmai începea să prindă contur. Se poate spune că Uniunile Creştine au contribuit în mod semnificativ la organizarea sistemului lojilor masonice.

Printre europenii refugiați în Anglia se aflau câțiva dintre colaboratorii apropiați ai lui Andréa: de exemplu, Samuel Hartlib, Johann Komensky, mai bine cunoscut sub numele de Comenius, cu care Andréa a corespondat fără întrerupere, Theodore Haak, care era şi prieten intim cu Elizabeth Stuart şi păstra legătura cu ea prin

[91] *Ibid.,* pagina 192.

corespondenţă, şi doctorul John Wilkin, fost capelan personal al fiului lui Friedrich Palatinul şi viitor episcop de Chester.

Odată ajunşi în Anglia, aceşti bărbaţi au stabilit legături strânse cu cercurile masonice. De exemplu, erau prieteni apropiaţi cu Robert Moray, a cărui primire într-o lojă masonică, în 1641, a fost unul dintre primele astfel de evenimente consemnate, cu Elias Ashmole, un anticar expert în ordine cavalereşti, admis în masonerie în 1656, şi cu Robert Boyle, acel tânăr precoce care nu era francmason, ci membru al unei societăţi secrete mai puţin cunoscute.[92]

Nu există dovezi concrete care să ateste că societatea respectivă ar fi fost *Prioria din Sion*, dar, conform „*documentelor*" acesteia, Boyle a fost succesorul lui Andréa ca mare maestru al *Sion-ului*. În timpul Protectoratului lui Cromwell, minţile neobosite ale acestor englezi şi europeni s-au reunit formînd „colegiul invizibil" – aşa cum l-a numit Boyle în replică la manifestele *„rozicruciene"*.

92 În păstrarea Societăţii Regale există câteva scrisori ale lui Robert Boyle referitoare la un grup numit *Societatea Cabalistică Sacra a Filosofilor,* în care fusese primit. După toate aparenţele, această societate se afla în Franţa. Vezi Maddi-son, *Life of... Robert Boyle (Viaţa lui... Robert Boyle),* pagina 166 sq.

După restaurarea monarhiei în anul 1660, *„colegiul invizibil*” a devenit Societatea Regală[93], ce îl avea drept protector şi sponsor pe regele Carol al II-lea din dinastia Stuart. Aproape toți membrii fondatori ai Societății Regale erau francmasoni. Se poate argumenta astfel că, cel puțin în momentul înființării, Societatea Regală era o instituție cvasimasonică – provenind, prin intermediul Uniunilor Creştine ale lui Andréa, din *„Confreria Rozicruciană Invizibilă*”. Dar nu s-a ajuns astfel la apogeul *„râului subteran*”.

Dimpotrivă, acesta a continuat să curgă de la Boyle către Sir Isaac Newton, menționat ca următorul mare maestro al *Sion-ului*, îndreptându-se apoi către rețeaua complexă de afluenți reprezentată de organizațiile francmasonice din secolul al optsprezecelea.

DINASTIA STUART

Conform *„documentelor Prioriei”*, succesorul lui Newton în funcția de mare maestru a fost Charles Radclyffe. Ca rezonanță, numele este departe de Newton sau de Boyle, sau chiar de Andréa. Într-adevăr, la început nici nu ştiam,

93 Yates, *Rosicrucian Enlightenment,* pagina 223 sq. Frances Yates explică în ce constă legătura dintre mişcarea rozicruciană şi Societatea Regală.

cu certitudine, cine a fost Charles Radclyffe. Dar, în urma cercetărilor întreprinse, acesta s-a dovedit a fi una dintre personalitățile secrete de o considerabilă importanță în istoria culturii secolului al optsprezecelea.

Încă din secolul al şaisprezecelea, familia Radclyffe se număra printre cele mai influente din Northumberland. În 1688, cu puțin timp înainte de a fi detronat. Iacob al II-lea le-a acordat membrilor acesteia titlul de conți de Derwentwater. Charles Radclyffe s-a născut în 1693. Mama sa era fiica nelegitimă a lui Carol al II-lea, provenită din legătura acestuia cu Moll Davis. Aşadar, din partea mamei, Radclyffe avea sânge regal – era nepotul penultimului monarh din dinastia Stuart. Era văr cu Bonnie Prince Charlie şi cu George Lee, conte de Lichfield – un alt nepot nelegitim al lui Carol al II-lea. De aceea nu este surprinzător faptul că şi-a dedicat o mare parte a vieții cauzei dinastiei Stuart.

În 1715, această cauză depindea de „*Bătrânul Pretendent*”, Iacob al III-lea, care, exilat fiind, îşi avea pe atunci reşedința la Bar-le-Duc, sub protecția specială a ducelui de Lorena. În acel an, atât Radclyffe, cât şi fratele său mai vârstnic, James, au participat la rebeliunea scoțienilor. Amândoi au fost capturați şi întemnițați, James fiind executat. Între timp, Charles, cu mult curaj şi, după toate aparențele, cu ajutorul contelui de Lichfield, a fost

protagonistul primei evadări reuşite din închisoarea Newgate, refugiindu-se apoi printre Iacobiții din Franța. În anii ce au urmat, a devenit secretarul personal al „*Tânărului Pretendent*”, Bonnie Prince Charlie.

În 1745, acesta din urmă a debarcat în Scoția şi s-a angajat într-o donchijotească încercare de reinstaurare a Stuarților pe tronul britanic. În acelaşi an, în timp ce încerca să i se alăture, Radclyffe a fost capturat la Dogger Bank, pe o corabie franțuzească. Un an mai târziu, „*Tânărul Pretendent*” a suferit o înfrângere dezastruoasă în bătălia de la Culloden Moor. După câteva luni, Radclyffe şi-a găsit sfârşitul în Turnul Londrei, sub securea călăului.

În timpul şederii lor în Franța, Stuarții s-au implicat profund în răspîndirea francmasoneriei. Într-adevăr, sunt de obicei considerați întemeietorii unei forme aparte de francmasonerie, cunoscută drept „*Ritul Scoțian*”, care a introdus grade mai înalte decât cele existente în alte sisteme masonice din epocă. Francmasoneria de Rit Scoțian promitea inițierea în mistere de mai mari proporții, mistere mai profunde despre care se presupune că ar fi fost păstrate în Scoția şi transmise din generație în generație. De asemenea, stabilea conexiuni mult mai directe între francmasonerie şi diverse preocupări considerate *„rozicruciene”* – ca, de exemplu, alchimia şi doctrinele

cabalistică şi hermetică. Şi nu se ocupa doar de antichitate, ci şi de stadiul prezent al „*lucrării*”.

Este foarte posibil ca Francmasoneria de Rit Scoțian să fi fost inițial răspândită, dacă nu cumva chiar concepută, de Charles Radclyffe. În orice caz, se spune că, în 1725, el ar fi fondat, la Paris, prima lojă masonică de pe continent. În cursul aceluiaşi an sau poate în următorul, se pare că ar fi fost recunoscut drept mare maestru al tuturor lojilor franceze şi, cu un deceniu mai târziu, în 1736, este încă menționat ca atare. În ultimă instanță, se pare că răspîndirea francmasoneriei în secolul al optsprezecelea i se datorează lui Radclyffe mai mult decât oricui altcuiva.

La această concluzie nu se poate ajunge cu uşurință, pentru că Radclyffe, mai ales după 1738, s-a menținut relativ „*în umbră*”. Se pare că, într-o foarte mare măsură, a lucrat prin intermediari şi prin „*avocați*”. Cel mai important şi cel mai celebru dintre aceştia a fost un personaj enigmatic, cunoscut drept cavalerul Andréw Ramsay.[94]

Ramsay s-a născut în Scoția, cam prin anii 1680. În tinerețe, a făcut parte dintr-o societate cvasimasonică şi cvasirozicruciană, numită *Filadelfienii*. Printre membrii acesteia se numărau cel puțin doi prieteni apropiați ai lui

---

[94] Pentru mai multe informații despre Ramsay, vezi Walker, *The Ancient Theology (Teologia antică),* pagina 231 sq., şi Henderson, *Chevalier Ramsay (Cavalerul Ramsay).*

Isaac Newton. Ramsay însuşi îl privea pe Newton cu deplin respect, considerându-l un rege al marilor *„inițiați”* ai misterelor – un om care redescoperise şi reconstituise adevărurile eterne tăinuite de misterele antice.

Ramsay mai avea şi alte legături cu Newton. Colabora cu Jean Desaguliers, unul dintre cei mai buni amici ai lui Newton. În 1707, studiase matematica sub îndrumarea lui Nicolas Fatio de Duillier, cel mai apropiat prieten al lui Newton. Ca şi acesta, îşi afişa interesul şi simpatia față de camisarzi – o sectă de eretici din sudul Franței, asemenea catarilor, care au fost, la rândul lor, persecutați, şi care reprezentau un fel de cauză de suflet pentru Fatio de Duillier.

În 1710, Ramsay se afla la Cambrai şi era foarte apropiat de filozoful mistic Fenelon, fost paroh la Saint Sulpice – care, chiar şi la vremea aceea, era un bastion al unei credințe îndoielnice. Nu se ştie cu exactitate când anume l-a cunoscut Ramsay pe Radclyffe, dar prin anii 1720 dădea dovadă de ataşament față de cauza iacobiților. Pentru o vreme a fost chiar preceptorul Lui Bonnie Prince Charlie.

În ciuda legăturilor sale cu iacobiții, Ramsay a revenit în 1729 în Anglia, unde – fără a se ține cont de aparenta sa lipsă de calificări adecvate – a fost primit fără întârziere în Societatea Regală. A devenit, de asemenea, şi membru al

unei organizații mult mai obscure, numită *Gentleman's Club of Spalding*. Din acest „*club*" făceau parte bărbați ca Desaguiliers, Alexander Pope şi, până la moartea sa din 1727, Isaac Newton.

În 1730, Ramsay era din nou în Franța şi activa din ce în ce mai intens în folosul francmasoneriei. Este atestată prezența sa la întruniri ale lojilor, împreună cu alte personalități marcante, printer care şi Desaguliers. Şi s-a bucurat de protecția specială a familiei Tour d'Auvergue, viconți de Turenne şi duci de Bouillon – care, cu trei sferturi de veac înainte, se înrudiseră cu Friedrich Palatinul. În timpul lui Ramsay, ducele de Bouillon era văr cu Bonnie Prince Charlie şi se număra printre cele mai de seamă personalități din cadrul francmasoneriei. El i-a oferit o proprietate şi o reşedință în oraş lui Ramsey, pe care l-a numit şi preceptorul fiului său.

În 1737, Ramsey a compus vestita sa Oration – o lungă expunere asupra istoriei francmasoneriei, care a devenit ulterior un document primordial pentru „*lucrare*".[95] Pe baza acestei „*Orații*", Ramsey a devenit cel mai de seamă purtător de cuvânt al masoneriei din epoca sa. Însă cercetările noastre ne-au convins că adevărata voce din

---

[95] Textul Orației este reprodus în Gould, *History ofFreemasonry,* volumul 5, pagina 84 sq.

spatele lui Ramsay era cea a lui Charles Radclyffe – care conducea loja, căruia Ramsey i-a predat discursul şi care a reapărut în 1743, ca principal organizator al funeraliilor lui Ramsay. Dar, dacă Radclyffe era forța din spatele lui Ramsay, se pare că acesta din urmă reprezenta legătura dintre Radclyffe şi Newton.

În ciuda morții premature a lui Radclyffe din 1746, semințele sădite de el în Europa au continuat să dea roade. Imediat după 1750, s-a făcut remarcat un nou ambasador al francmasoneriei – un neamț numit Karl Gottlieb von Hund. Acesta pretindea că fusese inițiat în 1742 – cu un an înainte de moartea lui Ramsay şi cu patru înainte de a lui Radclyffe. Pretindea, de asemenea, că, atunci când avusese loc această ceremonie, fusese acceptat într-un nou system francmasonic, ce îi fusese încredințat de „*superiori necunoscuți*".[96]

Iar aceştia, susținea Hund, erau asociați îndeaproape cu cauza iacobină. Într-adevăr, la început el chiar crezuse că bărbatul care condusese ceremonia inițierii sale fusese chiar Bonnie Prince Charlie. Şi, cu toate că se dovedise că nu acesta era adevărul, Hund a rămas cu convingerea că între acel personaj neidentificat şi „*Tânărul Pretendent*"

---

[96] Waite, *New Encyclopaedia of Preemasonry,* volumul 2, pagina 353 sq., şi Le Forestier, *La Franc-Maconnerie,* pagina 126 sq.

exista o legătură tainică. De aceea presupunerea că Acela care a prezidat inițierea a fost Charles Radclyffe pare rezonabilă.

Sistemul francmasonic în care fusese primit Hund – o extensie ulterioară a *Ritului Scoțian* – a fost apoi numit *Ritul Strict Templier*. Numele său provine de la jurământul pe care îl pretindea, un jurământ de credință şi de supunere necondiționată față de misterioşii „*superiori necunoscuți*”. Iar principala teză a *Ritului Strict Templier* era descendența sa directă din *Cavalerii Templieri*, dintre care unii supraviețuiseră epurării din 1307-1314 şi asiguraseră continuitatea ordinului în Scoția.

O astfel de pretenție ne era deja familiară. Dar, în baza propriilor noastre cercetări, am admis că putea conține o doză de adevăr. Se spune că un contingent de templieri ar fi luptat de partea lui Robert Bruce în bătălia de la Bannockburn. Bula papală care dizolva templierii nefiind niciodată promulgată în Scoția, ordinul nu a fost suprimat niciodată în mod oficial. Iar noi înşine am descoperit, în Argyllshire, ceea ce părea să fie un cimitir al templierilor. Cel mai vechi mormânt data din secolul al treisprezecelea, iar cel mai recent din secolul al optsprezecelea. Cel mai vechi era decorat cu anumite sculpturi ciudate şi simboluri gravate, identice cu cele găsite în pretoratele templiere cunoscute din Anglia şi Franța. Pe cel mai recent, aceste

simboluri se îmbinau cu motive specific masonice, atestînd astfel existența unui anumit tip de fuziune. Ceea ce nu ar fi fost imposibil, am tras concluzia, dacă ordinul s-ar fi perpetuat într-adevăr în pustietățile neumblate ale regiunii medievale Argyll, continuându-şi existența în mod clandestin, laicizându-se treptat şi combinînd structura asociațiilor masonice cu sistemul preponderent de clan.

Aşadar, descendența revendicată de Hund pentru *Ritul Strict Templier* nu ni s-a părut întru totul imposibilă. Însă, spre propria sa încurcătură şi spre viitoarea sa dizgrație, nu a reuşit să elaboreze strategia de dezvoltare ulterioară a noului sistem francmasonic. Ca urmare, contemporanii săi l-au respins, considerându-l şarlatan şi acuzîndu-l că şi-ar fi inventat povestea inițierii, întâlnirea cu „*superiorii necunoscuți*" şi împuternicirea de a răspândi *Ritul Strict Templier*. La toate aceste acuzații, Hund nu a putut răspunde decât că „*superiorii necunoscuți*" îl abandonaseră în mod inexplicabil. A susținut că îi promiseseră că aveau să ia din nou legătura cu el, pentru a-i da noi instrucțiuni, dar nu o făcuseră niciodată. Până la sfârşitul vieții, a continuat să-şi susțină integritatea, afirmînd că fusese abandonat de susținătorii săi inițiali şi subliniind, cu insistență, că aceştia existau în realitate.

Cu cât am meditat mai mult asupra aserțiunilor lui Hund, cu atât ni s-au părut mai plauzibile, iar pe el însuşi

am început să-l considerăm o victimă neajutorată, nu atât a unei trădări deliberate, cât a unor circumstanțe aflate mai presus de orice control. Facem această afirmație deoarece, conform propriei sale relatări, Hund fusese inițiat în 1742, când, în ceea ce priveşte afacerile politice continentale, iacobiții erau încă o forță puternică. Totuşi, în 1746, Radclyffe nu mai era în viață – ca şi o mare parte a camarazilor săi. Dintre cei rămaşi, unii erau în închisoare sau în exil – uneori, chiar foarte departe, de pildă în America de Nord. Dacă „*superiorii necunoscuți*” ai lui Hund nu au reuşit să restabilească legătura cu protejatul lor, se pare că nu a fost cu intenție. Dacă faptul că a fost abandonat imediat după colapsul iacobiților are vreo importanță, atunci nu poate decât să-i confirme spusele.

Mai există şi o altă dovadă care pledează nu numai în favoarea autenticității declarațiilor lui Hund, ci şi în aceea a *„documentelor Prioriei”*. Este vorba de lista marilor maeştri ai *Cavalerilor Templieri* pe care el pretindea, cu stăruință, cu o obținuse de la „*superiorii necunoscuți*”.[97]

Concluzia la care ne conduseseră propriile noastre investigații era că lista marilor maeştri templieri din *Dossiers secrets* era exactă – de fapt, atât de corectă încât

---

97 Această listă este reprodusă în Thory, *Acta Latomorum,* volumul 2, pagina 282. Lista coincide cu cea a Sionului până în momentul rupturii din 1188. În acea perioadă, mare maestru era Gerard de Ridefort.

părea să fi fost întocmită pe baza unor informații *„din interior*”. Cu excepția ortografierii unui singur patronimic, lista redată de Hund coincidea cu cea din *Dossiers secrets*. Pe scurt, el obținuse, într-un anumit mod, cea mai corectă listă a marilor maeştri templieri existentă la acea dată. În plus, intrase în posesia acesteia într-o perioadă în care documentele pe baza cărora putea fi întocmită – hrisoave, acte, declarații – erau inaccesibile, fiind încă în păstrarea Vaticanului. Aceasta este, după toate aparențele, o confirmare a faptului că povestea despre *„superiorii necunoscuți*” nu era o invenție. Şi pare să indice, în egală măsură, că aceştia din urmă aveau extraordinar de multe cunoştințe despre *Ordinul Templului* – pe care nu le-ar fi putut deține dacă nu ar fi avut acces la anumite „surse secrete” de informare.

Totuşi, în ciuda acuzațiilor ridicate împotriva sa, Hund nu era cu totul lipsit de prieteni. După colapsul cauzei iacobite şi-a găsit un protector plin de înțelegere şi un prieten apropiat chiar în persoana împăratului Sfântului Imperiu Roman. În acea vreme, acesta era François, duce de Lorena – care, prin căsătoria sa din 1735 cu Maria Theresa de Austria, unise casele de Habsburg şi de Lorena şi pusese bazele dinastiei Habsburg-Lorena. Iar fratele său, Charles de Lorena, fusese, conform *„documentelor Prioriei”*, succesorul lui Radclyffe ca mare maestru al *Sion-ului*.

François a fost primul prinţ european care a devenit mason şi care a făcut publică această afiliere. Iniţierea sa a avut loc în 1731, la Haga – adevărat bastion al activităţilor ezoterice după ce în oraş se instalaseră o serie de cercuri *„rozicruciene”* în timpul Războiului de Treizeci de Ani. Iar cel care a prezidat ceremonia sa de iniţiere a fost Jean Desaguliers, prieten intim cu Newton, Ramsay şi Radclyffe.

În plus, la scurt timp după aceasta iniţiere, François a petrecut o bună bucată de vreme în Anglia. Acolo a devenit membru al acelei instituţii inofensive al cărei nume răsunător era *Gentleman’ s Club of Spalding*.

Răspîndirea francmasoneriei din anii care au urmat i se datorează lui François de Lorena mai mult decât oricărui alt potentate european. Într-un sens, curtea sa de la Viena a devenit atât capital Europei Masonice, cât şi centrul unui larg spectru de alte preocupări ezoterice. El însuşi practica alchimia în laboratorul său din palatal imperial de la Hofburg. După moartea ultimului reprezentant al familiei Medici, a devenit duce de Toscana şi a contracarat, cu abilitate, politica de hărţuire a francmasonilor din Florenţa dusă de Inchiziţie. Prin François, Charles Radclyffe, fondatorul primei loji masonice de pe continent, a lăsat în urma sa o moştenite durabilă.

CHARLES NODIER ŞI GRUPUL SĂU

Comparat cu influentele personalităţi culturale şi politice care l-au precedat sau doar cu un personaj de talia lui Charles Radclyffe, Charles Nodier părea un mare maestru cât se poate de nepotrivit. La început, ne era cunoscut doar ca o curiozitate a lumii literare – un autor relativ minor de beletristică, un eseist guraliv, un romancier de mâna a doua şi un scriitor de povestiri scurte în maniera bizară a lui E.T.A. Hoffman şi, mai târziu, a lui Edgar Alan Poe. Totuşi, contemporanii îl considerau o personalitate culturală majoră, iar influenţa sa era enormă. În plus, s-a dovedit a fi legat de investigaţia noastră în mai multe moduri – toate uluitoare.

În 1824, din punct de vedere literar, Nodier era deja o celebritate. În acel an, fusese numit bibliotecar-şef la *Biblioteca Arsenalului*, cel mai important depozit de manuscrise medievale cu specific ocult de pe teritoriul Franţei. Se spunea că, printre multe alte comori, Arsenalul conţinea scrierilelui Nicolas Flamel – alchimistul medieval menţionat drept unul dintre marii maeştri mai timpurii ai *Sion-ului* – şi biblioteca lăsată de cardinalul Richelieu – o colecţie completă de lucrări dedicate magiei, cabalisticii şi hermetismului.

Şi acestea nu erau singurele opere de o valoare inestimabilă. La începutul Revoluției Franceze, mânăstirile din toată țara fuseseră jefuite, cărțile şi manuscrisele care le aparținuseră fiind trimise la Paris, spre păstrare. Mai târziu, în 1810, în virtutea ambiției sale de a crea o bibliotecă universală completă, Napoleon a confiscat şi a adus la Paris aproape întreaga arhivă a Vaticanului. Este vorba de mai bine de trei mii de lăzi cu documente, dintre care unele – toate cele referitoare la templieri, de exemplu – fuseseră anume solicitate. Cu toate că o parte dintre acestea fuseseră ulterior returnate Romei, foarte multe rămăseseră în Franța. Toate materialele de acest gen – cărți şi manuscrise oculte, lucrări jefuite din mânăstiri şi din arhivele Vaticanului – au trecut prin mâinile lui Nodier şi ale colaboratorilor săi, fiind selectate, catalogate şi studiate în mod sistematic.

Printre cei care au colaborat cu Nodier pentru a duce la bun sfârşit această însărcinare s-au numărat Eliphas Levi şi Jean Baptiste Pitois, care a scris sub pseudonimul Paul Christian. În anii care au urmat, lucrările celor doi au avut drept urmare reapariția unui interes major față de ezoterism. Lor şi mentorului lor, Charles Nodier, li se datorează, în ultimă instanță, aşa-numita „*renaştere a ocultismului*” din Franța secolului al nouăsprezecelea. Într-adevăr, lucrarea lui Pitois, *Histoire de la Magie, du monde surnaturel et de la fatalite ă travers les temps et les peuples*

(*Istoria magiei, a lumii supranaturale şi a ursitei de-a lungul timpului şi a popoarelor*), a devenit o adevărată biblie pentru contemporanii săi dornici să studieze arcanele. Iar traducerea acesteia în engleză, recent reeditată şi completată cu dedicația originală pentru Nodier, este în prezent o carte râvnită de exegeții contemporani ai ocultismului.

Pe durata deținerii funcției de la Arsenal, Nodier a continuat să fie un scriitor prolific, publicat pe măsură. Dintre ultimele sale opere, cea mai importantă este o lucrare amplă, în mai multe volume generos ilustrate, de mare interes pentru colecționari, dedicată celor mai semnificative situri arheologice din Franța antică. Un spațiu considerabil din acest impresionant compendiu a fost dedicat de Nodier dinastiei merovingiene, ceea ce este, de fapt, cât se poate de frapant – dacă avem în vedere că nici unul dintre contemporanii săi nu afişa nici cel mai mic interes față de subiectul respectiv. Există, de asemenea, câteva capitole destul de lungi referitoare la templieri şi unul despre Gisors – care cuprinde o relatare detaliată a acelei misterioase „*tăieri a ulmului*” din 1118 care, conform *Dossiers secrets*, a marcat sciziunea dintre *Cavalerii Templieri* şi *Prioria din Sion*.[98]

---

[98] Nodier, *Voyages Pittoresques, Normandy,* volumul II, pagina 137 sq.

Pe de altă parte, Nodier a fost mai mult decât un bibliotecar şi un scriitor. Era sociabil, egocentric şi bombastic, se străduia să fie permanent în centrul atenției şi nu ezita să-şi exagereze propria importanță. În apartamentul său de la *Biblioteca Arsenalului*, a inaugurat un salon care l-a consacrat drept cel mai influent şi prestigios „*autocrat al estetismului*” din epocă. Până la moartea sa din 1844, a servit drept mentor unei întregi generații – iar mulți dintre elevii săi aveau să-l eclipseze prin realizările lor ulterioare.

De pildă, cel mai important dintre discipoli şi cel mai bun prieten al său era tânărul Victor Hugo – următorul mare maestru al *Sion-ului*, conform *„documentelor Prioriei”*. Şi mai era şi François René de Chateaubriand – care s-a dus în pelerinaj la mormântul lui Poussin din Roma şi a înălțat o lespede care să susțină reproducerea tabloului *Les Bergers d’Arcadie*. Trebuie menționați, de asemenea, Balzac, Delacroix, Dumas-tatăl, Lamartine, Musset, Theophile Gautier, Gerard de Nerval şi Alfred de Vigny. Aidoma poeților şi pictorilor renascentişti, aceşti bărbați au preluat adesea tradițiile ezoterice, mai ales pe aceea hermetică. Şi au inclus în operele lor o serie de teme, referințe şi aluzii legate de misterul care, pentru noi, a început cu Saunière şi Rennes-le-Château. În 1832, de exemplu, a fost publicată o carte intitulată *Voyage á Rennes-les-Bains* (*O călătorie la*

Rennes-les-Bains), în care se vorbea pe larg despre comoara legendară asociată cu Blanchefort şi Rennes-le-Château.

Autorul acestei lucrări obscure, Auguste de Labouisse-Rochefort, a mai scris şi o alta, (*Iubirile – Pentru Eleonore*), pe a cărei pagină de titlu apare, fără nici o explicaţie, mottoul *„Et in Arcadia Ego"*.Activităţile literare şi ezoterice ale lui Nodier erau, în mod clar, delegate de investigaţia noastră. Dar mai exista un alt aspect al vieţii sale care se dovedea încă şi mai potrivit. Începînd chiar din copilărie, Nodier fusese profund implicat în activitatea societăţilor secrete. De exemplu, încă din 1790, când a avea doar zece ani(!), a fost inclus într-un grup numit *Filadelfienii*.[99]

În jurul anului 1893 a creat un alt grup – sau poate doar un cerc interior al primului –, care a pus la cale unul din viitoarele comploturi împotriva lui Napoleon. Un document datat 1797 atestă fondarea din acel an a unui alt grup – numit tot *Filadelfienii*.[100]

În biblioteca din Besançon se află un eseu criptic, compus şi citit acestui grup de către unul dintre cei mai

---

[99] Pingaud, *Lajeunesse de Charles Nodier (Tinereţea lui Charles Nodier),* pagina 139.

[100] *Ibid.,* pagina 231 sq., conţine regulile societăţii. Unele sunt bizare. Cea de-a optsprezecea stipulează: „*Fraţii din Societatea Filadelfienilor preferă culoarea bleu-ciel, forma pentagramei şi numărul 5*."

apropiați prieteni ai lui Nodier. Se intitulează *Le berger arcadien ou premiere accents d 'une flute champetre* (*Păstorul din Arcadia sau primele note ale fluierului*).[101]

În 1802, la Paris, Nodier a consemnat afilierea sa la o societate secretă pe care a descris-o drept „*biblică şi pitagoreică*"[102]. Apoi, în 1815, a publicat, sub anonimat, una dintre cele mai ciudate şi mai influente dintre lucrările sale, *Histoire des societes secretes de l'armee (Istoria societăților secrete din armată)*, o carte ambiguă în mod deliberat. Nu se poate şti dacă este vorba de o pură ficțiune sau de un fapt adevărat – autorul nu clarifică pe deplin acest lucru.

Dar sugerează, într-o oarecare măsură, că lucrarea este un fel de alegorie uşor mascată a unor fapte istorice contemporane. În orice caz, conține o filozofie cuprinzătoare a societăților secrete. Şi le atribuie acestora o seamă de realizări istorice, inclusiv căderea lui Napoleon. Există un mare număr de societăți secrete active, declară Nodier. Dar există una singură, adaugă apoi, care le surclasează şi, de fapt, le conduce pe toate celelalte. După părerea sa, această societate secretă „*supremă*" este aceea a *Filadelfienilor*. Însă, în acelaşi timp, aminteşte de „*jurământul care mă leagă de*

---

[101] *Ibid.,* pagina 47.

[102] Nodier, *Contes,* pagina 4 sq.

Filadelfieni şi care îmi interzice să fac cunoscut numele real al societății lor”.[103]

Cu toate acestea, există o aluzie la Sion într-o adresă pe care o citează Nodier. Se pare că aceasta era întocmită de unul dintre conspiratorii împotriva lui Napoleon, fiind destinată unei întruniri a *Filadelfienilor*. Cel în cauză se referă la fiul său nou născut:

„*Este prea tânăr ca să vi-l dedic vouă prin jurământul lui Annibal; dar țineți minte că l-am numit Eliacin şi că voi lăsa în mâinile lui paza templului şi a altarului dacă voi muri înainte de a-l vedea doborît de pe tronul său pe cel din urmă dintre asupritorii Ierusalimului*”.[104]

Cartea lui Nodier a avut un efect exploziv apărând în momentul în care teama de societățile secrete căpătase proporții cu adevărat patologice. Acestea erau adesea învinuite de a fi provocat Revoluția Franceză, iar atmosfera din Europa postnapoleoniană era, din multe puncte de vedere, similară celei din „*era McCarthy*” din Statele Unite, în anii 1950. Oamenii vedeau, sau doar îşi imaginau că văd, conspirații pretutindeni. Vânătorile de vrăjitoare erau în floare. Orice tulburare publică, orice subminare minoră, orice incident nefericit erau atribuite „*activităților*

[103] Nodier, *History of Secret Societies, pagina* 105.

[104] *Ibid.,* pagina 116.

subversive” – maşinaţiilor unor societăţi clandestine foarte bine organizate, acţionînd în mod insidios, în culise, şubrezind structurile instituţiilor oficiale şi comiţînd toate tipurile de sabotaje perturbatoare. Această mentalitate genera măsuri represive extreme. Iar represiunea, adesea îndreptată împotriva unei ameninţări imaginare, era, la rândul ei, urmată de apariţia unor oponenţi reali, a unor grupări subversive reale ale conspiratorilor – care se organizau conform schemelor fictive. Fie şi numai în calitate de plăsmuiri ale imaginaţiei, societăţile secrete au alimentat paranoia în toate eşaloanele superioare ale guvernării; iar paranoia a înfăptuit, în mod frecvent, mult mai multe decât orice societate secretă. Nu se poate pune la îndoială faptul că, dacă nu societăţile secrete, cel puţin mitul acestora a avut un rol major în istoria Europei secolului al nouăsprezecelea. Iar unul dintre principalii arhitecţi aflaţi în spatele mitului şi poate chiar a realităţii de dincolo de acesta a fost Charles Nodier.[105]

---

[105] Cea mai semnificativă personalitate din cadrul societăţilor secrete ale vremii a fost Filippo Michele Buonarroti (un descendent al fratelui lui Michelangelo), care şi-a început cariera ca paj al arhiducelui de Toscana (fiul lui Francois de Lorena) şi care a fost cooptat în francmasonerie. După izbucnirea Revoluţiei Franceze a plecat în Corsica, unde a stat până în 1794 şi unde a avut ocazia să intre în cercul lui Napoleon. În primii ani de după 1800, a pus bazele unei serii de societăţi secrete. A fondat atât de multe, încât istoricii nu pot spune, cu certitudine, câte au fost de fapt. Chiar există următorul comentariu: „Buonarroti a fost o adevărată divinitate, dacă nu omnipotentă – cel puţin omniprezentă”,

DEBUSSY ŞI *ROZA-CRUCE*

Tendințele cărora le-a dat expresie Nodier – fascinația societăților secrete şi interesul renăscut pentru ezoterism – au continuat să câştige influență şi aderenți de-a lungul secolului al nouăsprezecelea. Ambele tendințe au atins apogeul în Parisul acelui *fin de siecle* – acolo unde se afla Claude Debussy, presupus mare maestro al *Sion-ului* în anul 1891, anul descoperirii de către Bérenger Saunière a misterioaselor pergamente din *Rennes-le-Château*.

Se pare că Debussy l-a cunoscut pe Victor Hugo prin intermediul poetului simbolist Paul Verlaine. Ulterior, a pus pe muzică o parte a lucrărilor acestuia. De asemenea, a

---

Eisenstein, *The first Professional Revoluționist... Buonarroti (Buonarroti, Primul Revoluționar de Profesie),* pagina 48, citându-l pe Lehning. Este foarte posibil să-i fi cunoscut pe Nodier şi Hugo, deoarece au avut mulți prieteni comuni – Petrus Borel, Louis Blanc, Celestin Nanteuil, Jehan Duseigneur, Jean Gigoux. De fapt, absența oricărei înregistrări a unei întâlnirii cu cei doi este cât se poate de suspectă, având în vedere statutul social pe care Bounarroti şi l-a asigurat ulterior, în timpul traiului său la Paris.

Vezi şi Roberts, *Mythology of the Secret Societies,* pagina 233 sq., „timp de treizeci de ani, fără încetare, a țesut, ca un păianjen în cotlonul său, pânza unei conspirații pe care, rând pe rând, toate guvernările au sfâşiat-o şi pe care, neobosit, el a tot reînnoit-o”. Eisenstein, pagina 51.

Este foarte posibil ca atât Buonarroti cât şi Nodier să fi fost membri ai Prioriei de Sion – mai ales pentru că una din organizațiile lui Buonarroti era Filadelfienii, nume folosit şi de Nodier pentru ordinul său.

devenit un membru esențial al cercurilor simboliste care, în ultimul deceniu al secolului, dominau viața culturală pariziană. Aceste cercuri erau uneori ilustre, alteori bizare, alteori ilustre şi bizare. Din ele făceau parte tânărul cleric fimile Hoffet şi Emma Calve – datorită cărora Debussy l-a întâlnit pe Saunière. Un alt membru era magicianul enigmatic al poeziei simboliste franceze, Stephane Mallarme – dintre ale cărui capodopere Debussy a pus pe muzică *L 'Apres Midi d'un Faune (După-amiaza unui faun).*

Mai era şi Maurice Maeterlinck, dramaturgul simbolist a cărui dramă merovingiană, *Pelleas et Melisande (Pelleas şi Melisande),* a fost transformată de Debussy într-o operă celebră în întreaga lume. Era, de asemenea, şi flamboaiantul conte Philippe Auguste Villiers de L'Isle-Adam, a cărui piesă de teatru rozicruciană, *Axel*, a devenit biblia întregii mişcări simboliste. Deşi nu a putut fi finalizată datorită morții autorului, în 1918, Debussy a început să compună un libret pentru această dramă ocultă, cu intenția de a o transforma, de asemenea, într-o operă. Tot din aceleaşi cercuri mai făceau parte şi cei care dădeau strălucire vestitelor serate din fiecare marți ale lui Mallarme – Oscar Wilde, W. B. Yeats, Stefan George, Paul Valery, tânărul André Gide şi Marcel Proust.

Cercurile din care făceau parte Debussy şi Mallarme erau inițiate în ezoterism. Şi, în acelaşi timp, se intersectau

cu altele, încă şi mai ezoterice. Astfel, Debussy a fost realmente asociat cu cele mai proeminente personalităţi din aşa-numita „*renaştere a ocultismului*” francez. Printre acestea s-a numărat şi marchizul Stanislas de Guaita, un prieten intim al Emmei Calve şi totodată fondatorul aşa-numitului „*Ordin Cabalistic al Roza-Crucii*”. O a doua personalitate a fost Jules Bois, un satanist notoriu, de asemenea intim cu Emma Calve şi prieten cu MacGregor Mathers. La îndemnul lui Jules Bois, Mathers a înfiinţat cea mai renumită societate ocultă britanică a epocii, *Order of the Golden Dawn („Ordinul Zorilor de Aur”)*.

Un alt ocultist din anturajul lui Debussy era doctorul Gerard Encausse – mai bine cunoscut drept Papus,[106] nume sub care a publicat lucrarea considerată şi azi ca fundamentală pentru Tarot. Papus era nu numai membru în numeroase ordine şi societăţi ezoterice, dar şi unul dintre confidenţii lui Alexandru, ţarul Rusiei, şi ai soţiei acestuia, ţarina Alexandra. Iar printre prietenii cei mai apropiaţi ai lui Papus se număra unul al cărui nume a mai figurat şi în investigaţia noastră – şi anume Jules Doinel. În 1890, Doinel a devenit bibliotecar în *Carcassonne* şi a înfiinţat o biserică neo-catară în *Languedoc* – în cadrul căreia Papus avea funcţia de episcop. De fapt, Doinel s-a proclamat pe

---

[106] Vezi capitolul 7, n. 33.

sine însuşi drept episcop gnostic de Mirepoix, din care făcea parte parohia Montsegur, şi de Alet, în care se afla parohia *Rennes-le-Château*.

Se pare că biserica lui Doinel a fost sfinţită de un episcop răsăritean la Paris – şi este destul de interesant faptul că ceremonia s-a desfăşurat în casa lui Lady Caithness, soţia contelui de Caithness, lordul James Sinclair. Privită în retrospectivă, această biserică pare să fi fost, pur şi simplu, o altă sectă inofensivă sau un alt cult nevătămător printre cele atât de multe apărute în acel *fin de siecle*.

Cu toate acestea, a avut darul de stârni o serioasă îngrijorare în cercurile oficiale. A fost întocmit un raport special, referitor la „*reînvierea tendinţelor catare*”, destinat Sfântului Oficiu al Vaticanului. Iar Papa a condamnat în mod explicit instituţia lui Doinel, pe care, a denunţat-o, cu vehemenţă, drept o manifestare a „*străvechii erezii albigende*”.

În jurul anului 1895, fără a da vreo ripostă condamnării Vaticanului, Doinel activa pe teritoriul reşedinţei lui Saunière – exact în vremea în care parohul din *Rennes-le-Château* începea să-şi etaleze bogăţia. Este foarte posibil ca Debussy să le fi făcut cunoştinţă celor doi bărbaţi sau, dacă nu el, poate Emma Calve. Sau poate abatele Henri Boudet – parohul din Rennes-les-Bains, cel mai bun prieten

al lui Saunière şi colegul lui Doinel din cadrul Societăţii de Arte şi Ştiinţe din *Carcassonne*.

Una dintre cele mai apropiate cunoştinţe cu preocupări oculte ale lui Debussy era Josephin Peladan – un alt prieten al lui Papus şi, destul de previzibil, un alt intim al Emmei Calve. În 1889, Peladan a vizitat *Ţara Sfântă*. Când s-a reîntors, a pretins că descoperise mormântul lui Iisus – nu în locul tradiţional al Sfântului Mormânt, ci sub Moscheea lui Omar, care era cândva inclusă în enclava templierilor. Un admirator entuziast a afirmat că presupusa descoperire a lui Peladan era „*atât de uimitoare încât, în orice altă epocă, ar fi zguduit din temelii lumea catolică*”.[107]

Totuşi, nici Peladan, nici colaboratorii săi nu au oferit din proprie iniţiativă indicaţii despre modul în care mormântul lui Iisus fusese identificat în mod irevocabil şi în care i se verificase autenticitatea, şi nici de ce descoperirea sa urma să clatine catolicismul – desigur, cu excepţia cazului în care ar fi implicat ceva de mare însemnătate, controversat şi poate chiar exploziv. Peladan nu şi-a comentat descoperirea. Dar, deşi se declara catolic, el insista asupra caracterului muritor al lui Iisus.

---

[107] Lucie-Smith, *Symbolist Art (Simbolismul),* pagina 110. Pentru viaţa lui Peladan şi a prietenilor săi vezi Pincus-Witten, *Occult Symbolism în France (Simbolismul ocult în Franţa).*

În 1890, Peladan a fondat un nou ordin – *Ordinul Roza-Crucii Catolice*, *al Templului şi al Graal-ului*. Iar acesta, spre deosebire de celelalte instituții rozicruciene ale timpului, a reuşit cumva să evite acuzațiile papalității. Între timp, Peladan a început să acorde o tot mai mare atenție artelor. Artistul, declara el, ar trebui să fie „*un cavaler în armură, dedicat cu înflăcărare căutării simbolice a Sfântului Graal*”. Şi, în virtutea aderării la principiul enunțat, s-a angajat într-o adevărată cruciadă estetică. Aceasta s-a concretizat într-o serie de expoziții anuale, foarte mediatizate – cunoscute sub numele *Salon de la Rose – Croix* – al căror scop declarat era „*să distrugă realismul, să remodeleze gustul latin şi să creeze o şcoală a artei idealiste*”.

Din acest motiv, anumite teme şi subiecte erau respinse rapid şi despotic, fiind considerate lipsite de valoare – „*indiferent cum erau abordate, chiar şi atunci când erau perfecte*”. În lista acestor teme şi subiecte erau incluse tablourile „*prozaice*” cu subiect istoric, cele cu teme patriotice şi militare, ilustrările societății contemporane, portretele, scenele rustice şi „*toate peisajele, cu excepția celor compuse în maniera lui Poussin*”.[108]

Iar Peladan nu s-a mulțumit doar să picteze. Dimpotrivă, a încercat să-şi transpună principiile estetice în

---

[108] Lucie-Smith, *Symbolist Art,* pagina 111.

muzică şi, de asemenea, în dramaturgie. Şi-a înfiinţat propria companie teatrală, care interpreta doar piese de teatru special concepute, având subiecte ca, de exemplu, *Orfeu*, *argonauţii şi căutarea Lânii de Aur, misterele Roza-Crucii şi misterele Graal-ului*. Unul dintre promotorii şi cumpărătorii fideli ai acestor producţii era Claude Debussy.

Printre apropiaţii lui Peladan şi Debussy se număra şi Maurice Bares – care, în tinereţe, făcuse parte din acelaşi cerc „*rozicrucian*” cu Victor Hugo. În 1912, Barres a publicat cel mai celebru roman al său, *La Colline Inspiree* (*Muntele Inspiraţiei*). Unii comentatori moderni au sugerat că lucrarea este o alegorie abia mascată a poveştii lui Saunière şi a localităţii *Rennes-le-Château*. Este adevărat că între cele două există analogii prea frapante pentru a putea fi considerate absolut întâmplătoare. Dar acţiunea romanului lui Bares nu este plasată nici în *Rennes-le-Château*, nici în altă zonă din *Languedoc*. Dimpotrivă, „*muntele inspiraţiei*” din titlu este cel pe care se află un sat din Lorena. Iar acel sat este chiar vechiul centru de pelerinaj al *Sion-ului*.

JEAN COCTEAU

În calitate de candidat la funcţia de mare maestru al unei influente societăţi secrete, Jean Cocteau ni s-a părut mult mai nepotrivit şi decât Charles Radclyffe sau Charles

Nodier. În cazurile celor din urmă, investigația noastră a scos la iveală anumite conexiuni de foarte mare interes. Însă, în ceea ce îl priveşte pe Cocteau, descoperirile de acest gen au fost extrem de puține.

Este cert faptul că a crescut în ambianța „*coridoarelor puterii*” – provenea dintr-o familie proeminentă din punct de vedere politic, iar unchiul său era un diplomat de vază. Dar, cel puțin în aparență, Cocteau a abandonat acea lume, părăsindu-şi casa părintească la vârsta de cincisprezece ani şi pierzîndu-se în sub-cultura înfloritoare a Marsiliei. In 1908 pătrunsese în cercurile artistice boeme. Înainte de a împlini douăzeci şi cinci de ani se împrietenise deja cu Proust, Gide şi Maurice Bares. Era, de asemenea, prieten intim cu strănepotul lui Victor Hugo, Jean, alături de care a explorat în tărâmurile spiritismului şi ocultismului. Şi s-a familiarizat foarte repede cu ezoterismul; iar doctrina hermetică a prins formă nu numai în lucrările sale, ci şi în întreaga sa concepție estetică. În 1912, dacă nu chiar mai devreme, a început să colaboreze cu Debussy, la care se referă frecvent, deşi în mod neutru, în jurnalele sale. În 1926 a proiectat decorurile pentru o punere în scenă a operei *Pelleas şi Melisande*, pentru că, după cum a menționat un comentator, „*nu a reuşit să reziste ispitei de a-şi lega pentru totdeauna numele de cel al lui Debussy*”.

Este notoriu faptul că viața privată a lui Cocteau a fost dezordonată – incluzând perioade de dependență de droguri şi o serie de relații homosexuale. Astfel a fost creată imaginea sa de individ fluşturatic, nechibzuit şi iresponsabil. Însă, în realitate, a fost tot timpul extrem de conştient de calitatea sa de persoană publică şi, oricum ar fi fost escapadele sale personale, a avut grijă ca acestea să nu reprezinte un impediment pentru relațiile sale cu oamenii influenți şi puternici. Aşa cum recunoştea el însuşi, şi-a dorit întotdeauna recunoaştere publică, onoruri, stimă şi chiar admiterea în Academia Franceză. Şi şi-a făcut un țel din a fi suficient de conformist pentru a putea accede la statutul râvnit. Din acest punct de vedere, nu a fost niciodată prea departe de figuri celebre ca Jacques Maritain şi André Malraux. Nu se poate spune că interesul său față de politică ar fi fost vreodată prea mare, dar în timpul războiului a acuzat *guvernul de la Vichy* şi se pare că, în mod discret, ar fi fost în legătură cu Rezistența. În 1949, a devenit *Cavaler al Legiunii de Onoare*. Iar în 1958 a fost invitat de fratele lui de Gaulle să țină o cuvântare publică având Franța drept subiect general. De obicei, nu ni-l închipuim într-un astfel de rol, dar se pare că l-a jucat destul de des şi că a făcut-o cu plăcere.

O mare parte a vieții sale, Cocteau a fost asociat – uneori îndeaproape, alteori tangențial – cu grupări catolice

regaliste. A fost adesea prieten la cataramă cu membri ai vechii aristocrații – printre care şi unii dintre apropiații şi protectorii lui Proust. Dar, în acelaşi timp, catolicismul său a fost extrem de îndoielnic şi de neortodox şi, după toate aparențele, era vorba mai degrabă de un ataşament estetic decât de unul religios. Către sfârşitul vieții şi-a folosit energia mai ales pentru a redecora biserici – o imitație bizară, probabil, a lui Bérenger Saunière. Dar chiar şi această cucernicie a sa stă sub semnul întrebării: „*Sunt luat drept un pictor evlavios pentru că am decorat o capelă. Mereu aceeaşi manie de a eticheta oamenii*”.[109]

Ca şi Saunière, Cocteau a înglobat în redecorările sale anumite detalii stranii şi sugestive. Unele pot fi observate în biserica Notre Dame de France, amplasată în apropierea de Leicester Square, în Londra. Clădirea acesteia datează din 1865 – şi s-ar putea ca, în epoca sfințirii sale, să fi avut anumite conotații masonice. În 1940, în perioada de vârf a bombardamentelor, a fost serios avariată. Cu toate acestea, a continuat să fie locaşul de cult preferat al membrilor armatei franceze libere, iar după război a fost restaurată şi redecorată de artişti sosiți din toate colțurile Franței. Printre aceştia s-a numărat şi Cocteau, care, în 1960, cu trei ani

[109] Acesta a fost comentariul său când i s-a cerut să picteze ceea ce reprezintă acum o parte a capelei bisericii Notre Dame de France din Londra.

înainte de moarte, a executat o frescă ce înfăţişează episodul răstignirii. Dar scena reprezentată este extrem de neobişnuită. Soarele este negru, iar în colţul din dreapta jos apare o figură neidentificabilă, sinistră şi având o tentă verzuie. Mai există şi un soldat roman care ţine un scut împodobit cu un blazon în formă de pasăre – o pasăre extrem de stilizată, amintind de reprezentarea egipteană a lui Horus. Iar printre femeile îndoliate şi centurionii jucând zaruri apar două personaje nepotrivite, moderne, unul fiind însuşi Cocteau – un auto-portret în care s-a înfăţişat, în mod semnificativ, cu spatele întors către cruce.

Însă faptul că fresca nu cuprinde decât partea de jos a scenei răstignirii frapează în cea mai mare măsură. Răstignitul, oricine ar fi el, este vizibil doar până la genunchi – nu i se poate vedea chipul şi nu i se poate stabili identitatea. Şi, chiar sub picioarele victimei anonime, de cruce este fixat un trandafir imens.

Pe scurt, concepţia frescei este, în mod flagrant, rozicruciană. Şi, pentru o biserică catolică, tema este cel puţin bizară.

CEI DOI IOAN AL XXIII-LEA

Lista prezumtivilor mari maeştri ai *Sion-ului* este inclusă în *Dossiers secrets*, iar acestea datează din 1956.

Cocteau a murit abia în 1963. De aceea nu exista nici o indicație referitoare la succesorul său sau la cel care conduce în prezent *Prioria din Sion*. Dar, tot pornind de la Cocteau, am descoperit că mai apare o problemă de un imens interes.

Conform *„documentelor Prioriei”*, până la *„tăierea ulmului*” din 1188, *Sion-ul* şi *Ordinul Templului* au avut întotdeauna un acelaşi mare maestru. Se afirmă că, după această dată, *Sion-ul* a început să-şi aleagă proprii săi mari maeştri, primul dintre aceştia fiind Jean de Gisors. Aceleaşi documente menționează faptul că, odată cu asumarea poziției de mare maestru, cel ales adopta şi numele de *Jean (Ioan) – sau Jeanne (Ioana),* căci lista include şi patru femei. Se presupune aşadar că marii maeştri ai *Sion-ului* reprezintă o succesiune neîntreruptă de *Jean şi Jeanne*, din 1188 şi până în zilele noastre – o succesiune a cărei menire este, fără dubiu, aceea de a sugera o papalitate ezoterică şi hermetică bazată pe Ioan, ca un contrast (şi poate ca o opoziție) față de cea exoterică, bazată pe Petru.

Dar apare, desigur, o întrebare majoră. Care Ioan? Ioan Botezătorul? Ioan Evanghelistul – „*Preaiubitul Ucenic*” din a *Patra Evanghelie*? Sau Ioan Teologul, autorul Apocalipsei? După toate aparențele, trebuia să fie unul dintre aceştia trei, pentru că, în 1188, Jean de Gisors îşi

atribuise titulatura *Jean al II-lea* cu un anume scop. Aşadar, cine fusese *Jean I* ?

Indiferent care ar fi fost răspunsul, Jean Cocteau apărea pe lista prezumtivilor mari maeştri ai *Sion-ului* ca Jean al XXIII-lea. În 1959, când se presupune că el deținea încă această poziție, Papa Pius al XII-lea a murit şi cardinalii s-au întrunit pentru a-l desemna drept nou pontif pe cardinalul Angelo Roncalli din Veneția. Fiecare nou Papă îşi alege propriul nume şi, spre consternarea generală, cardinalul Roncalli a ales Ioan al XXIII-lea. Consternarea nu era lipsită de temei. În primul rând, numele Ioan fusese, în mod implicit, anatemizat după ultima sa folosire, la începutul secolului al cincisprezecelea – de către un antipapă. Mai mult, existase deja un Ioan al XXIII-lea. Acel antipapă – fost episcop de Alet, ceea ce este destul de interesant – care abdicase în 1415, fusese, de fapt, Ioan al XXIII-lea. Era aşadar neobişnuită, ca să nu spunem mai mult, asumarea aceluiaşi nume de către cardinalul Roncalli.

În 1976, în Italia a fost publicată o cărțulie enigmatică, care a fost în scurt timp tradusă în limba franceză. Se numea *Profețiile Papei Ioan al XXIII-lea* şi conținea o compilație de profeții sub forma unor obscure poeme în proză despre care se pretindea că ar fi fost compuse de pontiful decedat cu treisprezece ani mai devreme – în 1963, anul morții lui Cocteau. În marea lor

majoritate, aceste profeții sunt extrem de neclare şi sfidează orice interpretare coerentă. Dacă îi aparțin sau nu lui Ioan al XXIII-lea, rămâne o întrebare deschisă.

Dar prefața cărții susține acest lucru. Şi, mai mult decât atât, afirmă că Ioan al XXIII-lea fusese, în secret, membru al „Roza-Crucii”, la care se afiliase încă din 1935, când activa ca nunțiu papal în Turcia.

Nu mai este nevoie să spunem că afirmația de mai sus pare incredibilă. Este o certitudine faptul că nu poate fi dovedită şi nu am găsit nimic altceva care să o sprijine. Dar ne-am întrebat, în primul rând, din ce motive fusese făcută.

La urma urmelor, nu ar fi putut fi adevărată? Nu ar fi putut conține măcar un grăunte de adevăr? Se spune că, în 1188, *Prioria din Sion* adoptase subtitlul „*Rose-Croix Veritas*”. Dacă Papa Ioan fusese afiliat unei organizații rozicruciene şi aceasta era *Prioria din Sion*, implicațiile acestui fapt erau extrem de şocante. Printre altele, se sugera faptul că mai sus-amintitul cardinal Roncalli, un papă în devenire, îşi alese numele marelui său maestru din societatea secretă – astfel încât, din motive simbolice, să existe un Ioan aflat, în acelaşi timp, în fruntea *Sion-ului* şi în a papalității.

În orice caz, conducerea simultană a celor două ordine de către Ioan sau Jean părea să nu fie altceva decât o extraordinară coincidență. Iar lista din „*documentele Prioriei*”

nu putea fi întocmită cu scopul de a o genera – o enumerare care să se încheie cu Ioan al XXIII-lea într-un moment în care un bărbat deținând acelaşi titlu ocupa tronul Sfântului Petru. Pentru că respectiva listă a prezumtivilor mari maeştri ai *Sion-ului* fusese alcătuită şi depusă la Biblioteca Națională nu mai târziu de 1956 – cu trei ani înainte ca Ioan al XXIII-lea să devină Papă.

Dar aceasta nu era singura coincidență frapantă. În secolul al doisprezecelea, un călugăr irlandez numit Malachi adunase laolaltă o serie de profeții de genul celor făcute de Nostradamus. În aceste predicții – despre care, întâmplător, se spune că sunt deosebit de prețuite de multe personalități romano-catolice, inclusiv de actualul Papă, Ioan-Paul al II-lea (n.trad., la data scrierii cărții, acesta era încă în viață) – Malachi listează pontifii care aveau să ocupe tronul Sfântului Petru în secolele următoare şi oferă, pentru fiecare dintre ei, câte un motto descriptiv. Pentru Ioan al XXIII-lea, motto-ul, tradus în limba franceză, este *Pasteur et Nautonnier* – *Păstor şi Cîrmuitor*.[110] Titlul oficial al prezumtivului mare maestru al Sionu-lui este de asemenea „*Nautonnier*”.

---

110 Vezi Bander, *Prophecies of St. Malachy (Profețiile Sf. Malachi),* pagina 93. Expresia latinească este *Pastor et Nauta* – iar *nauta* poate însemna fie „corăbier”, fie „cârmuitor”, termeni îngemănați, în franceza veche, în cuvântul „nautonnier”.

Oricare ar fi adevărul aflat dincolo de aceste coincidențe stranii, nu există dubii asupra faptului că, mai mult decât oricui altcuiva, Papei Ioan al XXIII-lea i se datorează reorientarea şi, după cum au spus mai mulți comentatori, aducerea în secolul douăzeci a Bisericii Romano-Catolice. Aceasta s-a putut realiza, în mare măsură, prin intermediul reformelor celui de al Doilea Conciliu al Vaticanului, inaugurat de Ioan. În acelaşi timp, celui din urmă i se mai datorează şi o serie de alte schimbări. De exemplu, a revizuit poziția bisericii față de francmasonerie – rupându-se de cel puțin două secole de tradiții învechite şi îngăduind ca un catolic să poată fi şi francmason. Iar în iunie 1960 a difuzat o scrisoare apostolică deosebit de importantă.[111]

Subiectul la care se referă această misivă este „*prețiosul sânge al Mântuitorului*" – căruia i se conferă o importanță fără precedent. Accentul este pus pe suferințele lui Iisus ca ființă umană şi se susține că mântuirea întregii omenirii a fost înfăptuită prin vărsarea sângelui său. În contextul scrisorii Papei Ioan, Patimile omului Iisus şi jertfa sa de sânge au mai multă însemnătate decât învierea sau chiar decât amănuntele răstignirii.

---

[111] „I*nde a primis",* publicat în *L'Osservatore Romano* (2 iulie 1960), pagina 1. O traducere în limba engleză poate fi găsită în *Review for Religious,* volumul 20, (1961), pagina 3 sq.

Implicațiile scrisorii sunt, în ultimă instanță, enorme. Aşa cum observa un comentator, ele modifică întregul fundament al credinței creştine. Dacă mântuirea a fost dobândită prin vărsarea sângelui lui Iisus, moartea şi învierea sa devin neesențiale – dacă nu chiar într-adevăr inutile. Răstignirea nu mai este necesară pentru ca valabilitatea credinței să poată fi păstrată.

CAPITOLUL 7

CONSPIRAŢIE DE-A LUNGUL SECOLELOR

Cum am fi putut sintetiza toate mărturiile adunate? Multe dintre ele erau impresionante şi, după toate aparențele, pledau în favoarea existenței unei anumite structuri, a unei anumite scheme coerente. În ciuda faptului că, la început, nu ni se păruse demnă de crezare, lista prezumtivilor mari maeştri ai *Sion-ului* ne condusese către o serie de concluzii incitante. De exemplu, existau legături, de sânge sau de prietenie, între majoritatea personalităților enumerate şi familiile ale căror genealogii figurau în „*documentele Prioriei*” – mai ales cu casa de Lorena. De asemenea, cele mai multe dintre numele de pe listă erau asociate cu ordine de tot felul sau cu societăți secrete. Practic toți prezumtivii mari maeştri, chiar şi cei considerați,

în mod oficial, catolici, aveau concepții religioase mai puțin tradiționale. Erau, cu toții, preocupați de doctrinele şi tradițiile ezoterice. Şi, aproape în toate cazurile, prezumtivul mare maestru venise, într-un fel sau altul, în contact atât cu predecesorul, cât şi cu succesorul său.

Totuşi, în ultimă instanță, oricât de impresionante ar fi fost, coincidențele nu dovedeau nimic. Nu demonstrau, de pildă, că *Prioria din Sion*, a cărei existență în Evul Mediu ne fusese confirmată, continuase într-adevăr să ființeze în decursul secolelor următoare. Şi cu atât mai puțin dovedeau că persoanele menționate drept mari maeştri dețინuseră în realitate această poziție. În ceea ce îi privea pe unii dintre ei, acest lucru încă ni se părea incredibil. Vârsta la care se pretindea că ar fi dobândit titlul pleda împotrivă.

Desigur, în baza anumitor legi succesorale, ar fi fost posibil ca Eduard de Bar să fie desemnat mare maestru pe când avea doar cinci ani, iar René d'Anjou doar opt. Dar aceste legi nu puteau acționa în favoarea lui Robert Fludd sau Charles Nodier, despre care se presupune că ar fi devenit mari maeştri la douăzeci şi unu de ani, sau în a lui Debussy, care ar fi trebuit să acceadă la demnitatea respectivă la vârsta de douăzeci şi trei de ani. Aceştia nu ar fi avut suficient timp pentru a-şi „*construi drumul către rang*", aşa cum se întâmplă, de exemplu, în francmasonerie. Şi nici nu ar fi avut când să se impună în domeniul lor de

activitate. Această anomalie nu avea, aparent, nici un sens. S-ar fi putut doar presupune că, cel mai adesea, titlul de *Mare Maestru al Sion-ului* era în întregime simbolic, că era vorba de o poziție rituală ocupată de un figurant – care, probabil, nici nu era conştient de statutul care i se acordase.

Dar nu avea rost să facem speculații – cel puțin nu în baza puținelor informațiilor deținute. De aceea am reluat cercetarea istoriei, căutînd alte urme ale *Prioriei din Sion* în alte surse decât lista prezumtivilor mari maeştri. Ne-am focalizat atenția mai ales asupra casei de Lorena şi a câtorva dintre celelalte familii menționate în „*documentele Prioriei*”. Ne-am străduit să verificăm celelalte afirmații existente în aceste documente. Şi am căutat alte dovezi care să ateste activitatea unei societăți secrete, care, în mod mai mult sau mai pus insidios, ar fi acționat din culise.

Dacă era într-adevăr vorba de o societate secretă, nu ne puteam aştepta să găsim *Prioria din Sion* menționată, explicit, sub acest nume. Dacă într-adevăr continuase să acționeze de-a lungul secolelor, o făcuse, probabil, sub o multitudine de înfățişări, măşti, „*paravane*” şi fațade, toate schimbătoare – aşa cum funcționase o vreme sub numele *Ormus*, la care apoi renunțase. Şi presupuneam că nici nu afişase, fără echivoc, o aceeaşi tactică, postură politică sau atitudine predominantă. O astfel de poziție coerentă şi

unitară, chiar dacă ar fi putut fi menținută, ar fi părut cât se poate de suspectă. Dacă aveam de-a face cu o organizație care supraviețuise vreme de nouă secole, trebuia să recunoaştem că era extrem de maleabilă şi de adaptabilă. Probabil că însăşi supraviețuirea ei atârnase de aceste calități, în lipsa cărora ar fi degenerat într-o formă fără conținut, la fel de lipsită de putere ca, să zicem, Clădirea Gărzii Regale. Pe scurt, *Prioria din Sion* nu putea rămâne rigidă şi imuabilă de-a lungul întregii sale istorii. Dimpotrivă, ar fi trebuit să fie nevoită să se transforme, periodic, să se modifice pe sine însăşi şi să-şi schimbe activitățile, să se remodeleze, remodelîndu-şi în acelaşi timp şi obiectivele, pentru a se încadra în caleidoscopul schimbător al politicii mondiale – aşa cum unitățile de cavalerie din secolul trecut au fost silite să-şi înlocuiască bidiviii cu tancuri şi vehicule blindate. Prin capacitatea sa de a se adapta unei anumite epoci, exploatîndu-i şi stăpânindu-i tehnologiile şi resursele, *Sion-ul* ar fi putut reprezenta o paralelă la ceea ce părea să fie rivala sa exoterică, Biserica Romano-Catolică; sau, pentru a da un exemplu aparent sinistru, poate o paralelă a acelei organizații cunoscută drept Mafia. Bineînțeles că nu vedem în Prioria de Sion o asociație de ticăloşi absoluți. Dar Mafia exemplifică atât modul în care o societate secretă poate

dăinui, adaptîndu-se de la o epocă la alta, cât şi tipul de putere pe care îl poate exercita.

PRIORIA DIN SION ÎN FRANŢA

Conform *„documentelor Prioriei”*, între anii 1306 şi 1480, *Sion-ul* poseda nouă comandamente. În 1481, anul morții lui René d’Anjou, numărul acestora ajunsese la douăzeci şi şapte. Se menționează că cele mai importante erau situate la Bourges, Gisors, Jarnac, Mont-Saint-Michel, Montreval, Paris, Le Puy, Solesmes şi Stenay. Şi, se specifică, criptic, în *Dossiers secrets*, că ar fi existat şi „*o cupolă numită Beth-Ania – casa Annei – situată în Rennes-le-Château*”.[112]

Sensul acestui pasaj nu este limpede, excepție făcând faptul că *Rennes-le-Château* apare ca având o semnificație cu totul aparte. Şi este sigur că nu printr-o coincidență Saunière, după ce şi-a înălțat vila, a botezat-o Bethania.

Conform acelor „*Dossiers secrets*”, comandamentul de la Gisors datează din 1306 şi este situat pe drumul către Viena. Se presupune că ar fi comunicat, printr-un pasaj tunel, cu cimitirul local şi cu capela subterană Sainte-Catherine, aflată sub fortăreață. Se spune că, în secolul al

---

[112] Lobineau, H., *Dossiers secrets,* planşa numărul 4, Ordinul din Sion.

şaisprezecelea, această capelă, sau poate doar cripta alăturată ei, ar fi fost transformată într-un depozit destinat celor treizeci de cufere care cuprindeau arhivele *Prioriei din Sion*.

La începutul anului 1944, când Gisors a fost ocupat de trupele germane, de la Berlin a fost trimisă o misiune militară specială, Ducatul Lorena la mijlocul secolului al şaisprezecelea care avea sarcina de a concepe planurile unei serii de excavații sub fortăreață. Debarcarea aliaților în Normandia a pus capăt oricărei întreprinderi de acest gen, însă, nu după mult timp, un muncitor francez pe nume Roger Lhomoy a început să facă săpături pe cont propriu. În 1946, l-a anunțat pe primarul din Gisors că descoperise o capelă subterană care conținea nouăsprezece sarcofage de piatră şi treizeci de lăzi metalice. Rezolvarea cererii sale de a continua lucrările şi de a-şi face publică descoperirea a fost amânată – se pare că în mod mai degrabă deliberat – datorită unei încurcături birocratice. Abia în 1962 a putut Lhomoy să înceapă, la Gisors, săpăturile pentru care ceruse aprobare.

Acestea s-au desfăşurat sub auspiciile lui André Malraux, ministrul francez al Culturii din acea perioadă, şi nu au fost, în mod oficial, deschise publicului. Dar faptul că nu au fost găsite nici lăzi, nici sarcofage, este o certitudine.

Dar în ceea ce priveşte descoperirea capelei subterane există dubii – toată istoria a fost dezbătută, atât de către presă, cât şi în diverse cărţi şi articole. Lhomoy a susţinut că a regăsit-o, dar că tot ceea ce conţinea fusese îndepărtat. Indiferent care ar fi adevărul, capela subterană Sainte-Chaterine este menţionată în două manuscrise vechi, unul datând din 1696, iar celălalt, din 1375.[113] Pe această bază, povestea lui Lhomoy devine cel puţin plauzibilă.

Acelaşi lucru se poate spune şi despre afirmaţia că acea capelă subterană ar fi fost un depozit al arhivelor *Sion-ului*. Pentru că, în urma cercetărilor noastre, am găsit dovezi concludente ce atestă faptul că *Prioria din Sion* a continuat să existe cel puţin încă trei secole după încetarea cruciadelor şi dizolvarea Ordinului *Cavalerii Templieri*. De exemplu, de la începutul secolului al paisprezecelea şi până în primii ani ai secolului al şaptesprezecelea, documentele referitoare la Orléans şi la baza pe care *Sion-ul* o avea la Saint-Samson fac referiri sporadice la ordin. Astfel, există o înregistrare care menţionează că, la începutul secolului al şaisprezecelea, membrii *Prioriei din Sion* din Orléans – nesocotindu-şi „*regulamentul*” şi „*refuzînd să trăiască în comun*” – şi-au atras nemulţumirea Papei şi a regelui

---

113 De Sede, *Les Templiers (Templierii),* pagina 220 şq. Pentru povestea lui Lhomoy vezi de Sede, pagina 20 sq. Şi 231 sq. Vezi şi Chaumeil, *Triangle d’or (Triunghiul de Aur),* pagina 19 sq.

Franței. Către sfârşitul secolului al cincisprezecelea, Ordinul a fost din nou acuzat de o serie de nereguli – nerespectarea „*regulamentului*”, traiul mai de grabă „*individual*” decât „*în comun*”, stabilirea în afara aşezămîntului Saint-Samson, boicotarea serviciilor divine şi neglijarea reconstruirii zidurilor edificiului, care fuseseră serios avariate în 1562.

În 1619, se pare că autoritățile şi-au pierdut răbdarea. Conform înregistrărilor disponibile, în acel an *Prioria din Sion* a fost evacuată din Saint-Samson şi aşezămîntul le-a fost încredințat iezuiților.[114]

Nu am putut găsi nici o referire la *Prioria din Sion* care să fi fost făcută după 1619 – în orice caz, nu sub acest nume. Totuşi, în lipsă de altceva, am reuşit cel puțin să dovedim că a continuat să existe până în secolul al şaptesprezecelea. Dar această dovadă, sub forma în care se prezenta, a ridicat o serie de întrebări cruciale. În primul rând, referințele pe care le-am descoperit nu dezvăluiau câtuşi de puțin activitățile reale, obiectivele, interesele şi posibila influență a *Sion-ului*. În al doilea rând, după toate aparențele, aceste referințe consemnau doar lucruri mărunte – o fraternitate ciudată, derutantă, de călugări sau de credincioşi habotnici al căror comportament, deşi

---

[114] Le Maire, *Histoire et Antiquitez,* partea 2, capitolul XXVI, pagina 96 sq.

neortodox şi poate clandestin, era de importanță relative minoră. Nu am reuşit să împăcăm nici aparent indolenții rezidenți de la Saint-Samson cu renumiții şi legendarii rozicrucieni, nici şleahta de călugări îndărătnici cu instituția printre ai cărei mari maeştri se presupune că s-ar fi numărat câteva dintre cele mai ilustre nume ale istoriei şi culturii occidentale.

Conform *„documentelor Prioriei”*, *Sion-ul* era o organizație extrem de puternică şi de influentă, căreia i se datora înființarea *Ordinului Templierilor* şi care era capabilă să manipuleze cursul afacerilor internaționale. Dar referințele găsite nu sugerau nimic de o astfel de importanță.

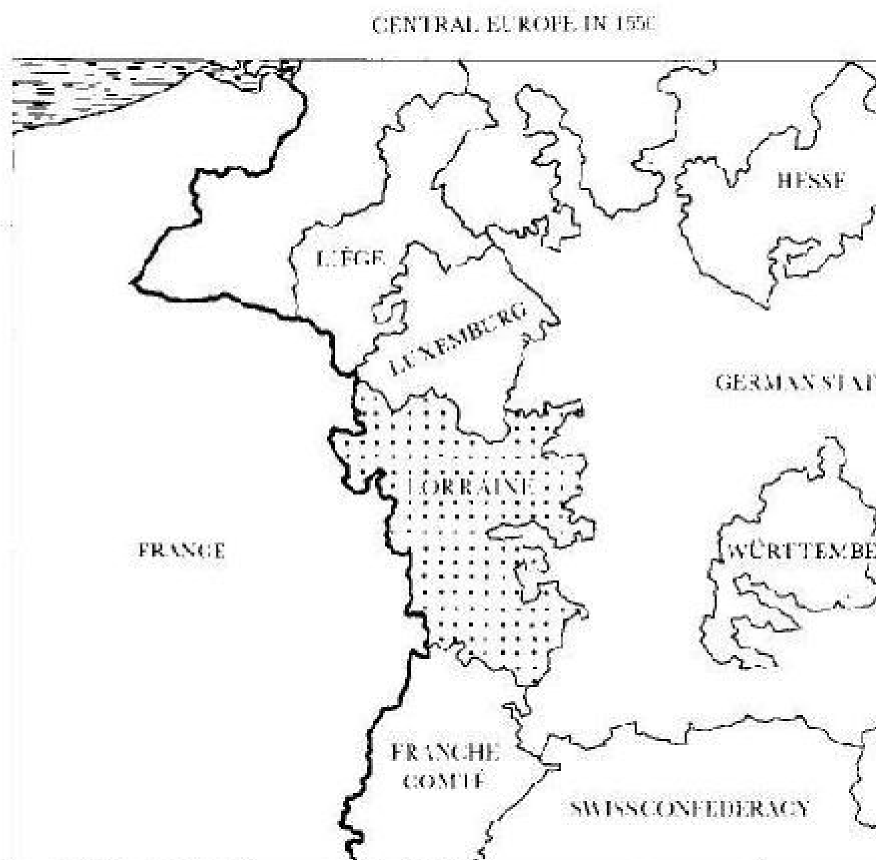

Fig.7 Ducatul Lorraine la mijlocul secolului XVI-lea

O explicație posibilă ar fi fost, desigur, că Saint-Simon din Orléans nu era altceva decât unul din locaşurile izolate, probabil unul minor, în care se desfăşurau activitățile *Sion-ului*. Şi, într-adevăr, în *Dossiers secrets*, Orléans nu figurează pe lista comandamentelor importante ale *Sion-ului*. Dacă *Sion-ul* reprezenta într-adevăr o forță demnă de luat în

considerație, Orléans-ul nu putea fi decât un mic fragment dintr-o structură mult mai vastă. Și, dacă așa stăteau lucrurile, era cazul să căutăm urmele *Sion-ului* în altă parte.

DUCII DE GUISE ȘI DE LORENA

În timpul secolului al șaisprezecelea casa de Lorena și ramura sa mezină, casa de Guise, au făcut o încercare bine plănuită și hotărâtă de a răsturna dinastia Valois – de a-i extermina toți descendenții și de a pretinde apoi tronul Franței. Și, în repetate rânduri, această încercare i-a adus la un pas de un succes răsunător. În decursul a circa treizeci de ani, toți regii, moștenitorii și prinții din casa Valois au fost nimiciți, dinastia fiind împinsă către extincție.

Încercarea de a dobândi tronul Franței s-a întins de-a lungul a trei generații ale familiilor Guise și Lorena. Și a ajuns cel mai aproape de succes în anii 1550 și 1560, sub auspiciile lui Charles, cardinal de Lorena, și ale fratelui său François, duce de Guise.

Charles și François se înrudeau cu familia Gonzaga din Mantua și cu Charles de Montpensier, conetabil de Bourbon – menționat în *Dossiers secrets* ca mare maestru al *Sion-ului* până în 1527. În plus, François, ducele de Guise, era căsătorit cu Anne d'Este, ducesă de Gisors. Și se pare că mașinațiunile lui pentru a obține tronul au fost sprijinite, pe

ascuns, de Ferrante de Gonzaga, prezumtiv mare maestru al *Sion-ului* din 1527 până în 1575.

Atât François cât şi fratele său, cardinalul de Lorena, au fost ulterior stigmatizaţi de istorici drept bigoţi înverşunaţi şi catolici fanatici, drept intoleranţi, brutali şi însetaţi de sânge. Dar există destule dovezi care sugerează că această reputaţie nu este pe deplin adevărată, cel puţin în ceea ce priveşte adeziunea la catolicism. François şi fratele său apar, destul de limpede, ca fiind neobrăzaţi, dar abili şi oportunişti, curtîndu-i atât pe catolici, cât şi pe protestanţi, în numele planurilor lor ulterioare.[115]

În 1562, de exemplu, la Conciliul din Trent, cardinalul de Lorena a pus în mişcare o tentativă de a descentraliza papalitatea – de a conferi autonomie episcopilor locali şi de a restabili ierarhia ecleziastică din timpul dinastiei merovingiene.

În 1563, François de Guise era deja, practic, rege, când a căzut pradă glonţului unui asasin. Fratele său, cardinalul de Lorena, a murit cu doisprezece ani mai târziu, în 1575. Dar vendeta împotriva casei regale a Franţei nu a încetat. În 1584, noul duce de Guise şi noul cardinal de Lorena au reînceput, cu forţe proaspete, asaltul asupra

---

[115] Cardinalul de Lorraine s-a aflat în spatele amnistiei în favoarea hughenoţilor da la Amboise la data de 7 martie 1560. De asemenea, cardinalul a finanţat, pe ascuns, anumite grupări protestante.

tronului. În această încercare, principalul lor aliat a fost Louis de Gonzaga, duce de Nevers – care, conform *„documentelor Prioriei”*, devenise mare maestro al *Sion-ului* cu nouă ani mai devreme. Stindardul conspiratorilor era crucea de Lorena – odinioară blazonul lui René d'Anjou.[116]

Vrajba a continuat. La sfârşitul secolului, dinastia Valois era, în fine, nimicită. Dar, în timpul înfruntării, şi casa de Guise se rănise mortal şi nu a mai putut oferi nici un candidat eligibil pentru tronul care, în cele din urmă, îi stătea la dispoziție.

Pur şi simplu, nu se ştie dacă a existat o societate secretă bine organizată sau un ordin secret care a susținut casele de Guise şi de Lorena. Cu siguranță, acestea au fost ajutate de o rețea internațională de emisari, ambasadori, asasini, provocatori, spioni şi agenți care ar fi putut fi foarte bine incluşi într-o astfel de instituție clandestină. După Gerard de Sede, unul dintre aceşti agenți era Nostradamus. Şi există alte „*documente ale Prioriei*” care susțin punctul de vedere al domnului de Sede. În orice caz, există extrem de multe mărturii care sugerează că Nostradamus era într-

---

[116] Acea cruce dublu barată a fost asociată cu casa de Lorena prin intermediul lui Rene d'Anjou. Rene a adoptat această cruce ca emblemă, plasând-o pe sigiliile şi monedele sale. Popularitatea crucii se datorează folosirii ei de către Rene al II-lea, duce de Lorena, în bătălia de la Nancy din 1477. Vezi Marot, *Le Symbolisme (Simbolismul),* pagina 1 sq.

adevăr un agent secret în slujba lui François de Guise şi a lui Charles, cardinal de Lorena.[117]

---

[117] Nostradamus era un obişnuit al cercurilor conectate cu casa de Lorena. A locuit pentru câțiva ani în Agen, iar Jean de Lorena era, în acea vreme, atât episcop de Agen, cât şi capul Inchiziției Franceze. Cercetările indică faptul că Nostradamus ar fi fost avertizat în legătură cu interesul pe care i-l stârnise Inchiziției şi că, după toate probabilitățile, cardinalul Jean de Lorena ar fi fost sursa acestui avertisment. În plus, prietenul din Agen al lui Nostradamus, Scaliger, se număra şi printre prietenii cardinalului şi îl cunoştea, de asemenea, pe Giulio Camillo, adept al hermetismului şi autorul lucrării „Memory Theatre” („Teatrul amintirilor”) (vezi Yates, *Art of Memory,* capitolul 6). Cardinalul de Lorena îl cunoştea foarte bine pe Camillo. De asemenea, doi poeți de la Curte, Pierre de Ronsard şi Jean Dorat, erau prieteni cu Nostradamus. Ronsard a scris mai multe poeme spre lauda lui Nostradamus şi a cardinalului. Cardinalul era susținătorul ambilor poeți. Jean Dorat a fost cel care l-a trimis pe Jean-Aime de Chavigny la Nostradamus, pentru a deveni secretarul acestuia. Un studiu al acestor conexiuni este prezentat în romanul *The Dreamer of the Vine (Visătorul din Vie),* de Liz Greene (Londra, 1979).

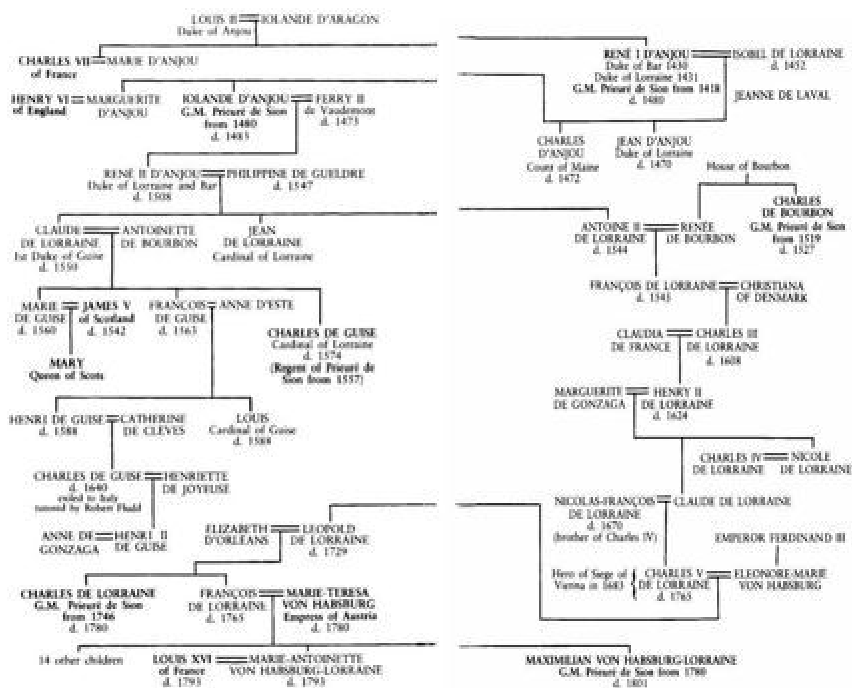

Fig.8 Ducii de Lorraine şi Guise

Dacă Nostradamus ar fi fost un agent al caselor de Guise şi de Lorena, nu numai că le-ar fi furnizat acestora informaţii cruciale referitoare la planurile adversarilor lor, dar, de asemenea, graţie calităţii sale de astrolog al curţii regale franceze, ar fi putut cunoaşte atât o serie de secrete intime, cât şi ciudăţeniile şi slăbiciunile persoanelor importante. Jonglând cu vulnerabilităţi cu care se familiarizase, i-ar fi putut manipula, în plan psihic, pe membrii casei Valois după bunul plac al duşmanilor lor. De asemenea, cunoscând horoscopul celor dintâi, le-ar fi putut

indica celorlalţi, să zicem, un moment aparent propice asasinării. Pe scurt, s-ar putea ca multe dintre profeţiile lui Nostradamus să fi fost, de fapt, cu totul altceva. Ar fi putut fi mesaje criptate, cifruri, programe, calendare, instrucţiuni şi planuri de acţiune.

Indiferent dacă cele de mai sus sunt adevărate sau nu, este dincolo de orice îndoială faptul că unele dintre profeţiile lui Nostradamus nu erau predicţii, ci se refereau, cât se poate de explicit, la trecut – la cavalerii templieri, la dinastia merovingiană, la istoria casei de Lorena. Dintre acestea, şocant de multe fac referiri la Razes – vechiul comitat în care era situat *Rennes-le-Château*.[118] Şi numeroasele catrene în care este menţionată sosirea acelui „*le Grand Monarch*” – Marele Rege – indică *Languedoc*-ul ca loc de baştină al spiţei acestuia.

Cercetările întreprinse au scos la iveală un pasaj suplimentar care îl leagă şi mai mult pe Nostradamus de

---

[118] Catrenul V:74, de exemplu, se referă probabil la Charles Martel făcându-i pe sarazini să bată în retragere şi învingându-i în lupta de la Poitiers din 732. Catrenul III: 83 s-ar putea foarte bine referi la pletoşii regi merovingieni cucerind regatul Aquitaine, ceea ce s-a întâmplat după 507. În multe catrene şi prevestiri apare termenul Rases, care pare să fie un calambur referitor atât la zona Razes, cât şi la conţii exilaţi, „*cei fără barbă*”, descendenţii merovingienilor.

investigaţia noastră. După Gerard de Sede,[119] ca şi în conformitate cu o legendă populară, înainte de a-şi începe cariera de profet, Nostradamus a petrecut o bună bucată de timp în Lorena. Acest răstimp pare să fie un fel de noviciat sau o perioadă de probă, după care s-ar putea să fi fost „*iniţiat*”, împărtăşindu-i-se un extraordinar secret. Mai exact, se spune că i s-ar fi arătat o străveche carte tainică, care a stat la baza tuturor lucrărilor lui ulterioare. Şi legenda relatează că acest tom i-ar fi fost înfăţişat într-un loc cât se poate de semnificativ – abaţia Orval, cea donată de mama adoptivă a lui Godfroi de Bouillon, locul în care cercetările noastre sugerează că ar fi fost întemeiată *Prioria din Sion*.

În orice caz, pentru încă două secole, Orval-ul a continuat să fie asociat cu numele lui Nostradamus. În

---

[119] De Sede, *La Race fabuleuse (Seminţia legendară),* pagina 106 sq. În această carte, credibilitatea lui de Sede este, într-o anumită măsură, subminată de afirmaţia neverosimilă că merovingenii ar fi fost extratereştri! în timpul conversaţiilor purtate, autorul a fost întrebat despre sursa aserţiunii legate de timpul petrecut de Nostradamus la Orval. Răspunsul său a fost că văzuse el însuşi un manuscris care dovedea acest lucru, aflat în posesia unui oarecare Eric Muraise. Am discutat cu o parte dintre călugării de la abaţia din Orval despre posibilitatea ca Nostradamus să fi ajuns acolo. Au ridicat din umeri şi au spus că exista o legendă în acest sens, dar că ei nu aveau dovezi pentru a o confirma, dar nici pentru a o infirma. Ar fi putut fi posibil, a adăugat unul dintre ei, plictisit.

vremea Revoluției Franceze şi în epoca napoleoniană, cărțile cu profeții atribuite lui Nostradamus proveneau din Orval.

LUPTA PENTRU TRONUL FRANȚEI

La jumătatea celui de-al treilea deceniu al secolului al şaptesprezecelea, tronul Franței era ocupat de Ludovic al XIII-lea. Dar puterea din spatele tronului era întruchipată de cardinalul Richelieu, adevăratul arhitect al politicii statului francez. În general, acesta este recunoscut drept personalitatea cea mai machiavelică din epoca sa şi drept un intrigant fără rival. Însă s-ar putea să fi fost ceva mai mult decât atât.

În timp ce Richelieu instaura în Franța un regim de o stabilitate fără precedent, restul Europei – şi mai ales Germania – era pradă spasmelor *Războiului de Treizeci de Ani*. Inițial, acesta nu a fost un conflict de natură religioasă. Dar, în scurt timp, taberele s-au polarizat pe criterii religioase. De o parte, se situau forțele Spaniei şi Austriei, loiale bisericii catolice.

De cealaltă parte erau armatele protestante ale Suediei şi ale micilor principate germane – inclusive Palatinatul Rinului, ai cărui conducători, principele elector Friedrich şi soția sa, Elizabeth Stuart, erau exilați la Haga. Friedrich şi aliații săi de pe câmpul de luptă erau aprobați şi

susținuți de gânditorii şi de scriitorii „*rozicrucieni*” de pe continent şi din Anglia.

În 1633, cardinalul Richelieu a inițiat o politică îndrăzneață şi aparent incredibilă. A implicat Franța în *Războiul de Treizeci de Ani*, dar nu de partea care era de aşteptat. Pentru Richelieu, o serie de alte criterii au fost mai importante decât obligațiile sale religioase, în calitate de cardinal. El intenționa să instaureze supremația Franței în Europa. Dorea să anihileze perpetua şi tradiționala amenințare pe care Spania şi Austria o reprezentau pentru Franța. Şi mai vroia să înlăture hegemonia pe care Spania o dobândise cu mai mult de un secol în urmă – mai ales în inima fostelor domenii merovingiene din Ținuturile de Jos şi într-o parte a Lorenei moderne. Toate acestea au făcut ca Europa să fie uluită de acțiunea fără precedent a uni cardinal catolic, care guverna o țară catolică, şi care a trimis o armată catolică să lupte de partea protestanților – împotriva celorlalți catolici. Nici un istoric nu a sugerat vreodată că Richelieu ar fi fost „*rozicrucian*”. Dar nu ar fi putut face nimic care să concorde într-o mai mare măsură cu poziția „*rozicrucienilor*” sau care să-l ajute mai mult să câştige bunăvoința acestora.

Între timp, casa de Lorena a început din nou să aspire, deşi indirect, la tronul Franței. De data aceasta pretendentul era Gaston d’ Orléans, fratele mai mic al lui

Ludovic al XIII-lea. Gaston nu făcea el însuşi parte din casa de Lorena. Dar, în 1632, se căsătorise cu sora ducelui de Lorena. Moştenitorul lui Gaston ar fi fost, prin mama sa, descendentul familiei ducelui şi, dacă Gaston ar fi câştigat tronul, peste o generație, casa de Lorena ar fi condus Franța. Perspectiva era suficient de mobilizatoare. Printre cei care susțineau dreptul lui Gaston la succesiune, descoperim un personaj pe care l-am mai întâlnit – Charles, duce de Guise. Charles îl avusese drept preceptor pe tânărul Robert Fludd. Şi se căsătorise cu Henriette-Catherine de Joyeuse, stăpâna ținuturilor Couiza şi Arques – unde se afla mormântul identic cu cel pictat de Poussin.

Încercările de a-l detrona pe Ludovic în favoarea lui Gaston au eşuat, dar timpul părea să se scurgă în favoarea moştenitorilor lui Gaston, fiindcă Ludovic al XIII-lea şi soția sa, Anna de Austria, nu aveau copii. Circula deja zvonul că regele ar fi fost homosexual sau impotent şi, într-adevăr, conform anumitor rapoarte întocmite în urma autopsiei sale, a fost considerat incapabil să procreeze.

Totuşi, în 1633, după douăzeci şi trei de ani de mariaj steril, Anna de Austria a născut, când nimeni nu s-ar fi aşteptat. La vremea respectivă, au fost puțini cei care au crezut în legitimitatea băiatului, asupra căreia mai planează dubii şi în zilele noastre. Conform atât autorilor din epocă, cât şi celor de mai târziu, adevăratul tată al copilului era

cardinalul Richelieu sau poate un „*armăsar*” angajat de acesta, respectiv protejatul şi succesorul său, cardinalul Mazarin. S-a pretins că, după moartea lui Ludovic al XIII-lea, Mazarin şi Anna de Austria s-ar fi căsătorit în secret.

În orice caz, naşterea moştenitorului lui Ludovic al XIII-lea a fost o lovitură serioasă dată speranțelor lui Gaston d’Orléans şi ale casei de Lorena. Şi, după ce, în 1642, atât Ludovic cât şi Richelieu au murit, a fost lansată prima serie de atentate conjugate în scopul eliminării lui Mazarin şi al detronării tânărului Ludovic al XIV-lea.

Aceste atentate, care au început sub forma unor răscoale populare, au culminat cu un război civil care a durat, cu intermitențe, vreme de zece ani şi care le este cunoscut istoricilor sub numele de *Fronda*. Alături de Gaston d’Orléans, pe lista principalilor săi instigator găsim o serie de nume, familii şi titluri care ne sunt deja familiare. Este vorba de Frédéric-Maurice de la Tour d’Auverge, duce de Bouillon. Şi de vicontele de Turenne. Şi de ducele de Longueville – nepotul lui Louis de Gonzaga, duce de Nevers şi prezumtiv mare maestru al *Sion-ului* cu o jumătate de veac înainte. Iar cartierul general şi capitala acestor frondori era străvechiul oraş Stenay din Ardeni – ceea ce este suficient de semnificativ.

COMPAGNIE DU SAINT-SACREMENT

Conform *„documentelor Prioriei”*, la mijlocul secolului al şaptesprezecelea, *Prioria din Sion „s-a dedicat înlăturării lui Mazarin*”. Este cât se poate de clar că nu a avut succes. *Fronda* a eşuat, Ludovic al XIV-lea a luat în stăpânire tronul Franţei, iar Mazarin, deşi îndepărtat cu uşurinţă, a fost repede reinstalat şi a rămas prim-ministru până la moartea sa din 1660.

Însă, dacă *Sion-ul* se dedicase într-adevăr opoziţiei contra lui Mazarin, aveam în sfârşit un punct de plecare şi câteva posibilităţi de a-l localiza şi identifica. Date fiind numele familiilor implicate în *Frondă* – ale căror genealogii figurau şi în „*documentele Prioriei*” – ni s-a părut rezonabilă asocierea *Sion-ului* cu instigatorii acelei răzmeriţe.

„*Documentele Prioriei*” afirmau că activităţile *Sion-ului* erau îndreptate împotriva lui Mazarin. Pretindeau, de asemenea, că anumite familii şi titluri – de exemplu, Lorena, Gonzaga, Nevers, Guise, Longueville şi Bouillon – nu numai că aveau legături foarte strânse cu ordinul, dar chiar îi furnizaseră acestuia o serie de mari maeştri. Iar istoria confirma faptul că aceste nume şi titluri erau cele plasate, ameninţător, în fruntea rezistenţei împotriva cardinalului. Se părea că astfel localizasem *Prioria din Sion* şi că îi identificasem cel puţin pe câţiva dintre membrii acesteia.

Dacă nu ne înşelam, Sion nu era altceva – cel puţin în cursul perioadei respective – decât un alt nume dat unei mişcări şi unei conspiraţii a cărei existenţă fusese recunoscută de istorici.

Dacă frondorii constituiseră o enclavă ce i se opunea lui Mazarin, atunci ei nu erau singura astfel de enclavă. Existau, de asemenea, şi altele, care nu au activat doar în timpul *Frondei*, ci şi mult după aceea. Chiar „*documentele Prioriei*” fac referiri repetate la Compagnie du Saint-Sacrement. Dau de înţeles, cât se poate de limpede, că era vorba, de fapt, de Sion sau de o faţadă a acestuia, care îşi desfăşura activităţile sub un alt nume. Şi, fără îndoială, Compagnie du Saint-Sacrement corespundea cu imaginea pe care începusem să ne-o formăm despre Sion – în ceea ce priveşte structura, organizarea, activităţile şi modul de operare.

Compagnie du Saint-Sacrement era o societate secretă extrem de bine organizată şi de eficientă. Nu există nici un dubiu asupra autenticităţii sale. Dimpotrivă, existenţa sa a fost recunoscută de contemporani săi, cât şi de istoricii din epocile ulterioare. Este atestată din toate punctele de vedere şi i s-au dedicat numeroase cărţi şi articole. Numele său le este destul de familiar francezilor şi continuă să se bucure de o anumită aură mistică, de altfel la modă. Dar o parte din propriile sale documente au început să iasă la lumină.

Despre Companie se spune că ar fi fost fondată, între 1627 şi 1629, de un nobil care avea legături cu Gaston

d'Orléans. Anonimatul persoanelor care i-au stabilit orientarea şi i-au modelat strategia a fost păstrat cu scrupulozitate – până în zilele noastre. Singurele nume care îi sunt asociate fără dubiu le aparțin intermediarilor sau unor membri situați la baza ierarhiei – aşa-numiți „*oameni de fațadă*", care acționau conform instrucțiunilor primite „*de sus*". Unul dintre aceştia a fost fratele ducesei de Longueville. Un altul a fost Charles Fouquet, fratele superintendentului de finanțe al lui Ludovic al XIV-lea. Şi a mai fost şi unchiul filozofului Fenelon, care, cu o jumătate de secol mai târziu, a exercitat o deosebită influență asupra francmasoneriei prin intermediul cavalerului Ramsay. Printre cele mai proeminente personalități asociate *Companiei*, se numără misteriosul personaj astăzi cunoscut sub numele Saint Vincent de Paul, dar şi Nicolas Pavillon, episcop de Alet, oraşul situat la câteva mile de *Rennes-le-Château*, şi Jean-Jacques Olier, fondatorul seminarului de la Saint Sulpice. Acum, Saint Sulpice este într-adevăr recunoscut drept „*centrul operațiunilor*" *Companiei*.[120]

Prin organizarea şi activitățile sale, Compagnie du Saint-Sacrement imita *Ordinul Templului* şi prefigura viitoarea francmasonerie. Acționînd din Saint-Sulpice, a

---

[120] Allier, *La Cabale (Cabala),* pagina 99 sq. Autorul susține că fondarea seminarului Saint-Sulpice i-a fost sugerată lui Olier de către Companie.

înființat o rețea complexă de filiale sau organizații provinciale. Membrii din provincie ignorau identitatea coordonatorilor lor. Erau adesea manipulați în numele unor obiective care ei înşişi nu le împărtăşeau. Nu le era permis nici să ia legătura unii cu alții altfel decât prin intermediul Parisului, asigurându-se astfel un control extrem de centralizat. Şi, chiar şi în Paris, identitatea arhitecților societății rămânea necunoscută pentru cei care îi serveau cu supunere. Pe scurt, *Compania* era o organizație cu foarte multe capete, dar cu o inimă invizibilă. Până în prezent, nu s-a putut afla din cine era constituită inima. Sau din ce. Dar se ştie că pulsa în ritmul dictat de un secret bine tăinuit şi de mare importanță. Înregistrările contemporane se referă, în mod explicit, la „*secretul care constituie esența Companiei*”. Conform unuia dintre regulamentele societății, descoperit mult mai târziu, „*Principalul făgaş care modelează spiritului Companiei şi care este vital pentru acesta este Secretul*”.[121]

În ceea ce-i privea pe noii membri, încă neinițiați, *Compania* era aparent dedicată operelor de binefacere, mai ales în regiunile devastate de războaiele religioase şi, ulterior, de către *Frondă* – de exemplu, în Picardia, în Champagne şi în Lorena. Dar acum este unanim acceptat

[121] Allier, *La Cabale,* pagina 33.

faptul că aceste „*opere de binefacere*” erau, pur şi simplu, o faţadă convenabilă şi ingenioasă, care avea foarte puţin de-a face cu adevărata raţiune de a fi a *Companiei*. Aceasta avea, în realitate, un dublu scop – să se implice în aşa-numitul „*spionaj religios*”, adunând „*informaţiei secrete*”, şi să se infiltreze în cele mai importante funcţii din teritoriu, inclusiv în cercurile din imediata apropiere a tronului.

În ceea ce priveşte aceste două obiective, după toate aparenţele, *Compania* s-a bucurat de succese însemnate. De exemplu, în calitatea sa de membru al „*Consiliului de Conştiinţă*” regal, Vincent de Paul a devenit confesorul lui Ludovic al XIII-lea. A fost, de asemenea, unul dintre consilierii intimi ai lui Ludovic al XIV-lea – până când opoziţia faţă de Mazarin l-a forţat să renunţe la această poziţie.

Iar regina mamă, Anna de Austria, poate fi considerată, din multe puncte de vedere, un pion neajutorat al *Companiei*, care – cel puţin pentru un timp – a reuşit să o întoarcă împotriva lui Mazarin. Dar *Compania* nu s-a limitat doar la a se infiltra în preajma tronului. Pe la mijlocul secolului al şaptesprezecelea, îşi putea exercita influenţa prin intermediul aristocraţiei, al parlamentului, al justiţiei şi al poliţiei – într-o atât de mare măsură încât, într-o serie de ocazii, aceste instituţii au îndrăznit să i se împotrivească făţiş regelui. În decursul cercetărilor noastre, nu am întâlnit

nici un istoric care să fi interpretat în mod corespunzător activităţile acestei Compagnie du Saint-Sacrement, nici printre contemporanii acesteia, nici printre cei a căror activitate s-a desfăşurat mai recent. Cele mai multe autorităţi în domeniu o descriu drept o organizaţie combativă, ultra-catolică, drept un bastion al credinţei fanatice, inflexibile.

Aceiaşi specialişti susţin că era dedicată stîrpirii ereticilor. Dar de ce ar fi fost necesar ca, într-o ţară catolică, o astfel de organizaţie să acţioneze într-un atât de strict secret? Şi cine erau, în epoca aceea, ereticii? Protestanţii? Janseniştii? De fapt, şi protestanţii, şi janseniştii puteau fi găsiţi, în număr destul de mare, chiar în rândurile *Companiei*.

O societate atât de devotată catolicismului, ar fi trebuit, teoretic, să-l sprijine pe cardinalul Mazarin – care, la urma urmelor, întruchipa, în epoca respectivă, interesele acestei religii. Însă Compagnie du Saint-Sacrement i se opunea – cu atâta înverşunare încât Mazarin, pierzîndu-şi cumpătul, a jurat că avea să-şi folosească toate resursele pentru a o distruge. În plus, *Compania* şi-a atras şi puternica ostilitate a altor organizaţii tradiţionale.

De exemplu, iezuiţii au purtat împotriva ei o campanie susţinută. Alte autorităţi catolice au acuzat-o de „*erezie*” – adică exact de lucrul căruia aceasta ar fi intenţionat să I se

opună. În 1651, episcopul de Toulouse a învinuit-o de „*practici profanatoare*”, referindu-se la existența a ceva extrem de neregulamentar în cadrul ceremoniilor de inițiere[122] – un ecou ciudat al acuzațiilor ridicate împotriva templierilor. Şi chiar i-a amenințat pe membrii societății cu excomunicarea. Iar cei mai mulți dintre aceştia au înfruntat amenințarea cu dispreț – un răspuns extrem de bizar din partea unor presupuşi catolici pioşi.

Compagnie du Saint-Sacrement a luat ființă în perioada când nebunia provocată de rozicrucieni era încă la apogeu. Se credea că acea „*confrerie invizibilă*” se afla pretutindeni, că era omniprezentă – ceea ce nu stârnea doar panica şi paranoia, ci şi inevitabilele vânători de vrăjitoare. Totuşi, nu a fost găsită nici o urmă a unui adevărat rozicrucian – nicăieri sau cel puțin nu în Franța catolică.

Pentru francezi, rozicrucienii au rămas doar plăsmuiri alarmiste ale imaginației populare. Dar dacă nu a fost aşa? În cazul în care interesele *„rozicruciene”* a fi impus stabilirea unui avanpost în Franța, ce altă fațadă ar fi fost mai potrivită decât o organizație consacrată vânării „*rozicrucienilor*”? Pe scurt, s-ar putea ca „r*ozicrucienii*” să-şi

---

[122] Auguste, *La Compagnie... a Toulouse (Compania... la Toulouse),* pagina 20 sq.

fi promovat obiectivele şi să-şi fi câştigat adepţi în Franţa pozînd chiar în proprii lor duşmani înverşunaţi.

Compagnie du Saint-Sacrement a reuşit să-i sfideze atât pe Mazarin cât şi pe Ludovic al XIV-lea. În 1660, cu mai puţin de un an înainte de moartea lui Mazarin, regele s-a pronunţat în mod oficial împotriva *Companiei* şi a ordonat să fie dizolvată. În următorii cinci ani, aceasta a ignorat, cu aroganţă, edictul regal. În cele din urmă, în 1665, a ajuns la concluzia că nu mai putea funcţiona în „*prezenta formă*". În consecinţă, toate documentele care aveau legătură cu societatea au fost retrase şi ascunse într-un deposit secret din Paris, care nu a fost niciodată descoperit, deşi se crede că ar fi fost vorba de Saint-Sulpice.[123]

Dacă acesta este adevărul, atunci peste mai bine de două secole, arhivele *Companiei* ar putut fi la îndemâna anumitor persoane, precum abatele fimile Hoffet. Dar, cu toate că existenţa *Companiei* în ceea ce se numea atunci „*prezenta formă*" a încetat, ea a continuat să acţioneze cel puţin până la începutul secolului următor, având încă rolul unui spin în coasta lui Ludovic al XIV-lea. Conform unor tradiţii orale neconfirmate, a supravieţuit până în secolul douăzeci.

---

[123] *Attier, La Cabale,* pagina 3.

Indiferent dacă ultima aserţiune este sau nu adevărată, nu există dubii legate de supravieţuirea *Companiei* după presupusa sa desfiinţare din 1665. În 1667, Moliere, un partizan loial al lui Ludovic al XIV-lea, a atacat-o prin câteva aluzii voalate, dar tăioase, din *Le Tartuffe*. În ciuda aparentei sale dizolvări, aceasta s-a răzbunat obţinând interzicerea piesei – care a rămas valabilă timp de doi ani, timp în care protecţia regală de care se bucura autorul s-a dovedit ineficientă. Iar *Compania* se pare că, pe de altă parte, şi-a angajat, pe tărâm literar, propriii săi purtători de cuvânt. De exemplu, zvonurile îl includ printre aceştia pe La Rochefoucauld – despre care se ştie cu certitudine că a făcut parte din *Frondă*. După Gerard de Sede, printre, membrii *Companiei* se număra şi La Fointaine, iar fermecătoarele şi aparent inofensivele sale fabule erau, de fapt, atacuri alegorice la adresa tronului. Afirmaţia este verosimilă. Lui Ludovic al XIV-lea, La Fontaine îi era cât se poate de antipatic şi s-a opus cu vehemenţă admiterii acestuia în Academia Franceză. Iar dintre susţinătorii şi protectorii fabulistului făceau parte ducele de Guise, ducele de Bouillon, vicontele de Turenne şi văduva lui Gaston d'Orléans.

Aşadar, conform descoperirilor noastre, Compagnie du Saint-Sacrement era o societate într-adevăr secretă, parte dintre activităţile ei fiind înregistrate de istorie. Deşi

apparent catolică, activitățile sale erau vădit anticatolice. Era îndeaproape asociată cu anumite familii aristocratice de vază – familii care au activat în cadrul *Frondei* şi ale căror genealogii pot fi găsite în „*documentele Prioriei*”. De asemenea, era strâns interconectată cu Saint-Sulpice.

Acționa, inițial, prin infiltrare, ajungând apoi să exercite o influență considerabilă. I se opunea, în mod activ, cardinalului Mazarin. Din aceste puncte de vedere, corespundea aproape întru totul imaginii *Prioriei din Sion* – aşa cum era redată în *Dossiers secrets*. Dacă *Sion-ul* activase într-adevăr în decursul secolului al şaptesprezecelea, era justificată pre-supunerea că o făcuse sub numele Compagnie du Saint-Sacrement. Sau că fusese puterea din spatele acesteia.

CASTELUL BARBERIE

Conform *„documentelor Prioriei”*, opoziția *Sion-ului* față de Mazarin a avut drept consecință răzbunarea cruntă a cardinalului. Se pare că printre victimele acestei răzbunări s-ar fi aflat membrii familiei Plantard – descendenți direcți ai lui Dagobert al II-lea şi ai dinastiei merovingiene. În 1548, conform *„documentelor Prioriei”*, Jean des Plantard s-a căsătorit cu Marie de Saint-Clair – stabilind astfel încă o legătură între familia sa şi familia Saint-Clair / Gisors.

Se pare că, în acel moment, familia Plantard s-a stabilit în castelul Barberie, lângă Nevers, în regiunea Nivernais a Franței. Şi se presupune că a folosit în următorul secol acest castel drept reşedință oficială. Aceleaşi „*documente ale Prioriei*” relatează că, în data de 11 iulie 1659, Mazarin a ordonat demolarea şi distrugerea totală a castelului. În conflictul care a urmat, se spune că familia Plantard şi-a pierdut toate posesiunile.[124]

Aceste afirmații nu sunt confirmate de nici o carte de istorie convențională şi unanim recunoscută şi de nici o biografie a lui Mazarin. În urma cercetărilor întreprinse, nu am găsit nici o mențiune a familiei Plantard din Nivernais şi, la început, nici a castelului Barberie. Totuşi, dintr-un anume motiv nespecificat, Mazarin râvnea regiunea Nivernais şi ducatul de Nevers. În cele din urmă, a reuşit să le obțină – şi contractul a fost semnat pe data de 11 iulie 1659,[125] chiar în ziua în care se spune că ar fi fost distrus castelul Barberie.

Acest amănunt ne-a determinat să ne continuăm investigația. În final, am scos la lumină câteva fapte disparate. Nu erau suficiente pentru a oferi o explicație, dar,

---

124 Lobineau, H., *Dossiers secrets,* planşa numărul 1, 1100-1600, n., planşa numărul 19, 1800-1900.

125 Sainte-Marie, *Recherches historiques (Cercetări istorice),* pagina 243.

cel puțin, atestau veridicitatea „*documentelor Prioriei*”. Într-o listă, datând din 1506, a domeniilor şi proprietăților din Nivernais am găsit, într-adevăr, un Barberie. Iar un document din 1575 menționează un cătun din aceeaşi regiune numit Les Plantards.[126]

Am aflat însă că existența castelui Barberie fusese, de fapt, pe deplin recunoscută – ceea ce a reprezentat argumentul cel mai convingător. În anii 1872-1875, membrii Societății de Litere, Ştiințe şi Arte din Nevers au efectuat excavații în situl unor anumite ruine. A fost o întreprindere dificilă, pentru că ruinele aproape că nu puteau fi identificate ca atare, focul vitrificase lespezile şi deasupra sitului crescuseră foarte mulți copaci. Totuşi, până la urmă au putut fi dezgropate rămăşițele zidului unui oraş şi ale unui castel. În prezent, situl este recunoscut drept Barberie. După toate aparențele, înaintea distrugerii, acesta ar fi conținut un orăşel fortificat şi un castel.[127] Şi se află la mică distanță de vechiul cătun Les Plantards.

---

[126] Soultrait (ed.), *Dictionnaire topographique... de la Nieve (Dicționar topografic... al regiunii Nieve),* pagina 8, 146. Sălaşul familiei Plantard era lângă Semelay, locul naşterii ulterioare a lui Jean XXII des Plantard.

[127] Vezi *Bulletin de la societe nivemais des lettres, sciences et arts,* seria a 2-a, volumul VII (1876), pagina 110, 139, 140-141, 307. Vezi şi Chaumeil, *Triangle d’Or,* pagina 80 sq. Şi ilustrațiile reprezentând monedele descoperite în sit.

Puteam aşadar afirma că existenţa castelului Barberie era indiscutabilă şi că acesta fusese distrus de un incendiu. Şi nu aveam motive să ne îndoim că îi aparţinuse familiei Plantard, pentru că acel sătuc învecinat avea acest nume. Dar era cuidat faptul că nici o înregistrare nu menţiona nici că respectivul castelul fusese distrus, nici cine îl distrusese. Dacă Mazarin era răspunzător, se pare că făcuse eforturi deosebite pentru a şterge toate urmele acţiunii sale.

Într-adevăr, după toate aparenţele, era vorba de o încercare meticuloasă şi bine planificată de a şterge castelul Barberie atât de pe hartă cât şi din istorie. Ce rost ar fi avut o astfel de acţiune, dacă nu ar fi fost nimic de ascuns?

NICOLAS FOUQUET

Pe lângă frondori şi Compagnie du Saint-Sacrement, Mazarin mai avea şi alţi duşmani. Printre cei mai puternici dintre aceştia se număra Nicolas Fouquet, care, în 1653, a fost numit superintendent de finanţe al lui Ludovic al XIV-lea. Fiind un bărbat capabil, precoce şi ambiţios, Fouquet a devenit, în următorii câţiva ani, cel mai bogat şi cel mai puternic om din regat. Uneori era numit „*adevăratul rege al Franţei*”. Şi nu era lipsit de ambiţii politice. Se zvonea că ar fi intenţionat să facă din Bretania un ducat independent, condus de el însuşi.

Mama lui Fouquet era o membră marcantă în Compagnie du Saint-Sacrament, ca şi fratele lui, Charles, arhiepiscop de Narbonne, în *Languedoc*. Celălalt frate, mai tânăr, Louis, era tot cleric. În 1656, Nicolas Fouquet l-a trimis pe Louis la Roma, din motive care – desi nu neapărat tainice – nu au fost niciodată menționate. Din Roma, Louis a scris scrisoarea enigmatică citată în capitolul 1 – acea scrisoare care vorbeşte despre întâlnirea cu Poussin şi despre un secret „*pe care nici regii nu l-ar putea obține de la el fără mare bătaie de cap*”.

Şi, într-adevăr, dacă prin această corespondență Louis a fost indiscret, Poussin nu a dezvăluit niciodată nimic. Pe sigiliul său personal era gravat mottoul *Tenet Confidentiam („Păstrează Secretul”)*.

În 1661, Ludovic al XIV-lea a ordonat arestarea lui Nicolas Fouquet. Învinuirile erau extrem de generale şi de confuze. Erau acuzații vagi de delapidare de fonduri şi altele, mult mai neclare, de răzvrătire. Pe această bază, toate bunurile şi proprietățile lui Fouquet au fost plasate sub sechestru regal. Dar regele le-a interzis funcționarilor săi să se atingă de actele şi de corespondența superintendentului. A insistat să le examineze el însuşi – personal şi fără martori.

Procesul care a urmat a durat patru ani şi a făcut senzație în Franța acelei vremi, divizînd şi polarizînd opinia

publică. Louis Fouquet – cel care se întâlnise cu Poussin şi scrisese scrisoarea din Roma – murise între timp. Dar mama superintendentului şi celălalt frate al acestuia au mobilizat Compagnie du Saint-Sacrement, printer ai cărei membri se afla şi unul dintre judecători. *Compania* l-a susținut pe superintendent din toate puterile, acționînd atât prin intermediul tribunalului cât şi al opiniei publice. Ludovic al XIV-lea – care, de obicei, nu era setos de sânge – cerea nici mai mult nici mai puțin decât condamnarea la moarte. Refuzînd să se lase influențată, curtea a transformat sentința în exil pe viață. Continuând să dorească moartea acuzatului, regele înfuriat i-a înlocuit pe judecătorii recalcitranți cu alții, mai obedienți, însă, după toate aparențele, *Compania* a continuat să-l înfrunte. În cele din urmă, în 1665, Fouquet a fost condamnat la închisoare pe viață. Din ordinul regelui, a fost ținut într-o totală izolare. I-au fost interzise instrumentele de scris şi orice alte mijloace prin care ar fi putut comunica – cu oricine. Iar soldații care discutau cu el erau – se spune – întemnițați sau, în unele cazuri, spânzurați.[128]

---

[128] Acestea sunt exemple care ilustrează factorii ce i-au determinat ulterior pe diverşi autori să-l considere că este cel mai probabil ca Fouquet să fi fost *Omul cu Masca de Fier*. Există o serie de dovezi şi mai convingătoare în favoarea acestei afirmații.

În 1665, anul întemnițării lui Fouquet, Poussin a murit la Roma. În anii următori, prin intermediul agenților săi, Ludovic al XIV-lea s-a străduit, cu îndîrjire, să obțină un singur tablou – *Les Bergers d 'Arcadie*. În 1685 a reuşit, în sfârşit, să intre în posesia acestuia. Dar nu l-a plasat la vedere, nici măcar în reşedința regală. Dimpotrivă, l-a încuiat în apartamentele sale particulare, unde nimeni nu îl putea vedea fără ca el însuşi să-i fi acordat permisiunea.

Există o notă de subsol la povestea lui Fouquet, deoarece dizgrația superintendentului, oricare i-ar fi fost cauzele şi importanța, nu s-a răsfrînt asupra urmaşilor săi. Pe la mijlocul secolului următor, nepotul lui Fouquet, marchizul de Belle-Isle, devenise, în mod efectiv, cel mai influent om din regat. În 1718 el însuşi i-a cedat coroanei *Belle-Isle* – o insulă fortificată de pe coasta bretonă. În schimb, a obținut anumite teritorii importante pentru investigația noastră. Unul era Longueville, ai cărui foşti duci şi ducese au figurat, în mod repetat, în această relatare. Iar altul era Gisors. În 1718, marchizul de Belle-Isle a devenit conte de Gisors. Iar în 1742, duce de Gisors. Şi, în 1748, Gisors a fost înălțat la înaltul statut de ducat
principal.

NICOLAS POUSSIN

Poussin s-a născut în anul 1594, într-un orăşel numit Les Andelys – situat, după cum am descoperit, la doar câteva mile de Gisors. În tinereţe a părăsit Franţa şi s-a stabilit la Roma, unde şi-a petrecut întreaga viaţă, revenind o singură dată în ţara sa natală.

Această vizită a avut loc imediat după 1640, la cererea cardinalului Richelieu, care l-a invitat să preia o însărcinare specială. Deşi nu s-a implicat în mod activ în politică şi puţini istorici au făcut referiri la interesele sale politice, Poussin a fost, de fapt, în strânsă legătură cu *Fronda*. Nu şi-a părăsit refugiul din Roma. Dar corespondenţa sa din acea perioadă relevă angajarea sa profundă în mişcarea anti-Mazarin şi raporturile sale surprinzător de familiar cu o serie de frondori influenţi – într-o asemenea măsură încât, vorbind despre aceştia, foloseşte în mod repetat cuvântul „*noi*”, ceea ce îl implică în mod evident.[129]

Coborâsem deja, pe urmele motivului râului subteran *Alpheus*, al Arcadiei şi al păstorilor arcadieni, până la René d’Anjou. Acum încercam să descoperim un antecedent pentru expresia din tabloul lui Poussin – *„Et in Arcadia Ego”*. Am regăsit-o tot într-unul dintre tablourile sale, mai timpuriu, unde un craniu este plasat deasupra mormântului, care nu constituie el însuşi un edificiu, ci este

---

[129] Blunt, *Poussin,* volumul I, pagina 170.

încastrat în versantul unei stânci. În fundal, stă lungită, într-o atitudine morocănos-meditativă, o zeitate bărboasă a apei – râul zeu *Alpheus*, stăpânul torentului subteran. Lucrarea datează din 1630 sau 1635, cu cinci sau zece ani dinainte de versiunea mai familiar *Les Bergers d' Arcadie*.

Expresia *„Et in Arcadia Ego”* a apărut pentru prima dată între anii 1618 şi 1623 într-o pictură aparţinându-i lui Givanni Francesco Guercino – adevăratul punct de plecare al lucrării lui Poussin. În tabloul lui Guercino, doi păstori intraţi într-un luminiş au dat peste o piatră de mormânt. Pe acesta se află gravată faimoasa inscripţie, iar deasupra se odihneşte un craniu supradimensionat. Indiferent care ar fi semnificaţia simbolică a lucrării sale, însăşi personalitatea lui Guercino ridică o serie de întrebări. Acesta nu era doar un bun cunoscător al tradiţiilor ezoterice, îi erau, de asemenea, familiar cunoştinţele unor societăţi secrete şi o mare parte a tablourilor sale tratează teme cu caracter specific masonic – cu peste douăzeci de ani înainte ca lojile să fi început să prolifereze în Anglia şi în Scoţia.

Una dintre picturi, *Il risveglio del maestro (Înălţarea maestrului),* se referă în mod explicit la legenda masonică a lui Hitam Abiff, arhitectul şi constructorul *Templului* lui Solomon. Dar a fost realizată cu aproape un secol înaintea

datei la care se crede că legenda lui Hiram a pătruns în masonerie.[130]

În „*documentele Prioriei*” se afirmă că *„Et in Arcadia Ego”* este deviza oficială a familiei Plantard cel puțin din secolul al doisprezecelea, când Jean de Plantard s-a căsătorit cu Idoine de Gisors. Conform unei surse citate de aceleaşi documente, un oarecare Robert, abate de Mont-Saint-Michel, apare astfel încă din anul 1210.[131]

Nu am reuşit să obținem accesul la arhivele din Mont-Saint-Michel, aşadar nu am putut verifica această afirmație. Însă cercetările întreprinse ne-au convins că anul 1210 era greşit – ceea ce se poate demonstra. În primul rând, la acea dată nu exista un abate de Mont-Saint-Michel pe nume Robert. În al doilea rând, între anii 1154 şi 1186, abate fusese într-adevăr Robert de Torigny, care este cunoscut drept un istoric prolific şi meticulos – dintre ale cărui pasiuni făcea parte colecționarea motto-urilor, devizelor, blazoanelor şi stemelor familiilor nobile din întreaga creştinătate.[132]

---

[130] Acest tablou este reprodus în Ward, *Freemasonery and Ancient Gods (Francmasoneria şi zeii antici),* pagina 134. Se află în posesia Supreme Grand Royal Arch Chapter of Scotland, la Edinburgh.

[131] Delaude, *Cercle d'Ulysse (Cercul lui Ulise),* pagina 3.

[132] Gout, Mount-Saint-Michel, pagina 141 sq. Robert de Torigny, abate între anii 1154-1186, a scris, în tot cursul vieții sale, circa 140 de

Indiferent care ar fi originea expresiei *„Et in Arcadia Ego”*, după toate aparențele, atât pentru Guercino cât şi pentru Poussin, aceasta reprezenta mai mult decât un simplu vers dintr-o poezie elegiacă. Este cât se poate de limpede că avea o foarte importantă semnificație secretă, pe care anumite persoane o puteau recunoaşte sau identifica cu uşurință – pe scurt, era echivalentul unui semn sau al unei parole masonice. Poate fi caracterizată cu acuratețe

---

volume, un mare număr dintre acestea fiind dedicate istoriei regiunii. Sub conducerea sa, numărul de călugări din mânăstire s-a dublat, iar aceasta a devenit un „sanctuar al ştiinței”. Era prieten intim atât cu Henric al II-lea cât şi cu Becket şi, da'te fiind legăturile foarte strânse ale celor doi cu Prioria din Sion, cu templierii şi cu Gisors, nu ar fi surprinzător ca şi Robert să fi fost la curent cu toate acestea. Dacă familia Plantard folosea într-adevăr mottoul amintit, ar fi normal să ne aşteptăm ca Robert să fi consemnat acest lucru, pentru că, după toate aparențele, respectiva familie nu numai că a locuit în Bretania în acea epocă, dar Jean al IV-lea des Plantard s-a şi însurat, în 1156 (după Henri Lobineau), cu Idoine de Gisors, sora lui Jean de Gisors, al nouălea mare maestru al Prioriei din Sion şi fondatorul Ordinului Roza-Crucii. Idoine a rămas în istorie, dar nu şi soțul ei – ceea ce nu ne permite să aflăm ce titlu de noblețe avea familia Plantard în secolul al doisprezecelea. Nu am reuşit să descoperim nicio înregistrare a familiei Plantard şi nicio urmă a cercetărilor genealogice ale lui Robert. Manuscrisele acestuia au fost împrăştiate în diverse locuri, dar lista lor există, însă niciunul nu include, în mod clar, materiale genealogice. Ulterior am aflat că un manuscris relevant s-ar afla la Paris, în arhivele „particulare” de la Saint-Sulpice. A fost un sfârşit nu tocmai satisfăcător al acestei direcții de cercetare.

prin acel paragraf din „*documentele Prioriei*” care defineşte specificul artei simbolice sau alegorice:

„Avantajul lucrărilor alegorice constă în faptul că un singur cuvânt este suficient pentru a crea legături pe care vulgul nu le poate înțelege. Aceste opere de artă sunt accesibile oricui, dar semnificația lor este destinată doar unei elite. Mai presus şi dincolo de mulțime, expeditorul şi destinatarul se pot înțelege unul pe altul.

Inexplicabilul succes al anumitor lucrări derivă din calitatea lor alegorică, care nu reprezintă o simplă modă, ci o formă de comunicare ezoterică”.[133]

[133] Myriam, „*Les Bergers d’Arcadie*”, în *Le Charivary,* numărul 18, pagina 49 sq.

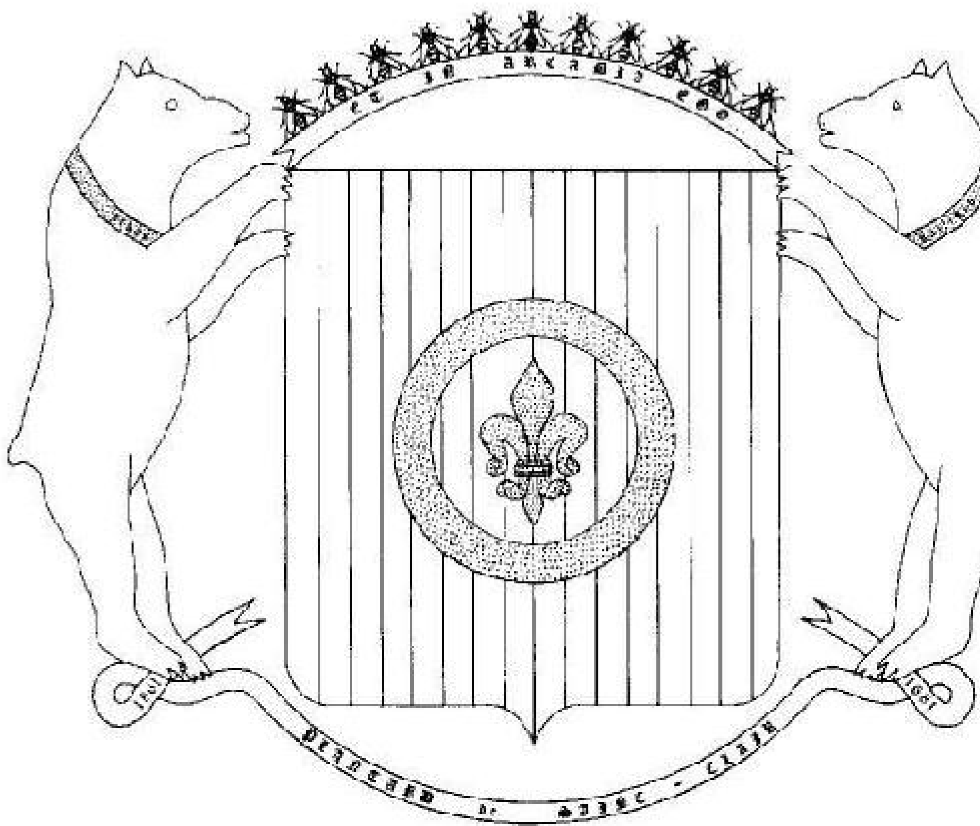

Fig.9 Blazonul familiei Plantard

În context, această expunere se referă la Poussin. Însă Frances Yates a demonstrat că li se poate aplica, în egală măsură, operelor lui Leonardo, Botticelli şi ale altor renascentişti. Este veridică, de asemenea, şi în cazul unor

personalități mai apropiate de vremurile noastre – Nodier, Hugo, Debbusy, Cocteau – şi al anturajului acestora.

CAPELA ROSSLYN ŞI PALATUL SHUGBOROUGH

Cercetările de până acum au avut drept rezultat descoperirea unui număr important de conexiuni între prezumtivii mari maeştri ai *Sion-ului* din secolele al şaptesprezecelea şi al optsprezecelea şi francmasoneria europeană. Iar cercetarea întreprinsă asupra masoneriei a dus, deopotrivă, şi la dezvăluirea altor legături. Însă acestea se refereau la alte aspecte ale investigației noastre.

Astfel, de exemplu, este menționată în multe rânduri familia Sinclair – ramura scoțiană a clanului normand Saint-Clair/Gisors. Domeniul acestora de la Rosslyn se afla doar la câteva mile de fostul cartier general al *Cavalerilor Templieri* din Scoția, iar capela cu acelaşi nume – construită între 1446 şi 1486 – a fost multă vreme asociată atât cu francmasoneria cât şi cu Roza-Cruce. În plus, într-un hrisov despre care se presupune că datează din 1601, membrii familiei Sinclair sunt recunoscuți drept „*mari maeştri ereditari ai masoneriei scoțiene*”.[134]

---

[134] Thory, *Acta Latomorum,* volumul 2, pagina 15 sq. Gould, *History of Freemasonry,* volumul 2, pagina 383.

Conform unor surse de origine masonică, această calitate le fusese conferită de către Iacob al II-lea, care a domnit între anii 1437 şi 1460 – în epoca lui René d'Anjou. O altă piesă încă şi mai misterioasă a jocului nostru de puzzle a apărut tot în Marea Britanie – de data aceasta în Staffordshire, care, la începutul şi la mijlocul veacului al şaptesprezecelea, a fost unul dintre focarele activităţii masonice. Când, în 1714, a evadat din închisoarea Newgate, prezumtivul mare maestru al *Sion-ului*, Charles Radclyffe, a fost ajutat de vărul său, contele de Lichfield. Însă, la sfârşitul secolului, nici un descendent al celui din urmă nu mai era în viaţă şi titlul său nu mai era în vigoare. Acesta fusese cumpărat la începutul secolului al nouăsprezecelea de urmaşii familiei Anson, care sunt actualii conţi de Lichfield.

Reşedinţa celor din urmă este Palatul Shugborough din Staffordshire. Cândva locuinţa unui episcop, acesta a fost cumpărat de familia Anson în 1697. În secolul următor, a fost căminul fratelui lui George Anson, faimosul amiral care a navigat în jurul lumii. În 1762, când amiralul a încetat din viaţă, în parlament a fost citit, cu voce tare, un poem elegiac. Una din strofele sale sună astfel:

„Aruncă-ţi ochii asupra marmurii legendare.
Scena aceea îţi cere un suspin.

Pe ale Arcadiei binecuvântate câmpii elizee,
Printre nimfe vesele şi păstori şăgalnici,
Vezi cum voioşia petrecerii descreşte, pierind cu graţie,
Cum regretele poposesc pe feţele pe jumătate zâmbitoare;
Acolo unde acum sunt dansul, lăutele, ospăţul nupţial,
Pasiunea vibrând în inima iubitei,
Acolo, prospeţimea primăvăratică a tinereţii îi este vieţii simbol,
Dar degetul raţiunii arată către mormânt".[135]

Pare să fie vorba de o aluzie explicită la tabloul lui Poussin şi la inscripţia *„Et in Arcadia Ego"* – este exact ceea ce sugerează acel deget care „*arată către mormânt*". Iar la Shugborough există un basorelief impunător, de marmură, executat la comanda familiei Anson între anii 1761 şi 1767. În basorelief este inclusă şi o reproducere – răsturnată, în genul unei imagini în oglindă – a picturii *Les Bergers d' Arcadie*. Chiar sub aceasta, există o inscripţie enigmatică, pe care mulţi s-au străduit o descifreze, dar pentru care nimeni nu a oferit, niciodată, o interpretare acceptabilă:

O.U.O.S.V.A.V.V.
D.M

---

[135] Erdeswick, *A survey of Straffordshire (Un studiu asupra comitatului Strafford), pagina* 189.

SCRISOAREA SECRETĂ A PAPEI

În 1738, Papa Clement al XII-lea a emis o bulă papală prin care îi condamna şi îi excomunica pe toţi francmasonii, pe care îi declara „*duşmani ai Bisericii Romano-Catolice*". Nu a fost niciodată pe deplin limpede de ce aceştia ar fi trebuit consideraţi ca atare – mai ales că mulţi dintre ei, ca, de exemplu, iacobiţii acelor vremuri, erau, în mod evident, catolici.

Poate că papa avea cunoştinţă de legăturile descoperite între francmasoneria timpurie şi rozicrucienii anti-catolici din secolul al şaptesprezecelea. Problema ar putea fi lămurită într-o oarecare măsură de o scrisoare pusă în circulaţie şi publicată pentru prima oară în 1962. Aceasta a fost scrisă de Papa Clement al XII-lea, fiind adresată unei persoane necunoscute. În cuprinsul misivei, Papa declara că în doctrina masonică era ascunsă o erezie care mai fusese întâlnită până atunci în repetate rânduri – şi anume negarea divinităţii lui Iisus. În continuare, afirma că spiritele călăuzitoare, „*spiritele superioare*", aflate în spatele

francmasoneriei nu erau altele decât cele care declanşaseră *Reforma Luterană*.[136]

Este foarte posibil ca Papa să fi fost paranoic, dar este important să ţinem cont de faptul că nu se referea la nişte curente vagi de idei sau la nişte tradiţii ambigue. Dimpotrivă, vorbea despre un grup organizat – o sectă, un ordin, o societate secretă – care, de-a lungul vremii, se dedicase activităţii de surpare a edificiului creştinismului catolic.

PIATRA DIN SION

Către sfârşitul secolului al optsprezecelea, când masoneria prolifera rapid, a luat fiinţă un aşa-numit *Rit Oriental din Memphis"*.[137] După ştiinţa noastră, în cadrul

---

136 Peyrefitte, „*La Lettre Secrete" („Scrisoarea Secretă")* pagina 197 sq. Scrisoarea respectivă a fost ataşată unei Bule de Excomunicare emise de Papă la 28 aprilie 1738.

137 Ritul Oriental din Memphis a apărut pentru prima oară în 1838, când Jacques Etienne Marconis de Negre a înfiinţat marea Lojă Osiris din Bruxelles. Ritul era considerat continuatorul misterelor lui Dionysos şi al celor egiptene. Se pretinde că înţeleptul Ormus ar fi combinat aceste mistere cu doctrina creştină, dând astfel naştere formei iniţiale a Roza-Crucii. Din punct de vedere organiza toric, Ritul Oriental din Memphis cuprindea nouăzeci şi şapte de grade, cărora li se atribuiau titluri impunătoare, cum ar fi: Comandant al Triunghiului Luminos, Mare Prinţ al Misterului Regal, Mare Preot al Hutz, Doctor al Planisferelor şi aşa mai departe. Vezi White, *New Encyclopaedia of*

acestuia a fost întâlnit pentru prima oară numele *Ormus* – pe care se presupune că l-ar fi adoptat *Prioria din Sion* în perioada 1188-1307. Conform respectivului rit, *Ormus* era un înțelept egiptean care, în jurul anului 46 d.Hr., a combinat misterele păgâne cu cele creştine, dând astfel naştere Roza-Crucii.

În celelalte rituri masonice din secolul al optsprezecelea apar referințe repetate la *„Piatra din Sion"* – aceeaşi *Piatră din Sion* datorită căreia, după cum menționează *„documentele Prioriei"*, „dinastia" instaurată de Godfroi şi Baudoin poate fi considerate „*egala*" celorlalte familii domnitoare din Europa. Am presupus anterior că piatra din Sion era, pur şi simplu, Muntele Sion – „*dealul înalt*" din sudul *Sion-ului* pe care Godfroi a construit o mânăstire pentru a găzdui ordinul ce avea să devină *Prioria din Sion*. Dar sursele masonice îi atribuie o semnificație suplimentară. Dat fiind interesul deosebit al acestora pentru

---

Freemasonry, volumul 2, pagina 241 sq. În cele din urmă, ritul a fost redus la treizeci şi trei de grade, numindu-se Ritul Antic şi Primitiv. A ajuns în Statele Unite în jurul anilor 1854-1856, prin intermediul lui H.J. Seymour, şi în Anglia în 1872, datorită lui John Yarker. Ulterior, a fost asociat cu *Ordo Templi Orientis.* Revista Ritului din Memphis, *Oriflamme,* a prezentat, în numerele sale, reclame ale O.T.O. În 1875, ritul s-a contopit cu Ritul Misraim. În *History ofAncient and Primitive Rite ofMasonry (Istoria Ritului Antic şi Primitiv al Masoneriei)* (Londra, 1875), se afirmă că Ritul din Memphis derivă din cel al Filadelfienilor din Norbonne, înființat în 1779.

Templul din Ierusalim, nu este surprinzător faptul că fac referiri la anumite pasaje din Biblie.

Şi, în aceste pasaje, *Piatra din Sion* reprezintă ceva mai mult decât un deal înalt. Este o piatră aparte, trecută cu vederea şi neglijată, în mod nejustificat, în timpul construirii *Templului*, motiv pentru care trebuia ulterior regăsită şi încorporată în cheia de boltă a acestuia.

De exemplu, conform Psalmului 118:

„*Piatra pe care au lepădat-o zidarii şi care a ajuns să fie în capul unghiului*”*.*

În Matei 21:42, Iisus face aluzie la acest psalm anume:

„*Au n-aţi citit niciodată în scripturi: „Piatra pe care au lepădat-o zidarii, aceasta a ajuns să fie în capul unghiului*”.

În Romani 9:33 apare o altă referire, ceva mai ambiguă:

„*Iată, pun în Sion piatră de poticnire şi piatră de sminteală; şi tot cel ce crede în El nu se va ruşina*”.

În Fapte 4:11, *Piatra din Sion* poate fi considerată o metaforă pentru însuşi Iisus:

„*... în numele lui Iisus Hristos Nazarineanul... stă acesta sănătos înaintea voastră. Aceasta este piatra cea neluată în seamă de către voi, zidarii, care a ajuns în capul unghiului*”.

În Efesieni 2:20, identificarea lui Iisus cu *Piatra din Sion* devine mai clară:

„Zidiți fiind pe temelia apostolilor şi a prorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind însuşi Iisus Hristos”.

Iar în I Petru 2:3-8, această identificare este încă şi mai explicită:

„De vreme ce ați gustat şi ați văzut că bun este Domnul. Apropiați-vă de El, piatra cea vie, de oameni într-adevăr neluată în seamă, dar la Dumnezeu aleasă şi de preț. Şi voi înşivă, ca pietre vii, zidiți-vă drept casă duhovnicească, preoție sfântă, ca să aduceți jertfe duhovniceşti, bine-plăcute lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos. Pentru că scris este în Scriptură: „Iată, pun în Sion Piatra din capul unghiului, aleasă, de mare preț, şi cel ce va crede în ea nu se va ruşina”. Pentru voi, aşadar, care credeți, (Piatra) este cinstea; iar pentru cei ce nu cred, piatra pe care n-au băgat-o în seamă ziditorii, aceasta a ajuns să fie în capul unghiului, şi piatră de poticnire şi stâncă de sminteală, de care se poticnesc, fiindcă n-au dat ascultare cuvântului, spre care au şi fost puşi”.

În următorul verset, textul continuă cu un motiv important, a cărui semnificație am înțeles-o abia mai târziu. Se vorbeşte despre seminția aleasă a unor regi ce sunt deopotrivă conducători spirituali şi laici, o seminție de preoți-regi:

„Iar voi sunteți seminție aleasă, preoție împărătească, neam sfînt, popor agonisit de Dumnezeu... „

Ce trebuia să înțelegem din aceste pasaje enigmatice? Ce trebuia să deducem despre *Piatra din Sion* – cheia de boltă a *Templului*, care, în mod frapant, părea să figureze printre „*secretele lăuntrice*” ale francmasoneriei? Şi ce trebuia să credem despre acea „*dinastie*” care – pentru că fusese fondată pe *Piatra din Sion* sau pe însuşi Iisus – era „*egala*” celorlalte familii domnitoare din Europa în vremea cruciadelor?[138]

MIŞCAREA CATOLICĂ MODERNISTĂ

În 1833, Jean Baptiste Pitois, fostul discipol al lui Charles Nodier de la *Biblioteca Arsenalului*, era funcționar la Ministerul Educației Publice.[139] În acel an, ministerul a inițiat un proiect ambițios – publicarea tuturor documentelor până atunci secrete referitoare la istoria Franței. Pentru a coordona această acțiune, au fost înființate două comisii. Din acestea făceau parte, printre

---

[138] Vezi şi Geneza 28:18, unde Iacob unge un pilastru de piatră.

[139] Pitois, în calitate de bibliotecar al Ministerului Educației Publice, a primit sarcina de a sorta toate cărțile aduse la Paris din mânăstiri şi din bibliotecile de provincie, împreună cu Charles Nodier, le-a studiat cu atenție şi a pretins că făcea în fiecare zi câte o descoperire interesantă.

alții, Victor Hugo, Jules Michelet şi o autoritate în domeniul cruciadelor, baronul Emmanuel Rey.

Printre lucrările publicate ulterior sub auspiciile Ministerului Educației Publice se număra opera monumentală a lui Michelet, *Le Proces des Templiers (Procesul Templierilor)* – o compilație exhaustivă a documentelor Inchiziției referitoare la procesele cavalerilor templieri. Sub aceleaşi auspicii, baronul Rey a publicat o serie de lucrări referitoare la cruciade şi la regatul francez al Ierusalimului. Prin intermediul acestora, documente originale ale *Prioriei din Sion* au văzut pentru prima oară lumina tiparului. În anumite puncte, textele pe care le citează Rey se potrivesc, aproape cuvânt cu cuvânt, cu pasaje din „*documentele Prioriei*".

În 1875, baronul Rey a fost co-fondator al *Societe de l'Orient Latin („Societatea Orientului Mijlociu Latin – sau Francez").* Aceasta avea sediul la Geneva şi era dedicată unor proiecte arheologice ambițioase. A publicat, de asemenea, propria sa revistă, *Revue de l'Orient Latin*, care este acum una dintre cele mai importante surse de informare pentru istoricii moderni, ca, de exemplu, *Sir Steven Runciman*. Revista a reprodus un număr de alte documente ale *Prioriei din Sion*.

Cercetările lui Rey erau întreprinse în maniera caracteristică unei noi şcoli de istorici ce tocmai apăruse în

Europa, mai ales în Germania, şi care constituia o serioasă ameninţare la adresa bisericii. La sfârşitul secolului al nouăsprezecelea, răspîndirea ideilor darwiniste şi a agnosticismului provocaseră deja o *„criză a credinţei”* pe care această nouă şcoală o amplifica. Până atunci, cercetarea istorică fusese, în foarte mare parte, o întreprindere care nu prezenta garanţii, fiind bazată pe o fundaţie firavă de legende şi tradiţii, de memorii personale şi de exagerări difuzate în numele unei cauze sau al alteia. Abia în secolul al nouăsprezecelea, cărturarii germani au început să folosească tehnicile de lucru riguroase şi minuţioase care sunt acum considerate banale, constituind arsenalul oricărui istoric responsabil. Aceste preocupări legate de examinarea critică, de investigarea surselor la prima mână, de referinţele încrucişate şi de cronologia exactă au consacrat stereotipul convenţional al neamţului pedant. Dar, dacă autorii germani din epocă aveau tendinţa de a se pierde în amănunte, ei au creat, de asemenea, şi o bază solidă pentru investigare. Şi, totodată, pentru un număr de descoperiri arheologice. Cel mai cunoscut exemplu este cel al excavaţiilor întreprinse de Heinrich Schlieman la Troia.

Aplicarea tehnicilor şcolii germane, cu o similară sîrguinţă, asupra Bibliei, nu mai era decât o problemă de timp. Iar biserica, care se baza pe acceptarea necondiţionată a dogmei, era cât se poate de conştientă de faptul că Biblia

nu ar fi făcut față unor astfel de cercetări amănunțite. În extrem de bine vânduta şi foarte controversata lucrare *Vie de Jesus (Viața lui Iisus)*, Ernest Renan aplicase deja metodologia germană asupra *Noului Testament*, iar rezultatele fuseseră extrem de stânjenitoare pentru Roma.

Mişcarea Catolică Modernistă a apărut, inițial, ca un răspuns la această nouă provocare. Scopul său inițial să dea naştere unei generații de experți de formație ecleziastică, pregătiți conform tradiției germane, care să poată mobiliza artileria grea a erudiției în apărarea adevărului literar al scripturii. Însă, după cum se ştie, planul a eşuat. Cu cât creşteau strădaniile bisericii de a-şi înzestra tinerii clerici cu arme de luptă adecvate polemicii moderne, cu atât aceştia abandonau în număr mai mare cauza pentru care fuseseră recrutați.

Examinarea riguroasă a Bibliei a dezvăluit o mulțime de inconsecvențe, discrepanțe şi implicații contrare dogmei romano-catolice. Către sfârşitul secolului, nu mai erau acea elită a trupelor de şoc pe care o dorise biserica, ci detractori pe punctul de a devein eretici. Deveniseră, într-adevăr, cea mai serioasă amenințare cu care aceasta se confruntase de la Marin Luther încoace şi aduseseră întregul edificiu al catolicismului în pragul unei schisme fără egal în ultimele secolele. Focarul activității moderniste se afla – ca şi în cazul societății Compagnie du Saint-Sacrement – în Paris, la

Saint-Sulpice. Mai mult decât atât, una dintre cele mai puternice voci ale mişcării era aceea a directorului seminarului Saint-Sulpice din perioada 1852-1884.[140]

De la Saint-Sulpice, părerile moderniste s-au răspândit în restul Franţei şi apoi în Italia şi în Spania. Conform acestora, textele biblice nu constituiau o autoritate incontestabilă, ci trebuiau înțelese în contextul specific vremii în care fuseseră redactate. Totodată, moderniştii protestau împotriva centralizării din ce în ce mai accentuate a puterii ecleziastice şi mai ales contra recent instituitei dogme a infailibilității papale,[141] care contrasta în mod flagrant cu noua orientare. În curând, opiniile moderniştilor au început să fie răspândite nu numai de clericii intelectuali, ci şi de scriitori renumiți şi influenți. Printre primii purtători de cuvânt ai modernismului s-au numărat personalități ca Roger Martin du Gard în Franța şi Miguel de Unamuno în Spania.

Biserica a ripostat, aşa cum era de aşteptat, cu vigoare şi cu mânie. Moderniştii au fost acuzați de

---

[140] Jean-Baptiste Hogan.

[141] Este foarte posibil ca dogma infailibilității papale, pentru prima dată formulată oficial la data de 18 iulie 1870, să fi fost una din replicile date de biserica catolică atât tendințelor moderniste cât şi ideilor darwiniste şi puterii din ce în ce mai mari pe care o căpăta, pe continent, Prusia luterană.

apartenență la francmasonerie. Mulți au fost suspendați sau chiar excomunicați, iar cărțile lor au fost trecute la Index. În 1903, Papa Leon al XIII-lea a înființat o Comisie Pontificală Biblică a cărei menire era monitorizarea lucrărilor cercetătorilor Scripturii. În 1907, Papa Pius al X-lea a condamnat în mod oficial modernismul. Şi, la 1 septembrie 1910, biserica le-a cerut clericilor săi să se declare, sub jurământ, împotriva tendințelor moderniste.

Cu toate acestea, modernismul a continuat să ia amploare până când Primul Război Mondial a abătut atenția opiniei publice. Până în 1914, a rămas în centrul atenției. Un autor modernist, abatele Turmel, s-a dovedit a fi deosebit de indisciplinat. În timp ce avea un comportament ostentativ impecabil la postul său de profesor din Bretania, a publicat o serie de lucrări moderniste sub nu mai puțin de paisprezece pseudonime. Fiecare dintre acestea a fost plasată la Index, dar autorul lor a fost identificat abia în 1929. Nu este nevoie să mai spunem că a fost imediat excomunicat.

Între timp, modernismul a pătruns în Marea Britanie, unde a fost întâmpinat cu căldură şi sprijinit de către biserica anglicană. Printre aderenții săi din cadrul acestei religii s-a numărat William Temple, arhiepiscop de Canterbury, care a declarat că modernismul reprezenta

„*convingerea pe care cele mai cultivate persoane o aveau deja*”.[142]

Unul dintre colaboratorii lui Temple a fost canonicul A.L. Lilley. Şi Lilley îl cunoştea pe preotul care ne-a trimis acea scrisoare neobişnuită – cea referitoare la „*dovada incontestabilă*” că Iisus nu a murit pe cruce. După cum ştiam, Lilley a activat o vreme la Paris, unde l-a întâlnit pe abatele Émile Hoffet – cel căruia Saunière i-a adus pergamentele descoperite la *Rennes-le-Château*. Cunoştinţele sale de istorie şi lingvistică făceau din Hoffet un tânăr erudit modernist tipic pentru epoca respectivă. Şi nu studiase la Saint-Sulpice. Ci, dimpotrivă, în Lorena, la seminarul din Sion: *La Colline Inspiree*.[143]

---

[142] Iremonger, *William Temple,* pagina 490.

[143] O scurtă biografie a lui Hoffet poate fi găsită în Descadeillas, *Mythologie (Mitologia),* pagina 85 sq. Hoffet s-a născut la Schiltigheim, în Alsacia, la 11 mai 1873. În 1884 şi-a început studiile la Paris, la Maâtrise de Montmartre, pentru a şi le continua apoi la Petit Seminaire de Notre-Dame de Sion, unde s-a pregătit să intre în rândul slujitorilor bisericii. Şi-a început noviciatul în Olanda, la Saint-Gerlach, şi în 1892 a intrat în ordinul religios Oblats de Marie. A fost hirotonisit preot la Liege, în 1898. A activat apoi ca misionar, mai întâi în Corsica şi apoi în Franţa, în 1903-1904 s-a aflat la Roma. S-a întors la Paris, unde s-a şi stabilit în 1914. Acolo a şi murit, în 1946. A scris extrem de mult, mai ales pentru reviste dedicate istoriei religioase. A fost lingvist, un foarte bun cunoscător al limbilor greacă, ebraică şi sanscrită. Conform relatării lui de Sede, *Le Vrai Dossier (Adevăratul Dosar),* pagina 33 sq., menţionează că Descadeillas, cu toate că, în public, discredita ideea

Una dintre cele mai convingătoare mărturii referitoare la existenţa şi activităţile *Prioriei din Sion* pe care le-am descoperit datează de la sfârşitul secolului al nouăsprezecelea. Este o dovadă bine cunoscută, dar nu şi recunoscută ca atare. Dimpotrivă, a fost întotdeauna asociată cu lucruri mai sinistre. A jucat un rol notoriu în istoria recentă şi încă tinde să stârnească emoţii violente, conflicte dureroase şi amintiri cumplite pe care cei mai mulţi autori le ocolesc cu plăcere. Ţinând cont că este vorba de fapte care au adus omenirii prejudicii şi suferinţe ieşite din comun, o astfel de reacţie este uşor de înţeles. Dar, dacă această dovadă a servit unor scopuri criminale, cercetătorii noştri ne-au convins că este la fel de grav şi faptul că a fost greşit înţeleasă.

---

existenţei oricărui „mister" la Rennes, le-a scris în 1966 conducătorilor ordinului Oblats de Marie, întrebându-i dacă aveau vreo dovadă care să ateste că Hoffet predicase vreodată în Rennes-le-Chateau. De Sede citează şi răspunsul arhivarului ordinului: „Hoffet este autorul unor studii foarte interesante asupra francmasoneriei, despre care a făcut cercetări amănunţite, şi am descoperit o parte din manuscrisele sale... Am cerut ca documentele care prezintă un interes deosebit să fie plasate la loc sigur." Vezi şi Chaumeil, *Triangle d'or,* pagina 106 sq.

Rolul lui Rasputin în Rusia, la curtea țarului Nicolae şi a țarinei Alexandra, este mai mult sau mai puțin binecunoscut. Dar nu este destul de binecunoscut faptul că la curtea Rusiei apăruseră, cu mult timp înainte de Rasputin, enclave ezoterice puternice şi influente. Între anii 1890 şi 1910, o astfel de enclavă se formase în jurul unui bărbat cunoscut drept Monsieur Philippe şi al mentorului acestuia, care, periodic, făcea vizite la curtea imperială din Petersburg. Iar acest mentor nu era altcineva decât Papus[144]

---

[144] Papus s-a născut în Spania, la 13 iulie 1865. În 1887 s-a alăturat Asociaţiei Teozofice, pe care a părăsit-o în 1888 pentru a fonda propriul său grup – pe baza principiilor martiniste. În acelaşi an, alături de Péladan şi Stanislas de Guaïta, s-a numărat printre membrii fondatori ai Ordinului Cabalistic al Roza-Crucii. În 1889, împreună cu cei doi mai înainte menţionaţi şi cu Villiers de l'Isle-Adam, a înfiinţat revista *L'Initiation (Iniţierea).* Cam în aceeaşi perioadă, Papus l-a ajutat pe Doinei să întemeieze biserica catolică gnostică. În 1895, Doinei s-a retras, lăsând biserica în grija lui Papus şi a altor două persoane şi sub jurisdicţia unui patriarh, apoi a plecat la Carcassonne. În acelaşi an, Papus a devenit membru al Ordinului Zorilor de Aur, în cadrul lojii pariziene Ahathoor. În ultimul deceniu al secolului al nouăsprezecelea, Papus a avut relaţii strânse cu Emma Calvé. În 1899, unul dintre cei mai buni prieteni ai săi, Phillipe de Lyon, a plecat în Rusia şi a înfiinţat o lojă martinistă la curtea imperială. În 1900, Papus însuşi a sosit la Petersburg, unde a devenit

– ezoteristul francez care avea legături cu Jules Doinel (fondatorul bisericii neo-Catare din *Languedoc*), cu Peladan (care pretindea că ar fi descoperit mormântul lui Iisus), cu Emma Calve şi cu Claude Debussy.

Pe scurt, pe lângă amploarea pe care „*renaşterea ocultismului francez*" de la sfârşitul secolului al nouăsprezecelea o luase în Petersburg, reprezentanții acesteia se bucurau şi de un statut privilegiat, fiind confidenții țarului şi ai țarinei.

Dar enclava ezoterică a lui Papus şi a lui Monsieur Philippe stătea în calea anumitor interese puternice – cele ale Marii Ducese Elizabeta, de exemplu, care se străduia să-şi plaseze proprii favoriți în apropierea tronului imperial. Dintre aceştia făcea parte un per-sonaj mai degrabă vrednic de dispreț, cunoscut posterității sub pseudonimul Sergei Nilus. În jurul anului 1903, Nilus i-a prezentat țarului un document extrem de controversat – despre care se presupunea că ar fi fost dovada existenței unei conspirații periculoase.

---

confidentul ţarului şi al ţarinei. A vizitat Rusia de cel puţin trei ori, ultima dată în 1906. Cu această ocazie l-a cunoscut pe Rasputin.

Ulterior, în Franţa, Papus a devenit mare maestru al Ordo Templi Orientis şi al Lojii din Memphis şi Misraim. A murit la 25 octombrie 1916.

Şi a fost, probabil, extrem de dezamăgit dacă s-a aşteptat ca dezvăluirea făcută să-I aducă recunoştința țarului. Acesta a declarat că documentul era o contrafacere neruşinată şi a ordonat distrugerea tuturor copiilor. Iar Nilus a căzut în dizgrație, fiind izgonit de la curte.

Bineînțeles că documentul – sau măcar una dintre copiile sale – a supraviețuit. În 1903, un ziar l-a publicat, în serial, dar nu a reuşit să stârnească interesul publicului. A reapărut în 1905 – de această dată ca anexă la una din cărțile lui Vladimir Soloviov, renumitul filozof mistic. Din acest moment, a început să atragă atenția. În anii următori, a devenit unul dintre cele mai scandaloase documente din secolul douăzeci.

Este vorba de un tratat sau, mai exact, de un program social-politic. A apărut sub o multitudine de titluri asemănătoare, cel mai răspândit dintre acestea fiind *Protocoalele înțelepților Sion-ului*.[145] S-a presupus că era de proveniență iudaică. Şi, pentru marea majoritate a antisemiților din epocă, a reprezentat dovada convingătoare

---

[145] Nilus, *Protocols (Protocoalele),* în anii 1960, această lucrare a ajuns la a optzeci şi treia ediție, ceea ce sugerează că, în Marea Britanie, antisemitismul este foarte răspândit. La aceeaşi editură, Britons Publishing (în prezent făcând parte din Augustine Publishing, un trust de presă tradiționalist catolic), au mai apărut lucrări ca *Jew's Ritual Slaughter (Sacrificiul Ritual al Evreilor)* şi *White Slave Traffic (Traficul de Sclavi Albi).*

a existenței unei „*conspirații internaționale a evreilor*”. În 1919, de exemplu, a fost distribuit trupelor Armatei Albe Ruseşti – şi, în următorii doi a ani, acestea au masacrat circa 60 000 de evrei considerați instigatori ai Revoluției din 1917. Tot în 1919, *Protocoalele* au fost puse în circulație de Alfred Rosenberg, cel care avea să devină principalul theoretician rasist şi propagandistul Partidului Național-Socialist din Germania.

În *Mein Kampf*, Hitler le-a folosit pentru a-şi stimula propriile prejudecăți fanatice şi se spune că le-ar fi considerat absolut autentice. În Anglia, *Morning Post* le-a dat imediat crezare. Chiar şi *The Times* le-a luat în serios, în 1921, şi abia mai târziu şi-a recunoscut greşeala. Astăzi, experții sunt de acord – după părerea noastră, pe bună dreptate – că *Protocoalele*, cel puțin în forma actuală, reprezintă o contrafacere subtilă şi plină de răutate. Cu toate acestea, continuă să fie difuzate – în america Latină, în Spania, chiar şi în Marea Britanie – ca propaganda antisemită.[146]

---

[146] Pentru o istorie *a Protocoalelor,* vezi Cohn, *Warrant for Genicide (Justificarea genocidului),* şi Bernstein, *Truth about „The Protocols*” *(Adevărul despre protocoale”),* în care este reprodusă traducerea integrală a diverselor presupuse surse ale protocoalelor. Istoria oficială a antisemitismului este redată în amănunt în Fry, *Waters Flawing Eastward (Ape curgând spre Răsărit).* Este vorba de un document controversat din toate punctele de vedere. Printre altele, reproduce o fotografie care „dovedeşte” că uciderea ţarului Nicolae al II-lea a fost o

Protocoalele expun, schematic, nici mai mult nici mai puțin decât un plan de dominare absolută a mapamondului. La prima citire, par să fie un program machiavelic – un soi de memoriu intern, ca să spunem aşa – al unui grup de persoane hotărâte să impună o nouă ordine mondială, ele însele devenind despoți absoluți.

Textul pledează în favoarea unei conspirații tentaculare, cu tot atâtea capete ca *Hidra*, având drept scop instaurarea dezordinii şi a anarhiei, răsturnarea anumitor regimuri existente, infiltrarea francmasoneriei şi altor organizații similare în toate instituțiile sociale, politice şi economice din Occident, pentru a prelua ulterior controlul absolut al acestora. Iar autorii anonimi ai *Protocoalelor* declară, în mod explicit că au „*manipulat*” popoare întregi „*respectând un plan care, vreme de secole, nu a stârnit nici măcar o bănuială*”.[147]

Unui cititor din zilele noastre, *Protocoalele* i-ar putea crea impresia că au fost create de o organizație fictivă, ca SPECTRE – adversara lui James Bond din romanele lui Ian Fleming. Totuşi, când au fost publicate pentru prima oară,

---

crimă rituală a evreilor cabalişti! într-o anumită măsură, este deconcertant să vezi că acest tip de incultură este încă publicat în 1965.

[147] Nilus, *Protocols,* numărul 13.

s-a presupus că fuseseră redactate la un Congres Internațional al Iudeilor, care avusese loc la Basle, în 1897.

Această ipoteză a fost respinsă cu mult timp în urmă. Se ştie că primele exemplare ale *Protocoalelor* au fost scrise în limba franceză, iar la Congresul de la Basle nu a participat nici un delegat francez. În plus, în 1884 – cu treisprezece ani înainte de întrunirea acestuia –, un exemplar al *Protocoalelor* era deja în circulație. Respectivul exemplar a ajuns în mâinile unui membru al unei loji masonice – cea al cărei membru şi apoi mare maestru a fost Papus.[148]

Este vorba chiar de loja în care a fost auzit pentru prima dată mitul lui *Ormus* – legendarul înțelept care a contopit misterele păgâne cu cele creştine devenind astfel fondatorul Roza-Crucii.

Cercetătorii moderni au stabilit că, de fapt, *Protocoalele* – în forma în care au fost publicate – se bazează, cel puțin în parte, pe o lucrare satirică scrisă şi tipărită la Geneva în 1864. Aceasta era concepută ca un atac la adresa lui Napoleon al III-lea. Autorul se numea Maurice Joly şi fusese ulterior întemnițat. Se spune despre el că ar fi fost membru al ordinului Roza-Crucii. Indiferent dacă acesta este sau nu adevărul, se ştie că era prieten cu

---

[148] Loja din Memphis şi Misraim. Vezi numărul 33.

Victor Hugo. Iar Hugo, care împărtăşea antipatia lui Joly faţă de Napoleon al III-lea, făcea parte din acest ordin.

Există aşadar dovezi concludente care atestă faptul că *Protocoalele* nu au fost redactate în 1897, la Congresul Iudeilor de la Basle. În acest caz, este firesc să ne întrebăm de unde provin. Cercetătorii moderni le-au respins, considerându-le, în întregime, un fals, un document contrafăcut, creat de antisemiţi cu intenţia de a discredita iudaismul. Totuşi, înseşi *Protocoalele* sunt un argument puternic împotriva acestei concluzii. Ele conţin, de exemplu, o serie de referinţe enigmatice – în mod irefutabil non-iudaice. Acesta este un fapt atât de evident, încât nici ipoteza că ar fi fost întocmite de un falsificator nu este plauzibilă. Un antisemit, chiar şi unul dotat doar cu un minim de inteligenţă, nu ar fi putut inventa un astfel de document cu scopul de a discredita iudaismul. Pentru că nimeni nu ar fi crezut că referinţele pe care le cuprinde pot fi de origine iudaică.

Astfel, de exemplu, textul *Protocoalelor* se încheie cu formula:

„*Semnat de reprezentanţii de gradul 33 ai Sion-ului*".[149]

---

[149] Nilus, *Protocols,* numărul 24. Această afirmaţie nu apare în ediţiile mai timpurii.

De ce ar fi inventat o astfel de formulă un falsificator antisemit? De ce să nu fi încercat să-i încrimineze pe toți evrei, nu doar pe câțiva – pe cei câțiva „*reprezentanți de gradul 33 ai Sion-ului*”? De ce să nu fi declarat că documentul a fost semnat de, să spunem, reprezentanții Congresului Internațional al Iudeilor? De fapt, nu se poate spune că formula „*reprezentanții de gradul 33 ai Sion-ului*” creează impresia că s-ar referi la iudaism sau la vreo „*conspirație internațională a evreilor*”. Se pare, mai degrabă, că se face aluzie la ceva specific masoneriei.

În francmasonerie, al 33-lea grad este aşa-numitul „*Rit Scoțian Antic şi Acceptat*”, care a apărut, în mod misterios, în cadrul francmasoneriei franceze la mijlocul secolului al optsprezecelea. *Protocoalele* conțin multe alte anomalii flagrante. Sunt menționate, în mod repetat, apariția unui „*Regat Masonic*” şi a unui „*Rege din seminția Sion-ului*” care va conduce acest regat. Se declară că viitorul rege va fi din „*spița regelui David*”. Se afirmă şi că „*regele Evreilor va fi adevăratul Papă*” şi „*patriarhul unei biserici internaționale*”. Şi se conchide, în mod criptic: „*Anumiți membri ai casei lui David îi vor pregăti pe regi şi pe moştenitorii lor... Doar Regele şi cei trei inițiatori ai săi vor şti ce este hotărât să se întâmple*”.[150]

---

[150] Nilus, *Protocols,* numărul 24.

Ca expresie, reală sau inventată, a credinţei iudaice, aceste afirmaţii sunt evident absurde. Începînd din vremurile Biblice, nici un rege nu figurează în tradiţia iudaică şi însuşi principiul regalităţii a devenit complet irelevant. Conceptul de rege li s-ar fi părut evreilor din 1897 la fel de lipsit de sens ca şi celor din zilele noastre şi nici un falsificator n-ar fi putut ignora acest fapt. Într-adevăr, referinţele citate sunt mai degrabă de provenienţă creştină decât de provenienţă iudaică. În ultimele două milenii, singurul „*Rege al Iudeilor*” a fost Iisus însuşi – iar Iisus, conform *Evangheliii*lor, era din „*seminţia lui David*”. Dacă cineva ar inventa un document şi ar vrea să-l atribuie unei conspiraţii a evreilor, ce sens ar avea să includă rezonanţe evident creştine? De ce ar menţiona atât de explicit un concept propriu doar creştinismului, cum este acela de Papă? De ce s-ar referi mai degrabă la o „*biserică internaţională*” decât la o sinagogă sau la un templu internaţional? De ce ar fi inclus aluzia enigmatică „*Regele şi cei trei iniţiatori ai săi*” – care evocă mai puţin iudaismul sau creştinismul şi în mult mai mare măsură acele societăţile secrete cărora le aparţineau Johann Valentin Andréa şi Charles Nodier?

Este greu de crezut că *Protocoalele* sunt rodul imaginaţiei unui propagandist antisemit, pentru că este

greu de crezut că ar fi putut exista unul atât de stupid, de ignorant şi de prost informat.

Pe baza unei cercetări îndelungate şi sistematice, am ajuns, în ceea ce priveşte *Protocoalele Înțelepților Sion-ului*, următoarele concluzii:

1) A existat un prim text, care stă la baza versiunii tipărite a Protocoalelor. Acest text nu era un fals. Dimpotrivă, era cât se poate de autentic. Dar nu avea nici o legătură cu cu iudaismul sau cu o „conspirație internațională a evreilor". A fost redactat, mai degrabă, de o organizație masonică sau de o societate secretă pro-masonică a cărei titulatură încorpora cuvântul „Sion".

2) Textul original, pe care se bazează versiunea publicată, nu ar fi avut nevoie de un limbaj provocator sau incendiar. Dar este posibil să fi inclus o strategie de preluare a puterii, de infiltrare a francmasoneriei pentru a obține controlul instituțiilor sociale, politice şi economice. O astfel de strategie ar fi fost în deplină concordanță cu activitățile societăților secrete din perioada Renaşterii, ca şi cu cele desfăşurate de Compagnie du Saint Sacrement şi de organizațiile lui Andréa şi Nodier.

3) Textul original a fost cel care a căzut în mâinile lui Serghei Nilus. Acesta nu a avut, la început, intenția de a discredita iudaismul. Dimpotrivă, i-a adus țarului documentul

cu scopul de a compromite enclava ezoterică de la curtea imperială – cea din care făceau parte Papus, Monsieur Philippe şi alţi membri ai respectivei societăţi secrete. Şi este aproape sigur că, în prealabil, i-a modificat limbajul, care a devenit astfel cu mult mai veninos şi mai incendiar decât fusese iniţial. După ce ţarul l-a izgonit cu dispreţ, Nilus a publicat Protocoalele în forma modificată. Nu-şi atinseseră primul scop, compromiterea lui Papus şi a lui Monsieur Philippe. Dar încă îi mai puteau servi celui de al doilea – propagarea antisemitismului. Cei doi apropiaţi ai ţarului reprezentaseră, pentru Nilus, ţinta principală, dar acesta din urmă era, în aceeaşi măsură, ostil iudaismului.

4) Aşadar, versiunea publicată a Protocoalelor nu este un text falsificat în întregime. Este mai degrabă un document fundamental modificat. Însă, în ciuda modificărilor, o serie de urme ale versiunii originale pot fi desluşite – ca într-un palimpsest sau ca în unele pasaje ale Bibliei. Este vorba de referirile la rege, la Papă, la biserica internaţională şi la Sion – toate acestea neînsemnînd, probabil, nimic sau aproape nimic pentru Nilus.

Cu siguranţă, nu le-ar fi putut inventa el însuşi. Dar dacă existau deja, un ignorant ca el nu ar fi avut nici un motiv să le excludă. Şi aceste urme, irelevante în ceea ce priveşte iudaismul, trebuie să fi avut o importanţă extremă

pentru societatea secretă. După cum am descoperit ulterior, ele erau – şi sunt încă – de o importanţă supremă pentru *Prioria din Sion*.

HIERON DU VAL D'OR

În timp ce eram preocupaţi de cercetările noastre de sine stătătoare, continuau să apară noi „*documente ale Prioriei*". Unele dintre acestea – publicate, ca şi *Dossiers secrets*, în regim privat şi destinate unei circulaţii limitate – ne-au fost accesibile prin bună-voinţa prietenilor noştri din Franţa sau prin intermediul Bibliotecii Naţionale. Altele au apărut sub forma unor cărţi a căror primă ediţie a fost lansată pe piaţă.

Am intrat astfel în posesia unor informaţii suplimentare legate de evenimentele de la sfârşitul secolului al nouăsprezecelea şi mai ales de Bérenger Saunière. Conform „*actualizărilor*", preotul nu a descoperit acele pergamente decisive din biserica sa din întâmplare. Dimpotrivă, se menţionează că ascunzătoarea i-a fost dezvăluită de emisarii *Prioriei din Sion*, care l-au vizitat la *Rennes-le-Château* şi l-au înregimentat ca om de încredere. Este consemnat faptul că, la sfârşitul anului 1916, Saunière i-a înfruntat pe aceşti emisari, cu care s-a certat.[151]

---

[151] Blancasall, *Les Descendants (Descendenţii),* pagina 6.

Dacă acesta este adevărul, moartea parohului în data de 17 ianuarie 1917 capătă conotații mult mai sinistre decât cele atribuite în general. Se ştie că sănătatea sa era mulțumitoare cu zece zile înaintea decesului. Cu toate acestea, un sicriu a fost comandat în numele său. Chitanța de plată a coşciugului, datată 12 ianuarie 1917, i-a fost înmânată Mariei Denarnaud, confidenta şi menajera preotului.

O altă publicație a Prioriei, mai recentă şi, după toate aparențele, mai demnă de încredere, relevă mai multe amănunte legate de povestea lui Saunière şi pare să confirme, măcar în parte, relatarea de mai sus. Conform acesteia, parohul nu era decât un pion, iar rolul său în misterul de la *Rennes-le-Château* a fost cu mult exagerat. Adevărata voință din spatele evenimentelor din cătunul de munte era prietenul acestuia, abatele Henri Boudet, parohul din Rennes-le-Bains, satul alăturat.[152]

Se afirmă că toți banii lui Saunière proveneau de la Boudet – în total treisprezece milioane de franci, primiți între 1887 şi 1915. Şi că toate proiectele lui Saunière – lucrările publice, construcția Vilei Betania şi a Turnului Magdala – au fost realizate sub îndrumarea aceluiaşi

[152] Boudet, *La Vrai Langue celtique (Limba celtică autentică),* prefața semnată de Pierre Plantard de Saint-Clair, la ediția retipărită Belfond din 1978.

Boudet. Se menționează, de asemenea, că tot Boudet a dirijat restaurarea bisericii din *Rennes-le-Château* şi că a schițat acea dezorientantă *Cale a Crucii* – ca pe un fel de versiune ilustrată sau ca pe echivalent vizual al uneia dintre cărțile sale criptice.

Conform aceleiaşi publicații, Saunière a aflat în ce consta într-adevăr secretul pe care îl avea în pază abia în martie 1915, când a primit spovedania lui Boudet, aflat în chinuirile morții. Iar Marie Denarnaud, menajera sa, era, de fapt, în slujba lui Boudet. Se presupune că ea era aceea care îi transmitea lui Saunière instrucțiunile lui Boudet. Şi tot prin intermediul ei se făceau plățile. Sau, cel puțin, cea mai mare parte a acestora. Pentru că se spune despre Boudet că i-ar fi plătit, între 1885 şi 1901, 7 655 250 de franci episcopului de *Carcassonne* – cel care, pe propria sa cheltuială, l-a trimis pe Saunière cu pergamentele la Paris. Se pare că şi episcopal era, în primul rând, angajatul lui Boudet. Este, cu certitudine, o situație absurdă – episcopul unei dioceze importante transformat în servitorul plătit al unui preot paroh umil şi neînsemnat. Şi ce era cu acest preot paroh? Pentru cine lucra? Ce interese reprezenta? Ce îi conferea puterea de a cumpăra atât serviciile, cât şi tăcerea superiorului său ecleziastic? Şi cine îi furniza resurse financiare atât de vaste, pe care le împărțea din abundență? Nu avem un răspuns explicit pentru aceste

întrebări. Dar pentru toate există un acelaşi răspuns implicit – *Prioria din Sion*.

O altă lucrare recentă a aruncat mai multă lumină asupra subiectului – lăsând, ca şi cele ce au precedat-o, impresia că redă informații obținute dintr-o sursă secretă. Este vorba de *Le Tresor du triangle d' or (Comoara din triunghiul de aur),* de Jean-Luc Chaumeil, publicată în 1979. Conform lui Chaumeil, o serie de clerici implicați în enigma din *Rennes-le-Château* – Saunière, Boudet, şi, foarte probabil, alții, precum Hoffet, unchiul acestuia de la Saint-Sulpice şi episcopul de *Carcassonne* – erau afiliați la o formă de „*Rit Scoțian*" francmasonic. Autorul susține că această masonerie era diferită de toate celelalte, fiind „*creştină, ermetică şi aristocratică*". Pe scurt, spre deosebire de celelalte rituri francmasonice, nu era constituit în primul rând din liber-cugetători şi atei.

Dimpotrivă, se pare că avea o orientare profund religioasă şi mistică – punând accentul pe o ierarhie socială şi politică sacră, pe o ordine de esență divină şi pe un plan cosmic fundamental. Cât despre rangurile şi gradele sale superioare, acestea, conform domnului Chaumeil, erau rangurile şi gradele inferioare ale *Prioriei din Sion*.[153]

---

[153] Chaumeil, *Triangle d'Or,* pagina 136.

În cursul cercetărilor noastre, întâlnisem deja un rit francmasonic de tipul celui menționat de domnul Chaumeil. Într-adevăr, descrierea corespundea cu aceea a Ritului Scoțian original, întemeiat de Charles Radclyffe şi de colaboratorii acestuia. Atât ordinul masonic al lui Radclyffe cât şi cel menționat de Chaumeil ar fi putut fi considerate acceptabile, în ciuda oprobiului papal, de către catolicii cucernici – precum iacobiții din secolul al optsprezecelea sau precum preoții francezi din secolul al nouăsprezecelea. În ambele cazuri, Roma îşi exprimase dezacordul – şi încă în mod vehement. Cu toate acestea, cei implicați păreau să persiste în a se considera creştini şi catolici. Mai mult decât atât, dovezile disponibile atestă faptul că aceştia lăsau impresia că ar fi beneficiat de o infuzie majoră şi înviorătoare de credință, care le permitea să considere că ei înşişi erau creştini adevărați – într-o mai mare măsură decât papalitatea.

Deşi vag şi evaziv, Chaumeil sugerează cu tărie că, în preajma anului 1914, ritul francmasonic din care făceau parte Boudet şi Saunière a fuzionat cu o altă societate ezoterică – ceea ce ar putea explica, în mod acceptabil, unele dintre acele ciudate referiri la un rege din *Protocoalele* înțelepților *Sion-ului*, mai ales dacă, continua autorul să lase de înțeles, adevărata putere din spatele respectivei societăți ar fi fost *Prioria din Sion*.

Această societate se numea *Hieron du Val d'Or(Templul din Val d'Or)* – ceea ce pare să fie transpunerea cuvântului Orval, numele acelui sit pe care l-am mai întâlnit în repetate râduri.[154] *Hieron du Val d'Or*era o formă de societate politică secretă, fondată, după toate aparențele, în jurul anului 1873. Părea să aibă multe în comun cu celelalte societăți ezoterice din aceeaşi epocă. Pentru toate acestea, era tipic accentul pus pe geometria sacră şi pe diverse locuri sfinte. Toate insistau asupra unui adevăr mistic sau gnostic aflat la baza motivelor mitologice. Toate erau preocupate de originea omului, de rase, de limbaje şi simboluri, aşa cum se procedează în teozofie. Şi, ca multe alte grupări şi societăți din acea perioadă, *Hieron du Val d'Or*era o organizație în acelaşi timp creştină şi „*transcreştină*". De exemplu, accentua importanța *Sufletului Sacru*, pe care îl asocia şi cu alte simboluri precreştine. Intenționa să reconcilieze misterele creştine cu cele păgâne – aşa cum se spune că ar fi făcut legendarul *Ormus*. Şi atribuia o importanță deosebită doctrine druidice – pe care, asemenea multor experți moderni, o considera parțial pitagoreică. Toate aceste subiecte sunt schițate în lucrarea publicată de prietenul lui Saunière, abatele Henri Boudet.

---

[154] Vezi Rosnay, *Le Hieron du Val d'Or.*

Din punctul de vedere al anchetei noastre, *Hieron du Val d'Or* prezintă importanţă datorită modului în care a formulat ceea ce Chaumeil numeşte o „*geo-politică ezoterică*" şi o „*ordine mondială etnarhică*". Aceasta implică,de fapt, în termeni care ne sunt mai familiari, înfiinţarea unui nou *Sfânt Imperiu Roman* în Europa secolului al nouăsprezecelea – unul revitalizat şi reconstituit, un stat laic care să unifice toate popoarele şi al cărui fundament să fie mai degrabă spiritual decât social, politic sau economic. Spre deosebire de predecesorul său, noul *Sfânt Imperiu Roman* ar fi fost într-adevăr „*sfânt*", într-adevăr „*roman*" şi într-adevăr „*imperial*" – cu toate că înţelesul acestor temeni ar fi fost total diferit de cel acceptat prin tradiţie şi convenţie. Un astfel de stat ar fi transpus în realitate un vis vechi de secole: „*raiul*" pe pământ, o replică terestră sau o imagine în oglindă a ordinii, armoniei şi ierarhiei cosmice. Ar fi materializat străvechea premisă hermetică, „*precum în cer, aşa şi pe pământ*".

Ideea nu era întru totul utopică sau naivă. Dimpotrivă, era, într-o oarecare măsură, realizabilă în Europa secolului al nouăsprezecelea.După Chaumeil, obiectivele societăţii *Hieron du Val d'Or* erau următoarele:

O teocraţie în cadrul căreia naţiunile ar fi fost doar provincii, conducătorii acestora fiind doar proconsuli subordonaţi unui guvern mondial ezoteric, alcătuit dintr-o

elită. Pentru Europa, acest regim al Marelui Împărat implica o dublă hegemonie: a Papalităţii şi a Imperiului, a Vaticanului şi a Habsburgilor, care ar fi fost mâna dreaptă a Vaticanului.[155]

În secolul al nouăsprezecelea, Habsburgii erau, desigur, sinonimi cu casa de Lorena. Conceptul de „*Mare Împărat*” ar fi constituit aşadar o realizare a profeţiilor lui Nostradamus. Şi ar fi transpus în realitate, cel puţin într-un anumit sens, proiectul monarhist conturat în *Protocoalele Înţelepţilor Sion-ului*. În acelaşi timp, realizarea unui plan atât de grandios ar fi implicat, cu siguranţă, o serie de schimbări în cadrul instituţiilor existente. Vaticanul, de exemplu, ar fi fost, probabil, unul foarte diferit de cel aflat atunci în Roma. Iar Habsburgii ar fi devenit mai mult decât conducătorii unui imperiu. Ar fi fost, de fapt, o dinastie de preoţi-regi, asemeni faraonilor din Egiptul antic. Sau ca acel Mesia aşteptat de iudei la începutul erei creştine.

Chaumeil nu precizează dacă vreunul – şi care anume – dintre Habsburgi era implicat în mod activ în aceste ambiţioase planuri secrete. Totuşi, există câteva dovezi – inclusiv vizita unui arhiduce Habsburg la *Rennes-le-Château* – care par să ateste existenţa unui anumit grad de implicare. Dar, indiferent ce planuri ar fi fost ticluite, toate

---

[155] Chaumeil, *Triangle d’Or,* pagina 139 sq.

au fost zădărnicite de Primul Război Mondial, care, printre altele, i-a îndepărtat pe Habsburgi de la putere.

Aşa cum au fost explicate de către Chaumeil, obiectivele societăţii *Hieron du Val d'Or* – sau ale *Prioriei din Sion* – căpătau un anumit sens logic în contextul celor descoperite în urma cercetărilor noastre. Aceste obiective aruncau o nouă lumină asupra *Protocoalelor Înţelepţilor Sion-ului*. Erau în concordanţă cu scopurile declarate de numeroase societăţi secrete, printre care şi cele ale lui Charles Radclyffe şi Charles Nodier. Şi, ceea ce este cel mai important, corespundeau cu aspiraţiile politice urmărite, de-a lungul secolelor, de casa de Lorena.

Totuşi, deşi, din punct de vedere logic, obiectivele societăţii *Hieron du Val d'Or* aveau sens, din punct de vedere politic nu aveau, practic, nici unul. Pe ce bază, ne-am întrebat, şi-ar fi impus Habsburgii dreptul de a acţiona ca o dinastie de preoţi-regi? Doar dacă ar fi obţinut un sprijin popular covârşitor şi-ar fi putut susţine dreptul în faţa guvernului republican al Franţei – ca să nu mai menţionăm şi dinastiile imperial care conduceau Rusia, Germania şi Marea Britanie. Şi cum a fi putut obţine sprijinul popular atât de necesar?

În contextul realităţilor politice din secolul al nouăsprezecelea, un astfel de plan, deşi consecvent din punct de vedere logic, ni s-a părut, de fapt, absurd. Poate

că, am tras noi concluzia, răstălmăcisem scopul societății *Hieron du Val d'Or*. Sau poate că membrii acesteia erau, pur şi simplu, nebuni.

Până la descoperirea unor noi informații, nu puteam decât să întrerupem studiul acestui subiect. Între timp, ne-am îndreptat atenția către prezent – din dorința de a afla dacă *Prioria din Sion* continua să existe şi în zilele noastre. Şi, aşa cum am descoperit în scurt timp, există.

Membrii ei nu sunt câtuşi de puțin nebuni şi, în epoca postbelică a secolului douăzeci, urmăresc un plan în mare parte similar celui enunțat de *Hieron du Val d'Or*în secolul al nouăsprezecelea.

CAPITOLUL 8

SOCIETATEA SECRETĂ ÎN ZILELE NOASTRE

În Franța, toate grupările, societățile şi organizațiile au obligația de a-şi declara existența în *Journal Officiel (Monitorul oficial)*, care este o publicație guvernamentală săptămânală. În numărul 167 al acestuia, apărut în săptămâna zilei de 20 iulie 1956, există următoarea înregistrare:

„25 juin 1956. Déclaration à la sous-préfecture de Saint-Julien-en-Genevois. Prieuré de Sion. But: études et

entr'aide des membres. Siège social: Sous-Cassan, Annemasse (Haute Savoie) „.

„25 iunie 1956. Declarație înregistrată la subprefectura din Saint-Julien-en-Genevois. Prioria din Sion. Obiective: studii și întrajutorarea reciprocă a membrilor. Sediu central: Sous-Cassan, Annemasse, Haute Savoie".

Prioria din Sion a fost înregistrată oficial prin intermediul poliției. În orice caz, aceasta pare să fie dovada efectivă a existenței sale în epoca noastră – cu toate că ni s-a părut destul de ciudat ca o presupusă societate secretă să se facă cunoscută în acest mod. Totuşi, poate că nu era chiar atât de ciudat. *Prioria de Sion* nu apărea în nici o carte de telefoane din Franța. Adresa s-a dovedit mult prea vagă pentru a ne permite să identificăm un anumit birou, o clădire sau măcar o stradă. Am sunat la subprefectură, dar ajutorul pe care l-am primit a fost neînsemnat. Mai fuseseră întrebați de multe ori despre Priorie, ne-au spus, cu resemnarea plictisită a unor oameni sâcâiți prea des. Dar nu puteau oferi nici o informație suplimentară. Din câte ştiau ei, adresa nu putea fi depistată.

Răspunsul ne-a pus pe gânduri mai mult decât orice altceva. Ne-am întrebat, printre altele, cum putea fi posibil ca anumite persoane să înregistreze o adresă fictivă, inexistentă, chiar prin intermediul poliției şi apoi, după toate aparențele, să nu suporte consecințele legale ale faptei

şi asupra lor să nu planeze nici o acuzaţie. Poliţia era chiar atât de lipsită de vigilenţă, chiar atât de indiferentă cum părea? Sau *Sion-ul* se asigurase, într-un anume mod, de cooperarea şi de discreţia acesteia?

La cererea noastră, subprefectura ne-a furnizat o copie a ceea ce trecea drept statutul *Prioriei din Sion*. Documentul, alcătuit din douăzeci şi unu de articole, nu era nici litigios, nici deosebit de edificator. Nu lămurea, de exemplu, obiectivele ordinului. Nu oferea nici o indicaţie legată de posibila autoritate a *Sion-ului*, despre membrii şi resursele acestuia. În ansamblu, era mai degrabă stupid – şi, în acelaşi timp, ne punea în încurcătură. De exemplu, un articol stipula că admiterea în ordin nu depindea de limbă, origine şi poziţie socială sau ideologie politică. Un altul preciza că era admisă candidatura catolicilor care aveau cel puţin vârsta de douăzeci şi unu de ani. Statutul părea într-adevăr să aparţină unei instituţii cucernice, alcătuiră din catolici fervenţi. Cu toate acestea, lista marilor maeştri prezumtivi ai *Sion-ului* şi istoria acestuia, în măsura în care reuşisem să o reconstituim, nu atestau un catolicism tradiţionalist. Din acest punct de vedere, chiar şi orientarea celor mai recente „*documente ale Prioriei*”, multe dintre ele publicate la date apropiate de a statutului, nu era catolică, ci mai degrabă hermetică şi chiar, în mod eretic, gnostică. Contradicţia părea lipsită de sens – cu excepţia cazului în

care pentru Sion, ca şi pentru *Cavalerii Templieri* şi pentru Compagnie du Saint-Sacrement, catolicismul ar fi fost doar o cerinţă prealabilă, exoterică, care putea fi apoi depăşită de cei admişi. În orice caz, *Sion-ul*, ca şi *Templul* şi Compagnie du Saint-Sacrement, părea să pretindă o supunere care, prin natura sa absolută, îngloba toate celelalte obligaţii, fie ele laice sau duhovniceşti. Conform *Articolului VII* al statutului, „*Candidatul trebuie să renunţe la propria sa personalitate pentru a se putea dedica unui apostolat de o înaltă ţinută morală*".

În continuare, statutul stipulează că *Sion-ul* activează sub subtitlul *Chevalerie d'Institutions et Règles Catholiques, d'Union Independente et Traditionaliste, („Cavalerii Instituţiei şi Regulilor Catolice şi ai Uniunii Independente şi Tradiţionaliste")*. Abrevierea acestui subtitlu este *CIRCUIT*[156] şi coincide cu numele unei reviste care, conform statutului, este o publicaţie internă a ordinului, distribuită doar membrilor acestuia.

---

156 Philippe de Cherisey, un colaborator al lui Pierre Plantard de Saint-Clair, a scris un „roman" alegoric, intitulat *Circuit.* Subiectul acestuia se întinde de la Atlantida la Napoleon. Are douăzeci şi două de capitole, titlul fiecăruia fiind preluat de la una din arcanele majore ale Tarotului. Există un singur exemplar, aflat în anexa de la Versailles a Bibliotecii Naţionale din Paris. Acţiunea implică două personaje, Charlot şi Madeleine, care găsesc o comoară la Rennes-le-Chateau. Vezi Chaumeil, *Triangle d'or,* pagina 141 sq. Pentru acest extras.

Poate cea mai importantă informație pe care ne-a furnizat-o statutul se referă la creşterea numărului de membri – de aproape cinci ori față de anul 1956. Conform unei pagini tipărite înainte de această dată şi reproduse în *Dossiers secrets*, *Sion-ul* avea 1 093 de membri, ierarhizați pe şapte grade. Structura era cea tradițională, piramidală. În vârful ierarhiei se afla marele maestru sau *„cârmuitorul”*. Erau trei persoane care aveau gradul imediat următor *(„print noahit de Notre Dame”)* şi nouă avându-l pe cel următor *(„cruciat al Sfântului Ioan”)*. De aici către bază, fiecare grad cuprindea de trei ori mai mulți membri decât cel de deasupra sa – 27, 81, 243, 729. Deținătorii celor trei grade superioare – marele maestru şi cei doisprezece subordonați ai săi – alcătuiau „*Roza-Cruce*” a celor treisprezece. Bineînțeles, numărul poate sugera orice, de la sabatul satanic până la Iisus şi cei doisprezece ucenici ai săi.

Conform informațiilor ulterioare statutului din anul 1956, numărul total al membrilor era de 9 841, ierarhizați nu pe şapte grade, ci pe nouă. În esență, structura părea să fi rămas aceeaşi, desi devenise mai clară şi, la baza piramidei, fuseseră adăugate două grade noi – permițînd astfel separarea conducerii de o rețea mai amplă de novici. Marele maestru continua să-şi păstreze titlul de *„cârmuitor”.* Cei trei *„prinți noahiți de Notre Dame*” erau numiți, mai

simplu, *„seneşali”*. Cei nouă *„cruciați ai Sfântului Ioan”* erau numiți *„conetabili”.* Modul de organizare al ordinului, în jargonul neobişnuit de enigmatic al statutului, era următorul:

„Adunarea generală este alcătuită din toți membrii asociației. Aceasta constă din 729 de provincii, 27 de comandamente şi o cupolă, numită „Kyria”.

Din fiecare comandament, ca şi din cupolă, trebuie să facă parte câte patruzeci de membri, iar din fiecare provincie – câte treisprezece.

Membrii sunt împărțiți în două grupuri de lucru:

a) Legiunea, a cărei sarcină este apostolatul.

b) Falanga, păstrătoarea Tradiției.

Membrii alcătuiesc o ierarhie de nouă grade. Această ierarhie constă din:

a)

în cele 729 de provincii

1) Novices:	6,561 members
2) Croisés:	2,187 members

b)

în cele 27 de comandamente

3) Preux:	729 members
4) Ecuyers:	243 members
5) Chevaliers:	81 members
6) Commandeurs:	27 members

c)

în Cupola „Kyria”

7) Connétables:	9 members
8) Sénéchaux:	3 members
9) Nautonnier:	1 member[2]

[157]

Era inclusă şi o listă de patru persoane care alcătuiau „*Consiliul*”, necesară probabil din motive juridice şi care țineau de birocrația oficială. Trei dintre numele acestora nu ne erau cunoscute şi este posibil să fi fost chiar pseudonime – André Bonhomme, data naşterii 7 decembrie 1934, preşedinte; Jean Deleaval, data naşterii 7 martie 1931, vicepreşedinte; Armand Defago, data naşterii 11 decembrie 1938, trezorier. Însă cu cel de al patrulea nume ne mai întâlnisem – Pierre Plantard, data naşterii 18 martie 1920, secretar general. Conform cercetărilor unui alt autor, titlul oficial al domnului Plantard era cel de Secretar General al

---

157 *Prieure de Sion: Statutes (Statut),* articolele XI şi XII. Primit de Subprefectură, Saint-Julien-en-Genevois, 7 mai 1956. Dosarul numărul KM 94550.

Departamentului de Documentare – ceea ce sugerează, bineînțeles, că mai existau şi alte departamente.

ALAIN POHER

La începutul anilor 1970, *Prioria din Sion* devenise un subiect la modă în anumite cercuri din Franța. Era obiectul unei serii de articole din reviste şi al câtorva reportaje din ziare. La 13 februarie 1973, Midi Libre a publicat un foarte lung articol despre Sion, Saunière şi misterul din *Rennes-le-Château*. Articolul insista asupra legăturii dintre Sion şi posibila supraviețuire a liniei de sânge merovingiene până în secolul douăzeci. Sugera, de asemenea, că, printre descendenții merovingienilor, s-ar fi aflat un „*pretendent îndreptățit la tronul Franței*”, pe care îl identifica drept M. Alain Poher.[158]

Deşi nu prea bine cunoscut în Marea Britanie sau în Statele Unite, Alain Poher era (şi încă este) un nume familiar francezilor. În timpul celui de al Doilea Război Mondial, a obținut *Medalia Rezistenței şi Croix de la Guerre („Crucea de Război”).* După demisia lui de Gaulle, a fost, în 1969, preşedinte interimar al Franței din 28 aprilie până la 19 iunie. A ocupat aceeaşi poziție după moartea lui Georges

---

[158] *MidiLibre* (13 februarie 1973), pagina 5.

Pompidou, în 1974, din 2 aprilie până la 27 mai. În 1973, când a apărut articolul din Midi Libre, era preşedintele Senatului Franţei.

Conform informaţiilor pe care le deţinem, Poher nu a comentat niciodată, în nici un mod, prezumtiva sa legătură cu Prioria din Sion şi/sau cu linia de sânge merovingiană. Dar, în genealogiile din „*documentele Prioriei*” este menţionat un Arnaud, conte de Poher, care, între anii 894 şi 896, s-a înrudit, prin căsătorie, cu familia Plantard – presupuşii descendenţi direcţi ai lui Dagobert al II-lea.

Nepotul lui Arnaud de Poher, Alain, a devenit duce de Bretania în anul 937. Indiferent dacă Alain Poher recunoştea sau nu existenţa *Sion-ului*, pare câte se poate de limpede că *Sion-ul* îl recunoştea – ca fiind, la urma urmelor, un descendent merovingian.

MONARHUL ASCUNS

În timp ce ne continuam cercetările, iar presa franceză acorda, periodic şi în rafale, atenţie întregii afaceri, noi „*documente ale Prioriei*” continuau să apară. Ca şi până atunci, unele apăreau sub formă de cărţi, altele ca broşuri şi articole tipărite în regia autorului şi depozitate la Biblioteca Naţională. Dar acestea nu erau altceva decât un amalgam de mistificări. Era clar că cineva elabora toate aceste

materiale, dar motivul pentru care o făcea nu era la fel de limpede. În acea vreme intenționam să renunțăm la întreaga poveste, considerând-o o glumă minuțios pregătită, o farsă de proporții extravagante. Totuşi, dacă acesta era adevărul, era o farsă pe care anumiți indivizi o orchestraseră vreme de secole, iar dacă cineva investeşte într-o farsă atât de mult timp, atât de multă energie şi atât de multe resurse, mai poate fi aceasta numită doar o farsă? De fapt, sincronizarea şi împletirea faptelor, ca şi întregul eşafodaj al *„documentelor Prioriei”*, erau mai puțin o glumă şi mai mult o operă de artă – o etalare a ingeniozității, suspansului, măreției, complicațiilor şi cunoştințelor istorice într-o complexitate arhitectonică demnă de, să spunem, James Joyce. Şi, dacă *Finnegans Wake (Veghea lui Finnegan)* poate fi considerat o ironie a sorții, nu există dubii asupra faptului că autorul său l-a luat într-adevăr în serios.

Este important să menționăm că „*documentele Prioriei*” nu reprezentau o *„mişcare”* la modă – o modă avantajoasă care a proliferat, devenind o industrie profitabilă, generând continuări, *„precontinuări”* şi tot felul de alte derivate. Nu pot fi comparate, de exemplu, cu *Chariots ofthe Gods (Carele zeilor)* ale lui von Daniken, cu diversele relatări despre *Triunghiul Bermudelor* sau cu operele lui Carlos Castaneda. Oricare ar fi fost scopul „*documentelor Prioriei*”, este sigur că nu era vorba de câştigul financiar.

Într-adevăr, banii păreau să fie un aspect neesențial sau, mai degrabă, să nu prezinte nici o importanță. Cu toate că s-ar fi dovedit extrem de profitabile sub forma unei cărți, „*documentele Prioriei*” nu erau publicate în acest mod. În ciuda potențialului lor comercial, erau tipărite în regim privat şi în ediții limitate, depuse în mod discret la Biblioteca Națională – unde, de fapt, nici măcar nu erau întotdeauna disponibile. Iar informațiile apărute în cărți nu erau întâmplătoare sau arbitrare – şi, în marea lor majoritate, nu se găseau în lucrările unor cercetători independenți. Cele mai multe păreau să provină dintr-o singură sursă. Se bazau pe mărturiile aceluiaşi tip de informatori, care dozau cu precizie cantitatea de date noi, parcă furnizîndu-le cu pipeta – şi respectând un plan prestabilit. Fiecare nouă informație făcea cel puțin o modificare, potrivind încă o piesă a întregului puzzle. Iar publicarea fragmentelor se făcea sub diverse nume. Se lăsa astfel falsa impresia a unei rețele de autori diferiți, fiecare dintre aceştia confirmându-i pe ceilalți şi conferindu-le credibilitate.

Procedeul părea să aibă o singură motivație plauzibilă – atragerea atenției publicului asupra anumitor subiecte, confirmarea credibilității, trezirea interesului, crearea unui climat psihologic sau a unei ambianțe în cadrul căreia noile dezvăluiri să fie aşteptate cu sufletul la gură. Pe scurt,

„*documentele Prioriei*" păreau anume pregătite pentru a *„netezi calea"* unei dezvăluiri uluitoare. Aceasta, oricare ar fi fost ea, părea să impună un proces îndelungat de *„sensibilizare"* – de pregătire a publicului. Şi, indiferent ce urma să se dovedească a fi, era într-un anume fel legată de dinastia merovingiană, de perpetuarea liniei sale de sânge până în zilele noastre şi de o monarhie clandestină. Astfel, într-un articol de revistă scris în mod evident de un membru al Prioriei, am găsit următoarea declarație: „*Fără merovingieni, Prioria din Sion nu ar fi existat şi, fără Prioria din Sion, dinastia merovingiană s-ar fi stins*". Citatul care urmează clarifică într-o anumită măsură relația dintre ordin şi linia de sânge merovingiană. Însă, pe de altă parte, o face mai confuză:

„Regele este, în acelaşi timp, păstor şi preot. Uneori trimite ambasadori remarcabili la vasalii săi puternici, oameni de încredere care aveau fericirea de a fi supuşi morții. De pildă, René d'Anjou, conetabilul de Burbon, Nicolas Fouquet... şi mulți alții pentru care succesul uluitor este urmat de o dizgrație inexplicabilă – pentru că aceşti emisari sunt pe atât înfricoşători pe cât de vulnerabili. Fiind păstrătorii unui secret, pot fi doar preamăriți sau distruşi.

Astfel de oameni erau Gilles de Rais, Leonardo da Vinci, Joseph Balsamo, ducii de Nevers şi de Gonzaga, în

urma cărora pluteşte o mireasmă de vrajă, de pucioasă amestecată cu tămâie – mireasma Mariei Magdalena.

Când Ioana d'Arc a intrat în sala cea mare a castelului său din Chinon, Carol al VII-lea s-a ascuns printre numeroşii săi curteni; nu a făcut-o ca pe o glumă frivolă – care i-ar fi fost hazul? –, ci pentru că ştia a cui ambasadoare era ea. De aceea, înaintea ei, el nu era cu mult mai presus decât un curtean oarecare. Taina pe care ea i-a dezvăluit-o între patru ochi era cuprinsă în aceste cuvinte:

„Nobile domn, vin în numele regelui".[159]

Implicaţiile acestui pasaj sunt incitante şi uimitoare. Una constă în faptul că regele – „*Monarhul ascuns*", probabil din spiţa merovingienilor – continuă de fapt să domnească, pur şi simplu în virtutea propriei sale identităţi. O alta, probabil chiar mai surprinzătoare, sugerează că suveranii vremelnici sunt conştienţi de existenţa sa, îl recunosc, îl venerează şi se tem de el. O a treia implicaţie este că marele maestru al *Prioriei din Sion* sau un alt membru al ordinului acţionează ca un ambasador între „*Monarhul ascuns*" şi reprezentanţii sau înlocuitorii săi temporari. Şi, după toate aparenţele, aceşti ambasadori sunt consideraţi oameni de sacrificiu.

---

[159] Myriam, „*Les Begers d'Arcadie*", *Le Charivari,* numărul 18, pagina 49 sq.

BROŞURILE STRANII DIN BIBLIOTECA NAŢIONALĂ DIN PARIS

În 1966 a avut loc un schimb neobişnuit de scrisori referitoare la moartea lui Leo Schidlof – cel despre care se credea, la vremea respectivă, că ar fi alcătuit, sub pseudonimul Henri Lobineau, genealogiile incluse în unele „*documente ale Prioriei*”. Prima scrisoare a apărut în *Catholic Weekly of Geneva (Săptămânalul catolic de Geneva)* fiind datată 2 octombrie 1966. Este semnată de un oarecare Lionel Burrus, care pretinde că exprimă punctul de vedere al unei organizații numite *Tineretul Creştin Elvețian*. Burrus anunță că Leo Schidlof, alias Henri Lobineau, a murit la Viena cu o săptămână înainte, pe 17 octombrie. Apoi ia apărarea decedatului, împotriva căruia pretinde că ar fi apărut, într-un comunicat romano-catolic recent, un atac defăimător. Burrus îşi face cunoscută indignarea față de atacul respectiv. În elogiul pe care i-l aduce lui Schidlof, declară că acesta din urmă, sub numele de Lobineau, a redactat, în 1956, „*un studiu remarcabil... al genealogiei regilor merovingieni şi al afacerii din Rennes-le-Château*”.

Lionel Burrus afirmă că Roma nu a îndrăznit să-l defăimeze pe Schidlof în timpul vieții, cu toate că avea un dosar cuprinzător despre acesta şi despre activitățile sale. Dar chiar şi acum, în ciuda morții sale, interesele

merovingiene sunt duse mai departe. Pentru a-şi susține argumentația, domnul Burrus devine irațional. Menționează că, în 1966, exista emblema companiei Antar, una din cele mai importante companii petroliere franceze. Susține că aceasta reproducea emblema merovingienilor şi că reprezenta, cu toate că în stilul desenelor animate, un rege merovingian. După Burrus, respectiva emblemă dovedea că informațiile despre merovingieni şi propaganda făcută în numele acestora se răspîndea în mod efectiv; şi chiar preoții francezi, adaugă el fără prea mare legătură, nu îndeplinesc întotdeauna poruncile Vaticanului. Cât despre Leo Schidlof, autorul conchide (preluând idei francmasone şi catare):

„*Pentru toți cei care l-au cunoscut pe Henri Lobineau, care a fost un mare navigator şi cercetător, un bărbat loial şi cumsecade, acesta rămâne în inimile noastre ca simbol al unui «maître parfait» (maestro perfect) respectat şi venerat*”.[160]

Scrisoarea pare a unui maniac. Cu siguranță, este extrem de ciudată. Există totuşi ceva şi mai ciudat şi anume presupusul atac asupra lui Leo Schidlof din acel comunicat romano-catolic din care Lionel Burrus citează cu generozitate. După Burrus, comunicatul îl acuză pe Schidlof că ar fi fost „*pro-sovietic, un francmason notoriu care a luat*

[160] Inclus în Henri Lobineau, *Dossiers secrets,* pagina 1.

parte activă la pregătirea terenului pentru o monarhie populară în Franța”.[161]

Este o învinuire neobişnuită şi, în mod evident, contradictorie – pentru că, de obicei, nimeni nu combină simpatiile pro-sovietice cu încercarea de a instaura o monarhie. Dar în prezumtivele citate din comunicat există acuzații încă şi mai extravagante:

„*Descendenții Merovingienilor au fost, întotdeauna, în spatele tuturor ereziilor, pornind cu arianismul, continuând cu albigenzii şi cu templierii şi sfârşind cu francmasoneria. La începutul Reformei Protestante, în iulie 1659, Mazarin le-a distrus castelul Barberie, care data din secolul al doisprezecelea. Pentru că, vreme de secole, familia în cauză nu a adus pe lume nimic altceva decât instigator secreți împotriva bisericii*”.[162]

Burrus nu furnizează date care să permită identificarea comunicatului romano-catolic din care pretinde că ar fi extras acest citat, de aceea nu am reuşit să-i verificăm autenticitatea. Dacă veridicitatea sa ar fi putut fi atestată, comunicatul respectiv ar fi avut o importanță deosebită pentru investigația noastră. Ar fi constituit o dovadă independentă, provenită din surse romano-catolice,

---

[161] *Ibid.*

[162] *Ibid.*

a distrugerii castelului Barberie din Nevers. Totodată, ar fi sugerat, măcar în parte, o rațiune de a exista pentru *Prioria din Sion*. Am văzut deja că atât *Sion-ul*, cât şi familiile asociate cu acesta, unelteau cu scopul de a obține puterea în propriul lor folos – şi că, în timpul acestor maşinațiuni, intraseră în repetate rânduri în conflict cu biserica. Dar, luând în considerație citatul de mai sus, opoziția împotriva bisericii nu mai poate fi considerată nici întâmplătoare, nici generată de circumstanțe şi nici măcar de natură politică. Dimpotrivă, pare să fi fost o tactică permanentă. Iar această ipoteză ne punea în fața altei contradicții. Pentru că *Statutul Prioriei din Sion* părea să-i aparțină, cel puțin în aparență, unei instituții loiale instituției catolice.

La scurt timp după publicarea scrisorii, Lionel Burrus a fost ucis într-un accident de maşină care a făcut încă şase victime. Nu cu mult înainte, scrisoarea sa primise un răspuns chiar mai ciudat şi mai provocator decât cele scrise de el însuşi. Această ripostă a apărut, sub semnătura S. Roux, în forma unei broşuri publicate în regim privat.[163]

---

[163] Roux, S., *L'Affaire de Rennes-le-Chateau (Afacerea Rennes-le-Chateau).* Într-o altă parte a *Dossiers secrets,* într-o pagină scrisă de un oarecare Edmont Albe, S. Roux este identificat drept abatele Georges de Nantes. În cartea sa, Mathieu Paoli *(Les Dessous,* pagina 82), face aceeaşi identificare. Georges de Nantes este conducătorul mişcării „Catholic Counter-Reformation în the XX th Century" („Contrareforma catolică din secolul douăzeci") şi autorul unui atac susținut împotriva Papei Ioan-Paul al VI-lea, *Liber Accusationis în Paulum Sextum,* prin care

În anumite privințe, textul lui S. Roux pare un ecou al atacului inițial împotriva lui Schidlof – același atac căruia îi răspunsese scrisoarea lui Burrus. De asemenea, sancționează tinerețea, excesul de zel, predispoziția la prea multă vorbă și iresponsabilitatea lui Burrus. Dar, în timp ce, pe de-o parte, pare să condamne poziția acestuia, broșura lui S. Roux nu numai că îi confirmă spusele, ci le și detaliază. S. Roux afirmă că Leo Schidlof avea un rang înalt în *Marea Lojă Alpina din Elveția* – acea lojă masonică a cărei emblemă apărea pe anumite „*documente ale Prioriei*". Conform spuselor sale, Schidlof „*nu-și ascundea sentimentele de prietenie față de Blocul Estic*".[164]

În ceea ce privește asertiunile lui Burrus legate de biserică, Roux adaugă:

„Nu se poate afirma că biserica ignoră linia de sânge Razes, dar trebuie să ne amintim că descendenții acesteia,

---

îl învinuiește pe pontif de erezie. De fapt, pare să fie în aceeași tabără cu monseniorul Lefebvre. Fiind intrigați de faptul că respectiva identificare nu părea să fie contestată, i-am scris abatelui Georges de Nantes, incluzând citatul din cartea lui Paoli, rugându-l să-l comenteze și întrebându-l dacă el confirma sau infirma afirmația acestuia. Abatele ne-a răspuns, menționând că, din când în când, i se mai ceruseră explicații legate de textul respectiv și că nu putea decât să repete că nu avea nicio legătură cu S. Roux. În plus, a adăugat: „Un astfel de text este o împletitură de absurdități. Cum ați putut să-l luați în serios?"

164 Roux, *S., L'Affaire de Rennes-le-Chateau,* pagina 1.

începând cu Dagobert, sunt instigatori secreți atât împotriva dinastiei regale a Franței, cât şi împotriva bisericii – şi că au fost sursa tuturor ereziilor. Redarea puterii unui descendent merovingian ar avea ca urmare, în Franța, proclamarea unei monarhii populare aliate cu URSS şi triumful francmasoneriei – pe scurt, dispariția libertății religiei".[165]

Dacă toate acestea sună destul de neobişnuit, concluziile lui S. Roux sunt încă şi mai ciudate:

„În ceea ce priveşte propaganda merovingiană în Franța, este binecunoscut faptul că reclama societății Antar Petrol, cu un rege merovingian ținând în mână un crin şi un cerc, este un apel popular în favoarea revenirii acestei dinastii la putere. Şi nu putem să nu ne întrebăm ce anume punea la cale Lobineau în momentul decesului său la Viena, într-o epocă în care în Germania au loc schimbări profunde. Nu este oare de asemenea adevărat că Lobineau pregătea în Austria un viitor acord reciproc cu Franța? Şi nu cumva se puneau astfel bazele acordului franco-rus? „[166]

Nu este greu de ghicit că am fost extrem de nedumeriți, întrebându-ne la ce naiba se referea S. Roux; în orice caz, în ceea ce priveşte lipsa de sens, îl depăşise pe Burrus. Ca şi comunicatul pe care acesta din urmă îl

---

165 Ibid., pagina 2.

166 Ibid., pagina 2.

atacase, S. Roux asocia obiective politice aparent deosebite şi discordante, cum sunt hegemonia sovietică şi monarhia populară. Mergea mai departe decât Burrus, susținând că „*este binecunoscut*” faptul că emblema unei companii petroliere reprezintă o formă subtilă de propagandă – în favoarea unei cause necunoscute şi aparent absurde. Făcea aluzie la nişte schimbări masive în Franța, Germania şi Austria, ca şi cum acestea ar fi fost deja stabilite, dacă nu chiar şi înfăptuite. Şi amintea despre un misterios acord „*Franco-Rus*”, ca şi cum ar fi fost vorba de o chestiune de notorietate publică.

La prima vedere, textul lui S. Roux părea total lipsit de sens. Însă o cercetare mai atentă ne-a convins că aveam de fapt de-a face un alt document ingenios „*al Prioriei*” – conceput cu intenția de a mistifica, de a crea confuzie, de a sâcâi, de a implanta indicii referi-toare la ceva neobişnuit şi grandios. În orice caz, în maniera sa extravagantă şi bizară, sugera importanța problematicii implicate. Dacă S. Roux avea dreptate, obiectul investigației noastre nu se limita la activitățile unui ordin cavaleresc contemporan, derutant dar inofensiv. În acest caz, cercetările noastre erau, într-un anumit fel, legate de eşaloanele superioare ale politicii internaționale la cel mai înalt nivel.

TRADIŢIONALIŞTII

În 1977, a apărut un nou „*document al Prioriei*”, de o importanță deosebită – o broşură de şase pagini intitulată *Le Cercle d’Ulysse (Cercul lui Ulise),* scrisă de un oarecare Jean Delaude. În text, autorul se referă în mod explicit la *Prioria din Sion*. Şi, pe lângă datele mai vechi asupra cărora atrage din nou atenția, furnizează anumite detalii suplimentare legate de Ordin:

„În martie 1117, la Saint Leonard d’Acre, Baudouin a fost obligat să negocieze constituirea Ordinului Templului, conform instrucțiunilor Prioriei din Sion. În 1118, Ordinul Templului a fost înființat de către Hugues de Payen. Între 1118 şi 1188, Prioria din Sion şi Ordinul Templului au avut mari maeştri comuni. Începînd din 1188, când cele două organizații s-au separat, şi până în prezent, Prioria din Sion a avut douăzeci şi şapte de mari maeştri. Cei mai recenți au fost:

Charles Nodier	from 1801 to 1844
Victor Hugo	from 1844 to 1885
Claude Debussy	from 1885 to 1918
Jean Cocteau	from 1918 to 1963

şi, din 1963 până la apariția noului ordin, abatele Ducaud-Bourget”.

Pentru ce se pregăteşte *Prioria din Sion*? Acest lucru nu-mi este cunoscut, dar ştiu că reprezintă o putere capabilă să înfrunte Vaticanul în vremurile care vor urma.

Monseniorul Lefebvre este un membru redutabil, foarte activ, în stare să declare: „*Tu mă faci Papă, eu te voi face Rege*”.[167]

În extrasul de mai sus apar două informații noi. Una este presupusa afiliere la *Prioria din Sion* a arhiepiscopului Marcel Lefebvre. Monseniorul Lefebvre reprezintă, bine-înțeles, aripa extrem de conservatoare a Bisericii Romano-Catolice. S-a exprimat deschis şi zgomotos împotriva Papei Ioan-Paul al VI-lea, pe care l-a sfidat în mod flagrant şi flamboaiant. În 1976 şi 1977, a fost chiar amenințat, în mod explicit, cu excomunicarea; iar indiferența sfruntată cu care a primit această amenințare aproape că a precipitat o schismă ecleziastică deplină. Dar cum am fi putut asocia un militant catolic „*inflexibil*” ca Monseniorul Lefebvre cu o mişcare şi cu un ordin cu orientare hermetică, dacă nu de-a dreptul eretică? După toate aparențele, această contradicție nu putea fi explicată – cu excepția cazului în care Monseniorul ar fi fost un reprezentant din zilele noastre al francmasoneriei secolului al nouăsprezecelea asociată cu *Hieron du Val d'Or* – „*Francmasoneria creştină, aristocratică şi hermetică*”, care îşi permitea să se considere mai catolică decât Papa.

---

167 Delaude, *Grele d'Ulysse,* pagina 6(v).

Al doilea punct de interes major din citatul de mai sus este, desigur, identificarea abatelui Ducaud-Bourget drept mare maestro al *Prioriei din Sion* din acea vreme. François Ducaud-Bourget s-a născut în 1897 şi şi-a desăvîrşit pregătirea preoţească la Seminarul Saint-Sulpice – ceea ce era destul de previzibil. De aceea este posibil să-i fi cunoscut pe toţi moderniştii aflaţi acolo în epoca aceea – şi, foarte probabil, pe Émile Hoffet. Ulterior, a fost capelanul *Mânăstirii Ordinului Suveran de Malta*. Pentru activităţile desfăşurate în al Doilea Război Mondial, a primit *Medalia Rezistenţei şi Crucea de Război*. În zilele noastre este recunoscut ca un distins om de litere – fiind membru al Academiei Franceze, biograful unor scriitori catolici de seamă, ca Paul Claudel şi François Mauriac, şi, la rândul său, un poet foarte apreciat.

Ca şi Monseniorul Lefebvre, abatele Ducaud-Bourget şi-a asumat rolul de militant al opoziţiei împotriva Papei Ioan-Paul al VI-lea. Ca şi Monseniorul Lefebvre, este susţinătorul Liturghiei adoptate la Trent. Ca şi Monseniorul Lefebvre, s-a declarant *„tradiţionalist”,* opunându-se cu fermitate atât reformelor ecleziastice, cât şi oricărei încercări de modernizare a romano-catolicismului. Pe 22 mai 1976 i s-a interzis să primească spovedanii şi să acorde iertarea păcatelor – şi, tot ca Monseniorul Lefebvre, a sfidat cu curaj interdicţia impusă de superiorii săi. La 27 februarie 1977, a

fost conducătorul celor o mie de catolici tradiționaliști care au ocupat biserica Saint-Nicolas-du-Chardonnet din Paris.

Atât Marcel Lefebvre cât și François Ducaud-Bourget pot fi considerați *„de dreapta”* nu numai din punct de vedere teologic, ci și din punct de vedere politic. Înaintea celui de al Doilea Război Mondial, Monseniorul Lefrebvre era asociat cu *Action Franşaise* – extrema dreaptă de pe scena politică franceză a vremii, care avea o serie de puncte de vedere comune cu Partidul Național-Socialist din Germania. Ceva mai recent, „*arhiepiscopul rebel*” a devenit notoriu prin modul călduros în care a aprobat regimul militar din Argentina. Când i s-au pus întrebări legate de această poziție, a replicat că făcuse o greșeală. Nu intenționase să spună Argentina, ci Chile! François Ducaud-Bourget nu pare chiar atât de extremist; în orice caz, medaliile sale atestă activitatea sa patriotică și anti-nazistă din timpul războiului. Cu toate acestea, el și-a exprimat respectul față de Mussolini și speranța că Franța și-ar putea „*regăsi adevăratele valori sub îndrumarea unui nou Napoleon*”.[168]

Prima noastră suspiciune a fost că, de fapt, cei doi nu erau câtuși de puțin afiliați *Prioriei din Sion*, dar că cineva încercase, în mod deliberat, să-i pună în încurcătură asociindu-i chiar cu acele forte cărora, teoretic, ar fi trebuit

---

[168] *Guardian* (Londra, 11 septembrie 1976), pagina 13.

să li se opună cu vehemență. Şi totuşi, conform statului pe care îl obținusem de la poliția franceză, sub titlul *Prioriei din Sion* era „*Cavalerii Instituției şi Regulilor Catolice şi ai Uniunii Independente şi Tradiționaliste*”. Dintr-o instituție cu un asemenea nume ar fi putut face parte personalități ca Marcel Lefebvre şi François Ducaud-Bourget.

Am considerat că ar mai fi putut exista şi o a doua explicație – e adevărat, hazardată, dar care, cel puțin, ar fi înlăturat contradicția cu care ne confruntam. Poate că cei doi nu erau ceea ce păreau a fi.

Poate erau cu totul altceva. Poate că, în realitate, erau agenți provocatori, al căror obiectiv era să creeze, sistematic, dezordine şi disensiuni, să amorseze o schismă incipientă, care să amenințe pontificatul Papei Ioan-Paul. O astfel de tactică ar fi concordat atât cu societățile secrete descrise de Charles Nodier, cât şi cu *Protocoalele Înțelepților Sionului*. În plus, o serie de comentatori recenți – nu doar jurnalişti, ci şi autorități ecleziastice – au declarat că arhiepiscopul Lefebvre lucra pentru sau era manipulat de altcineva.[169]

---

[169] Monseniorul Brunon, care l-a înlocuit pe Lefebvre ca episcop de Tulle, susține că, după părerea sa, acesta ar fi fost manipulat de terțe persoane. Vezi *Guardian* (Londra, 1 septembrie 1976), pagina 4. Gianfranco Svidercoschi, descris de *The Times* drept „*un corespondent al Vaticanului experimentat şi, de obicei, bine informat*”, a declarat că Papa era conştient de faptul că „*Monseniorul Lefebvre era coordonat, pe ascuns, de alte persoane*”. Vezi *The Times* (Londra, 31 august 1976), pagina 12.

Ipoteza noastră, oricât de hazardată ar fi fost, avea la bază un raționament coerent. Dacă Papa Ioan-Paul era considerat „*inamicul*”, şi dacă cineva ar fi dorit să-l forțeze să adopte o poziție şi mai liberală, cum ar fi procedat? În orice caz, nu agitîndu-se de pe poziții liberale. Pentru că nu ar fi reuşit decât să sporească fermitatea rădăcinilor care îl ancorau pe Papă în conservatorism. Dar dacă ar fi adoptat, în mod public, o atitudine chiar mai extremist conservatoare decât a lui Ioan-Paul? Nu l-ar fi forțat astfel să se orienteze, în ciuda dorinței de a face contrariul, către o poziție din ce în ce mai liberală? Şi aceasta este, cu certitudine, realizarea fără precedent a arhiepiscopului şi a confraților – transpunerea unui papă în rolul unui liberal.

Concluziile noastre puteau fi valide sau nu, dar era limpede faptul că Monseniorul Lefebvre, ca alte multe personalități implicate în investigația noastră, era în posesia unui secret important şi exploziv. De exemplu, în 1976, excomunicarea sa era iminentă. Presa o aştepta din zi în zi, deoarece Papa Ioan-Paul, confruntat cu sfidări sfruntate şi repetate, părea să nu aibă altă alternativă. Totuşi, s-a răzgândit în ultimul moment. Încă nu se ştie cu exactitate de ce a făcut-o; dar următorul extras din *Guardian*, datat 30 august 1976, oferă o cheie pentru acest mister:

„Echipa de preoți din Anglia a arhiepiscopului... crede că liderul său este încă în posesia unei arme ecleziastice

puternice pe care o poate folosi în disputa cu Vaticanul. Nimeni nu va da nici un indiciu despre natura acesteia, dar părintele Peter Morgan, liderul grupului... o descrie drept ceva „care va zgudui întreaga lume”.[170]

Aşadar, ce fel de subiect care să „*zguduie întreaga lume*” sau ce fel de „*armă secretă*” ar putea intimida Vaticanul? Ce fel de sabie a lui Damocles, invizibilă pentru ochii mulțimii, putea atârna deasupra capului pontifului? Orice ar fi fost, se pare că s-a dovedit eficace. De fapt, l-a făcut pe arhiepiscop imun față de acțiunea punitivă a Romei. Aşa cum a scris Jean Delaude, Marcel Lefebvre „*reprezintă o putere capabilă să înfrunte Vaticanul*” – față în față, dacă e necesar.

Dar cui se pretinde că i-ar fi spus – sau avea să-i spună – „*Tu mă faci Papă, eu te voi face Rege”?*

CONVENTUL DIN 1981 ŞI STATUTUL SEMNAT DE COCTEAU

Recent, o parte dintre nedumeririle ce planau în jurul lui François Ducaud-Bourget au părut să se clarifice. Explicațiile au reieşit dintr-o publicitate neaşteptată care i s-

---

[170] *Guardian* (30 august 1976), pagina 16. Intrigați de această afirmație, i-am scris părintelui Peter Morgan, întrebându-l dacă nu ne-ar putea oferi o explicație. Dar acesta nu ne-a răspuns.

a făcut *Prioriei din Sion* în Franța, la sfârşitul anului 1980 şi începutul anului 1981 – publicitate care a făcut ca numele său să devină familiar publicului.

În august 1980, populara revistă Bonne Soiree – un fel de combinație între un supliment de duminică englezesc şi un ghid TV american – a publicat, în două episoade, un articol despre *Rennes-le-Château* şi despre *Prioria din Sion*. În cadrul acestuia, atât Marcel Lefebvre cât şi François Ducaud-Bourget sunt asociați, în mod explicit, cu *Sion-ul*. Se afirmă că, extrem de recent, amândoi ar fi vizitat, în mod special, unul din locurile sacre ale Prioriei, şi anume satul Sainte-Colombe din Nevers, unde se aflaseră domeniile castelului Barberie al familiei Plantard, înainte ca acesta să fi fost distrus de către cardinalul Mazarin în 1659.

Până la ora actuală, noi înşine am reuşit să luăm legătura, atât telefonic cât şi prin corespondență, cu abatele Ducaud-Bourget. Acesta s-a dovedit a fi extrem de curtenitor. Dar, la majoritatea întrebărilor, ne-a oferit răspunsuri vagi sau chiar evazive şi, ceea ce nu ne-a surprins, a negat orice afiliere la *Prioria din Sion*. Această negare a fost reluată într-o scrisoare pe care, la scurt timp după aceea, a adresat-o revistei *Bonne Soirée*.

La 22 ianuarie 1981, în presa franceză[171] a apărut un scurt articol, din care este util să cităm o bună parte:

„Prioria din Sion, o adevărată societate secretă alcătuită din 121 de demnitari şi fondată în 1099, la Ierusalim, de către Godfroi de Bouillon, îi numără printre marii săi maeştri pe Leonardo da Vinci, Victor Hugo şi Jean Cocteau. Conventul acestui ordin s-a întrunit la Blois, la data de 17 ianuarie 1981 (precedentul congres avusese loc la 5 iunie 1956, la Paris).

În urma recentului convent de la Blois, Pierre Plantard de Saint-Clair a fost ales mare maestru al Ordinului, cu 83 de voturi din 92, la al treilea tur de scrutin. Această alegere reprezintă un pas decisiv în evoluția concepțiilor ordinului şi a spiritului relațiilor sale cu lumea; căci toți cei 121 de demnitari din componența acestuia sunt eminențe cenuşii ale înaltei finanțe şi ale politicii internaționale sau ale societăților filozofice, iar Pierre Plantard este, prin intermediul lui Dagobert al II-lea, descendentul direct al regilor merovingieni. Autenticitatea acestei descendențe este atestată de pergamentele reginei Blanche a Castiliei, descoperite de abatele Saunière în biserica parohiei sale din Rennes-le-Château (Aude), în 1891.

---

[171] Deținem doar o copie a articolului, fără precizarea sursei, aşa că este imposibil de stabilit publicația în care a apărut.

În 1985, aceste documente au fost vândute căpitanului Roland Stanmore şi lui Sir Thomas Fraser de către nepoata preotului, fiind apoi depozitate la Londra, într-un seif din Lloyds Bank Europe Limited".[172]

La scurt timp după apariţia în presă a celor de mai sus, i-am scris lui Philippe de Cherisey, cu care stabilisem deja un contact şi al cărui nume figura, la fel de frecvent ca al lui Pierre de Plantard, drept purtător de cuvânt al *Prioriei din Sion*. Răspunzând la una dintre întrebările noastre, Philippe de Cherisey a declarat că François Ducaud-Bourget nu fusese ales mare maestru de un cvorum corespunzător. Mai mult, conform spuselor sale, abatele Ducaud-Bourget renunţase în mod public la afilierea la ordin. Această ultimă afirmaţie părea neclară. Dar a căpătat mai mult sens în contextul unei anexe a scrisorii pe care ne-a trimis-o. Cu ceva timp înainte, obţinusem statutul *Prioriei din Sion* de la Subprefectura din Saint-Julien. O copie a acestuia fusese publicată de o revistă franceză în 1973.[173]

Totuşi, la Paris, Jean-Luc Chaumeil ne spusese că era vorba de un statut ilegal. La scrisoarea trimisă nouă, de Cherisey a anexat o copie a ceea ce afirma că era adevăratul

---

[172] Conform celor mai recente informaţii pe care le deţinem, acum se află din nou în Franţa.

[173] *Le Charivary,* numărul 18, pagina 56 sq.

statut al *Prioriei din Sion* – tradus din limba latină. Acesta era semnat de Jean Cocteau şi, dacă nu cumva era opera unui falsificator de înaltă clasă, semnătura era autentică. Nu am reuşit să o deosebim de alte specimene ale semnăturii lui Cocteau. Pe această bază, suntem înclinaţi să credem că statutul care o purta era cel autentic.[174] Îl reproducem în cele ce urmează:

ARTICOLUL UNU – Se constituie, între semnatarii prezentului statut şi cei ce care, îndeplinind condiţiile ce urmează, vor adera ulterior, un ordin cavaleresc iniţiatic, ale cărui uzanţe şi convenţii continuă să fie cele de la fondarea înfăptuită în 1099, la Ierusalim, de Godfroi al VI-lea, numit Cucernicul Duce de Bouillon, şi recunoscută în 1100.

ARTICOLUL DOI – Ordinul se numeşte „Sionis Prioratus" sau „Prioria din Sion".

ARTICOLUL TREI – Prioria din Sion are ca obiective perpetuarea ordinului cavaleresc tradiţional şi a învăţăturilor sale iniţiatice şi întrajutorarea reciprocă a membrilor săi, atât

[174] Vechiul statut fusese înregistrat prin intermediul subprefecturii la data de 7 mai 1956. Conform celui de-al doilea număr al revistei *Circuit*, datat 3 iunie 1956, cu o săptămână înainte avusese loc o întrunire dedicată discutării statutului. Statutul semnat de Cocteau este datat 5 iunie 1956.

din punct de vedere moral cât şi din punct de vedere material, în orice circumstanţe.

ARTICOLUL PATRU – Durata de fiinţare a Prioriei din Sion este nelimitată.

ARTICOLUL CINCI – Prioria din Sion adoptă, ca sediu principal, reşedinţa secretarului general numit de către convent. Prioria din Sion nu este o societate secretă. Atât toate decretele sale, cât şi înregistrările şi numirile, sunt disponibile pentru public ca texte în limba latină.

ARTICOLUL ŞASE – Prioria din Sion are 121 de membri. În aceste limite, este deschisă tuturor persoanelor adulte care îi recunosc scopurile şi care acceptă obligaţiile specificate în prezentul statut. Admiterea membrilor se face fără a se ţine cont de sex, rasă sau convingeri filozofice, religioase sau politice.

ARTICOLUL ŞAPTE – Cu toate acestea, în cazul în care unul dintre membri îl desemnează în scris pe unul din descendenţii săi pentru a-i succede, conventul îi va satisface cererea şi, în caz de minorat, se poate ocupa de educaţia celui astfel desemnat.

ARTICOLUL OPT – Pentru a accede la primul grad, viitorii membri trebuie să îşi procure, pe cheltuiala proprie, o robă albă cu cordon. După admiterea în primul grad, membrii au dreptul să voteze. La admitere, noul membru trebuie să

jure atât că va servi Ordinul în orice împrejurări, cât şi că va lupta pentru PACE şi pentru respectarea vieții umane.

ARTICOLUL NOUA – La admitere, fiecare membru trebuie să plătească o taxă simbolică, suma fiind lăsată la propria sa alegere. În fiecare an, trebuie să-i înmîneze secretarului general, din proprie inițiativă, drept taxă către ordin, o sumă stabilită de el însuşi.

ARTICOLUL ZECE – La admitere, fiecare membru trebuie să-şi aducă certificatul de naştere şi un specimen de semnătură.

ARTICOLUL UNSPREZECE – Un membru al Prioriei din Sion, împotriva căruia a fost pronunțată o hotărîre judecătorească pentru o infracțiune de drept comun, poate fi eliberat de îndatoriri, i se pot retrage titlurile şi poate fi chiar exclus din Ordin.

ARTICOLUL DOISPREZECE – Adunarea generală a membrilor se numeşte Convent. Nici o consfătuire a acesteia nu va fi considerate validă dacă numărul membrilor prezenți este mai mic de optzeci şi unu. Votul este secret şi se desfăşoară folosindu-se bile albe şi negre. Pentru a fi adoptate, toate moțiunile trebuie să primească cel puțin optzeci şi una de bile albe. Toate moțiunile care nu primesc cel puțin şaizeci şi una de bile albe nu pot fi resupuse la vot.

ARTICOLUL TREISPREZECE – Numai conventul Prioriei de Sion poate decide, cu o majoritate de 81 de voturi

provenite de la cei 121 de participanți, schimbările statului și reglementarea internă a ceremonialului.

ARTICOLUL PAISPREZECE – Primirea noilor membri va fi hotărâtă de „Conciliul celor treisprezece Roza-Cruce”. Titlurile și responsabilitățile sunt acordate de marele maestru al Prioriei din Sion. Membrii sunt admiși pe viață. Titlurile lor revin, de drept, unuia dintre copii lor, ales de ei înșiși, fără să țină seama de sex. Moștenitorul desemnat poate să facă un act de renunțare la drepturile sale, dar nu o poate face în favoarea unui frate, soră, altă rudă sau altă persoană. El însuși nu va mai fi readmisân Prioria din Sion.

ARTICOLUL CINCISPREZECE – În termen de douăzeci și șapte de zile încheiate, doi membri trebuie să ia legătura cu moștenitorul desemnat pentru a obține acceptul sau renunțarea acestuia. În absența unui act de acceptare, după o perioadă de reflecție de optzeci și una de zile încheiate, renunțarea va fi recunoscută în mod oficial și locul va fi considerat vacant.

ARTICOLUL ȘAISPREZECE – În virtutea dreptului ereditar confirmat prin articolele precedente, îndatoririle și titlurile Marelui Maestru al Prioriei de Sion vor fi transmise succesorului său conform acelorași prerogative. În cazul în care funcția de mare maestro este vacantă sau în lipsa unui succesor direct, conventul se va reuni în vederea unui scrutin în termen de optzeci și una de zile.

ARTICOLUL ŞAPTESPREZECE – Toate hotărîrile trebuie să fie votate de către convent şi validate prin aplicarea sigiliului marelui maestru. Secretarul general este numit de către convent pe o perioadă de trei ani, care poate fi prelungită prin consimţământ tacit. Secretarul general trebuie să aibă gradul de comandor pentru a-şi putea prelua responsabilităţile. Funcţiile şi responsabilităţile nu sunt remunerate.

1st Nautonnier	number:	1	Arche of th
2nd Croisé	number:	3	13 Rose-C
3rd Commandeur	number:	9	
4th Chevalier	number:	27	The nine c
5th Ecuyer	number:	81	manderies
	total number:	121	Temple

ARTICOLUL OPTSPREZECE – Ierarhia Pioriei de Sion este alcătuită din cinci grade:

ARTICOLUL NOUĂSPREZECE – Există 243 de Fraţi Liberi, numiţi Oşteni sau, cu începere din anul 1681, Copii ai Sfântului Vincent, care nu participă nici la vot, nici la convent, dar cărora Prioria din Sion le acordă anumite drepturi şi privilegii, în conformitate cu decretul din 17 ianuarie 1681.

ARTICOLUL DOUĂZECI – Mijloacele băneşti ale Prioriei din Sion provin din donaţiile făcute de membri şi din taxele plătite de aceştia. Conciliul celor treisprezece Roza-Cruce stabileşte o rezervă, numită „patrimoniul ordinului”. Această

rezervă poate fi folosită doar în caz de necesitate absolută, când Prioria şi membrii săi sunt ameninţati de un pericol de moarte.

ARTICOLUL DOUĂZECI ŞI UNU – Conventul este convocat de secretarul general, ori de câte ori Conciliul celor treisprezece Roza-Cruce consideră acest lucru necesar.

ARTICOLUL DOUĂZECI ŞI DOI – Dezavuarea apartenenţei la Prioria din Sion, manifestată în mod public şi în scris, fără a exista un motiv întemeiat sau un pericol care să-l ameninţe pe respectivul membru al Prioriei, va atrage după sine excluderea acestuia, care va fi pronunţată de către Convent.

Semnătura Marelui Maestru,Jean Cocteau

Din anumite puncte de vedere, acest statut este mai straniu şi decât cel primit de la poliţia franceză şi decât informaţiile despre Sion oferite de „*documentele Prioriei*". Cel din urmă menţiona un număr total de 1 093 de membri, iar cel dintâi de 9 841. Conform articolelor citate mai sus, incluzându-i şi pe cei 243 de „*Copii ai Sfântului Vincent*", numărul total al membrilor *Sion-ului* este de doar 364. În plus, „*documentele Prioriei*" stabilesc o ierarhie alcătuită din şapte grade. În statutul primit de la poliţie, aceasta a fost lărgită, ajungându-se la nouă grade. În cel semnat de Jean

Cocteau, apar numai cinci grade. Iar denumirile acestora diferă, deopotrivă, de cele menționate în primele două surse.

Aceste contradicții ar putea reprezenta dovada unui anumit tip de sciziune, sau sciziune incipientă, apărută în interiorul *Prioriei de Sion* în jurul anului 1956 – data la care „*documentele Prioriei*" au început să apară în Biblioteca Națională. Iar Philippe de Cherisey chiar face aluzie la o astfel de schismă într-un articol recent.[175]

Ruptura, afirmă el, s-a petrecut între 1956 şi 1958 şi a fost pe punctul de a atinge proporțiile celei dintre Sion şi *Ordinul Templului* marcate, în 1188, prin „*tăierea ulmului*". După părerea sa, pericolul a fost înlăturat datorită abilității diplomatice a domnului Plantard, care i-a făcut pe dezertori să se răzgândească. Dar, oricare ar fi fost politica internă a *Prioriei de Sion*, la *Conventul din ianuarie 1891*, aceasta părea să constituie un tot unitar şi coerent. Poate că Ducaud-Bourget fusese mare maestru al Prioriei, dar, în acel moment, era clar că în prezent funcția nu îi mai aparținea.

Conform afirmației lui de Cherisey, nu fusese ales de un cvorum satisfăcător. Aceasta ar fi putut însemna că fusese ales de inițiatorii schismei. Nu aveam certitudinea că s-ar fi făcut vinovat de încălcarea articolului douăzeci şi doi

---

[175] *Bonne Soirée,* numărul 3053 (14 august 1980), pagina 14.

al statutului. Dar puteam presupune că afilierea sa la Sion – indiferent ce s-ar fi întâmplat în trecut – nu maiexista.

Articolele citate păreau să clarifice statutul lui François Ducaud-Bourget. Şi, cu siguranţă, precizau modul de alegere a marilor maeştri ai *Prioriei din Sion*. Era deja uşor de înţeles de ce îşi puteau deţine funcţia de la vârsta de cinci sau de opt ani. Era limpede şi de ce aceasta se deplasa de-a lungul unei anume linii de sânge sau reţele de genealogii interconectate, aşa cum se întâmpla.

În principiu, titlul de mare maestru părea să fie ereditar, fiind transmis de-a lungul secolelor prin intermediul unui mănunchi de familii care pretindeau că descind din merovingieni. Totuşi, când nu exista nici un pretendent eligibil sau când succesorul desemnat îşi declina acest statut titlul îi era oferit unei persoane din afară, aleasă, probabil, conform procedurilor specificate în statut. Pe această bază ar fi putut ajunge în rândul marilor maeştri personalităţi ca Leonardo, Newton, Nodier şi Cocteau.

M. PLANTARD DE SAINT-CLAIR

Printre numele care, în mod repetat, ocupau un loc de seamă în „*documentele Prioriei*”, se număra cel al familiei Plantard. Şi, dintre numeroasele persoane asociate cu misterul lui Saunière şi al localităţii *Rennes-le-Château*, cea

mai demnă de încredere părea să fie Pierre Plantard sau, cum semna chiar el, Pierre Plantard de Saint-Clair.[176]

Conform genealogiilor din *Dossiers secrets*, acesta este un descendent direct al regelui Dagobert al II-lea şi al dinastiei merovingiene. Aceleaşi genealogii îl indică şi drept descendentul direct al deținătorilor castelului Barberie – distrus de cardinalul Mazarin în anul 1659.

În cursul investigației, am întâlnit în multe rânduri numele Plantard. Într-adevăr, după cum reiese din informațiile referitoare la ultimul sfert de secol, toate urmele converg către el. De exemplu, în 1960, fiind intervievat de Gerard de Sede, a vorbit despre un „secret internațional” ascuns la Gisors.[177] În cursul deceniului următor a fost, după toate aparențele, principala sursă de informații la care de Sede a făcut apel pentru a-şi scrie atât cărțile despre

---

[176] În timp ce scriam această carte, am consultat un număr foarte mare de lucrări referitoare la genealogiile familiilor nobile, atât cele vechi cât şi cele contemporane. Nu am găsit, niciodată, nici măcar o singură referință la titlul Plantard de Saint-Clair. Totuşi, faptul că rezultatul căutării a fost un eşec nu invalidează afirmația lui Pierre Plantard de Saint-Clair, mai ales că acesta recunoaşte că titlul a fost tăinuit timp de secole.

[177] *Le Charivary,* numărul 18, pagina 60, *Gisors et son secret (Gisors şi secretul său).*

Rennes-le-Château, cât şi pe cele despre Gisors.[178] Conform ultimelor dezvăluiri, bunicul domnului Plantard l-a cunoscut personal pe Bérenger Saunière. Iar el însuşi s-a dovedit a fi deținătorul câtorva terenuri învecinate cu *Rennes-le-Château* şi cu *Rennes-les-Bains*, dintre care făcea parte şi muntele lui Blanchefort. Cu ocazia interviului pe care ni l-a acordat, anticarul din oraşul Stenay, din Arennes, ne-a povestit că amplasamentul vechii biserici Saint Dagobert era, de asemenea, proprietatea lui Pierre de Plantard. Şi, conform statutului obținut de la poliția franceză, acesta ocupa şi funcția de secretar general al *Prioriei din Sion*.

În 1973, o revistă din Franța a publicat ceea ce părea să fie transcrierea unui interviu telefonic cu acelaşi Plantard. Nu am fost surprinşi de faptul că acesta nu dezvăluia prea multe. Aşa cum era de aşteptat, declarațiile sale erau aluzive, criptice şi incitante – gene-rând întrebări mai numeroase decât cele cărora le dădea răspuns. De exemplu, vorbind despre linia de sânge merovingiană şi despre prezumtiva regalitate a acesteia, a declarat:

---

[178] În timp ce făceam, pentru BBC, filmul *The Priest, the Painter and theDevii,* am primit de la editorii lui de Sede materialul vizual care fusese folosit în carte. Toate fotografiile aveau menționat pe verso „*Plantard*”, ceea ce sugerează că îi aparținuseră acestuia, care i le încredințase lui de Sede.

„*Cercetați originile anumitor familii franceze importante şi veți putea înțelege de ce, într-o bună zi, un personaj numit Henri de Montpezat ar putea deveni rege*”.[179]

Iar când a fost întrebat despre obiectivele *Prioriei din Sion*, a oferit, aşa cum era de aşteptat, un răspuns evaziv: „*Pe acestea nu vi le pot dezvălui. Societatea din care fac parte este extrem de veche. Eu sunt, pur şi simplu, un succesor, un punct al unei înşiruiri. Suntem păstrătorii anumitor lucruri. Nu avem nevoie de publicitate*”.[180]

Aceeaşi revistă a publicat o prezentare a domnului Plantard semnată de prima soție a acestuia, Anne Lea Hisler, care a murit în anul 1971. Dacă revista este demnă de crezare, prezentarea respectivă a apărut inițial în *Circuit*, publicația internă a *Prioriei din Sion* – pentru care se spune că dl. Plantard scrie cu regularitate, sub pseudonimul „*Chyren*”:

„*Să nu uităm că acest psiholog a fost prieten cu o serie de personalități, cum ar fi contele Israel Monti, membru al frăției Sfântului Vehm, Gabriel Trarieux d’Egmond, unul dintre cei treisprezece membri ai Roza-Crucii, Paul Lecour, filozof pasionat de Atlantida, abatele Hoffet din serviciul de documentare al Vaticanului, Th.Moreaux, directorul*

---

[179] *Le Charivary, numărul* 18, pagina 55.

[180] *Ibid.*

conservatorului din Bourges etc. Să ne amintim că, în timpul Ocupației, a fost arestat şi torturat de Gestapo şi că a fost deținut politic vreme de mai multe luni. În calitatea sa de doctor în ştiințe oculte, a învățat să aprecieze valoarea informațiilor confidențiale, acesta fiind desigur motivul pentru care i s-a acordat titlul de membru de onoare al mai multor societăți hermetice. Toate acestea concură în a contura un personaj aparte, un mistic al păcii, un propovăduitor al libertății, un ascet al cărui ideal este să se pună în slujba binelui umanității. Aşadar, de ce ne-am mira că a devenit una dintre acele eminențe cenuşii ale căror sfaturi sunt cerute de mai marii acestei lumi? După ce, în 1947, a fost invitat de guvernul federal al Elveției, şi-a stabilit, pentru mai mulți ani, reşedința în această țară, în apropierea lacului Leman, acolo unde se reunesc numeroşi însărcinați de afaceri şi delegați din întreaga lume".[181]

Doamna Hisler a intenționat, desigur, să realizeze un portret strălucitor. Rezultatul este imaginea unei personalități extrem de neobişnuite. Pe alocuri, limbajul autoarei devine, în acelaşi timp, vag şi hiperbolic. În plus, diversele persoane prezentate drept distinsele cunoştințe ale lui Pierre Plantard alcătuiesc, ca să folosim un termen blând, un grup cât se poate de bizar.

---

[181] *Ibid.*, p. 53.

Pe de altă parte, conflictul cu Gestapoul pare să indice o activitate demnă de laudă, desfăşurată în timpul Ocupaţiei. În cele din urmă, propriile noastre cercetări ne-au oferit dovezi în acest sens. Încă din 1941, Pierre Plantard a început să editeze un ziar al Re-zistenţei, numit Vaincre şi publicat în suburbiile Parisului. A fost întemniţat de Gestapo pentru mai mult de un an, din octombrie 1943 până la sfârşitul anului 1944.[182]

S-a dovedit că, printre prietenii şi colaboratorii lui Plantard, se numără personalităţi chiar mai bine cunoscute decât cele menţionate de fosta sa soţie. Dintre acestea fac

---

182 Am primit de la Plantard o fotocopie a unei depoziţii autentificate, aparţinând unui membru al *Legiunii de Onoare* care a fost ofiţer din rezistenţa franceză în timpul celui de al Doilea Război Mondial. Depoziţia, timbrată şi datată 11 mai 1953, atestă atât faptul că Pierre Plantard a editat un ziar al rezistenţei, numit *Vaincre.* Începând din 1941, cât şi că a fost întemniţat de Gestapo la Fresness, din octombrie 1943 şi până în februarie 1944. Verificarea acestei afirmaţii nu a fost o sarcină uşoară, în primul rând, în timpul războiului, diverse grupări ale rezistenţei au editat jurnale numite *Vaincre.* Totuşi, cel în cauză părea să fie acel *Vaincre* realizat de *Comite Local du Front Naţional de Lutte pour l'Independence de la France (Comitetul Local al Frontului Naţional de Luptă pentru Independenţa Franţei).* Un exemplar al acestuia, datat aprilie 1943, se află în Biblioteca Naţională din Paris şi a fost editat în Saint-Cloud, Paris. Ne-am adresat, în scris, departamentului de istorie al Armatei Franceze, solicitând detalii legate de activităţile desfăşurate în cadrul rezistenţei de Pierre Plantard. Am primit, de la Ministerul Francez al Apărării, un răspuns prin care ni se explica că informaţiile solicitate erau personale şi confidenţiale.

parte André Malraux şi Charles de Gaulle. Într-adevăr, relaţiile sale păreau să se extindă, pătrunzînd temeinic în interiorul coridoarelor puterii. De exemplu, în 1958, în Algeria a izbucnit o revoltă şi generalul de Gaulle a încercat să revină la Preşedinţia Franţei. Se pare că, în primul rând, a cerut ajutorul lui Plantard. Acesta, împreună cu André Malreaux şi cu alţii, a fost, după toate aparenţele, responsabil de mobilizarea aşa-numitelor „*Comitete ale Siguranţei Publice*" – care au avut un rol esenţial în revenirea lui de Gaule la Palatul Elysee.

Într-o scrisoare datată 29 iulie 1958, acesta îi mulţumea lui Plantard pentru serviciile aduse. Într-o altă scrisoare, datată cu cinci zile mai târziu, generalul îi cerea aceluiaşi Plantard să desfiinţeze comitetele respective, care îşi atinseseră scopul. Acesta le-a dizolvat cu ajutorul unui comunicat difuzat în presă şi la radio.[183]

Nu este nevoie să mai spunem că, pe măsură ce investigaţiile noastre avansau, deveneam din ce în ce mai nerăbdători să-l cunoaştem pe Pierre Plantard. La început, nu ni s-a părut prea greu să o facem, dar acesta s-a dovedit a fi imposibil de găsit şi nu între-vedeam nici un mijloc prin care noi, ca persoane particulare, l-am fi putut localiza.

---

183 Vezi Vazard, *Abrege de l'histoire des Francs (Compendiu de istorie a Francezilor),* pagina 271, 272, nn. 1 şi 2. Ultima notă conţine textul scrisorii Generalului de Gaulle.

Apoi, la începutul primăverii anului 1979, am început să realizăm un alt film despre *Rennes-le-Château* pentru *BBC*, care ne-a pus la dispoziție resursele sale. Sub auspiciile *BBC-ului* am reușit să stabilim primul nostru contact cu Pierre Plantard și cu *Prioria din Sion*.

Primele încercări fuseseră făcute de o englezoaică, o jurnalistă care locuia la Paris, care colaborase la multe proiecte ale *BBC-ului* și care își crease, în întreaga Franță, o rețea impresionantă de legături cu ajutorul cărora a încercat să găsească *Prioria din Sion*. La început, continuându-și cercetarea asupra lojilor masonice și asupra culturii ezoterice pariziene, s-a izbit, așa cum era de așteptat, de un ecran de protecție cețos, alcătuit din mistificări și contradicții.

De pildă, un jurnalist a avertizat-o că toți cei care cercetează *Sion-ul* prea îndeaproape sunt uciși, mai devreme sau mai târziu. Un altul i-a spus că acesta existase într-adevăr în timpul Evului Mediu, dar că, între timp, dispăruse. Pe de altă parte, un oficial al *Marii Loje Apina* a afirmat că *Sion-ul* există în zilele noastre, dar nu are nici un fel de trecut, fiind o organizație modernă.

Croindu-și drum prin acest amalgam de confuzii, cercetătoarea noastră a reușit, în cele din urmă, să ia legătura cu Jean-Luc Chaumeil – care obținuse de la Pierre Plantard un interviu pentru o revistă și scrisese foarte mult

despre Saunière, *Rennes-le-Château* şi *Prioria din Sion*. Acesta a specificat că el însuşi nu era membru al *Sion-ului*, dar îl putea contacta pentru a încerca să ne stabilească o întîlnire. Şi, între timp, i-a oferit cercetătoarei noastre informaţiei suplimentare.

Conform spuselor lui Jean-Luc Chaumeil, *Prioria din Sion* nu era o *„societate secretă”* în adevăratul sens al cuvântului. De fapt, dorea doar să păstreze discreţia în cea ce priveşte existenţa sa, activităţile desfăşurate şi identitatea membrilor. Înregistrarea din *Journal Officiel* era o contrafacere redactată de anumiţi membri ai ordinului care „*dezertaseră*”. Cât despre statutul înregistrat prin intermediul poliţiei, acesta era şi el contrafăcut de aceeaşi „*membri dezertori*”.

Chaumeil ne-a confirmat suspiciunea că *Sion-ul* urzea planuri politice ambiţioase, referitoare la viitorul apropiat. În următorii câţiva ani, a afirmat el, în Franţa va avea loc, la nivel guvernamental, o schimbare dramatică menită să netezească drumul către o monarhie populară, tronul revenindu-i unui descendent al merovingienilor. Şi a adăugat că *Sion-ul* se va afla în spatele acestei schimbări, aşa cum, vreme de secole, s-a aflat şi în spatele altora – numeroase şi importante. A mai precizat că *Sion-ul* nu urmărea profituri materiale, că intenţiona să conducă o restauraţie a „*adevăratelor valori*” – acestea fiind, după toate

aparențele, de ordin spiritual sau poate chiar ezoteric. În ultimă instanță, era vorba – conform explicațiilor sale – de valori precreştine, în ciuda orientării ostentativ creştine a *Sion-ului* şi a accentului pus pe catolicism în cadrul statului. De asemenea, Chaumeil a specificat, în repetate rânduri, că, în acel moment, marele maestru al *Sion-ului* era François Ducaud-Bourget. Când a fost întrebat cum se împăca catolicismul tradiționalist al acestuia cu valorile precreştine, a replicat, criptic, că ar fi trebuit să-l întrebăm chiar pe abatele Ducaud-Bourget. Chaumeil a insistat atât asupra vechimii *Prioriei din Sion*, cât şi asupra diversității membrilor acesteia. A specificat că din Priorie făceau parte reprezentanții tuturor sferelor vieții sociale. Şi a adăugat că obiectivele acesteia nu se limitau la restaurarea dinastiei merovingiene.

În acest moment, a făcut o afirmație foarte ciudată. A precizat că nu toți membrii *Prioriei din Sion* erau evrei. Sensul acestui aparent *non sequitur* este evident – că anumiți membri ai ordinului, dacă nu cumva marea lor majoritate – erau evrei. Ca urmare, ne confruntam din nou cu o contradicție dificilă. Chiar dacă statutul era o contrafacere, cum era posibil ca marele maestru al unui ordin alcătuit din evrei să fie un adept al catolicismului tradiționalist extremist – o persoană care îl număra printre

prietenii săi apropiați pe Marcel Lefebvre, cunoscut pentru declarațiile sale care frizau antisemitismul?

Chaumeil a mai făcut şi alte afirmații derutante. A vorbit, de exemplu, despre „*Prințul de Lorena*”, care descindea din linia de sânge merovingiană şi a cărui „*misiune sacră era, din acest motiv, evidentă*”. Această afirmație era încă şi mai enigmatică datorită faptului că, în prezent, nu există nici un prinț de Lorena, nici măcar unul onorific. Oare interlocutorul nostru intenționa să sugereze că, de fapt, exista un astfel de prinț, dar că trăia incognito? Sau folosea cuvântul „*prinț*” în sensul său mai larg, referindu-se la un „*moştenitor*”? În acest caz, actualul prinț – şi nu Prinț – al Lorenei era dr. Otto von Habsburg, care este duce onorific de Lorena.

Per ansamblu, spusele lui Chaumeil nu erau atât răspunsuri cât bazele unor viitoare întrebări – iar cercetătoarea noastră, datorită insuficientului timp de gândire pe care l-a avut la dispoziție, nu a ştiut care erau întrebările cele mai potrivite. Totuşi, a făcut un mare pas înainte, pentru că a trezit interesul *BBC-ului* asupra subiectului; pentru că *BBC-ul* se bucură pe continent de un prestigiu considerabil mai mare decât cel din Marea Britanie, reprezentând încă un nume demn de a fi invocat. În consecință, nu se putea trece cu uşurință peste perspectiva unei implicări a *BBC-ului*. „*Propagandă*” este

prea mult spus, dar un film al *BBC-ului* care să sublinieze şi să autentifice anumite fapte ar fi atras atenția – ar fi fost un mod redutabil de a câştiga credibilitate şi de a crea climatul psihologic sau atmosfera necesară, mai ales printre vorbitorii de limbă engleză. Şi, dacă merovingienii şi *Prioria din Sion* ar fi fost acceptate ca „*adevăruri istorice*" sau ca fapte în mod general recunoscute – ca, să spunem, bătălia de la Hastings sau uciderea lui Thomas Becket – aceasta ar fi fost, evident, în avantajul *Sion-ului*. Fără îndoială, acestea au fost motivele care l-au determinat pe Chaumeil să îi telefoneze lui Plantard.

În cele din urmă, în martie 1979, cu ajutorul lui Roy Davies, producătorul nostru de la *BBC*, şi având-o pe colaboratoarea sa drept om de legătură, s-a reuşit aranjarea unei întrevederi cu Pierre de Plantard. Când s-a petrecut, acesta a avut aparența unei întâlniri a şefilor Mafiei. S-a desfăşurat pe „*teren neutru*", într-un cinematograf parizian închiriat, în acest scop, de *BBC*, şi fiecare dintre părți a fost însoțită de un anturaj.

Pierre Plantard s-a dovedit a fi o persoană respectabilă şi curtenitoare, cu o ținută discretă, aristocratică, lipsită de ostentație, şi cu o atitudine condescendentă, plin de vervă, dar convingătoare. A dat dovadă de o enormă erudiție şi de o impresionantă agilitate a minții – de harul de a da replici prompte, seci, spirituale, răutăcioase, dar în nici un caz

usturătoare. Avea adesea în priviri o licărire uşor amuzată, indulgentă, de unchi cumsecade.

În ciuda purtării modeste, chiar timide, exercita asupra însoţitorilor săi o autoritate maiestuoasă. Şi crea impresia de ascetism şi de austeritate. Nu etala nici un fel de avuţie. Era o apariţie conservatoare, de bun gust, neprotocolară, dar nicidecum elegantă sau luxoasă în mod ostentativ. Din câte ne-am dat seama, nici măcar nu folosea un automobil.

Atât la prima noastră întîlnire, cât şi la următoarele două, Pierre Plantard ne-a dat de înţeles că nu avea să ne spună nimic despre activităţile şi obiectivele actuale ale *Prioriei din Sion*. Pe de altă parte, s-a oferit să ne răspundă la orice întrebare legată de istoria acesteia. Şi, cu toate că a refuzat să facă referiri la viitor sub forma oricărui tip de declaraţie publică – într-un film, de exemplu –, totuşi ne-a oferit câteva indicii în cursul conversaţiei. Ne-a declarat, de exemplu, că *Prioria din Sion* era, de fapt, în posesia comorii pierdute a *Templului din Ierusalim* – a prăzii jefuite de legiunile romane ale lui Titus în anul 70 d.Hr. Ne-a spus că aceasta avea să fie „*restituită Israelului la timpul cuvenit*". Dar, indiferent care ar fi fost semnificaţia istorică, arheologică sau chiar politică a acelei comori, Plantard a considerat-o lipsită de importanţă. A insistat asupra faptului că adevărata comoară era de natură „*spirituală*". Şi

a sugerat că acest „*tezaur spiritual*” consta, măcar în parte, într-un secret care, într-un mod rămas nespecificat, putea facilita a schimbare socială majoră. Şi a reluat afirmațiile lui Chaumeil declarând că, în viitorul apropiat, Franța urma să fie teatrul unei mişcări sociale dramatice – nu o revoluție, ci o schimbare radicală a instituțiilor, menită să netezească drumul către reinstaurarea monarhiei. Această asertiune nu a fost făcută cu afectare profetică. Dimpotrivă, domnul Plandard ne-a împărtăşit-o pur şi simplu, foarte liniştit, foarte prozaic – şi foarte hotărât.

În discursul său au fost o serie de inconsecvențe ciudate. Uneori, de pildă, părea să vorbească în numele *Prioriei din Sion* – spunea „*noi*”, indicând astfel ordinul. Alteori părea să se disocieze de acesta – lăsând impresia că vorbeşte numai despre el însuşi, în calitate de pretendent merovingian, de rege de drept, membrii *Sion-ului* fiind doar aliații şi susținătorii săi. Aveam impresia că ascultam două voci distincte, care nu erau întotdeauna compatibile.

Prima era vocea secretarului general al *Sion-ului*. Cealaltă îi aparținea unui rege incognito, care „domneşte, dar nu guvernează” – şi care considera *Sion-ul* un fel de conciliu de taină. Dihotomia dintre cele două glasuri nu dispărea niciodată pe deplin, iar Pierre Plantard nu putea fi convins să o clarifice.

După cele trei întâlniri, nu am fi putut susține că eram, în mod semnificativ, mai bine informați decât înainte. Cu excepția *Comitetelor Siguranței Publice* şi a scrisorilor de la Charles de Gaulle, nu aveam nici o altă indicație referitoare la influența politică sau la puterea *Sion-ului* sau la faptul că bărbații pe care îi întâlnisem ocupau poziții care le-ar fi permis să schimbe modul de guvernare şi instituțiile din Franța. Şi nici nu aveam indicii care să ne lămurească de ce linia de sânge merovingiană ar fi trebuit luată mai în serios decât alte dinastii regale a căror restaurare fusese încercată cu diverse ocazii. De exemplu, sunt mai mulți pretendenți din familia Stuart la tronul Marii Britanii – şi pretențiile lor, cel puțin din punctul de vedere al istoricilor moderni – au o bază cu mult mai solidă decât pretențiile merovingienilor. De fapt, există numeroşi alți pretendenți la coroanele şi tronurile vacante de pe teritoriul Europei şi sunt în viață descendenți ai dinastiilor Bourbon, Habsburg, Hohenzollern şi Romanov. De ce li s-ar acorda acestora mai puțină credibilitate decât merovingienilor? În termenii unei „*legitimități absolute*" şi din punct de vedere pur tehnic, pretenția celor din urmă ar fi putut într-adevăr avea întâietate. Totuşi, în lumea modernă, cerința lor poate părea pur teoretică – la fel de teoretică ca aceea a unui irlandez contemporan care şi-ar dovedi descendența din *Marii Regi de la Tara*.

Am fost din nou pe punctul de a abandona *Prioria din Sion*, ca pe o grupare minoră, excentrică, dacă nu chiar ca pe o farsă în toată puterea cuvântului. Totuşi, din propriile noastre cercetări reieşea că, în trecut, ordinul avusese o reală putere, fiind implicat în afaceri internaționale la nivel înalt. Chiar şi în zilele noastre, reprezenta, fără îndoială, mai mult decât părea la prima vedere. De exemplu, nu avea nimic mercantil, nu exploata nici o slăbiciune. Dacă ar fi dorit, Pierre de Plantard ar fi putut transforma *Prioria din Sion* într-o afacere extrem de profitabilă – asemenea celorlalte culte, secte şi instituții „*new age*" la modă. Cu toate acestea, majoritatea documentelor de bază „*ale Prioriei*" rămâneau tipărite în regim privat. Iar *Sion-ul* nu făcea recrutări – nici măcar în stilul lojilor masonice. După toate aparențele, numărul membrilor săi era stabilit cu rigurozitate, cei noi fiind admişi doar în limita locurilor vacante.

O asemenea „*exclusivitate*" era, printre altele, dovada unei extraordinare încrederi în forțele proprii, a certitudini că înrolarea unui furnicar de novici nu era, pur şi simplu, necesară – pentru câştiguri financiare sau pentru alte scopuri. Cu alte cuvinte, Ordinul avea deja un țel – unul care câştigase loialitatea unor oameni ca Malraux şi De Gaule. Dar puteam, oare, să credem cu adevărat că oameni

de talia lui Malraux şi De Gaulle intenţionau să restaureze dinastia merovingiană?

POLITICA PRIORIEI DIN SION

În 1973, a fost publicat volumul intitulat *Les Dessous d'une ambition politique (Culisele unei ambiţii politice)*. Cartea, scrisă de jurnalistul elveţian Mathieu Paoli, relata integral încercările autorului de a investiga *Prioria din Sion*. Ca şi noi, Paoli intrase, în cele din urmă, în legătură cu un reprezentat al ordinului – căruia nu îi menţionează numele. Dar, pentru că nu avea în spatele său prestigiul *BBC-ului*, cel pe care l-a întâlnit nu avea – după aprecierea noastră – rangul înalt al domnului Plantard. Nici nu era atât de comunicativ cum fusese acesta faţă de noi. Pe de altă parte, Paoli, care locuia pe continent şi avea o disponibilitate de mişcare mai mare decât a noastră, fusese în măsură să urmărească anumite legături şi să întreprindă cercetări „*la faţa locului*" într-un mod care, pentru noi, nu fusese posibil. Ca urmare, cartea sa era extrem de valoroasă şi conţinea multe informaţii noi – de fapt, atât de multe, încât justifica apariţia unei continuări şi chiar ne-am întrebat dacă Paoli nu o scrisese deja. Făcând cercetări legate de persoana sa, am aflat că, în 1977 sau 1978, fusese împuşcat de guvernul

israelian, fiind acuzat de spionaj pentru că încercase să le vândă arabilor o serie de secrete.[184]

Conform celor relatate în cartea sa, modul în care Mathieu Paoli a abordat problema era similar cu al nostru. Şi el a contactat-o pe fiica lui Leo Schidlof la Londra; aceasta i-a spus şi lui că, după câte ştia ea, tatăl său nu avea nici o legătură cu societăţile secrete, cu francmasoneria şi cu genealogiile merovingiene. Ca şi cercetătoarea noastră de la *BBC*, Paoli a luat legătura cu *Marea Lojă Alpina* şi s-a întâlnit cu cancelarul acesteia, de la care a primit răspunsuri ambigue. Respectivul cancelar, povesteşte el, a susţinut cu tărie că nu cunoştea nici un „*Lobineau*" şi nici un „*Schidolf*". Cât despre numeroasele lucrări care purtau sigla *Alpina*, acelaşi cancelar a afirmat, categoric, că nu puteau să existe. Totuşi, un prieten al autorului, care făcea parte din aceeaşi lojă, a pretins că văzuse broşurile respective în biblioteca acesteia. Paoli ajunge la următoarele concluzii:

---

[184] Informaţia ne-a fost oferită de Jean-Luc Chaumeil, în timpul unei conversaţii. Am încercat să îl verificăm pe Paoli, despre care ne-am interesat mai întâi la televiziunea elveţiană, pentru care ştiam că lucrase în timp ce scria cartea. Directorul administrativ de la *Radio-Television Suisse Romande* ne-a comunicat că Paoli îi părăsise din 1971. Se spunea că ar fi plecat în Israel şi că lucra pentru televiziunea israeliană din Tel Aviv. Din păcate, urmărirea a încetat aici.

„Există două posibilități. Dat fiind specificul lucrărilor lui Henri Lobineau, Marea Lojă Alpina – care interzice orice activitate politică, atât pe teritoriul Elveției cât şi în afara acesteia – nu doreşte ca implicarea sa în afacerea în cauză să fie cunoscută. Sau o altă societate s-a folosit de numele Marii Loji, cu scopul de a-şi camufla propriile activități”.[185]

[185] Paoli, *Les Dessous,* pagina 86.

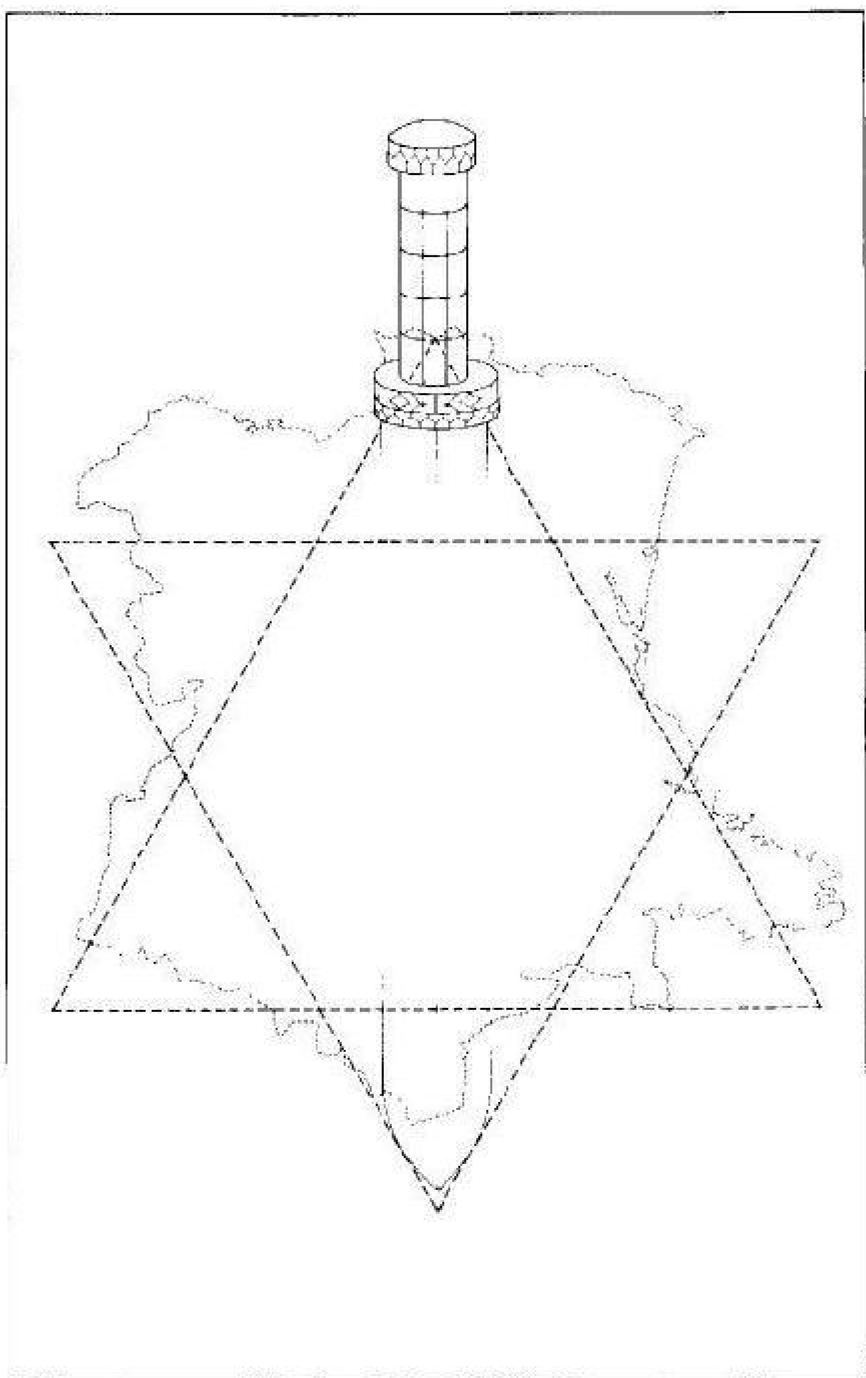

Fig.10 Schița de pe coperta romanului „Circuit”

În anexa de la Versailles a Bibliotecii Naționale, Paoli a descoperit patru exemplare din *Circuit*,[186] revista

[186] Exemplarele revistei *Circuit,* dintre care unele sunt disponibile la Anexa de la Versailles a Bibliotecii Naționale, sunt o primă exemplificare a manierei obscure în care povestea ne este adusă la cunoştință. Prima serie a publicației *Circuit* începe la data de 27 mai 1956 şi apare săptămânal până se ajunge la ediția specială care urmează după numărul 11, fiind datată 2 septembrie 1956. Revistele sunt litografiate şi au, de obicei, două până la patru pagini. Sunt realizate la Sous-Cassan, Annemasse, şi fiecare dintre ele are o introducere semnată de Pierre Plantard. Multe conțin procesele verbale ale întrevederilor convocate pentru a discuta despre modul de redactare şi de înregistrare a statutului Prioriei din Sion prin intermediul Subprefecturi! din Annemasse – cu toate că numele Prioriei nu este menționat nici măcar o singură dată. De fapt, preocuparea aparentă a tuturor numerelor pare să fie construcția locuințelor cu preț scăzut. Organizația din spatele revistei nu se numeşte Prioria din Sion, ci „Organizația pentru apărarea drepturilor şi libertăților locuințelor cu preț redus”! (Multe documente ale Prioriei au un anumit simț al umorului.) Pe de altă parte, numele care apar în statutul Sionului se regăsesc şi în aceste numere ale revistei. Numărul 8, din 22 iulie 1956, conține un articol despre astrologie, semnat de un anume M. Defago (care figurează în statut drept trezorier). Articolul explică un sistem care nu foloseşte douăsprezece semne astrologice, ci treisprezece. Cel de-al treisprezecelea se numeşte Ophiuchus şi este plasat între Scorpion şi Săgetător. A doua serie de reviste *Circuit,* numite *Periodic Cultural al Federației Forțelor Franceze,* a apărut în anul 1959. Multe dintre acestea au dispărut. Am găsit numerele 2 (august 1959), 3 (septembrie 1959), 5 (noiembrie 1959) şi 6 (decembrie 1959). Mathieu Paoli înregistrează şi existența numărului 1 (iulie 1959) şi a numărului 4. În plus, o referință la numărul 8 poate fi găsită în *Le Charivari.* De aceea suntem de părere că cineva a îndepărtat anumite numere. Subiectele articolelor conținute în

menționată în statutul *Prioriei de Sion*. Primul data din 1 iulie 1959, iar ca director era menționat Pierre Plantard. Dar revista însăşi nu dădea de înțeles că ar fi avut vreo legătură cu *Prioria din Sion*. Dimpotrivă, se declara drept organul oficial al unei asociații numite *Federația Forțelor Franceze*. Exista chiar şi o siglă a acesteia, reprodusă de Paoli în cartea sa, şi următoarea informație:

Publication périodique culturelle de la Federation des Forces Françaises
116 Rue Pierre Jouhet, 116
Aulnay-sous-Bois – (Seine-et-Oise)
Tél: 929-72-49

Mathieu Paoli a verificat adresa de mai sus. A aflat că niciodată nu fusese publicată acolo vreo revistă. Numărul de telefon s-a dovedit a fi, de asemenea, fals. Şi încercările sale de a da de urma *Federației Forțelor Franceze* s-au dovedit zadarnice. Până la această dată, nu a apărut nici o informație despre o astfel de organizație.

---

reviste sunt variate, mergând de la Atlantida până la astrologie. Unele conțin predicții politice referitoare la anii următori. Acestea sunt realizate, prin metode astrologice, de către Pierre Plantard. Pe verso, toate revistele au gravat simbolul organizației şi pe cel al lui „*Plantard*”.

Dar cartierul general din Franța al *Comitetelor Siguranței Publice* se afla tot la Aulnay-sous-Bois, fapt care poate fi cu greu considerat o coincidență.[187] Aşadar, federația respectivă pare să fi avut legături cu aceste comitete. Este o presupunere care poate fi considerate destul de întemeiată. Paoli menționează că, în volumul doi al romanului *Cicuit*, există o referință la o scrisoare a lui De Gaulle către Pierre Plantard, prin care celui de al doilea i se adresau mulțumiri pentru serviciile aduse – acestea fiind, după toate aparențele, activitățile *Comitetelor Siguranței Publice*.

Conform aceluiaşi Paoli, majoritatea articolelor din *Circuit* tratau subiecte ezoterice. Erau semnate de Pierre Plantard – atât cu propriul său nume, cât şi cu pseudonimul „*Chyren*” – de Anne Lea Hisler şi de alte persoane care ne sunt deja familiare. Existau, totuşi, şi articole de o cu totul altă natură. De exemplu, unele se refereau la o ştiință secretă legată de vița de vie şi de viticultură – altoirea viței de vie – care, parese, avea o semnificație specială din punct de vedere politic. Totul părea lipsit de logică, în afara cazului în care vița de vie şi viticulture aveau un sens alegoric – poate ca o metaforă pentru descendență, pentru arborii genealogici şi pentru alianțele dinastice.

---

[187] Vazard, *Abrege de l’histoire des Francs,* pagina 271.

Când nu erau misterioase sau obscure, articolele din *Circuit* erau, după părerea lui Paoli, de un naționalism fervent. De pildă, într-unul dintre ele, semnat Adrian Sevrette, autorul afirmă că, pentru rezolvarea problemelor existente, nu se întrevede nici o soluție, *„cu excepția apelării la noi metode şi la noi oameni, pentru că arta guvernării a dispărut. Este curios doar faptul că oamenii nu doresc să observe acest lucru. Există o singură problemă: structura economică. Dar nu mai există oare bărbați capabili să se gândească la Franța, precum în timpul Ocupației, când patrioții şi luptătorii din Rezistență nu-şi făceau griji din cauza convigerilor politice ale celor care îi conduceau în luptă?*[188]

Paoli citează şi următorul pasaj din volumul 4 al romanului *Circuit*:

„Dorim ca cele 1500 de exemplare din Circuit să fie scânteile de la care va proveni lumina, dorim ca vocile patrioților să poată trece dincolo de obstacole, ca în 1940, când aceştia au părăsit Franța ocupată pentru a veni să bată la uşa conducătorului Franței Libere. Astăzi, ca şi atunci, mai presus decât orice, suntem cu toții francezi, suntem acea forță care, într-un fel sau altul, luptă pentru a construi o Franță purificată, o nouă Franță. Aceasta trebuie să se înfăptuiască

---

[188] Paoli, *Les Dessous,* pagina 94.

în acelaşi spirit patriotic, cu aceeaşi voinţă şi solidaritate în acţiune. De aceea amintim aici ceea ce declarăm că este o veche filozofie".[189]

Urmează apoi planul detaliat al modului de guvernare necesar pentru a-i reda Franţei strălucirea pierdută. Se insistă, de exemplu, asupra desfiinţării regiunilor şi a reînfiinţării provinciilor:

Regiunea nu este decât un sistem arbitrar, creat în timpul Revoluţiei, dictat şi stabilit pentru a fi compatibil cu mijloacele de locomoţie ale epocii (acestea fiind caii). Astăzi, regiunea nu mai înseamnă nimic. Prin contrast, provincia este o parte însufleţită a Franţei; este un adevărat vestigiu al trecutului nostru, este însăşi baza pe care s-a conturat existenţa naţiunii noastre. Are propriul său folclor, propriile sale obiceiuri şi propriile sale monumente şi, adesea, propriul său dialect, pe care dorim să-l refacem şi să-l oficializăm. Provincia trebuie să aibă propriul său sistem de apărare şi de administrare, adaptat la nevoile sale specifice şi ţinându-se cont de unitatea naţională".[190]

Paoli citează apoi şi cele opt pagini care urmează. Materialul conţinut de acestea este sistematizat în următoarele subcapitole:

---

[189] *Ibid.*

[190] *Ibid.,* pagina 94 sq.

Consiliul Provinciilor
Consiliul Statului
Consiliul Parlamentar
Taxele
Ocupaţiile şi Producţia
Medicina
Educaţia Naţională
Vârsta Majoratului
Locuinţele şi şcolile

Planul de guvernământ detaliat sub aceste subtitluri nu este extrem de controversat, iar punerea lui în practică nu ar necesita, probabil, decât un minim de schimbări. Şi nici nu poate fi etichetat din punct de vedere politic. Nu poate fi numit „*de stânga*" sau „ *de dreapta*", *liberal* sau *conservator, radical* sau *reacţionar*. În linii mari, pare cât se poate de inofensiv; şi este greu de sesizat cum ar putea reda o anumită strălucire pierdută a Franţei. După cum observă Paoli, „*Propunerile... nu sunt revoluţionare. Totuşi, denotă o analiză realistă a structurilor actuale ale statului francez şi sunt pătrunse de o judecată foarte sănătoasă*".[191]

[191] *Ibid.,* pagina 102.

Dar respectivul plan de guvernământ nu face nici o referire explicită la bazele reale pe care, după implementare, se presupune că s-ar realiza, în final, restaurarea unei monarhii populare conduse de descendenții merovingienilor. În *Circuit* nu era necesar să se facă o astfel de precizare, deoarece era vorba chiar de ideea fundamentală, de premisa în jurul căreia pivotau toate articolele din revistă. Pentru publicul țintă al acesteia, restaurarea dinastiei merovingiene era, bine-înțeles, un obiectiv acceptat, prea evident pentru a mai fi nevoie de explicații.

În acest punct al relatării sale, Paoli pune o întrebare crucială – care ne-a obsedat şi pe noi în aceeaşi măsură:

„*Avem, pe de-o parte, un descendent necunoscut al merovingienilor şi, pe de alta, o mişcare secretă, Prioria din Sion, al cărei obiectiv este restaurarea unei monarhii populare, sub dinastia merovingiană... Dar trebuie să ştim dacă această mişcare se limitează la speculații politice ezoterice (a căror finalitate ascunsă este să facă mulți bani exploatînd credibilitatea şi simplitatea oamenilor) sau dacă este într-adevăr activă*”.[192]

În continuare, dorind să găsească un răspuns, autorul trece în revistă datele pe care le deține. Concluziile lui sunt cele care urmează:

---

[192] *Ibid., pagina* 103.

„Fără discuție, Prioria din Sion pare să aibă legături influente. În prezent, înființarea oricărei asociații este obiectul unei anchete preliminare a Ministerului de Interne. Același lucru se întâmplă în cazul revistelor și al editurilor. Totuși, acești oameni își permit să publice, sub pseudonime, la adrese false și prin intermediul unor edituri inexistente, lucrări care nu pot fi găsite în circulație nici în Elveția, nici în Franța. Există două posibilități. Sau autoritățile guvernamentale nu își îndeplinesc sarcinile. Sau se petrece altceva... „[193]

Paoli nu specifică alternativa. Pe de altă parte, este limpede că, deși nu o menționează, el însuși o consideră cea mai plauzibilă. Pe scurt, ajunge la concluzia că oficialii guvernamentali și, în aceeași măsură, mulți alți oameni influenți, sunt fie membri ai *Sion-ului*, fie i se supun acestuia. În acest caz, *Sion-ul* trebuie să fie, într-adevăr, o organizație extrem de influentă.

După ce a întreprins, pe cont propriu, cercetări extinse, Paoli consideră întemeiată pretenția de legitimitate a merovingienilor. Din acest punct de vedere, admite că înțelege care sunt obiectivele *Sion-ului*. Însă, în rest, mărturisește că este extrem de încurcat. Care este, se întreabă el, rostul restaurării dinastiei merovingiene acum,

---

[193] *Ibid.,* pagina 112.

la 1300 de ani după ce a fost detronată? Un regim Merovingian modern ar fi diferit de orice alt regim politic contemporan? Şi, dacă ar fi aşa, cum şi de ce? Ce este atât de special în legătură cu merovingienii? Chiar dacă pretenția lor este justificată, acest fapt nu pare a fi relevant. De ce, atât în prezent cât şi în trecut, atât de mulți oameni influenți şi inteligenți nu numai că le-au acordat atenție, dar li s-au şi supus în aceeaşi măsură?

Desigur, noi înşine ne-am pus exact aceeaşi întrebare. Ca şi Paoli, eram gata să le recunoaştem pretenția de legitimitate. Dar ce importanță putea avea o astfel de pretenție în zilele noastre? Legitimitatea formală a unei monarhii putea fi un argument atât de elocvent şi de convingător? De ce ar fi cerut, la sfârşitul secolului douăzeci, o monarhie oarecare, fie ea legitimă sau nu, acel gen de supunere pe care păreau să-l pretindă merovingienii?

Dacă ne-am fi confruntat doar cu un grup care promova o serie de idei fixe bizare, am fi renunțat la subiectul pe care îl cercetam. Dar se părea că aveam de-a face, dimpotrivă, cu o organizație extrem de influentă, în ale cărei rânduri erau incluşi unii dintre cei mai importanți, mai renumiți, mai aclamați şi mai competenți contemporani ai noştri. Şi, în majoritatea cazurilor, aceşti oameni păreau să considere restaurarea dinastiei merovingiene un obiectiv suficient de valid pentru a o pune mai presus decât

neînțelegerile lor personale, fie ele politice, sociale sau religioase.

Părea să nu aibă nici un înțeles faptul că restaurarea unei linii de sânge de acum 1300 de ani putea constitui un scop în viață pentru atât de mulți oameni publici extrem de respectați. Bineînțeles, doar dacă nu cumva ceva ne scăpa. Doar dacă nu cumva legitimi-tatea nu era singura pretenție a merovingienilor. Doar dacă nu cumva exista ceva anume, ceva de o extraordinară importanță, care îi deosebea pe merovingieni de celelalte dinastii. Pe scurt, doar dacă nu cumva sângele regal al merovingienilor avea o însuşire aparte, într-adevăr deosebită.

CAPITOLUL 9

REGII PLETOŞI

În acel moment, cercetările legate de dinastia merovingiană erau deja începute. Ne străduisem să ne strecurăm, pe bâjbâite, printr-o pâclă de fantezii şi ambiguități cu mult mai densă decât aceea care plana asupra catarilor şi a cavalerilor templieri. Ne străduisem să descâlcim ițele întrețesute ale istoriei şi legendei. Dar, în ciuda eforturilor noastre, merovingienii rămâneau, în foarte mare măsură, învăluiți în mister.

Merovingienii s-au ridicat din rândul tribului sicambrienilor, unul dintre acele triburi germanice cunoscute sub denumirea generică de franci. Din secolul al cincilea şi până în al şaptelea, a domnit asupra unei vaste părţi a actualelor teritorii ale Franţei şi Germaniei. Perioada ei de glorie coincide cu aceea a regelui Arthur – fiind chiar epoca la care se referă legendele *Graal-ului*. Este, probabil, cea mai puţin cunoscută perioadă a întunecatului Ev Mediu.

Dar am descoperit că Evul Mediu nu este cu adevărat obscur. Ne-am dat repede seama că, în mod deliberat, cineva s-a străduit să-i creeze aparenţa enigmatică. Biserica Romano-Catolică a deţinut un veritabil monopol asupra cunoaşterii şi mai ales asupra activităţii scriitoriceşti, iar toate înregistrările care au supravieţuit au fost legate de anumite interese.

Toate celelalte s-au pierdut – sau au fost cenzurate. Dar, din când în când, câte ceva a mai răzbătut prin cortina groasă trasă asupra trecutului, ajungând până la noi în ciuda tăcerii oficiale. Din aceste indicii neclare s-a putut reconstitui adevărul – un adevăr cât se poate de interesant şi de diferit de doctrinele bisericii.

LEGENDA **ŞI** MEROVINGIENII

Originea dinastiei merovingiene este înconjurată de mister. De exemplu, de obicei ne gândim la o dinastie ca la o familie sau o casă domnitoare care nu întotdeauna succede, pur şi simplu, unei alte astfel de familii sau case, ci care o face pentru că şi-a izgonit, deposedat şi înlocuit predecesorii. Cu alte cuvinte, de obicei se consideră că o dinastie se întemeiază în urma unei lovituri de stat de un fel sau altul, ceea ce uneori implică nimicirea tuturor reprezentanţilor precedentei case domnitoare. De pildă, în Anglia, *Războiul celor Două Roze* a marcat o schimbare de dinastie. Cu circa un secol mai târziu, Stuarţii s-au urcat pe tron abia după ce dinastia Tudor nu mai exista. Şi, la rândul lor, au fost detronaţi de casele de Orania şi Hanovra.

Dar, în cazul merovingienilor, nu a existat nici o astfel de schimbare abruptă sau violentă, nici o uzurpare, nici o detronare, nici o extincţie a unei alte dinastii. Dimpotrivă, casa care avea să se numească merovingiană părea să-i fi condus pe franci dintotdeauna. Dintotdeauna, merovingienii au fost regi legitimi, pe deplin recunoscuţi. Dar se spune că unul dintre ei era caracterizat prin ceva deosebit – atât de ieşit din comun încât numele său a fost preluat de întreaga dinastie.

Despre regele de la care merovingienii şi-au luat numele avem cele mai puţine informaţii – în ceea ce îl priveşte, realitatea istorică este eclipsată de legendă.

Meroveu (Merovee, Merovech sau Meroveus), apare ca un personaj pe jumătate supranatural, cu adevărat mitic. Însuşi numele său este o mărturie în favoarea originii sale miraculoase şi a caracterului său neobişnuit. Derivă atât de la echivalentul franțuzesc al cuvântului „*mamă*”, cât şi din cel (deopotrivă franțuzesc şi latinesc) al cuvântului „*mare*”.

O cronică a francilor relatează, ca şi legendele înfiripate mai târziu, că *Meroveu* ar fi avut doi tați. Se spune că, pe când purta deja copilul soțului ei, regele Clodio, mama lui *Meroveu* s-ar fi dus să înoate în ocean. Şi ar fi povestit că acolo fusese sedusă şi/sau violată de o făptură acvatică neidentificată, venită de dincolo de mare – „*bestea Neptuni Quinotauri similis*”, o „*creatură a lui Neptun, asemănătoare cu un Quinotaur*”, indiferent ce s-ar fi înțeles prin aşa ceva. Şi astfel ar fi rămas însărcinată pentru a doua oară. De aceea se spune că sângele ce curgea prin venele nou-născutului *Meroveu* era deopotrivă al regelui franc şi al misterioasei creaturi marine.

Legendele de acest gen sunt destul de răspândite şi nu provin doar din antichitate, făcând parte, deopotrivă, şi din folclorul european mai târziu. De obicei, nu sunt doar rodul imaginației, ci poartă un mesaj simbol sau alegoric, ascunzînd, în spatele fațadei fabuloase, fapte istorice concrete. În cazul lui *Meroveu*, masca fantastică s-ar putea să sugereze un anumit tip de mariaj – o descendență

transmisă prin intermediul mamei ca, de exemplu, în iudaism sau o contopire a liniilor dinastice prin care, între franci şi altcineva, s-a stabilit o legătură de sânge. E foarte posibil ca acel altcineva să fi venit de „*dincolo de mare*” – fiind apoi, dintr-un motiv necunoscut, transformat, prin intermediul legendei, într-o creatură a mării.

În orice caz, se spune că, datorită sângelui său amestecat, *Meroveu*, ar fi fost înzestrat cu o serie de puteri supraomeneşti. Şi, oricare ar fi fost adevărul istoric din spatele mitului, dinastia merovingiană a continuat să-şi păstreze aura de magie, vrăjitorie şi supranatural.

Conform legendei, monarhii merovingieni erau adepți ai ocultismului, inițiați în ştiințe secrete şi maeştri ai artelor ezoterice – pe drept cuvânt rivalizînd cu fabulosul *Merlin*, care le era aproape contemporan. Erau adesea numiți „*regii vrăjitori*” sau „*regii magi*”. Se pretinde că, datorită unei calități supranaturale a sângelui lor, puteau tămădui ceea ce atingeau; şi povestea spune că ornamentele şi bordurile veşmintelor lor aveau puteri vindecătoare miraculoase. Se istoriseşte că erau clarvăzători şi că puteau comunica telepatic cu animalele şi cu natura înconjurătoare şi că ar fi purtat un colier vrăjit. Se mai povesteşte şi că ar fi cunoscut o vrajă tainică care îi proteja şi le garanta o longevitate ieşită din comun – ceea ce, în paranteză fie spus, nu prea este confirmat de istorie. Şi se pretinde că aveau un semn din

naştere care îi deosebea de toți ceilalți bărbați, care îi făcea uşor de recunoscut şi care dovedea caracterul semi-dumnezeiesc sau sacru al sângelui lor. Părerea generală era că semnul avea forma unei cruci roşii, plasată fie deasupra inimii – ca o ciudată anticipare a blazonului templierilor –, fie între omoplați.

De asemenea, merovingienii erau adesea numiți *„regii pletoşi*”. Ca şi acelui Samson despre care istoriseşte *Vechiul Testament*, tăierea părului nu le era prielnică. Căci, ca şi în cazul lui Samson, se credea că părul le dăruia harurile – că era esența şi secretul forței lor. Indiferent ce ar fi stat la baza acestei credințe despre puterile ascunse în pletele merovingienilor, se pare că era luată cât se poate de în serios chiar şi într-o epocă mai târzie – în anul 754 d.Hr. La această dată, Childeric al III-lea a fost detronat şi întemnițat şi, la porunca expresă a Papei, părul i-a fost retezat în mod ritual.

În ciuda stranietății lor, legendele țesute în jurul merovingienilor par să se sprijine pe o bază concretă, pe un anume statut de care aceştia s-au bucurat în timpul vieții. De fapt, nu erau considerați regi, nu în sensul modern al cuvântului. Erau considerați preoți-regi – întruchipări ale divinității; cu alte cuvinte, nu se deosebeau, din acest punct de vedere, de faraonii egipteni. Ei nu domneau numai prin grația lui Dumnezeu.

Dimpotrivă, păreau să fie considerați întruparea şi personificarea grației lui Dumnezeu – un statut rezervat de obicei numai lui Iisus. Iar ritualurile în care erau implicați păreau să țină mai degrabă de preoție decât de regalitate. De exemplu, au fost găsite cranii ale monarhilor merovingieni care păreau să aibă o incizie sau un orificiu ritual în creştet. Incizii asemănătoare pot fi găsite la craniile unor mari preoți ai budhismului tibetan timpuriu – având menirea de a permite eliberarea sufletului în ceasul morții şi de a crea o legătură directă cu divinitatea. Presupunerea că tonsura clericală este o reminiscență a acestui obicei al merovingienilor pare îndreptățită.

În 1653, în Ardeni a fost descoperit un mormânt important – cel al regelui Childeric I, fiul lui *Meroveu* şi tatăl lui Clovis, cel mai cunoscut şi cel mai puternic dintre monarhii merovingieni. Mormântul conținea arme, obiecte de preț şi însemne ale puterii, aşa cum este de aşteptat să se găsească în orice criptă regală. Dar, pe lângă acestea, erau prezente şi obiecte caracteristice mai puțin monarhiei cât magiei, vrăjitoriei şi divinației – cum ar fi capul retezat al unui cal, capul de aur al unui taur şi un glob de cristal.[194]

---

[194] Cochet, *Le Tombeau de Childeric Ier (Mormântul lui Childeric I),* Dumas, *Le Tombeau de Childeric (Mormântul lui Childeric).*

Una dintre cele mai sacre embleme ale merovingienilor era albina; iar în mormântul regelui Childeric se aflau nu mai puțin de trei sute de albine miniaturale din aur. Împreună cu alte obiecte descoperite în criptă, albinele i-au fost încredințate lui Leopold Wilhelm von Habsburg, pe atunci guvernatorul militar al Olandei Austriece şi fratele împăratului Ferdinand al III-lea.[195] Ulterior, aproape toată comoara i-a fost returnată Franței. Şi, la încoronarea sa din anul 1804, Napoleon a ținut neapărat ca acele albine de aur să-i fie fixate de mantie.

Acest incident nu a fost singura manifestare a interesului lui Napoleon față de merovingieni. L-a însărcinat pe un oarecare abate Pichon să alcătuiască genealogii pentru a stabili dacă linia de sânge merovingiană supraviețuise sau nu căderii dinastiei. Pe aceste genealogii comandate de Napoleon se bazează, în mare parte, cele din „*documentele Prioriei*".[196]

---

[195] Conform relatării lui Cochet, *Le Tombeau de Childeric Ier,* pagina 25, Leopold Wilhehn (care a fost, de asemenea, mare maestru al Cavalerilor Teutoni) a păstrat douăzeci şi şapte dintre albine şi a renunțat la celelalte. S-ar putea să mergem cu speculațiile prea departe, dar este interesant de reținut că, la vremea respectivă, Prioria din Sion avea douăzeci şi şapte de comandamente.

[196] Am bănuit pentru prima oară că Napoleon avea legătură cu povestea noastră după ce am descoperit numeroasele referințe din genealogiile aflate în *Dossiers secrets* care specificau drept sursă de informare lucrarea abatelui Pichon. Între 1805 şi 1614, Pichon şi-a completat

studiul asupra descendenței merovingienilor începând de la Dagobert al II-lea şi ajungând până în 20 noiembrie 1909, când Jean al XXII-lea des Plantard se năştea la Semelay (Nievre). Sursele sale declarate erau documentele descoperite în timp ce urmărea Revoluția Franceză. Informațiile suplimentare ne-au provenit din *Alpina,* publicată de Madeleine Blancasall, care a declarat (pagina 1) că abatele Pichon şi-ar fi primit sarcina de la Sieyes (oficial al Directoratului, 1795-1799) şi de la Napoleon. O serie de materiale sunt incluse în *L''or de Rennes pour un Napoleon (Aurul din Rennes pentru un Napoleon),* de Philippe de Cherisey, care este acum pe o microfişă din Biblioteca Națională. Pe scurt, Cherisey afirmă că abatele Sieyes, prin intermediul cercetărilor efectuate de Pichon asupra arhivei regale capturate, ştia despre supraviețuirea merovingienilor. Abatele i-a spus povestea lui Napoleon, care s-a străduit să se căsătorească cu Josephine, fosta soție a unui descendent merovingian, Alexandre de Beauharnais. Ulterior, i-a adoptat pe cei doi copii ai acesteia, care erau purtătorii „sângelui regal". Mai târziu, Napoleon i-a cerut abatelui Pichon (al cărui nume adevărat era Fransois Dron) să alcătuiască o genealogie completă. Printre altele, Napoleon era interesat de indiciile care demonstrau că dinastia Bourbon era, de fapt, nelegitimă. Şi se spune că încoronarea sa ca împărat al Francezilor (nu al Franței), în cadrul unei ceremonii cu rezonanțe merovingiene semnificative, ar fi fost rezultatul studiilor lui Pichon. Dacă acesta este adevărul, Napoleon a inițiat fondarea unui imperiu merovingian reînnoit. Deoarece Josephine nu i-a dăruit copii, s-a însurat apoi cu Marie Louise, fiica unui împărat al Austriei din casa de Habsburg, un descendent al merovingienilor. Ea i-a născut un fiu, pe Napoleon al II-lea, prin venele căruia curgea acelaşi „sânge regal", însă acesta din urmă a murit fără a avea urmaşi. Dar viitorul Napoleon al III-lea, fiul lui Ludovic Bonaparte şi al Hortensei de Beauharnais (fiica Josephinei din prima căsătorie), era un alt purtător al „*sângelui regal*". De asemenea, Cherisey sugerează, păstrând o oarecare rezervă, că arhiducele Karl (fratele soției lui Napoleon) a fost mituit, în 1809, pentru a pierde bătălia de la Wagram – înfrângere în schimbul căreia a primit o parte a tezaurului merovingienilor, pe care Napoleon îl găsise la Razes. Această comoară a fost apoi descoperită, în 1837, la Pietroasa, careatunci era

URSUL DIN *ARCADIA*

Miturile despre merovingieni s-au dovedit a fi la înălțimea celor despre epoca lui Arthur şi a legendelor *Graal-ului*. În acelaşi timp, reprezentau un zid intimidant, care ne despărțea de realitatea istorică care constituia obiectul cercetărilor noastre. Când, în sfârşit, am avut acces la aceasta – la acea fărîmă a ei care a răzbătut până în zilele noastre –, am constatat că era întrucâtva diferită de legendă. Dar nu era cu nimic mai puțin misterioasă, extraordinară sau evocativă.

Am găsit puține informații verificabile legate de adevărata origine a merovingienilor. Ei înşişi pretindeau că ar fi fost descendenții lui Noe, pe care îl considerau, chiar în mai mare măsură decât pe Moise, un izvor de înțelepciune biblică – un punct de vedere interesant, enunțat din nou, cu o mie de ani mai târziu, de francmasoneria europeană. Merovingieni susțineau, de asemenea, că ar fi fost urmaşii locuitorilor Troiei antice – fapt care, adevărat sau nu, ar oferi o explicație a apariției în Franța a unor nume de origine troiană, cum ar fi Troyes şi Paris. Mulți autori contemporani – inclusiv cei ai *„documentelor Prioriei”* – s-au

---

unul din domeniile Habsburgilor. Dată fiind descendența merovingiană a acestora, este uşor de înțeles de ce considerau comoara importantă.

străduit să caute urmele merovingienilor în Grecia antică, mai ales în regiunea numită *Arcadia*. Conform acestor documente, strămoşii merovingienilor ar fi avut legături cu casa regală din *Arcadia*. La o data nespecificată, apropiată de aceea a apariției creştinismului, se pare că ar fi migrat în susul Dunării, apoi în al Rinului, pentru a se stabili pe teritoriul aflat astăzi în vestul Germaniei.

În ultimă instanță, originea troiană sau arcadiană a merovingienilor pare a fi o problemă mai degrabă scolastică, iar cele două pretenții nici nu sunt neapărat contradictorii. După Homer, la asediul Troiei ar fi participat un contingent important de arcadieni. După unii istoricii greci mai timpurii, Troia ar fi fost, de fapt, întemeiată de colonişti din *Arcadia*. Este, de asemenea, demn de menționat, în treacăt, că, în *Arcadia* antică, ursul era considerat un animal sacru – un totem pe care erau bazate culte ale misterelor şi căruia i se aduceau sacrificii rituale.[197] Într-adevăr, chiar numele „*Arcadia*” derive din „*Arkades*”, ceea ce înseamnă „*Poporul Ursului*”. Vechii arcadieni susțineau că ar fi fost descendenții lui Arkas, zeul protector al acelui ținut, al cărui nume înseamnă, de asemenea, „*urs*”. Conform miturilor greceşti, Arkas era fiul lui Calisto, una dintre nimfele care o însoțeau

---

197 Carpenter, *Folktale, Fiction and Saga (Folclor, ficțiune şi legendă),* pagina 112sq.

pe Artemis, zeița vânătorii. Pentru omul modern, Calisto este mai degrabă asociată cu constelația Ursa Major – Ursa Mare.

Francii sicambrieni, din rândurile cărora proveneau merovingienii, îi atribuiau ursului un statut la fel de important. Ca şi arcadienii antici, venerau ursul sub forma zeiței Artemis – sau, mai exact, sub forma corespondentei sale din panteonul galic, Arduina, zeița protectoare a Ardenilor. Cultul misterelor dedicat Arduinei s-a menținut până în evul mediu, centru său fiind în oraşul Luneville, aflat nu departe de alte două locuri care au apărut în mod repetat în decursul investigației noastre – Stenay şi Orval. În 1304, biserica încă mai emitea edicte care interziceau venerarea zeiței păgâne.[198]

Ținând cont de statutul magic, mitic şi totemic acordat ursului în Ardeni, în inima ținuturilor merovingiene, nu ne putem mira pentru că numele „*Ursus*” – latinescul pentru „*urs*” – este asociat, în „*documentele Prioriei*”, cu linia

198 Numele roman al zeiței Artemis era Diana, iar Arduina mai era numită şi „Diana din Ardeni”. A existat şi o statuie uriaşă a acesteia – care a fost distrusă de Sfântul Vulfilau în secolul al şaselea. Cultul ei era un cult al lunii – cu imagini ale zeiței purtând luna în creştere. Şi, în acelaşi timp, era şi zeița fântânilor şi a izvoarelor, întemeierea mânăstirii din Orval, pe care legenda o leagă de un izvor tainic, ar putea sugera existența unor vestigii ale cultului Dianei/Arduinei. Vezi Calmet, „Des Divinites” („Despre zeități”), pagina25 sq.

de sânge merovingiană. Mult mai surprinzător este faptul că „*arth*” este, în acelaşi timp, cuvântul velş pentru urs, dar şi rădăcina numelui Arthur. Deşi nu am urmărit acest subiect, ne-a intrigat coincidenţa – Arthur dovedindu-se a fi nu numai contemporan cu merovingienii ci şi, aidoma acestora, asociat cu ursul.

INTRAREA SICAMBRIENILOR ÎN GALIA

La începutul secolului al cincilea, invazia hunilor a declanşat o migraţie în masă a aproape tuturor triburilor europene. În această epocă, merovingienii – sau, mai exact, strămoşii lor sicambrieni – au traversat Rinul şi s-au strămutat, masiv, în Galia, stabilindu-se în vecinătatea Ardenilor, pe teritoriul care se află azi Belgia şi nordul Franţei. După un secol, regiunea respectivă se numea regatul Austrasiei. Iar în centru regatului Austrasiei se afla Lorena de astăzi.

Pătrunderea sicambrienilor în Galia nu a fost năvala violentă a unei hoarde de barbari grosolani. Dimpotrivă, totul s-a petrecut în mod paşnic şi civilizat. Timp de secole, sicambrienii avuseseră legături strânse cu romanii şi, cu toate că erau păgâni, nu erau necivi-lizaţi. Cunoşteau obiceiurile romanilor, erau deprinşi cu administraţia acestora şi ţineau pasul cu moda de la Roma. Unii dintre ei

deveniseră comandanţi cu rang înalt în armata imperială. Alţii deveniseră chiar şi consuli romani. Astfel, pătrunderea sicambrienilor a fost mai degrabă o absorbţie decât un atac violent sau o invazie. Iar către sfârşitul secolului al cincilea, când Imperiul Roman s-a prăbuşit, sicambrienii au fost cei care au umplut golul, înlocuindu-i.

Dar nu cu violenţă, nu făcând uz de forţă. Au păstrat vechile obiceiuri, pe care le-au modificat în foarte mică măsură. Fără nici o schimbare radicală, au preluat conducerea, vacantă, a aparatului administrativ deja existent. De aceea, regimul timpuriu al merovin-gienilor a urmărit îndeaproape modelul vechiului Imperiu Roman.

MEROVEU ŞI DESCENDENŢII SĂI

Cercetarea noastră a scos la lumină menţiuni legate de cel puţin două personalităţi istorice numite *Meroveu* şi nu este cu desăvârşire clar care dintre acestea se identifică cu acel personaj legendar considerat descendentul unei creaturi marine. Primul *Meroveu* era o căpetenie sicambriană, în viaţă în anul 417, care a luptat sub comanda romanilor şi care a murit în 438. Există cel puţin un istoric modern, considerat un bun cunoscător al epocii respective, care sugerează că prezenţa acestui *Meroveu* la Roma a stârnit senzaţie. Faptul este consemnat printr-o

înregistrare care relatează vizita unui impunător conducător al francilor, care a fost remarcat datorită frumoaselor sale plete blonde.

În anul 448, fiul acestui *Meroveu*, care purta acelaşi nume, a fost proclamat, la Tournai, rege al francilor şi a domnit până la moartea sa, care a survenit cu zece ani mai târziu. Este posibil să fi fost primul rege al francilor ca popor unitar. În virtutea acestei presupuneri sau a acelui ceva, orice ar fi fost, simbolizat prin fabuloasa sa origine dublă, dinastia care i-a succedat a fost, începând de atunci, numită merovingiană.

Sub domnia succesorilor lui *Meroveu*, regatul francilor a prosperat. Şi nu era vorba, aşa cum se crede adesea, de o cultură grosolană, primitivă. Dimpotrivă, poate fi comparată, din multe puncte de vedere, cu „*civilizația înaltă*” a Bizanțului. Era stimulate chiar şi şcolarizarea laicilor. Sub merovingieni, aceasta avea o mult mai mare amploare decât aceea atinsă cu cinci sute de ani mai târziu, după perindarea altor două dinastii. Ştiința de carte se răspîndise, ajungând chiar până la conducători – fapt extrem de surprinzător dacă ținem seama de caracterul necioplit, de lipsa de cultură şi chiar de analfabetismul monarhilor medievali de mai târziu.

De pildă, regele Chilperic, care a domnit în veacul al şaselea, nu numai că a construit, în stilul extravagant al

romanilor, amfiteatre la Paris şi Soissons, dar a devenit cunoscut şi drept un poet consacrat şi desăvîrşit, care era deosebit de mândru de măiestria sa. Şi există înregistrări exacte ale discuţiilor pe care le-a purtat cu autorităţi ecleziastice, care reflectă o extraordinară subtilitate, rafinament şi erudiţie – calităţi care îi pot fi cu greu atribuite unui rege din epoca respectivă. În multe dintre aceste discuţii, Chilperic se dovedeşte a fi mai mult decât egalul interlocutorilor săi.[199]

Sub conducerea merovingienilor, francii au fost adesea violenţi, dar nu erau un popor războinic din fire sau cu un caracter agresiv. Nu semănau, de exemplu, cu vinkingii, cu vandalii, cu vizigoţii sau cu hunii. Principalele lor îndeletniciri erau agricultura şi comerţul. Acordau o atenţie deosebită comerţului maritim şi, mai ales, celui din Mediterana. Iar artefactele din epoca merovingiană reflect îndemânarea lor într-adevăr uluitoare – aşa cum atestă galionul de la Sutton Hoo.

Bogăţia acumulată de regii merovingieni era enormă, chiar şi după standarde mai târzii. O mare parte a acesteia consta din monede de aur de o calitate excepţională, executate în monetăriile regale plasate în anumite locuri

---

199 De exemplu, vezi Gregory of Tours, *History of Franks (Istoria Francilor),* cartea V, capitolul 44.

importante, printre care se afla şi cel numit acum Sian, plasat pe teritoriul Elveției de astăzi. Unele dintre acestea au fost găsite în corabia de la Sutton Hoo şi pot fi acum admirate la British Museum. Pe multe monede se poate observa o cruce aparte, cu brațele egale, identică cu aceea adoptată mai târziu, în timpul cruciadelor, de către regatul franc al Ierusalimului.

SÂNGELE REGAL

Deşi civilizația merovingiană era atât moderată cât şi surprinzător de modernă, în ceea ce îi privea pe monarhii aflați în fruntea ei situația era alta. Aceştia se deosebeau chiar şi de ceilalți conducători din aceeaşi epocă, datorită atmosferei de mister şi legendă, de magie şi de supranatural care îi înconjura chiar şi în timpul vieții. Dacă obiceiurile şi organizarea lumii merovingiene nu erau mult prea deosebite de altele, din aceeaşi epocă, aura din jurul tronului şi al sângelui regal era absolut unică.

Fii neamului merovingian nu erau regi „*făcuți*”. Dimpotrivă, erau considerați ca atare în mod automat, începând cu cea de-a douăsprezecea aniversare a zilei lor de naştere. Nu exista nici o ceremonie publică de ungere şi nici un fel de încoronare. Puterea era, pur şi simplu, asumată, ca în virtutea unui drept sacru. Dar, cu toate că regele era

autoritatea supremă a țării, nu era niciodată obligat să-şi mânjească mâinile cu treburile lumeşti ale guvernării – şi nici măcar nu se aştepta cineva să o facă. În esență, era o personalitate rituală, un preot-rege, iar rolul său nu era acela de a face ceva anume, ci doar, pur şi simplu, de a exista. Pe scurt, regale domnea, dar nu guverna. Din acest punct de vedere, statutul său era, întrucâtva, similar cu cel al actualei familii regale a Marii Britanii. Guvernarea şi administrarea erau lăsate în seama unei persoane ne-regale, al cărei statut era echivalentul celui de cancelar şi care deținea titlul de „*Şambelan al Palatului*". Per ansamblu, structura regimului merovingian avea multe în comun cu cea a monarhiilor constituționale moderne.

Chiar şi după ce au devenit creştini, regii merovingieni au continuat să fie poligami, ca şi patriarhii din *Vechiul Testament*. Uneori, se bucurau de haremuri de proporții orientale. Chiar şi după ce, sub presiunea bisericii, aristocrații au devenit strict monogami, monarhii au rămas privilegiați. Şi, ceea ce este destul de curios, biserica a părut să le accepte această prerogativă fără să protesteze în mod exagerat. Conform unui comentator modern:

„*De ce fusese aceasta (poligamia) aprobată, în mod tacit, chiar de franci? S-ar putea să ne aflăm în prezența străvechiului obicei al poligamiei în familia regală – o familie de un rang atât de înalt încât sângele său nu putea fi*

înnobilat de nici o căsătorie, oricât de avantajoasă, dar nici nu putea fi degradat de sângele sclavilor...Indiferent de unde provenea regina, dintr-o casă regală sau dintre curtezane, acest lucru era privit cu indiferență... Soarta dinastiei era dată de sângele său şi era împărtăşită de toţi cei prin ale căror vene curgea acel sânge".[200]

Şi, iarăşi: „*Este foarte posibil ca, în cazul merovingienilor, să avem de-a face cu o dinastie a germanicilor Heerkonige, provenind dintr-o străveche familie regală din epoca migraţiilor*".[201]

Dar câte familii care să se bucure de un statut atât de înalt şi de neobişnuit au existat în decursul întregii istorii a omenirii? De ce ar fi fost merovingienii una dintre ele? De ce i s-ar fi conferit sângelui lor o asemenea putere imensă? Acestea erau întrebările care conti-nuau să ne dezorienteze.

CLOVIS ŞI PACTUL SĂU CU BISERICA

Cel mai cunoscut rege merovingian a fost nepotul lui *Meroveu*, Clovis I, care a domnit între anii 481 şi 511. Numele său îi este familiar oricărui şcolar din Franţa, pentru că sub conducerea sa francii s-au convertit la

---

[200] Wallace-Hadrill, *The Long-Haired Kings (Regii pletoşi),* pagina 203 sq.

[201] *Ibid.,* p. 158.

creştinism. Şi, tot prin intermediul său, Roma a început să-şi consolideze supremaţia indisputabilă din vestul Europei – o supremaţie ce avea să rămână neştirbită preţ de o mie de ani.

În anul 496, biserica catolică era într-o situaţie precară. În decursul secolului al cincilea, însăşi existenţa sa fusese serios ameninţată. Între anii 384 şi 399, episcopul de Roma începuse deja să se numească pe sine însuşi Papă, dar statutul său oficial nu era cu nimic mai presus decât al oricărui alt episcop, fiind total diferit de cel al Papei din zilele noastre. Nu putea fi considerat, din nici un punct de vedere, conducătorul spiritual sau capul suprem al creştinătăţii, ci reprezenta doar un singur grup de interese, una din multele forme divergente ale creştinismului – ba chiar una care se străduia din greu să supravieţuiască pe fundalul unei multitudini de schisme şi puncte de vedere teologice aflate în conflict. Din punct de vedere oficial, Biserica Romano-Catolică nu avea mai multă autoritate decât, să spunem, biserica celtică – cu care se afla într-un permanent dezacord. Şi nu avea nici măcar mai multă autoritate decât ereziile de tipul *arianismul*ui, care negau divinitatea lui Iisus şi insistau asupra umanităţii acestuia. Într-adevăr, în cea mai mare parte a secolului al cincilea, episcopatele din Europa de Vest erau fie ariene, fie vacante.

Dacă intenționa să supraviețuiască şi, în plus, să-şi impună autoritatea, Biserica Romano-Catolică avea nevoie de susținerea unui învingător – a unei personalități laice puternice care să o reprezinte. Pentru ca evoluția creştinătății să fie dictată de doctrina romană, această doctrină trebuia răspândită, implementată şi impusă de o forță laică – o forță suficient de influentă pentru a ține piept provocărilor credințelor creştine rivale sau chiar pentru a le înlătura o data pentru totdeauna. Aşadar, nu este deloc surprinzător faptul că, în acel moment de mare ananghie, biserica romană a apelat la Clovis.

În anul 486, Clovis extinsese în mod semnificativ domeniile merovingiene, ieşind din zona Ardenilor pentru a cuceri o serie de regate şi de principate învecinate, ca urmare a înfrângerii unor triburi rivale. Astfel, multe oraşe importante – cum ar fi Troyes, Rheims şi Amiens – fuseseră încorporate în regatul său. Clovis era pe cale să devină unul dintre cei mai puternici monarhi din Europa Occidentală – fapt devenit evident în numai un deceniu.

Convertirea şi botezul lui Clovis s-au dovedit a fi de o importanță crucială pentru investigația noastră. Evenimentul a fost consemnat, cu lux de amănunte, chiar în jurul datei la care s-a petrecut. Cu excepția câtorva pagini răzlețe, relatarea, numită *Life of Saint Remy (Viața Sfântului Remy)*, a fost distrusă cu două secole şi jumătate mai târziu.

Şi există dovezi care sugerează că ar fi fost distrusă în mod deliberat. Dar fragmentele care s-au păstrat atestă importanța implicațiilor acestui eveniment.

Conform legendei, convertirea lui Clovis a survenit brusc, pe neaşteptate, datorită soției sale, Clothilde – o adeptă fervență a Romei, care se pare că nu i-a dat pace până ce nu i-a recunoscut credința. Eforturile Clothildei şi-au primit răsplata ulterior, când ea a fost canonizată. Şi se pune că cel care a îndrumat-o şi a ajutat-o a fost confesorul ei, Saint Remy. Însă în spatele acestei legende se află o realitate istorică foarte pragmatică. Aderând la credința creştină a Romei şi devenind astfel primul rege catolic al francilor, Clovis a avut de câştigat mult mai mult decât laudele soției sale şi a dobândit un regat mult mai tangibil decât Împărăția Cerurilor.

Se ştie că, în anul 496, Clovis şi Saint Remy au avut mai multe întrevederi secrete. La scurt timp după acestea, a fost ratificat un acord între Clovis şi Biserica Romano-Catolică. Pentru Roma, această înțelegere reprezenta un succes politic major. Asigura astfel supraviețuirea bisericii sale, care putea deveni autoritatea spiritual supremă a Occidentului, consolidându-şi şi poziția de egală a credinței greco-ortodoxe, al cărei centru se afla la Constantinopol.

Romei i se ofereau atât perspectiva unei viitoare hegemonii, cât şi mijloacele de stârpire a capetelor de hidră

ale ereziei. Toate acestea se puteau realiza prin Clovis, care devenea sabia Bisericii Romano-Catolice, instrumentul care îi permitea să-şi impună dominaţia spirituală, arma sa laică şi manifestarea palpabilă a puterii sale.

În schimb, regelui i se acorda titulatura „*Novus Constantinus*” – „*Noul Constantin*”. Cu alte cuvinte, devenea conducătorul unui imperiu omogen – un „*Sfânt Imperiu Roman*”, hărăzit să devină urmaşul celui despre care se presupune că l-ar fi creat Constantin şi care fusese distrus, cu puţin timp în urmă, de vizigoţi şi de vandali. Conform unui expert modern, specializat în istoria acelei epoci, înainte de a primi botezul, Clovis era „*întărit... de viziunea unui imperiu care îi succeda celui Roman şi care trebuia să fie moştenirea spiţei merovingiene*”.[202]

După un alt autor modern, „Clovis urma acum să devină un fel de împărat occidental, un patriarh al teritoriilor aflate la vest de Germania, domnind, deşi fără să guverneze, asupra tuturor popoarelor şi asupra tuturor regilor”.[203]

Pe scurt, pactul dintre Clovis şi Biserica Romano-Catolică reprezintă unul dintre momentele cruciale ale istoriei creştinătăţii – nu numai din acea epocă, ci şi din

---

[202] Dill, *Roman Societyin Gaul (Societatea romană în Galia),* pagina 88.

[203] Wallace-Hadrill, *The Long-Haired Kings,* pagina 171.

mileniul următor. Botezul lui Clovis a fost considerat momentul naşterii unui nou imperiu roman, un imperiu creştin, bazat pe Biserica Romano-Catolică şi administrat, la nivel laic, de casa regală merovingiană. Cu alte cuvinte, între biserică şi stat a fost creată o relație extrem de strânsă; şi-au făgăduit reciproc supunere şi şi-au pecetluit, pentru totdeauna, legătura indisolubilă. În anul 496, pentru a ratifica acest pact, Clovis a acceptat să fie botezat, oficial, la Rheims, de către Saint Remy. În cel mai important moment al ceremoniei, acesta a rostit o frază devenită celebră:

Mitis depone colla, Sicamber, adora quod incendisti, incendi quod adorasti. (Sicambrianule, pleacă-ți capul cu umilință, slăveşte ceea ce ai ars şi arde ceea ce ai slăvit.)

Este demn de remarcat faptul că botezul lui Clovis nu a fost o încoronare – aşa cum sugerează uneori istoricii. Biserica nu l-a făcut pe Clovis rege. Pentru că rege era deja şi tot ceea ce putea face biserica era să-i recunoască titlul. Făcând aceasta, biserica s-a asociat nu numai cu Clovis, ci, în aceeaşi măsură, cu succesorii săi – nu cu un singur om, ci cu toți descendenții săi. Din acest punct de vedere, pactul era similar legământului făcut de Dumnezeu, în *Vechiul Testament*, cu David – putea să fie modificat, precum în cazul lui Solomon, dar nu putea să fie retractat, rupt sau încălcat. Şi merovingienii nu au trecut cu vederea acest aspect.

În anii pe care i-a mai avut de trăit, Clovis a îndeplinit întru totul speranțele ambițioase ale Romei. Credința a fost impusă cu sabia, cu o eficiență care zădărnicea orice împotrivire. Şi, având aprobarea şi mandatul spiritual al bisericii, regatul francilor s-a extins atât către est cât şi către sud, înglobînd cea mai mare parte a Franței şi a Germaniei de astăzi. Dintre numeroşii adversari ai lui Clovis, cei mai importanți erau vizigoții, care aderaseră la creşti-nismul arian. Împotriva Imperiului Vizigot – care acoperea Pirineii şi se întindea mult către nord, ajungând până la Toulouse – şi-a îndreptat Clovis cele mai asidue şi bine organizate campanii. Şi, în anul 507, în bătălia de la Vouille, a reuşit să obțină o victorie decisivă. La scurt timp după aceea, Aquitania şi Toulouse au căzut în mâinile francilor. Imperiul Vizigot din nordul Pirineilor s-a destrămat, de fapt, înainte de atacul violent al francilor. De la Toulouse, vizigoții s-au retras către *Carcassonne*. Apoi, fiind din nou izgoniți, şi-au stabilit atât capitala cât şi ultimul bastion, în Razes, la Rhedae – unde se află acum satul *Rennes-le-Château*.

DAGOBERT AL II-LEA

Clovis a murit în anul 511, iar imperiul pe care îl crease a fost împărțit, după obiceiul merovingian, între cei

patru fii ai săi. Apoi, pentru mai mult de un secol, dinastia merovingiană a stăpânit o serie de regate separate şi adesea învrăjbite, în timp ce liniile succesiunii au devenit din ce în ce mai încîlcite, iar pretenţiile la tron din ce în ce mai confuze.

Puterea cândva centralizată în mâinile lui Clovis s-a împrăştiat tot mai mult, a devenit tot mai firavă, iar structurile laice s-au şubrezit. Intrigile, maşinaţiunile, răpirile şi asasinatele politice s-au transformat într-o obişnuinţă. Iar cancelarii curţii sau „*Şambelanii Palatului*” au acumulat din ce în ce mai multă putere – un factor care, eventual, ar fi putut contribui la căderea dinastiei.

Datorită pierderii continue a autorităţii, ultimii merovingieni au fost adesea numiţi „*les rois faineant*” – „*regii nevolnici*”. Plină de dispreţ, posteritatea i-a stigmatizat drept monarhi slabi, ineficienţi şi efeminaţi, drept marionete neputincioase aflate la discreţia consilierilor subtili şi vicleni. Dar cercetarea noastră a demonstrat că această caracterizare nu este foarte exactă. Este adevărat că războaiele perpetue, răzbunările şi rivalităţile sângeroase au adus pe tron o serie de prinţi merovingieni extrem de tineri – care puteau fi foarte uşor manipulaţi de sfătuitorii lor. Dar cei care au ajuns la vârsta bărbăţiei s-au dovedit la fel de puternici şi de hotărîţi ca înaintaşii lor. Cu siguranţă, acesta a fost cazul lui Dagobert al II-lea.

Dagobert al II-lea s-a născut în anul 651, ca moştenitor al regatului Austrasiei. În 656, când tatăl său a murit, s-au făcut tot felul de încercări – ieşite din comun – de a-l împiedica să moştenească tronul. Primii ani ai vieții sale par desprinşi dintr-o legendă medievală sau dintr-o poveste. Dar este vorba de fapte istorice, atestate documentar.[204]

Când tatăl său a murit, Dagobert a fost răpit de Grimoald, şambelanul de atunci al palatului. Toate încercările de a-l găsi pe băiețelul de cinci ani au fost sortite eşecului şi curtenii au putut fi convinşi cu uşurință că acesta murise. Pe această bază, Grimoald a pus la cale urcarea pe tron a propriului său fiul, pretinzînd că îndeplinea dorința fostului monarh, tatăl decedat al lui Dagobert.

Vicleşugul s-a dovedit eficace. Chiar mama lui Dagobert, crezând că fiul ei murise, a respectat voința ambițiosului şambelan al palatului. Totuşi, Grimoald nu s-a simțit în stare să-l omoare pe tânărul prinț. În taină, acesta

---

[204] Cele mai importante surse de informații legate de viața lui Dagobert al II-lea sunt Digot, *Histoire du royaume d'Austrasie (Istoria regatului Austrasiei),* volumul 3, pagina 220 sq., şi pagina 249 sq., (capitolul XV) şi pagina 364 sq., Folz, *Tradition hagiografique (Tradiții hagiografice),* şi Vincent, *Histoire fidelle de St. Sigisbert (Adevărata istorie a Sfântului Sigisbert).*

i-a fost încredințat episcopului de Poitieres – care, după toate aparențele, a fost la fel de lipsit de dorința de a ucide copilul. De aceea, Dagobert a fost trimis, pentru totdeauna, în Irlanda. Până la vârsta bărbăției, a trăit în mânăstirea Sloane[205], aflată în apropiere de Dublin; la şcoala ataşată acesteia, a avut parte de o educație pe care nu ar fi putut-o primi în Franța acelui timp. Se presupune că, în decursul acestei perioade, ar fi ajuns, la un moment dat, la curtea regilor de la Tara. Şi se pare că ar fi făcut cunoştință cu trei prinți northumbrieni, care erau instruiți tot la Sloane.

În anul 666, probabil fiind încă în Irlanda, s-a căsătorit cu Mathilde, o prințesă celtă. Nu după mult timp, a plecat în Anglia, stabilindu-şi reşedința la York, în regatul Northumbriei. Aici a legat o prietenie strânsă cu Sf. Wilfrid, episcopul de York, care i-a devenit mentor.

În perioada respectivă, bisericile romană şi celtică erau încă separate, cea din urmă refuzînd să recunoască autoritatea celei dintâi. În interesul unificării, Wilfrid intenționa să aducă biserica celtică sub ascultarea Romei. Şi chiar reuşise să o facă, la faimosul *Conciliu de la Whitby*, din anul 664. Dar prietenia sa de mai târziu cu Dagobert al II-lea şi sprijinul acordat acestuia trebuie să fi avut un motiv

---

205 Lanigan.An *EcclessiasticalHystory (O istorie ecleziastică),* volumul 3, pagina 301.

ascuns. În epoca lui Dagobert, loialitatea merovingienilor față de Roma – stabilită prin pactul încheiat între biserică şi Clovis cu un secol şi jumătate înainte – nu mai era atât de deplină cum s-ar fi cuvenit. Ca susținător devotat al Romei, Wilfrid era hotărât să consolideze supremația acesteia – nu numai în Britania, ci şi pe continent. Dacă Dagobert s-ar fi întors în Franța şi ar fi pretins tronul Austrasiei, ar fi fost util să se asigure de credința acestuia. S-ar putea ca Wilfrid să fi văzut în regele exilat un viitor prezumtiv braț înarmat al bisericii.

Mathilde, soția celtă a lui Dagobert, a murit în anul 670, dând naştere celei de a treia dintre fiicele sale. Wilfrid s-a grăbit să aranjeze o nouă căsătorie a monarhului abia rămas văduv, care, în 671, s-a însurat pentru a doua oară. Această a doua căsătorie era, din punct de vedere dinastic, chiar mai importantă decât prima. Noua soție a lui Dagobert era Giselle de Razes, fiica contelui de Razes şi nepoata regelui vizigoților.[206] Cu alte cuvinte, linia de sânge merovingiană se alia, astfel, cu cea vizigotă. Se planta astfel sămânța unui imperiu care urma să acopere un teritoriu mai vast decât al Franței moderne, întinzîndu-se de la Pirinei până la Ardeni. În plus, un astfel de imperiu i-ar fi

---

206 Henry Lobineau, *Dossiers secrets,* planşa numărul 1, 600-900; Blancasal), *(Les descendants),* pagina 8, tabloul 1.

adus pe vizigoți – încă destul de puternic tentați de *arianism* – sub controlul strict al Romei.

Când s-a însurat cu Giselle, Dagobert se întorsese deja pe continent. Conform documentelor existente, căsătoria a fost celebrată la reşedința oficială a miresei: Rhedae sau *Rennes-le-Château*. Se spune că, într-adevăr, ceremonia ar fi avut loc în biserica Saint Madeleine – pe a cărei structură a fost ulterior construită aceea a parohiei lui Bérenger Saunière.

Din prima căsătorie, Dagobert avea trei fiice, dar nici un moştenitor de parte bărbătească. Giselle i-a dăruit încă două fete şi, în sfârşit, în 676, un fiu – infantele Sigisbert al IV-lea. Şi, la naşterea acestuia, Dagobert era din nou rege.

Vreme de trei ani, stătuse la *Rennes-le-Château*, în expectativă, urmărind toate schimbările petrecute în domeniul său din nord. În cele din urmă, în anul 674, ocazia favorabilă s-a ivit de la sine. Cu ajutorul mamei sale şi al sfătuitorilor acesteia, monarhul îndelung exilat şi-a semnalat prezența, şi-a revendicat teritoriul şi a fost proclamat, în mod oficial, rege al Austrasiei. În ceea ce priveşte repunerea sa în drepturi, Wilfrid de York a avut un rol esențial.

După părerea lui Gerard de Sede, acelaşi lucru se poate spune despre o altă personalitate, mult mai derutantă şi mai misterioasă, despre care istoria păstrează foarte

puține informații – Sf. Amatus, episcopul de Sion din Elveția.[207]

După reinstalarea pe tron, Dagobert nu a fost un „rege nevolnic”. Dimpotrivă, s-a dovedit a fi un demn urmaş al lui Clovis. Imediat, a început să-şi impună şi să-şi consolideze autoritatea, punând capăt anarhiei care domnise în întreaga Austrasie şi restabilind ordinea. A condus cu mână fermă, spulberând autoritatea numeroşilor nobili rebeli care acumulaseră o putere militară şi economică care le permitea să pretindă tronul. Şi se spune că, la *Rennes-le-Château*, adunase un tezaur substanțial. Este vorba de resursele pe care intenționa să le folosească pentru a recuceri Aquitania[208], care, cu circa patruzeci de ani în urmă, se

---

[207] Afirmația lui de Séde este susținută de o serie de fapte cunoscute din viața Sf. Amatus. Şi-a atras duşmănia aceluiaşi Ebroin, şambelan al palatului în vremea regelui Thierry al III-lea, care se afla în spatele asasinării lui Dagobert al II-lea. Acesta fusese strămutat din dioceza sa cam în acelaşi moment în care Dagobert îşi reprimise moştenirea de drept. Coincidența datelor ar putea sugera implicarea sa în reînscăunarea lui Dagobert. Este foarte probabil ca acesta să fi revenit în regatul său trecând prin dioceza Sf. Amatus. Drumul direct, dinspre Razes, trecea prin teritoriul lui Thierry al III-lea, ceea ce, probabil, Dagobert evitase.

[208] Henry Lobineau, *Dossiers secrets,* planşa numărul 2, 1500-1650; Blancasall, *Les Descendants, pagina* 8. Acest tezaur se alătură listei celorlalte comori aflate cândva – sau încă existente – în zona satului Rennes-le-Chateau.

desprinsese de teritoriile merovingiene, declarându-se principat independent.

În acelaşi timp, Dagobert trebuie să fi reprezentat, pentru Wilfrid de York, o mare dezamăgire. Dacă episcopul se aşteptase ca el să devină braţul înarmat al bisericii, aceasta nu s-a întâmplat câtuşi de puţin. Dimpotrivă, se pare că pus stavilă încercărilor bisericii de a-şi extinde influenţa în regatul său, stârnind astfel nemulţumirea clericilor. S-a păstrat până în zilele noastre scrisoarea unui prelat franc care, plin de mânie, i se adresa lui Wilfrid, condamnându-l pe Dagobert pentru impunerea de taxe şi pentru „*desconsiderarea bisericilor lui Dumnezeu şi, totodată, a episcopilor lor*".[209]

Dar acesta nu era singurul motiv pentru care Dagobert trecea drept mârşav în ochii Romei. În virtutea căsătoriei sale cu o prinţesă vizigotă, dobândise teritorii însemnate în zona acum numită *Languedoc*. Dar este posibil să mai fi dobândit şi altceva. Vizigoţii erau loiali Bisericii Romano-Catolice numai cu numele. De fapt, supunerea lor faţă de Roma era extrem de firavă, iar tendinţa către *arianism* era încă preponderentă în familia regală. Şi există dovezi care sugerează că Dagobert ar fi preluat-o, într-o anumită măsură.

---

209 Wallace-Hadrill, *The Long-Haired Kings,* pagina 238.

În anul 679, după trei ani de domnie, Dagobert avea o serie de duşmani puternici, atât laici cât şi din rândurile feţelor bisericeşti. Îşi atrăsese ostilitatea anumitor nobili răzbunători, punând capăt puterii lor rebele, şi antipatia bisericii – stăvilindu-i încercările de expansiune. Şi, instaurându-şi regimul centralizat, stârnise invidia şi îngrijorarea altor potentaţi franci – conducătorii regatelor învecinate.

Unii dintre aceştia aveau aliaţi şi spioni în teritoriile lui Dagobert – printre care se număra chiar şambelanul palatului, Pepin cel Scurt. Pepin, care se aliase pe ascuns cu inamicii politici ai lui Dagobert, nu se dădea în lături nici chiar de la trădare sau asasinat.

Ca cei mai mulţi regi merovingieni, Dagobert avea cel puţin două oraşe-capitală. Dintre acestea, cel mai important era Stenay[210], situat la poalele Ardenilor. Acolo, în vecinătatea palatului regal, se întindea o zonă împădurită, pentru multă vreme considerată sacră, numită Pădurea Woevres. Se povesteşte că aceasta era pădurea în care, în ziua de 23 decembrie 679, Dagobert s-a dus să vâneze.

Ţinând cont de dată, se poate presupune că vânătoarea avea o anumită însemnătate rituală. În orice caz,

---

210 În pergamentele latine era numit Satani'cum, nume provenind de la un templu al lui Saturn cândva situat acolo.

ceea ce a urmat stârneşte o multitudine de ecouri arhetipale, inclusiv pe cel al uciderii lui Siegfried din *Cântul Nibelungilor*.

Către prânz, doborît de oboseală, regele s-a întins ca să se odihnească lângă un pârâu, la umbra unui copac. În timp ce dormea, unul dintre slujitorii săi – probabil finul său – s-a strecurat până la el şi, îndeplinind ordinul lui Pepin, l-a străpuns cu o lance pe care i-a împlântat-o în ochi. Ucigaşii s-au întors apoi la Stenay, cu intenția de a extermina restul familiei regale. Nu se ştie cu certitudine cât succes au avut în această privință. Dar nu există nici un dubiu asupra faptului că domnia lui Dagobert şi a familiei sale s-au încheiat astfel, brusc şi violent. Iar biserica nu a irosit prea mult timp întristîndu-se. Dimpotrivă, s-a grăbit să aprobe acțiunea asasinilor regelui. Există chiar o scrisoare adresată lui Wilfrid de York de către un prelat franc, care încearcă să explice şi să justifice regicidul.[211]

Atât trupul neînsuflețit cât şi statutul postum al lui Dagobert au fost afectate de o serie de vicisitudini bizare. Inițial, a fost înmormântat la Stenay, în capela regală Saint Remy. În 872 – cu aproape două secole mai târziu – a fost exhumat şi mutat într-o altă biserică. Aceasta a fost numită Biserica Sfântul Dagobert, pentru că, în acelaşi an, fostul

[211] Wallace-Hadrill, *The Long-Haired Kings,* pagina 238.

rege a fost canonizat – dar nu de către Papă (care, până în 1159, nu a solicitat dreptul absolut asupra canonizărilor), ci de un conclav arhiepiscopal. Motivul canonizării lui Dagobert nu este limpede. După o anumită sursă, canonizarea se datorează credinței că moaştele sale ar fi apărat Stenay-ul de incursiunile vikingilor – cu toate că explicația ridică un semn de întrebare, pentru că, în primul rând, nu se ştie de ce tocmai acele relicve ar fi avut o asemenea putere. În această privință, ignoranța autorităților ecleziastice este penibilă.

Acestea admit că, dintr-un motiv anume, Dagobert a devenit obiectul unui cult şi că are propriul său praznic, în ziua de 23 decembrie, cea a comemorării morții sale.[212] Dar este extrem de greu de înțeles de ce ar fi fost atât de venerat. Desigur, este foarte posibil ca biserica să se fi simțit vinovată din cauza rolului avut în asasinarea regelui. Canonizarea lui Dagobert ar putea reprezenta o încercare de a-şi răscumpăra greşeala. Totuşi, chiar şi în acest caz, nu se ştie nici de ce un asemenea de gest ar fi fost necesar, nici de ce a fost făcut abia după două secole.

Atât oraşul Stenay cât şi Biserica Sfântul Dagobert şi, poate, şi moaştele pe care le conținea, au avut o semnificație deosebită pentru o serie de personalități ilustre din secolele

---

[212] Pentru o prezentare a cultului, vezi Folz, *Tradition hagiografique.*

ce au urmat. De exemplu, în 1069, ducele de Lorena – bunicul lui Godfroi de Bouillon – i-a acordat bisericii protecția sa specială şi a plasat-o sub auspiciile abației Gorze, cu care se învecina. Cu câțiva ani mai târziu, un nobil local a pus stăpânire pe biserică. În 1093, Godfroi de Bouillon a adunat o armată şi a supus Stenay-ul unui adevărat asediu – după toate aparențele, doar pentru a recuceri biserica şi a o reda abației Gorze.

În timpul Revoluției Franceze, biserica a fost distrusă şi moaştele Sfântului Dagobert, ca multe altele de pe teritoriul Franței, au fost împrăştiate. În zilele noastre, un craniu incizat în mod ritual, despre care se presupune că ar fi al lui Dagobert, se află în custodia unei mânăstiri din Mons. Celelalte moaşte ale regelui au dispărut. Dar, pe la jumătatea secolului al nouăsprezecelea, a fost descoperit un document foarte ciudat. Era un poem, o litanie compusă din douăzeci şi unu de versuri, intitulată „*De sacta Dagoberto martyre prose*" – şi sugerând că Dagobert fusese martirizat cu sau din cauza unui anume scop. Se presupune că poemul datează cel puțin din Evul Mediu, dacă nu cumva chiar mai de timpuriu. Şi, ceea ce este suficient de semnificativ, a fost descoperit la Mânăstirea Orval.[213]

---

[213] Digot, *A., Histoire du royaume d'Austrasie,* volumul 3, pagina 370 sq.

UZURPATORII CAROLINGIENI

La drept vorbind, Dagobert nu a fost ultimul rege din dinastia merovingiană. De fapt, monarhii merovingieni şi-au păstrat statutul, cel puţin nominal, pentru încă trei sferturi de secol. Dar aceşti ultimi reprezentanţi ai dinastiei şi-au meritat numele de „*regi nevolnici*”. Mulţi dintre ei erau extrem de tineri. Ca urmare, erau adesea lipsiţi de putere, pioni neajutoraţi în mâinile şambelanilor palatului, incapabili să-şi exercite autoritatea sau să ia decizii proprii. În realitate, erau ceva mai mult decât victime. Şi nu puţini au fost sacrificaţi.

În plus, ultimii merovingieni aparţineau unor ramuri mai noi ale dinastiei, nefiind vlăstarele principalei linii de descendenţă din Clovis şi *Meroveu*. Această linie principală fusese detronată la moartea lui Dagobert al II-lea. Din toate punctele de vedere, asasinarea acestuia poate fi considerată sfârşitul dinastiei merovingienilor. În 754, când a murit Childeric al III-lea, în ceea ce priveşte preluarea puterii dinastice, totul a fost o formalitate.

Linia de sânge a regilor merovingieni ai francilor fusese întreruptă cu mult înainte. Din mâinile merovingienilor, puterea a trecut în cele ale şambelanilor – un proces care începuse deja înaintea asasinării lui Dagobert. Un şambelan al palatului, Pepin d’Heristal, a fost

cel care a pus la cale moartea acestuia. Iar succesorul lui Pepin d'Heristal a fost fiul său, renumitul Charles Martel.

Posteritatea îi consideră pe Charles Martel una dintre cele mai eroice personalităţi ale istoriei Franţei. Nu există dubii asipra faptului că laudele care i se aduc sunt, în mare măsură, întemeiate. În anul 732, în urma bătăliei de la Poitiers, sub conducerea lui s-a pus capăt invaziei maurilor în Franţa şi, în virtutea victoriei obţinute, Charles a fost considerat, într-un anumit sens, atât „*apărătorul credinţei*” cât şi „*salvatorul creştinătăţii*”. Dar este curios că, în ciuda puterii pe care o deţinea, Charles Martel nu a făcut nici o tentative de a obţine tronul – pe care, cu siguranţă, l-ar fi putut prelua fără efort. De fapt, se pare că îl privea cu o teamă superstiţioasă – şi, după toate probabilităţile, îl considera o prerogativă exclusiv merovingiană. Iar despre succesorii săi, care au ocupat tronul, se ştie că s-au străduit din răsputeri să-şi asigure legitimitatea căsătorindu-se cu prinţese merovingiene.

Charles Mattel a murit în anul 741. Zece ani mai târziu, fiul său, Pepin al III-lea, şambelan al palatului sub regele Childeric al III-lea, a pretins în mod oficial tronul, după ce a obţinut sprijinul bisericii.

„*Cine ar trebui să fie rege?*” l-au întrebat pe Papă ambasadorii lui Pepin. „*Acela care deţine într-adevăr puterea sau acela care, desi este numit rege, nu are nici o putere?”*

Papa s-a pronunțat în favoarea lui Pepin. Prin autoritatea sa apostolică, a poruncit ca Pepin să devină regele francilor – încălcând, fără ruşine, pactul încheiat cu Clovis cu două secole şi jumătate mai înainte. Obținând astfel aprobarea Romei, Pepin l-a detronat pe Childeric al III-lea, l-a închis într-o mânăstire şi – ca să-l umilească sau ca să-l văduvească de puterile sale „*magice*", sau în ambele scopuri – i-a retezat pletele considerate sacre. Patru ani mai târziu, Childeric a murit şi dreptul lui Pepin la tron nu a mai fost contestat.[214]

Cu un an înainte, intrase în scenă un document care îl favoriza şi care, ulterior, a deviat cursul istoriei occidentale. Documentul era numit „*Donația lui Constantin*". Astăzi, lipsa de autenticitate a acestuia nu este pusă la îndoială; se ştie că era un fals, întocmit – nu cu prea multă iscusință – în cancelaria papală. Dar în epoca aceea a fost considerat autentic, iar influența sa a fost enormă.

„*Donația lui Constantin*" data, aparent, din vremea prezumtivei convertiri la creştinism a lui Constantin, în anul 312 d.Hr. Conform acesteia, împăratul îi dăruia episcopului

---

[214] Este interesant faptul că Jules Doinei, creatorul bisericii catolice gnostice şi bibliotecar în Carcassonne, a publicat, în anul 1899, o scurtă lucrare în care deplângea înlocuirea merovingienilor de către carolingieni. Vezi Doinei, *Note sur le Roi Hilderik III (însemnări despre regele Hilderik al III-lea).*

Romei, în mod oficial, însemnele puterii imperiale, care deveneau astfel proprietatea bisericii.

În continuare, „*Donația*” pretindea că acelaşi Constantin ar fi fost cel care, pentru prima oară, l-a declarat pe episcopul Romei „*Locțiitorul lui Hristos*”, oferindu-i statutul de împărat. Iar episcopul, în virtutea puterii sale de „*Locțiitor al lui Hristos*”, i-ar fi înapoiat lui Constantin însemnele regalității, care le-a deținut apoi cu permisiunea şi cu binecuvântarea bisericii – mai mult sau mai puțin sub forma unui împrumut.

Implicațiile acestui document sunt suficient de clare. Conform „*Donației lui Constantin*”, episcopul de Roma era autoritatea supremă a creştinătății, atât din punct de vedere laic cât şi din punct de vedere spiritual. Era, de fapt, un împărat papal, care putea dispune, după bunul său plac, de coroana imperială şi care îşi putea delega puterea sau, după propria sa apreciere, doar o anumită parte a acesteia. Cu alte cuvinte, deținea, prin grația lui Hristos, dreptul incontestabil de a înscăuna sau detrona regii. Din „*Donația lui Constantin*” derivă, în ultimă instanță, autoritatea ulterioară a Vaticanu-lui în ceea ce priveşte problemele laice.

Invocând puterea astfel dobândită, biserica şi-a folosit influența în favoarea lui Pepin al III-lea. A fost inventată o ceremonie prin intermediul căreia sângele uzurpatorilor sau,

în acelaşi scop, al oricui altcuiva, putea fi declarat sacru. Aceasta a devenit apoi cunoscută drept încoronare sau ungere – în sensul dat acestor termeni în Evul Mediu şi în timpul Renaşterii. La încoronarea lui Pepin, episcopilor li s-a permis pentru prima oară să participe la un astfel de eveniment de pe poziții egale cu cele ale nobililor mireni. Iar ceremonia în sine nu mai avea semnificația recunoaşterii unui rege sau a unui pact încheiat cu acesta. Era în mod efectiv crearea unui rege.

Ritualul ungerii a suferit modificări similare. În trecut, când se mai întâmpla să fie practicat, era o înzestrare rituală – un act de recunoaştere şi de confirmare. Dar acum căpăta o nouă semnificație. Acum acționa cu precădere asupra sângelui, pe care, în mod „*miraculos*”, îl putea sanctifica. Devenise mult mai mult decât un gest simbolic. Era, literal-mente, ceremonia prin care unui conducător i se conferea grația divină.

Iar Papa, înfăptuind-o, devenea supremul intermediar dintre Dumnezeu şi regi. Prin ritualul ungerii, biserica îşi aroga dreptul de a fabrica regi. Sângele era acum mai prejos decât uleiul. Şi, în ultimă instanță, toți regii îi erau subordonați şi aserviți Papei.

În anul 754, la Ponthion, Pepin al III-lea a fost, în mod oficial, uns ca rege, inaugurând astfel dinastia carolingiană. Deşi numele derivă de la Charles Martel, este de obicei

asociat cu cel mai faimos dintre regii carolingieni, *Carol cel Mare*, *Carolus Magnus* sau, aşa cum este cel mai bine cunoscut, *Charlemagne*. În anul 800, acesta a fost proclamat *Sfânt Împărat Roman* – un titlu care, în virtutea pactului încheiat cu Clovis cu trei secole înainte, le era destinat, în exclusivitate, descendenților merovingieni. Astfel, Roma a devenit cetatea de scaun a unui imperiu care a acoperit tot vestul Europei şi ai cărui conducători au domnit numai cu binecuvântarea Papei.

În anul 496, biserica se angajase să vegheze asupra perpetuării liniei de sânge merovingiene. Şi încălcase, pe furiş, înțelegerea, aprobînd asasinarea lui Dagobert, ticluind ceremonia încoronării şi a ungerii şi susținând pretenția lui Pepin asupra tronului. Prin încoronarea lui Carol cel Mare, această trădare devenea nu numai publică, ci şi un fapt împlinit.

Sau, cu cuvintele unui istoric modern:

De aceea, nu putem fi siguri că ungerea cu mir a carolingienilor era menită să compenseze pierderea calităților miraculoase ale sângelui, simbolizate prin lungimea pletelor. Dacă ceremonia oferea o compensare, atunci era pentru pierderea încrederii, în urma încălcării unui jurământ de loialitate într-un mod extrem de revoltător.[215]

---

[215] Wallace-Hadrill, *The Long-Haired Kings,* pagina 246.

Şi, din nou, „*stabilind ritualul de fabricare a regilor prin ungere, Roma a stabilit o direcție... care, într-un fel, curăța conştiințele «tuturor francilor»”.*[216]

Totuşi, nu chiar toate conştiințele. Se pare că până şi uzurpatorii au fost cuprinşi, dacă nu de un simț al vinovăției, cel puțin de o nevoie acută de stabilire a legitimității. În acest scop, imediat după ceremonia ungerii, Pepin al III-lea s-a căsătorit, în mod ostentativ, cu o prințesă merovingiană. Iar Carol cel Mare a făcut acelaşi lucru.

Mai mult, se pare că Carol cel Mare era perfect conştient de trădarea implicată de încoronarea sa. Conform unor mărturii ale contemporanilor săi, ceremonia a fost regizată cu multă grijă, sub îndrumarea Papei şi fără ştirea monarhului franc. Iar Carol cel Mare a părut să fie atât surprins cât şi extrem de stânjenit. Încoronarea fusese deja pregătită, pe ascuns, când Carol cel Mare a fost momit la Roma şi convins să asiste la o liturghie specială. După ce şi-a ocupat locul în biserică, Papa, fără să-l prevină, a plasat o coroană deasupra capului său, în timp ce mulțimea l-a aclamat drept „*Carol, August, încoronat de Dumnezeu, mare şi de pace iubitor împărat al romanilor*”.

Conform relatării unui cronicar din acele vremuri, „ *el (Carol cel Mare) a spus, cât se poate de clar, că nu ar fi intrat*

---

[216] *Ibid.,* pagina 248.

deloc în catedrală în ziua aceea, cu toate că era cea mai mare sărbătoare a bisericii, dacă ar fi ştiut dinainte ce pusese la cale Papa”.[217]

Dar, cu sau fără aprobarea lui Carol cel Mare, pactul încheiat cu Clovis şi cu descendenții săi fusese încălcat cu neruşinare. Şi investigațiile noastre au arătat că această trădare, cu toate că s-a petrecut acum mai bine de 1100 de ani, continuă să fie dureroasă pentru *Prioria din Sion*. Mathieu Paoli, cercetătorul independent pe care l-am citat în capitolul anterior, a ajuns la o concluzie similară:

Pentru ei (membrii Prioriei din Sion), singura aristocrație autentică este aceea de origine vizigotă/merovingiană. Carolingienii, ca şi toți cei care le-au urmat, nu sunt decât uzurpatori. De fapt, aceştia nu erau decât nişte slujbaşi ai regelui, însărcinați cu administrarea teritoriilor – care, după ce şi-au transmis în mod ereditar dreptul de a guverna aceste ținuturi, au acaparat, pur şi simplu, puterea. În anul 800, prin consacrarea lui Carol cel Mare, biserica şi-a încălcat jurământul față de ea însăşi, pentru că, la botezul lui Clovis, încheiase cu merovingienii o alianță care făcuse din Franța cea dintâi dintre fiicele sale.

---

[217] Einhart, *Life of Charlemagne (Viața lui Carol cel Mare).*

ELIMINAREA LUI DAGOBERT AL II-LEA DIN ISTORIE

De fapt, în anul 679, odată cu asasinarea lui Dagobert al II-lea, dinastia merovingiană şi-a încetat existenţa. Iar în anul 755, odată cu moartea lui Childeric al III-lea, merovingienii au părut să dispară complet de pe scena istoriei. Totuşi, conform „documentelor Prioriei”, în realitate, linia de sânge merovingiană a supravieţuit, perpetuându-se, de la infantele Sigisbert al IV-lea, fiul lui Dagobert şi al celei de-a doua dintre soţiile sale, Giselle de Razes, şi până în zilele noastre.

Nici existenţa lui Sigisbert, nici calitatea sa de moştenitor al lui Dagobert nu sunt puse la îndoială. Dar, conform tuturor surselor, altele decât „*documentele Prioriei*”, nu se ştie ce anume i s-a întâmplat. Anumite cronici presupun, în mod implicit, că a fost ucis, odată cu tatăl său şi cu restul familiei regale. Conform unei relatări extrem de dubioase, ar fi murit, într-un accident de vânătoare, cu un an sau doi înainte de asasinarea lui Dagobert. Dacă acesta este adevărul, atunci Sigisbert trebuie să fi fost un vânător precoce, pentru că nu putea avea mai mult de trei ani la data respectivă.

Nu există nici o înregistrare care să consemneze, în vreun fel, moartea lui Sigisbert. Şi, cu excepţia celei din

„*documentele Prioriei*”, nici una care să consemneze că ar fi supraviețuit. Toată povestea pare să se fi pierdut în „*negura vremii*” şi nimeni nu pare să-şi facă probleme din această cauză – bineînțeles, cu excepția *Prioriei din Sion*. În orice caz, *Sion-ul* este, după toate aparențele, deținătorul anumitor informații care altora nu le-au fost accesibile sau a căror importanță a fost considerată minoră şi nu au mai constituit obiectul unor investigații ori care au fost suprimate în mod deliberat.

Nu este surprinzător faptul că nici o relatare despre soarta lui Sigisbert nu a ajuns până la noi. Până în secolul al şaptesprezecelea, nici despre Dagobert nu existau cronici la îndemâna publicului. După toate aparențele, în Evul Mediu s-au făcut încercări sistematice de a-l scoate pe Dagobert din istorie şi chiar de a-i nega existența. Acum, Dagobert al II-lea poate fi găsit în orice enciclopedie. Dar, înainte de 1646, nici măcar existența sa nu era recunoscută.[218]

---

[218] Dagobert al II-lea a fost „redescoperit”, în 1646, de către Adrien de Valois. În 1655, în *Diatriba de tribus Dagobertus,* iezuitul Bollandiste Henschenius l-a reintrodus în toate genealogiile merovingiene. Vezi Folz, *Tradition hagiographique,* p. 33. Ţinând cont de faptul că Dagobert nu era cunoscut în vremea respectivă, este interesant că Robert Denyau îl menţionează în *Calendarium Martyrology* anexat la lucrarea sa *Histoire de... Gissors,* datând din 1629.

Toate listele şi genealogiile regilor francezi întocmite mai timpuriu îl omit, pur şi simplu, sărind (în ciuda flagrantei incoerențe) de la Dagobert I la Dagobert al III-lea – unul din ultimii monarhi merovingieni, care a murit în anul 715. Dagobert al II-lea şi-a regăsit locul în listele oficiale ale regilor francezi abia în 1655.

Ținând cont de acest proces de eradicare, nu am avut de ce să fim uimiți de lipsa relatărilor referitoare la Sigisbert. Şi nu am putut decât să bănuim că, indiferent ce informații au existat, acestea au fost eliminate în mod intenționat.

Dar, ne-am întrebat, de ce ar fi trebuit ca Dagobert al II-lea să fie eliminat din istorie? Ce s-ar fi putut ascunde astfel? De ce ar fi dorit cineva să nege însăşi existența unui om? Desigur, un răspuns plauzibil este că, prin aceasta, s-ar fi încercat negarea existenței moştenitorilor săi. Dacă Dagobert nu ar fi existat, nici Sigisbert nu ar fi putut exista. Dar de ce, tocmai în secolul al şaptesprezecelea, ar mai fi fost atât de important să nu se ştie că Sigisbert a trăit vreodată? Doar pentru că supraviețuise într-adevăr şi pentru că descendenții săi erau considerați o amenințare.

Ni s-a părut cât se poate de limpede faptul că aveam de-a face cu un anumit fel de „*acoperire*”. Era evident că anumite personae sus-puse ar fi avut ceva important de pierdut dacă supraviețuirea lui Sigisbert ar fi fost adusă la cunoştința tuturor. În secolul al nouălea şi, probabil, nu

mai departe de epoca cruciadelor, în pierdere păreau să nu fie decât Biserica Romano-Catolică şi casa domnitoare a Franței. Dar de ce continua subiectul să prezinte importanță în epoca lui Ludovic al XIV-lea? Desigur, nu putea fi vorba decât de un punct de vedere academic, pentru că, între timp, trei dinastii franceze apăruseră şi dispăruseră, iar protestantismul pusese capăt hegemoniei bisericii catolice. Asta doar dacă nu cumva sângele merovingian avea într-adevăr o caracteristică specială. Nu o „*însuşire magică*”, ci altceva – ceva ce îşi păstra forța explozivă chiar şi după ce superstițiile legate de sângele miraculous căzuseră în uitare.

PRINCIPELE GUILLEM DE GELLONE, CONTE DE RAZES

Conform *„documentelor Prioriei”*, după moartea tatălui său, Sigisbert al IV-lea a fost salvat de surorile sale, care s-au furişat împreună cu el către sud, unde se afla domeniul mamei sale, prințesa vizigotă Giselle de Razes. Se povesteşte că ar fi ajuns în Languedoc în anul 681 sau foarte curând după aceea şi că ar fi primit – sau moştenit – titlurile unchiului său, duce de Razes şi conte de Rhedae.

Se mai povesteşte şi că ar fi primit porecla sau diminutivul „*Plant-Ard*” (devenit mai târziu Plantard), provenit din calificativul „*rejeton ardent*” – „*mlădiță*

pătimaşă” a viței merovingiene. Se spune că, sub acest nume şi purtând titlurile dobândite de la unchiul său, şi-ar fi perpetuat spița. Şi că, în anul 886, punctul culminat al uneia dintre ramurile descendenței sale ar fi fost reprezentat de un anume Bernard Plantavelu – nume aparent derivat din *Plant-ard* sau *Plan-tard* – al cărui fiu a devenit primul duce de Aquitania.

Conform constatărilor noastre, nici un istoric independent nu a confirmat – sau infirmat – aceste afirmații. Subiectul a fost, pur şi simplu, ignorat în întregime. Dar dovezile circumstanțiale pledează cu elocvență în favoarea faptului că, într-adevăr, Sigisbert ar fi supraviețuit pentru a-şi perpetua neamul. Asidua îndepărtare a lui Dagobert din istorie conferă credibilitate acestei concluzii. Negându-i-se existența, orice linie de descendență care l-ar avea drept punct de pornire ar fi invalidată. Şi este explicația unei acțiuni altfel inexplicabile. Printre alte dovezi, există un hrisov datând din anul 718, care se referă la întemeierea unei mânăstiri – la câteva mile de *Rennes-le-Château* – de către „*Sigisbert, conte de Rhedae şi soția sa, Magdala*”.[219]

---

[219] Delaude, *Cercle d'Ulysse,* p. 4. Se presupune că respectivul act provine din *Villas Căpitanaires,* mai târziu numit *Tarpas,* şi se referă la întemeierea mânăstirii Saint Martin d'Albieres. Am încercat, fără succes, să dăm de urma hrisovului respectiv. Arhivele din Căpitanarias sunt păstrate în Archives de l'Aude, Seria H. Dar nu l-am găsit pe cel pe care îl căutam. Deoarece ne interesa în mod deosebit, i-am scris lui Jean

Excepție făcând acest act, vreme de un secol nu s-a mai auzit nimic despre titlurile Rhedae sau Razes. Iar când unul dintre ele a reapărut, aceasta s-a întâmplat într-un context extrem de interesant.

În anul 742, în sudul Franței exista un stat independent şi deplin autonom – un principat, conform unor înregistrări, un regat în toată puterea cuvântului, conform altora. În ceea ce îl priveşte, documentația este sumară şi istoria este confuză – de fapt, cei mai mulți istorici nu-i cunosc existența. Dar a fost recunoscut, în mod oficial, de către Carol cel Mare şi succesorii săi, ca şi de către califul din Bagdad şi lumea islamică. A fost recunoscut, în silă, şi de biserică, căreia i-a confiscat o serie de domenii. Şi a supraviețuit până în secolul al nouălea.

La un moment dat, între anii 759 şi 768, conducătorul acestui stat – în care erau incluse Razes şi *Rennes-le-Château* – a fost proclamat rege în mod oficial. În

---

Delaude, întrebându-l despre sursa sa de informaţii legate de hrisov. Semnatarul scrisorii era un membru al universităţii din Lille. Jean Delaude ne-a răspuns că documentul exista în Arhivele Naţionale Franceze, că nu era catalogat şi că, deşi beneficiase de ajutorul unui arhivar, avusese nevoie de două luni ca să-i dea de urmă. Deşi toate colecţiile de arhive de acest gen conţin extrem de multe materiale necatalogate, nu ne-a oferit nicio informaţie legată de modul în care altcineva ar fi putut da de urma hrisovului în cauză. Vezi Chérisei, *l'Enigme de Rennes (Enigma din Rennes),* scrisorile nr. 4 şi 5 (1977).

ciuda dezaprobării Romei, a fost recunoscut ca atare de către carolingieni, cărora li s-a aservit în calitate de vasal. În relatările existente, este cel mai adesea numit Theodoric sau Thierry. Iar majoritatea specialiştilor moderni îl consideră un descendent merovingian.[220] Nu există nici o dovadă care să precizeze firul acestei descendenţe. Este foarte posibil să fie vorba de un urmaş al lui Sigisbert. În orice caz, nu există nici o îndoială asupra faptului că, în anul 790, fiul lui Theodoric, Guillem de Gellone, purta titlul de conte de Razes – cel pe care se spune că Sigisbert l-a deţinut şi l-a lăsat moştenire descendenţilor săi.

Guillem de Gellone a fost unul dintre cei mai faimoşi bărbaţi ai timpului său – într-o asemenea măsură încât, în ceea ce îl priveşte, realitatea istorică este umbrită de legendă, ca şi în cazul lui Carol cel Mare şi al lui Godfroi de Bouillon. Înaintea epocii cruciadelor, a devenit eroul a cel puţin şase opere epice de importanţă majoră, poeme eroice similare cu renumitul *Cânt al lui Roland*. În *Divina Comedie*, Dante i-a conferit un statut de o inegalabilă măreţie. Dar Guillem devenise obiectul atenţiei literare chiar înainte de Dante.

La începutul secolului al treisprezecelea, a devenit personajul principal din Willehalm, un poem epic

[220] Ponsich, *Le Conflent,* p. 244.

neterminat, compus de Wolfram von Eschenbach – a cărui capodoperă, *Parzival*, este probabil cel mai important dintre romanele cavalereşti dedicate misterelor *Sfântului Graal*. La început ni s-a părut oarecum ciudat faptul că Wolfram – care, în celelalte opere ale sale, se referă la *Graal*, la „*familia Graal-ului*" şi la descendenții acesteia – s-a dedicat pe neaşteptate unui subiect în mod atât de radical diferit, ca Guillem de Gellone. Pe de altă parte, într-un alt poem, acelaşi Wolfram plasa „*castelul Graal-ului*", sălaşul „*familiei Graal-ului*", în Pirinei – pe teritoriul care, la începutul secolului al nouălea, era domeniul lui Guillem de Gellone.

Guillem a avut legături strânse cu Carol cel Mare. De fapt, una dintre surorile sale s-a căsătorit cu un fiu al lui Carol cel Mare, realizând astfel o legătură dinastică cu sângele imperial. Iar Guillem însuşi a fost unul dintre cei mai importanți comandanți din oastea lui Carol cel Mare în neîncetatul său război împotriva maurilor. În anul 803, la scurt timp după încoronarea lui Carol cel Mare ca împărat al Sfântului Imperiu Roman, Guillem a cucerit Barcelona, dublându-şi astfel propriul teritoriu şi extinzîndu-şi influența dincolo de Pirinei. Carol cel Mare i-a fost atât de recunoscător pentru serviciile aduse, încât statutul inalterabil al principatul său a fost confirmat printr-o hotărîre imperială. Hrisovul care ratifica hotă-rârea s-a

pierdut sau a fost distrus, dar există extrem de multe mărturii care îi atestă existenţa.

Specialişti independenţi şi necontestaţi au întocmit genealogii detaliate ale lui Guillem de Gellone – care includ familia şi descendenţii acestuia.[221] Dar aceste surse nu oferă nici o indicaţie legată de antecesorii lui Guillem – cu excepţia tatălui său, Theodoric. Pe scurt, adevărata origine a familiei sale rămâne învăluită în mister. Iar eruditii şi istoricii contemporani sunt, în general, destul de nedumeriţi de această apariţie enigmatică, ca din senin, a unei case atât de nobile şi de influente. În orice caz, un anumit fapt este sigur.

În anul 886, ramura lui Guillem de Gellone a ajuns într-un punct culminant, reprezentat de un anumit Bernard Plantavelu, care a întemeiat ducatul de Aquitania. Cu alte cuvinte, o aceeaşi persoană reprezintă atât punctul culminat al descendenţei lui Guillem, cât şi al celei atribuite lui Sigisbert al IV-lea şi urmaşilor săi prin „*documentele Prioriei*".

Desigur că am fost tentaţi să tragem concluzii pripite şi să folosim genealogiile furnizate de aceste „*documente ale Prioriei*" pentru a astupa lacunele istoriei oficiale. Am fost

---

221 *Ibid.,* fig. 1. Vezi şi Vaissete, *Histoire générale de Languedoc,* vol. 2, (note), p. 276.

tentați să presupunem că misterioşii înaintaşi ai lui Guillem de Gellone erau Dagobert al II-lea, Sigisbert al IV-lea şi întreaga linie principală a dinastiei merovingiene detronate – acea linie menționată în „*documentele Prioriei*” sub numele Plant-Ard sau Plantard.

Din nefericire, nu puteam să o facem. Dată fiind confuzia generată de înregistrările existente, nu puteam stabili o legătură exacta şi irevocabilă între linia Plantard şi aceea a lui Guillem de Gellone. Într-adevăr, era posibil ca cele două linii să fie identice. Pe de altă parte, la un moment dat, ar fi putut fi interconectate printr-o căsătorie. Exista o singură certitudine – faptul că amândouă culminau, în anul 886, prin Bernard Plantavelu şi ducii de Aquitania.

Deşi nu coincideau întotdeauna cu cele din „*documentele Prioriei*” în ceea ce priveşte datele şi traducerea numelor, genealogiile legate de Guillem de Gellone puteau reprezenta o anumită confirmare independentă a celor dintâi. Puteam astfel accepta, cu titlu de probă, că, în lipsa unor dovezi contradictorii, că linia de sânge merovingiană a continuat într-adevăr, mai mult sau mai puțin sub forma menționată în „*documentele Prioriei*”. În aceeaşi manieră, puteam accepta că Sigisbert a supraviețuit într-adevăr uciderii tatălui său, că a adoptat într-adevăr numele de familie Plantard şi că, în calitate de conte de Razes, a perpetuat într-adevăr linia de sânge a lui Dagobert.

PRINŢUL URSUS

Bineînţeles, în anul 886, *„mlădiţa pătimaşă a viţei merovingiene*” rodise, ramificându-se într-un arbore de familie vast şi complicat. Bernard Plantavelu şi ducii de Aquitania reprezentau una dintre ramuri. Dar existau încă multe altele. Astfel, *„documentele Prioriei*” menţionează că nepotul lui Sigisbert al IV-lea, Sigisbert al VI-lea, a fost cunoscut sub numele de *„Prinţul Ursus”*. Între 877 şi 879, se spune că ar fi fost proclamat, în mod oficial, drept „*Regele Ursus*”. Se spune că acesta, ajutat fiind de doi nobili – Bernard d'Auvergne şi marchizul de Gothie – a iniţiat o rebeliune împotriva lui Ludovic al II-lea al Franţei, încercând să recâştige moştenirea care i se cuvenea.

Şi alţi istorici confirmă că o astfel de rebeliune a avut într-adevăr loc, între anii 877 şi 879. Aceeaşi istorici îi amintesc pe Bernard d'Auvergne şi pe marchizul de Gothie. Dar conducătorul sau instigatorul mişcării nu este menţionat anume drept Sigisbert al VI-lea. Există, în schimb, referiri la un anume „*Prinţ Ursus*”. În plus, se ştie că acelaşi personaj a fost implicat într-o ceremonie stranie, bine pusă la punct, care a avut loc la Nîmes, ocazie cu care cinci sute de clerici au intonat, împreună, *Te Deum*.[222] Toate

[222] Vaissete, *Histoire générale de Languedoc,* vol. 3, p. 4 sq.

relatările subliniază faptul că respectiva ceremonie părea să fie o încoronare. Este foarte posibil să avem de-a face cu acea încoronare la care de referă „*documentele Prioriei*” – proclamarea „*Prințului Ursus*” drept rege.

Din nou, alte documente, independente, le susțin pe cele întocmite de Priorie. Din nou, cele din urmă par să aducă la lumină informații inexistente în alte surse – informații care suplinesc şi uneori chiar ajută la explicarea unor hiatusuri în istoria oficială. În cazul de față, după toate aparențele, ni se explică cine era, de fapt, misteriosul „*Prinț Ursus*” – un descendent direct, prin intermediul lui Sigisbert al IV-lea, al lui Dagobert al II-lea, regele asasinat. Iar rebeliunea, căreia, până în prezent, istoricii nu i-au deslușit motivul, pare acum să fie o încercare lesne de înțeles a deposedatei dinastii merovingiene de a-şi redobândi moştenirea – acea moştenire conferită de Roma prin pactul cu Clovis, pe care, ulterior, tot Roma l-a încălcat.

Atât „*documentele Prioriei*” cât şi sursele independente relatează că rebeliunea a eşuat, *„Prințul Ursus”* şi aliații săi fiind înfrînți în bătălia desfăşurată la Poitiers, în anul 881. Ca urmare, se spune că familia Plantard şi-a pierdut posesiunile din sudul Franței – dar membrii săi au reuşit să păstreze titlul de atunci pur onorific de duce de Rhedae şi conte de Razes. Se mai spune că *„Prințul Ursus”* a murit în Bretania, după ce linia sa de sânge s-a aliat, prin căsătorie,

cu aceea a casei ducale bretone. Aşadar, către sfârşitul secolului al nouălea, sângele merovingian curgea atât prin venele ducilor de Aquitania cât şi prin ale ducilor de Bretania.

Se povesteşte că, în anii care au urmat, familia – inclusiv Alain, viitorul duce de Bretania – s-a refugiat în Anglia, dând naştere ramurii numite „*Planta*”. Specialişti independenți confirmă, din nou, faptul că Alain, familia sa şi anturajul lor, au fugit din calea vikingilor, ajungând în Anglia. Conform *„documentelor Prioriei”*, unul dintre descendenții de pe o ramură engleză a familiei, numit Bera al VI-lea, a fost supranumit „*Arhitectul*”. Se spune că el şi descendenții săi, pentru care Anglia sub regele Athelstan a fost un adevărat rai, au practicat „*arta construcției*” – o referință apparent enigmatică. Este interesant faptul că surse masonice plasează originea francmasoneriei chiar în această țară, în epoca aceluiaşi rege Athelstan.[223] Ne-am întrebat dacă, pe lângă pretenția sa la tronul Franței, linia de sânge merovingiană nu era cumva implicată şi în altceva, aflat în inima francmasoneriei.

---

223 Cea mai timpurie mențiune despre această legendă apare în 1686, ctad dr. Plot o menționează în *Natural History ofStaffordshire,* pagina 316 sq., într-o relatare despre francmasonerie.

FAMILIA *GRAAL-ULUI*

Mitologia Evului Mediu este la fel de bogată şi de răsunătoare ca aceea a Greciei şi a Romei antice. O parte dintre miturile acestei epoci se referă, deşi exagerând cu frenezie, la personaje reale, istorice – la Arthur, la Roland şi la Carol cel Mare sau la Rodrigo Diaz de Vivar, cunoscut tuturor drept *Cidul*. Alte legende – ca, de exemplu, cele despre *Graal* – par, la o primă vedere, să aibă o bază reală mult mai firavă.

Una dintre cele mai frumoase şi mai evocatoare legende medievale este cea a lui Lohengrin, „*Cavalerul Lebădă*”. Pe de o parte, este strâns interconectată cu fabuloasele romane cavalereşti ale *Graal-ului*; pe de alta, face referiri la anumite personaje istorice.

Modul în care îmbină faptele reale cu roadele fanteziei o deosebeşte de orice altceva. Iar prin intermediul unor lucrări precum opera lui Wagner, atracția arhetipului său a răzbătut până în zilele noastre.

Conform relatărilor medievale, Lohengrin – uneori numit Helias, ceea ce implică unele conotații solare – era un vlăstar al derutantei şi misterioasei „*familii a Graal-ului*”. În poemul lui Wolfram von Eschenbach, el este, de fapt, fiul lui *Parzival*, „*Cavalerul*” suprem „*al Graal-ului*”. Se povesteşte că, într-o bună zi, în templul sau castelul sacru al *Graal-ului*

din Munsalvaesche, Lohengrin a auzit cum clopotul capelei a început să sune fără să fi fost atins de mâna vreunui om – semn că ajutorul său era neîntîrziat necesar, undeva, în lumea largă. Strigătul de ajutor venea, aşa cum este destul de uşor de prevăzut, din partea unei tinere femei aflate la ananghie – ducesa de Brabant[224], conform unor surse, ducesa de Bouillon, conform altora. Nobila doamnă avea, cu disperare, nevoie de un apărător, iar Lohengrin s-a grăbit să plece către ea într-o corabie împodobită cu lebede heraldice. L-a înfrânt, într-o singură luptă, pe prigonitorul ducesei, apoi s-a căsătorit cu aceea pe care o salvase. Dar, în noaptea nunții, a avertizat-o că exista o întrebare pe care nu trebuia să i-o pună niciodată.

Orice s-ar fi întâmplat, soția lui nu trebuia să îl întrebe nici despre sorgintea şi strămoşilor lui, nici despre ținutul din care venise. Vreme de câțiva ani, doamna nu i-a încălcat vrerea. Dar, până la urmă, curiozitatea ei fatală fiind stârnită de insinuările injurioase ale rivalilor, a rostit întrebarea interzisă. Ca urmare, Lohengrin a fost silit să plece în corabia sa cu lebede, dispărând pentru totdeauna dincolo de orizontul scăldat în lumina asfințitului. Şi-a lăsat

---

[224] Numele ducatului lui Godfroi de Bouillon, Lorena de Jos, a fost schimbat în 1190, suzeranii săi intitulându-se duci de Brabant. Aşadar, ducesa de Brabant reprezintă, fără îndoială, o variantă pentru ducesa de Bouillon.

în urmă soţia şi un fiu a cărui descendenţă a rămas incertă. Mai multe relatări susţin că acel copil era fie tatăl, fie bunicul lui Godfroi de Bouillon.

Unui om modern îi este greu să perceapă măreţia statului lui Godfroi în conştiinţa populară – nu doar în propria sa epocă, ci chiar şi în secolul al şaptesprezecelea. Astăzi, când ne gândim la cruciade, ne vin în minte Richard Inimă de Leu, Regele Ioan şi, poate, Ludovic al IX-lea (Sfântul Ludovic) şi Frédéric Barbarossa.

Dar, până nu de mult, nici unul dintre aceştia nu se bucura de prestigiul lui Godfroi şi de entuziasmul stârnit de acesta. Godfroi, conducătorul primei cruciade, era eroul popular suprem, eroul prin excelenţă. Godfroi era cel care iniţiase cruciadele. Godfroi era cel care cucerise Ierusalimul de la sarazini. Godfroi era cel care salvase mormântul lui Hristos din mâinile necredincioşilor. Şi, mai presus de toate, Godfroi era cel care îmbinase înaltele idealuri cavalereşti cu pietatea unui creştin fervent. De aceea nu este surprinzător faptul că Godfroi a devenit obiectul unui cult care a dăinuit încă mult timp după moartea sa.

Având în vedere solemnitatea statutului său, este uşor de înţeles de ce Godfroi trebuia înzestrat cu o sorginte mitică ilustră. Este uşor de înţeles chiar şi de ce Wolfram von Eschenbach, ca şi alţi povestitori medievali, au simţit nevoia să îl lege direct de legendele *Graal-ului* – să îl

înfăţişeze drept un descendent direct al misterioasei „*familii a Graal-ului*”.

Iar atribuirea acestei origini fabuloase devine şi mai uşor de înţeles datorită faptului că adevărata obârşie a lui Godfroi este necunoscută. Istoria este supărător de nesigură în ceea ce priveşte ascendenţa acestuia.[225]

Dintre toate genealogiile lui Godfroi de Bouillon care au ieşit până acum la lumină, „*documentele Prioriei*” ne-o furnizează pe cea mai plauzibilă – poate, cu adevărat, pe prima care poate fi considerate plauzibilă. În măsura în care aceasta poate fi verificată – şi în bună parte este verificabilă –, s-a dovedit exactă. Nu am găsit nici o dovadă care să o contrazică, dar am descoperit multe care o susţin. În plus, acoperă în mod convingător lacunele surprinzătoare ale istoriei.

---

[225] Genealogiile franceze oficiale sunt redate în lucrarea lui Anselm, *Histoire genealogique et chronologique (Istoria genealogică şi cronologică),* în cadrul căreia istoria casei de Boulogne este detaliată în volumul VI, pagina 247 sq. Confuzia începe de la bunicul lui Godfroi, contele Eustache de Boulogne. Numele tatălui acestuia nu este înregistrat. Figurează doar numele mamei sale, Adeline, şi cel al celui de-al doilea soţ al acesteia, Ernicule, conte de Boulogne. Ernicule l-a adoptat pe tânărul Eustache, făcându-l moştenitorul său. Numele adevăratului său tată este pierdut pentru istorie. În *Dossiers* secrete (planşa numărul 2, 900-1200), drept tată adevărat al lui Eustache figurează Hugues de Plantard („*Năsosul*”) care a fost asasinat (conform relatării abatelui Pichon) în anul 1015.

Conform acestei genealogii, Godfroi de Bouillon era – prin intermediul străbunicii sale, căsătorite cu Hugues de Plantard în anul 1009 – unul dintre descendenții direcți ai familiei Plantard. Cu alte cuvinte, Godfroi avea sânge merovingian, descinzînd direct din Dagobert al II-lea, din Sigisbert al IV-lea şi din linia „*regilor pierduți*” – „*les rois perdu*”. Vreme de patru secole, sângele regal al merovingienilor s-a scurs, după toate aparențele, de-a lungul unor arbori genealogici stufoşi.

Şi în final, în urma unui proces analog altoirii viței de vie, a dat naştere unui fruct: Godfroi de Bouillon, duce de Lorena. Şi aici, în casa de Lorena, a prins rădăcini noul său patrimoniu.

Această dezvăluire aruncă asupra cruciadelor o nouă lumină semnificativă. Le putem acum percepe dintr-o altă perspectivă şi putem întrezări, în ceea ce le priveşte, ceva mai mult decât gestul simbolic al recuceririi Sfântului Mormânt din mâinile sarazinilor.

În proprii săi ochi, ca şi într-ai susținătorilor săi, Godfroi nu era, probabil, doar ducele de Lorena. Trebuie să fi fost, de fapt, regele de drept – un pretendent legitim, aparținând dinastiei înlăturate în anul 679, prin asasinarea lui Dagobert al II-lea. Dar dacă Godfroi era adevăratul rege, atunci era, totodată, un rege fără regat. Iar în Franța, dinastia Capet, care se bucura de susținerea Bisericii

Romano-Catolice, era, în acea epocă, mult prea bine înrădăcinată pentru a fi detronată.

Ce poţi face atunci când eşti un rege fără regat? Probabil, să-ţi găseşti unul. Sau să ţi-l creezi. Să dobândeşti cel mai preţios regat din întreaga lume – Palestina, *Ţara Sfântă*, pământul pe care a păşit însuşi Iisus. Nu ar fi fost conducătorul unui astfel de regat egalul oricărui alt rege din Europa? Şi, domnind asupra celui mai sacru ţinut de pe pământ, nu şi-ar fi luat mult râvnita revanşă asupra bisericii care, cu secole înainte, îi trădase înaintaşii?

SECRETUL DERUTANT

Treptat, anumite piese ale jocului de puzzle începeau să-şi găsească locul. Dacă prin venele lui Godfroi curgea sângele merovingienilor, atunci o serie de fragmente aparent disparate îşi schimbau statutul, devenind componentele unei înşiruiri coerente.

Reuşeam acum să ne explicăm accentuarea unor elemente apparent fără legătură, precum dinastia merovingiană şi cruciadele, Dagobert al II-lea şi Godfroi, *Rennes-le-Château*, *Cavalerii Templieri*, casa de Lorena, *Prioria din Sion*. Puteam chiar să urmărim linia de sânge merovingiană până în zilele noastre – până la Alain Poher, Henri de Montpezat (consortul reginei Danemarcei), Pierre

Plantard de Saint-Clair şi Otto de Habsburg, duce onorific de Lorena şi rege al Ierusalimului.

Cu toate acestea, adevărata întrebare crucială continua să ne pună în încurcătură. Încă nu puteam înțelege de ce linia de sânge merovingiană era atât de inexplicabil de importantă în epoca noastră. Nu realizam de ce pretenția ei trebuia să fie relevantă pentru politica contemporană sau ce anume o îndreptățise, de-a lungul secolelor, să facă apel la loialitatea atâtor personalități remarcabile. Şi nici nu puteam pricepe de ce ar fi fost justificat sprijinul acordat unei monarhii merovingiene moderne, oricât s-ar fi dovedit de legitimă din punct de vedere teoretic. Era cât se poate de limpede că ceva anume ne scăpase din vedere.

CAPITOLUL 10

SEMINȚIA SURGHIUNITĂ

Ar fi putut exista o caracteristică deosebită a liniei de sânge merovingiene – ceva mai mult decât acea legitimitate academică şi teoretică? Era, în realitate, vorba despre ceva care, într-un anume fel, avea într-adevăr importanță pentru contemporanii noştri? Exista ceva care ar fi putut afecta sau poate chiar modifica actualele instituții sociale, politice şi

religioase? Aceste întrebări continuau să nu ne dea pace. Şi, cu toate acestea, păreau să nu aibă nici un răspuns.

Am reluat studiul *„documentelor Prioriei”*, mai ales al celor mai importante părți din *Dossiers secrets*. Am recitit pasajele care, înainte, ni se păruseră lipsite de înțeles. Acum aveau sens, dar nu ne puteau ajuta nici să dezlegăm misterul, nici să răspundem la întrebările care deveniseră critice. Pe de altă parte, încă mai existau pasaje al căror mesaj continua să rămână neclar. Acestea nu rezolvau câtuşi de puțin enigma, dar, în lipsă de altceva, ne îndreptau atenția asupra anumitor aspecte – care, eventual, s-ar fi putut dovedi extrem de relevante.

Aşa cum descoperisem deja, merovingienii înşişi, în propriile lor cronici, pretindeau că ar fi fost urmaşii anticilor troieni. Dar, conform unor anumite „*documente ale Prioriei*”, vița merovingienilor existase înainte de asediul Troiei. Aceste documente susțineau că urmele originii merovingienilor puteau fi descoperite în *Vechiul Testament*.

De exemplu, genealogiile din *Dossiers secrets* erau însoțite de numeroase note de subsol şi adnotări. Multe dintre acestea se refereau în mod expres la una dintre cele douăsprezece seminții ale vechiului Israel, seminția lui Veniamin. O astfel de referință citează şi accentuează trei pasaje biblice – *Deuteronomul 33, Iosua 18* şi *Judecătorii 20* şi *21*.

Deuteronomul 33 conține binecuvântările date de Moise patriarhilor fiecăruia dintre cele douăsprezece seminții. Pentru Veniamin, Moise a spus: „*Iubitul Domnului va sta lângă El fără primejdie şi Dumnezeu îl va ocroti în toată vremea şi el va odihni între umerii lui*”. Cu alte cuvinte, Veniamin şi urmaşii lui au fost aleşi pentru a primi o binecuvântare specială, înălțătoare. Cel puțin atât ne era clar. Eram, fireşte, nedumeriți de promisiunea că domnul „*va odihni între umerii lui Veniamin*”. Oare ar fi putut fi asociată cu legendarul semn din naştere al merovingienilor – cu acea cruce roşie dintre umeri? Legătura părea oarecum forțată. Pe de altă parte, existau alte similitudini, mai clare, între Veniamin din *Vechiul Testament* şi subiectul investigației noastre. După Robert Graves, de exemplu, ziua dedicată lui Veniamin era 23 decembrie[226] – ziua praznicului lui Dagobert. Dintre cele trei clanuri incluse în seminția lui Veniamin făcea parte cel al lui Ahiram – care, într-un anume mod nedesluşit, ar fi putut avea o legătură cu Hiram, constructorul *Templului* lui Solomon şi figura centrală a tradiției masonice. În plus, cel mai devotat dintre discipolii lui Hiram se numea Benoni; şi este demn de remarcat faptul că Benoni a fost primul nume dat pruncului Veniamin de către mama sa, Rachel, înainte de moarte.

---

[226] Graves, *White Goddess (Zeița Albă),* pagina 271.

Cea de-a doua trimitere biblică din *Dossiers secrets*, cea referitoare la *Iosua 18*, este mult mai clară. Este vorba despre sosirea poporului lui Moise pe Pământul Făgăduinței şi despre împărțirea teritoriului între cele douăsprezece seminții. Conform acestei împărțeli, porțiunea primită de seminția lui Veniamin cuprindea ceea ce, mai târziu, avea să devină cetatea sacră a Ierusalimului. Cu alte cuvinte, înainte de a deveni capitala lui David şi a lui Solomon, Ierusalimul le-a fost menit, ca drept primit prin naştere, fiilor lui Veniamin.

Conform versetului *Iosua 18:28*, dintre drepturile primite de aceştia prin naştere făceau parte „*Zelah, Eleph şi Jebusi, sau Ierusalimul, Ghibeat şi Chiriat; paisprezece cetăți cu satele lor. Aceasta este partea fiilor lui Veniamin, după familiile lor*”.

A treia referință biblică din *Dossiers secrets* implică o succesiune cât se poate de complexă de evenimente. Un levit care călătorea pe teritoriul veniamiților este atacat, iar concubina sa este necinstită de închinătorii lui Belial – o versiune a *Zeiței Mame* sumeriene pe care babilonienii o numeau Ishtar, iar fenicienii Astarte.

Chemându-i drept judecători pe reprezentanții celor douăsprezece seminții, levitul cere ca atrocitatea să fie răzbunată şi, la conciliu, veniamiților li se cere să-i predea pe răufăcători pentru judecată. Ar fi fost de aşteptat ca

aceştia să se supună fără întârziere. Totuşi, din anumite motive, nu o fac şi încearcă să-i apere pe „*fii lui Belial*” cu forța armelor. Rezultatul este un război crud şi sângeros între seminția lui Veniamin şi celelalte unsprezece. În cursul ostilităților, reprezentanții celor din urmă aruncă un blestem asupra oricărui bărbat care avea să-şi mai dea fiica de soție unui fiu al lui Veniamin. După încheierea războiului, când seminția lui Veniamin este aproape exterminată, israeliții învingători regretă că au rostit afurisenia – care nu mai poate fi retractată:

Şi s-au jurat israeliții în Mițpa, zicând: Nimeni dintre noi să nu-şi mai dea fetele de soții după fii lui Veniamin. Apoi a venit poporul la Betel şi a stat acolo până seara înaintea lui Dumnezeu şi a ridicat glasul său şi a plâns cu jale mare, zicând: Doamne, Dumnezeul lui Israel, pentru ce s-a petrecut oare aceasta în Israel, că iată acum lipseşte din Israel o seminție? (Judecătorii 21:1-3)

După câteva versete, lamentarea este reluată:

Şi s-au înduioşat fii lui Israel față de Veniamin, fratele lor, zicând: Acum s-a tăiat o seminție din Israel. Ce vom face pentru a găsi femei celor care au rămas, deoarece ne-am jurat

înaintea Domnului să nu le dăm femei dintre fetele noastre? (Judecătorii 21:6-7)

Şi, iarăşi:

Poporul însă jelea după Veniamin, că Domnul nu a păstrat în întregime seminţiile lui Israel. Au zis drept aceea bătrânii obştii: Ce să facem cu cei rămaşi fără femei, căci au fost stârpite femeile în Veniamin? Apoi au zis: Pământul de moştenire să rămână în întregime fiilor lui Veniamin, ca să nu piară seminţia lui din Israel. Iară noi nu le putem da femei dintre fetele noastre, căci fii lui Israel s-au jurat, zicând: Blestemat să fie cel ce va da femei lui Veniamin! (Judecătorii 21:15-18)

Confruntaţi cu posibila dispariţie a unei întregi seminţii, bătrânii găsesc repede o soluţie. La Şilo, în Betel, urmează să fie, în scurt timp, o sărbătoare; iar femeile din Şilo – ai căror bărbaţi nu au luat parte la război – sunt considerate o compensaţie corectă. Veniamiţii supravieţuitorii sunt sfătuiţi să meargă la Şilo şi să pândească în vii.

Pentru ca, atunci când femeile din oraş vor ieşi ca să danseze la apropiata sărbătoare, să se năpustească asupra lor şi să şi le facă soţii. Nu este deloc clar de ce, în *Dossiers*

secrets, se insistă asupra acestui pasaj. Dar, oricare ar fi motivul, în ceea ce priveşte istoria biblică, veniamiții sunt importanți. În ciuda înfrângerii devastatoare suferite în război şi cu toate că, din punct de vedere numeric, se refac mai greu, aceştia îşi recapătă repede prestigiul. Într-adevăr, îşi revin într-o asemenea măsură încât în *Samuel 1* ni se arată cum din rândul lor se desprinde primul rege al Israelului, Saul.

Totuşi, oricare ar fi fost măsura în care s-au refăcut veniamiții, în *Dossiers secrets* se sugerează că războiul declanşat din cauza fiilor lui Belial a reprezentat un moment crucial. S-ar părea că, în momentul declanşării conflictului, mulți, dacă nu cei mai mulți, dintre veniamiți au ales exilul. Astfel, în *Dossiers secrets* există o notă neobişnuită, scrisă cu majuscule:

„ *UN JOUR LES DESCENDANTS DE BENJAMIN QUITTERENT LEUR PAYS, CERTAINS RESTERENT, DEUX MILLE ANS APRES GODEFROY VI, DEVIENT ROI DE JERUSALEM ET FONDE L'ORDRE DE SION* " (*ÎNTR-O BUNA ZI, DESCENDENȚII LUI VENIAMIN ŞI-AU PĂRĂSIT ȚARA; UNII AU RĂMAS; CU DOUĂ MII DE ANI MAI TĂRZIU, GODFROI IV (DE BOUILLON) A DEVENIT REGELE IERUSALIMULUI ŞI A ÎNTEMEIAT ORDINUL DE SION*)[227]

---

227 Textul complet este cel de mai jos:

La început am avut impresia că nu exista nici o legătură între aceste aparente *non sequitur*. Dar, când am pus cap la cap diversele referiri fragmentare existente în *Dossiers secrets*, a început să se închege o poveste coerentă. Conform acestei relatări, cei mai mulți dintre veniamiți au plecat în exil. Se presupune că au ajuns astfel în Grecia, în

---

UN JOUR LES DESCENDANTS DE BENJAMIN QUITTERENT LEUR PAYS, CERTAINS RESTERENT, DEUX MILLE ANS APRES GODEFROY VI, DEVIENT ROI DE JERUSALEM ET FONDE L'ORDRE DE SION – De cette legende merveilleuse qui orne l'histoire, ainsi que Parchitecture d'un temple dont le sommet se perd dans l'immensite de l'espace et des temps, dont POUSSIN a voulu exprimer la mystere dans şes tableau, les „Bergers d'Arcadie", se trouve sans doute le secret du tresor devant lequel, les descendants paysans et bergers du fier sicambre, meditent sur „*et in arcadia ego*", – et le Roi*, Jvlidas".* Avânt 1200 a notre ere – Un fait important est, l'arrivăe des Hebreux dans la terre promise et leur lente installation en Caanan. Dans la Bible, au Deuteronome 33, îi est dit sur BENJAMIN: C'est le bien aime de l'Eternal, îi habitera en securile aupres de lui, l'Eternal le couvrira toujours, et residera entre şes epaules. Il est encore dit a *Josue 18* que le sort donna pour heritage aux fils de BENJAMIN parmi les quatorze villes el leur villages: JEBUS, de nos jours JERUSALEM avec şes trois point d'un triangle; GOLGOTHA, SION et BETHANIE. Et enfin îi est ecrit, aux *Juges 20 et 21*: „Aucun de nous ne donnera sa fille pour femme a un Benjamite... O Eternei, Dieu d'Israel, pourquoi est-il arrive en Israel qu'il manque aujourd'hui une tribu d'Israel" A la grande enigme de l'Arcadie VIRGILE qui etait dans le secret des dieux, leve le voile aux Bucoliques X-46/50: „*Tu procul a patria (nec sit mihi credere tantum).* Alpinas, a, dura, nives et frigola laedant! A tibi ne teneras glacies secet aspera plantas!" SIX PORTES ou le sceau de l'Etoile, voici les secrets des parchemins de l'Abbe SAUNIERE, Cure de Rennes-le-Chateau et qu'avânt lui le grand initie POUSSIN connaissait lorsqu'il realisa son ceuvre a la demande du PAPE, l'in-scription sur la tombe est la meme. Lobineau, *Dossiers secrets,* planşa numărul 1, 400-600.

Peloponez-ul central – pe scurt, în *Arcadia*, unde se pare că s-au înrudit cu familia regală arcadiană. Se spune că apoi, către începutul erei creştine, ar fi migrat în susul Dunării şi al Rinului şi s-ar fi amestecat, prin intermediul căsătoriilor, cu anumite triburi teutonice, dând naştere, în cele din urmă, francilor sicambrieni – strămoşii direcți ai merovingienilor.

Aşadar, conform *„documentelor Prioriei”*, merovingienii descend din seminția lui Veniamin, iar drumul lor către obârşie trece prin *Arcadia*. Cu alte cuvinte, atât merovingienii cât şi descendenții de mai târziu ai acestora – de exemplu, liniile de sânge Plantard şi Lorena – sunt, în ultimă instanță, de origine semită sau israelită. Şi, dacă Ierusalimul era într-adevăr un drept prin naştere ereditar al veniamiților, atunci Godfroi de Bouillon, asaltând Ierusalimul, îşi revendica, de fapt, străvechea moştenire la care, prin naştere, avea dreptul.

Este semnificativ faptul că, dintre toți nobilii principi care au pornit în *Prima Cruciadă*, doar Godfroi şi-a lichidat toate proprietățile înainte de plecare – indicând astfel faptul că nu intenționa să se reîntoarcă în Europa.

Nu este nevoie să mai spunem că nu aveam cum să ne convingem dacă veniamiții erau sau nu străbunii merovingienilor. Corecte sau nu, informațiile din „*documentele Prioriei*” se refereau la un trecut prea

îndepărtat şi prea obscur, despre care nu existau înregistrări şi nici o confirmare nu putea fi obţinută. Dar afirmaţiile făcute nu erau nici deosebit de neobişnuite, nici deosebit de inedite. Dimpotrivă, erau vehiculate de multă vreme, sub forma unor zvonuri neclare şi a unor tradiţii confuze. Pentru a da doar un singur exemplu, Proust le-a folosit drept sursă de inspiraţie; şi, mai recent, romancierul Jean d'Ormesson a făcut aluzie la originea iudaică a anumitor familii nobile franceze. În plus, în 1965, Roger Peyrefitte, căruia se pare că îi place să-şi scandalizeze compatrioţii, a făcut senzaţie afirmând, într-un roman, că, în ultimă instanţă, toată nobilimea franceză – ca, de altfel, şi marea majoritate a celei europene – este de origine iudaică.

De altfel, deşi neverificabilă, aserţiunea nu este întrutotul neverosimilă şi acelaşi lucru se poate spune despre exilul şi migraţia atribuite seminţiei lui Veniamin de către „*documentele Prioriei*". Aceştia şi-au ridicat armele de partea închinătorilor lui Belial – o variantă a *Zeiţei Mame* adesea asociată cu imaginea unui taur sau a unui viţel. Avem motive să credem că veniamiţii înşişi venerau aceeaşi zeitate. Într-adevăr, este posibil ca adorarea *Viţelului de Aur* în timpul *Exodului* – şi este suficient de semnificativ faptul că episodul constituie subiectul unuia dintre tablourile celebre ale lui Poussin – să fi fost un ritual specific veniamiţilor.

După războiului purtat împotriva celorlalte unsprezece seminții ale lui Israel, veniamiții ar fi fost nevoiți să fugă îndreptându-se către vest, spre coasta feniciană. Fenicienii aveau corăbii care ar fi putut transporta un număr mare de refugiați. Şi este evident că aceştia ar fi putut fi aliații veniamiților fugari pentru că şi ei o venerau pe *Zeița Mamă* sub forma celei numite Astarte, Împărăteasa Cerurilor.

Dacă exodul veniamiților din Palestina a avut într-adevăr loc, atunci ar trebui să sperăm că pot fi găsite vestigiile unor înregistrări care să îl ateste. Şi acestea apar în mitologia Greciei Antice. Există o legendă a fiului Regelui Belus, pe nume Danaus, care soseşte în Grecia, pe mare, împreună cu fiicele sale. Se spune că fiicele sale au introdus cultul *Zeiței Mame*, care a devenit apoi cultul consacrat al Arcadienilor. După părerea lui Robert Graves, mitul lui Danaus relatează sosirea în Peloponez a unor „*coloniști din Palestina*".[228]

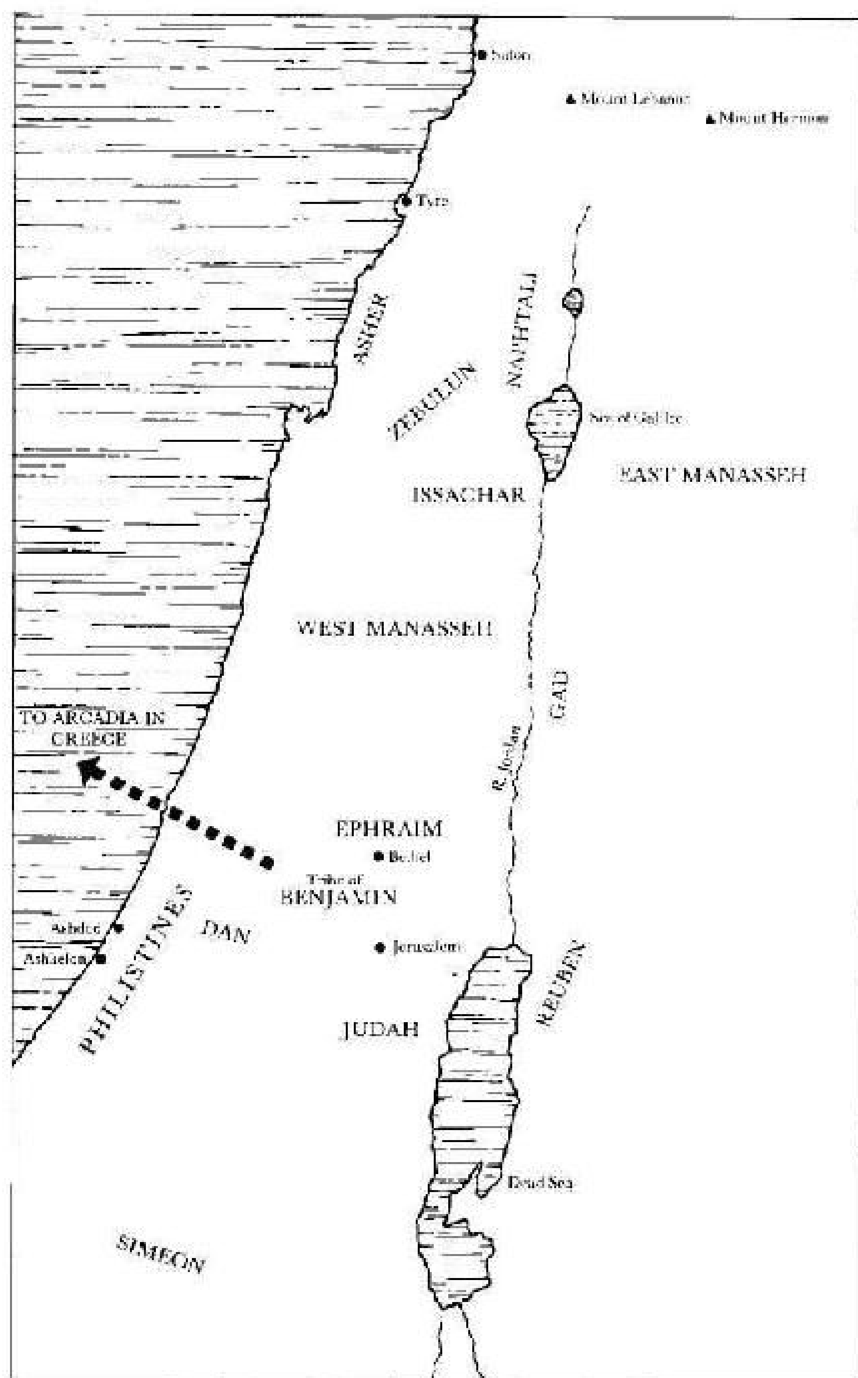
Graves afirmă că regele Belus este, de fapt, Baal sau Bel – sau poate Belial din *Vechiul Testament*. Este de asemenea demn de menționat faptul că unul dintre clanurile seminției lui Veniamin era cel al lui Bela.

---

[228] Graves, *GreekMyths (Legendelegrecilor),* volumul 1, pagina 203, n. 1.

În *Arcadia*, cultul *Zeiței Mame* nu numai că a prosperat, dar a şi supraviețuit mai mult decât în oricare altă parte a Greciei. A fost asociat cu cel al zeiței Demeter, apoi cu cel al Dianei, numită şi Artemis. Cunoscută în regiune sub numele Arduina, Artemis a devenit zeitatea protectoare a Ardenilor. Şi din Ardeni au plecat francii sicambrieni pentru a se răspîndi în toată Franța de astăzi.

Totemul lui Artemis era ursoaica – Callisto, al cărui fiu, Arkas, copilul-urs, era protectorul Arcadiei. Şi Callisto, adusă de Artemis în ceruri, a devenit constelația Ursa Major – Ursa Mare. Este posibil ca apelativul „*Ursus*”, atribuit în mod repetat descendenților merovingieni, să nu fie o simplă coincidență.

Sidon
Mount Lebanon
Mount Hermon
Tyre
ASHER
NAPHTALI
ZEBULUN
Sea of Galilee
ISSACHAR
EAST MANASSEH
WEST MANASSEH
GAD
TO ARCADIA IN
GREECE
R. Jordan
EPHRAIM
Bethel
Tribe of
BENJAMIN
PHILISTINES
DAN
Ashdod
Ashkelon
Jerusalem
REUBEN
JUDAH
Dead Sea
SIMEON

Fig.11 Judaea, arată singura cale de scăpare pentru tribul Benjamin

În orice caz, mai există încă o dovadă, neasociată cu mitologia, care sugerează o migrație a iudeilor în *Arcadia*. În antichitate, regiunea cunoscută sub acest nume era guvernată de Sparta, un stat puternic, militarizat. Spartanii au preluat o mare parte a culturii vechii Arcadii; într-adevăr, legendarul arcadian Lycaeus poate fi identificat cu Lycurgus, cel care a elaborat legile spartane. Când ajungeau la vârsta bărbăției, spartanii, ca şi merovingienii, atribuiau o semnificație specială, magică, propriului lor păr – pe care îl purtau lung, ca şi merovingienii. Conform unui specialist în materie, „*lungimea părului denota forță psihică şi a devenit un simbol sacru*".[229] În plus, atât cărțile Macabeilor cât şi *Apocrifa* subliniază legătura între spartani şi evrei.

Cartea a doua a Macabeilor vorbeşte despre anumiți evrei care „*s-au dus la Lacedemonieni, unde nădăjduiau să găsească sprijin pe socoteala rudeniei lor*".[230] Iar în prima carte se afirmă, în mod explicit: „*Aflatu-sa din scrieri vechi*

---

[229] Michell, *Sparta,* pagina 173. Spartanii le venerau, drept zeițe războinice, atât pe Artemis cât şi pe Afrodita. Iştar şi Astarte îşi asumau adesea forma Afroditei, indicând probabilitatea unei influențe semite.

[230] 2Macabei5:9.

despre spartani şi iudei că sunt fraţi şi că sunt din neamul lui Avraam”.[231]

Puteam cel puţin să admitem posibilitatea unei migraţii a iudeilor în *Arcadia* – astfel că, deşi acurateţea *„documentelor Prioriei”* Iudeea, cu evidenţierea singurei căi de evadare pentru seminţia lui Veniamin nu putea fi dovedită, acestea nu puteau nici să fie ignorate. În ceea ce priveşte influenţa semită asupra culturii franceze, existau dovezi arheologice solide. Rutele comerciale feniciene şi semite străbăteau, în întregime, sudul Franţei, de la Bordeaux până la Marsilia şi Narbonne. Şi se prelungeau în susul Ronului. Încă din anii 600-700 î.Hr., existau colonii feniciene nu numai de-a lungul coastei franceze, ci şi în interiorul continentului, în locaţii ca Toulouse şi *Carcassonne*. Dintre artefactele descoperite în aceste situri, multe sunt de origine semită – ceea ce nu este deloc surprinzător. În secolul al nouălea î.Hr., s-au încheiat o serie de căsătorii între familia regală feniciană din Tyr şi cele ale regilor Israelului şi Iudeii, realizîndu-se astfel o alianţă dinastică ce avut drept urmare strângerea legăturilor dintre cele două popoare.

Jefuirea Ierusalimului din anul 70 d.Hr. şi distrugerea *Templului* au fost cauzele unui exod masiv al evreilor din

---

[231] 1 Macabei 12:21.

Țara Sfântă. Astfel, în oraşul Pompei, distrus de erupția Vezuviului în anul 79 d.Hr., exista o comunitate evreiască. Cam în aceeaşi perioadă, anumite cetăți din sudul Franței – de exemplu, Arles, Lunel şi Narbonne – s-au dovedit un adevărat rai pentru refugiații israeliți. Dar afluxul de populație iudaică în Europa, mai ales în Franța, a început înainte de căderea Ierusalimului din secolul unu. De fapt, avem de-a face cu un proces aflat în plină desfăşurare încă dinainte de era creştină. Între anii 106 şi 48 î.Hr., în Roma a luat ființă o colonie evreiască. Nu după mult timp, o altă asemenea colonie a fost fondată la mare distanță în sus Rinului, la Cologne. În anumite legiuni romane erau incluse contingente de sclavi evrei, care îşi însoțeau stăpânii prin toată Europa. În cele din urmă, mulți dintre aceşti sclavi au reuşit să-şi câştige, să-şi răscumpere sau să-şi obțină libertatea în alte moduri, întemeindu-şi apoi propriile comunități.

În consecință, o mare parte dintre denumirile locațiilor geografice din Franța sunt de origine semită. Unele dintre acestea formează un pătrat în inima fostelor teritorii merovingiene. De pildă, la câțiva kilometri de Stenay, la poalele pădurii Woevres – cea în care a fost asasinat Dagobert – există un sat numit Baalon. Iar muntele *Sion-ului*

din Lorena – „*la colline inspirée*” – s-a numit inițial Muntele Semita.[232]

Încă o dată, nu puteam nici să aducem dovezi în sprijinul afirmațiilor din „*documentele Prioriei*”, nici să nu ținem cont de acestea. Dar existau, cu siguranță, suficiente motive pentru a le considera cel puțin plauzibile. Eram nevoiți să recunoaştem că autorii lor ar fi putut avea dreptate – era posibil ca originea merovingienilor şi a numeroaselor familii nobile care proveneau din aceştia să fi fost, într-adevăr, semită.

Însă ne-am întrebat dacă, realmente, puteam considera toată povestea încheiată. Să fi fost, de fapt, acesta nemaipomenitul secret care generase atât de multă agitație şi atât de multe uneltiri, atât de multe maşinațiuni şi atât de mult mister, atât de multe controverse şi atât de multe conflicte de-a lungul atât de multor secole? Pur şi simplu, o altă legendă despre o seminție pierdută? Şi, chiar dacă nu ar fi fost legendă, ci adevăr, ne-ar fi putut ajuta să înțelegem motivația *Prioriei din Sion* şi să explicăm pretențiile dinastiei

---

[232] Termenul „semit” a fost inventat, în anul 1781, de către Schlozer, un erudit german, pentru a indica un grup de limbi înrudite îndeaproape. Cei care le vorbeau au fost numiți „semiți”, în ultimă instanță, cuvântul deriva din Sem, fiul lui Noe. Dacă pe muntele respectiv s-ar fi aflat o colonie evreiască, acesta ar fi fost numit „Muntele lui Sem”. Dar trebuie luată în considerație şi o explicație mai prozaică: cuvântul latin „semita” înseamnă potecă sau drum, iar această alternativă nu trebuie neglijată.

merovingiene? Ar fi putut într-adevăr justifica aderarea lui Leonardo şi a lui Newton sau activităţile caselor de Guise şi de Lorena, sau strădaniile tainice depuse de Compagnie du Saint-Sacrement, sau secretele derutante ale francmasoneriei de *Rit Scoţian*? Desigur că nu. De ce ar fi reprezentat descendenţa din seminţia lui Veniamin un secret exploziv? Şi, probabil, mai presus de toate, ce importanţă putea avea, în prezent, această descendenţă? Cum ar fi putut justifica activităţile şi obiectivele actuale ale *Prioriei din Sion*?

În plus, dacă investigaţia noastră dezvăluia interese specific semite sau iudaice, de ce erau implicate atât de multe elemente caracteristice unui creştinism fervent? De exemplu, pactul dintre Clovis şi Biserica Romano-Catolică; credinţa creştină mărturisită de Godfroi de Bouillon şi cucerirea Ierusalimului; doctrinele poate eretice, dar totuşi creştine ale catarilor şi templierilor; instituţiile pioase, ca aşa-numita Compagnie du Saint-Sacrement; francmasoneria care era „*ermetică, aristocratică şi creştină*"; şi implicarea numeroşilor clerici creştini, începând cu înalţii prinţi ai bisericii şi încheind cu preoţii de ţară, ca Boudet şi Saunière.

Poate că, în ultimă instanţă, merovingienii erau de origine iudaică. Dar, chiar dacă ar fi fost aşa, acest fapt ni se părea, în esenţă, absolut colateral. Oricare ar fi fost

secretul care făcea obiectul investigației noastre, acesta părea să fie asociat, în mod inextricabil, nu cu iudeii din *Vechiul Testament*, ci cu creştinătatea. Pe scurt – cel puțin pentru moment – seminția lui Veniamin era, după toate aparențele, o pistă falsă. Oricât de importantă ar fi fost, mai exista şi altceva, de o importantă cu mult mai mare. Ceva ce continua încă să ne scape din vedere.

PARTEA A TREIA – LINIA DE SÂNGE

CAPITOLUL 11

SFÂNTUL GRAAL

Ce anume treceam cu vederea? Sau, altfel spus, ce anume nu căutam acolo unde ar fi trebuit? Exista oare ceva care ne stătuse tot timpul în fața ochilor şi pe care, dintr-un motiv sau altul, încă nu izbuteam să-l remarcăm? După câte ne puteam da seama, nu fusese omis nici un element, nici o informație acceptată de istorici. Dar dacă era vorba de altceva – de ceva aflat „*dincolo de hotarele*” istoriei atestate, dincolo de faptele concrete la care ne străduiam să ne limităm?

Cu siguranță, un anumit subiect – e adevărat, unul fabulos – își înșiruise urmele pe tot parcursul cercetărilor noastre, reapărând într-una, cu insistență și cu o consecvență incitantă. Era vorba de acel obiect misterios cunoscut sub numele de *Sfântul Graal*. De exemplu, contemporanii catarilor îi considerau posesorii *Graal-ului*.

Templierii fuseseră, de asemenea, priviți adesea drept păstrătorii acestuia, iar romanele *Graal-ului* apăruseră, inițial, la curtea contelui de Champagne, omul care avea o foarte strânsă legătură cu întemeierea *Cavalerilor Templieri*. În plus, când ordinul fusese suprimat, în rapoartele oficiale ale Inchiziției se consemnase că bizarele capetele pe care se presupunea că le-ar fi venerat templierii aveau o serie de însușiri atribuite de legendă *Graal-ului* – de exemplu, făceau rost de hrană și fertilizau pământul.

În timpul investigațiilor, *Graal-ul* apăruse în multe alte contexte. Unele erau destul de recente, ca acele cercuri oculte înființate de Peladan și Debussy la sfârșitul secolului al nouăsprezecelea. Altele se refereau la vremuri mult mai îndepărtate. De exemplu, conform miturilor Evului Mediu și folclorului, Godfroi de Bouillon era descendentul lui Lohengrin, Cavalerul Lebedei. Iar acesta, în romanele cavalerești, era fiul lui *Perceval* sau *Parzival*, protagonistul legendelor mai timpurii ale *Graal-ului*. În plus, Guillem de Gellone, conducătorul principatului medieval din sudul

Franței în vremea lui Carol cel Mare, era eroul unui poem de Wolfram von Eschenbach, cel mai important dintre cronicarii *Graal-ului*. Într-adevăr, despre acel Guillem din poemul lui Wolfram se spunea că ar fi avut anumite legături cu misterioasa „*familie a Graal-ului*”.

Erau toate aceste imixtiuni ale *Graal-ului* în investigația noastră, pur şi simplu, întâmplătoare şi simple coincidențe? Sau aveau o anumită continuitate, fiind interconectate şi astfel, într-un mod de neînchipuit, cercetările noastre erau într-adevăr legate de *Graal*, indiferent ce ar fi reprezentat el în realitate? În acest punct, ne-am pus o întrebare cutremurătoare. Însemna oare *Graal-ul* ceva mai mult decât o pură fantezie? Existase oare, într-adevăr, într-un anumit sens? Un obiect ca *Sfântul Graal* putea fi o realitate? Sau, cel puțin, exista ceva concret pentru care fusese folosit drept simbol?

Întrebarea era, desigur, incitantă şi provocatoare – pentru a nu spune mai mult. În acelaşi timp, amenința să ne rupă de realitate, transferându-ne în sferele speculației fanteziste. Însă ne-a ajutat să ne canalizăm atenția asupra legendelor *Graal-ului*, în care am descoperit o serie de ghicitori uluitoare şi vădit relevante.

În general, se presupune că *Sfântul Graal* este legat, într-un anume mod, de Iisus. După unele legende, este cupa din care acesta şi ucenicii săi au băut la *Cina cea de Taină*.

După altele, este vasul în care *Iosif din Arimateea* a strâns sângele Mântuitorului aflat pe cruce. Sau este şi una şi alta, aşa cum afirmă o a treia categorie de legende. Dar, dacă *Graal-ul* este atât de strâns legat de Iisus şi dacă a existat într-adevăr, de ce nimeni nu l-a mai amintit, vreme de mai bine de o mie de ani? Ce s-a întâmplat cu el în tot acest răstimp? De ce nu figurează în literatura, folclorul şi legendele mai timpurii? Din ce motive ceva atât de important pentru creştinism a rămas, după toate aparențele, îngropat în uitare atât de mult cât se pare că a făcut-o?

Şi mai există o întrebare, chiar mai provocatoare. De ce, în cele din urmă, *Graal-ul* a reapărut exact în epoca de vârf a cruciadelor? Să fi fost o coincidență faptul că acest obiect enigmatic, aparent inexistent preț de zece secole, a căpătat un anume statut exact în momentul în care a făcut-o – când regatul franc al Ierusalimului era în plină glorie, când puterea templierilor atinsese apogeul, când erezia catară luase un asemenea avânt încât amenința să înlocuiască însăşi credința romano-catolică? A fost acest concurs de împre-jurări într-adevăr accidental? Sau între ele a existat o anumită legătură?

Năpădiți şi oarecum descurajați de întrebări de acest tip, ne-am îndreptat atenția către legendele *Graal-ului*. Doar examinînd îndeaproape aceste „*fantezii*” puteam spera să aflăm dacă recurența sa în investigația noastră era într-

adevăr accidentală sau era manifestarea unui tipar – a unui tipar care, dintr-un anumit punct de vedere, s-ar fi putut dovedi semnificativ.

LEGENDELE *SFÂNTULUI GRAAL*

Cei mai mulți dintre istoricii secolului douăzeci sunt de părere că legendele *Graal-ului* au un fundament păgân – un ritual asociat cu ciclul anotimpurilor, cu moartea şi cu reînvierea anului. În forma lor primordială, păreau să implice un cult al vegetației, înrudit îndeaproape cu, dacă nu chiar derivând direct din, cele ale lui Tammuz, Attis, Adonis şi Osiris din Orientul Mijlociu. Astfel, în mitologia irlandeză şi galică se întâlnesc referiri repetate la moarte, renaştere şi reînnoire, ca şi la procesele similare ale pământului – sterilitate şi fertilitate. Aceasta este tema centrală a unui poem englezesc anonim, din secolul al paisprezecelea, *Sir Gawain and the Green Knight (Sir Gawain şi Cavalerul Verde)*. Şi în *Mabinogion*, o compilație de legende galice aproximativ contemporană cu romanele cavalereşti ale *Graal-ului*, deşi este evident că materialele preluate datează dintr-o epocă mai timpurie, apare un misterios „*cazan al renaşterii*”, în care războinicii morți sunt aruncați la căderea nopții pentru a învia în zorii zilei următoare. Cazanul este adesea asociat cu un uriaş numit

Bran. Uriaşul mai avea şi o tavă, iar *„pe aceasta apărea, imediat, orice fel de mâncare ar fi dorit*” – o însuşire care este, de asemenea, adeseori atribuită *Graal-ului*. În plus, legenda spune că, la sfârşitul zilelor sale, Bran a fost decapitat, iar capul său a fost dus la Londra, fiind considerat un fel de talisman. Se povesteşte că acolo ar fi avut un rol magic – nu numai de a asigura fertilitatea pământului, ci şi, grație anumitor puteri oculte, de a pune pe fugă invadatorii.

Ulterior, multe dintre aceste teme au fost încorporate în romanele cavalereşti ale *Graal-ului*. Fără nici o îndoială, Bran, cazanul şi tava sa se regăsesc, într-o oarecare măsură, în atributele ulterioare ale *Graal-ului*. Iar însuşirile capului lui Bran au fost preluate nu numai de către *Graal*, ci şi de acele capete pe care se presupune că le-ar fi venerat templierii.

Fundamentul păgân al legendelor *Graal-ului* a fost explorat în totalitate de către istorici, începând de la *Sir James Fraser în The Golden Bough (Creanga de Aur)* şi până în prezent. Dar, de la jumătatea şi până la sfârşitul secolului al doisprezecelea, acest fun-dament păgân original a suferit o transformare ciudată şi extrem de importantă. Într-un mod obscur, care i-a derutat pe toți cercetătorii fenomenului, *Graal-ul* a fost asociat, în mod straniu, cu creştinismul – cu o formă de creştinism mai degrabă

neagreată de biserică. În baza unei fuzionări greu de explicat, *Graal-ul* a fost definitiv legat de Iisus. Şi se pare că aceasta presupune ceva mai mult decât o simplă contopire a legendelor păgâne şi creştine.

Ca relicvă asociată, în mod mistic, cu Iisus, *Graal-ul* fost sursa de inspirație a mai multor romane cavalereşti sau a unor lungi poeme epice care, chiar şi în ziua de astăzi, înfierbîntă imaginația. În ciuda dezaprobării clericale, acestea au înflorit vreme de aproape un secol, devenind chiar un cult în sine, un cult a cărui existență a reprezentat – ceea ce este destul de interesant – o paralelă la Ordinului *Templului*, după separarea acestuia de *Prioria din Sion*, în anul 1188. În urma pierderii *Țării Sfinte* în 1291 şi a dizolvării templierilor între 1307 şi 1314, de pe scena istoriei au dispărut şi romanele *Graal-ului*, cel puțin pentru aproape două secole. Apoi, în 1470, subiectul a fost reluat de *Sir Thomas Malory*, în celebrul său roman *La Morte d'Arthur (Moartea lui Arthur)* şi, de atunci înainte, a rămas o prezență mai mult sau mai puțin proeminentă în cultura occidentală.

Dar contextul nu a fost întotdeauna unul literar. Există o abundență de documente care atestă că anumiți membri ai conducerii național-socialiste din Germania credeau efectiv în existența fizică a *Graal-ului* şi că, în

căutarea acestuia, au făcut excavații în sudul Franței, în timpul celui de al Doilea Război Mondial.[233]

În vremea lui Mallory, obiectul misterios numit *Graal* a căpătat, într-o oarecare măsură, acea identitate distinctă care i se atribuie în prezent. Se presupune că a fost cupa folosită la *Cina cea de Taină*, în care apoi *Iosif din Arimateea* a adunat sângele lui Iisus. Conform unor relatări, acesta ar fi adus *Graal-ul* în Anglia – mai exact, în Glastonbury. Conform altor relatări, *Graal-ul* ar fi ajuns în Franța, prin intermediul Mariei Magdalena. Încă din secolul al patrulea, legendele descriau fuga celei din urmă din *Țara Sfântă* şi debarcarea ei lângă Marsilia – unde, din acest motiv, presupusele ei moaşte sunt încă venerate. Legendele medievale povestesc că ar fi adus cu sine *Sfântul Graal*. În secolul al cincisprezecelea, acest mit avea o importanță deosebită pentru anumite persoane, precum regele René d'Anjou, care colecționa „*cupe Graal*".

Dar legendele timpurii istorisesc că Maria Magdalena a adus în Franța *Graal-ul*, nu o cupă. Cu alte cuvinte, asocierea acestor doi termeni este relativ târzie. O asociere superficială, pe care Malory a perpetuat-o şi care a devenit apoi un truism. De fapt, Malory s-a îndepărtat mult de

---

233 Este foarte posibil să existe o anumită legătură cu Otto Rahn, vezi capitolul 2, n. 9.

sursele sale originare de inspirație. Conform acestora, *Graal-ul* însemna mult mai mult decât o cupă. Iar aspectele sale mistice sunt pe departe mult mai importante decât cele cavalereşti, preamărite de acelaşi Malory.

În opinia celor mai mulți istorici, primul roman cavaleresc autentic dedicat *Graal-ului* datează de la sfârşitul secolului al doisprezecelea, din jurul anului 1188 – acel an crucial al căderii Ierusalimului şi al presupusei rupturii dintre *Ordinul Templului* şi *Prioria din Sion*. Romanul respectiv se intitulează *Le Roman de Perceval* sau *Le Conte del Graal* (*Romanul lui Perceval* sau *Contele de Graal*). A fost scris de un oarecare Chretien de Troyes, care, nu se ştie în ce calitate, fusese acceptat la curtea contelui de Champagne.

Biografia lui Chretien este foarte puțin cunoscută. Se pare că primirea sa la curtea din Champagne s-ar fi datorat unor lucrări compuse înainte de romanul *Graal-ului* – acestea fiind dedicate contesei Marie de Champagne. Datorită acestui grupaj de romane măgulitoare – dintre care unul despre Lancelot, în care nu există nici un obiect asemănător cu *Graal-ul* –, scris în anii 1180, Chretien avea deja o reputație impresionantă. Şi, dată fiind opera sa anterioară, ar fi fost de aşteptat să continue în aceeaşi manieră. Însă, către sfârşitul vieții sale, şi-a îndreptat atenția către un nou subiect, până atunci neabordat; astfel

a pătruns în cultura şi conştiința occidentală *Sfântul Graal*, aşa cum ne este cunoscut astăzi.

Romanul *Graal-ului* nu poartă dedicația lui Chretien către Marie de Champagne, ci către Philippe de Alsacia, conte de Flandra.[234] La începutul poemului, autorul specifică faptul că l-a scris la cererea specială a acestuia, de la care ar fi şi auzit pentru prima data povestea. Lucrarea însăşi creează un şablon general valabil şi constituie prototipul viitoarelor istorisiri despre *Graal*. Numele eroului principal este *Perceval*, iar acesta este descris drept „*Fiul Văduvei*".

Acest apelativ este, prin el însuşi, atât semnificativ cât şi incitant. Pentru că fusese de multă vreme folosit de către anume erezii dualiste şi gnostice – uneori pentru proprii lor profeți, alteori chiar pentru Iisus. Ulterior, a devenit un titlu îndrăgit de francmasonerie. Părăsindu-şi mama văduvă, *Perceval* pleacă în lume pentru a dobândi demnitatea de cavaler. În timpul călătoriilor sale, se întîlneşte cu un pescar

---

[234] Philippe de Flandra, a vizitat de multe ori Champagne şi, în 1182, s-a străduit zadarnic să se căsătorească cu Marie de Champagne (fiica Eleanorei de Aquitania), care rămăsese văduvă cu un an mai devreme. *Le Conte du Graal* datează, probabil, din perioada respectivă. Există totuşi o legătură între casa de Alsacia şi cea de Lorena. În anul 1048, în urma morții fratelui său, GeYard de Alsacia a devenit primul duce ereditar al Lorenei de Sus, care astăzi se numeşte doar Lorena. Toți ducii de Lorena care i-au urmat au descoperit că le era străbun.

enigmatic – renumitul „*Rege Pescar*” –, care îl pofteşte să-şi petreacă noaptea în castelul său. În seara aceea îşi face apariția *Graal-ul*. Dar nici aici, nici oriunde altundeva în cuprinsul poemului, acesta nu este câtuşi de puțin asociat cu Iisus.

De fapt, cititorul află foarte puține lucruri despre *Graal*. Nu i se spune nici măcar ce anume este. Dar, indiferent ce ar fi fost, este purtat de o tânără fată, este de aur şi este plin de nestemate. *Perceval* nu ştie că ar trebui să pună o întrebare legată de acel obiect prețios – ar trebui să întrebe: *„Cine este slujit cu acesta?”* Întrebarea este, evident, ambiguă. Dacă *Graal-ul* ar fi fost un anume fel de vas sau de platou, întrebarea ar fi putut fi „*cine se cuvine să mănânce din acesta*”. Sau, ca alternativă, ar fi putut fi reformulată: „*Pe cine slujeşte (în sens cavaleresc) cel care îi slujeşte acestui Graal?”* Dar, oricare ar fi sensul întrebării, *Perceval* nu se osteneşte să o rostească; şi, a doua zi dimineață, când se trezeşte, castelul este gol. Mai târziu, află că omisiunea sa aduce o năpastă cumplită asupra ținutului. Încă şi mai târziu, descoperă că el însuşi face parte din „*familia Graal-ului*” şi că misteriosul „*Rege Pescar*”, cel „*protejat*” de către *Graal*, era, de fapt, propriul său unchi. În acest moment, *Perceval* face o mărturisire stranie. De când a avut aceea experiență nefericită a întâlnirii cu *Graal-*

ul, a încetat să-l mai iubească pe Dumnezeu şi să mai creadă în El.

Poemul lui Chretien nedumereşte cu atât mai mult pentru că este neterminat. Autorul a murit în jurul anului 1188, probabil înainte de a reuşi să-l finalizeze sau, chiar dacă a făcut-o, nici un exemplar nu a supravieţuit. Dacă a existat vreunul, este foarte posibil să fi fost distrus tot în 1188, într-un incendiu din Troyes. Nu este necesar să dezbatem această problemă, dar unii istorici sunt de părere că, datorită coincidenţei cu moartea poetului, acest incendiu este destul de dubios.

În orice caz, versiunea poveştii *Graal-ului* relatată de Chretien este importantă mai ales datorită rolului său de precursor. În următoarea jumătate de secol, subiectul pe care l-a înfăţişat la curtea din Troyes s-a răspândit ca focul în întreg vestul Europei. Totuşi, experţii moderni în materie sunt de acord că următoarele romanele cavalereşti ale *Graal-ului* nu provin în întregime din cel scris de Chretien, lăsând impresia că s-au inspirat, în aceeaşi măsură, din cel puţin încă o sursă – după toate probabilităţile, mai timpurie. În perioada sa de apogeu, povestea a devenit din ce în ce mai strâns legată de regele Arthur – care, în versiunea lui Chretien, era doar un personaj periferic. Şi a fost, totodată, asociată cu Iisus.

Dintre numeroasele romane al *Graal-ului* care au urmat versiunii lui Chretien, trei s-au dovedit de un mare interes şi de o deosebită relevanţă din punctul nostru de vedere. Unul dintre acestea, intitulat *Roman de l'Estoire dou Saint Graal (Romanul istoriei Sfântului Graal)*, a fost scris de Robert de Boron, cândva între anii 1190 şi 1199. Deşi nu se ştie care e adevărul, se afirmă adesea că Robert ar fi transformat *Graal-ul* într-un simbol specific creştinismului. Însuşi autorul declară că a avut o sursă mai timpurie de inspiraţie – una fără nici o legătură cu Chretien de Troyes. Vorbind despre poemul său şi mai ales despre caracterul creştin al *Graal-ului*, se referă la „*cartea cea mare*", ale cărei secrete i-au fost dezvăluite.[235]

De aceea nu se ştie cu certitudine dacă Robert a creştinat *Graal-ul* sau dacă altcineva a făcut-o înaintea lui. Mulţi specialişti contemporani înclină către a doua posibilitate. Dar, fără nici un dubiu, relatarea lui Robert de Boron este prima care ne oferă o istorie a *Graal-ului*. *Graal-*

---

[235] Se pare că au existat multe „documente sursă" referitoare la Graal, la care a avut acces Philippe de Flandra şi care au stat la baza romanelor lui Chretien şi Robert de Boron. Profesorul Loomis afirmă că suntem nevoiţi să presupunem că romanele lui Robert de Boron şi *Quest* au o sursă comună. Acelaşi Loomis presimţea că Robert de Boron spunea adevărul când se referea la o carte despre secretele Graalului din care îşi obţinuse cea mai mare parte a informaţiilor. Vezi Loomis, *The GraiJ,* pagina233 sq.

ul, ne explică autorul, este cupa folosită la *Cina cea de Taină*, care a intrat apoi în posesia lui *Iosif din Arimateea*. Când Mântuitorul a fost coborât de pe cruce, Iosif a umplut-o cu sângele acestuia – şi acel sânge sfînt i-a conferit cupei însuşiri magice. După răstignire, continuă Robert, membrii familiei lui Iosif au devenit păstrătorii *Graal-ului*. Şi, în viziunea lui Robert, romanele *Graal-ului* conțin aventurile şi suferințele acestei familii deosebite. Astfel, ni se povesteşte că Galahad era fiul lui *Iosif din Arimateea*. Iar *Graal-ul* ajunge în grija lui Brons, cumnatul lui Iosif, care îl aduce în Anglia – şi care devine „*Regele Pescar*". Ca şi în poemul lui Chretien, *Perceval* este „*Fiul Văduvei*", însă *Regele Pescar* este bunicul său.

Între versiunea lui Robert şi cea a lui Chretien există, aşadar, o serie de deosebiri importante. În amândouă, *Perceval* este *Fiul Văduvei*, dar în prima *Regele Pescar* îi este bunic, nu unchi, ca în cea de-a doua – eroul fiind astfel mai îndeaproape înrudit cu fami-lia *Graal-ului*. Şi, în timp ce în relatarea lui Chretien timpul acțiunii este vag definit, aceasta fiind plasată într-un moment neprecizat al epocii arthuriene, Robert dă indicații exacte. Pentru el, acțiunea se desfăşoară în Anglia, dar nu în timpul lui Arthur, ci în al lui *Iosif din Arimateea*.

Mai există un roman cavaleresc al *Graal-ului* care are multe în comun cu cel scris de Robert. Se pare că sursele lor

de inspirație sunt comune, dar în această a doua poveste datele sunt prelucrate în mod diferit şi, fără îndoială, mai interesant. Romanul la care ne referim este cunoscut sub titlul *Perlesvaus*. A fost scris cam în aceeaşi perioadă cu al lui Robert, între 1190 şi 1212, de un autor care, contrar obiceiurilor vremii, a preferat să rămână anonim.

Acest mod de a proceda este bizar, având în vedere statutul deosebit ce li se acorda poeților, cu excepția cazului în care autorul ar fi făcut parte dintr-o organizație – de exemplu, dintr-un ordin călugăresc sau militar – care considera compunerea unui astfel de poem nepermisă sau nepotrivită. Şi, de fapt, cele mai multe dintre scrierile legate de *Perlesvaus* sugerează că acest ar fi adevărul. Cel puțin unul dintre cercetătorii moderni este de părere că *Perlesvaus* a fost scris, de fapt, de un templier.[236] Şi există anumite dovezi care vin în sprijinul acestei bănuieli. Se ştie că, de exemplu, *Cavalerii Teutoni* încurajau şi protejau o serie de poeți anonimi, care făceau parte din rândurile lor, şi este foarte posibil ca un astfel de precedent să fi fost creat de către templieri. În plus, pe parcursul poemului, autorul lui *Perlesvaus* îşi etalează cunoştințele extraordinar de detaliate legate de modul de luptă – despre armuri şi

---

[236] Un argument favorabil este prezentat de Barber, R., *Kings and Chivalr y (Regii şi cavalerismul),* pagina 126.

echipament, despre strategie şi tactică, despre armament şi efectele acestuia asupra trupului omenesc. De pildă, descrierea grăitoare a rănilor pare să ateste o experienţă dobândită direct pe câmpul de bătălie – o experienţă realistă, neromanţată, care nu se mai desprinde din nici un alt roman cavaleresc al *Graal-ului*.

Chiar dacă nu a fost scris, de fapt, de un templier, *Perlesvaus* oferă premisele stabilirii unei legături între *Graal* şi templieri. Deşi numele ordinului acestora nu este menţionat, prezenţa lor în poem pare să fie mai presus de orice îndoială. Astfel, în timpul călătoriilor sale, *Perceval* ajunge la un castel. Acesta nu găzduieşte *Graal-ul*, ci un conclav de *„iniţiaţi”*, cărora misteriosul obiect le este familiar. *Perceval* este întâmpinat de doi „*maeştri*” – care bat din palme şi alţi treizeci şi trei de bărbaţi li se alătură. „*Purtau cu toţii veşminte albe şi câte o cruce roşie în mijlocul pieptului şi păreau să fie de aceeaşi vârstă*.”[237]

Unul dintre cei doi maeştri misterioşi afirmă că a văzut *Graal-ul* cu ochii lui – o experienţă de care au parte doar câţiva aleşi. Şi mai susţine, de asemenea, că descendenţa lui *Perceval* îi este cunoscută.

Ca şi în versiunile lui Chretien şi Robert, *Perlesvaus* pune un accent deosebit pe descendenţă. *Perceval* este

---

[237] Perlesvaus, pagina 359.

numit adesea „*cel mai sfânt*”. Cu altă ocazie, se afirmă în mod explicit că acesta era „*din neamul lui Iosif din Arimateea*” şi că „*Iosif era unchiul (mamei) lui şi făcuse parte dintre soldaţii lui Pilat vreme de şapte ani*”.[238]

Cu toate acestea, acţiunea romanului nu se desfăşoară în timpul lui *Iosif din Arimateea*. Dimpotrivă, este plasată, ca şi aceea din versiunea lui Chretien, în epoca lui Arthur. Ordinea firească a evenimentelor este apoi răvăşită de faptul că *Ţara Sfântă* este prezentată ca fiind deja în mâinile „*necredincioşilor*” – ceea ce s-a întâmplat la aproape două sute de ani după moartea lui Arthur –, ca şi de aparenta identificare a acesteia cu regatul Camelot.

Perlesvaus este un poem de natură magică – într-o mai mare măsură decât cele scrise de Chretien şi Robert. Pe lângă cunoştinţele legate de modul de luptă, autorul şi le etalează şi pe cele, surprinzătoare în acea epocă, referitoare la incantaţii şi la vrăji. Apar, totodată, şi numeroase referiri la alchimie – de exemplu, la doi bărbaţi „*făuriţi din aramă prin arta necromanţiei*”.[239]

Şi unele dintre acestea rezonează cu ecourile misterului care îi învăluie pe cavalerii templieri. Astfel, unul dintre maeştrii cu veşminte albe, în stilul templierilor, îi

---

238 Ibid., pagina2.

239 Ibid. Pagina 214.

spune lui *Perceval*: „*Sunt capete ferecate în argint, şi capete ferecate în plumb, şi corpurile care au purtat aceste capete. Îţi spun că trebuie să duci mai departe şi capul regelui, şi capul reginei*."[240]

În *Perlesvaus* aluziile la magie abundă, dar acelaşi lucru se poate spune şi despre cele eretice şi/sau păgâne. Lui *Perceval* îi este atribuit apelativul dualist „*Fiul Văduvei*". Se fac referiri la un ritual păgân de sacrificare a regelui, cât se poate de nelalocul lui într-un poem creştin, ca şi la nişte copii fripţi şi mîncaţi cu lăcomie – crimă de care templierii erau acuzaţi în mod frecvent. Şi, la un moment dat, este descris un ritual neobişnuit, care ne reaminteşte tot de procesele templierilor. Lîngă o cruce roşie înălţată în pădure, o haită de câini de vânătoare sfîşie o superbă sălbăticiune albă, aparţinând unei specii care nu este menţionată. În timp ce *Perceval* priveşte scena, apar un cavaler şi o tânără fată, purtând cu ei vase de aur în care adună bucăţile de carne mutilată şi, după ce sărută crucea, dispar printre copaci. La rândul său, *Perceval* îngenunchează şi sărută crucea: În *Perlesvaus*, influenţele dualiste sau gnostice se extind, dintr-un anumit punct de vedere, asupra *Graal-ului* însuşi.

[240] Ibid. Pagina 360.

Pentru Chretien, acesta era ceva nedefinit, făurit din aur şi încrustat cu pietre prețioase. Robert de Boron îl identifica drept cupa folosită mai întâi la *Cina cea de Taină* şi apoi pentru a aduna sângele lui Iisus. Însă, în *Perlesvaus*, *Graal-ul* capătă dimensiuni mult mai ciudate şi semnificative. La un moment dat, Sir Gawain este avertizat de un preot: „*pentru ca păstrătorii tainelor Mântuitorului să nu le dezvăluie, ținându-l ascuns pe cel căruia îi slujesc*”.[241]

Aşadar, *Graal-ul* implică un secret care, într-un anumit mod, se referă la Iisus; iar natura acestui secret este cunoscută doar de un grup de privilegiați. Când Gawain chiar a zărit *Graal-ul*, „*i s-a năzărit că, în inima Graal-ului, desluşeşte figura unui copil... şi l-a privit şi i s-a părut că, într-o lumină puternică, vede deasupra un rege încoronat, țintuit de o cruce*”.[242]

Apoi, într-un moment ulterior din desfăşurarea acțiunii, *Graal-ul* s-a ivit la sfințirea darurilor, în cinci moduri deosebite pe care, nimeni nu se cade să le dezvăluie, pentru că tainele jurămîntului nu trebuie rostite decât către cel căruia i le dăruieşte Dumnezeu.

Şi atunci l-a copleşit mireasma dulce a crucii şi a locului, atât de dulce încât nu putea fi asemănată cu nimic.

---

241 Ibid. Pagina 199.

242 Ibid. Pagina 89.

El a privit în jur şi a văzut doi preoţi, amândoi mergând pe jos, care ieşeau din pădure; iar primul a strigat către el: „*Domnule cavaler, îndepărtează-te de cruce, pentru că nu ai nici un drept de a sta alături de ea*". *Perceval* s-a tras înapoi, iar preotul a îngenuncheat în faţa crucii şi a slăvit-o, şi s-a plecat şi a sărutat-o de mai bine de douăzeci de ori, şi şi-a arătat bucuria, mai mare ca oricare alta din lume. Pe urmă s-a apropiat celălalt preot, a luat o nuia groasă, l-a alungat pe primul preot cu forţa şi a lovit peste tot crucea cu nuiaua şi a plâns ca de o durere trecătoare. *Perceval* l-a privit cu o îndreptăţită uimire şi i-a spus: „*Domnul meu, din acesta îmi dau seama că nu eşti preot! De ce ai făcut ceva atât de neruşinat?*" „*Domnule, i-a răspuns preotul, nimic din ceea ce înfăptuim nu te priveşte şi nimic nu vei afla de la noi despre toate acestea!*" Dacă acela nu ar fi fost preot, *Perceval* şi-ar fi revărsat mânia asupra lui, dar nu avea dorinţa de a-i face vreun rău.[243]

O asemenea maltratare a crucii stârneşte ecourile acuzaţiilor aduse templierilor. Dar nu reaminteşte doar de templieri. Reflectă, în acelaşi timp, credinţele dualiste sau gnostice – cele ale catarilor, de exemplu, care, de asemenea, nu recunoşteau simbolul crucii. Pe scurt, în *Perlesvaus*, *Graal-ul* constă într-o succesiune de imagini şi viziuni

---

[243] Ibid. Pagina 199.

diferite. Prima dintre acestea este aceea a unui rege încoronat, crucificat. A doua este un copil. A treia este un bărbat care poartă o coroană de spini şi căruia îi sângerează fruntea, labele picioarelor, palmele şi coapsa.[244] Cea de-a patra manifestare nu este descrisă. A cincea este un potir. De fiecare dată, apariția este însoțită de o mireasmă plăcută şi de o lumină puternică. Regele Arthur a văzut limpede toate schimbările, iar ultima dintre acestea a fost preschimbarea într-un potir.[245]

Conform relatării din *Perlesvaus*, *Graal-ul* pare să reprezinte mai multe lucruri în acelaşi timp – sau ceva ce poate fi interpretat din mai multe puncte de vedere. Din punct de vedere lumesc, concret, poate fi considerat un anumit tip de obiect – o cupă, un vas sau un potir. Din punct de vedere metaforic, ar putea fi privit ca o descendență – poate prin intermediul unor anumite personalități aflate la originea acesteia. Şi este cât se poate de evident că *Graal-ul* implică şi trăirea unei anumite experiențe – foarte probabil, a unei iluminării de genul celei preamărite de catari şi de celelalte secte dualiste din aceeaşi perioadă.

---

[244] Ibid. Pagina 12.

[245] Ibid. Pagina 268.

POVESTEA LUI WOLFRAM VON ESCHENBACH

Unul dintre cele mai renumite romane cavalereşti ale *Graal-ului* şi cel mai semnificativ din punct de vedere artistic, este *Parzival*, scris cândva între 1195 şi 1216. Autorul său este Wolfram von Eschenbach, un cavaler de origine bavareză. La început am crezut că, din acest motiv, s-ar fi îndepărtat de subiect, relatarea sa devenind astfel cea mai puţin demnă de încredere. Însă ne-am dat curând seama că, dacă cineva poate fi considerat o autoritate în domeniul *Graal-ului*, acela este Wolfram.

La începutul romanului, Wolfram susţine cu hotărîre că versiunea poveştii *Graal-ului* redată de către Chretien este eronată, în timp ce a sa este corectă, deoarece se bazează pe informaţii confidenţiale. Mai târziu, povesteşte că obţinuse aceste informaţii de la un oarecare Kyot de Provence – care se presupune că le-ar fi preluat de la un anume Flegetanis. Este util să citām, în întregime, relatarea lui Wolfram:

„Toţi cei care m-au întrebat până acum despre Graal şi m-au învinuit pentru că nu le-am răspuns nu au avut dreptate. Kyot mi-a cerut să nu dezvălui nimic, pentru că Aventura i-a poruncit să nu se gândească la asta până când însăşi ea, Aventura, avea să ceară să fie povestită şi atunci, fireşte, cineva trebuia să vorbească despre toate acestea.

Kyot, un maestru binecunoscut, a descoperit prima istorisire a acestei aventuri la Toledo, aşternută pe hârtie cu slove păgâneşti. A fost nevoit mai întâi să-i deprindă alfabetul, dar nu şi arta magiei negre...

Un păgân, Flegetanis, îşi câştigase, prin ştiinţa sa, un mare renume. Acest erudit înnăscut era unul din descendenţii lui Solomon şi se născuse într-o familie ce fusese israelită înainte ca botezul să devină scutul care ne apără de focul Iadului. El a scris despre aventurile Graal-ului. Dinspre tatăl său, Flegetanis era unul dintre păgânii care venerează un viţel...

Păgînul Flegetanis ne-ar fi putut spune cum se face că toate stelele apun pentru a răsari din nou... Destinul omului, ca şi tot ceea ce întreprinde, este scris în mersul stelelor. Acolo, în constelaţii, Flegetanis cel păgân văzuse cu ochii lui lucruri despre care nu îndrăznea să pomenească, taine adânci. Spunea că exista un lucru numit Graal, al cărui nume sta scris limpede printre stele. O ceată de îngeri îl adusese pe pământ.

De atunci, oameni botezaţi erau puşi să îl păzească şi legi aspre cereau ca toţi cei chemaţi în slujba Graal-ului să fie întotdeauna de viţă nobilă. Aşa a scris Flegetanis despre aceste lucruri.

Kyot, maestrul înţelept, a căutat să dea de urma acestei poveşti în cărţile latineşti, ca să afle dacă a existat

vreodată un popor hărăzit neprihănirii, vrednic să aibă în grija sa Graal-ul. A citit cronicile ţinuturilor, din Britania şi din alte părţi, din Franţa şi din Irlanda, iar în Anjou a aflat istorisirea. Acolo a citit adevărata poveste a lui Mazadan şi toţi cei din familia acestuia erau scrişi acolo".[246]

Dintre numeroasele elemente ale acestui pasaj care se cer comentate, este important să luăm în consideraţie cel puţin patru. Unul este faptul că, în povestea *Graal-ului*, pare să fie implicate familia unui bărbat numit Mazadan. Al doilea este că i se atribuie, cumva, o foarte mare importanţă casei de Anjou. Al treilea este că versiunea originală a poveştii pare să provină din Spania musulmană, de unde a ajuns în Europa trecând Pirineii – o afirmaţie perfect plauzibilă, dat fiind faptul că Toledo avea reputaţia unui centru al studiilor ezoterice dedicate atât iudaismului, cât şi mahomedanismului. Dar cel mai frapant element din pasajul citat este originea iudaică a poveştii *Graal-ului*, care reiese din relatarea lui Wolfram despre obârşia acesteia. Dacă *Graal-ul* este o taină atât de copleşitoare a creştinătăţii, de ce secretul său este transmis de nişte iniţiaţi iudei? Cum de au avut scriitorii iudei acces la nişte materiale specific creştine, de care creştinătatea însăşi nu are habar?

---

246 Wolfram von Eschenbach, *Parzival,* pagina 24.

Specialiştii şi-au irosit multă vreme timpul şi energia încercând să stabilească dacă Kyot şi Flegetanis sunt sau nu personaje reale. Aşa cum am aflat din studiul nostru asupra templierilor, identitatea lui Kyot poate fi, de fapt, stabilită cu mare precizie. Este aproape sigur că acest Kyot de Provence a fost, în realitate, Guiot de Provins – trubadur, călugăr şi purtător de cuvânt al templierilor, care a trăit în Provence şi a compus cîntece de dragoste, pamflete împotriva bisericii, imnuri care slăveau Templul şi versuri satirice.

Se ştie că Guiot a făcut o vizită la Mazence, în Germania, în anul 1184. Ocazia a fost turnirul de la Pentecost, unde Frédéric Barbarossa, împăratul Sfântului Imperiu Roman, le-a conferit fiilor săi demnitatea de cavaleri. Aşa cum era firesc, la ceremonie au participat poeți şi trubaduri din întreaga creştinătate. În calitatea sa de cavaler al Sfântului Imperiu Roman, a fost, desigur, prezent şi Wolfram. Şi este cât se poate de rezonabilă presupunerea că el şi Guiot s-ar fi întâlnit. Bărbații cu ştiință de carte nu erau ceva obişnuit în epoca aceea.

În mod inevitabil, cei doi au stat împreună, s-au bucurat unul de prezența celuilalt, au făcut cunoştință; este foarte posibil ca Guiot să fi descoperit în Wolfram un spirit înrudit – căruia i-a împărtăşit probabil anumite informații, chiar dacă a făcut-o într-o formă simbolică. Dacă

similitudinea Guiot-Kyot permite ca cel din urmă să fie acceptat drept un personaj real, atunci este cel puțin plauzibilă şi afirmația că Flegetanis este real. Sau, dacă nu, poate că Wolfram şi/sau Guiot au avut un motiv special care i-a determinat să-l inventeze şi să-i confere trăsăturile şi originea pe care au, pretins că le-ar fi avut.

Pe lângă povestea *Graal-ului*, Wolfram s-ar putea să fi preluat de la Guiot şi interesul devorator față de templieri. În orice caz, este cunoscut faptul că nutrea un astfel de interes. Ca şi Guiot, a fost chiar în pelerinaj în *Țara Sfântă*, unde a putut să-i vadă cu ochii lui pe templieri în acțiune. Iar în *Parzival* a subliniat că păstrătorii *Graal-ului* şi protectorii familiei acestuia erau templieri. Desigur, ar putea fi vorba de neglijarea cronologiei fireşti a evenimentelor şi de anacronism folosit ca licență poetică – aşa cum se poate observa în unele dintre celelalte romane ale *Graal-ului*. Dar Wolfram era, în această privință, mult mai riguros decât majoritatea scriitorilor din epoca sa. În plus, şi în *Perlesvaus* aluziile la templieri sunt evidente.

Este oare posibil ca atât Wolfram cât şi autorul lui *Perlesvaus* să se facă vinovați de un anacronism atât de bătător la ochi? Este posibil. Dar este la fel de posibil ca această asociere ostentativă a templierilor cu *Graal-ul* să aibă menirea de a transmite un anumit mesaj. Pentru că, dacă templierii erau într-adevăr protectorii *Graal-ului*, este

cât se poate de evident sugerată existența acestuia nu doar în epoca lui Arthur, ci şi în epoca cruciadelor, când erau compuse romanele în versuri despre acesta. Este foarte posibil ca, implicându-i pe templieri, atât Wolfram cât şi autorul lui *Perlesvaus* să sugereze că *Graal-ul* nu aparținea doar trecutului, ci avea şi o importanță deosebită pentru contemporani.

Atmosfera şi fundalul poemului lui Wolfram sunt, astfel, într-un mod obscur, la fel de importante ca textul în sine. Într-adevăr, rolul templierilor, ca şi identitatea lui Kyot şi a lui Flegetanis sunt, după toate aparențele, cruciale şi este posibil aceştia să dețină cheia între-gului mister care înconjoară *Graal-ul*. Din păcate, *Parzival* oferă foarte puține răspunsuri din acest punct de vedere, dar ridică, în schimb, foarte multe alte întrebări.

În primul rând, Wolfram nu susține doar că versiunea poveştii *Graal-ului* oferită de el însuşi, nu aceea furnizată de Chretien, este cea corectă, ci afirmă, de asemenea, că relatarea lui Chretien este, pur şi simplu, o fabulație, pe câtă vreme a sa este, de fapt, un fel de „*document inițiatic*". Cu alte cuvinte, aşa cum declară Wolfram fără echivoc, misterul *Graal-ului* nu ne-a fost înfățişat în întregime.

Şi, prin numeroase aluzii presărate de-a lungul poemului, dă limpede de înțeles că *Graal-ul* nu este un simplu obiect înconjurat de fantezii şi de mistificări gratuite,

ci şi un mijloc de a ascunde ceva de o enormă importanță. Iarăşi şi iarăşi, el îşi îndeamnă cititorii să caute printre rânduri, pentru a putea desluşi, când şi când, indicii sugestive. În acelaşi timp, subliniază în mod repetat caracterul imperios al secretului: „*Pentru că nici o făptură omenească nu va dobândi vreodată Graal-ul dacă numele său nu va fi cunoscut în ceruri şi dacă nu va fi chemat în preajma Graal-ului după acest nume*".[247] Şi „*Graal-ul este mântuirea neştiută a celor care au fost chemați, după nume,... în preajma sa*".[248]

În ceea ce priveşte identificarea *Graal-ului*, poemul lui Wolfram este, în acelaşi timp, explicit şi evaziv. La prima sa apariție, prilejuită de şederea lui *Parzival* în castelul Regelui Pescar, nu există nici o indicație legata de adevărata natură a acestuia. Dar descrierea pare să aibă ceva în comun cu aceea, de asemenea vagă, furnizată de Chretien:

Ea (regina din familia Graal-ului) era înveşmântată într-o rochie din mătase arăbească. Pe un platou de un verde adânc purta „Întruparea Raiului", pe deplin desăvîrşită. Acel lucru era numit Graal-ul şi era mai presus decât orice închipuire omenească. Numele celei căreia Graal-ul îi permitea să-i fie purtătoare era Repanse de Schoyle. Graal-ul,

---

[247] *Ibid., pagina* 251.

[248] *Ibid.,* pagina 253.

prin esența sa, cerea ca aceea care îi purta de grijă să își păstreze neprihănirea și să renunțe la orice perfidie.[249]

Dintre toate lucrurile, în acest moment, *Graal-ul* pare să fie un miraculos corn al abundenței:

După cum s-a poruncit, o sută de scutieri au pus, cu evlavie, în șervete albe pâinea din fața Graal-ului, au pășit înapoi cu toții deodată și, despărțindu-se, au împărțit-o pe toate mesele. Așa mi s-a spus și așa vă spun și eu vouă, dar sub jurământul vostru, nu al meu – de aici înainte, dacă eu vă amăgesc, mincinoși suntem cu toții –, că orice și-ar fi dorit cineva întinzînd mâna, avea să găsească de-a gata, în fața Graal-ului, bucate calde sau bucate reci, mâncăruri proaspete ori mai vechi, carne de vită ori de vânat. Mulți vor spune: „Nu s-a mai pomenit așa ceva". Dar necredința lor plină de mânie nu va fi întemeiată, căci Graal-ul era rodul binecuvântării și dăruia toată dulceața și desfătarea lumii, întocmai cum ni se povestește despre Împărăția Cerurilor.[250]

Toate acestea se referă la cele lumești, fiind chiar prozaice, iar *Graal-ul* apare ca fiind destul de inofensiv. Dar, mai târziu, când unchiul-sihastru al lui *Parzival* descrie *Graal-ul*, acesta pare, indiscutabil, cu mult mai puternic.

---

[249] *Ibid.*, p. 129.

[250] *Ibid.*, p. 130.

După o lungă discuție, în care sunt incluse idei evident gnostice, pustnicul vorbește astfel despre *Graal*:

Știu foarte bine că, la Muntsalvaesche, alături de Graal, sălășluiesc mulți cavaleri destoinici. Atunci când ies călare din cetate, așa cum se întâmplă adesea, o fac în căutarea primejdiei. O fac din pricina păcatelor lor, acei templieri, fără să le pese dacă vor fi răsplătiți cu o înfrângere sau cu o izbândă. Acolo trăiește o oștire de viteji și îți voi spune cum o pot face. Trăiesc prin puterea pietrei celei mai pure. Dacă nu știi care e aceea, eu sunt aici pentru a-ți dezvălui numele ei. Se numește lapsit exillis. Prin puterea sa, arde pasărea phoenix, devenind cenușă, pentru ca să renască, apoi, din cenușa aceea. Astfel năpârlește phoenixul și își preschimbă penele, care îi vor fi apoi luminoase și strălucitoare, la fel de frumoase ca mai înainte. Una ca aceasta nu i s-a întâmplat niciodată unei ființe omenești, dar cel care zărește într-o zi piatra aceea, acela nu va putea muri în săptămâna următoare. Și chipul său nu se va ofili. Fie femeie ori fie bărbat, înfățișarea sa va rămâne cea din ziua în care a văzut piatra, cea de la începutul celor mai bune zile ale vieții sale, și nu se va schimba nici dacă se vor scurge de atunci două sute de ani, numai părul său s-ar putea să încărunțească. Piatra

aceea îi dă unui om o asemenea putere, încât carnea şi oasele îi întineresc deopotrivă. Iar piatra mai este numită Graal.[251]

Aşadar, după spusele lui Wolfram, *Graal-ul* este o piatră de un anume fel. Dar o astfel de definiție este mai degrabă incitantă decât satisfăcătoare. Erudiții au găsit o serie de interpretări ale expresiei *„lapsit exillis"*, mai mult sau mai puțin plauzibile. *„Lapsit exillis,"* ar putea fi o denaturare a lui *lapis ex caelis* – „*piatra din ceruri*". Sau ar putea proveni din *lapsit ex caelis* – „*cea pogorâtă din ceruri*", sau din *lapis lapsus ex caelus* – „*o piatră pogorâtă din ceruri*", sau, în sfârşit, din *lapis elixir* – fabuloasa *Piatră Filozofală a alchimiştilor*.[252]

Cu siguranță, simbolistica alchimică abundă în pasajul citat, ca, de altfel, pe tot cuprinsul poemului lui Wolfram. Pasărea phoenix, de exemplu, este prescurtarea alchimică recunoscută pentru înviere şi renaştere – reprezentând, totodată, în iconografia medievală, un simbol al morții şi învierii lui Iisus.

Dacă phoenixul este într-adevăr reprezentativ pentru Iisus, atunci Wolfram îl asociază, în mod implicit, pe acesta cu o piatră. Desigur, o astfel de asociere nu poate fi considerată inedită. Există Petru (*Pierre sau „piatră" în limba*

---

[251] *Ibid., pagina* 251 sq.

[252] *Ibid., pagina* 251 sq. N.11.

franceză) – „*piatra*” sau „*stânca*” pe care Iisus îşi întemeiază biserica. Şi, aşa cum am descoperit, în *Noul Testament* Iisus se referă în mod explicit la sine însuşi ca la „*piatra din capul unghiului, pe care au nesocotit-o ziditorii*” – cheia de boltă a *Templului*, *Piatra Sion-ului*. Pentru că fusese „*întemeiată*” pe această piatră, dinastia regală descendentă din Godfroi de Bouillon era egala tuturor caselor domnitoare ale Europei.

În pasajul imediat următor celui citat, Wolfram asociază *Graal-ul* anume cu răstignirea – şi, prin simbolul porumbelului, cu Maria Magdalena:

Chiar în această zi, soseşte către el (către Graal) mesajul în care stă puterea sa cea mai mare. Astăzi este Vinerea Mare şi ei aşteaptă aici un porumbel care se va pogorâ din rai.

Acesta aduce o mică hostie albă, pe care o lasă pe piatră. Apoi, strălucind de albeață, porumbelul se înalță iarăşi către Rai. Totdeauna, în Vinerea Mare, porumbelul îi aduce pietrei ceea ce ți-am spus şi din aceea capătă piatra toate miresmele îmbietoare ale băuturilor şi mâncărurilor de pe pământ, ca şi desăvârşirea Paradisului. Adică toate cele care se pot zămisli pe pământ. Şi apoi piatra poate adduce orice vânat trăieşte sub bolta cerului, fie că acesta zboară,

aleargă sau înoată. Şi astfel hrăneşte Graal-ul frăția cavalerilor.[253]

În poemul lui Wolfram, *Graal-ul* este înzestrat, pe lângă aceste însuşi extraordinare, cu o anumită sensibilitate. Pentru că are capacitatea de a chema, în slujba sa, anumite persoane – de a le chema în sensul activ al cuvântului:

Află acum cum li se dă de veste celor pe care îl cheamă Graal-ul. Pe piatră, de-a lungul marginii sale, se ivesc litere ce dezvăluie numele şi neamul fiecăruia, fie fecioară, fie flăcău, care este poftit în această călătorie binecuvântată. Şi nimeni nu trebuie să şteargă înscrisul acela, pentru că, de îndată ce a fost citit, păleşte şi dispare dinaintea ochilor. Toți cei maturi au sosit acolo de când erau copii. Binecuvântată este mama oricărui prunc hărăzit să slu-jească acolo. Săracii şi bogații se veselesc deopotrivă când un copil de-al lor este poftit să se alăture Graal-ului. Şi sunt aduşi copii din multe ținuturi. Sunt mai feriți decât oricare alții de căderea în păcat şi frumoasă este răsplata pe care o primesc în ceruri. Când moartea pune capăt vieții lor pământeşti, acolo îi aşteaptă desăvârşirea.[254]

Dacă protectorii *Graal-ului* sunt templierii, păstrătorii lui par să fie membrii unei anumite familii. Şi aceasta apare

---

[253] *Ibid.*, pagina 252.

[254] *Ibid., pagina 252.*

ca având numeroase ramuri colaterale, dintre care unele – care adesea nici nu-şi cunosc identitatea – sunt împrăştiate prin lumea largă. Dar alți membri ai familiei locuiesc în Munsalvaesche, castelul *Graal-ului* – în mod evident şi obiectiv asociat cu legendarul castel catar Montsalvat, pe care cel puțin un autor l-a identificat cu Montsegur.[255] În Munsalvaesche îşi au sălaşul o serie de personaje enigmatice. Mai întâi, păstrătoarea şi purtătoarea de atunci a *Graal-ului*, Repanse de Schoye („Reponse de Choix" sau „Răspunsul Ales"). Apoi, bineînțeles, Anfortas, *Regele Pescar* şi lordul castelului *Graal-ului*, care, din cauza unei răni ce i-a afectat organele genitale, nu poate nici să procreeze şi nici, ca alternativă, să moară. Pentru Wolfram, ca şi pentru Chretien, Anfortas este unchiul lui *Parzival*. În finalul poemului, când blestemul este ridicat şi Anfortas poate, în sfârşit, muri, *Parzival* devine moştenitorul castelului *Graal-ului*.

Graal-ul sau familia *Graal-ului* cheamă în slujba sa anumite persoane din lumea exterioară – şi acestea trebuie inițiate într-un anumit fel de mister. În acelaşi timp, *Graal-ul* îşi trimite slujitorii bine instruiți în întreaga lume, pentru a acționa, în numele său, într-un anumit mod – uneori chiar

---

[255] Rahn, *Croisade contrele Graal (Cruciada împotriva Graalului), pagina* 77 sq., şi *La Cour de Lucifer (Curtea lui Lucifer),* pagina 69.

pentru a ocupa un tron. Pentru că, după toate aparențele, *Graal-ul* are puterea de a crea regi:

Menirea fecioarelor este să poarte grija Graal-ului... Aceasta este porunca lui Dumnezeu şi acele fecioare îşi fac datoria în fața Graal-ului. Acesta îşi alege numai însoțitori de viță nobilă. Cavaleri cucernici şi puternici sunt chemați să îi fie strajă. Răsăritul stelelor din înalturi aduce multă amărăciune acestui popor, celor tineri şi celor bătrâni deopotrivă. Mânia Domnului s-a abătut asupra lor de prea multă vreme. Oare îi vor mai spune vreodată bun venit bucuriei?... Şi încă mai am ceva a vă istorisi şi vă puteți prea bine încrede în adevărul vorbelor acestora. Norocul lor este adesea îndoit. Ei primesc şi dau deopotrivă. Primesc copii fragezi, frumoşi şi de viță nobilă. Şi, oricare ținut şi-ar pierde conducătorul, dacă oamenii locului recunosc Mâna lui Dumnezeu şi îşi caută un nou suveran, unul dintre însoțitorii Graal-ului va fi acela. Şi cu multă bună cuviință se cade să se poarte ei cu dânsul, pentru că asupra lui este binecuvântarea lui Dumnezeu.[256]

Din pasajul de mai sus se desprinde ideea că, la un moment dat din trecut, familia *Graal-ului* şi-a atras, cumva, mânia Celui de Sus. Referirea la „*mânia Domnului abătută asupra lor*”, reflectă numeroasele relatări medievale legate de

---

256 Wolfram von Eschenbach, *Parzival,* pagina 263 sq.

evrei. Şi ne aduce aminte titlul unei cărţi misterioase, asociate cu Nicolas Flamel – *The Sacred Book of Abraham the Jew*, Prince, Priest, Levite, *Astrologer and Philosopher to that Tribe of Jews who by the Wrath of God were Dispersed amongst the Gauls (Cartea Sfântă a lui Abraham Iudeul, prinţ, preot, levit, astrolog şi filozof către acea seminţie a iudeilor pe care blestemul Domnului a împrăştiat-o printre gali)*. Iar Flegetanis, despre care Wolfram ne povesteşte că ar fi scris versiunea originală a poveştii *Graal-ului*, era, ne spune acelaşi Wolfram, descendentul lui Solomon. Este oare posibil ca familia *Graal-ului* să fi fost de origine iudaică?

Oricare ar fi fost blestemul abătut cândva asupra acestei familii, este indiscutabil faptul că, în vremea lui *Parzival*, aceasta se bucura de bunăvoinţa divină – şi, totodată, de o mare putere. În plus, li se ordonase ca, măcar în anumite privinţe, să-şi păstreze cu rigurozitate secretul identităţii:

Pe bărbaţi (din familia Graal-ului) Dumnezeu îi trimite în lume în taină; fecioarele pot pleca fără să se ferească... Astfel, Graal-ul trimite în lume fecioarele cu ştiinţa tuturor şi pe bărbaţi în secret şi cu toţii vor putea avea copii care, la rându-le, vor intra într-o bună zi în slujba Graal-ului şi,

slujindu-l, numărul însoțitorilor săi va spori. Dumnezeu îi poate învăța cum să facă aceasta.[257]

Aşadar, femeile din familia *Graal-ului*, atunci când se căsătoresc în lumea din afara castelului, îşi pot dezvălui obârşia şi identitatea. Dar bărbații trebuie să ascundă cu scrupulozitate aceste informații – într-o asemenea măsură încât nu trebuie nici măcar să permită să fie întrebați care le este originea.

După toate aparențele, este vorba de un aspect de importanță crucială, pentru că, în finalul poemului, Wolfram revine asupra lui, subliniindu-l cu insistență:

S-a găsit acum scris asupra Graal-ului că oricare templier pe care voia Domnului l-a statornicit stăpân asupra unui neam de oameni străini este dator să nu îngăduie a fi întrebat despre numele său şi al stirpei sale. Şi cei care îl vor întreba nu se vor mai putea folosi de ajutorul său niciodată.[258]

Fără îndoială, una din consecințele acestei interdicții este situația dificilă în care se află Lohengrin, fiul lui *Parzival*, când, fiind întrebat care îi este obârşia, este nevoit să-şi părăsească soția şi copii şi să se retragă în locul izolat din care venise. Dar de ce era necesară păstrarea atât de

[257] *Ibid.,* pagina 264.

[258] *Ibid.,* pagina 426.

riguroasă a secretului? De ce sub o astfel de amenințare? Dacă familia *Graal-ului* era, într-adevăr, de origine iudaică, acest fapt – în epoca lui Wolfram – ar putea constitui o explicație, oferind astfel o doză de credibilitate poveştii lui Lohengrin. Pentru că există multe variante ale acesteia, iar eroul principal nu este întotdeauna identificat prin acelaşi nume. În unele versiuni, este numit *Helios* – implicând astfel soarele. În altele, i se spune *Elie* sau *Eli*[259] – un nume evreiesc inconfundabil.

În romanul lui Robert de Boron, ca şi în *Perlesvaus*, obârşia lui *Perceval* este iudaică – „*obârşia sacră*” a lui *Iosif din Arimateea*. Dar în poemul lui Wolfram, acest statut, cel puțin în ceea ce îl priveşte pe *Parzival*, pare să fie accidental. Desigur, eroul este nepotul rănitului *Rege Pescar*, fiind astfel o rudă de sânge a familiei *Graal-ului*. Şi, cu toate că nu se căsătoreşte cu cineva din această familie – de fapt, este deja însurat – moşteneşte castelul *Graal-ului*, devenind noul lord al acestuia. Dar, pentru Wolfram, descendența protagonistului pare să fie mai puțin importantă decât modul în care se dovedeşte demn de ea. Pe scurt, acesta trebuie să corespundă unor anumite criterii, impuse chiar de sângele care îi curge prin vene. Şi această subliniere

---

[259] Barral, *Legendes Capetiennes (Legende Capețiene),* pagina 64.

evidențiază, fără dubiu, importanța pe care autorul i-o atribuie sângelui respectiv.

Cu siguranță, Wolfram conferă o enormă însemnătate unei anumite linii de sânge. Dacă există un sigur motiv dominant care străbate nu numai poemul *Parzival*, ci şi întreaga sa operă, acesta nu este atât *Graal-ul*, cât familia *Graal-ului*. Este un motiv care pare să-l fi obsedat într-o asemenea măsură încât atenția sa a fost absorbită mai degrabă de membrii familiei şi de genealogiile lor, decât de obiectul misterios pe care îl aveau în custodie.

Genealogiile în cauză pot fi reconstituite în urma unei lecture atente a poemului. *Parzival* însuşi este nepotul de unchi al lui Anfortas, *Regele Pescar* cel mutilat, care stăpâneşte castelul *Graal-ului*. La rândul său, Anfortas este fiul unui oarecare Frimutel, iar Frimutel este fiul lui Titurel. În acest punct, descendența se încâlceşte.

Totuşi, în cele din urmă, ne conduce către un anumit Laziliez – ceea ce ar putea fi o variantă a numelui *Lazarus (Lazăr)*, fratele Mariei şi al Martei din *Noul Testament*. Părinții lui Laziliez, cei dintâi străbuni ai familiei *Graal-ului*, se numesc Mazadan şi Terdelaschoye. Ultimul nume este, evident, versiunea germană a unei expresii franțuzeşti, „*Terre de la Choix*” – „*Pământul Făgăduinței*”.

Proveniența lui Mazadan este mai obscură. Se poate presupune că ar fi un derivat din zoroastrianul Ahura

Mazda, principiul dualist al Luminii. În acelaşi timp, doar ca sonoritate, ar putea evoca Masada – un bastion major din timpul revoltei iudeilor împotriva stăpânirii romane, din anul 68 d.Hr.

Numele atribuite de Wolfram membrilor familiei *Graal-ului* sunt, aşadar, mai degrabă incitante decât sugestive. Şi, în acelaşi timp, nu ne dau nici o indicație utilă din punct de vedere istoric. Dacă speram să descoperim un prototip istoric real al familiei *Graal-ului*, tre-buia să ne îndreptăm cercetările în altă direcție. Indiciile erau extrem de puține. Ştiam, de exemplu, că prezumtivul punct culminat al familiei *Graal-ului* era Godfroi de Bouillon; dar aceasta nu arunca prea multă lumină asupra originii mitice a lui Godfroi – excepție făcând, desigur, faptul că strămoşii săi legendari (ca şi cei reali) păstrau cu scrupulozitate secretul propriei lor identități. Dar, conform relatării lui Wolfram, Kyot descoperise o versiune a poveştii *Graal-ului* în analele casei de Anjou, iar despre *Parzival* se spunea că ar fi avut sânge angevin. Acest aspect era extrem de interesant, pentru că existau legături strânse între casa de Anjou, *Ordinul Templului* şi *Țara Sfântă*. Într-adevăr, Fulques, conte de Anjou, devenise, ca să spunem aşa, templier „*onorific*" sau „*parțial*". În plus, în 1131, se căsătorise cu nepoata lui Godfroi de Bouillon, legendara Melusine, devenind rege al Ierusalimului. Conform *„documentelor Prioriei"*, nobilii de

Anjou – familia Plantagenet – s-au aliat astfel cu linia de sânge merovingiană. Iar numele Plantagenet ar fi putut fi ales cu intenția de a aminti de „*Pland-Ard*” sau Plantard.

Aceste asocieri erau forțate şi firave. Dar indiciile suplimentare ne-au fost furnizate de localizările geografice din poemul lui Wolfram. Marea majoritate a acestora se aflau în Franța. Spre deosebire de cronicarii de mai târziu ai *Graal-ului*, Wolfram susține chiar şi că faimoasa curte a lui Arthur, Camelot, s-ar fi aflat tot în Franța – mai exact, la Nantes. Nantes, aflat acum în Bretania, reprezenta extrema vestică a vechilor ținuturi merovingiene, în perioada de apogeu a dinastiei.[260]

Într-un manuscris al versiunii lui Chretien a poveştii *Graal-ului*, *Perceval* declară că s-a născut în „*Scaudone*” sau „*Sinadon*”, sau un alt astfel de loc ce apare ortografiat în diverse moduri – iar regiunea este descrisă ca fiind muntoasă. După Wolfram, *Parzival* este originar din „*Waleis*”. Mulți istorici au considerat că *Waleis* este, de fapt, *Wales* şi *Sinadon*, cu toate variantele sale ortografice, este *Snowdon* sau *Snowdonia*. Dar, dacă acesta este adevărul, atunci se ivesc noi probleme, insurmontabile, şi, aşa cum

---

[260] Este interesant faptul că oraşul francez Avallon datează din epoca merovin-giană. A fost capitala unei regiuni, apoi a unui comitat care era inclus în regatul Aquitaniei. Numele lui a fost preluat de întreaga regiune, Avallonnais.

observă un comentator modern, „*hărțile ne pun bețe-n roate*”. Pentru că personajele se deplasează permanent de la *Waleis* către curtea lui Arthur de la Nantes sau către alte locații din Franța fără să traverseze nici o apă! Pe scurt, toate deplasările sunt făcute numai pe uscat, prin regiuni ai căror locuitori vorbesc limba franceză. Oare Wolfram neglijase, pur şi simplu, aspectele geografice? Este posibil să fi fost atât de superficial? Sau poate că *Waleis* nu însemna câtuşi de puțin *Wales*?

Doi istorici au sugerat că ar fi putut fi vorba de *Valois*, regiunea Franței din nord-estul Parisului – dar acolo nu există nici un munte iar restul peisajului nu are nimic în comun cu descrierea făcută de Wolfram. Pe de altă parte, mai există o locație care ar fi putut fi numită *Waleis* – este vorba de o regiune muntoasă, care corespunde şi în ceea ce priveşte restul indicațiilor topografice date de Wolfram, ai cărei locuitori vorbesc limba franceză. Numele acesteia este *Valais* şi se află în Elveția, la est de Geneva, pe malul lacului Leman. În concluzie, se pare că ținutul de baştină al lui *Parzival* nu este nici Wales, nici *Valois*, ci *Valais*. Iar locul real al naşterii sale, acel *Sinadon*, nu este nici *Snowdon*, nici *Snowdonia*, ci *Sidonensis*, capitala regiunii *Valais*. Iar numele actual al oraşului *Sidonensis* este *Sion*.

Aşadar, după Wolfram, curtea lui Arthur se afla în Bretania. Şi se pare că *Parzival* s-ar fi născut în Elveția. Dar

familia *Graal-ului*? Castelul *Graal-ului*? Wolfram dă un răspuns, în cea mai ambițioasă dintre lucrările sale, pe care moartea nu l-a lăsat să o finalizeze şi care se intitulează *Der Junge Titurel (Tânărul Titurel).* Este o lucrare evocativă, dedicată vieții lui Titurel, tatăl lui Anfortas şi constructorul castelului *Graal-ului*. *Der Junge Titurel* nu furnizează doar detalii legate de genealogii, ci se referă şi la dimensiunile, componentele, materialele şi configurația castelului *Graal-ului* – de exemplu, la capela lui circulară, precum cele înălțate de templieri. Şi castelul este situat în Pirinei.

Ca o completare la *Der Junge Titurel*, mai există o lucrare rămasă neterminată din acelaşi motiv – poemul cunoscut drept Willehalm, al cărui protagonist este Guillem de Gellone, conducătorul merovingian al acelui principat din secolul al nouălea în care erau incluşi Pirineii. Şi despre Guillem se povesteşte că ar fi fost asociat cu familia *Graal-ului*.[261]

Astfel, el pare să fie singurul personaj din opera lui Wolfram a cărui identitate istorică reală poate fi determinată. Dar, în ciuda prezenței personajelor neidentificabile, acuratețea minuțioasă a autorului este uluitoare. Cu cât îl studiezi mai mult, cu atât ți se

---

261 Greub, „The Pre-Christian Grail Tradition” („Tradiția precreştină a Graalului), pagina 68.

accentuează impresia că se referă la un grup real de oameni – nu la o familie mitică sau fictivă, ci la una care a existat în planul real al istoriei şi din care este posibil să fi făcut parte Guillem de Gellone. Această concluzie devine şi mai plauzibilă când Wolfram recunoaşte că ascunde ceva – şi că *Parzival* şi celelalte lucrări ale sale nu sunt doar simple romane cavalereşti, ci şi documente inițiatice, depozitare ale unor secrete.

GRAAL-UL **ŞI** *CABALA*

Conform celor sugerate în *Perlesvaus*, *Graal-ul* pare să fie, măcar până la un anumit punct, un anumit tip de experiență. În excursul său asupra proprietăților curative ale *Graal-ului* şi a puterii acestora de a prelungi viața, Wolfram pare să implice atât unele trăiri, cât şi ceva simbolic – o stare a minții sau o stare a ființei.

Există foarte puține îndoieli asupra faptului că una din fațetele *Graal-ului* reprezintă o experiență inițiatică, care, în termeni moderni, ar fi descrisă drept o „*metamorfozare*” sau drept o „*stare modificată a conştiinței*”. Sau ar putea fi considerată o „*experiență gnostică*” , o „*experiență mistică*”, o „*iluminare*” sau o „*comuniune cu Dumnezeu*”. Este posibilă şi o interpretare mult mai exactă, prin plasarea aspectului de experiență inițiatică al *Graal-ului* într-un anumit context.

Este vorba de *Cabala* şi de doctrina cabalistică. Cu siguranță, această doctrină era „*pe buzele tuturor*” în epoca în care au fost compuse romanele cavalereşti ale *Graal-ului*. De exemplu, o şcoală cabalistică renumită exista la Toledo, aşadar chiar în oraşul care se spune că ar fi preluat Kyot povestea *Graal-ului*. Alte asemenea şcoli se mai aflau la Gerona, Montpellier şi în alte localități din sudul Franței. De aceea, nu poate fi considerată o coincidență prezența unei astfel de şcoli la Troyes. Aceasta fusese înființată în anul 1070 – în vremea lui Godfroi de Bouillon – şi era condusă de Rashi, probabil cel mai renumit dintre cabaliştii medievali.

Desigur, este imposibil să analizăm aici *Cabala* sau doctrina cabalistică. Totuşi, sunt necesare câteva precizări, pentru a fi în măsură să sesizăm conexiunile dintre *Cabala* şi romanele *Graal-ului*. Foarte pe scurt, *Cabala* poate fi descrisă drept un „*iudaism ezoteric*” – practic, o metodologie psihologică specific iudaică concepută cu intenția de a induce transformări dramatice ale conştiinței.

Din acest punct de vedere, poate fi privită ca un echivalent al metodologiilor sau disciplinelor similare aferente doctrinelor hinduse, budiste şi taoiste – al anumitor forme de yoga, de exemplu, sau de Zen.

Ca şi în cazul echivalentelor sale estice, instruirea cabalistică presupune o serie de ritualuri – o secvență bine structurată de experiențe inițiatice succesive, care îl conduc

pe neofit către o modificare din ce în ce mai radicală a conştiinţei şi a cunoaşterii. Şi, cu toate că scopul şi semnificaţia unor astfel de modificări sunt supuse interpretărilor, realitatea lor, ca fenomene psihologice, este deasupra oricărei dispute. Unul dintre cele mai importante „*stadii*" ale iniţierii cabalistice este cel cunoscut sub numele de Tiferet. Se spune că, în acest stadiu, neofitul trece dincolo de lumea formelor, pătrunzînd într-o lume amorfă – sau, în terminologia contemporană, are loc o „transcendere a ego-ului". Din punct de vedere simbolic, aceasta constă într-o aşa-zisă „*moarte*" rituală – „*moartea*" ego-ului, a conştiinţei individualităţii, şi izolarea consecinţelor acesteia; plus, bineînţeles, în renaşterea sau reînvierea, într-o altă dimensiune, aceea a unităţii şi armoniei atotcuprinzătoare. Astfel, ca adaptare creştină, stadiul Tiferet poate fi asociat cu Iisus.

Pentru cabaliştii medievali, treapta Tiferet a iniţierii era asociată cu anumite simboluri specifice. Dintre acestea fac parte un sihastru sau o călăuză, sau un bătrân înţelept, un rege maiestuos, un copil, un zeu sacrificat.[262] În decursul timpului, au fost adăugate şi alte simboluri – de exemplu, un trunchi de piramidă, un cub şi o cruce

---

[262] Halevi, Adam and the Kabbalistic Tree (Adam şi Arborele Sefirotic), pagina 194, 201, Fortune, Mystical Qabalah (Cabala mistică), pagina 188.

trandafirie. Legătura dintre aceste simboluri şi romanele *Graal-ului* este uşor de observat. În fiecare dintre relatări, există un sihastru bătrân şi înțelept – de obicei unchiul lui *Perceval* sau *Parzival* – care are rolul unei călăuze spirituale. În poemul lui Wolfram, „*piatra*” *Graal-ului* ar fi putut avea forma unui cub. Şi, în *Perlesvaus*, diversele manifestări ale *Graal-ului* sunt aproape identice cu simbolurile stadiului Tiferet. Într-adevăr, prin însăşi existența sa, *Perlesvaus* stabileşte o legătură extrem de importantă între experiența Tiferet şi *Graal*.[263]

JOCUL CU CUVINTELE

Am identificat aşadar trăirile implicate de o anumită fațetă a *Graal-ului* şi am stabilit o legătură riguroasă între acestea şi *Cabala*. Este astfel evidențiat un alt element iudaic al *Graal-ului*, aparent incompatibil cu prezumtivul său caracter creştin. Dar, în afara acestei fațete a trăirilor inițiatice, mai există şi alte aspecte ale *Graal-ului* – pe care nu le puteam ignora, fiind extrem de importante pentru

---

[263] Se afirmă uneori că ideile creştine şi cabalistice au fost îmbinate abia în secolul al cincisprezecelea, prin intermediul unor autori ca Pico della Mirandola. Totuşi, *Perlesvaus* pare să dovedească că fuzionaseră de la începutul secolului al treisprezecelea. Este un domeniu care încă mai trebuie studiat. Imaginile respective din *Perlesvaus* sunt cele de obicei asociate cu Cabala deoarece aceasta este folosită în sens magic.

investigația noastră. Ne referim aici la aspectele istorice şi la cele genealogice.

Iarăşi şi iarăşi, romanele *Graal-ului* ne-au confruntat cu o structură extrem de concretă şi de realistă. Iarăşi şi iarăşi, era vorba de un cavaler novice, care, după o serie de încercări, s-a dovedit „*demn*” de a fi inițiat, împărtăşindu-i-se un secret monumental.

Iarăşi şi iarăşi, secretul era păzit de un anumit fel de ordin, aparent cavaleresc din punct de vedere al structurii sale. Iarăşi şi iarăşi, secretul era, într-un anumit mod, asociat cu o familie anume. Iarăşi şi iarăşi, protagonistul – grație unei căsătorii cu cineva din această familie, grației propriei sale descendențe sau grație amândurora – devenea senior al *Graal-ului* şi deținător al tuturor celor astfel implicate. În aceasta privință, cel puțin, aveam de-a face, după toate aparențele, cu ceva de natură concretă, istorică. Cineva poate deveni seniorul unui castel sau al unui grup de oameni. Cineva poate deveni moştenitorul unor anumite ținuturi sau chiar al unui anumit patrimoniu. Dar nimeni nu poate deveni seniorul sau moştenitorul unei experiențe inițiatice.

Ne-am întrebat cât de relevant era faptul că, în urma unei cercetări atente, se poate constata interesul crucial acordat, în romanele *Graal-ului*, problemelor legate de origine, descendență, genealogie, moştenire şi succesiune.

Ne-am întrebat dacă era relevantă suprapunerea acestor descendenţe şi genealogii, în punctele cheie, cu cele care se detaşaseră din investigaţia noastră – de exemplu, cu cele aparţinând casei de Anjou, Guillem de Gellone şi Godfroi de Bouillon. Ne-am întrebat dacă misterul care înconjura *Rennes-le-Château* şi *Prioria din Sion* era cumva legat, într-un mod încă obscur, de tainicul obiect numit *Sfântul Graal*. Mergând pe urmele lui *Parzival*, nu făcusem, de fapt, decât să întreprindem propria noastră căutare a *Graal-lui*?

Toate dovezile adunate sugerau că acesta era adevărul. Şi, într-adevăr, mai exista un element esenţial care înclina, în mod decisiv, balanţa în favoarea unei asemenea concluzii. În multe dintre manuscrisele foarte timpurii, *Graal-ul* este numit „*Sangraal*” – sau „*Sangreal*”, în versiunea lui Malory, mai târzie. Este posibil ca una dintre aceste forme – „*Sangraal*” sau „*Sangreal*” – ar fi fost, de fapt, cea originară. Şi este la fel de posibil ca acest cuvânt să fi fost ulterior despărţit în două cuvinte distincte, dar nu de unde trebuia. Altfel spus, s-ar putea să nu se fi dorit divizarea cuvântului „*Sangraal*” sau „*Sangreal*” în „*San Graal*” sau „*San Greal*” – ci în „*Sang Raal*” – sau „*Sang Real*”. Sau, folosind ortografia modernă, în *Sang Royal*. *Sânge Regal*.

Privit ca atare, un astfel de calambur poate fi incitant, dar nu tocmai concludent. Totuşi, ţinând cont de accentul

pus pe descendențe şi genealogii, se poate spune că mai este loc de îndoială. Şi, din acest punct de vedere, asocierile tradiționale – de exemplu, cu pocalul a care a fost strâns sângele lui Iisus – par să întărească supoziția noastră. Legătura dintre *Graal* şi un anumit sânge – sau linie de sânge – pare să fie o certitudine. Se ridică astfel, bineînțeles, două întrebări evidente. Al cui sânge? A cui linie de sânge?

REGII PIERDUŢI ŞI *GRAAL-UL*

Romanele cavalereşti ale *Graal-ului* nu au fost singurele poeme de acest gen care s-au bucurat de un public receptiv la sfârşitul secolului al doisprezecelea şi la începutul celui de al treisprezecelea. Au mai fost multe altele – *Tristan şi Isolda*, de exemplu, sau Eric şi Enide – compuse uneori chiar de Chretien, alteori de contemporanii şi compatrioții lui Wolfram, cum ar fi Hartman von Aue şi Gottfried von Strassburg. Nu există nici o referire la *Graal*, în nici unul dintre aceste poeme. Dar perioada mitico-istorică la care se referă coincide ce aceea din romanele *Graal-ului*, pentru că în toate este prezent, într-o anumită măsură, regele Arthur. După cât se ştie, acesta ar fi trăit la sfârşitul secolului al cincilea şi/sau la începutul secolului al şaselea. Cu alte cuvinte, Arthur a trăit în perioada de apogeu a ascensiunii merovingiene din Galia şi a fost, de

fapt, aproape contemporan cu Clovis. Dacă termenul „*Ursus*” – „*urs*” – este asociat cu familia regală merovingiană, numele „*Arthur*”, care înseamnă de asemenea „*urs*”, ar putea reprezenta o încercare a conferi o demnitate similară unui conducător britanic.

Se pare că, pentru scriitorii din epoca cruciadelor, epoca merovingiană avea o importanță crucială – pentru că, de fapt, a furnizat fundalul pe care se desfăşoară romanele care nu au nici o legătură cu Arthur sau cu *Graal-ul*. Unul dintre acestea este epopeea națională a Germaniei, *Nibelungenlied* sau Cîntecul Nibelungilor, care, în secolul al nouăsprezecelea a devenit sursa de inspirație a monumentalului ciclu de opere wagneriene, numit *Der Ring des Nibelungen*. Acesta, ca şi poemul din care derivă, sunt în general considerate o pură fantezie – absolut fără nici o bază reală, aşa cum se întâmplă cu opera lui Tolkien. Cu toate acestea, nibelungii au un corespondent real, un trib germanic care a existat în ultima parte a epocii merovingiene. În plus, multe dintre numele personajelor din *Nibelungenlied* – Siegmund, de exemplu, sau Siegfried, Sieglinde, Brünhilde şi Kriemhild – sunt nume evident merovingiene. Şi multe dintre episoadele poemului sunt paralele cu sau chiar se referă la evenimente reale din timpul merovingienilor.

Deşi nu are nimic în comun cu Arthur sau cu *Graal-ul*, *Nibelungenlied* este încă o dovadă a faptului că epoca merovingiană a înflăcărat imaginaţia poeţilor din secolele al doisprezecelea şi al treisprezecelea – ca şi cum acestora le-ar fi fost cunoscut ceva de o importanţă crucială petrecut în vremea respectivă, ceva necunoscut scriitorilor şi istoricilor de mai târziu. În orice caz, specialiştii moderni au căzut de acord asupra faptului că romanele *Graal-ului*, ca şi *Nibelungenlied*, se referă la epoca merovingiană. În parte, desigur, această concluzie pare să se impună de la sine, dată fiind prezenţa proeminentă a lui Arthur. Dar rezidă, de asemenea, în indicaţiile specifice oferite chiar de romanele *Graal-ului*. În *Queste del Saint Graal* (*Căutarea Sfântului Graal*), poem compus între 1215 şi 1230, autorul declară în mod explicit că evenimentele din poveste s-au petrecut exact la 454 de ani după *Învierea lui Iisus*.[264] Presupunând că Iisus a murit în anul 33 d.Hr., înseamnă că saga *Graal-ului* s-a desfăşurat în anul 487 d.Hr. – în timpul primei perioade de glorie a merovingienilor, cu doar nouă ani înainte de botezul lui Clovis. Stabilirea unei legături între romanele *Graal-ului* şi epoca merovingiană nu este, aşadar, nici revoluţionară, nici controversată. Cu toate acestea, am simţit că ceva fusese trecut cu vederea. În esenţă, era vorba

---

[264] *Queste del Saint Graal (Căutarea Sfântului Graal),* pagina 34.

de locul acțiunii – din cauza prezenței lui Arthur, am crezut, la început, că era vorba de Marea Britanie. Ca urmare a acestei erori, nu am asociat imediat *Graal-ul* cu dinastia merovingiană. Însă Wolfram insist asupra amplasamentului curții lui Arthur la Nantes şi a localizării evenimentelor pe teritoriul Franței.

Aceeaşi afirmație este făcută şi în alte romane ale *Graal-ului* – în *Queste del Saint Graal*, de exemplu. Şi există legende medieval care susțin că *Graal-ul* nu a fost adus în Marea Britanie, de către *Iosif din Arimateea*, ci în Franța, de către Maria Magdalena.

De aceea ne-am întrebat dacă întâietatea atribuită Marii Britanii de către comentatorii romanelor *Graal-ului* nu reprezenta cumva o eroare,[265] şi dacă nu era, de fapt, vorba de evenimente petrecute pe continent – mai exact, în Franța. Şi am început să bănuim că însuşi *Graal-ul*, „*sângele regal*”, se referea, în realitate, la sângele regal al dinastiei merovingiene – acel sânge care era considerat sacru şi investit cu însuşiri magice sau supranaturale.

Poate că romanele *Graal-ului* – sau cel puțin o parte a acestora – constituiau o relatare simbolică sau alegorică a anumitor evenimente din epoca merovingiană. Şi poate că

---

265 Ar putea fi vorba de o evocare a faptului că regele Dagobert a petrecut în Britania o mare parte a vieții sale.

deja consemnasem aceste evenimente în cursul investigației noastre. De exemplu, o căsătorie cu un membru al unei familii deosebite, ceea ce, în decursul vremurilor, generase legendele despre cei doi tați ai lui *Meroveu*. Sau, poate, în familia *Graalu-lui*, o relatare a perpetuării clandestine a liniei de sânge a merovingienilor – *les roisperdus sau „regii pierduți”* – în munții şi peşterile din Razes.

Sau, poate, acea linie de sânge exilată în Anglia la sfârşitul secolului al nouălea şi începutul celui de al zecelea. Şi alianța dinastică, secretă dar augustă, în urma căreia vița merovingiană, ca şi aceea a familiei *Graalu-lui*, rodise, în cele din urmă, prin Godfroi de Bouillon şi casa de Lorena.

Poate că Arthur însuşi – „*ursul*” – fusese în mod accidental asociat cu regele celt sau galo-roman. Poate că acel Arthur din romanele *Graalu-lui* era, de fapt, „*Ursus*” – un alt nume pentru „*urs*”. Poate că autorii acestor romane şi-l însuşiseră pe legendarul Arthur din cronicile lui Geoffrey de Monmouth în mod deliberat, transformându-l în purtătorul unei alte legende, total diferite şi secrete. Dacă acesta este adevărul, se poate explica de ce templierii – cărora *Prioria din Sion* le hărăzise rolul de protectori ai liniei de sânge merovingiene – erau numiți păzitori al *Graal-ului* şi ai familiei acestuia. Dacă familia *Graal-ului* era acelaşi lucru cu linia de sânge merovingiană, atunci templierii ar fi fost într-adevăr protectorii *Graal-ului* – aproximativ în perioada

în care au fost scrise romanele dedicate acestuia. Prezența lor în romanele respective nu ar mai fi, de aceea, câtuşi de puțin anacronică.

Ipoteza era incitantă, dar ridica o întrebare extrem de importantă. Acțiunea romanelor era plasată în epoca merovingiană, dar acestea asociau *Graal-ul*, în mod cât se poate de explicit, cu începuturile erei creştine – cu Iisus, cu *Iosif din Arimateea*, cu Maria Magdalena. De fapt, unele dintre ele merg chiar mai departe. În poemul lui Robert de Boron, Galahad este considerat fiul lui *Iosif din Arimateea* – deşi identitatea mamei cavalerului este incertă. Iar, în *Queste del Saint Graal*, acelaşi Galahad este numit, ca şi Iisus, vlăstar al casei lui David, fiind identificat cu însuşi Iisus. Într-adevăr, Galahad, derivă, conform lingviştilor moderni, din Gilead, nume care a fost considerat un mod de desemnare mistică a Mântuitorului.[266]

Dacă *Graal-ul* poate fi identificat cu linia de sânge merovingiană, de ce este atunci asociat cu Iisus? De ce ceva atât de strâns legat de acesta din urmă ar fi legat, de asemenea, de epoca merovingiană? Cum am fi putut explica discrepanțele cronologice? Cum am fi putut reconcilia relația dintre ceva legat direct de Iisus şi evenimentele petrecute cu cel puțin patru secole mai târziu? Cum era

---

[266] *Queste del Saint Graal,* introducere, pagina 16 sq.

posibil ca *Graal-ul* să se refere, pe de-o parte, la epoca merovin-giană şi, pe de alta, la ceva adus de *Iosif din Arimateea* în Anglia sau de Maria Magdalena în Franța?

Chiar pe un nivel simbolic, întrebările continuau să se impună. De exemplu, *Graal-ul* era asociat, într-un anumit fel, cu sângele. Chiar şi fără despărțirea cuvântului „*Sangraal*” în „*Sang raal*”, obiectul misterios rămânea receptacolul sângelui lui Iisus. Ce legătură putea avea cu merovingienii? De ce fusese asociat cu ei tocmai în acea epocă – în timpul cruciadelor, când capete merovingiene purtau coroana regatului Ierusalimului, sub protecția *Ordinului Templului* şi a *Prioriei din Sion*?

Romanele *Graal-ului* subliniază importanța sângelui lui Iisus. De asemenea, insistă asupra unei anumite descendențe. Şi, dați fiind factorii de genul identificării punctului culminant al familiei *Graalu-lui* cu Godfroi de Bouillon, par să se refere la sângele merovingian.

Era oare posibilă existența unei conexiuni între aceste două elemente aparent disociate? Oare sângele Mântuitorului putea fi asociat, într-un anume fel, cu cel al merovingienilor? Oare descendența aferentă *Graal-ului*, adusă în Europa la scurt timp după răstignire, era întrețesută cu aceea merovingiană?

NEVOIA DE A SINTETIZA

În acest moment ne-am oprit, pentru a trece în revistă toate dovezile pe care le aveam la dispoziție. Acestea ne conduseseră într-o direcție neaşteptată, dar inconfundabilă. Însă ne-am întrebat de ce dovezile respective nu mai fuseseră niciodată citate de istorici. De-a lungul secolelor, toate ar fi putut fi accesate cu uşurință.

Dar de ce, după ştiința noastră, nimeni nu încercase să le sintetizeze şi să formuleze concluziile, e adevărat, speculative, dar cât se poate de evidente? Fireşte, cu câteva secole în urmă, acestea ar fi fost puse sub interdicție – iar asupra celui care le-ar fi publicat s-ar fi abătut o pedeapsă severă. Dar o asemenea primejdie nu mai exista de cel puțin două sute de ani. Atunci de ce, până în zilele noastre, nimeni nu asamblase fragmentele acelui puzzle într-un întreg coerent?

Am înțeles că răspunsul acestor întrebări era inclus în obiceiurile şi în modul de gândire caracteristic propriei noastre epoci. Din vremea aşa-numitului „*iluminism*" din secolul al optsprezecelea, cultura şi conştiința occidentală s-au îndreptat mai degrabă către analiză decât către sinteză. Ca urmare, epoca noastră este caracterizată de o specializare din ce în ce mai accentuată. În concordanță cu această tendință, erudiția modernă constă în accentuarea

exagerată a specializării – ceea ce, aşa cum o atestă universitățile moderne, implică şi impune segregarea cunoştințelor în „*discipline*” distincte.

În consecință, diferitele sfere acoperite de investigația noastră sunt, de obicei, segmentate, fiind incluse în compartimente total separate. Materialele incluse în fiecare dintre acestea au fost studiate în mod corespunzător şi evaluate de către specialiştii sau „*experții*” în domeniu. Dar foarte puțini, dacă nu cumva nici unul, dintre specialiştii respective s-au străduit să stabilească legături între domeniul lor şi celelalte, cu care s-ar fi putut suprapune. Într-adevăr, aceşti „*experți*” au tendința de a privi toate sferele de activitate diferite de a lor cu extrem de multă suspiciune – considerându-le, în cel mai nefericit caz, ilogice şi, în cel mai fericit, irelevante. Iar cercetările eclectice sau „*interdisciplinare*” nu sunt de obicei încurajate, fiind considerate, printre altele, prea speculative.

S-au scris numeroase tratate despre romanele *Graal-ului*, despre originea şi evoluția lor, despre impactul lor cultural, despre calitatea lor literară. Şi există numeroase studii, autorizate sau nu, dedicate templierilor şi cruciadelor. Dar foarte puțini dintre experții în romanele *Graal-ului* au fost istorici şi încă şi mai puțini au manifestat interes față de evenimentele istorice complexe, adesea

sordide şi deloc romantice aflate în spatele templierilor şi al cruciadelor.

În mod similar, istoricii specializați în domeniul acestora din urmă, ca toți confrații lor, şi-au axact cercetările asupra documentelor şi relatărilor „*faptice*". Aceştia au desconsiderat romanele *Graal-ului*, etichetîndu-le drept pură ficțiune, drept nimic mai mult decât un „*fenomen cultural*", drept un soi de „*produs derivat*", considerat rodul „*imaginației specifice epocii*". Ipoteza că aceste romane ar putea conține un sâmbure de adevăr istoric ar fi considerată, de către oricare dintre specialiştii respectivi, echivalentul unei erezii – cu toate că, acum mai bine de un secol, Schliemann a descoperit Troia prin intermediul unei lecturi atente a operei lui Homer.

Este adevărat că diverşi scriitori de formație ocultă, acționînd în baza unei gândiri însetate de cunoaştere, au conferit credibilitate legendelor, pretinzînd că, în mod alegoric, templierii erau păstrătorii *Graal-ului* – orice ar fi însemnat acesta. Dar nu a existat nici un studiu într-adevăr istoric care să încerce să stabilească o conexiune reală. Templierii sunt tratați ca fapt real, iar *Graal-ul* ca ficțiune, iar asocierea lor este considerată imposibilă. Şi, dacă romanele *Graalu-lui* au fost neglijate de erudiții şi de istoricii specializați în studiul epocii în care au fost scrise, este cu atât mai puțin surprinzător, faptul că „*experții*" în studiul

unor perioade mai timpurii le-au aplicat acelaşi tratament. Pur şi simplu, unui specialist în epoca merovingiană nu i s-ar întâmpla să bănuiască că romanele *Graal-ului* ar putea să arunce, într-un anumit fel, o nouă lumină asupra obiectului studiilor sale – dacă, într-devăr, existența acestor romane i-ar fi cunoscută. Dar nu este oare o omisiune serioasă faptul că nu am descoperit în lucrările istoricilor specializați în cercetarea perioadei merovingiene nici măcar o mențiune legată de legendele arthuriene – care, din punct de vedere cronologic, se referă chiar la epoca pe care ei pretind că o studiază?

Descoperirea unor astfel de conexiuni îi tentează pe cercetătorii Bibliei chiar mai puțin decât pe istorici. În decursul ultimelor câtorva decenii au apărut o sumedenie de cărți – conform cărora Iisus a fost un pacifist, un esenian, un mistic, un budist, un vrăjitor, un revoluționar, un homosexual, chiar şi un parvenit. Dar, în ciuda acestei supraabundențe de materiale referitoare la Iisus şi la contextul istoric al Noului Testament, din câte ştim noi, nici măcar un singur autor nu a atins problema *Graal-ului*. De ce ar fi făcut-o? De ce ar fi interesat un specialist în istorie biblică de un potop de poeme fantastice şi romantice – presupunând că existența acestora i-ar fi cunoscută – compuse în vestul Europei la mai bine de o mie de ani după răstignire? Pare de necrezut faptul că respectivele poeme ar

putea elucida, într-un mod oarecare, misterele care înconjoară *Noul Testament*.

Dar realitatea, istoria şi erudiția nu pot fi segmentate şi compartimentate conform unei clasificări stabilite în mod arbitrar de rațiunea umană. Şi, dacă documentele rezistă cu greu vreme de o mie de ani, este de la sine înțeles că legendele o pot face, pentru a ieşi apoi la suprafață într-o formă scrisă, care poate elucida evenimente anterioare. De exemplu, anumite saga irlandeze dezvăluie foarte multe date referitoare la trecerea de la societatea matriarhală la cea patriarhală în Irlanda antică. Fără operele lui Homer, compuse cu mult timp după ce s-au petrecut faptele, nimeni nu ar fi auzit despre asediul Troiei. Iar romanul *Război şi Pace* – deşi a fost scris la o jumătate de secol după încheierea ostilităților – ne poate furniza despre Rusia din epoca napoleoniană mai multe date decât cărțile de istorie sau chiar decât documentele oficiale.

Ca şi un detectiv, un cercetător responsabil trebuie să țină cont de toate indiciile care apar, oricât de lipsite de sens ar putea să pară. Nici un material nu trebuie respins a priori, fără drept de apel, pentru că ar putea orienta investigația într-o direcție neverosimilă sau nefamiliară. De exemplu, evenimentele legate de scandalul Watergate au fost initial reconstituite dintr-o multitudine de fragmente aparent disparate, fiecare dintre ele părând atât lipsit de

sens cât şi fără vreo legătură evidentă cu celelalte. Într-adevăr, unele dintre „*trucurile murdare*”, adesea copilăreşti, trebuie să li se fi părut investigatorilor din momentul respectiv la fel de rupte de obiectul principal al activităţii lor cum li par romanele *Graal-ului* cercetătorilor Noului Testament. Iar dacă scandalul Watergate se limita la o singură ţară şi la un interval de timp de numai câţiva ani, subiectul investigaţiilor noastre acoperă întreaga cultură occidentală şi un răstimp de două mii de ani.

Este necesară abordarea interdisciplinară a materialelor alese – o abordare mobilă şi flexibilă, care să permită deplasarea nestingherită între discipline distincte, de-a lungul spaţiului şi al timpului. Trebuie să existe capacitatea de a realiza conexiunea datelor şi a oamenilor, a evenimentelor şi a fenomenelor, oricât de mare ar părea distanţa care le desparte. Trebuie să existe, ori de câte ori este necesară, posibilitatea deplasării din secolul al treilea în secolul al doisprezecelea sau al şaisprezecelea, sau al optsprezecelea, având astfel acces la o gamă variată de surse – texte ecleziastice timpurii, romane cavalereşti ale *Graal-ului*, relatări şi cronici merovingiene, documente ale francmasoneriei. Pe scurt, este necesară realizarea unei sinteze – acesta fiind singurul procedeu prin care pot fi sesizate continuitatea, unitatea şi coerenţa evenimentelor, care reprezintă esenţa oricărei probleme istorice. În

principiu, o astfel de abordare nu este nici deosebit de revoluționară, nici deosebit de controversată. Este, mai degrabă, ca şi cum ai alege un principiu din dogmele actuale ale bisericii – de exemplu, Imaculata Concepțiune sau celibatul impus preoților – şi l-ai folosi pentru a elucida problemele creştinismului timpuriu. Cam în acelaşi mod, romanele *Graal-ului* pot fi folosite pentru a arunca o nouă şi edificatoare lumină asupra *Noului Testament* – asupra vieții şi identității lui Iisus.

În sfârşit, nu este suficient să te limitezi, în exclusivitate, la fapte. Trebuie sesizate consecințele şi implicațiile faptelor, aşa cum radiază acestea de-a lungul secolelor – adesea sub forma miturilor şi a legendelor. Este adevărat că, în cursul acestui proces, faptele pot fi distorsionate, asemeni unui ecou care reverberează printre stânci. Dar, dacă vocea însăşi nu poate fi localizată, ecoul, chiar şi distorsionat, poate încă arăta calea către ea. Pe scurt, faptele sunt pietricele aruncate în bazinul istoriei. Dispar repede, adesea fără urmă. Dar cel care priveşte undele generate dintr-o perspectivă suficient de amplă poate identifica locul în care a căzut pietricica.

Ghidat de aceste unde, se poate scufunda sau poate draga, sau poate alege orice alt mod de abordare. Ideea este că undele respective permit localizarea a ceea ce altfel ar fi irecuperabil. Înțelegeam acum că, în timpul investigației, nu

făcusem altceva decât să studiem undele – care, corect monitorizate, ne puteau conduce către o singură piatră aruncată în bazinul istoriei cu două mii de ani înainte.

IPOTEZA NOASTRĂ

De-a lungul investigației, Maria Magdalena s-a detaşat ca o figură proeminentă. Conform unor anumite legende medievale, ea a fost aceea care a adus *Graal-ul* – sau „*Sângele Regal*" – în Franța. *Graal-ul* este strâns legat de Iisus. Şi *Graal-ul* sau cel puțin una dintre fațetele sale se referă într-un anumit mod la sânge – sau, mai exact, la o înrudire de sânge şi la o descendență. Dar, în cea mai mare parte, acțiunea romanelor *Graal-ului* este plasată în epoca merovingiană. Însă nu au fost compuse decât după ce Godfroi de Bouillon – imaginarul vlăstar al familiei *Graal-ului* şi vlăstarul real al merovingienilor – a fost înscăunat ca rege al Ierusalimului, primind toate prerogativele acestuia, cu excepția titlului.

Dacă ar fi fost vorba de oricine altcineva în afară de Iisus – de exemplu, de o personalitate precum Alexandru sau Iulius Cezar – datele enumerate ar fi fost suficiente pentru a ne conduce, aproape inevitabil, către o singură concluzie, extrem de evidentă. Am adoptat acea concluzie, oricât de controversată şi de explozivă ar fi putut fi.

Am început să o analizăm, cel puțin ca pe o ipoteză provizorie. Poate că Maria Magdalena – femeia derutantă din *Evanghelii* – a fost, de fapt, soția lui Iisus. Poate că au avut urmaşi. Poate că, după răstignire, Maria Magdalena, împreună cu cel puțin un copil, a fugit în Galia – unde existau deja comunități evreieşti stabile şi unde, în consecință, ar fi putut găsi un refugiu. Pe scurt, probabil că a existat o linie de sânge care cobora direct din Iisus. Şi poate că această linie de sânge – supremul sang real – s-a perpetuat, intactă şi incognito, vreme de patru sute de ani – ceea ce, la urma urmelor, nu înseamnă un răstimp foarte îndelungat când e vorba de o descendență importantă. Poate că, prin intermediul căsătoriilor, s-au încheiat alianțe dinastice nu numai cu alte familii evreieşti, ci şi cu familii romane sau vizigote. Şi poate că, în secolul al cincilea, descendenții lui Iisus s-au aliat cu casa regală a francilor, dând astfel naştere dinastiei merovingiene.

Dacă ipoteza pe care am schițat-o ar fi fost, într-un anumit sens, adevărată, ar fi putut explica extrem de multe elemente ale investigației noastre. Ar fi explicat statutul extraordinar acordat Mariei Magdalena şi semnificația cultului dedicat acesteia în timpul cruciadelor. Ar fi explicat statutul sacru al merovingienilor. Ar fi explicat naşterea legendară a lui *Meroveu* – copilul cu doi tați, unul fiind o creatură marină simbolică, de dincolo de mare, o făptură a

mării, care, ca şi Iisus, putea fi considerată un peşte alegoric. Ar fi explicat pactul dintre Biserica Romano-Catolică şi linia de sânge a lui Clovis – pentru că e firesc ca biserica înfiinţată în numele său să încheie un pact cu descendenţii direcţi ai lui Iisus. Ar fi explicat aparent incomensurabila povară pusă pe umerii bisericii de asasinarea lui Dagobert al II-lea – pentru că, fiind părtaşă la crimă, biserica se făcea vinovată nu doar de regicid, ci şi, conform propriilor sale dogme, de o formă de deicid. Ar fi putut explica încercarea de a-l exclude pe Dagobert al II-lea din istorie. Ar fi explicat dorinţa obsesivă a carolingienilor de a se legitima, ca Sfinţi Împăraţi Romani, asumându-şi o origine merovingiană.

O linie de sânge coborâtoare din Iisus prin intermediul lui Dagobert ar fi justificat caracteristicile familiei *Graal-ului* din romane – sacralitatea care o înconjoară, statutul său solemn, impotentul *Rege Pescar* care nu poate să guverneze, procesul prin care *Parzival* sau *Perceval* devine moştenitorul castelului *Graal-ului*. În sfârşit, ar fi explicat obârşia mistică a lui Godfroi de Bouillon – fiul sau nepotul lui Lohengrin, nepotul sau strănepotul lui *Parzival*, vlăstar al familiei *Graal-ului*. Şi, dacă Godfroi ar fi fost descendentul lui Iisus, cucerirea Ierusalimului din anul 1099 ar fi însemnat mult mai mult decât simpla salvare a Sfântului Mormânt din

mâinile necredincioşilor. Godfroi şi-ar fi recâştigat propria sa moştenire legitimă.

Ghicisem deja că referinţele la viticultură întâlnite pe parcursul investigaţiei simbolizau alianţe dinastice. În baza ipotezei noastre, viticultura părea acum să simbolizeze procesul prin care Iisus – care, în repetate rânduri, s-a identificat pe sine însuşi cu vinul – îşi perpetuase descendenţa. Ca o confirmare, am descoperit o uşă sculptată, înfăţişându-l ca pe un ciorchine de struguri. Uşa era în Elveţia, chiar în Sion.

Scenariul nostru ipotetic era logic şi incitant deopotrivă. Totuşi, în acel moment, era, de asemenea, ridicol. Oricât de atractiv ar fi fost, era, încă, mult prea schematic şi se sprijinea pe o fundaţie mult prea fragilă. Deşi explica multe lucruri, încă nu se putea susţine pe sine însuşi. Avea totuşi prea multe goluri, prea multe inconsistenţe şi anomalii, crea prea multe probleme mărunte. Înainte de a-l admite sau de a-l lua în consideraţie trebuia să aflăm dacă existau fapte reale care să-l susţină. Încercând să le descoperim, am început să studiem *Evangheliile*, contextul istoric al *Noului Testament* şi scrierile primilor părinţi ai bisericii.

CAPITOLUL 12

PREOTUL-REGE CARE NU A DOMNIT NICIODATĂ

Mulți dintre contemporanii noştri se referă la „*creştinism*” ca şi cum aceasta ar fi o singură entitate – coerentă, omogenă şi unitară. Nu este nevoie să mai spunem că nici nu poate fi vorba de aşa ceva. Toată lumea ştie că există numeroase forme ale „*creştinismului*”: de exemplu, romano-catolicismul sau biserica anglicană, înființată de Henric al VIII-lea. Există şi multe alte secte protestante – de la luteranismul inițial şi calvinismul din secolul al şaisprezecelea şi până la relativ recentul unit*arianism*. Există o multitudine de congregații „*marginale*” sau „*evanghelice*”, cum ar fi Adventiştii de Ziua a Şaptea sau Martorii lui Iehova. Mai sunt şi diverse culte şi secte combinate, contemporane, ca, de exemplu, Copiii lui Dumnezeu sau Biserica Unificată a Reverendului Moon. Celui care trece în revistă acest spectru derutant de credințe – de la cele dogmatice şi conservatoare până la cele radicale şi extatice – îi este greu să precizeze în ce constă, de fapt, „*creştinismul*”.

Dacă există un singur factor care ne permite să vorbim despre „*creştinism*”, un singur factor care unifică într-adevăr celelalte, atât de diverse şi divergente, principii „*creştine*”, atunci acesta este *Noul Testament* şi, mai precis, statutul fără egal pe care *Noul Testament* i-l atribuie lui

Iisus, răstignirii şi învierii acestuia. Chiar şi în cazul celor care nu subscriu la adevărul literar şi istoric al acestor evenimente, acceptarea semnificației lor simbolice este, în general, suficientă pentru a fi considerați creştini.

Aşadar, dacă se poate vorbi despre unitatea fenomenului difuz numit creştinism, aceasta rezidă în *Noul Testament* – şi, mai exact, în relatările despre Iisus cunoscute drept cele patru *Evanghelii*. Acestea sunt privite, de toată lumea, ca o supremă autoritate în materie; şi mulți creştini le consideră atât coerente, cât şi incontestabile. Încă din copilărie, se capătă deprinderea de a crede că „*povestea*” lui Iisus, aşa cum este redată în cele patru *Evanghelii*, este, dacă nu de inspirație divină, cel puțin literă de lege. Cei patru evanghelişti, presupuşii autori ai *Evangheliii*lor, sunt considerați martori demni de încredere, care îşi întăresc şi îşi confirmă reciproc mărturiile. Dintre toți oamenii care astăzi îşi spun creştini, relative puțini sunt conştienți de faptul că cele patru *Evanghelii* nu numai că se contrazic, dar, uneori, sunt chiar într-un puternic dezacord.

Din punctul de vedere al tradiției populare, originea şi amănuntele naşterii lui Iisus sunt destul de bine cunoscute. În realitate, *Evangheliile*, pe care, de fapt, se bazează tradiția, oferă informații mult mai vagi în această privință. Numai două dintre ele – Matei şi Luca – spun câte ceva despre originea şi naşterea lui Iisus. Şi se contrazic în mod

flagrant, una pe alta. De exemplu, după Matei, Iisus a fost un aristocrat, dacă nu chiar un rege îndreptăţit şi legitim, un descendent al lui David şi Solomon. Pe de altă parte, după Luca, familia lui Iisus, deşi descindea din casa lui David, nu era de neam atât de înalt. (Iar legenda despre „*dulgherul sărac*” a luat naştere pe baza relatării lui Marcu.) Pe scurt, cele două genealogii sunt atât de flagrant discordante încât s-ar putea foarte bine referi la două persoane diferite.

Discrepanţele dintre *Evanghelii* nu se rezumă la problematica obârşiei şi genealogiei lui Iisus. După Luca, la naştere, Iisus a fost vizitat de păstori. După Matei, a fost vizitat de magi. După Luca, familia lui Iisus trăia în Nazaret. De acolo se povesteşte că ar fi călătorit – motivul fiind un recensămînt despre care istoria spune că, de fapt, nici nu ar fi avut loc – până în Betleem, unde Iisus s-a născut într-o iesle săracă. Însă, după Matei, membrii familiei lui Iisus erau de multă vreme rezidenţi destul de avuţi ai Betleem-ului şi Iisus însuşi s-a născut într-o casă. În versiunea lui Matei, prigoana dezlănţuită de Irod împotriva pruncilor sileşte familia să fugă în Egipt, pentru ca, abia după reîntoarcere, să se stabilească în Nazaret.

Fiecare dintre cele două relatări furnizează propriile sale informaţii foarte explicit şi – presupunând că recensămîntul a avut într-adevăr loc – perfect plauzibil.

Totuşi, informaţiile se contrazic. Şi nu se poate găsi o explicaţie logică a acestor contradicţii. Cele două naraţiuni contradictorii nu pot fi privite ca şi cum ambele ar fi corecte şi nu există nici un mijloc prin care ar putea fi reconciliate.

Indiferent căreia îi dăm sau nu crezare, trebuie să admitem că unul dintre evanghelişti – dacă nu chiar amândoi – se înşală. În virtutea unor astfel de concluzii evidente şi inevitabile, *Evangheliile* nu mai pot fi considerate incontestabile. Cum ar putea fi incontestabile, când se contestă una pe cealaltă?

Cu cât studiul *Evangheliil*or este mai aprofundat, cu atât contradicţiile dintre acestea sunt mai evidente. Într-adevăr, nu concordă nici măcar în ceea ce priveşte ziua răstignirii. Conform *Evangheliei după Ioan*, aceasta s-a petrecut în ajunul sărbătorii Paştilor. Conform celor după Marcu, Luca şi Matei – în ziua de după sărbătoare. Evangheliştii nu sunt de acord nici în ceea ce priveşte personalitatea şi caracterul lui Iisus. Fiecare descrie o persoană căreia, în mod evident, nu i se potrivesc descrierile făcute de ceilalţi – de exemplu, în viziunea lui Luca, un mântuitor blajin ca un mieluşel, iar, în viziunea lui Matei, un suveran puternic şi maiestuos, care vine „*nu casă aducă pacea, ci sa să aducă sabia*”. Există discordanţe şi în ceea ce priveşte ultimele cuvinte rostite de Iisus pe cruce. După Matei şi Marcu, acestea sunt: „*Dumnezeul Meu, Dumnezeul*

Meu, pentru ce M-ai părăsit?” După Luca, sunt: „*Părinte, în mâinile Tale încredințez duhul Meu*”. Iar după Ioan, pur şi simplu, „*Săvârşitu-s-a*”.

Date fiind aceste discrepanțe, *Evangheliile* pot fi acceptate doar ca o autoritate extrem de discutabilă şi, cu siguranță, nu pot fi considerate literă de lege. Ele nu reprezintă cuvântul desăvîrşit al nici unui Dumnezeu; sau, dacă da, acest cuvânt a fost cenzurat, redactat, revizuit, răstălmăcit şi rescris, după bunul plac, de mâini omeneşti.

Trebuie să reamintim că Biblia – atât *Vechiul* cât şi *Noul Testament* – este doar o selecție de texte şi, în multe privințe, una oarecum arbitrară. De fapt, în Biblie ar fi putut fi incluse mult mai multe cărți şi lucrări decât cuprinde în prezent. Şi nu se poate susține că cele care lipsesc s-ar fi „*pierdut*”. Dimpotrivă, au fost excluse în mod deliberat. În anul 367 d.Hr., episcopul Atanasie al Alexandriei a redactat o listă a lucrărilor care trebuie incluse în *Noul Testament*. Lista a fost validată de conciliul bisericesc de la Hippo, în anul 393, şi, din nou, de cel de la Cartagina, cu patru ani mai târziu. În cadrul acestor concilii, s-a căzut de acord asupra selecției. Anumite scrieri au fost asamblate pentru a forma *Noul Testament* aşa cum îl cunoaştem azi, iar celelalte au fost ignorate cu dispreț. Cum este posibil ca un astfel de mod de selecție să fie considerat definitiv? Cum a fost posibil ca un conclav de clerici să decidă, în mod infailibil, că

anumite cărți „*făceau parte*” din Biblie şi altele nu? Mai ales când unele dintre cele excluse sunt veridice din punct de vedere istoric?

În plus, în forma în care există astăzi, Biblia nu este doar produsul unei selecții mai mult sau mai puțin arbitrare. A fost, de asemenea, supusă unor redactări, cenzurări şi revizuiri cât se poate de drastice. De exemplu, în 1958, profesorul Morton Smith de la Universitatea din Columbia a descoperit, într-o mânăstire de lângă Ierusalim, o scrisoare care conținea un fragment care lipseşte din *Evanghelia după Marcu*. Acesta nu se pierduse. Dimpotrivă, fusese suprimat în mod deliberat – la îndemnul, dacă nu chiar din ordinul, episcopului Clement al Alexandriei, care se numără printre cei mai venerați dintre primii părinți ai bisericii.

Se pare că episcopul Clement primise o scrisoare din partea unui oarecare Theodore, care aducea acuzații sectei gnostice a carpocratienilor. Aceştia interpretaseră anumite pasaje ale *Evangheliei după Marcu* în conformitate cu propriile lor principii – care nu coincideau cu opiniile lui Clement şi Theodore. În consecință, Theodore îi criticase şi îi raporta lui Clement această acțiune. În scrisoarea descoperită de profesorul Smith, Clement îi răspundea discipolului său după cum urmează:

Ai făcut bine că ai redus la tăcere învățăturile cumplite ale carpocratienilor. Pentru că aceştia sunt „stelele rătăcitoare" vestite de profeție, care se îndepărtează de calea strâmtă a celor poruncite, pentru a se afunda în prăpastia fără de fund a păcatelor trupeşti. Căci, fălindu-se cu ştiința pe care o au, după spusa lor, despre „«lucrurile» ascunse ale lui Satan", aceştia nu au ştire că astfel se aruncă în „iadul întunecat" al necredinței şi, lăudându-se că sunt liberi, cad în robia dorințelor. Întru aceasta, chiar şi atunci când spusele lor sunt întemeiate, cel care este iubitor de adevăr nu se cade să fie de acord cu dînşii. Pentru că nici toate cele adevărate nu înseamnă adevăr, nici cele pe care mintea omului le crede adevărate nu trebuie să treacă înaintea adevărului adevărat, a adevărului credinței.[267]

Venind din partea unui părinte al bisericii, afirmația este revoltătoare. De fapt, Clement spune, nici mai mult nici mai puțin:

„*Dacă se întâmplă ca adversarul tău să spună adevărul, tu trebuie să îl contrazici şi să minți pentru a-l combate*".

Dar nu e vorba numai de atât. În pasajul următor, scrisoarea lui Clement continuă să discute despre *Evanghelia după Marcu* şi despre ceea ce, în ochii lui,

---

267 Smith, *Secret Gospel (Evanghelia Secretă),* pagina 14 sq.

reprezenta înțelegerea greşită a acesteia de către carpocratieni:

(Cât despre) Marcu, atunci, în vreme ce Petru a stat la Roma, el a scris (despre) faptele Domnului; dar nici spunând totul (despre ele), nici ascunzîndu-le pe cele tainice, ci doar alegându-le pe cele pe care le-a crezut a fi mai cu folos pentru sporirea credinței acelora pe care primeau învățătura. Dar, când Petru s-a stins ca un mar-tir, Marcu s-a întors în Alexandria, purtând cu sine atât însemnările sale cât şi pe ale lui Petru, din care le-a ales, spre a le adăuga cărții de mai înainte, pe acelea care aveau puterea de a aduce cititorul mai aproape de cunoaştere (gnosis). (Astfel), a scris o Evanghelie duhovnicească, pentru folosul celor care căutau desăvârşirea. Cu toate acestea, nu a dezvăluit lucruri care nu trebuie rostite, nici nu a pomenit despre învățăturile tainice ale Domnului, ci doar a pus şi alte istorisiri alături de cele deja scrise şi, în plus, a adăugat anumite vorbe despre a căror înțelegere el, ca învățător, ştia că va călăuzi ascultătorii în altarul cel mai lăuntric al acelui adevăr ascuns de cele şapte (văluri). Astfel, pe scurt, le-a pus în ordine pe toate, după părerea mea, nici cu rea voință, nici în pripă, şi, înainte de moarte, şi-a lăsat scrierea bisericii din Alexandria, acolo unde cu multă grijă este păzită, fiind citită numai de cei care au ştiință de marile mistere. Dar, întrucât diavolii scîrbavnici ticluiesc dintotdeauna pierzania neamului omenesc,

carpocratieni, mânați de aceştia, au înrobit, prin vicleşuguri, un preot al bisericii din Alexandria, iar acela a copiat Evanghelia secretă, a răstălmăcit-o ca să o potrivească învățăturii lui hulitoare şi trupeşti şi, în plus, a pângărit-o, amestecând, printre cuvintele ei sfinte şi fără de prihană, minciuni peste măsură de lipsite de ruşine.[268]

Clement recunoaşte astfel, de bunăvoie, existența unei autentice *Evanghelii secrete* alcătuite de Marcu. Şi apoi în instruieşte pe Theodore să nege acest fapt:

Aşadar, precum am spus mai înainte, în fața lor (a carpocratienilor) să nu dai niciodată înapoi şi, când îşi vor înfățişa răstălmăcirile, să nu încuviințezi că acea Evanghelie tainică e scrisă de Marcu, ci să negi aceasta sub jurământ. Pentru că „nu toate cele adevărate trebuie împărtăşite tuturor".[269]

Ce era cu această „*Evanghelie secretă*", pe care Clement i-a ordonat discipolului său să nu o recunoască şi pe care carpocratienii o „*răstălmăciseră*"? Episcopul ne oferă un răspuns incluzând transcrierea fidelă a textului în scrisoarea sa:

Întru aceasta, către tine nu voi şovăi să dau răspuns (întrebărilor) pe care mi le-ai pus, înfruntîndu-i pe

---

268 *Ibid.,* pagina 15 sq.

269 *Ibid.,* pagina 16 sq.

răstălmăcitori chiar cu vorbele Evangheliei. De pildă, de la „Şi erau pe drum, suindu-se la Ierusalim,” şi cele care îi urmează şi până la „După trei zile va învia” (în Evanghelia Secretă) stau scrise următoarele (fapte), cuvânt cu cuvânt:

„Şi au ajuns în Betania şi o anume femeie, al cărei frate murise, era acolo. Şi, apropiindu-se, ea a căzut la picioarele lui şi a zis către el: «Fiule al lui David, miluieşte-mă.» Dar ucenicii au ocărît-o. Şi Iisus, mâniindu-se, a mers cu ea în grădina în care se afla mormântul şi, îndată, un strigăt mare s-a auzit din mormânt. Şi, apropiindu-se, Iisus a îndepărtat piatra de la gura mormântului. Şi, îndată, intrând acolo unde se afla tânărul, el a întins braţul şi l-a ridicat, prinzîndu-l de mână. Dar tânărul, văzîndu-l, l-a slăvit şi a început să-l roage fierbinte să nu îl părăsească. Şi, ieşind din mormânt, ei au mers în casa tânărului, pentru că acela era bogat. Şi, după şase zile, Iisus i-a spus ce să facă şi, seara, tânărul a venit la el, având doar o pânză peste goliciunea (trupului său). Şi a rămas cu el în noaptea aceea, pentru că Iisus i-a arătat tainele împărăţiei lui Dumnezeu. Şi, plecând de acolo, s-a întors de cealaltă parte a Iordanului.”[270]

[270] *Ibid.*, pagina 16 sq. Tânărul având drept unică îmbrăcăminte o pânză apare mai târziu în Marcu 14:5l-52. Când este trădat în grădina Ghetsimani, Isus este însoţit de „un tânăr, înfăşurat într-o pânză, pe trupul gol”.

Acest episod nu apare în niciuna dintre versiunile existente ale *Evangheliei după Marcu*. Este vorba, desigur, de învierea lui Lazăr, descrisă de cea de-a *Patra Evanghelie*, atribuită lui Ioan. Dar, în versiunea citată apar câteva deosebiri semnificative. În primul rând, este acel „*strigăt mare*" care se aude din mormânt înainte ca Iisus să îndepărteze piatra sau să îi ceară celui dinăuntru să i se înfăţişeze.

Aceasta sugerează că ocupantul mormântului nu era mort şi, astfel, dintr-un foc, spulberă orice element miraculos. În al doilea rând, rezultă, cât se poate de clar, că episodul are mai multe implicaţii decât cel din relatarea acceptată de biserică. Cu certitudine, pasajul citat atestă existenţa unei relaţii speciale între bărbatul din mormânt şi cel care îl „*resuscitează*". Un cititor modern ar fi probabil tentat să vadă aici un indiciu al homosexualităţii. Este foarte posibil ca şi carpocratienii – o sectă care aspira la transcenderea simţurilor prin însăşi suprasaturarea acestora – să fi desluşit exact un asemenea indiciu.

Dar, după cum argumentează profesorul Smith, este, de fapt, mult mai probabil ca întregul episod să se refere la o iniţiere specific unei şcoli a misterelor – o moarte şi o renaştere rituale şi simbolice, în genul celor atât de răspândite în Orientul Mijlociu în epoca aceea.

În orice caz, problema este că nici episodul, nici citatul redat mai sus, nu apar în nici o versiune modernă sau acceptată a *Evangheliei după Marcu*. Într-adevăr, singurele referiri la Lazăr sau singura persoană numită Lazăr din *Noul Testament* pot fi găsite în *Evanghelia* atribuită lui Ioan. Este, aşadar, limpede că sfatul lui Clement a fost acceptat – nu numai de Theodore, dar şi de autoritățile care i-au urmat. Pur şi simplu, întregul episod referitor la Lazăr a fost complet exclus din *Evanghelia după Marcu*.

Această *Evanghelie* epurată atât de drastic a fost, pe de altă parte, încărcată cu completări contrafăcute. În versiunea sa originară, se încheie cu răstignirea, înmormântarea şi cu descoperirea mormântului gol. Nu există nici o scenă a Învierii, nici o întîlnire cu ucenicii. Se ştie că există anumite Biblii moderne în care *Evanghelia după Marcu* are un sfârşit mai convențional – fiind inclusă şi *Învierea*. Dar realmente toți cercetătorii moderni ai Bibliei sunt de acord că această extindere a finalului este un adaos ulterior, datând din ultima parte a secolului al doilea, anexat documentului originar.[271]

---

271 În cele mai vechi manuscrise ale Scripturilor, inclusiv *Codex Vaticanus* şi *Codex Sinaiticus,* nu există actualul final al Evangheliei după Marcu. În ambele, această Evanghelie se încheie cu versetul 16:8. Amândouă datează din secolul al patrulea, când întreaga Biblie a fost adunată într-un singur volum pentru prima oară.

Evanghelia după Marcu ne furnizează astfel două exemple în care un document sacru – presupus a fi de inspirație divină – a fost falsificat, redactat, cenzurat şi corectat de mâini omeneşti. Şi, în ambele cazuri, nu este vorba de nici o speculație. Dimpotrivă, în prezent, toți specialiştii le acceptă ca demonstrabile şi dovedite.

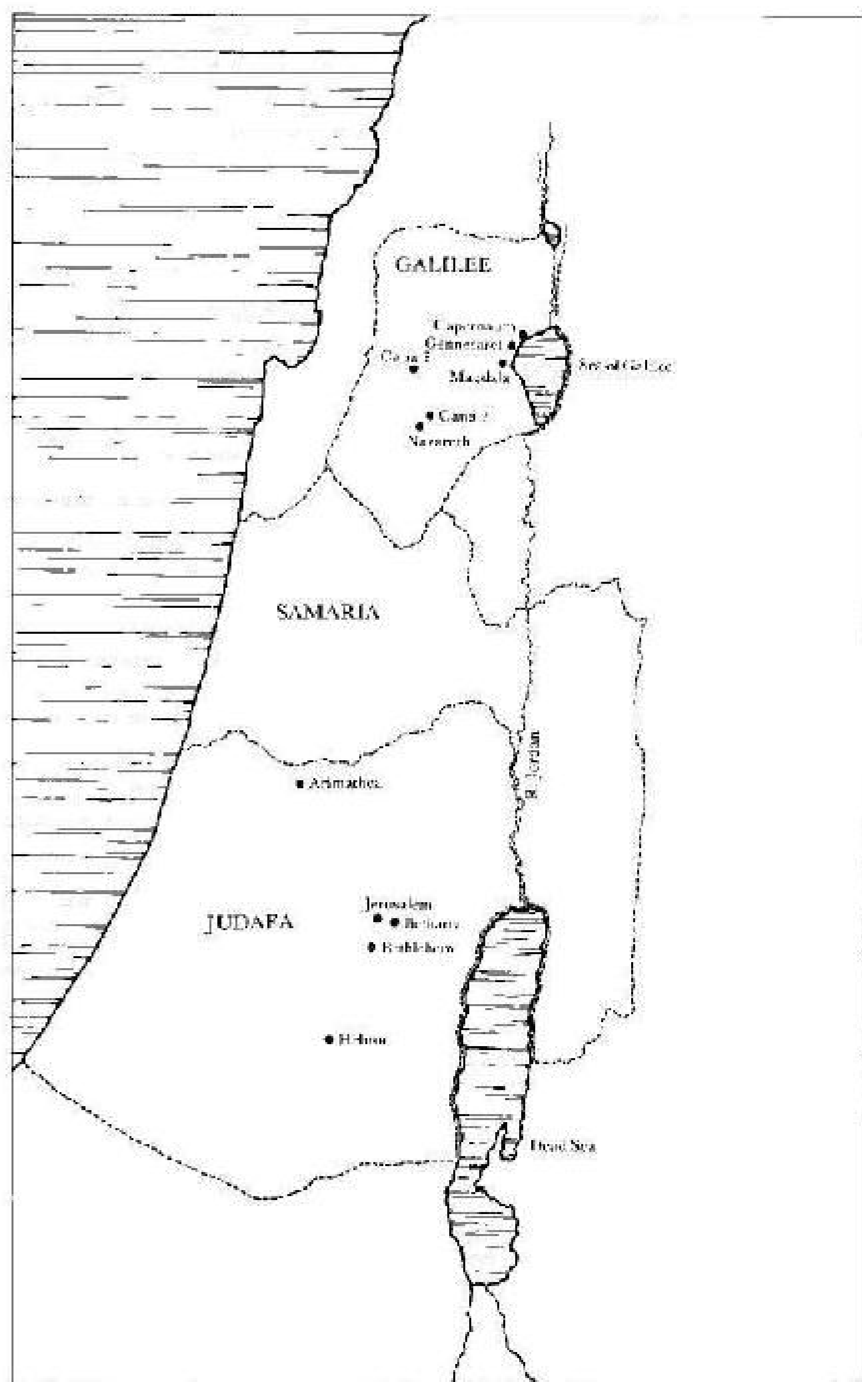
Poate cineva presupune că *Evanghelia după Marcu* este singura care a fost modificată? Cu siguranță, dacă aceasta a fost măsluită fără nici o ezitare, este rezonabil să presupunem că şi celelalte au fost supuse unui tratament similar.

Ținând cont de scopul investigației noastre, nu am putut, aşadar, nici să considerăm *Evangheliile* drept o autoritate definitivă şi incontestabilă, nici să le desconsiderăm întru totul. Fără îndoială, nu sunt în întregime contrafăcute şi furnizează câteva dintre puținele informații disponibile referitoare la cele într-adevăr întâmplate în *Țara Sfântă* acum două mii de ani. De aceea, am început să le studiem îndeaproape, să le verificăm cu atenție, să separăm realitatea de legendă, să extragem adevărurile pe care le conțin din matrița falsificată în care au fost adesea încastrate. Pentru a reuşi să ne putem intențiile în practică, am fost nevoiți să începem prin a ne familiariza cu realitatea istorică şi cu ambianța din *Țara Sfântă* de la începutul erei creştine. Pentru că *Evangheliile*

nu sunt entități de sine stătătoare, apărute de niciunde şi plutind, eterne şi universale, de-a lungul timpului. Sunt nişte documente istorice ca oricare altele – ca manuscrisele de la Marea Moartă, ca epopeile lui Homer şi Virgiliu sau ca romanele cavalereşti ale *Graal-ului*. Sunt produsele unui anume loc, ale unui anume timp, ale unui anumit popor şi ale unor anumiți factori istorici.

PALESTINA ÎN VREMEA LUI IISUS

În secolul întâi, Palestina era un colț de lume foarte agitat. Pentru o bună bucată de vreme, *Țara Sfântă* fusese teatrul luptelor dinastice, al conflicte dezastruoase şi, ocazional, al unor războaie în toată puterea cuvântului. În timpul secolului al doilea î.Hr., existase, vremelnic, un regat iudaic mai mult sau mai puțin unitar – conform datelor furnizate de cele două cărți apocrife ale macabeilor. Oricum, în anul 63 î.Hr., teritoriul fusese din nou răvăşit şi

GALILEE
Capernaum
Gennesaret
Magdala
Cana
Nazareth
SAMARIA
Arimathea
R. Jordan
Jerusalem
JUDAEA
Dead Sea

gata să fie cucerit.

Fig.12 Palestine pe vremea lui Iisus

Cu mai bine de o jumătate de secol înainte de naşterea lui Iisus, Palestina căzuse pradă armatelor lui Pompei şi legea romană fusese impusă. Dar, în epoca aceea, imperiul roman era mult prea extins şi mult prea preocupat de propriile sale probleme, pentru a instala aparatul administrativ necesar unei guvernări directe. De aceea, crease o dinastie de regi marionete, care guvernau sub egida sa.

Este vorba de dinastia Irozilor, care nu erau evrei, ci arabi. Întemeietorul acesteia a fost Antipater, care a urcat pe tronul Palestinei în anul 63 î.Hr. În 37 î.Hr., după moartea sa, puterea a fost preluată de fiul său, Irod cel Mare, care a domnit până în anul 4 î.Hr. Trebuie să ne imaginăm, aşadar, o situaţie analoagă cu aceea din Franţa în timpul guvernului Vichy, între 1940 şi 1944. Trebuie să ne imaginăm o ţară cucerită şi un popor învins, condus de un regim marionetă care era menţinut la putere prin forţa armelor. Populaţiei i se permitea să-şi păstreze propria religie şi propriile obiceiuri. Dar Roma avea ultimul cuvânt. Autoritatea sa era implementată conform legilor romane şi menţinută de soldaţii romani – la fel cum se întâmpla şi în Britania, nu cu mult mai târziu.

În anul 6 d.Hr., situaţia a devenit şi mai critică. Din punct de vedere administrativ, ţara a fost împărţită într-o provincie şi în două tetrarhii. Irod Antipa a devenit conducătorul uneia din aceste tetrarhii, Galileea. Dar Iudeea – capitala laică şi spirituală – a fost trecută sub guvernarea directă a Romei, fiind administrată de un prefect roman cu reşedinţa în Cezareea. Regimul roman era brutal şi despotic. Când a preluat controlul direct al Iudeei, trei mii de rebeli au fost răstigniţi fără vreo judecată. Templul a fost jefuit şi profanat. Au fost impuse biruri grele. Tortura era folosită în mod frecvent şi o mare parte a populaţiei s-a sinucis. Pilat din Pont, care a fost prefectul Iudeei între anii 26 şi 36 d.Hr., nu a îmbunătăţit câtuşi de puţin această stare de lucruri. În contrast cu portretul său biblic, înregistrările istorice existente denotă că Pilat a fost un bărbat crud şi corupt, care nu numai că a perpetuat, dar chiar a intensificat abuzurile predecesorului său. Cel puţin la prima vedere, cel mai surprinzător este faptul că *Evangheliile* nu dezaprobă Roma, că nici măcar nu menţionează povara robiei romane. Într-adevăr, relatările evanghelice sugerează că locuitorii Iudeei erau paşnici şi mulţumiţi de soarta lor.

În realitate, foarte puţini erau mulţumiţi şi cei mai mulţi erau departe de a fi paşnici. Evreii din *Ţara Sfântă* a acelui timp puteau fi divizaţi cu uşurinţă în numeroase secte şi subsecte. Existau, de exemplu, saducheii – clasa

puțin numeroasă, dar bogată, a marilor proprietari de terenuri, care, spre profunda nemulțumire a compatrioților lor, cooperau, în stilul colaboraționist, cu romanii. Existau fariseii – un grup progresist, care a reformat în parte iudaismului şi care, în ciuda descrierii care i se face în *Evanghelii*, s-a plasat într-o opoziție neclintită, deşi pasivă, față de Roma. Existau esenienii – o sectă austeră, de orientare mistică, ale cărei învățături erau mult mai răspândite şi mai influente decât se acceptă sau se presupune de obicei. Trăsăturile generale ale altor secte şi subsecte mărunte sunt de mult pierdute pentru istorie, acestea fiind, în prezent, imposibil de descris. Totuşi, este util să îi cităm pe nazoriți, dintre care, cu secole în urmă, făcuse parte Samson, şi care existau încă în epoca lui Iisus. Trebuie menționați, de asemenea, nazoreanii sau nazareenii – un termen care se pare că a fost folosit şi în cazul lui Iisus şi al ucenicilor săi. Într-adevăr, în versiunea originală, în limba greacă, a *Noului Testament*, Iisus este numit „Nazareanul" – ceea s-a tradus greşit prin Iisus din Nazaret. Pe scurt, nazarean este un termen referitor la o anumită sectă şi nu are nici o legătură cu Nazaret.

Mai existau numeroase alte grupări şi secte, dintre care unele s-au dovedit de o foarte mare importanță pentru investigația noastră. În anul 6 d.Hr., când Roma şi-a asumat controlul direct al Iudeei, un rabin fariseu, cunoscut

sub numele de Iuda din Galileea, a creat un grup revoluționar militant alcătuit, după toate aparențele, din farisei şi esenieni. Aceştia au rămas în istorie sub numele de zeloți. Zeloții nu erau o sectă în adevăratul sens al cuvântului, ci reprezentau o mişcare alcătuită din membrii mai multor secte. În timpul în care a propovăduit Iisus, îşi asumaseră un rol din ce în ce mai proeminent în afacerile *Țării Sfinte*. Pentru punerea în scenă a dramei lui Iisus, activitățile lor au constituit, probabil, cel mai important fundal politic. Şi au continuat, neabătute, încă mult timp după răstignire. În anul 44 d.Hr., erau atât de intense încât o confruntare armată părea deja inevitabilă. Aceasta s-a dezlănțuit în anul 66 d.Hr., când întreaga Iudee a participat la revolta organizată împotriva Romei. A fost o, luptă disperată şi îndârjită, dar, în ultimă instanță, inutilă – similară, în anumite privințe cu, să zicem, aceea din Ungaria, din 1956.

Numai în Cezareea, 20 000 de evrei au fost masacrați de către romani. În patru ani, legiunile romane au ocupat Ierusalimul, au ras cetatea de pe suprafața pământului şi au prădat *Templul*. Cu toate acestea, în munți, fortăreața Masada a mai rezistat vreme de încă trei ani, fiind comandată de un descendent direct allui Iuda din Galileea. Ca urmare a revoltei din Iudeea, a avut loc un exod masiv al evreilor din *Țara Sfântă*. Cu toate acestea, au rămas

suficient de mulți pentru a stârni o nouă revoltă cu circa şaizeci de ani mai târziu, în 132. În cele din urmă, în anul 135 d.Hr., împăratul Hadrian a hotărât expulzarea tuturor evreilor din Iudeea şi Ierusalimul a devenit un oraş prin excelență roman, fiind redenumit Aelia Capitolina.

Viața lui Iisus s-a desfăşurat, cu aproximație, în primii treizeci şi cinci de ani ai unor tulburări care s-au întins pe un răstimp de 140. Agitația nu a încetat după moartea sa, ci a continuat pentru încă un secol. Şi a generat fenomenele psihologice şi culturale care însoțesc, în mod inevitabil, sfidarea atât de prelungită a unei opresiuni. Una dintre acestea era speranța şi dorința de a se ivi un Mesia care să-şi scape poporul de jugul asupririi. Numai printr-un accident istoric şi semantic acest termen a ajuns să-l desemneze în mod precis şi exclusiv pe Iisus.

Nici un Mesia nu ar fi fost considerat de natură divină de către contemporanii lui Iisus. Ideea în sine ar fi fost ridicolă, dacă nu chiar de neconceput. Cuvântul grecesc pentru Mesia este „*Christ*” sau „*Christos*”. Termenul – fie el în ebraică sau în greacă – însemna, pur şi simplu „*cel uns*” şi se referea, în general, la un rege.

Astfel, în *Vechiul Testament*, când a fost uns ca rege, David a devenit, în mod explicit, „*Mesia*” sau „*Christ*”. Ulterior, toți regii evrei din casa lui David au primit acelaşi nume. Chiar şi în timpul ocupației romane a Iudeei, cel mai

înalt preot numit de romani era cunoscut drept „*Preotul Mesia*” sau „*Preotul Christ*”.[272]

Totuşi, pentru zeloţi, ca şi pentru ceilalţi oponenţi ai Romei, acest preot marionetă era, în mod inevitabil, un „*fals Mesia*”. Un „*adevărat Mesia*” implica, pentru ei, cu totul altceva, un legitim *roi perdu* sau „*rege pierdut*”, descendentul necunoscut al casei lui David, care şi-ar fi eliberat poporul de tirania romană. În timpul vieţii lui Iisus, dorinţa de a vedea venind un astfel de Mesia a atins o culme vecină cu isteria în masă. Şi aşteptarea a dăinuit şi după moartea lui Iisus. Într-adevăr, revolta din anul 66 d.Hr. a fost stârnită, în mare măsură, de fervoarea zeloţilor şi de propaganda făcută în numele unui Mesia a cărui sosire era socotită iminentă.

În concluzie, termenul *Mesia* nu avea nici o implicaţie divină. În sens strict, nu însemna nimic mai mult decât un rege uns şi, în imaginaţia populară, a ajuns să însemne un rege uns care ar fi fost, totodată, şi un eliberator. Cu alte cuvinte, era un termen cu cono-taţii specific politice – ceva cu totul diferit de ideea de „*fiu al lui Dumnezeu*” a creştinilor de mai târziu. Era un termen laic şi politic care a fost asociat cu Iisus. Acesta a fost numit „*Iisus Mesia*” sau – în traducere grecească – „*Iisus Christosul*”. Abia mai târziu

---

[272] Maccoby, *Revoluţion in Iudeea (Revoluţia din Iudeea),* pagina 116.

această denumire a fost prescurtată, devenind „Iisus Hristos”, un titlu pur funcțional fiind astfel transformat într-un nume propriu.

ISTORIA *EVANGHELII*LOR

Evangheliile au fost inspirate de o realitate istorică concretă şi recognoscibilă. Era o realitate a opresiunii, a nemulțumirilor civice şi sociale, a persecuțiilor permanente şi a rebeliunilor sporadice.

Era, totodată, o realitate sufocată de promisiuni perpetue şi ațâțătoare, de visul şi de speranța că urma să apară un rege de drept, un conducător laic şi spiritual, care să-şi conducă poporul către libertate. În ceea ce priveşte libertatea politică, aceste aspirații au fost spulberate cu brutalitate de războiul devastator dintre anii 66 şi 74 d.Hr. Totuşi, prin transpunerea într-o formă religioasă, *Evangheliile* nu numai că perpetuau aceste aspirații, dar le şi dădeau un nou şi puternic imbold.

Toți exegeții moderni sunt de acord că *Evangheliile* nu au fost scrise în timpul vieții lui Iisus. În cea mai mare parte, acestea datează din perioada dintre cele două revolte majore din Iudeea – din 66 până în 74 şi din 132 în 135 – deşi este aproape sigur faptul că se bazează pe relatări mai timpurii. Acestea ar fi putut fi incluse în documente scrise şi

pierdute între timp – pentru că, la izbucnirea primei rebeliuni, înregistrările de acest tip au fost distruse fără discernământ. Dar trebuie să fi existat, cu siguranță, şi relatări transmise prin viu grai. Unele dintre acestea au fost, fără îndoială, simțitor exagerate şi/sau distorsionate, fiind transmise şi primite la a doua, a treia sau a patra mână. Totuşi, este posibil ca unele să fi provenit din partea unor oameni care erau în viață în vremea lui Iisus şi care, poate, îl cunoscuseră personal. Tinerii din epoca răstignirii ar fi putut fi încă în viață în perioada în care au fost scrise *Evangheliile*.

În general, se consideră că *Evanghelia după Marcu* este cea mai veche, fiind compusă fie în perioada revoltei din anii 66-74, fie la scurt timp după aceea – excepție făcând relatarea Învierii, care este o completare falsificată şi mai târzie. Deşi el însuşi nu se număra printre ucenicii inițiali ai lui Iisus, Marcu pare să fi venit din Ierusalim. Şi lasă impresia că ar fi fost un însoțitor al Sfântului Pavel, pentru că *Evanghelia* sa poartă amprenta inconfundabilă a concepțiilor acestuia. Dar, deşi Marcu era din Ierusalim, *Evanghelia* sa fusese – conform afirmațiilor episcopului Clement al Alexandriei – scrisă la Roma şi se adresa unei audiențe greco-romane. Prin ele însele, toate acestea explică foarte multe. La vremea când Marcu îşi compunea *Evanghelia*, Iudeea era fie în plină revoltă, fie în perioada

imediat următoare acesteia, şi mii de evrei fuseseră răstigniţi pentru că luaseră parte la rebeliunea împotriva regimului impus de Roma. Dacă Marcu dorea ca *Evanghelia* sa să dăinuie şi să impresioneze un auditoriu roman, nu-l putea înfăţişa pe Iisus drept un duşman al Romei. Desigur, nu putea prezenta un Iisus total lipsit de opinii politice. Pentru a asigura supravieţuirea mesajului său, a fost probabil nevoit să-i exonereze pe romani de vina morţii acestuia – să reabiliteze bine înrădăcinatul regim existent şi să-i blameze pe anumiţi evrei pentru uciderea lui Mesia. Procedura a fost adoptată nu numai de autorii celorlalte *Evanghelii*, ci şi de biserica creştină timpurie. Fără acest truc, nici *Evangheliile*, nici biserica nu ar fi supravieţuit.

După părerea specialiştilor, *Evanghelia lui Luca* datează din jurul anului 80 d.Hr. Se pare că Luca a fost un doctor grec, care şi-a compus lucrarea pentru uzul oficialilor romani de rang înalt din Cezareea, capitala romană a Palestinei. De aceea, şi el a trebuit să-l împace şi să-i calmeze pe romani dând vina pe altcineva. Se pare că, în momentul în care a fost compusă *Evanghelia după Matei* – aproximativ în anul 85 d.Hr. – acest transfer al vinovăţiei fusese acceptat ca fiind de la sine înţeles şi de necontestat. De fapt, mai mult de jumătate din *Evanghelia după Matei* derivă direct din aceea după Marcu, deşi originalul a fost redactat în limba greacă şi reflectă caracteristicile specifice

ale acesteia. Autorul a fost, după , toate aparențele, evreu – foarte posibil, un refugiat din Palestina. Nu trebuie confundat cu ucenicul numit Matei, care trebuie să fi trăit cu mult mai înainte şi care nu cunoştea, probabil, decât limba aramaică.

Evangheliile după Marcu, Luca şi Matei sunt cunoscute sub numele generic de „*Evanghelii Sinoptice*”, aceasta implicând faptul că sunt urmarea „*lucrurilor văzute*” sau că văd lucrurile cu aceeaşi ochi – ceea ce, bineînțeles, nu este adevărat. Cu toate acestea, similitudinile existente sugerează proveniența lor dintr-o singură sursă comună – o tradiție orală sau un alt document, care s-a pierdut ulterior. Aceasta le deosebeşte de *Evanghelia după Ioan*, care îşi trădează originea evident diferită.

Despre autorul celei de-a *Patra Evanghelii* nu se ştie nimic. Nimic nu justifică presupunerea că numele său ar fi fost Ioan. Relatarea însăşi nu menționează nici un alt Ioan în afară de Botezător şi atribuirea ei unui om cu acest nume este, în general, acceptată drept o tradiție ulterioară. A *Patra Evanghelie* este cea mai târzie dintre cele incluse în *Noul Testament* – a fost compusă, în jurul anului 100, în vecinătatea cetății greceşti Efes – şi are o serie de caracteristici distincte. Scena naşterii Domnului lipseşte, nu există nici un fel de descriere a venirii pe lume a lui Iisus, iar începutul are un caracter aproape gnostic. Indiscutabil,

natura textului este mult mai alegorică decât în cazul celorlalte *Evanghelii*, iar conținutul diferă în aceeaşi măsură. De exemplu, celelalte Evanghelii se referă cu precădere la activitățile lui Iisus din provincial nordică Galileea şi denotă ceea ce trebuie să fie o cunoaştere la a doua sau la a treia mână a evenimentelor petrecute în sud, în Iudeea şi în Ierusalim – inclusiv a răstignirii. În schimb, cea de-a *Patra Evanghelie* dă foarte puține amănunte despre cele întâmplate în Galileea, referindu-se pe larg la perioada din Iudeea şi din Ierusalim, de la sfârşitul vieții lui Iisus, iar relatarea răstignirii pare să se bazeze, în esență, pe istorisirea unui martor ocular. De asemenea, conține o serie de episoade şi de evenimente care nu figurează deloc în celelalte *Evanghelii* – nunta de la Cana, rolul jucat de Nicodim şi de *Iosif din Arimateea* şi învierea lui Lazăr (cu toate că ultima a fost cândva inclusă în *Evanghelia după Marcu*).

În baza acestor factori, specialiştii moderni au sugerat că *Evanghelia după Ioan*, în ciuda redactării sale târzii, ar putea fi cea mai demnă de încredere şi mai exactă din punct de vedere istoric din cele patru. Se pare că aceasta a ținut cont de obiceiurile din vremea lui Iisus în mai mare măsură decât celelalte şi că s-a inspirat din surse la care Marcu, Luca şi Matei nu au avut acces. Un cercetător modern subliniază faptul că această *Evanghelie* denotă ceea ce pare

a fi o cunoaştere directă a topografiei Ierusalimului dinaintea revoltei din anul 66 d.Hr. Acelaşi autor conchide: *„În spatele celei de a Patra Evanghelii se întrevede o tradiție străveche, care nu are nici o legătură cu celelalte trei.*"[273]

Aceasta nu este o opinie izolată. De fapt, este cea care predomină în studiile moderne ale Bibliei. Conform unui alt autor, *„Evanghelia după Ioan, deşi nu respect cronologia Evangheliei sinoptice după Marcu şi în ciuda redactării sale târzii, pare să se bazeze pe o tradiție referitoare la Iisus care trebuie să fi fost străveche şi autentică."*[274]

În urma propriilor noastre cercetări, am ajuns şi noi tot la concluzia că cea de-a *Patra Evanghelie* este cea mai credibilă dintre cărțile incluse în *Noul Testament*, cu toate că a fost, ca şi celelalte, supusă mistificărilor, redactărilor, epurărilor şi revizuirilor. În timpul investigațiilor, am avut ocazia să cercetăm atât cele patru *Evanghelii*, cât şi multe alte materiale colaterale. Şi cea de-a *Patra Evanghelie* au fost aceea în care am găsit dovezile cele mai convingătoare şi ipotezele cele mai tentante.

---

[273] Dodd, *Historical Tradition în the Fourth Gospel (Tradiția istorică în cea de-a patra Evanghelie), pagina 423.*

[274] Brandon, *Jesus and the Zealots (Isus şi zeloții),* pagina 16.

STAREA CIVILĂ A LUI IISUS

Nu am avut intenția de a discredita *Evangheliile*. Ne-am străduit doar să le verificăm cu grijă – să localizăm acele fragmente care conțin adevăruri posibile sau probabile şi să le extragem din noianul de înflorituri care le înconjoară. În plus, am căutat pasaje de o anume factură – care ar fi putut atesta căsătoria dintre Iisus şi femeia cunoscută drept Maria Magdalena. Nu e nevoie să spunem că nu ne aşteptam să găsim, în acest sens, dovezi explicite. Am înțeles că, pentru a le descoperi, era necesar să citim printre rânduri, să suplinim anumite lacune, să justificăm motivele cenzurii şi ale exprimărilor eliptice. Trebuia să ne ocupăm de omisiuni, de insinuări, de referirile care erau, în cel mai fericit caz, indirecte.

Şi nu trebuia să căutăm doar dovezile căsătoriei. Era necesar să descoperim circum-stanțele care ar fi putut să o favorizeze. Ancheta noastră trebuia, prin urmare, să includă o serie de întrebări distincte, dar strâns relaționate. Am început cu cele mai evidente.

Există, în Evanghelii, vreun indiciu, direct sau indirect, care să sugereze că Iisus ar fi fost căsătorit?

Desigur, nu există nici o afirmație explicită care să ateste că ar fi fost. Pe de altă parte, nu există nici afirmații explicite care să ateste că nu ar fi fost – şi acest fapt este

mult mai ciudat şi mai semnificativ decât pare la prima vedere. După cum subliniază dr. Geza Vermes de la Universitatea din Oxford: *„În ceea ce priveşte starea civilă a lui Iisus, Evangheliile păstrează o tăcere absolută... O astfel de situație este suficient de neobişnuită pentru a genera alte investigații."*[275]

Evangheliile menționează că mulți dintre ucenici – de exemplu, Petru – erau căsătoriți. Iar Iisus nu pledează nicăieri în favoarea celibatului. Ci afirmă, dimpotrivă, conform *Evangheliei după Matei*: *„N-ați citit că cel care i-a făcut de la început i-a făcut bărbat şi femeie?... Pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va lipi de femeia sa şi vor fi amândoi un trup*." (19:4-5)

O astfel de declarație şi un îndemn la celibat nu pot fi reconciliate. Şi, dacă Iisus nu a propovăduit celibatul, nu avem nici un motiv să credem că l-ar fi practicat. Conform obiceiurilor iudaice din acea epocă, bărbații nu numai că obişnuiau să se căsătorească, dar căsătoria era aproape o obligație. Cu excepția anumitor esenieni şi a anumitor comunități, celibatul era condamnat cu vehemență. Către sfârşitul secolului întâi, un scriitor evreu chiar a comparat celibatul deliberat cu o crimă şi se pare că nu era singurul care avea o asemenea opinie. Un tată evreu era obligat să-i

---

[275] Vermes, *Jesus the Jew (Isus evreul), pagina* 99.

găsească fiului său o soție în aceeaşi măsură în care era obligat să garanteze că băiatul său va fi circumscris.

Dacă Iisus nu ar fi fost căsătorit, acest fapt ar fi fost extrem de frapant. Ar fi atras atenția asupra lui şi ar fi fost folosit pentru a-l caracteriza şi identifica. L-ar fi deosebit, într-un mod cât se poate de semnificativ, de contemporanii săi. Dacă aceasta ar fi fost realitatea, oare nici una dintre *Evanghelii* nu ar fi făcut măcar o mențiune la o atât de importantă abatere de la obiceiuri? Dacă, aşa cum susține tradiția ulterioară, Iisus ar fi fost celibatar, este extraordinary faptul că nu există nici o referire la acest celibat. Această absență sugerează cu tărie faptul că, din acest punct de vedere, Iisus se conformase convențiilor timpului şi culturii cărora le aparținea – denotă, pe scurt, că era căsătorit. Este singurul mod în care poate fi explicată tăcerea *Evanghelii*lor în această privință. Argumentul este sintetizat de un respectat teolog contemporan:

Cu certitudine, fundalul cultural stă mărturie... că este extrem de improbabil ca Iisus să nu se fi însurat înainte de a-şi începe misiunea. Dacă ar fi rămas celibatar, ar fi stârnit o tulburare, o reacție care ar fi lăsat urme. Aşadar, lipsa din Evanghelii a oricărei mențiuni legate de celibat este un argument puternic, dar nu împotriva, ci în favoarea ipotezei existenței căsătoriei, pentru că a practica celibatul sau a pleda în favoarea acestuia în contextual societății evreieşti de

atunci ar fi fost atât de neobişnuit, încât ar fi atras atenția şi ar fi stârnit multe comentarii.[276]

Ipoteza căsătoriei devine tentantă mai ales în virtutea titlului „*Rabi*", pe care *Evangheliile* i-l atribuie adesea lui Iisus. Desigur, este posibil ca acest termen să fi fost folosit în sensul său extins, însemnînd, pur şi simplu, un învățător auto-proclamat. Dar cunoştințele sale deosebite – dovedite, de exemplu, în discuția sa cu bătrânii din Templu – sugerează cu tărie că Iisus era mai mult decât atât, că beneficiase de pregătirea obişnuită a unui rabin şi că această calitate îi era recunoscută în mod oficial. Aceasta corespunde tradiției, conform căreia Iisus era rabin în adevăratul sens al cuvântului. Şi, în acest caz, căsătoria sa nu este numai verosimilă, ci realmente sigură. Legea evreiască *Mişna* este cât se poate de explicită în această privință: „*Un bărbat necăsătorit nu poate fi învățător*."[277]

În cea de-a *Patra Evanghelie* există un episod referitor la o nuntă care, de fapt, s-ar putea să fi fost chiar a lui Iisus. Este vorba, desigur, de nunta de la Cana – o poveste destul de binecunoscută. Dar, în ciuda faptului că ne este

---

[276] Charles Davis, reportaj în *The Observer* (Londra, 28 martie 1971), pagina 25.

[277] Phipps, *Sexuality of Jesus (Viața sexuală a lui Isus), pagina* 44.

atât de familiară, generează unele întrebări nerostite care merită să fie luate în considerație.

Relatarea din cea de-a *Patra Evanghelie* prezintă nunta de la Cana ca pe o ceremonie modestă, strict locală – o nuntă tipică de la țară, la care mireasa şi mirele rămân anonimi. La această nuntă, Iisus a fost „*chemat*” – ceea ce este oarecum ciudat, pentru că încă nu începuse să fie cunoscut. Dar este şi mai curios faptul că mama sa „*se întâmplase*” să fie acolo. Şi prezența acesteia pare să fie considerată firească. Cu siguranță, nu este câtuşi de puțin explicată. În plus, Maria este aceea care nu doar îi sugerează fiului său, ci chiar îi porunceşte să facă rost de mai mult vin. Comportamentul ei este cel al unei gazde: „*Şi, sfârşindu-se vinul, a zis mama lui Iisus către El: Nu mai au vin. A zis ei Iisus: Ce ne priveşte pe mine şi pe tine, femeie? Încă nu a venit ceasul Meu*.” (Ioan 2:3-4) Dar Maria, cât se poate de calmă, ignoră protestul fiului ei: „*Mama Lui a zis, celor ce slujeau: Faceți orice vă va spune.*” (Ioan 2:5) Iar servitorii se supun fără şovăire, ca şi cum ar fi fost obişnuiți să primească ordine atât de la Maria cât şi de la Iisus.

În pofida încercării lui Iisus de a nu-i recunoaşte autoritatea, Maria triumfă; şi el înfăptuieşte apoi prima sa minune importantă, transformând apa în vin. Conform *Evangheliil*or, până atunci Iisus nu-şi dezvăluise puterile; iar Maria nu avea absolut nici un motiv să presupună că le-

ar fi posedat. Şi, chiar dacă i le-ar fi cunoscut, de ce era nevoie să fie folosite nişte haruri atât de deosebite şi de sacre într-un scop atât de banal? De ce i-ar fi cerut Maria aşa ceva fiului său? Şi, cu atât mai semnificativ, de ce şi-ar fi asumat doi simpli „*oaspeți*" de la nuntă responsabilități organizatorice – responsabilități care, conform obiceiului, le sunt rezervate gazdelor? Bineînțeles, doar dacă nunta de la Cana ar fi fost chiar nunta lui Iisus. În acest caz, ar fi fost într-adevăr datoria lui să facă rost de mai mult vin.

Mai există şi alte dovezi că acea nuntă era, de fapt, a lui Iisus. Imediat după săvîrşirea miracolului, „*nunul*" – care avea şi rolul unui majordom sau maestru de ceremonie – gustă din noul vin, „*a chemat nunul pe mire. Şi i-a zis: Orice om pune întâi vinul cel bun şi, când se amețesc, pune pe cel mai slab. Dar tu ai ținut vinul cel bun până acum*." (Ioan 2:9-10; evidențierea prin litere cursive ne aparține.) Este limpede că aceste cuvinte par să-i fi fost adresate lui Iisus. Totuşi, conform Evangheliei, îi sunt adresate „*mirelui*". Concluzia că Iisus şi „*mirele*" sunt una şi aceeaşi persoană este evidentă.

SOŢIA LUI IISUS

Dacă Iisus a fost căsătorit, există în Evanghelii vreo indicație care să ajute la identificarea soției lui Iisus?

La prima vedere, s-ar părea că există două posibile candidate – două femei, fără să o luăm în considerație pe mama sa, sunt menționate în mod repetat în *Evanghelii* ca făcând parte din anturajul său.

Prima dintre acestea este Maria Magdalena – sau, mai exact, Maria din satul Migdal sau Magdala din Galileea. În toate cele patru *Evanghelii*, rolul acestei femei este deosebit de ambiguu şi pare să fi fost neglijat în mod intenționat. În *Evangheliile* după *Marcu* şi *Matei*, este amintită fără să i se pomenească numele, care îi este dezvăluit abia către sfârşit. Apare abia în Iudeea, în timpul răstignirii, şi este enumerată printre cei care îl urmau pe Iisus. Totuşi, în *Evanghelia după Luca*, este menționată relativ către începutul misiunii lui Iisus, în vremea în care acesta încă predica în Galileea. De aceea se pare că ea îl însoțeşte din Galileea în Iudeea – sau, dacă nu, că se deplasează dintr-o provincie în alta pe urmele lui.

În mod evident, aceasta sugerează că era căsătorită cu cineva. În Palestina din vremea lui Iisus, era de neconceput ca o femeie nemăritată să călătorească neînsoțită – şi, cu atât mai mult, să o facă alături de un predicator religios şi de ucenicii acestuia. Tradiția nu ar fi lăsat un asemenea fapt, potential stânjenitor, să treacă neobservat. De aceea se susține uneori că Maria Magdalena ar fi fost căsătorită cu unul din ucenicii lui Iisus. Însă, în acest caz, relația ei

specială cu Iisus şi apropierea ei de acesta ar fi generat suspiciuni, dacă nu cumva chiar învinuiri de adulter.

În ciuda credinței populare, nici una dintre *Evanghelii* nu menționează, nicăieri, că Maria Magdalena ar fi fost o prostituată. Cu ocazia primei sale apariții în *Evanghelia după Luca*, este descrisă drept o femeie „*din care ieşiseră şapte demoni*”. De obicei, se presupune că acesta frază se referă la un fel de exorcism înfăptuit de Iisus, implicând faptul că Maria Magdalena ar fi fost „*posedată*”.

Dar este tot atât de posibil ca versetul să facă aluzie la un anume tip de convertire şi/sau inițiere rituală. De exemplu, inițierea în cultul lui Iştar sau Astarte – *Zeița Mamă* sau „*Regina Cerurilor*” – se făcea în şapte etape. Este posibil ca, înainte de a i se alătura lui Iisus, Maria Magdalena să fi fost adepta unui astfel de cult. În capitolul anterior celui în care vorbeşte despre Maria Magdalena, Luca povesteşte despre o femeie care a uns picioarele lui Iisus.

În *Evanghelia după Marcu*, există un episod similar, în care o femeie necunoscută îl unge pe Iisus. Nici Luca şi nici Marcu nu o identifică pe aceasta, în mod explicit, cu Maria Magdalena. Dar Luca specifică că era vorba de o „*femeie decăzută*”, de o „*păcătoasă*”. Ulterior, comentatorii Bibliei au presupus că, de vreme ce din Maria Magdalena ieşiseră şapte demoni, ea trebuie să fi fost o păcătoasă. În baza

acestei supoziții, femeia care îl unge pe Iisus şi Maria Magdalena au ajuns să fie privite ca una şi aceeaşi persoană. De fapt, se prea poate ca acesta să fi fost adevărul. Dacă această femeie era asociată cu un anumit cult păgân, nu putea să apară decât ca o păcătoasă atât în ochii lui Luca cât şi în ai autorilor de mai târziu.

Dacă Maria Magdalena a fost o „*păcătoasă*”, este evident şi că a fost, de asemenea, ceva mai mult decât „*prostituata de rând*” din tradiția populară. Este limpede că a fost o femeie înstărită. De exemplu, Luca relatează că, printre prietenele ei, se număra soția unui înalt demnitar de la curtea lui Irod – şi că ambele femei, împreună cu multe altele, îi susțineau, din punct de vedere financiar, pe Iisus şi pe ucenicii acestuia. Femeia care l-a uns pe Iisus era, de asemenea, o femeie bogată. În *Evanghelia după Marcu*, prețul ridicat al mirului de nard folosit pentru înfăptuirea ritualului este subliniat în mod deosebit.

În ansamblul său, episodul ungerii lui Iisus pare să aibă extrem de multă importanță. Din ce alt motiv ar fi fost descris atât de pe larg în *Evanghelii*? Dată fiind atenția deosebită care i se acordă, pare să fi reprezentat ceva mai mult decât un simplu gest impulsiv, spontan. Pare, mai degrabă, un ritual pregătit cu grijă. Trebuie să ne reamintim că ungerea era un privilegiu tradițional al regilor – şi al „*adevăratului Mesia*”, ceea ce înseamnă „*cel uns*”. De aici

rezultă că Iisus devine un Mesia autentic ca urmare a ungerii sale. Şi femeia care îl consacră acestui rol august nu poate fi considerate lipsită de importanță.

În acest caz, este evident că, în ultima parte a misiunii lui Iisus, Maria Magdalena devine un personaj deosebit de important. În cele trei evanghelii sinoptice, numele ei figurează în fruntea listei femeilor care îl însoțesc pe Iisus, aşa cum Simon Petru deschide lista ucenicilor de parte bărbătească. Şi, desigur, tot ea este aceea care, după răstignire, descoperă mormântul gol. Dintre toți cei care îi erau devotați, Iisus a preferat ca Maria Magdalena să afle prima despre *Învierea* sa.

De la un capăt la altul al *Evangheliilor*, Iisus o tratează pe Maria Magdalena într-un mod aparte, preferențial. Este foarte posibil ca acest tratament să fi stârnit gelozia celorlalți ucenici. Este cât se poate de evident că, ulterior, s-au făcut eforturi pentru a ponegri statutul Mariei Magdalena, dacă nu chiar numele ei. E foarte posibil să fi fost descrisă drept o târfă din dorința de răzbunare, cu intenția de a contesta reputația unei femei a cărei relație cu Iisus fusese mai intimă decât a celor care, din acest motiv, o invidiau.

Dacă alți „*creştini*”, chiar şi în timpul lui Iisus sau imediat după răstignire, îi purtau pică Mariei Magdalena pentru legătura ei unică cu liderul lor spiritual, este foarte

posibil să se fi încercat marginalizarea ei în ochii posterității. Chiar şi astăzi este privită tot ca o prostituată şi, în Evul Mediu, aşezămintele dedicate prostituatelor pocăite de numeau Magdalene. Dar însăşi *Evangheliile* stau mărturie că femeia de la care acele instituții şi-au împrumutat numele nu merita să fie astfel stigmatizată.

Indiferent care ar fi statutul atribuit Mariei Magdalena de *Evanghelii*, ea nu este singura femeie care ar fi putut deveni soția lui Iisus. Mai există încă o candidată, care este o apariție proeminentă în cadrul celei de a *Patra Evanghelii* şi care poate fi identificată drept Maria din Betania, sora Martei şi a lui Lazăr. Este evident că ea şi familia ei sunt în relații extrem de familiare cu Iisus. Sunt, de asemenea, oameni bogați, a căror locuință, situată într-o suburbia elegantă a Ierusalimului, este suficient de mare pentru a-i găzdui pe Iisus şi pe toți însoțitorii săi. În plus, din episodul învierii lui Lazăr reiese faptul că proprietarii casei erau şi deținătorii unui loc de înmormântare – un lux flamboaiant pentru epoca lui Iisus şi nu doar un simbol al bogăției, ci şi al unui statut aristocratic. În Ierusalim-ul biblic, ca şi în oraşele moderne, terenul era la mare preț; şi erau extrem de puțini cei care îşi puteau permite să dețină un astfel de loc de înmormântare.

Conform celei de-a *Patra Evanghelii*, când Lazăr se îmbolnăveşte, Iisus este plecat din Betania pentru câteva

zile şi se află, împreună cu ucenicii săi, dincolo de Iordan. După ce află ce s-a întâmplat, mai zăboveşte totuşi încă două zile – o reacție mai degrabă stranie – şi se reîntoarce în Betania, unde Lazăr zace în mormânt.

La sosire, Marta se grăbeşte să îl întâmpine şi strigă: „*Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n-ar fi murit*." (Ioan 11:21) Afirmația este dezorientantă, pentru că nu este limpede cum ar fi putut Iisus să împiedice moartea unui om prin prezența sa fizică. Dar incidental este semnificativ pentru că Marta este singură atunci când îl întâmpină pe Iisus. Ar fi fost de aşteptat ca Maria, sora ei, să-i fie alături. Totuşi, Maria se află în casă şi nu îşi face apariția decât după ce Iisus i-o cere în mod explicit. Totul se clarifică datorită *Evangheliei „secrete" a lui Marcu*, descoperite de profesorul Morton Smith şi citate la începutul acestui capitol. În acea relatare a lui Marcu care a fost îndepărtată, se pare că iese din casă fără să fie chemată. Şi este ocărîtă imediat, cu mânie, de către ucenici, cărora Iisus le cere să înceteze.

Faptul că Maria a rămas în casă în momentul sosirii lui Iisus în Betania este destul de plauzibil. Conform obiceiurilor evreieşti, ar trebui să stea „*Shiveh*" – să fie în doliu. Dar de ce nu i se alătură Mariei, de ce nu se grăbeşte să-i iasă în întîmpinare lui Iisus, la reîntoarcerea acestuia? Există o singură explicație evidentă. Conform principiilor

legii iudaice din acea vreme, unei femei stând „*Shiveh*” i se interzicea cu stricteţe să iasă din casă, cu excepţia cazului în care soţul ei îi cerea anume să o facă. În acest episod, Iisus şi Maria din Betania respectă întocmai normele de comportament tradiţional al unui bărbat evreu şi al soţiei sale.

Mai există şi alte dovezi care vin în sprijinul ipotezei existenţei unei căsătorii între Iisus şi Maria din Betania. Acestea se află, mai mult sau mai puţin sub forma unui *non sequitur*, în *Evanghelia* după Luca:

Şi pe când mergeau ei, El a intrat într-un sat, iar o femeie cu numele Marta l-a primit în casa ei. Şi ea avea o soră ce se numea Maria, care, aşezîndu-se la picioarele Domnului, asculta cuvântul lui. Iar Marta se silea cu multă slujire şi, apropiindu-se, a zis:

„Doamne, sau nu socoteşti că sora mea m-a lăsat singură să slujesc? Spune-i deci să-mi ajute.”

Şi, răspunzînd, Domnul a zis: Marto, Marto, te îngrijeşti şi pentru multe te sileşti;

Dar un lucru trebuie; căci Maria partea cea bună şi-a ales, care nu se va lua de la ea. (Luca 10:38-42)

Din cererea Martei pare să reiasă ca evident faptul că Iisus avea o anumită autoritate asupra Mariei. Totuşi, mult mai importantă este replica lui Iisus. În orice alt context, ar fi fost interpretată drept o aluzie la căsătorie. Şi, în orice

caz, sugerează că Maria din Betania era o ucenică la fel de avidă de cunoaştere ca şi Maria Magdalena.

Există motive întemeiate pentru a o considera pe aceasta din urmă una şi aceeaşi persoană cu femeia care îl unge cu mir pe Iisus. Ne-am întrebat dacă nu ar fi fost posibil ca această persoană să fie una şi aceeaşi şi cu Maria din Betania, sora lui Lazăr şi a Martei. Biserica medievală le privea, cu siguranță, astfel, ceea ce se poate spune şi despre tradiția populară. Părerea este împărtăşită şi de numeroşi cercetători ai Bibliei din zilele noastre. Foarte multe dovezi vin în sprijinul acestei concluzii.

De exemplu, în *Evangheliile* după Matei, Luca şi Marcu, Maria Magdalena este menționată printre cei prezenți la răstignire. Iar Maria din Betania nu este menționată, în acest sens, în nici una dintre ele. Însă, dacă era într-adevăr o ucenică atât de devotată, absența ei pare cel puțin o dovadă de indolență. Poate fi credibil faptul că ea – ca să nu mai vorbim de Lazăr, fratele ei – nu ar fi izbutit să fie alături de Iisus în punctul culminant al vieții acestuia? O astfel de omisiune ar fi atât inexplicabilă, cât şi reprobabilă – desigur, cu excepția cazului în care era prezentă, dar *Evangheliile* menționează acest lucru amintind-o sub numele Maria Magdalena. Dacă aceasta şi Maria din Betania sunt, de fapt, aceeaşi persoană, nu mai poate fi vorba de absența celei de a doua din episodul răstignirii.

Maria Magdalena poate fi identificată cu Maria din Betania. Şi poate fi identificată, de asemenea, cu femeia care îl unge pe Iisus. Cea de-a *Patra Evanghelie* o identifică pe această femeie cu Maria din Betania. Într-adevăr, autorul este cât se poate de explicit în această privință:

Şi era bolnav un oarecare Lazăr din Betania, satul Mariei şi al Martei, sora ei. Iar Maria era aceea care a uns cu mir pe Domnul şi I-a şters picioarele cu părul capului ei, al cărei frate Lazăr era bolnav. (Ioan 11:1-2)

Şi, din nou, în capitolul următor:

Deci, cu şase zile înainte de Paşti, Iisus a venit în Betania, unde era Lazăr, pe care îl înviase din morți. Şi i-au făcut acolo cină şi Marta slujea. Iar Lazăr era unul dintre cei ce şedeau cu El la masă. Deci Maria, luând o litră cu mir de nard curat, de mare preț, a uns picioarele lui Iisus şi le-a şters cu părul capului ei, iar casa s-a umplut de mirosul mirului. (Ioan 12:1-3)

Faptul că Maria din Betania şi femeia care îl unge pe Iisus cu mir sunt una şi aceeaşi este, aşadar, o certitudine. Deşi nu reiese chiar atât de limpede, este cu siguranță posibil ca această femeie să fie identificată, de asemenea, cu Maria Magdalena. Dacă Iisus a fost într-adevăr căsătorit, există o singură femeie care poate fi considerată soția sa – aceea care, în *Evanghelii*, apare în mod repetat şi în roluri diferite.

PREAIUBITUL UCENIC

Dacă Maria Magdalena şi Maria din Betania sunt una şi aceeaşi femeie şi dacă această femeie a fost soția lui Iisus, atunci Lazăr nu putea fi decât cumnatul lui Iisus. Există oare, în Evanghelii, vreo indicație care să sugereze că Lazăr s-ar fi bucurat, într-adevăr, de acest statut?

În *Evangheliile după Luca*, *Matei şi Marcu*, Lazăr nu este menționat după nume – cu toate că „*învierea din morți*" a fost initial inclusă în relatarea lui Marcu, fiind ulterior exclusă. Ca urmare, Lazăr este cunoscut de posteritate numai grație celei de-a *Patra Evanghelii* – *Evanghelia după Ioan*. Dar de aici reiese limpede că beneficia de un anume tratament special – care nu se limitează la „*învierea sa din morți*". În această privință, ca şi în multe altele, Lazăr apare, într-o anumită măsură, ca fiind mai apropiat de Iisus decât ucenicii acestuia. Şi, ceea ce este suficient de ciudat, *Evangheliile* nici măcar nu-l includ în rândul acestora. Spre deosebire de ucenici, Lazăr se află, realmente, în pericol. Conform celei de-a *Patra Evanghelii*, pentru a scăpa definitiv de Iisus, mai marele arhiereilor hotărăşte să fie omorât şi Lazăr. (Ioan 12:10)

Se pare că Lazăr ar fi acționat, într-un anume fel, în numele lui Iisus – ceea nu se poate spune despre nici unul

dintre ucenici. Teoretic, acest fapt ar îndreptăți includerea sa în rândul ucenicilor – şi, totuşi, nu este menționat ca atare. Nici măcar nu se relatează că ar fi fost prezent în momentul răstignirii – o dovadă de ingratitudine aparent ruşinoasă din partea unui om care, literalmente, îi datora viața lui Iisus. Dată fiind amenințarea directă care plana asupra sa, admitem că trebuie să fi stat ascuns. Dar este cât se poate de ciudat că, în continuare, *Evangheliile* nu îl mai amintesc. Lazăr pare să fi dispărut definit şi nu mai este menționat nici măcar o singură dată. Sau nu e aşa? Am încercat să reexaminăm problema cu mai multă atenție.

După o şedere de trei luni în Betania, Iisus se retrage, împreună cu ucenicii săi, pe malurile Iordanului, drumul până acolo putînd fi parcurs într-o singură zi. Şi un mesager se grăbeşte să-i aducă vestea că Lazăr este bolnav. Dar nu se referă la Lazăr pronunțîndu-I numele. Dimpotrivă, îl descrie pe bărbatul bolnav ca pe o persoană deosebit de o importantă. „*Doamne, iată, cel pe care îl iubeşti este bolnav*.” (Ioan 11:3)

Reacția lui Iisus este vădit neobişnuită. În loc să se întoarcă în mare grabă pentru a-l ajuta pe cel pe care se presupune că îl îndrăgeşte, el, bine dispus, îşi alungă problema din minte: „*Iar Iisus, auzind, a zis: Această boală nu este spre moarte, ci pentru slava lui Dumnezeu, ca, prin ea, Fiul lui Dumnezeu să se slăvească*.” (Ioan 11:4) Şi, dacă

vorbele sale sunt derutante, acțiunile le depăşesc în această privință: „*Când a auzit, deci, că este bolnav, atunci a rămas două zile în locul în care era*.” (Ioan 11:6) Pe scurt, Iisus continuă să piardă vremea pe malul Iordanului pentru încă două zile, în ciuda veştilor alarmante pe care le-a primit. În sfârşit, se hotărăşte să se întoarcă în Betania. Şi apoi îşi contrazice afirmația anterioară, spunându-le ucenicilor că Lazăr este mort. Dar continua să nu fie câtuşi de puțin tulburat. Într-adevăr, declară, cu sinceritate, că moartea lui Lazăr a servit unui anumit scop şi că e timpul să fie trase foloasele: „*Lazăr, prietenul nostru, a adormit; mă duc să-l trezesc*.” (Ioan 11:11) Şi, după încă patru versete, recunoaşte că întreaga întâmplare este pusă în scenă cu multă grijă, fiind regizată dinainte: „*Şi Mă bucur pentru voi, ca să credeți că n-am fost acolo. Dar să mergem la el*.” (Ioan 11: 15) Este un comportament uluitor, dar reacția ucenicilor ne nedumereşte încă şi mai mult: „*Deci a zis Toma, care se numeşte Geamănul, celorlalți ucenici: Să mergem şi noi şi să murim cu dânsul*.” (Ioan 11:16)

Ce vrea să spună? Dacă Lazăr este, literalmente, mort, ucenicii nu au, cu siguranță, intenția de a i se alătura, în urma unei sinucideri colective! Şi cum pot fi justificate nepăsarea lui Iisus – indiferența blazată cu care primeşte vestea bolii lui Lazăr şi amânarea reîntoarcerii în Betania?

După cum sugerează profesorul Morton Smith, explicația constă în faptul că este vorba de o inițiere, mai mult sau mai puțin clasică, într-o „*şcoală de mistere*”. Tot profesorul Smith demonstrează că astfel de inițieri şi, desigur, ritualurile care le însoțesc, erau ceva destul de obişnuit în Palestina epocii lui Iisus. Adesea, acestea implicau o moarte şi o renaştere simbolică, care aşa şi erau numite; se practicau închiderea în mormânt, care simboliza uterul când era vorba de învierea neofitului, şi un ritual, numit botez în zilele noastre – care presupunea o scufundare simbolică în apă. Mai exista şi o cupă cu vin, care era identificat cu sângele profetului sau al magicianului care conducea ceremonia. Bând din această cupă, ucenicii se contopeau, în mod simbolic, cu învățătorul lor, cei dintâi devenind, în sens mistic, „*una*” cu cel din urmă. Este suficient de semnificativ faptul că Sfântul Pavel explică scopul botezului folosind exact aceeaşi termeni – pe care îi foloseşte, chiar şi Iisus la *Cina cea de Taină*.

Profesorul Smith atrage atenția asupra faptului că evoluția lui Iisus este similară cu cea a numeroşilor alți magicieni, tămăduitori, scamatori şi făcători de minuni din aceeaşi epocă.[278] De exemplu, în cuprinsul relatărilor din cele patru *Evanghelii*, Iisus rămâne singur cu cei pe care

---

[278] Smith, *Jesus the Magician (Isus magicianul), pagina* 81sq.

urmează să-i vindece sau le vorbeşte doar lor, cu voce scăzută. Şi, adesea, le cere apoi să nu divulge cele întâmplate. Şi li se adresează celorlalţi făcând, de obicei, apel la alegorii şi parabole.

Se pare aşadar că, în timpul şederii lui Iisus pe malurile Iordan-ului, Lazăr s-a angajat într-un ritual tipic de iniţiere, care culmina, aşa cum se întâmplă de obicei în asemenea cazuri, cu o moarte şi cu o reînviere simbolică. În această nouă lumină, dorinţa ucenicilor de a „*muri cu el*" devine uşor de înţeles – ca şi altfel inexplicabila mulţumire de sine cu care priveşte Iisus respectivul eveniment.

Admitem că Maria şi Marta par să fie într-adevăr înnebunite de durere – ca şi o serie de alte persoane. Dar s-ar putea ca ele să fi înţeles greşit sau să fi răstălmăcit esenţa ritualului. Sau poate că iniţierea nu a decurs aşa cum ar fi trebuit – ceea ce nu ar fi reprezentat o întâmplare neobişnuită. Sau poate că întreaga poveste era o punere în scenă ingenios concepută, a cărei adevărată natură şi al cărei scop erau cunoscute de foarte puţine persoane.

Dacă episodul învierii lui Lazăr este într-adevăr o iniţiere rituală, atunci tratamentul special de care beneficiază acesta este evident. Printre altele, se pare că el este iniţiat înaintea celorlalţi ucenici – care lasă într-adevăr impresia că îl invidiază pentru respectivul privilegiu.

Dar de ce a fost ales tocmai acest bărbat din Betania, până atunci necunoscut? De ce tocmai el a avut parte de experienţa pe care ucenicii erau nerăbdători să o împărtăşească? De ce, mai târziu, ereticii de orientare mistică, cum erau carpocratienii, au fost atât de interesaţi de această problemă? Şi de ce a fost exclus întregul episod din *Evanghelia după Marcu*? Poate pentru că Lazăr era cel „*îndrăgit*” de Iisus – mai mult decât ceilalţi ucenici. Poate pentru că între Lazăr şi Iisus exista o legătură deosebită – aceea dintre doi cumnaţi. Poate din ambele motive. S-ar putea ca Iisus să-l fi cunoscut şi îndrăgit pe Lazăr tocmai pentru că îi era cumnat. În orice caz, ataşamentul său faţă de Lazăr este subliniat în repetate rânduri. Când se întoarce în Betania şi plânge sau se preface că plânge martorii reiau vorbele mesagerului: *„Iată cât de mult îl iubea!”* (Ioan 11:36)

Autorul *Evangheliei după Ioan* – în care este inclusă povestea lui Lazăr – nu se identifică nicăieri pe sine însuşi drept Ioan. De fapt, nu se identifică prin nici un nume. Totuşi, se referă la el însuşi folosind un calificativ aparte. Se numeşte adesea pe sine însuşi „*ucenicul preaiubit*”, „*cel pe care îl iubea Iisus*”, ceea ce sugerează, fără dubiu, că, faţă de camarazii săi, se bucura de un statut unic şi privilegiat. De exemplu, la *Cina cea de Taină*, faptul că îi este apropiat lui Iisus devine extrem de evident atunci când acesta îi povesteşte numai lui despre modul în care va fi trădat:

Iar la masă era rezemat de pieptul lui Iisus unul dintre ucenicii lui, pe care îl iubea Iisus. Deci Simon Petru i-a făcut semn acestuia şi i-a zis:

Întreabă cine este cel despre care vorbeşte.

Şi căzînd acela astfel la pieptul lui Iisus, i-a zis:

Doamne, cine este?

Iisus a răspuns:

Acela este, căruia eu, întingând bucăţica de pîine, i-o voi da.

Şi, întingând bucăţica, i-a dat-o lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul. (Ioan 13:23-26)

Cine este acest „*ucenic preaiubit*”, pe a cărui mărturie se bazează a *Patra Evanghelie*? Totul pare să sugereze că este, de fapt, Lazăr, „*cel pe care Iisus îl iubea*”. Aşadar, după toate aparenţele, Lazăr şi „*ucenicul preaiubit*” sunt, de fapt, una şi aceeaşi persoană, iar Lazăr este, de fapt, „*Ioan*”. Este o concluzie aproape inevitabilă. Şi nu ne aparţine în exclusivitate.

Conform profesorului Wiliam Brownlee, unul dintre cei mai de seamă cercetători ai Bibliei şi unul dintre specialiştii de frunte în ceea ce priveşte manuscrisele de la Marea Moartă: „*În virtutea dovezilor incluse în cea de-a Patra*

Evanghelie... ajungem la concluzia că ucenicul preaiubit este Lazăr din Betania."[279]

Dacă Lazăr şi „*ucenicul preaiubit*" sunt unul şi acelaşi, pot fi explicate o serie de anomalii. S-ar explica astfel misterioasa dispariție a lui Lazăr din relatarea biblică, ca şi aparenta sa absență din timpul răstignirii. Pentru că, dacă Lazăr şi „*ucenicul preaiubit*" sunt, de fapt, aceeaşi persoană, aceasta a asistat la răstignire. Şi Lazăr este cel căruia Iisus i-a lăsat-o în grijă pe mama sa. Cuvintele prin care a făcut-o pot fi cele ale unui om care se referă la cumnatul său:

Deci Iisus, văzînd pe mama Sa şi pe ucenicul pe care îl iubea stînd alături, a zis mamei sale:

Femeie, iată fiul tău!

Apoi a zis ucenicului:

Iată mama ta! Şi, din ceasul acela,ucenicul a luat-o la sine. (Ioan 19:26-27)

Ultimul cuvânt al acestui citat este cel revelator. Pentru că ceilalți ucenici şi-au părăsit casele din Galileea şi, practic vorbind, sunt lipsiți de adăpost. Totuşi, Lazăr are unul – aceea casă din Betania, în care chiar şi Iisus era obişnuit să locuiască.

---

279 Brown Lee, „Whence the Gospel according to John" („De ce Evanghelia după Ioan"), pagina 192.

După ce este relatată hotărîrea arhiereilor de a-l ucide, numele lui Lazăr nu mai este menționat. S-ar putea presupune că a dispărut întru totul. Dar dacă el este „*ucenicul preaiubit*”, nu se mai pune problema dispariției sale, iar mişcările şi faptele sale pot fi urmărite până la sfârşitul celei de-a *Patra Evanghelii*. Şi aici apare, de asemenea, un episod straniu, care merită să fie cercetat. În încheierea celei de-a *Patra Evanghelii*, Iisus prevede moartea lui Petru şi cere acestuia să îi „*urmeze*”:

Dar întorcându-se, Petru a văzut venind după el pe ucenicul pe care îl iubea Iisus, acela care la Cină s-a rezemat de pieptul lui şi I-a zis:

Doamne, cine este cel ce te va vinde?

Pe acesta deci, văzîndu-l, Petru a zis lui Iisus:

Doamne, dar cu acesta ce se va întâmpla?

Zis-a Iisus lui:

Dacă voiesc ca acesta să rămână până voi veni, ce ai tu? Tu urmează mie.

De aceea a ieşit cuvântul acesta între frați, că ucenicul acela nu va muri; dar Iisus nu i-a spus că nu va muri, ci: dacă voiesc ca acesta să rămână până ce voi veni, ce ai tu?

Acesta este ucenicul care mărturiseşte despre aceasta şi care a scris acestea, şi ştim că mărturia lui este adevărată. (Ioan 21:20-24)

În ciuda stilului ambiguu de exprimare, importanța acestui pasaj este cât se poate de clară. „*Ucenicului preaiubit*” i s-a cerut, în mod explicit, să aştepte reîntoarcerea lui Iisus. Iar textul în sine subliniază în mod stăruitor că această reîntoarce nu trebuie înțeleasă, în mod simbolic, drept „*a doua venire*”. Dimpotrivă, se referă la ceva mult mai concret. Sugerează că, la scurt timp după împrăştierea în lume a celorlalți ucenici, Iisus urma să se reîntoarcă pentru a-i încredința „*ucenicului preaiubit*” o misiune specială. Este aproape ca şi cum cei doi ar fi avut de dus la bun sfârşit anumite aranjamente concrete şi de făcut anumite planuri.

Dacă „*ucenicul preaiubit*” este Lazăr, atunci această înțelegere secretă, necunoscută celorlalți ucenici, pare să fi avut un anumit precedent. Cu o săptămână înainte de răstignire, Iisus îşi pregăteşte intrarea triumfală în Ierusalim şi, pentru ca acesta să corespundă profeției din *Vechiul Testament* referitoare la Mesia, este nevoie să încalece pe un asin. (Zaharia 9:9-10) De aceea, trebuie găsit asinul.

În *Evanghelia după Luca*, Iisus trimite doi ucenici în Betania, unde le spune că vor găsi un asin aşteptându-i. Aceştia sunt învățați să-I spună proprietarului asinului că: „*Domnul are trebuință de el*.”

Când totul se petrece exact cum a prevăzut Iisus, pare să fie vorba de un fel de miracol. Dar ce este atât de

extraordinar în această întâmplare? Nu trădează, pur şi simplu, existența unui plan ascuns, bine pus la punct? Iar acel om din Betania, care face rost de asin la timpul potrivit, nu pare să fie Lazăr? Aceasta este, cu siguranță, concluzia la care ajunge dr. Hugh Schonfield.[280]

El argumentează, în mod convingător, că aranjamentele pentru intrarea triumfală în Ierusalim au fost făcute de Lazăr, fără ştirea celorlalți ucenici. Dacă aşa s-au petrecut într-adevăr lucrurile, aceasta dovedeşte existența unui cerc interior al ucenicilor lui Iisus, a unui nucleu de colaboratori, de conspiratori sau de membri ai familiei, care se bucură, în exclusivitate, de încrederea domnului lor. Schonfield crede că Lazăr face parte dintr-un astfel de grup. Iar ipoteza sa concordă cu insistența profesorului Smith asupra tratamentului preferențial de care beneficiază Lazăr, ca urmare a inițierii sale sau a morții sale simbolice din Betania. Este posibil ca Betania să fi fost centrul unui cult, locul destinat unor ritualuri unice, oficiate de Iisus. Supoziția ar putea explica altfel enigmatica apariție repetată a Betaniei în decursul investigațiilor noastre. *Prioria din Sion* îşi numise „*cupola*” din *Rennes-le-Château* „*Betania*”. Iar Saunière, după toate aparențele, la sugestia *Prioriei din Sion*, îşi botezase vila tot „*Betania*”.

---

[280] Schonfield, *Passover Plot (Complotul Paştilor),* pagina 119, 134 sq.

În orice caz, înțelegerea secretă în urma căreia a fost obținut asinul de la „*omul din Betania*” şi-ar putea semnala din nou prezența prin intermediului sfârşitului misterios al celei de-a *Patra Evanghelii* – unde Iisus îi porunceşte „*ucenicului preaiubit*” să îi aştepte reîntoarcerea. Se pare că avea de făcut anumite planuri împreună cu acesta. Şi nu este lipsit de sens să presupunem că planurile se refereau, printre altele, la viitorul familiei lui Iisus.

Când era pe cruce, îşi încredințase deja mama în grija „*ucenicului preaiubit*”. Dacă avea soție şi copii, aceştia i-au fost încredințați, probabil, aceluiaşi „*ucenic preaiubit*”. Ceea ce ar fi, fireşte, mult mai plauzibil dacă respectivul ucenic i-ar fi fost într-adevăr cumnat.

Conform tradiției ulterioare, mama lui Iisus ar fi murit în exil, în cetatea Efes – presupusul loc de proveniență al celei de-a *Patra Evanghelii*. Oricum, nu există nici o indicație care să sugereze că „*ucenicul preaiubit*” ar fi fost alături de mama lui Iisus până la sfârşitul vieții acesteia. După părerea dr. Schonfield, a *Patra Evanghelie* nu a fost, probabil, scrisă în Efes, ci doar prelucrată, revizuită şi editată de un înțelept grec – care a rescris-o conform propriilor sale idei.[281]

---

281 *Ibid.,* pagina 256.

Dacă „*ucenicul preaiubit*” nu a plecat la Efes, atunci ce anume s-a întâmplat cu el? Dacă el şi Lazăr erau unul şi acelaşi, atunci această întrebare are şi un răspuns, fiindcă, în ceea ce priveşte soarta lui Lazăr, tradiția este cât se poate de explicită. Conform tradiției, şi aşa cum susțin anumiți autori reprezentând biserica creştină timpurie, Lazăr, Maria Magdalena, Marta, *Iosif din Arimateea* şi încă alți câțiva, au ajuns, cu o corabie, la Marsilia.[282]

Se presupune că, acolo, Iosif ar fi fost hirotonit de Sfântul Filip şi apoi trimis în Anglia, unde ar fi întemeiat o biserică la Glastonburry. Însă despre Lazăr şi Maria Magdalena se povesteşte că ar fi rămas în Galia. Conform tradiției, Maria Magdalena a murit fie la Aix-en-Provence, fie la Saint Baume, iar Lazăr la Marsilia, după ce a întemeiat acolo prima episcopie.

Despre unul dintre însoțitorii lor, Sfântul Maxim, se spune că ar fi fondatorul primei episcopii din Narbonne.

---

282 Relatarea tradițională este redată în Jacobus de Voragine, *The Golden Legend (Legenda de Aur),* în *Life of S. MaryMagdalen (Viața Sf. Maria Magdalena), pagina* 73 sq. Aceasta *datează* din 1270. Cea mai veche formă scrisă a legendei este, după toate probabilitățile, „*Viața Mariei Magdalena*” de Rabanus (776-856), arhiepiscop de Mainz. În *The Antiquities of Glastonbury (Vechile legende din Glastonbury)* apare pentru prima dată continuarea legendei – sosirea lui Iosif din Arimateea în Britania. Adesea este considerată o adăugire ulterioară la relatarea lui William.

Dacă Lazăr şi „*ucenicul preaiubit*” sunt unul şi acelaşi, atunci aceasta poate fi explicaţia dispariţiei lor comune. Se pare că Lazăr, adevăratul „*ucenic preaiubit*”, a ajuns dincolo de mare, la Marsilia, împreună cu sora sa, Maria Magdalena – care, dacă ţinem cont de tradiţia ulterioară, purta cu sine *Sfântul Graal*, „*sângele regal*”. Şi planurile fugii şi refugiului lor au fost făcute, după toate aparenţele, de însuşi Iisus, împreună cu „*ucenicul preaiubit*”, la sfârşitul celei de-a *Patra Evanghelii*.

DINASTIA LUI IISUS

Dacă Iisus a fost într-adevăr căsătorit cu Maria Magdalena, s-ar fi putut ca această căsătorie să servească unui scop anume? Cu alte cuvinte, ar fi putut însemna ceva mai mult decât o căsătorie obişnuită? Ar fi putut reprezenta un anume fel de alianţă dinastică, cu implicaţii şi repercusiuni politice? Pe scurt, ar fi fost posibil ca linia de sânge rezultată din această căsătorie să justifice de deplin calificativul de „sânge regal”?

Evanghelia după Matei afirmă, în mod explicit, că Iisus era de sânge regal – un rege legitim, un descendent direct al lui Solomon şi al lui David. Dacă acesta este adevărul, pretenţia sa la tronul Palestinei unificate ar fi fost legitimă – şi poate chiar singura legitimă. Iar inscripţia de pe

cruce ar fi însemnat mult mai mult decât o simplă şi sadică luare în derâdere, pentru că lisus ar fi fost într-adevăr „*Regele Evreilor*". În anumite privințe, postura sa ar fi fost similară, să zicem, cu aceea a lui Bonnie Prince Charlie în 1745. Şi astfel ar fi fost generată opoziția împotriva sa, adică în virtutea rolului său – rolul unui preot-rege care ar fi putut unifica țara şi poporul evreu, reprezentând astfel o amenințare serioasă, atât la adresa lui Irod, cât şi la adresa Romei.

Anumiți cercetători moderni ai Bibliei s-au străduit să demonstreze că vestita „*ucidere a pruncilor*", ordonată de Irod, nu a avut loc niciodată. Sau că, dacă s-a petrecut într-adevăr, nu a fost de proporțiile vădit exagerate şi înfiorătoare pe care i le-au atribuit *Evangheliile* şi tradiția ulterioară. Totuşi, chiar simpla perpetuare a poveştii pare să dovedească ceva – panica autentică a lui Irod, teama sa, cât se poate de reală, că ar fi putut fi detronat. Trebuie să admitem că tronul lui Irod era extrem de nesigur, fiind urât de supuşii săi înrobiți şi susținut la putere doar de cohortele romane.

Dar, oricât de precară i-ar fi fost poziția, aceasta nu ar fi putut fi realmente şi serios amenințată de zvonurile despre un mântuitor simbolic sau spiritual – de genul celor de care, în epoca aceea, *Țara Sfântă* era oricum plină. Dacă Irod era într-adevăr îngrijorat, motivul nu putea fi decât o

amenințare foarte reală, concretă, politică – o amenințare reprezentată de un om al cărui drept la tron era mult mai legitim decât al lui însuşi şi care ar fi putut beneficia de un suport popular considerabil. Este posibil ca „*uciderea pruncilor*” să nu fi avut loc, dar tradiția care îl pomeneşte reflectă probabil neliniştea lui Irod, legată de o revendicare a tronului venită din partea unui rival şi, foarte probabil, anumite acțiuni menite să o pre-întâmpine şi să o dejoace. O astfel de revendicare putea fi numai de natură politică. Şi trebuie să fi fost luată într-adevăr în serios.

A sugera că o asemenea revendicare venea din partea lui Iisus, înseamnă, desigur, a pune sub semnul întrebării imaginea populară a „*dulgherului sărac din Nazaret*”. Dar motivele care ne îndeamnă să o facem sunt grăitoare. În primul rând, faptul că Iisus era originar din Nazaret nu este pe deplin sigur. „*Iisus din Nazaret*” este, în realitate, o denaturare sau o traducere eronată a lui „*Iisus Nazoritul*” sau „*Iisus Nazareanul*”, sau, poate, a lui „*Iisus din Gennescareth*”.

În al doilea rând, asupra existenței oraşului Nazaret în vremea lui Iisus există destul de multe dubii. Acesta nu figurează nici pe hărțile, nici în documentele sau înregistrările romane. Nu este menționat în *Talmud*. Nu este menționat, cu atât mai puțin asociat cu Iisus, nici în scrierile Sfântului Pavel care, la urma urmelor, au fost

compuse înaintea *Evangheliil*or. Şi nici Flavius Iosefus – cel mai vestit cronicar al epocii, care a comandat trupe în Galileea şi a întocmit o listă a oraşelor din provincie – nu face nici o menţiune referitoare la Nazaret. Pe scurt, se pare că Nazaret-ul nu figurează ca oraş decât începând cu o dată ulterioară revoltei dintre anii 68-74 d.Hr. şi că Iisus a fost asociat cu acesta datorită confuziei semantice – accidentale sau deliberate – care este, în mare măsură, caracte-ristică *Noului Testament*.

Indiferent dacă Iisus era sau nu „*din Nazaret*", nu există indicaţii care să denote că ar fi fost vreodată „*un dulgher sărac*".[283] Cu siguranţă, nici una dintre *Evanghelii* nu îl descrie în acest mod. Dimpotrivă, faptele relatate sugerează contrariul. De exemplu, se pare că era un bărbat educat. După toate aparenţele, avea pregătirea unui rabin şi nu se întovărăşea doar cu săracii, ci şi cu oameni bogaţi şi influenţi – cum ar fi *Iosif din Arimateea* şi Nicodim. Iar nunta de la Cana ar putea sta mărturie pentru statutul lui Iisus şi pentru poziţia sa socială.

Nunta nu apare ca fiind modestă, ca o petrecere umilă a unor „*oameni simpli*". Dimpotrivă, are toate caracteristicile unei reuniuni costisitoare, aristocratice, ale unei petreceri

---

[283] Vermes, *Jesus the Jew,* pagina 21, menţionează că, în Talmud, substantivul care, în limba aramaică înseamnă *dulgher* sau *meşteşugar* (naggar) este folosit cu sensul de *om cu ştiinţă de carte* sau *cărturar.*

din „*înalta societate*”, la care participă cel puțin câteva sute de oaspeți. De exemplu, există o mulțime de servitori – care se grăbesc să îndeplinească atât poruncile Mariei, cât şi pe ale lui Iisus. Şi există un nun care se comportă ca un „*maestru de ceremonie*” – şi care, în context, pare să fi fost chiar un aristocrat. Şi există, cu certitudine, o cantitate enormă de vin. Când Iisus „*transformă*” apa în vin este vorba, conform *Good News Bible (Biblia Veştilor Bune)* de o cantitate de nu mai puțin de şase sute de litri, ceea ce înseamnă mai mult de opt sute de sticle! Şi asta pe lângă vinul care se consumase deja.

Luând în considerație toate acestea, nunta de la Cana pare să fi fost o ceremonie somptuoasă a micii nobilimi sau a aristocrației. Chiar dacă nunta nu era a lui Iisus, prezența sa şi a mamei sale sugerează că făceau parte din aceeaşi castă. Numai astfel poate fi explicată supunerea pe care le-o arată servitorii.

Dacă Iisus era un aristocrat şi dacă a fost căsătorit cu Maria Magdalena se poate presupune că statutul ei social era similar. Şi, într-adevăr, chiar aşa pare să fie. Altfel, printre prietenele ei nu s-ar fi numărat soția unui personaj important de la curtea lui Irod. Totuşi, ea ar fi putut fi o persoană mult mai importantă. Aşa cum am descoperit mergând pe urmele referințelor din „*documentele Prioriei*”, Ierusalimul – Oraşul Sfânt şi capital Iudeei – fusese inițial

proprietatea seminției lui Veniamin. Ulterior, Veniamiții au fost decimați în urma războiului purtat împotriva celorlalte seminții ale lui Israel şi mulți dintre ei au emigrat – cu toate că, după cum menționează „*documentele Prioriei*”, „*unii dintre ei au rămas*”. Unul dintre descendenții acestora a fost Sfântul Pavel, care declară explicit că este un veniamit. (Romani 11:1)

În pofida conflictului cu celelalte seminții ale lui Israel, seminția lui Veniamin pare să se bucure de un statut deosebit. Printre altele, din rândul ei provin primul rege al Israelului – Saul, uns de profetul Samuel – şi prima sa casă regală. Dar Saul a fost apoi detronat de David, din seminția lui Iuda. Şi David nu i-a văduvit pe veniamiți doar de dreptul lor la tron. Stabilindu-şi capitala la Ierusalim, i-a lipsit şi de moştenirea lor legitimă.

Conform tuturor relatărilor din *Noul Testament*, Iisus era atât un descendent direct al lui David, cât şi un membru al seminției lui Iuda. Într-un anumit sens, în ochii veniamiților ar fi putut părea un uzurpator. Dar orice obiecție de acest gen ar fi fost înlăturată dacă s-ar fi căsătorit cu o femeie veniamită. O astfel de căsătorie ar fi constituit o alianță dinastică importantă, una cu multiple consecințe politice. Nu numai că i-ar fi dăruit Israelului un preot-rege. Ar fi avut şi rolul simbolic de a înapoia Ierusalimul stăpânilor săi inițiali şi legitimi. Ar fi favorizat

unificarea populației și ar fi sprijinit și întemeiat dreptul lui Iisus la tron.

În *Noul Testament* nu există indicații referitoare la apartenența Mariei Magdalena la o anumită seminție. Totuși, în legendele ulterioare se spune că ea ar fi fost vlăstarul unei case regale. În unele dintre acestea este specificat faptul că făcea parte din seminția lui Veniamin. În acest punct, schița unui scenariu istoric coerent începea să fie vizibilă. Și, în măsura în care puteam aprecia acest lucru, părea justificată din punct de vedere politic. Iisus ar fi fost un preot-rege din spița lui David, a cărui pretenție asupra tronului era legitimă. Și-ar fi consolidat poziția printr-o căsătorie dinastică de importanță simbolică. Ar fi fost în măsură să-și unifice țara, să mobilizeze populația, să-i alunge pe asupritori, să detroneze marioneta lor abjectă și să restaureze gloria monarhiei din epoca lui Solomon. Un astfel de om ar fi fost cu adevărat „*regele iudeilor*".

RĂSTIGNIREA

Realizările lui Gandhi demonstrează că un lider spiritual, care beneficiază de suficient spijin din partea populației, poate constitui o amenințare pentru regimul existent. Dar un bărbat căsătorit, a cărui pretenție asupra tronului este legitimă și care are copii prin intermediul

cărora poate instaura o dinastie, reprezintă, indiscutabil, o ameninţare mult mai serioasă. *Există în Evanghelii vreo dovadă care să ateste că Iisus era într-adevăr privit de romani drept o astfel de ameninţare*?

În timpul interogării sale de către Pilat, Iisus este numit, în re-petate rânduri, „*Rege al Iudeilor*”. Respectîndu-se instrucţiunile lui Pilat, o inscripţie cu acest titlu este aplicată pe cruce. După cum argumentează profesorul S.G.F. Brandon de la Universitatea din Manchester, această inscripţie trebuie considerată autentică – la fel de mult ca orice alt lucru din *Noul Testament*. În primul rând, inscripţia apare, practic fără nici o modificare, în toate cele patru Evanghelii. În al doilea rând, episodul este mult prea compromiţător şi mult prea penibil pentru ca să fi fost inventat de editorii de mai târziu.

În *Evanghelia după Marcu*, după ce îl interoghează pe Iisus, Pilat îi întreabă de arhiereii adunaţi: *„Ce voi face deci cu cel despre care ziceţi că este Regele Iudeiilor*?” (Marcu 15:12) Aceasta pare să indice faptul că cel puţin unii dintre iudei se refereau într-adevăr la Iisus ca la regale lor. Şi, în acelaşi timp, Pilat îi acordă lui Iisus acest titlu în toate cele patru *Evanghelii*. Nu avem motive să presupunem că o face în mod ironic sau în bătaie de joc. În a *Patra Evanghelie*, insistă asupra titlului cu fermitate şi cu serozitate, în ciuda unui cor de proteste. În plus, în cele trei *Evanghelii*

sinoptice, însuşi Iisus recunoaşte că pretinde acest titlu: „*Şi l-a întrebat Pilat: Tu eşti Regele Iudeilor? Iar el, răspunzînd, i-a zis: Tu zici.*” (Marcu 15:2) În traducere, replica poate suna ambivalent – poate că a fost tradusă astfel în mod deliberat. Dar în variant originală, în limba greacă, este total lipsită de echivoc. Ar putea fi interpretată doar drept „*Ai spus un adevăr*”. Şi astfel este tradusă această expresie ori de câte ori apare altundeva în Biblie.

Evangheliile au fost scrise în timpul sau după revolta dintre anii 66-74 d.Hr., când iudaismul şi-a încetat efectiv existența ca forță socială, politică şi militară. Mai mult decât atât, *Evangheliile* au fost destinate unui public greco-roman – care trebuia să le considere acceptabile. Roma abia încheiase un război crunt şi costisitor purtat împotriva evreilor. În consecință, era normal ca evreii să fie prezentați drept personaje negative. În plus, la începutul revoltei evreilor, Iisus nu putea fi prezentat drept o personalitate politică – pentru a nu fi asociat cu acele tulburări care au culminat printr-un război. În final, rolul romanilor în procesul şi execuția lui Iisus trebuia minimalizat şi prezentat în cea mai bună lumină posibilă. De aceea, *Evangheliile* îl descriu pe Pilat drept un bărbat cumsecade,

inimos şi tolerant, care aprobă răstignirea fiind silit de împrejurări.[284]

Dar, în pofida acestor libertăți luate față de istorie, adevărata poziție a Romei în această poveste poate fi desluşită. Conform *Evangheliilor*, Iisus a fost condamnat mai întâi de *Sine-driu* – conciliul înțelepților evrei, care l-au adus apoi în fața lui Pilat şi l-au rugat stăruitor să pronunțe el sentința. Din punct de vedere istoric, această afirmație este total lipsită de sens. În cele trei *Evanghelii sinoptice*, Iisus este arestat şi condamnat de *Sinedriu* în noaptea Paştilor. Dar legea iudaică nu permitea întrunirea *Sinedriu-lui* în perioada Paştilor.[285]

Evangheliile relatează că arestarea şi procesul lui Iisus s-au desfăşurat în timpul nopții, în fața *Sinedriu-lui*. Dar legea iudaică interzicea deopotrivă întrunirea *Sinedriu-lui* noaptea, în reşedințe particulare sau oriunde altundeva în afara incintei *Templului*. În *Evanghelii*, *Sinedriul* pare să nu aibă dreptul de a pronunța o sentință la moarte – acesta fiind, în aparență, motivul pentru care Iisus îi este înfățişat lui Pilat. Totuşi, *Sinedriul* era autorizat să pronunțe

---

[284] Maccoby, *Revoluțion în Iudeea, pagina 51* sq., îl citează pe Philo din Alexandria care în descrie pe Pilat ca fiind „*sadic din fire*”.

[285] Cohn, H., *Trial and Death of Jesus (Procesul şi moartea lui Isus), pagina* 97 sq.

condamnări la moarte – dar prin lovire cu pietre, nu prin răstignire. Dacă *Sinedriul* ar fi dorit să îl înlăture pe Iisus, ar fi hotărât, în virtutea propriei sale autorităţi, să fie ucis cu pietre. Nu ar fi fost câtuşi de puţin necesar să-l deranjeze pe Pilat.

Autorii *Evangheliilor* au făcut încă multe alte încercări de a şterge orice vină şi orice responsabilitate a Romei. Una dintre acestea este episodul ofertei aparent făcute de Pilat de a acorda o graţiere – graba acestuia de a elibera un prizonier la alegerea mulţimii. Marcu şi Matei susţin că aşa era „*obiceiul de sărbătoarea Paştilor*". De fapt, un astfel de obicei nici nu exista.[286]

Autorii moderni sunt de acord că romanii nu procedau niciodată astfel şi că oferta de a-l elibera fie pe Iisus, fie pe Baraba, este pură ficţiune. Se pare că acelaşi lucru se poate spune şi despre ezitarea lui Pilat în ceea ce priveşte condamnarea lui Iisus, ca şi despre afirmaţia că ar fi cedat în faţa presiunii intimidante exercitate de mulţime. În realitate, pentru un procurator roman – şi mai ales

[286] Toţi specialiştii sunt de acord că nu exista un astfel de privilegiu. A fost inventat cu intenţia de a mări vinovăţia evreilor. Vezi Brandon, *Jesus and the Zealots, pagina* 259, Cohn, H., *Trial and Death of Jesus, pagina* 166 sq. (Hain Cohn este un fost procuror general al Israelului, membru al Curţii Supreme şi lector la catedra de drept istoric), şi Winter P., *On the Trial of Jesus, pagina* 94.

pentru unul atât de neîndurător ca Pilat – era de neconceput să se plece în fața voinței gloatei. Din nou, scopul unei astfel de născociri este destul de limpede – exonerarea romanilor şi transferul vinovăției asupra evreilor, pentru ca povestea lui Iisus să fie pe placul publicului roman.

Desigur, este posibil ca nu toți evreii să fi fost lipsiți de orice vină. Chiar dacă administrația romană se temea de un preot-rege care pretindea tronul, nu ar fi recurs în mod fățiş la acțiuni provocatoare – acțiuni care ar fi putut precipita izbucnirea unei rebeliuni generalizate. Cu siguranță, pentru romani ar fi fost mult mai avantajos ca preotul-rege să fie trădat, în mod ostentativ, de propriii săi compatrioți. Ne putem aşadar imagina că romanii au apelat la serviciile anumitor saduchei – în calitate de, să zicem, agenți provocatori.

Dar, chiar dacă aşa au stat lucrurile, este un adevăr ineluctabil faptul că Iisus a fost victima administrației romane, a unei curți de judecată romane, a unei sentințe date de romani şi a soldaților romani care l-au executat – într-un mod care era rezervat, în exclu-sivitate, duşmanilor Romei. Iisus nu a fost răstignit pentru crime împotriva iudaismului, ci pentru crime împotriva Imperiului.[287]

---

[287] Conform afirmațiilor prof. Brandon *(Jesus and the Zealots, pagina* 328), toate cercetările legate de Isus ca personaj istoric trebuie să

CINE ERA BARABA?

Există, în Evanghelii, dovezi care să ateste că Iisus a avut într-adevăr copii?

Nu există nici o afirmație explicită. Dar toată lumea se aştepta ca rabinii să aibă copii. Era un lucru de la sine înțeles şi, dacă Iisus era rabin, ar fi fost cât se poate de neobişnuit să rămână fără urmaşi. De fapt, ar fi fost la fel de neobişnuit şi dacă nu ar fi fost rabin. Admitem că aceste argumente nu trec drept dovezi întemeiate. Dar există o dovadă mai concretă, o dovadă explicită. Este vorba de un personaj derutant, care apare în *Evanghelii* sub numele Baraba sau, mai exact, Iisus Baraba – pentru că astfel este identificat în *Evanghelia după Matei*. Chiar dacă acest lucru nu are o altă semnificație, coincidența este frapantă.

Specialiştii moderni nu sunt siguri de originea şi de semnificația numelui „*Baraba*". „*Iisus Baraba*" poate fi o denaturare a lui „*Iisus Berabbi*". „*Berabbi*" era un titlu

---

înceapă de la faptul că a fost executat de romani fiind învinuit de răzvrătire. Brandon adaugă că legenda care îl prezintă drept „*Rege al Iudeilor*" trebuie considerată autentică. Din punctul de vedere al acestui cercetător stânjenitor, primii creştini nu ar fi putut să inventeze un titlu atât de penibil.

rezervat celor mai sus-puşi şi respectaţi rabini şi era plasat după numele acestora.[288]

Aşadar, prin „*Iisus Berabbi*” ar putea fi desemnat chiar Iisus. Dar mai există o alternativă. Iniţial, „*Iisus Baraba*” ar fi putut fi „*Iisus bar Rabbi*” – „*Iisus, fiul rabinului*”. Nu există nici un indiciu care să sugereze că tatăl lui Iisus ar fi fost rabin. Dar dacă Iisus ar fi avut un fiu care să-I fi preluat numele, acesta ar fi fost într-adevăr „*Iisus bar Rabbi*”. Ca o a treia posibilitate, „*Iisus Baraba*” ar putea proveni din „*Iisus bar Abba*”; şi, pentru că în limba ebraică „*Abba*” înseamnă „*tată*”, „*Baraba*” ar putea fi „*fiul tatălui*” – un mod de exprimare total lipsit de sens, cu excepţia cazului în care tatăl persoanei desemnate este, într-un anumit fel, extrem de important. Dacă „*tatăl*” este, de fapt, „*Tatăl Ceresc*”, atunci „*Iisus Baraba*” este din nou o referire la Iisus. Pe de altă parte, dacă Iisus este „*tatăl*”, atunci „*Baraba*” ar putea, şi în acest caz, să fie numele fiului său.

Indiferent care ar fi originea şi semnificaţia numelui, personajul Baraba este extrem de ciudat. Cu cât meditezi mai mult asupra evenimentului în care este implicat, cu atât devine mai evident faptul că este vorba de ceva neobişnuit, de o încercare de a ascunde ceva

---

288 Maccoby, *Revoluţion în Judeea, pagina* 216.

anume. În primul rând, numele lui Baraba, ca şi cel al Mariei Magdalena, pare să fi fost obiectul unei ponegriri deliberate şi sistematice. Conform tradiției populare, Baraba este un „*tâlhar*", aşa cum şi Maria Magdalena este o *târfă*. Dar, dacă identitatea lui Baraba este una din cele sugerate de numele său, este extrem de puțin probabil să fi fost un tâlhar de rând.

Atunci, de ce i-ar fi fost ponegrit numele?

Doar dacă, în realitate, Baraba ar fi fost altcineva – şi pentru că editorii nu ar fi dorit ca posteritatea să-i cunoască adevărata identitate. Însă *Evangheliile* nu îl descriu pe Baraba ca pe un tâlhar, nu în sensul strict al cuvântului. Conform relatărilor lui Marcu şi Luca, este un deținut politic, un rebel învinuit de crimă şi de răzvrătire.

Însă, în *Evanghelia după Matei*, este prezentat drept un „*vinovat vestit*". Iar în cea de-a *Patra Evanghelie* este descris prin intermediul cuvântului grecesc *lestai* (Ioan 18:40), care poate fi tradus fie prin „*tâlhar*", fie prin „*bandit*". Dar, în contextul istoric, înseamnă cu totul altceva. Spunând *lestes*, romanii se refereau, de fapt, la zeloți[289] – revoluționarii naționalişti militanți care, de ceva vreme, instigau la revoltă. Deoarece Marcu şi Luca sunt de acord că Baraba se făcea vinovat de răzvrătire şi deoarece Matei nu

---

[289] Brandon, *Trial of Jesus,* p. 34.

contrazice această afirmație, este logic să deducem că Baraba era un zelot.

Dar aceasta nu este singura informație despre Baraba pe care o deținem. După Luca, Baraba fusese implicat într-o „*dezordine*”, „*revoltă*” sau „*răzmeriță*” recentă. Istoria nu menționează nici o astfel de tulburare care să fi avut loc în Ierusalim la data respectivă. Dar *Evangheliile* o fac. Conform acestora, cu câteva zile înainte, Ierusalimul fusese tulburat de un asemenea eveniment – când Iisus şi adepții săi răsturnaseră mesele zarafilor din *Templu*.

Oare acesta era răzmerița în care fusese implicat Baraba, răzmerița pentru care fusese întemnițat? Desigur, ipoteza este verosimilă. Şi, în acest caz, există o singură concluzie evidentă – că Baraba se număra printre însoțitorii lui Iisus.

După părerea specialiştilor moderni, nu exista „*obiceiul*” de a elibera un condamnat cu ocazia Paştilor. Dar, chiar dacă ar fi existat, alegerea între Iisus şi Baraba era lipsită de sens. Dacă Baraba era într-adevăr un condamnat de rând, vinovat de crimă, de ce ar fi preferat mulțimea să fie cruțată viața acestuia? Sau, dacă era un zelot sau un revoluționar, este greu de presupus că Pilat ar fi eliberat mai degrabă un astfel de individ potențial periculos, decât un vizionar inofensiv – care, aparent, era dispus să „*dea Cezarului ce e al Cezarului*”. Dintre toate nepotrivirile,

inconsecvențele şi improbabilitățile existente în *Evanghelii*, aceasta este cea mai frapantă şi cea mai inexplicabilă. Era limpede că se ascundea ceva sub această contrafacere neîndemânatică şi confuză.Un autor modern a propus o explicație incitantă şi plauzibilă. A sugerat că Baraba ar fi fost fiul lui Iisus, iar Iisus un rege legitim.[290]

Imediat ce acceptăm această ipoteză, alegerea lui Baraba capătă sens. Trebuie să ne imaginăm o mulțime oprimată, confruntată cu uciderea iminentă a conducătorului ei spiritual şi politic – Mesia, a cărui sosire fusese de mult aşteptată cu atât de multe speranțe. În asemenea circumstanțe, nu ar fi fost mai importantă dinastia decât omul? Perpetuarea liniei de sânge nu ar fi fost țelul suprem, având prioritate față de orice altceva? Un popor pus în fața unei alegeri atât de cumplite nu ar fi preferat să-şi sacrifice regele pentru ca vlăstarul şi spița acestuia să supraviețuiască? Dacă existau urmaşi, speranța continua să existe.

Fără îndoială, nu este imposibil ca Baraba să fi fost fiul lui Iisus. În general, se presupune că acesta s-a născut în jurul anului 6 î.Hr. Şi a fost răstignit nu mai târziu de anul 36 d.Hr., ceea ce înseamnă că atunci avea cel mult patruzeci şi doi de ani. Dar, chiar dacă ar fi murit la doar

---

[290] Joyce, *Jesus Scroll (Pergamentul lui Isus), pagina* 106.

treizeci şi trei de ani, ar fi putut avea un fiu. După obiceiul vremii, s-ar fi putut căsători la şaisprezece sau la şaptesprezece ani. Chiar dacă nu s-ar fi însurat până la douăzeci de ani, tot ar fi putut avea un fiu în vârstă de treisprezece ani – care, con-form uzanțelor iudaice, ar fi fost deja considerat bărbat. Şi, fireşte, ar mai fi putut avea şi alți copii. Aceştia ar fi putut fi concepuți oricând, chiar cu o zi sau două înaintea răstignirii.

AMĂNUNTELE RĂSTIGNIRII

Iisus ar fi putut concepe mai mulți copii înaintea răstignirii. Şi, dacă ar fi supraviețuit, numărul vlăstarelor sale ar fi putut creşte. Există vreo dovadă că Iisus a supraviețuit, într-adevăr, după răstignire – sau că aceasta a fost, într-un anumit fel, o înşelătorie?

Dată fiind descrierea pe care i-o fac *Evangheliile*, este greu de crezut că Iisus a fost răstignit. Conform relatărilor biblice, duşmanii lui erau anumiți evrei din Ierusalim, cărora le amenința interesele. Dar aceşti inamici, dacă existau într-adevăr, l-ar fi putut omorâ cu pietre, conform propriei lor hotărîri şi grație propriei lor autorități, fără ca implicarea Romei să fie necesară. *Evangheliile* nu menționează că Iisus ar fi intrat în conflict cu Roma sau că ar fi încălcat vreuna din legile romane. Şi, totuşi, a fost

condamnat de romani, în conformitate cu legislația şi cu uzanțele acestora. Şi a fost executat prin crucificare – o pedeapsă destinată exclusiv celor vinovați de crime împotriva imperiului. Dacă a fost într-adevăr răstignit, atunci nu putea fi atât de apolitic cum îl descriu evangheliştii. Dimpotrivă, este inevitabilă concluzia că trebuie să fi făcut ceva care să fi stârnit furia romanilor – în cu totul alt fel decât pe aceea a evreilor.

Oricare ar fi fost delictele pentru care a fost răstignit, incoerențele abundă în episodul prezumtivei sale morți pe cruce. Pur şi simplu, nu există nici un motiv pentru care răstignirea, aşa cum este descrisă în *Evanghelii*, să-i fi fost fatală. De aceea, relatarea trebuie examinată cu minuțiozitate. La romani, crucificarea respecta o procedură extrem de precisă.[291]

După pronunțarea sentinței, condamnatul era biciuit – fiind astfel slăbit datorită pierderii de sânge. Apoi, brațele sale întinse erau fixate – de obicei cu curele, dar uneori cu piroane – de o grindă grea de lemn, plasată, orizontal, de-a curmezişul gâtului şi al umerilor săi. Cărând această bârnă, era condus la locul execuției. Aici, cu osânditul atârnând de

---

291 Pentru detalii legate de răstignire vezi Winter, *On the Trial of Jesus, pagina* 62 sq., şi Cohn, H., *Trial and Death of Jesus, pagina* 230 sq.

ea, bârna era ridicată şi fixată de un stâlp sau de un par vertical.

Fiind atârnat de brațe, condamnatului îi era imposibil să respire – dacă picioarele nu îi erau fixate de asemenea de cruce, dându-i-se astfel posibilitatea de a se sprijini în ele, ceea ce micşora presiunea care îi strivea pieptul. Dar, în ciuda chinurilor cumplite, un om sus-pendat şi cu picioarele fixate – şi mai ales un bărbat voinic şi sănătos – supraviețuia, de obicei, cel puțin o zi sau două. Uneori chiar se întâmpla ca osânditul să moară abia după o săptămână – din cauza epuizării, de sete sau, atunci când se foloseau piroane, datorită septicemiei. Această agonie chinuitoare putea fi scurtată prin sfărîmarea picioarelor sau a genunchilor victimei – ceea ce, în *Evanghelii*, ar fi făcut călăii lui Iisus dacă nu ar fi fost prea târziu. Zdrobirea picioarelor sau a genunchilor nu era o tortură suplimentară, plină de sadism, ci, dimpotrivă, o dovadă de milă – o lovitură de grație care provoca o moarte foarte rapidă. Fără nimic care să îl susțină, presiunea care apăsa pieptul osânditului devenea insuportabilă şi acesta se sufoca foarte repede.

Cercetătorii moderni ai Bibliei sunt de acord că numai *Evanghelia a Patra* se bazează pe relatarea unui martor ocular al răstignirii. Conform acesteia, picioarele lui Iisus erau fixate de cruce – îndepărtându-se astfel presiunea care acționa asupra muşchilor pieptului său – şi picioarele lui nu

erau zdrobite. De aceea, cel puţin teoretic, ar fi trebuit să supravieţuiască cel puţin două sau trei zile. Şi, totuşi, rămâne pe cruce doar câteva ore înainte de a fi declarat mort. În *Evanghelia după Marcu*, chiar şi Pilat este nedumerit de rapiditatea cu care survine decesul. (Marcu 15:44)

Care ar fi putut fi cauza morţii? În orice caz, nu lancea din coasta sa, pentru că cea de-a *Patra Evanghelie* susţine că Iisus era deja mort când i-a fost pricinuită rana aceea. (Ioan 19:33) Există o singură explicaţie – o combinaţie a extenuării, epuizării, slăbiciunii generale şi a traumei pricinuite de biciuire. Totuşi, toate acestea nu îl puteau ucide atât de repede. Desigur, este posibil să o fi făcut – în pofida legilor fiziologice, se întâmplă ca un om să moară ca urmare a unei singure lovituri relativ inofensive. Dar o serie de suspiciuni continuă să persiste. Conform celei de-a *Patra Evanghelii*, călăii lui Iisus sunt pe punctul de a îi zdrobi fluierele picioarelor, grăbindu-i astfel moartea. Dar de ce s-ar fi ostenit, dacă era deja muribund? Pe scurt, ar fi avut sens să i le sfărâme numai dacă moartea nu ar fi fost iminentă.

În *Evanghelii*, moartea lui Iisus survine într-un moment care pare mult prea convenabil, mult prea oportun. Survine exact când călăii trebuie împiedicaţi să-i zdrobească oasele – permiţând astfel îndeplinirea unei profeţii incluse în

Vechiul Testament. Specialiştii moderni sunt de acord că Iisus a reuşit să-şi modeleze sau, poate, chiar să-şi inventeze viața astfel încât să decurgă conform unor astfel de profeții – care anunțau sosirea unui Mesia. Din acest motiv a trebuit adus din Betania asinul pe care şi-a făcut intrarea triumfală în Ierusalim. Şi detaliile răstignirii par să fi fost regizate astfel încât să pună în scenă profețiile din *Vechiul Testament*.[292]

Pe scurt, „*decesul*" aparent şi oportun al lui Iisus – care îl salvează, în ultimul moment, de la o moarte sigură şi îi permite să împlinească o profeție – este cel puțin suspect. Este prea perfect, survine cu prea multă precizie pentru a fi considerat o simplă coincidență.

Nu poate fi altceva decât o interpolare ulterioară a faptelor sau rezultatul unui plan pus la punct cu deosebită grijă. Există multe dovezi suplimentare care pledează în favoarea celei de-a doua ipoteze. În *Evanghelia a Patra*, Iisus, fiind pe cruce, spune că îi este sete. Ca urmare, i se întinde un burete despre care se presupune că ar fi fost înmuiat în oțet – un incident care figurează şi în celelalte *Evanghelii*. De obicei, gestul este considerat o altă manifestare a unei batjocuri pline de sadism. Dar oare chiar asta era? Oțetul – sau vinul acrit – este un stimulent

---

[292] Pentru detalii, vezi Schonfield, *Passover Plot, pagina* 154 sq.

temporar, cu efect similar celui al sărurilor de amoniac. În epocă, era adesea folosit pentru resuscitarea slavilor epuizați de pe galere. Pentru un om rănit şi extenuat, mirosul sau gustul oțetului are un efect fortifiant, generând un aflux temporar de energie. Însă, în cazul lui Iisus, se întâmplă exact contrariul. Abia după ce miroase sau gustă buretele îşi rosteşte ultimele cuvinte şi „*îşi dă duhul*”. Din punct de vedere fiziologic, o astfel de reacție este inexplicabilă. Însă, pe de altă parte, reacția ar fi fost firească în cazul unui burete îmbibat nu cu oțet, ci cu un anumit drog soporific – de exemplu, un compus al opiului şi/sau al beladonei, care, în epoca aceea, se folosea în mod curent în Orientul Mijlociu. Dar de ce i s-ar fi dat un drog soporific? Numai dacă acest gest, ca şi toate celelalte amănunte ale răstignirii, erau elementele unei stratageme complexe şi ingenioase – o stratagem menită să simuleze moartea când victima era, de fapt, încă în viață. În acest mod, nu numai că ar fi fost salvată viața lui Iisus, dar s-ar fi îndeplinit şi profețiile despre Mesia din *Vechiul Testament*.

O serie de alte aspecte anormale ale răstignirii indică, cu precizie, existența unei astfel de stratageme. *Evangheliile* relatează că Iisus a fost crucificat în locul numit Golgota, „*locul căpățânii*”. Ulterior, tradiția a încercat să identifice Golgota drept un deal sterp, având mai mult sau mai puțin forma unui craniu, aflat în nord-vestul Ierusalimului.

Totuşi, chiar *Evangheliile* dau limpede de înțeles că locul răstignirii era cât se poate de diferit de un deal sterp, în formă de craniu. În această privință, a *Patra Evanghelie* este cea mai explicită: „*Iar locul unde a fost răstignit era o grădină, şi în grădină un mormânt nou, în care nu mai fusese nimeni îngropat.*” (Ioan 19:41) Aşadar Iisus nu fost crucificat pe un deal sterp, în formă de craniu şi, de fapt, în nici un alt „*loc public de execuție*”. A fost răstignit în sau în imediata apropiere a unei grădini, în care se afla un mormânt particular. După Matei (27:60), atât mormântul cât şi grădina erau proprietatea personală a lui *Iosif din Arimateea* – despre care toate cele patru *Evanghelii* relatează că era un om cu stare şi un ucenic secret al lui Iisus.

În tradiția populară, răstignirea este o ceremonie publică, accesibilă oricui şi la care au participat mii de oameni. Însă *Evangheliile* sugerează că s-a petrecut în împrejurări total diferite. După Matei, Marcu şi Luca, cei mai mulți dintre martorii răstignirii, inclusive femeile „*stăteau departe*”. (Luca 23:49) Reiese, aşadar, destul de limpede că moartea lui Iisus nu a fost un eveniment public, ci unul restrâns – o răstignire discretă, desfăşurată pe o proprietate privată.

O serie de specialişti moderni susțin că respectiva proprietate era, în realitate, *Grădina Ghetsimani*. Dacă această grădină era, într-adevăr, proprietatea unuia dintre

ucenicii secreți al lui Iisus, atunci ne putem explica de ce, înaintea răstignirii, Iisus o putea folosi nestingherit.[293]

Nu mai este nevoie să spunem că o răstignire desfăşurată în particular, pe o proprietate privată, trezeşte bănuiala că ar fi putut fi vorba de o farsă – o crucificare făcută în bătaie de joc, un ritual regizat cu îndemânare. În imediata apropiere, erau probabil prezenți doar câțiva martori oculari. Mulțimea a putut, probabil, să asiste, aşa cum o confirmă *Evangheliile Sinoptice*, de la o oarecare distanță.

Şi, de la distanță, era greu să-ți dai seama cine era, de fapt, cel crucificat. Sau dacă acesta murise într-adevăr. Pentru o asemenea şaradă era, desigur, necesară o înțelegere secretă care să asigure complicitatea lui Pilat din Pont – sau a altei persoane influente din administrația romană. Şi o astfel de înțelegere şi de complicitate sunt, fireşte, extrem de probabile. Suntem de acord că Pilat era crud şi tiranic. Dar era, de asemenea, corupt şi uşor de mituit. Acel Pilat care a rămas în istorie, spre deosebire de cel descris în *Evanghelii*, ar fi putut fi de acord să cruțe viața lui Iisus – în schimbul unei mari sume de bani şi, probabil,

---

[293] Un argument în favoarea acestei identificări este furnizat de Allegro, *The Copper Scroll (Pergamentul de Aramă),* pagina 110sq.

a promisiunii că acesta nu avea să mai stârnească nici un fel de agitație politică.

Oricare i-ar fi fost motivele, nu există nici o îndoială că Pilat este, într-un anumit fel, profund implicat în întreaga afacere. El ştie că Iisus se pretinde „*Rege al Iudeilor*”. De asemenea, îşi exprimă sau se preface că îşi exprimă uimirea pentru că moartea lui Iisus survine atât de repede cum se întâmplă în aparență. Şi, ceea ce este cel mai important, încredințează trupul lui Iisus lui *Iosif din Arimateea*. Legea romană a acelor timpuri interzicea orice fel de înmormântare a unui răstignit.[294]

De obicei, erau postați paznici care să împiedice rudele şi prietenii să ia trupul mortului. Victima era, pur şi simplu, lăsată pe cruce, în voia vânturilor şi a corbilor. Cu toate acestea, Pilat, încălcând în mod flagrant procedura, se grăbeşte să îl lase pe *Iosif din Arimateea* să ia trupul. Aceasta demonstrează, fără dubiu, complicitatea lui Pilat. Şi nu demonstrează numai atât.

În versiunea tradusă a *Evangheliei după Marcu*, Iosif îi cere lui Pilat trupul lui Iisus. Pilat se miră că acesta este deja mort, trimite un centurion să verifice, după care, satisfăcut, îndeplineşte cererea lui Iosif. La prima vedere, totul pare în ordine. Dar, în versiunea originală, în limba

---

[294] Cohn, H., *Trial and Death of Jesus, pagina* 238.

greacă, a *Evangheliei după Marcu*, întreaga poveste este mult mai complicată. Când cere trupul lui Iisus, Iosif foloseşte cuvântul *soma* – care se referă numai la un corp viu. Iar Pilat, atunci când îi aprobă cererea, foloseşte cuvântul *ptoma* – ceea ce înseamnă „*cadavru*".[295]

Aşadar, conform versiunii în limba greacă, Iosif cere, în mod explicit, un corp viu, iar Pilat afirmă că el se gândeşte sau că pretinde că se gândeşte la un leş. Ținând cont de faptul că înmormântarea morților prin răstignire era interzisă, este de asemenea ciudat faptul că Iosif primeşte corpul. În ce bază îl primeşte? Şi ce drept are să îl ceară? Dacă era un ucenic secret, indiferent ce drept ar fi invocat, s-ar fi deconspirat – dacă nu cumva acest lucru îi era deja cunoscut lui Pilat sau dacă nu cumva mai exista ceva care ne scapă, ceva care pleda înfavoarea lui Iosif.

Există puține informații despre *Iosif din Arimateea*. *Evangheliile* menționează doar că era un ucenic secret al lui Iisus, că era extrem de bogat şi că făcea parte din *Sinedriu* – conciliul înțelepților care conducea comunitatea iudaică din Ierusalim sub auspiciile romane. Se pare, aşadar, că era un om influent. Concluzia este confirmată de negocierile pe care

---

295 Vezi *The Interlinear Greek-English New Testament,* pagina 214 (Marcu 15:43, 45).

le poartă cu Pilat, ca şi de faptul că posedă o întindere de teren pe care se află un mormânt particular.

Tradiția medievală îl descrie pe *Iosif din Arimateea* drept păstrător al *Sfântului Graal*; şi se spune că *Perceval* este unul din descendenții săi direcți. Conform unor legende mai târzii, este considerat ca având o anumită legătură de sânge cu Iisus şi cu familia acestuia. Dacă acesta este adevărul, atunci, cel puțin, există un motiv întemeiat în baza căruia ar fi putut cere trupul lui Iisus – pentru că este greu de presupus că Pilat i-ar fi încredințat unui strain oarecare cadavrul unui criminal executat, dar este foarte posibil să i-l fi dat unei rude a mortului, în schimbul unei mite. Dacă Iosif – un membru bogat şi influent al *Sinedriului* – era într-adevăr rudă cu Iisus, avem încă o dovadă a originii aristocratice a acestuia din urmă. Şi, dacă Iosif era înrudit cu Iisus, asocierea sa cu *Sfântul Graal* – cu „*sângele regal*” – este mult mai îndreptățită.

SCENARIUL

Schițasem deja o ipoteză provizorie, care sugera existența unei linii de sânge coborâtoare din Iisus. Acum puteam începe să o dezvoltăm – deşi tot provizoriu – completând-o cu anumite detalii esențiale. Procedând astfel,

întregul scenariu a început să devină din ce în ce mai coerent şi mai plauzibil.

Era din ce în ce mai evident faptul că Iisus a fost un preot-rege – un aristocrat şi un pretendent legitim la tron – care a încercat să-şi redobândească moştenirea care i se cuvenea de drept. Este posibil să fi fost originar din Galileea, un focar tradițional al opoziției împotriva ocupației romane. În acelaşi timp, este posibil să fi avut numeroşi susținători nobili, bogați şi influenți, în toată Palestina, inclusiv în Ierusalim, capitala acesteia; unul dintre aceşti susținători, un membru influent al *Sinedriu-lui*, s-ar putea să-i fi fost chiar rudă. În plus, în suburbia Ierusalimului numită Betania, se afla casa soției sale sau a familiei acesteia; acolo s-a adăpostit cel care aspira la titlul de preot-rege în ajunul intrării sale triumfale în Ierusalim. Acolo se afla centrul cultului său misterios. Acolo aveau loc inițierile – inclusive aceea a cumnatului său – care măreau numărul ucenicilor săi.

Împotriva unui astfel de pretendent la titlul de preot-rege exista, probabil, o opoziție puternică în anumite cercuri – inevitabil, printre reprezentanții administrației romane şi, probabil, printre saducheii care reprezentau cutume iudaice adânc înrădăcinate. Interesele uneia sau ale ambelor aceste categorii erau aparent potrivnice pretenției sale la tron.

Dar încercările lor de a-l ucide nu au fost încununate de succesul pe care şi l-ar fi dorit. Pentru că, după toate aparenţele, preotul-rege avea prieteni sus-puşi; iar aceştia, în urma unei înţelegeri secrete cu procurator roman corupt şi uşor de mituit, au regizat, se pare, o falsă răstignire – desfăşurată pe un teren particular, pe care nu era permis decât accesul câtorva persoane bine alese. Sub ochii unei mulţimi aflate la o distanţă convenabilă a fost pusă în scenă o execuţie – în cadrul căreia altcineva a fost crucificat în locul preotului-rege sau în cadrul căreia preotul-rege nu a murit într-adevăr. În amurg – când vizibilitatea era încă şi mai scăzută – un „*trup*" a fost desprins de cruce şi aşezat în mormântul care s-a întâmplat să fie alături, din care, peste o zi sau două, a dispărut în mod „*miraculos*".

Dacă scenariul nostru era corect, ce se întâmplase apoi cu Iisus? În ceea ce priveşte ipoteza noastră legată de linia de sânge, răspunsul nici măcar nu este important. Conform unor legende islamice şi indiene, Iisus a murit la o vârstă foarte înaintată, undeva în Est – în Kaşmir, aşa cum se afirmă de obicei. Pe de altă parte, un ziarist australian a prezentat o dovadă intrigantă şi persuasivă, conform căreia Iisus ar fi murit la Masada, atunci când fortăreaţa a fost

cucerită de romani, în anul 74 d.Hr. – dată la care el ar fi avut aproape optzeci de ani.[296]

Conform unei scrisori pe care am primit-o, documentele descoperite de Bérenger Saunière la *Rennes-le-Château* conțineau „*dovada incontestabilă*” a faptului că Iisus ar fi fost în viață în anul 45 d.Hr., dar fără să fi existat vreo indicație referitoare la locul în care se afla. Este verosimilă presupunerea că ar fi fost vorba de Egipt şi, mai exact, de Alexandria – unde se spune că, aproximativ la aceeaşi dată, înțeleptul *Ormus* a întemeiat Roza-Cruce prin suprapunerea creştinismului cu mistere precreştine timpurii. S-a sugerat şi că trupul mumificat al lui Iisus ar putea fi ascuns undeva, în împrejurimile cătunului *Rennes-le-Château* – ceea ce ar explica unul din mesajele cifrate din pergamentele lui Saunière, anume *„IL EST LÀ MORT ” („El este acolo mort”).*

Nu eram pregătiți să presupunem că şi-ar fi însoțit familia la Marsilia. De fapt, totul pleda împotrivă. Ar fi putut

---

[296] Joyce, *Jesus Scroll.* Autorul pretinde că, în timp ce se afla în Israel, a fost rugat să ajute la scoaterea clandestină din țară a unui manuscris furat în timpul săpăturilor efectuate la Masada. Susține că, deşi a refuzat, a văzut pergamentul. Era semnat de *Yeshua ben Ya’akob ben Gennesareth,* care se descria pe sine însuşi ca având optzeci de ani şi adăuga că era ultimul dintre regii legitimi ai Israelului (pagina 22). Tradus, numele înseamnă Isus din Gennesareth, fiul lui Iacob. Joyce îl identifică pe autor drept Isus din Nazaret.

fi prea slăbit ca să suporte călătoria şi prezenţa lui i-ar fi putut pune rudele în pericol. Ar fi putut considera că era mai important să rămână în *Ţara Sfântă* – ca şi fratele său, Sfântul Iacov – pentru a-şi duce, acolo, planurile la îndeplinire.

Pe scurt, nu puteam oferi nici o sugestie referitoare la soarta lui – nu mai mult decât o fac chiar *Evangheliile*. Totuşi, pentru scopul anchetei noastre, soarta lui Iisus era mai puţin importantă decât soarta familiei sale – şi ne referim mai ales la cumnatul, la soţia şi la copiii săi. Dacă scenariul nostru era corect, aceştia, împreună cu *Iosif din Arimateea* şi cu anumite alte persoane, reuşiseră să fugă din *Ţara Sfântă* la bordul unei corăbii. Şi, debarcând la Marsilia, Maria Magdalena adusese într-adevăr aşa-numitul *Sangraal* – „*sângele regal*", vlăstarul casei lui David – în Franţa.

CAPITOLUL 13

SECRETUL INTERZIS DE BISERICĂ

Desigur, eram cât se poate de conştienţi de faptul că scenariul nostru nu coincidea cu învăţăturile creştine tradiţionale. Dar, pe măsură ce investigaţiile avansau, era din ce în ce mai evident că aceste învăţături, aşa cum s-au transmis de-a lungul secolelor, reprezentau doar o

compilare extrem de selectivă de fragmente supuse unei epurări şi revizuiri drastice. Cu alte cuvinte, *Noul Testament* oferă o imagine a lui Iisus şi a epocii sale care se conformează anumitor interese – ale unor anumite grupuri şi persoane pentru care modul în care aceasta este percepută avea, şi încă mai are, o importanță crucială. Şi tot ceea ce ar fi putut compromite sau stînjeni aceste interese – ca, de exemplu, *Evanghelia „secretă" a lui Marcu* – a fost îndepărtat fără ezitare.

De fapt, atât de multe au fost îndepărtate, încât s-a creat un fel de vid. Şi, pe fondul acestuia, speculațiile devin atât justificate, cât şi necesare. Dacă Iisus era un pretendent legitim la tron, este posibil ca el să fi fost susținut, cel puțin la început, de un procent relativ redus al populației – de rudele sale apropiate din Galileea, de anumiți alți membri ai propriei sale clase aristocratice şi de câțiva reprezentanți ai intereselor sale, strategic plasați în Iudeea şi în Ierusalim, cetatea de scaun. Adepții săi, deşi reprezentau o elită, nu ar fi fost nici pe departe suficienți pentru a-i garanta atingerea obiectivului – succesul încercării sale de a obține tronul. Ca urmare, trebuie să fi fost nevoit să-şi recruteze un număr mai mare de susținători din rândul celorlalte clase sociale – reluând o analogie anterioară, putem spune că aşa a procedat şi Bonnie Prince Charlie, în anul 1745.

Şi cum şi-ar fi putut recruta un număr considerabil de susţinători? Desigur, răspîndind un mesaj care să-i asigure supunerea şi sprijinul acestora. Un astfel de mesaj nu trebuia să fie neapărat la fel de cinic ca acelea asociate cu strategiile politice moderne. Dimpotrivă, s-ar putea ca mesajul său să fi fost plin de o bună credinţă autentică şi de un idealism nobil şi înflăcărat. Dar, în ciuda orientării evident religioase, obiectivul principal trebuie să fi fost similar celor din politica modernă – obţinerea sprijinului populaţiei. Mesajul propovăduit de Iisus încerca să facă exact acest lucru – să ofere speranţă celor batjocoriţi, celor bolnavi, celor înrobiţi şi celor asupriţi. Pe scurt, mesajul era, de fapt, o promisiune. Dacă cititorul modern va trece, în această privinţă, peste prejudecăţile şi peste ideile sale preconcepute, va reuşi să descopere un mecanism extraordinar de asemănător care funcţionează pretutindeni în lumea contemporană – un mecanism prin intermediul căruia oamenii sunt, întotdeauna au fost, uniţi în numele unei cauze comune şi transfor-maţi într-un instrument menit să înlăture un regim despotic. Esenţial este că mesajul lui Iisus era atât etic cât şi politic. Se adresa unui anumit segment al populaţiei din considerente politice. Pentru că numai din rândurile celor asupriţi, a celor batjocoriţi, a celor înrobiţi şi a celor bolnavi putea spera să recruteze un număr suficient de mare de susţinători.

Saducheii, care ajunseseră la o înţelegere cu invadatorii romanii, i-ar fi fost potrivnici, pentru că altfel ar fi trebuit să renunţe la tot ceea ce posedau sau să-şi rişte securitatea şi stabilitatea.

Mesajul lui Iisus, aşa cum este redat în *Evanghelii*, nu este nici întru totul nou şi nici absolut unic. Este posibil ca el însuşi să fi fost un fariseu, motiv pentru care învăţăturile sale conţin o serie de elemente din doctrina fariseică. După cum atestă manuscrisele de la Marea Moartă, ele conţin şi un număr important de aspecte caracteristice doctrinei eseniene. Dar dacă mesajul, ca atare, nu era în întregime original, modul în care a fost transmis era, probabil, fără precedent. Iisus însuşi era, fără îndoială, o personalitate deosebit de carismatică. Este foarte posibil să fi avut calităţi de tămăduitor, calităţi care îl ajutau să înfăptuiască şi alte „*miracole*" asemănătoare. Şi avea cu siguranţă darul de a-şi comunica ideile prin intermediul unor parabole evocatoare şi pline de culoare – care puteau fi înţelese şi de un auditoriu care nu beneficia de o educaţie sofisticată, fiind accesibile, într-un anumit sens, întregii populaţii.

În plus, spre deosebire de precursorii săi esenieni, Iisus nu era obligat să se limiteze la a prevesti sosirea unui Mesia. El putea chiar pretinde că este acel Mesia. Ceea ce, fireşte, dădea spuselor sale o mult mai mare autoritate şi credibilitate.

Este limpede că, în momentul intrării sale triumfale în Ierusalim, Iisus îşi recrutase deja susținători. Dar se pare că aceştia erau împărțiți în două facțiuni distincte – ale căror interese nu coincideau în întregime. Pe de-o parte, ar fi fost un mic nucleu de *„inițiați”* – rudele apropiate, alți membri ai nobilimii, susținătorii bogați şi influenți, al căror obiectiv principal era să-şi vadă pretendentul instalat pe tronul râvnit. Pe de altă parte, trebuie să fi fost gruparea mult mai largă de „*oameni obişnuiți*” – „*soldații de rând*” ai mişcării, care doreau, în primul rând, să fie martorii îndeplinirii promisiunii incluse în mesajul lui Iisus. Este important să luăm în considerație deosebirile dintre aceste două facțiuni. Obiectivul lor politic – urcarea lui Iisus pe tron – s-ar putea să fi fost acelaşi. Dar motivațiile lor trebuie să fi fost, în esență, diferite.

Când planul a eşuat, aşa cum este evident că s-a întâmplat, se pare că s-a destrămat şi alianța instabilă dintre cele două facțiuni – „*susținătorii mesajului*” şi susținătorii familiei. Confruntați cu dezastrul, cu amenințarea anihilării iminente, membrii familiei au luat în considerație singurul factor care, din timpuri imemoriale, a avut o importanță crucială pentru familiile nobile şi pentru casele regale – asigurarea perpetuării liniei de sânge, cu orice preț şi, dacă era necesar, în exil. Însă, pentru „*susținătorii mesajului*”, viitorul familiei s-ar putea să fi

devenit irelevant. Pentru aceştia, perpetuarea liniei de sânge trebuie să fi avut o importanţă secundară.

Obiectivul lor primordial trebuie să fi fost răspîndirea mesajului, care trebuia să dăinuie de-a lungul vremii. Creştinismul, aşa cum a evoluat în primele sale secole de existenţă şi cum a ajuns, în cele din urmă, până în zilele noastre, este produsul „*susţinătorilor mesajului*". Nu este necesar să insistăm aici asupra modului în care s-a răspândit şi s-a dezvoltat, care a fost pe larg analizat de alţi specialişti. Este suficient să menţionăm că, începând cu Sfântul Pavel, „*mesajul*" a început deja să capete o formă bine cristalizată şi definitivă. Această formă este baza pe care a fost înălţat întregul edificiu teoretic al creştinismului. La vremea când erau scrise *Evangheliile*, dogmele esenţiale ale religiei creştine erau realmente complete.

Noua religie se orienta, în primul rând, către populaţia romană sau romanizată. De aceea a fost necesar ca rolul Romei în uciderea lui Iisus să fie minimalizat, vina fiind transferată asupra evreilor. Dar aceasta nu a fost singura abatere de la desfăşurarea eveni-mentelor necesară pentru ca relatarea să fie pe placul lumii romane. Romanii obişnuiau să-şi zeifice conducătorii, iar Cezar fusese deja recunoscut ca zeu, în mod oficial. Pentru a fi competitiv, Iisus – pe care, înainte, nimeni nu îl considerase de natură

divină – a fost, de asemenea, deificat. Şi Pavel a fost cel care a făcut-o.

Înainte de a putea fi răspândită cu succes – din Palestina către Siria, Asia Minor, Grecia, Egipt, Roma şi Europa de Vest – noua religie trebuia să capete o formă care să fie considerată acceptabilă de către locuitorii acestor teritorii. Şi trebuia să poată fi impusă, dovedindu-se mai puternică decât credințele deja existente. Pe scurt, noul zeu trebuia să fie comparabil cu cei pe care trebuia să-I înlocuiască – în ceea ce priveşte puterea, măreția şi repertoriul miracolelor. Pentru a fi recunoscut în lumea romanizată a epocii, Iisus trebuia să devină un zeu cu puteri depline. Nu un Mesia în vechiul sens al cuvântului, nu un preot-rege – ci un zeu întrupat care, aidoma omologilor săi clasici, sirieni, fenicieni şi egipteni, a trecut prin lumea tenebrelor şi prin chinuirile Iadului şi s-a înălțat, tânăr şi puternic, odată cu venirea primăverii. În acest moment ideea *Învierii* a căpătat o importanță crucială, iar motivul este cât se poate de evident – pentru ca Iisus să poată sta alături de *Tammuz*, de *Adonis*, de *Attis*, de *Osiris* şi de toți ceilalți zei care au murit şi au reînviat şi care populau atât lumea cât şi universul spiritual al acelui timp. Din acelaşi motiv a fost răspândită şi doctrina *Naşterii* din Fecioară. Iar Sărbătoarea Paştilor – sărbătoarea morții şi a reînvierii – a

fost plasată astfel încât să coincidă cu celelalte ritualuri de primăvară din cultele şi şcolile de mistere existente.

Dată fiind necesitatea răspîndirii legendei unui zeu, familia reală, materială, a acestuia, ca şi elementele politice şi dinastice ale poveştii sale, deveneau inutile. Fiindcă aparţineau unui anumit timp şi unui anumit loc, ar fi contrazis caracterul său universal. Pentru a promova universalitatea, toate elementele politice şi dinastice au fost şterse, cu rigurozitate, din biografia lui Iisus. De asemenea, au fost înlăturate, de exemplu, cu multă grijă, toate referinţele la zeloţi şi esenieni. Acestea ar fi fost cel puţin stânjenitoare. Nu se cuvenea ca un zeu să fie implicat într-o conspiraţie politică şi dinastică complexă şi, în ultimă instanţă, efemeră – şi, mai ales, într-o conspiraţie eşuată. În final, nu a mai rămas decât conţinutul actual al *Evangheliil*or – o relatare de o simplitate mitică, austeră, a unor fapte petrecute întâmplător în Palestina ocupată de romani, dar desfăşurându-se, în primul rând, în acel prezent etern al tuturor legendelor.

În timp ce „*mesajul*” evolua în acest mod, nici familia si susţinătorii acesteia nu păreau să stea degeaba. Scriind în secolul al treilea, Iulius Africanul relatează că rudele supravieţuitoare ale lui Iisus îi acuzau, cu amărăciune, pe regii din dinastia Irozilor că ar fi distrus toate genealogiile nobililor evrei, înlăturând astfel toate dovezile care ar fi

putut susține pretenția lor la tron. Despre aceste rude se povesteşte că ar fi „*călătorit prin lume*” cărând cu ele anumite genealogii salvate de la distrugere în timpul revoltei dintre anii 66 şi 74 d.Hr.[297]

Pentru cei care propovăduiau noua credință, existența familiei trebuie să fi devenit, curând, mai mult decât irelevantă. Trebuie să fi devenit o complicație de care se temeau. Pentru că familia – care ar fi putut depune mărturie despre adevărata desfăşurare a faptelor – trebuie să fi constituit o amenințare serioasă la adresa legendei. Într-adevăr, pe baza cunoaşterii directe a celor întâmplate, familia ar fi putut distruge legenda. De aceea, la începuturile creştinismului, au trebuit suprimate toate referirile la o familie nobilă sau regală, sau la linia de sânge, sau la ambițiile politice şi dinastice. Şi – de vreme ce trebuie să acceptăm realitatea cinică a situației – familia însăşi, care ar fi putut trăda noua religie, trebuia, dacă ar fi fost posibil, exterminată. De aceea, familia a fost nevoită să-şi păstreze cu sfințenie secretul. Şi de aici provine intoleranța față de orice deviație de la dogmă pe care s-au străduit să o impună primii părinți ai bisericii. Şi poate că tot aici trebuie căutată şi una din originile anti-semitismului. „*Susținătorii mesajului*” şi propovăduitorii legendei au atins un obiectiv

---

[297] Eisler, *Messiah Jesus (Caracterul mesianic al lui Isus),* pagina 606 sq.

dublu acuzându-i pe evrei şi exonerându-i pe romani. Se pare că nu s-au străduit doar să adapteze legenda şi „*mesajul*” la gusturile publicului roman, ci şi să conteste credibilitatea familiei, care era o familie evreiască. Iar sentimentele antisemite pe care le-au generat trebuie să fi țintit mai departe. Dacă familia se refugiase într-o comunitate evreiască aflată undeva, în imperiu, prigoana generală ar fi putut, la un moment dat, să îi reducă la tăcere pe martorii periculoşi – ceea ce ar fi fost foarte convenabil.

Ținând cont de preferințele populației romane, deificându-l pe Iisus şi transformându-i pe evrei în țapi ispăşitori, răspîndirea a ceea ce avea să devină dreapta credință creştină a fost încununată de succes. Poziția acesteia a început să se consolideze, în mod irevocabil, în secolul al doilea, mai ales prin intermediul lui Irineu, care a fost Episcop de Lyon în jurul anului 180 d.Hr. Irineu a izbutit, probabil în mult mai mare măsură decât ceilalți părinți ai creştinismului timpuriu, să dea o formă stabilă şi coerentă teologiei creştine. A reuşit să o facă mai ales prin intermediul unei lucrări voluminoase, *Libros Quinque Adversus Haereses (Cinci cărți împotriva ereziei).* În această amplă lucrare, Irineu a catalogat toate abaterile de la ansamblul dogmelor şi le-a condamnat cu vehemență. Blamînd nepotrivirile, a susținut că nu poate exista decât o singură biserică adevărată, în afara căreia mântuirea nu era

posibilă. Irineu i-a declarat eretici pe toți cei care aveau să contrazică vreodată această afirmație – susținând că aceştia trebuiau excluşi sau chiar distruşi, dacă era posibil.

Dintre numeroasele forme ale creştinismului timpuriu, gnosticismul a fost cel care a stârnit, în primul rând, mânia aprigă a lui Irineu. Gnosticismul se baza pe experiența personală, pe comuniunea fiecăruia cu divinitatea. Din punctul de vedere al lui Irineu, aceasta submina autoritatea preoților şi a episcopilor, fiind astfel un impediment pentru cei care se străduiau să impună uniformitatea. Ca urmare, şi-a dedicat eforturile suprimării gnosticismului. În acest scop, era necesar să fie descurajate speculațiile personale şi să fie încurajată credința necondiționată în dogmele prestabilite. Era necesar un sistem teologic, un ansamblu de doctrine legiferate, care să excludă orice altă interpretare. Irineu era împotriva experienței şi a cunoaşterii personale şi insista asupra necesității unei singure biserici „*catolice*" (înțelegând prin aceasta o biserică universală), bazată pe o fundație apostolică şi succesorală. Şi Irineu recunoştea că, pentru a putea fi creată o astfel de biserică, era necesară stabilirea unui canon irevocabil – a unei liste bine stabilite de scrieri demne de încredere. De aceea, a alcătuit un astfel de canon, examinând toate textele disponibile, păstrând unele şi excluzîndu-le pe celelalte. Irineu este primul autor al cărui

canon referitor la *Noul Testament* coincide, în esență, cu cel din zilele noastre.

Desigur, măsurile de acest gen nu au reuşit să împiedice proliferarea ereziilor timpurii. Dimpotrivă, acestea au continuat să înflorească. Dar, prin intermediul lui Irineu, dreapta credință – tipul de creştinism propovăduit de „*susținătorii mesajului*” – a căpătat o formă coerentă, care i-a asigurat supraviețuirea şi triumful final. De aceea este cât se poate de rezonabilă afirmația că Irineu a netezit calea pentru cele ce au urmat în timpul şi imediat după domnia lui Constantin – sub ale cărui auspicii Imperiul Roman a devenit, într-un anumit sens, un imperiu creştin.

Rolul lui Constantin în istoria şi evoluția creştinătății a fost falsificat, denaturat şi răstălmăcit. „*Donația lui Constantin*”, contrafăcută în secolul al optulea – despre care am discutat în capitolul 9 – a amestecat lucrurile, sporind confuzia autorilor de mai târziu. Cu toate acestea, victoria decisivă a „*susținătorilor mesajului*” îi este atribuită adesea lui Constantin – şi nu în întregime fără motiv. De aceea am fost obligați să-i acordăm o atenție deosebită şi, în acest scop, a fost necesar să înlăturăm anumite realizări fantastice şi înşelătoare care i-au fost atribuite.

Conform tradițiilor ulterioare ale bisericii, Constantin a moştenit de la tatăl său o predispoziție favorabilă creştinismului. De fapt, aceasta pare să fi fost, în primul

rând, de natură practică, deoarece, în epoca respectivă, creştinii erau foarte numeroşi, iar Constantin avea nevoie de tot ajutorul pe care îl putea obține împotriva lui Maxentius, rivalul său la tronul imperial. În anul 312 d.Hr., Maxentius a fost pus pe fugă în urma bătăliei de la Pons Milvius, dreptul lui Constantin la tron devenind astfel de necontestat. Se spune că, exact înaintea înfruntării cruciale, Constantin ar fi avut viziunea – întărită apoi de un vis profetic – unei cruci luminoase plutind în înaltul cerului. Şi se spune că pe această cruce ar fi fost scris *In Hoc Signo Vinces („În numele acestui semn vei fi biruitor”).* Legenda spune că, ținând cont de prevestirea cerească, Constantin a poruncit ca pe scuturile oştenilor săi să fie gravată, fără zăbavă, monograma creştină – litera grecească *Chi Rho*, care reprezenta inițiala numelui „*Christos*”. Ca urmare, victoria lui Constantin asupra lui Maxentius de la Pons Milvius a fost considerate un triumf miraculos al creştinătății asupra păgânismului.

Aceasta este, aşadar, acea tradiție creştină populară în baza căreia se pune adesea despre Constantin că ar fi „*convertit Imperiul Roman la creştinism*”. Totuşi, în realitate, Constantin nu a făcut aşa ceva. Dar, pentru a stabili cu exactitate ce anume a făcut, trebuie să examinăm faptele mai îndeaproape.

În primul rând, convertirea lui Constantin – presupunând că acesta este cuvântul potrivit – pare să nu fi fost câtuşi de puţin creştină, fiind vorba, de fapt, de un gest plin de trufie păgână. Se pare că ar fi avut într-adevăr un fel de viziune sau o experienţă ilu-minatoare în preajma unui templu păgân închinat lui Apollo Galicul, fie în Vosges, fie în apropiere de Autun. După spusele unui martor care însoţea armata lui Constantin în acel moment, viziunea a fost cea a zeului soare – cel venerat de anumite culte sub numele *„Sol Invinctus", „Soarele Invincibil".* Aceasta este dovada faptului că, nu cu mult timp înainte, Constantin fusese iniţiat într-unul din cultele lui *Sol Invinctus*. În orice caz, după bătălia de la Pons Milvius, senatul roman a înălţat un arc de triumf pe Colosseum.

Conform inscripţiei de pe acesta, victoria lui Constantin fusese dobândită *„prin bunăvoinţa Divinităţii"*. Dar divinitatea în cauză nu era Iisus. Era *Sol Invictus*, zeul păgân al soarelui.[298]

Deşi tradiţia susţine contrariul, Constantin nu a făcut din creştinism religia oficială a Imperiului Roman. Sub Constantin, religia de stat era, de fapt, venerarea păgână a soarelui; şi, pe toată durata vieţii sale, împăratul a îndeplinit

---

[298] Chadwich, *The Early Church (începuturile instituţiei bisericeşti),* pagina 125.

funcția de mare preot al acestuia. Domnia sa a fost chiar numită *„împărăția soarelui*”, iar *Sol Invictus* apărea pretutindeni – inclusiv pe steagurile imperiale şi pe monedele aflate în circulație. Descrierea lui Constantin drept un convertit fervent la creştinism este, evident, eronată. El însuşi nici măcar nu s-a botezat până în anul 337 – când era pe patul de moarte şi când se pare că era prea slăbit şi prea apatic ca să poată protesta. Nici nu i se poate atribui folosirea monogramei *Chi Rho*. O inscripție cu această monogramă a fost găsită într-un mormânt din Pompei, a cărui dată este cu două sute cincizeci de ani mai timpurie.[299]

Cultul lui *Sol Invictus* era de origine siriană şi împărații romani îl impuseseră supuşilor lor cu un secol înainte de Constantin. Deşi includea elemente ale culturilor lui Baal şi Astarte, esența sa era monoteistă. În plus, între acesta şi cultul lui Mithra exista o bine-venită armonie – pentru că, în epoca respectivă, cel din urmă era, de asemenea, predominant în Roma şi în imperiu şi, totodată, implica venerarea soarelui.

Pentru Constantin, cultul lui *Sol Invictus* era, pur şi simplu, avantajos. Obiectivul său primordial şi, pe

---

[299] Goodenough, *Jewish Simbols (Simbolurile Iudaice),* volumul 7, pagina 178 sq.

deasupra, obsesiv, era unitatea – unitatea politicii, a religiei şi a teritoriului. Un cult sau o religie oficială care să le includă pe toate celelalte ar fi venit, fireşte, în sprijinul obiectivului său. Şi sub auspiciile cultului lui *Sol Invictus* şi-a consolidat creştinismul poziția.

Credința creştină dogmatică şi cultul lui *Sol Invictus* aveau multe în comun. Primul s-a putut dezvolta, nestingherit, sub umbrela toleranței celui de-al doilea. Cultul lui *Sol Invictus*, fiind, în esență, dedicat unui zeu unic, a netezit calea monoteismului creştin. Acest cult era convenabil şi în alte privințe – care au modificat şi favorizat deopotrivă răspîndirea creştinismului. De exemplu, printr-un edict promulgat în anul 321 D.Hr., Constantin a poruncit ca tribunalele să fie închise în „*ziua sfântă a soarelui*” şi a hotărât ca această zi să fie una de odihnă. Până atunci, creştinismul considera sacră ziua *Sabatului Evreiesc* – sîmbăta. Dar, ținând cont de edictul lui Constantin, ziua sfântă a fost mutată duminica. Şi astfel, pe lângă faptul că se afla în armonie cu regimul existent, creştinismul a reuşit ca, ulterior, să se disocieze de originile sale iudaice. În plus, până în secolul al patrulea, ziua de naştere a lui Iisus era celebrată pe 6 ianuarie. Dar, pentru cultul lui *Sol Invictus*, cea mai importantă zi a anului era 25 decembrie – sărbătoarea numită *Natalis Invictus*, *naşterea (sau renaşterea) soarelui*, data de la care durata zilei începe

să se mărească. Creştinismul s-a aliniat şi în această privință cu regimul şi cu religia oficială.

Cultul lui *Sol Invictus* se suprapunea, în mod fericit, cu cel al lui Mithra – într-o asemenea măsură încât cele două sunt adesea confundate.[300] Amândouă scoteau în relief importanța soarelui. Amîndouă considerau duminica zi sacră. Amândouă celebrau, pe 25 decembrie, o sărbătoare extrem de importantă a naşterii. Ca urmare, creştinismul îşi putea găsi puncte comune şi cu mithraismul – mai ales că acesta punea accentul pe nemurirea sufletului, pe judecata de apoi şi pe învierea din morți.

În beneficiul unității, Constantin a preferat să estompeze, în mod deliberat, deosebirile între creştinism, mithraism şi cultul lui *Sol Invictus* – a ales, cu premeditare, să ignore deosebirile dintre acestea. De aceea l-a tolerat pe Iisus cel deificat drept o manifestare terestră a lui *Sol Invictus*. De aceea a construit, în acelaşi timp, o biserică creştină şi statui ale *Zeiței Mame Cybele* şi ale lui *Sol Invictus*, *zeul soarelui* – cel din urmă fiind o imagine a lui însuşi, având trăsăturile sale. Astfel de gesturi eclectice şi

---

[300] Vezi Halsberghe, *The Cult of Sol Invinctus (Cultul lui Sol Invictus).* Autorul relatează că acest cult a fost adus la Roma în secolul al treilea după Hristos, de către împăratul Helagabalus. Reforma religioasă a lui Aurelian a însemnat, de fapt, readucerea cultului *Sol Invinctus* la forma sa inițială.

ecumenice atestă accentul pe care împăratul îl punea pe unitate. Pe scurt, pentru Constantin, credința era o problemă de natură politică şi orice credință favorabilă unității era tratată cu îngăduință.

Aşadar, deşi nu era acel „*bun creştin*” descris ulterior de tradiție, împăratul a consolidat, în numele unității şi al uniformității, statutul creştinismului dogmatic. De exemplu, în anul 325, a convocat *Sinodul de la Nicea*. Cu această ocazie, a fost stabilită data sărbătorii Paştilor. Au fost schițate regulile care defineau autoritatea episcopilor, netezindu-se astfel drumul către concentrarea puterii ecleziastice. Dar cel mai important a fost faptul că acest conciliu a decis, prin vot,[301] că Iisus era Fiul lui Dumnezeu, nu un profet muritor. Încă o dată, trebuie subliniat faptul că principala preocupare a lui Constantin nu era credința, ci unitatea şi eficacitatea. Ca zeu, Iisus putea fi asociat, în mod convenabil, cu *Sol Invictus*. Considerându-l un profet muritor, acest lucru era mai greu de realizat. Pe scurt, creştinismul dogmatic a recurs la o fuziune – oportună din punct de vedere politic – cu religia oficială a statului. Şi, în măsura în care a procedat astfel, Constantin i-a oferit sprijinul său.

---

[301] 218 pentru, 2 împotrivă. Astfel, Fiul a fost declarat ca fiind una cu Tatăl.

Astfel, la un an după *Conciliul de la Niceea*, a aprobat confiscarea şi distrugerea tuturor scrierilor care puneau sub semnul întrebării învățăturile creştinismului dogmatic – prin acestea înțelegându-se atât lucrările unor autori păgâni care se refereau la Iisus, cât şi cele ale „*ereticilor*” creştini. De asemenea, a stabilit un venit fix care să îi fie alocat bisericii şi l-a instalat pe episcopul de Roma în Palatul Lateran.[302]

Apoi, în anul 331 d.Hr., a ordonat şi a finanțat realizarea unor noi exemplare ale Bibliei. Acesta a fost unul din factorii decisivi în istoria creştinismului şi a oferit o şansă fără egal laturii sale dogmatice – adică „*susținătorilor mesajului*”.

În anul 303 d.Hr., cu un sfert de secol înainte, împăratul păgân Diocleţian a încercat să distrugă toate scrierile creştine care puteau fi găsite. Ca urmare, au dispărut toate documentele creştine – mai ales, cele din Roma. Comandând o nouă versiune a acestora, împăratul Constantin le-a dat păstrătorilor credinței ocazia să-şi revizuiască, să-şi redacteze şi să-şi rescrie materialele aşa cum au crezut că era necesar pentru ca acestea să coincidă cu dogmele lor.

---

[302] Nu s-a întâmplat înainte ca episcopul de Roma să îşi spună „Papă” pentru prima oară.

Se pare că acesta a fost momentul în care au fost făcute cele mai importante modificări ale *Noului Testament*, atribuindu-i-se lui Iisus statutul unic de care se bucură începând de atunci. Importanța deciziei lui Constantin nu trebuie subestimată. Dintre cele cinci mii de manuscrise timpurii conținând versiuni ale *Noului Testament* care există, nici o ediție completă nu datează dinainte de secolul al patrulea.[303] *Noul Testament*, aşa cum există astăzi, este, în esență, opera redactorilor şi a scriitorilor din acel secol – păstrătorii dogmelor şi „*susținători ai mesajului*” care aveau de protejat interese importante.

ZELOȚII

Evoluția creştinismului ulterioară epocii lui Constantin este bine cunoscută şi certificată. Nu este nevoie să mai spunem că a culminat cu triumful final al

---

303 Este posibil ca unele să mai fie descoperite, în 1976, la mânăstirea Sfânta Ecaterina de pe Muntele Sinai, a fost descoperit un depozit imens de manuscrise vechi. Descoperirea a fost ținută sub tăcere timp de vreo doi ani, până când informația a fost dezvăluită unui ziar din Germania, în 1978. Este vorba de mii de fragmente, unele datând dinainte de anul 300 după Hristos, printre care se află opt pagini care lipseau din *Codex Sinaiticus,* aflat acum la British Museum. Călugării care sunt în posesia celei mai mari părți a materialului nu au permis decât accesul a unul sau doi specialişti greci. Vezi *Internațional Herald Tribune* (27 aprilie 1978).

„*susținătorilor mesajului*”. Dar, cu toate că „*mesajul*” s-a statornicit drept principiu călăuzitor şi conducător al civilizației occidentale, nu se poate spune că nu a fost contestat niciodată. Se pare că, din locul tainic al exilului, răzbăteau cu tărie ecourile drepturilor familiei şi ale însăşi existenței acesteia – ecouri care, departe de a fi liniştitoare, constituiau o amenințare pentru dogmele Romei.

Esența credinței romano-catolice rezidă în cărțile Noului Testament. Care nu este, însă, decât o selecție de documente creştine timpurii, datând din secolul al patrulea. Există multe scrieri mai vechi decât prezenta formă a *Noului Testament* şi unele dintre acestea aruncă o lumină adesea controversată, dar semnificativă, asupra versiunilor oficiale.

Există, de exemplu, o serie de cărți care au fost excluse din Biblie şi care sunt acum incluse într-o culegere numită *Apocrifa*. E adevărat că unele dintre acestea au fost redactate mai târziu, datând din secolul al şaselea. Însă altele erau deja în circulație în secolul al doilea şi pretenția că sunt la fel de veridice ca *Evangheliile* originale ar putea fi întemeiată.

Una dintre acestea este *Evanghelia după Petru*. Cu toate că a fost menționată de episcopul de Antiohia încă din anul 180 d.Hr., prima descoperire a unuia din exemplare sale a fost făcută abia în 1886, pe valea de sus a Nilului. Conform acestei *Evanghelii* „apocrife”, *Iosif din Arimateea* era

bun prieten cu Pilat din Pont – ceea ce, dacă ar fi adevărat, ar spori credibilitatea ipotezei unei răstigniri măsluite. Totodată, *Evanghelia după Petru* relatează că mormântul în care a fost aşezat Iisus se afla într-un loc numit „*grădina lui Iosif*". Şi că ultimele cuvinte ale lui Iisus ar fi fost: „*O, puteri ale mele, de ce m-ați părăsit?*"[304]

O altă lucrare apocrifă de mare interes este *Evanghelia copilăriei lui Iisus Hristos*, care a fost redactată nu mai târziu de secolul al doilea – sau poate chiar ceva mai devreme. În aceasta, Iisus este descris drept un copil sclipitor, dar cât se poate de uman. Poate chiar prea uman – pentru că era violent şi obraznic, predispus către manifestările şocante de comportament şi către manifestarea mai degrabă iresponsabilă a puterilor sale. Într-adevăr, la un moment dat, îi dă unui alt copil, care îl supărase, o lovitură fatală. Şi abate o soartă asemănătoare asupra unui profesor sever. Asemenea incidente sunt, desigur, contrafăcute, dar ele atestă modul în care, în epoca respectivă, trebuia descris Iisus pentru ca adepții săi să-l recunoască statutul divin.

Pe lângă comportarea aproape scandaloasă a copilului Iisus, mai trebuie menționat încă un episod straniu şi, probabil, semnificativ din *Evanghelia Copilăriei*. Se spune

---

304 Evanghelia după Petru, 5:5.

că, atunci când Iisus a fost circumscris, preputul său a fost luat de o bătrână necunoscută care l-a păstrat într-un vas de alabastru folosit pentru uleiul de nard. Şi „*acest vas de alabastru a fost găsit de Maria cea păcătoasă şi din acesta a scurs ea uleiul cu care a uns capul şi picioarele Domnului Nostru Iisus Hristos*".[305]

Prin urmare, aici, ca şi în *Evangheliile* convenționale, apare o ungere care înseamnă, evident, mai mult decât ceea ce pare să fie – o ungere echivalentă unui ritual semnificativ. Dar, în acest caz, este limpede că ungerea a fost prevăzută şi pregătită cu foarte mult timp înainte. Şi întregul incident sugerează o legătură – e adevărat, obscură şi întortocheată – care exista între familia Mariei Magdalena şi a lui Iisus cu mult înainte ca acesta să fi trecut la îndeplinirea misiunii sale, la vârsta de treizeci de ani.

Este logic să presupunem că părinții lui Iisus nu ar fi încredințat preputul fiului lor primei femei bătrâne care l-ar fi cerut – chiar dacă nu ar fi văzut nimic neobişnuit într-o cerere atât de bizară. Aşadar, bătrâna trebuie să fi fost o persoană importantă şi/sau care era în relații strânse cu familia lui Iisus. Iar faptul că, mai târziu, Maria Magdalena se afla în posesia acelui suvenir straniu – sau, cel puțin, în posesia vasului în care fusese păstrat – implică existența

---

[305] Evanghelia copilăriei lui Isus Hristos, 2:4.

unei legături între ea şi bătrâna respectivă. Se părea că ne confruntam din nou cu indicii obscure, care semnalau ceva mult mai important decât se crede de obicei.

Anumite pasaje din cărțile incluse în *Apocrifa* – cum ar fi excesele flagrante din copilăria lui Iisus – erau, fără îndoială, stânjenitoare pentru credința dogmatică de mai târziu. Şi, desigur, tot aşa ar fi şi pentru creştinii din zilele noastre. Dar nu trebuie să uităm că *Apocrifa*, ca şi cărțile convenționale din *Noul Testament*, a fost scrisă de „*susținătorii mesajului*”, cu intenția de a-l deifica pe Iisus. De aceea nu ne putem aştepta ca aceasta să conțină ceva care ar putea compromite într-adevăr „*mesajul*” – cum ar face-o orice referire la activitatea politică a lui Iisus şi, cu atât mai mult, la ambițiile sale dinastice. Pentru a găsi dovezi în spijinul unor supoziții atât de controversate am fost nevoiți să ne îndreptăm cercetările în altă direcție.

În epoca lui Iisus, în *Țara Sfântă* exista un amalgam năucitor de diverse grupări iudaice, de facțiuni, de secte şi de subsecte. În *Evanghelii* sunt citate numai două dintre acestea, saducheii şi fariseii, şi amândouă sunt distribuite în rolurile personajelor negative. Însă un asemenea rol este compatibil doar cu saducheii, care colaborau într-adevăr cu administrația romană. Fariseii se mențineau într-o opoziție neclintită față de Roma, iar Iisus însuşi, deşi nu era de fapt

fariseu, acționa conformându-se, în esență, tradițiilor acestora.[306]

Pentru a cuceri publicul romanizat, evangheliştii au fost obligați să-i exonereze pe romani şi să-i ponegrească pe evrei. Astfel se explică faptul că fariseii au trebuit să fie prezentați într-o falsă lumină şi să fie stigmatizați în mod deliberat, alături de saduchei, compatrioții lor într-adevăr vinovați. Dar de ce nu există, în *Evanghelii*, nici o referire la zeloți – acei „*luptători pentru libertate*" militanți, naționalişti şi revoluționari pe care, cel puțin, înverşunatul publicul roman nu ar fi putut decât să-i considere personaje negative? Lipsa lor aparentă din *Evanghelii* pare să fie inexplicabilă – cu excepția cazului în care legătura lor cu Iisus era atât de strânsă încât nu putea fi negată, ci doar ascunsă sub o mască înşelătoare. Conform argumentației profesorului Brandon: „*Tăcerea pe care o păstrează Evangheliile în ceea ce îi priveşte pe zeloți... nu poate fi decât un indiciu al relației dintre Iisus şi aceşti patrioți, pe care Evangheliile au preferat să nu o divulge."*[307]

---

306 Maccoby... *în Judaea,* pagina 129. Autorul adaugă că descrierea lui Isus drept un anti-fariseu făcea probabil parte din încercarea de a-l înfățişa mai degrabă ca un răzvrătit împotriva religiei iudaice, decât ca un răzvrătit împotriva Romei.

307 Brandon, *Jesus and the Zealots,* pagina 327. Vezi şi Vermes, *Jesus the Jew,* pagina 50, „*Zelot sau nu, Isus a fost, fără îndoială, acuzat, judecat şi executat ca unul dintre aceştia.*"

Oricare ar fi fost legătura prezumtivă a lui Iisus cu zeloții, nu există nici o îndoială asupra faptului că a fost răstignit ca şi cum ar fi făcut parte dintre aceştia. Într-adevăr, cei doi bărbați alături de care se pretinde că ar fi fost crucificat sunt descrişi în mod explicit drept *lestai* – apelativul atribuit zeloților de romani. Apartenența lui Iisus la gruparea zelotă stă sub semnul întrebării. Totuşi, pe parcursul celor relatate în *Evanghelii*, el afişează, când şi când, un militarism agresiv, comparabil cu al acestora. Într-un pasaj renumit datorită acestei stângăcii, Iisus anunță că a venit „*nu spre a aduce pacea, ci sabia*”.

În *Evanghelia după Luca*, îi povățuieşte pe aceia dintre ucenicii lui care nu au o sabie, să-şi cumpere una (Luca 22:36); şi, după masa de Paşti, el însuşi verifică şi aprobă faptul că sunt înarmați (Luca 22:38).

În cea de-a *Patra Evanghelie*, Simon Petru chiar are asupra sa o sabie în momentul când este arestat Iisus. Reconcilierea acestor referințe cu imaginea convențională a unui mântuitor blajin şi pacifist este destul de dificilă. Ar fi aprobat un astfel de mântuitor portul armelor, mai ales când era vorba de unul dintre ucenicii să-I preferați – cel pe care se presupune că şi-a întemeiat biserica?

Dacă Iisus nu a fost zelot, *Evangheliile* – contrazicându-se în mod evident – trădează şi descriu legătura lui cu această facțiune militantă. Există dovezi

convingătoare în spijinul asocierii dintre Baraba şi Iisus; iar Baraba este descris, de asemenea, drept un *lestai*.

Iacov, Ioan şi Simon Petru au, cu toții, calificative care indică, indirect, simpatia față de zeloți, dacă nu chiar implicarea în mişcarea acestora. Conform specialiştilor moderni, Iuda Iscarioteanul derivă, din „*Iuda Sicarul*" – iar „*sicari*" este un alt nume sub care sunt cunoscuți zeloții, echivalent cu *lestai*. Se pare că sicarii erau, într-adevăr, o elită a zeloților, un grup restrâns de asasini profesionişti.

În sfârşit, mai este şi ucenicul numit Simon. În versiunea în limba greacă a *Evangheliei după Marcu*, Simon este numit Kananaios – traducerea grecească a cuvântului aramaic care înseamnă zelot. În *Biblia Regelui Iacob*, cuvântul grecesc a fost tradus în mod eronat şi Simon este menționat drept „*Simon Canaaneanul*". Dar *Evanghelia după Luca* nu lasă loc de îndoială, Simon fiind identificat, cât se poate de limpede, drept zelot, şi până şi *Biblia Regelui Iacob* îl numeşte Simon Zelotul. Aşadar, se pare că existența a cel puțin unui zelot printre ucenicii lui Iisus este mai presus de orice dispută.

Dacă absența – sau, mai corect, absența aparentă – a zeloților din *Evanghelii* este frapantă, acelaşi lucru se poate spune şi în privința esenienilor. În *Țara Sfântă* şi în vremea lui Iisus, esenienii erau o sectă la fel de importantă ca fariseii şi saducheii şi este greu de crezut că Iisus nu a

intrat în contact cu aceştia. În plus, ținând cont de relatările existente, se pare că Ioan Botezătorul ar fi fost esenian.

Omiterea oricărei referințe la cei din urmă pare să fi fost dictată de aceleaşi considerente care au impus excluderea celor despre de zeloți. Pe scurt, legăturile lui Iisus cu esenienii, ca şi cele cu zeloții, erau probabil prea strânse şi prea bine cunoscute pentru a fi negate. Ele puteau fi doar mascate şi tăinuite.

Grație relatărilor istoricilor şi cronicarilor din epocă, se ştie că existau comunități eseniene atât pe întreg teritoriul Țării Sfinte cât şi, probabil, în alte zone. Comunitățile respective, care au luat ființă în jurul anului 150 î.Hr., foloseau *Vechiul Testament*, dar îl considerau mai degrabă o alegorie decât un text istoric, literalmente adevărat. Renunțaseră la iudaismul convențional în favoarea unei forme de dualism gnostic – care părea să includă elemente ale cultului soarelui şi ale doctrinei pitagoreice. Practicau medicina şi erau apreciați pentru experiența lor în tehnicile terapeutice. Şi, în sfârşit, erau nişte asceți desăvîrşiți, uşor de identificat după veşmintele lor simple, de culoare albă.

Majoritatea specialiştilor moderni în materie sunt de părere că manuscrisele de la Marea Moartă descoperite la Qumran sunt, în esență, documente eseniene. Nu există dubii asupra faptului că secta de asceți care locuia în

Qumran avea multe în comun cu doctrina eseniană. Ca şi învăţăturile acestora, manuscrisele de la Marea Moartă denotă o teologie dualistă. În acelaşi timp, subliniază, în mod deosebit, sosirea unui Mesia – a „*celui uns*” – coborâtor direct din spiţa lui David.[308]

De asemenea, autorii manuscriselor erau adepţii unui calendar special, conform căruia sărbătoarea Paştilor nu se celebra vinerea, ci miercurea – ceea ce coincide cu relatarea din cea de-a *Patra Evanghelie*. Într-un număr semnificativ de privinţe, conţinutul manuscriselor coincide, cuvânt cu cuvânt, cu unele dintre învăţăturile lui Iisus. Se pare, cel puţin, că lui Iisus îi era cunoscută existenţa comunităţii din Qumran şi că, cel puţin în anumite privinţe, şi-a pus propriile învăţături de acord cu ale acesteia. Un expert modern în domeniu afirmă că manuscrisele de la Marea Moartă *„întăresc credinţa că multe întâmplări (din Noul Testament) sunt, pur şi simplu, proiecţia în viaţa lui Iisus a faptelor aşteptate de la Mesia.*”[309]

Indiferent dacă secta din Qumran era sau nu eseniană, pare evident faptul că Iisus – chiar dacă nu era de formaţie eseniană – cunoştea foarte bine această doctrină. Şi

---

[308] Allegro, *Dead Sea Scrolls (Manuscrisele de la Marea Moartă),* pagina 167.

[309] *Ibid., pagina* 175.

aptitudinile sale de vindecător sugerează influența eseniană. Dar o cercetare mai amănunțită a *Evangheliil*or demonstrează că rolul esenienilor în viața lui Iisus a fost mult mai important.

Esenienii erau uşor de identificat datorită veşmintelor lor albe – care, deşi acest lucru nu reiese din tablouri şi din filme – erau folosite în *Țara Sfântă* din acel timp mult mai rar decât se crede de obicei. În „*secretul*” eliminat din *Evanghelia după Marcu*, o pânzătură alba de in joacă un rol ritual important – care se repetă apoi şi în versiunea convențională, autorizată. Dacă Iisus conducea, în Betania sau în altă parte, inițierile într-o şcoală a misterelor, pânza albă de in sugerează că acestea ar fi putut fi de natură eseniană.

Mai mult decât atât, motivul straielor albe reapare, în desfăşurarea ulterioară a evenimentelor din toate cele patru *Evanghelii*. După răstignire, trupul lui Iisus dispare, în mod „*miraculos*”, din mormânt, în care îşi face apoi apariția cel puțin un personaj înveşmântat în alb. În *Evanghelia după Matei*, este un înger cu „*îmbrăcămintea... albă ca zăpada*” (Matei 28:3). După Marcu, este „*un tânăr... îmbrăcat în veşmânt alb*” (Marcu 16:5). Luca povesteşte despre „*doi bărbați... în veşminte strălucitoare*” (Luca 24:4), în timp ce, în cea de-a *Patra Evanghelie*, se vorbeşte despre „*doi îngeri în veşminte albe*” (Ioan 20:12).

În două dintre aceste relatări, personajul sau personajele din mormânt nici măcar nu beneficiază de un statut supranatural. După toate aparențele, aceste personaje sunt întru totul muritoare – şi, în acelaşi timp, necunoscute de ucenici. Este rezonabil să presupunem că sunt esenieni. Şi, date fiind talentele de tămăduitori ale acestora, ipoteza devine şi mai tentantă. Dacă, atunci când a fost coborât de pe cruce, Iisus era încă în viață, serviciile unei astfel de persoane erau, în mod evident, necesare. Chiar dacă era mort, este posibil ca un tămăduitor să fi fost de față, măcar pentru a da o „*ultimă speranță*". Şi, în *Țara Sfântă* a acelei epoci, cei mai prețuiți tămăduitori erau esenienii.

Conform scenariului nostru, anumiți susținători ai lui Iisus au regizat, cu acordul lui Pilat, o falsă crucificare, desfăşurată pe o proprietate privată. Mai exact, probabil că cei care au pus totul la cale nu erau, în primul rând, „*susținători ai mesajului*", ci ai liniei de sânge – cu alte cuvinte, rudele apropiate şi/sau aristocrații şi/sau membri unui grup inițiatic. Aceştia ar fi putut avea legături cu esenieni sau ei înşişi ar fi putut fi esenieni. Şi probabil că stratagem nu le-a fost dezvăluită „*susținătorilor mesajului*" – aceştia fiind ucenicii „*de rând*", reprezentați de Simon Petru.

S-ar putea ca, după ce a fost transportat în mormântul lui *Iosif din Arimateea*, Iisus să fi avut nevoie de

îngrijiri medicale, motiv ce ar justifica prezența unui tămăduitor esenian. Şi apoi, când mormântul a fost găsit gol, ar fi fost necesară prezența unui emisar – care să nu le fie cunoscut ucenicilor „*de rând*". Misiunea acestuia ar fi fost să-I liniştească pe „*susținătorii mesajului*" – care nu bănuiau adevărul –, să acționeze ca un intermediar între Iisus şi ucenicii săi şi să nu permită ca romanii să fie acuzați de jefuirea sau de profanarea mormântului, ceea ce ar fi putut provoca tulburări sociale extrem de serioase.

Scenariul poate să fie sau nu real, dar un lucru pare să fie cât se poate de limpede: Iisus avea legături strânse nu numai cu zeloții, ci şi cu esenienii. La prima vedere, afirmația poate părea oarecum bizară, pentru că zeloții şi esenieni sunt, de cele mai multe ori, considerați incompatibili. Primii erau agresivi, violenți, războinici, gata să recurgă la acte de terorism şi la asasinate. În schimb, despre esenienii se spune, de obicei, că nu aveau nici un interes politic şi sunt considerați chietişti, pacifişti şi blajini. Dar, în realitate, din rândurile zeloților făceau parte numeroşi esenieni – pentru că zeloții nu erau o sectă, ci o facțiune politică. În această calitate, se bucurau nu numai de sprijinul fariseilor – care se opuneau stăpânirii romane, ci şi de al esenienilor, care puteau fi naționalişti la fel de agresivi ca oricine altcineva.

Relația dintre zeloți şi esenieni este evidențiată mai ales în scrierile lui Iosefus, din care provin majoritatea informațiilor disponibile despre Palestina acelor vremuri. Iosif ben Matthias s-a născut în anul 37 d.Hr., fiind un vlăstar al nobilimii iudaice. La izbucnirea revoltei din anul 66 d.Hr., a fost numit guvernator al Galileei, unde şi-a asumat comanda forțelor aliate împotriva romanilor. În calitate de comandant militar, se pare că s-a dovedit a fi cât se poate de ineficient, fiind imediat luat prizonier de împăratul roman Vespasian. Din acel moment, a devenit colaboraționist. Sub numele romanizat de Flavius Iosefus, a devenit cetățean roman, a divorțat de soția sa şi s-a căsătorit cu o moştenitoare romană bogată şi a acceptat darurile cu care l-a copleşit împăratul roman – printre care se numărau atât un apartament particular în palatul imperial, cât şi terenuri din *Țara Sfântă*, confiscate de la evrei. În preajma morții sale din anul 100 d.Hr., au început să apară cronicile în care descrisese perioada respectivă.

În *Războiul evreilor*, Iosefus ne oferă o descriere detaliată a revoltei dintre anii 66 şi 74. Într-adevăr, Iosefus a fost cel de la care au aflat istoricii de mai târziu aproape totul despre acea rebeliune dezastruoasă, despre jefuirea Ierusalimului şi despre dărâmarea *Templului*. Lucrarea lui Iosefus include, de asemenea, unica relatare a căderii, din

anul 74 d.Hr., fortăreței Masada, situate în sud-vestul Mării Moarte.

Aşa cum avea să se întîmple, peste o mie două sute de ani, cu Montsegur, Masada a devenit simbolul dârzeniei, al eroismului şi al martiriului în numele unei cauze pierdute. Ca şi Montsegur, a continuat să reziste atacului încă mult timp după ce orice altă rezistență organizată încetase realmente. În vreme ce restul Palestinei căzuse sub jugul romanilor, Masada continua să fie inexpugnabilă. În cele din urmă, în anul 74 d.Hr., poziția fortăreței nu a mai putut fi menținută. După un bombardament susținut cu maşini grele de asediu, romanii au construit o rampă care le-a dat posibilitatea să creeze o breşă în apărarea citadelei. În noaptea de 15 aprilie, s-au pregătit pentru un atac generalizat. În aceeaşi noapte, cei 960 de bărbați, femei şi copii care se aflau în fortăreață s-au sinucis în masă. În dimineața următoare, când romanii au năvălit prin poarta sfărâmată, nu au găsit decât cadavre împrăştiate printre flăcări.

Iosefus a însoțit trupele romane care, în dimineața zilei de 16 aprilie, au intrat în cetățuia pustiită. El pretinde că ar fi văzut cu ochii săi urmările acelui masacru. Şi că ar fi intervenit în favoarea a trei supraviețuitori – o femeie şi doi copii despre care se presupune că s-ar fi ascuns sub fortăreață când s-a sinucis restul garnizoanei. Iosefus

menționează că aceşti trei supraviețuitori i-au povestit cele petrecute în noaptea precedentă. Conform relatării sale, comandantul garnizoanei era un bărbat numit Eleazar – interesant fiind faptul că aceasta este o variantă a numelui Lazăr. Şi se pare că Eleazar a fost cel care, grație elocvenței sale persuasive şi carismatice, a reuşit să-i facă pe apărători să ia acea hotărâre cumplită. În cronica sa, Iosefus redă discursul lui Eleazar, aşa cum susține că l-ar fi auzit de la cei trei supraviețuitori. Şi acesta este extrem de interesant. Istoria consemnează că Masada a fost apărată de războinici zeloți. Chiar şi Iosefus foloseşte când termenul de zeloți, când pe cel de sicari. Iar discursul lui Eleazar nici măcar nu conține elemente ale iudaismu-lui convențional. Dimpotrivă, pot fi identificate fără dubiu influențele eseniene, gnostice şi dualiste:

Încă din vremurile în care oamenii începuturilor au fost în stare să gândească, vorbele străbunilor şi ale zeilor, întărite de faptele şi de cugetările înaintaşilor noştri, ne-au dezvăluit că adevărata năpastă abătută asupra omului nu este moartea, ci viața. Moartea ne slobozeşte sufletele, le lasă să ajungă în sălaşul lor preacurat, unde toate necazurile sunt date uitării; dar în vreme ce sunt zăvorâte în trupul muritor şi au parte de toată necurățenia acestuia, sufletele
sunt cu adevărat moarte. Pentru că nu se cuvine a lega ceea ce este sfînt de ceea ce este muritor. Cu siguranță, multe nu îi

sunt îngăduite sufletului întemnițat în trup; sufletul simte doar ce simte trupul şi, neştiut, îl îmboldeşte pe acesta doar către cele ce pot fi înfăptuite de o făptură muritoare. Însă apoi, lipsit fiind de greutatea ce îl țintuieşte de pământ şi îl face să zăbovească pe acesta, sufletul se întoarce în locul care i-a fost hărăzit, pentru a se împărtăşi apoi din puterea cea binecuvântată şi din tăria cea întru toate descătuşată, fiind tot atât de nevăzut de ochii muritori cum este Însuşi Dumnezeu.

Sufletul nu poate fi zărit nici în vremea în care adastă în trup; intră fără să fie simțit şi pleacă fără să fie văzut şi fără să se preschimbe, dar preschimbînd trupul acela; pentru că toate cele atinse de suflet trăiesc şi înfloresc şi toate cele pe care le părăseşte se veştejesc şi pier; aceasta este puterea pe care i-o dăruieşte nemurirea.[310]

Şi apoi:

Cei cu adevărat neînfricați privesc viața ca pe un fel de slujbă făcută naturii, o îndură cu scârbă şi se zoresc să-şi sloboadă sufletul din trup; şi, chiar şi atunci când nu se întâmplă ca asupra lor să se abată vreo nenorocire, dorul de viața veşnică îi îmboldeşte să le dea de veste prietenilor că îi vor părăsi.[311]

---

310 Josephus, *Jewish War (Războiul Evreilor),* pagina 387.

311 *Ibid.,* pagina 387.

Este ciudat faptul că, din câte ştim noi, nici un cărturar nu a mai comentat, până acum, acest discurs care ridică o sumedenie de întrebări incitante. Iudaismul convențional nu face absolut nici o referire la „*suflet*” – cu atât mai puțin la natura sa „*nepreschimba-bilă*” şi la viața sa „*veşnică*”. Într-adevăr, înseşi conceptele de suflet şi de nemurire sunt străine tradiției şi doctrinei iudaice. Şi acelaşi lucru se poate spune şi despre supremația spiritului asupra materiei, despre asocierea lui Dumnezeu cu moartea şi despre condamnarea vieții – ca fiind nefastă. Aceste atitudini derivă, fără echivoc, dintr-o tradiție a misterelor. Sunt, în mod evident, gnostice şi dualiste; şi în contextul asediului Masadei, sunt tipic eseniene.

Desigur că unele dintre aceste atitudini pot fi de asemenea considerate, într-un anumit sens, „*creştine*”. Nu neapărat luând în considerație ceea ce înțelegem acum prin creştinism, ci ținând cont de modul în care trebuie să fi fost aplicat de ucenicii lui Iisus – cei care, conform celei de-a *Patra Evanghelii*, vroiau, de exemplu, să i se alăture, prin moarte, lui Lazăr. Este posibil ca, printre apărătorii Masadei, să se fi aflat şi o serie de susținători ai liniei de sânge a lui Iisus.

În timpul revoltei dintre anii 66 şi 74 d.Hr., numeroşi „*creştini*” au luptat împotriva romanilor cu aceeaşi înverşunare cu care au făcut-o evreii. De fapt, mulți dintre

zeloți erau ceea ce numim acum „*primii creştini*” şi este foarte posibil ca unii dintre ei să se fi aflat la Masada.

Desigur, Iosefus nu sugerează nimic de acest gen – deşi, chiar dacă ar fi făcut-o, afirmațiile respective ar fi fost îndepărtate cu ocazia redactărilor ulterioare. În acelaşi timp, era de aşteptat ca Iosefus, scriind istoria din secolul întâi a Palestinei, să facă anumite referiri la Iisus.

Admitem că reeditările de mai târziu ale lucrărilor sale conțin astfel de mențiuni, dar acestea coincid cu viziunea oficială a bisericii şi majoritatea specialiştilor moderni le consideră interpolări contrafăcute, care nu pot data dinainte de epoca lui Constantin. În plus, în secolul al nouăsprezecelea, în Rusia a fost descoperită o ediției a scrierilor lui Iosefus care diferă de toate celelalte. Textul, tradus în rusa veche, datează din jurul anului 1261.

Cel care l-a tradus nu a fost un evreu ortodox, pentru că a păstrat multe aluzii „*pro-creştine*”. Totuşi, în această versiune a cronicii lui Iosefus, Iisus este descris drept un simplu muritor, drept un revoluționar cu ambiții politice şi drept „*un rege care , nu a domnit*”.[312] Se afirmă, de asemenea, că avea „*o linie în creştetul capului, după obiceiul nazoreenilor*”.[313]

---

[312] *Ibid.,* anexa, p. 400.

[313] Eisler, *Messiah Jesus (Mesia Isus),* pagina 427.

Specialiştii au avut nevoie de multă hârtie şi de tot atâta energie pentru a susține disputele legate de autenticitatea a ceea ce se numeşte acum „*Cronica slavonă a lui Iosefus*". Luând în considerație toate argumentele, eram înclinați să o considerăm mai mult sau mai puțin autentică – o transcriere a unuia sau a mai multor exemplare din cronica lui Iosefus care au supraviețuit distrugerii documentelor creştine ordonate de Dioclețian şi au scăpat de zelul redacțional al refaceri acestora din vremea lui Constantin. Există o serie de argumente viabile care ne-au condus la această concluzie.

De exemplu, dacă versiunea slavonă ar fi fost un fals, cui i-ar fi putut fi de folos? Descrierea lui Iisus drept rege nu ar fi fost acceptabilă pentru publicul evreu din secolul al treisprezecelea. Iar prezentarea sa drept simplu muritor nu ar fi fost pe placul creştinătății din epoca respectivă. În plus, *Origen*, unul dintre părinții bisericii, care a scris la începutul secolului al treilea, face referiri la o versiune a lucrării lui Iosefus care ar fi negat caracterul messianic al lui Iisus.[314]

[314] Irineu, *Five books... against Heresies (Cinci cărţi... împotriva Ereziei),* p. 73.

Din această versiune – care ar putea fi cea originală şi autentică, versiunea „*standard*” – ar putea proveni textul din varianta slavonă.

SCRIERILE GNOSTICE

Revolta dintre anii 66 şi 74 d.Hr. a fost urmată, cu circa şaizeci ani mai târziu, între 132 şi 135, de o altă rebeliune majoră. Ca urmare a acestei noi tulburări, toți evrei au fost, în mod oficial, expulzați din Ierusalim, care a devenit un oraş roman. Dar, încă din timpul primei răscoale, istoria a început să aştearnă un văl deasupra evenimentelor din *Țara Sfântă*, despre care nu există, practic, nici o înregistrare pentru aproape două secole. Într-adevăr, din multe puncte de vedere, perioada poate fi considerată similară cu aceea referitoare la Europa şi numită „*Evul Întunecat*”. Cu toate acestea, se ştie că în țară – e drept, în afara Ierusalimului – au rămas numeroşi evrei şi, de asemenea, o serie de creştini. Şi chiar a existat o sectă evreiască, cea a ebioniților, care respectau principiile generale ale religiei lor, venerându-l în acelaşi timp pe Iisus – cu toate că îl considerau un profet muritor.

Însă adevăratul spirit al iudaismului şi cel al creştinismului s-au mutat, deopotrivă, dincolo de hotarele *Țării Sfinte*. Majoritatea populației evreieşti s-a răspândit în

diaspora, aşa cum se mai întâmplase cu şapte sute de ani înainte, când Ierusalim-ul fusese cucerit de babilonieni. În mod similar şi creştinii au început să se împrăştie pe tot globul – în Asia Minor, în Grecia, la Roma, în Galia, în Britania, în Africa de nord. Nu este surprinzător faptul că, în întreaga lume civilizată, au început să apară relatări contradictorii ale faptelor petrecute în Palestina în jurul anului 33 d.Hr. Şi, în pofida eforturilor lui Clement al Alexandriei, ale lui Irineu şi ale altor reprezentanți ai tagmei lor, aceste relatări – oficial etichetate drept „*erezii*” – au continuat să circule. Unele proveneau, fără îndoială, dintr-un anumit fel de cunoştințe direct dobândite, păstrate atât de evreii cucernici, cât şi de grupări alcătuite, ca cea a ebioniților, din evrei convertiți la una din formele creştinismului. Alte relatări se bazau pe legende, pe zvonuri, pe un amalgam de diverse credințe – cum ar fi misterele tradiționale egiptene, elenistice şi mithraice.

Indiferent de proveniența lor, toate au tulburat liniştea „*susținătorilor mesajului*” – susținătorii acelei dogme în curs de coagulare care se străduia să-şi consolideze poziția. Există puține informații despre „ereziile” timpurii. În prezent, toate cunoştințele legate de acestea derivă mai ales din atacurile oponenților lor, ceea ce creează, bineînțeles, o imagine distorsionată – asemănătoare, de pildă, cu aceea pe care ne-am forma-o despre *Rezistența Franceză* studiind

documentele Gestapo-ului. Totuşi, în ansamblu, Iisus pare să fi fost perceput de aceşti „*eretici*” timpurii în două moduri. Pentru unii era un zeu în toată puterea cuvântului, având puţine însuşiri omeneşti – sau chiar niciuna. Pentru alţii era un profet muritor, care nu se deosebea prea mult de, să zicem, *Buddha* – sau de *Mohamed*, care avea să apară cu o jumătate de mileniu mai târziu.

Printre reprezentanţii de seamă ai acestor prime erezii se află Valentinus, care era originar din Alexandria, dar care şi-a petrecut ultima parte a vieţii (136-165 d.Hr.) la Roma. În epoca sa, Valentinus a exercitat o influenţă deosebită, printre discipolii săi numărându-se personalităţi de talia lui Ptolemeu. Pretinzînd că s-ar fi aflat în posesia „*învăţăturilor secrete*” ale lui Iisus, Valentinus a refuzat să recunoască autoritatea romană, susţinând că gnoza pe care o deţinea era mai presus decât orice ierarhie exterioară. Este uşor de ghicit că atât el, cât şi adepţii săi, se numărau printre ţintele preferate ale mâniei lui Irineu.

O altă astfel de ţintă era Marcion, armator bogat şi episcop, care, a sosit la Roma în jurul anului 140 şi a fost excomunicat cu patru ani mai târziu. Acesta susţinea că există o deosebire esenţială între „*lege*” şi „*dragoste*”, pe care le asocia cu *Vechiul* şi, respectiv, cu *Noul Testament*. Unele dintre ideile sale au ieşit la suprafaţă cu o mie de ani mai târziu, într-o serie de scrieri, cum ar fi *Perlesvaus*.

Marcion a fost primul autor care a întocmit o listă canonică a componentelor Bibliei – care, de această dată, excludea în întregime *Vechiul Testament*. Pentru a-i da o replică lui Marcion a alcătuit Irineu lista sa, care stă la baza Bibliei din zilele noastre.

Al treilea eretic care a ieşit în evidenţă în epoca respectivă – şi, în multe privinţe, cel care stârneşte cea mai mare nedumerire – a fost Basilides, un cărturar din Alexandria, ale cărui lucrări datează din perioada 120-130 d.Hr. Basilides cunoştea îndeaproape atât scrip-turile evreieşti, cât şi *Evangheliile* creştine. Era, de asemenea, iniţiat în doctrina egipteană şi în cea elenistică. Se spune că ar fi scris nu mai puţin de douăzeci şi patru de comentarii ale *Evanghelii*lor. Şi, după părerea lui Irineu, a răspândit cea mai odioasă erezie. Basilides a pretins că răstignirea era o înşelătorie, că Iisus nu a murit pe cruce, ci că a fost înlocuit cu un anume Simon din Cyrene.[315]

Această afirmaţie poate părea bizară. Totuşi, s-a dovedit a fi cât se poate de persistentă şi de îndârjită. Tocmai în secolul al şaptelea, *Coran*-ul a reluat, cu exactitate, acelaşi argument – că un alt bărbat ar fi fost

---

[315] *Coran,* 4:157. Vezi şi Parrinder, *Jesus în the Qur'an (Isus în Coran),* pagina 108 sq.

răstignit în locul lui Iisus, acesta fiind, conform tradiției, Simon din Cyrene.[316]

Aceeaşi afirmație era susținută, cu tărie, de preotul care ne trimisese scrisoarea menționată în primul capitol – acea scrisoare ce se referea la o „*dovadă incontestabilă*” a înlocuirii.

Dacă exista o zonă în care ereziile timpurii îşi consolidau poziția, aceasta era Egiptul şi, mai ales, Alexandria – cel mai cosmopolit oraş al epocii, în care erudiția era la mare preț, al doilea mare oraş din Imperiul Roman, bântuit de o mare varietate de credințe, învățături şi tradiții. La izbucnirea celor două revolte din Iudeea, refugiații evrei şi cei creştini au descoperit, deopotrivă, că Egiptul era cel mai accesibil paradis şi au năvălit în Alexandria, în număr foarte mare. De aceea, nu este surprinzător faptul că Egipt-ul ne-a oferit cea mai convingătoare dovadă care vine în spijinul ipotezei noastre. Aceasta este inclusă în aşa-numitele „*Evanghelii* gnostice” sau, mai exact, în *pergamentele de la Nag Hammadi*.

În anul 1945, un țăran egiptean care săpa în solul moale şi fertile de lângă satul Nag Hammadi, a dezgropat un vas din ceramic roşie, în care a descoperit treisprezece manuscrise vechi – suluri de papirus sau pergamente –

---

316 Pagels, *Gnostic Gospels (Evangheliile gnostice),* pagina XVI sq.

legate în piele. Fără să-şi dea seama de extraordinara importanță a descoperirii, țăranul şi familia sa au folosit câteva manuscrise ca să ațâțe focul. Totuşi, în cele din urmă, cele rămase au atras atenția specialiştilor; unul dintre ele, scos din Egipt prin contrabandă, a fost oferit spre vânzare pe piața neagră. O parte a acestuia, care a fost achiziționat de Fundația C. G. Jung, s-a dovedit a conține acum celebra *Evanghelie după Toma*.

Între timp, guvernul egiptean a naționalizat, în 1952, ceea ce mai rămăsese din *colecția de la Nag Hammadi*. Însă abia în 1962 a fost alcătuită o echipă internațională de specialişti care a copiat şi a tradus toate materialele respective. În 1972 a apărut primul volum al unei ediții fotografice. Şi, în 1977, a fost lansată, pentru prima oară, o ediție în limba engleză a întregii colecții de manuscrise.

Pergamentele de la Nag Hammadi sunt, de fapt, un ansamblu de texte Biblice, cu un caracter evident gnostic, care datează, după toate aparențele, de la sfârşitul secolului al patrulea sau de la începutul celui de al cincilea – cam din jurul anului 400 d.Hr. Manuscrisele sunt, de fapt, copii, al căror original datează dintr-o perioadă mult mai timpurie. Câteva dintre ele – de exemplu, *Evanghelia după Toma*, *Evanghelia Adevărului* şi *Evanghelia Egiptenilor* – sunt menționate în scrierile unora dintre primii părinți ai bisericii, cum ar fi Clement al Alexandriei, Irineu şi Origen.

Specialiştii moderni au stabilit că unele dintre textele din pergamente – dacă nu cumva majoritatea acestora – datează cel puţin din anul 150. Şi în cel puţin într-unul dintre ele sunt incluse materiale chiar mai vechi decât cele patru *Evanghelii* din componenţa *Noului Testament*.[317]

Privită ca un ansamblu, colecţia de la Nag Hammadi reprezintă un ansamblu de documente creştine timpurii de o valoare inestimabilă – şi se poate afirma că unele dintre acestea se situează, ca autoritate în domeniu, pe aceeaşi poziţie cu *Evangheliile* clasice. În plus, despre unele se poate pretinde că se bucură de o inegalabilă veridicitate. În primul rând, nu au fost afectate de cenzura şi de revizuirile efectuate, ulterior, de reprezentanţii bisericii Romei. În al doilea rând, se adresau, iniţial, unui public egiptean, motiv pentru care faptele nu au fost nici prezentate într-o lumină falsă, nici denaturate spre a fi pe placul ure-chilor romane. Şi, în sfârşit, este foarte posibil să se bazeze pe relatări directe şi/sau ale unor martori oculari – de pildă, pe istorisiri răspândite, pe care orală, de evreii refugiaţi din *Ţara Sfântă*, printre care s-ar fi putut afla şi unii care îl cunoscuseră personal pe Iisus sau care aveau vreo legătură

---

[317] Al doilea tratat al Marelui Seth, în Robinson, J., *Nag Hammadi Library în English* (Biblioteca de la Nag Hammadi în limba engleză), pagina 332.

cu acesta, istorisirile lor dând dovadă de acea fidelitate istorică la care *Evangheliile* fuseseră silite să renunțe.

Nu este surprinzător faptul că *Pergamentele de la Nag Hammadi* conțin foarte multe pasaje care nu le sunt favorabile „*susținătorilor mesajului*” şi care contravin credinței oficiale. De exemplu, într-un codex nedatat, *Al doilea tratat al Marelui Seth*, Iisus este descries exact ca în erezia lui Basilides – scăpînd de moartea pe cruce cu ajutorul unei înlocuiri ingenioase.

În citatul care urmează, Iisus vorbeşte la persoana întâi:

Nu mi-am dat duhul în mâinile lor, precum ei ar fi vrut-o... Şi moartea mea nu a fost adevărată, ci doar părelnică, ca nu cumva ei să mă facă de ocară... Ei, în greşeala şi orbirea lor, cred că moartea mea s-a săvîrşit, în vreme ce ei l-au răstignit pe omul lor, întru pieirea lor... Căci a fost altul, tatăl lor, cel care a băut fierea şi oțetul; nu eu am fost acela. Ei m-au lovit cu săgeata; a fost un altul, Simion, acela care a purtat crucea sa pe umărul său. Al altuia a fost capul pe care au pus ei coroana de spini... Şi eu am râs de neştiința lor.[318]

Cu consecvență şi convingere, anumite texte din *colecția de la Nag Hammadi* atestă vrajba înverşunată şi

---

[318] Evanghelia după Maria, în Robinson, J., *Nag Hammadi Library în English,* pagina 472.

continuă dintre Petru şi Maria Magdalena – o dihonie care pare să reflecte schisma dintre „*susținătorii mesajului*” şi susținătorii liniei de sânge. Astfel, în *Evanghelia după Maria*, Petru i se adresează astfel Mariei Magdalena: „*Soră, noi ştim că Mântuitorul te-a iubit pe tine mai mult decât pe alte femei. Spune-ne deci nouă cuvintele Mântuitorului, cele pe care ți le aminteşti – acelea pe care tu le ştii, iar noi nu*.”[319]

Mai târziu, Petru, revoltat, îi întreabă pe ceilalți ucenici:

„*Să fie adevărat că el a vorbit într-ascuns cu o femeie şi nu fățiş, către noi toți? Se cuvine să o ascultăm pe ea cu toții? Ei i-a dat el întâietate, față de noi toți?*”[320]

Şi, mai târziu, un alt ucenic îi răspunde lui Petru:

„*De bună seamă, Mântuitorul o cunoaşte foarte bine. Şi întru aceasta o iubeşte pe ea mai mult decât pe noi*.”[321]

În *Evanghelia după Filip*, motivele vrajbei apar ca fiind sufficient de evidente. De exemplu, se insistă, în mod repetat, asupra imaginii unei camere nupțiale. Conform *Evangheliei după Filip*, „*Domnul le-a săvîrşit în taină pe toate,*

---

[319] *Ibid.,* pagina 473.

[320] *Ibid.,* pagina 473.

[321] Evanghelia după Filip, în Robinson, *I., Nag Hammadi Library în English,* p. 140.

şi botezul, şi miruirea, şi euharistia, şi izbăvirea, şi camera de nuntă.” [322]

La prima vedere, referirea la camera nupţială pare să fie simbolică sau alegorică. Dar *Evanghelia după Filip* devine şi mai explicită: „*Întotdeauna, sunt trei cele care merg alături de Domnul; Maria, mama lui, şi sora ei, şi Maria Magdalena, cea pe care el o numea însoţitoarea sa.”*[323]

Conform unui specialist în domeniu, cuvântul „*însoţitoare*” poate fi tradus prin „*soţie”*.[324] Există anumite motive care conduc către această concluzie, pentru că *Evanghelia după Filip* devine, iarăşi, încă şi mai explicită:

Iar însoţitoarea Mântuitorului este Maria Magdalena. Dar Hristos o iubea pe ea mai mult decât pe toţi ucenicii săi şi o săruta de multe ori pe gură. Ceilalţi ucenici erau mâhniţi şi îşi mărturiseau supărarea.

Şi ei l-au întrebat:

„*De ce o iubeşti pe ea mai mult decât pe noi toţi?*”

Mântuitorul le-a răspuns spunându-le:

---

[322] *Ibid.,* pagina 135 sq.

[323] Phipps, *Was Jesus Married? (A fost Isus căsătorit?),* pagina 136 sq.

[324] Evanghelia după Filip, în Robinson, *J., Nag Hammadi Library în English* pagina 138.

„De ce nu vă iubesc eu pe voi aşa cum o iubesc pe ea?”[325]

Aceeaşi *Evanghelie* dezvoltă subiectul: „Să nu vă temeți de trup şi nici să nu îl iubiți. Dacă vă veți teme de el, va pune stăpânire asupra voastră. Dacă îl veți iubi, vă va înghiți şi vă va împietri.”[326]

Într-un alt pasaj, acelaşi mesaj este exprimat în termeni concreți: „*Mare este taina cununiei! Pentru că, fără ea, lumea aceasta nu ar fi fost. Pentru că lumea nu este dacă nu este omul şi, fără cununie, omul nu poate fi*.”[327]

Apoi, către sfârşitul *Evangheliei după Filip*, apare următoarea declarație:

„Acesta este Fiul omului şi acesta este fiul Fiului Omului. Domnul este Fiul omului şi fiul Fiului omului este cel zămislit din Fiul omului.”[328]

CAPITOLUL 14

[325] *Ibid., pagina* 139.

[326] *Ibid., pagina* 139.

[327] *Ibid., pagina* 148.

[328] *Ibid.*, p. 148.

DINASTIA *GRAAL-ULUI*

Luând în considerație doar pergamentele de la Nag Hammadi, existența liniei de sânge descendente direct din Iisus devenea cu mult mai credibilă. Cu siguranță, se putea pretinde că unele dintre așa-numitele „*Evanghelii Gnostice*” erau tot atât de veridice ca și cele din *Noul Testament*. Ca urmare a faptelor pe care, explicit sau implicit, le mărturiseau – înlocuirea celui crucificat, disputa continuă dintre Petru și Maria Magdalena, căsătoria acesteia cu Iisus și nașterea unui „*fiu al Fiului Omului*” – evangheliile gnostice nu puteau fi eliminate, fără drept de apel, oricât de controversate ar fi fost. Nu priveam lucrurile din punct de vedere teologic, ci din punct de vedere istoric. Și, în epoca lui Iisus, istoria nu era mai puțin complexă și nu avea mai puține implicații sau un caracter mai puțin concret decât în zilele noastre.

În *Evangheliile de la Nag Hammadi*, vrajba dintre Petru și Maria Magdalena părea să reprezinte tocmai confirmarea conflictului din ipoteza noastră – cel dintre „*susținătorii mesajului*” și „*susținătorii liniei de sânge*”. Dar, ulterior, primii au avut câștig de cauză și au modelat înfățișarea civilizației occidentale. Și-au consolidat monopolul asupra informațiilor, asupra comunicării și documentării, ceea ce explică numărul infim al dovezilor

care sugerează existența familiei lui Iisus. Iar mărturiile care să ateste existența unei legături între această familie şi dinastia merovingiană sunt încă şi mai puține.

Desigur, cursul evenimentelor nu a ținut cont de bunul plac al „*susținătorilor mesajului*”. Primele două secole ale istoriei creştinătății au fost bântuite de erezii de neînfrânt, iar în următoarele situația s-a agravat. În timp ce credința oficială se consolida – din punct de vedere teologic grație lui Irineu şi din punct de vedere politic grație lui Constantin –, erezia continua să prolifereze la o scară până atunci fără precedent.

Oricât de diferite ar fi fost detaliile teologice, cele mai multe dintre ereziile semnificative aveau în comun anumite elemente cruciale. În primul rând, erau gnostice sau influențate de gnosticism, nu recunoşteau structura ierarhică a bisericii Romei şi preamăreau iluminarea personală, pe care o considerau cu mult mai presus decât credința oarbă. De asemenea, cele mai multe erau, într-un sens sau altul, dualiste, privind binele şi răul mai degrabă drept principii de importanță esențialmente cosmică decât drept probleme etice lumeşti. Şi, în sfârşit, aproape toate îl considerau pe Iisus un muritor născut ca urmare a unui proces firesc de concepere – un profet cu inspirație divină fără a fi el însuşi divin, care a murit pe cruce o dată pentru totdeauna sau care nu a murit pe cruce niciodată.

Pentru a sublinia umanitatea lui Iisus, majoritatea ereziilor făceau apel chiar la autoritatea Sfântului Pavel, care vorbise despre „*Domnul nostru Iisus Hristos, cel născut din sămânța lui David, după trup*” (Romani 1:3). Cea mai cunoscută şi cea mai profund radicală dintre aceste erezii a fost, probabil, *maniheismul* – în esență, o contopire a creştinismului gnostic cu elemente ale zoroastrismului timpuriu şi ale mithraismului. Întemeietorul acestuia a fost Mani – născut în anul 214 d.Hr., la Bagdad, fiind înrudit cu familia regală a Persiei. În tinerețe, a fost primit, datorită tatălui său, într-o sectă mistică neprecizată – probabil gnostică – care punea accentul pe ascetism şi pe celibat, practica botezul şi impunea portul veşmintelor albe. A început să-şi propovăduiască propriile învățături în jurul anului 240 d.Hr. Ca şi Iisus, a fost renumit pentru puterile sale spirituale de vindecător şi exorcist. Discipolii săi l-au proclamat „*noul Iisus*” şi l-au creditat cu atributul unei naşteri imaculate – aceasta fiind o condiție care, în acea epocă, trebuia neapărat îndeplinită de zeități.

A fost, de asemenea, cunoscut drept „*Mântuitorul*”, „*Apostolul*”, „*Iluminatorul*”, „*Domnul*”, „*Cel ce învie morții*”, „*Cârmuitorul*” şi „*Timonierul*”. Ultimele două apelative sunt, în mod deosebit, semnificative, ca echivalente ale franțuzescului „*Nautonnier*”, titlul atribuit marelui maestru al *Prioriei din Sion*.

Conform unor istorici arabi de mai târziu, Mani a scris multe cărți în care a pretins că dezvăluia taine menționate de Iisus în mod indirect şi enigmatic. I-a considerat pe *Zarathustra, Budha* şi *Iisus* predecesorii săi şi a declarat că el, ca şi ei, primise, din aceeaşi sursă, aceeaşi iluminare. Doctrina sa consta dintr-un dualism gnostic îmbinat cu o concepție cosmogonică impresionantă şi elaborată.

Conflictul universal dintre lumină şi întuneric era omniprezent şi cel mai important câmp de bătălie al acestor două principii opuse era sufletul omenesc. Asemenea catarilor, Mani a adoptat teoria reîncarnării. Şi, tot asemenea catarilor, a insistat asupra existenței unei categorii a inițiaților, a unor „*aleşi iluminați*". S-a referit la Iisus numindu-l „*Fiul Văduvei*" – o expresie pe care, mai târziu, francmasoneria avea să şi-o însuşească. În acelaşi timp, a afirmat că acesta era muritor – sau că ar fi putut fi considerat divin doar în sens simbolic sau metaforic, în virtutea iluminării. Şi, la fel ca Basilides, a susținut că Iisus nu a murit pe cruce, că cel care a pierit, a fost un înlocuitor.[329]

În anul 276 d.Hr., din ordinul regelui, Mani a fost întemnițat, bătut până la moarte, jupuit şi decapitat şi, probabil pentru a împiedica o eventuală înviere, corpul său

---

[329] Parrinder, *Jesus in the Qur'an,* p. 110 sq.

mutilat a fost expus într-un loc public. Însă credibilitatea învățăturilor sale nu a avut decât de câştigat de pe urma martiriului său, iar printre cei care, ulterior, au aderat la acestea, s-a numărat, cel puțin pentru o vreme, Sfântul Augustin. Cu o extraordinară rapiditate, maniheismul s-a răspândit în întreaga lume creştină. În ciuda încercărilor înverşunate de a-l anihila, a reuşit să supraviețuiască, influențîndu-i pe gânditorii de mai târziu şi dăinuind până în zilele noastre. Şcolile maniheiste erau active mai ales în Spania şi în sudul Franței. În epoca cruciadelor, acestea au intrat în legătură cu alte secte maniheiste, din Italia şi din Bulgaria. De aceea, acum pare foarte puțin probabil ca albigenzii să fi fost o extensie a bogomililor bulgari. Dimpotrivă, cele mai recente cercetări sugerează că aceştia s-au desprins din rândurile şcolilor maniheiste care se statorniciseră de multă vreme în sudul Franței. În orice caz, cruciada împotriva albigenzilor, a fost, în esență, o cruciadă împotriva maniheismului. Şi, în pofida eforturilor celor mai asidue ale Romei, cuvântul „*manihean*" a supraviețuit, fiind acceptat şi inclus în limbajul şi în vocabularul nostru.

Desigur, pe lângă *maniheism*, existau încă multe alte erezii. Dar, dintre toate, erezia lui Arius a reprezentat cea mai puternică amenințare la adresa doctrinei creştine oficiale în primul mileniu al istoriei acesteia. Arius era preot în Alexandria în jurul anului 318 şi a trăit până în 335.

Disputa dintre concepţia sa şi credinţa oficială era relativ simplă şi consta într-o singură premiză – că Iisus era întru totul muritor şi că, în nici o privinţă, nu era de origine divină, nereprezentând nimic mai mult decât un propovăduitor inspirat.

Susţinând existenţa unui singur Dumnezeu suprem şi omnipotent – un Dumnezeu care nu s-a întrupat şi nu a pătimit fiind umilit şi ucis de mâinile propriei sale creaţii – Arius încastra creştinismul într-un cadru în esenţă iudaic. Fiind un locuitor al Alexandriei, este foarte posibil să fi fost influenţat de doctrinele iudaice existente în acel oraş – de exemplu, de aceea a ebioniţilor. În acelaşi timp, Dumnezeul suprem al *arianismul*ui s-a bucurat, în Occident, de o largă acceptare. Deoarece creştinismul dobândea tot mai multă putere laică, un astfel de Dumnezeu devenea din ce în ce mai atractiv. Regii şi potentaţii se puteau identifica mai degrabă cu acesta decât cu o zeitate blajină şi paşnică, care îşi acceptase martiriul fără să opună rezistenţă şi care evitase contactul cu lumea.

Deşi, în anul 325, *Conciliul de la Niceea* a dezaprobat *arianismul*, Constantin a fost întotdeauna un simpatizant al acestuia, spre care, către sfârşitul vieţii sale, s-a simţit tot mai atras. După moartea sa, fiul şi succesorul său Constantius a devenit, pe faţă, arian şi, sub auspiciile sale, s-au întrunit concilii care i-au trimis în exil pe conducătorii

bisericii. În anul 360, *arianismul* obţinuse totul, dar nu înlocuise creştinismul romano-catolic. Şi, cu toate că, în anul 381, a fost condamnat oficial pentru a doua oară, a continuat să prospere şi să câştige tot mai mulţi aderenţi. În decursul secolului al cincilea, când au venit la putere merovingienii, fiecare episcopie a creştinătăţii era fie ariană, fie vacantă.

Printre cei mai fervenţi adepţi ai *arianismului* se numărau goţii, care se convertiseră în secolul al patrulea, transformându-se din păgâni în arieni. Erau arieni şuevii, lombarzii, alanii, vandalii, burgunzii şi ostrogoţii. Şi tot arieni erau şi vizigoţii, care, în anul 480, când au jefuit Roma, au cruţat bisericile creştine. Dacă, înainte de Clovis, primii merovingieni au fost receptivi la creştinism, acesta trebuie să fi fost creştinismul arian al vecinilor lor, vizigoţii şi burgunzii.

Sub auspiciile vizigoţilor, *arianismul* a devenit forma predominantă a creştinismului în Spania, în Pirinei şi în ceea ce este acum sudul Franţei. Dacă membrii familiei lui Iisus şi-au găsit într-adevăr refugiul în Galia, suzeranii lor din secolul al cincilea trebuie să fi fost vizigoţii arieni. Sub stăpânirea ariană, este posibil ca familia să nu fi fost persecutată. Era, probabil, extrem de respectată şi s-ar putea să se fi aliat, prin căsătorie, cu nobilimea vizigotă, înaintea ca viitoarea sa alianţă matrimonială cu francii să

conducă la apariția merovingienilor. Bucurându-se de sprijinul şi de protecția vizigoților, se simțeau, probabil, la adăpost față de amenințările Romei.

De aceea nu este surprinzător faptul că nume de origine inconfundabil semită – de exemplu, *Bera* – au început să fie folosite de aristocrații şi de regii vizigoți. Dagobert al II-lea s-a căsătorit cu o prințesă vizigotă al cărei tată se numea *Bera* – un nume care apare în mod repetat în arborele genealogic al familiei vizigoto-merovingiene care descinde din Dagobert al II-lea şi din Sigisbert al IV-lea. Se spune că Biserica Romano-Catolică ar fi declarat că fiul lui Dagobert se convertise la *arianism*[330] şi, dacă este adevărat, acest fapt nu poate fi considerat extraordinar. În ciuda pactului încheiat între biserică şi Clovis, merovingienii au fost întotdeauna simpatizanți ai *arianism-ului*. Unul dintre nepoții lui Clovis, Chilperic, nu făcea nici un secret din tendințele sale către *arianism*.

Dacă *arianism-ul* nu îi era potrivnic *iudaism-ului*, acelaşi lucru se poate spune şi despre relația sa cu *islamismul*, care a avut o ascensiune meteorică în secolul al şaptelea. În ceea ce îl priveşte pe Iisus, *arianismul* şi *Coran-ul* împărtăşeau acelaşi punct de vedere. În *Coran*, Iisus este menționat de nu mai puțin de treizeci şi cinci de ori, sub o

---

330 Blancasall, *Les Descendants,* pagina 9.

serie de apelative impresionate – cum ar fi „*Mesagerul lui Dumnezeu*” şi „*Mesia*”. Totuşi, nu este considerat nimic mai mult decât un profet muritor, un precursor al lui Mohamed şi un vorbitor în numele singurului Dumnezeu suprem. Ca şi Basilides şi Mani, *Coran-ul* susține că Iisus nu a murit pe cruce, „*nu l-au omorât şi nici nu l-au răstignit, dar au crezut că au făcut-o*.”[331]

Coran-ul nu dezvoltă această afirmație ambiguă, dar comentatorii islamici fac acest lucru. După părerea unora dintre ei, a existat un înlocuitor – şi, în general, dar nu întotdeauna, se presupune că acesta ar fi fost Simon din Cyrene. Unii scriitori musulmani spun că Iisus s-ar fi ascuns într-o firidă din zid şi ar fi asistat, de acolo, la răstignirea înlocuitorului său – ceea ce coincide cu fragmentul din textele de la Nag Hammadi pe care l-am citat în capitolul anterior.

IUDAISM-UL **ŞI** MEROVINGIENII

Este demnă de a fi reținută perseverența cu care, chiar şi atunci când au fost confruntate cu cele mai îndîrjite persecuții, majoritatea ereziilor – şi, în primul rând, *arianism-ul* – au continuat să insiste asupra umanității şi a

---

[331] Coran, 4:157.

caracterului muritor al lui Iisus. Dar nu am găsit nici o indicație referitoare la faptul că vreuna dintre acestea chiar ar fi fost în posesia unor informații dobândite la prima mână despre premisele pe care le susțineau cu atâta stăruință. Cu atât mai puține erau dovezile, cu excepția pergamentelor de la Nag Hammadi, care să sugereze că le-ar fi fost cunoscută existența unei posibile linii de sânge. Desigur, era posibil să fi existat într-adevăr anumite documente – de genul *pergamentelor de la Nag Hammadi*, şi poate chiar genealogii şi arhive.

Virulența dusă la extrem a persecuțiilor Romei ar putea sugera teama de astfel de dovezi şi dorința de a se asigura că acestea nu vor ieşi niciodată la lumină. Şi, dacă într-adevăr aşa stăteau lucrurile, se pare că Roma şi-a atins scopul.

Prin urmare, ereziile nu ne-au furnizat nici o confirmare incontestabilă a legăturii dintre familia lui Iisus şi merovingieni, care aveau să apară pe scena istoriei cu patru secole mai târziu. Eram obligați să căutăm această confirmare altundeva – să ne refocalizăm atenția asupra merovingienilor. La prima vedere, dovezile, aşa cum erau, păreau insuficiente. De exemplu, luasem deja în considerație naşterea legendară a lui *Meroveu* – copilul cu doi tați, dintre care unul era o făptură acvatică misterioasă, venită de dincolo de mare – şi bănuiam deja că scopul acelei

poveşti era să sugereze şi, deopotrivă, să ascundă o alianţă dinastică – o alianţă prin căsătorie. Dar, cu toate că simbolistica peştelui era sugestivă, nu era câtuşi de puţin concludentă. În mod similar, pactul încheiat ulterior între Clovis şi Biserica Romano-Catolică căpăta mult mai mult sens în lumina scenariului nostru, însă pactul în sine nu constituia o dovadă concretă. Şi, cu toate că sângele regal al merovingenilor era considerat sacru, miraculos şi de natură divină, nicăieri nu exista o declaraţie explicită care să ateste că acel sânge era, de fapt, al lui Iisus.

În absenţa oricărei mărturii decisive şi concludente, era necesar să dăm dovadă de prudenţă. Trebuia să analizăm toate dovezile circumstanţiale şi să ne străduim să le includem într-un ansamblu coerent. Şi, în primul rând, era nevoie să stabilim dacă mero-vingienii erau sau nu afectaţi de anumite influenţe specific iudaice. Fără îndoială, regii merovingieni nu lăsau impresia că ar fi fost antisemiţi. Dimpotrivă, păreau nu doar toleranţi, ci chiar de-a dreptul plini de înţelegere faţă de evreii de pe domeniile lor – şi aceasta în ciuda protestelor insistente ale Bisericii Romano-Catolice.

Căsătoriile mixte erau frecvente. Mai ales în partea de sud, mulţi evrei erau proprietarii unor moşii întinse. Şi mulţi dintre aceştia aveau şerbi şi servitori creştini. De asemenea, mulţi îi serveau pe seniorii merovingieni în

calitate de magistrați sau de administrator de rang înalt. În ansamblu, atitudinea merovingienilor față de iudaism pare să nu aibă echivalent în istoria Occidentului până la *Reforma Luterană*.

Merovingienii înşişi erau convinşi că puterile lor supranaturale stăteau, în mare parte, în pletele pe care nu aveau voie să şi le taie. În această privință, atitudinea lor era similară cu aceea a nazoriților din *Vechiul Testament*, din rândurile cărora făcea parte Samson. Există destule dovezi care sugerează că Iisus era, de asemenea, nazorit. Atât cronicarii timpurii ai bisericii cât şi specialiştii moderni nu au nici un dubiu asupra faptului că fratele său, Sfântul Iacov, era. Surprinzător de mulți membri ai casei regale merovingiene şi ai familiilor înrudite cu aceasta aveau nume specific iudaice. Astfel, în anul 577, un frate al regelui Clotaire al II-lea se numea Samson. Mai târziu, un anume Miron „*Levitul*" era conte de Besalou şi episcop de Gerona. Exista şi un conte de Roussillon al cărui nume era Solomon, iar un alt Solomon devenise rege al Bretaniei. Exista şi un abate Elisachar – o variantă a numelor „*Eleazar*" şi „*Lazăr*". S-ar părea că până şi originea numelui *Meroveu* trebuie căutată în Orientul Mijlociu.[332]

---

[332] În Heliopolis, exista Taurul Sacru din Meroe. Sicambrienii le acordau acestor tauri un respect deosebit, dovadă fiind faptul că în mormântul lui Childeric, tatăl lui Clovis, *a* fost găsit un astfel de cap făurit din aur.

Numele de proveniență iudaică au început să fie tot mai mult folosite în urma căsătoriilor dinastice dintre merovingieni şi vizigoții. Acestea erau purtate de nobilii şi de regii vizigoți şi este posibil ca multe dintre familiile aşa-zis „*vizigote*” să fi fost, de fapt, iudaice. Această posibilitate capătă credibilitate datorită faptului că, în mod frecvent, cronicarii foloseau, ca termeni echivalenți, „*got*” şi „*evreu*”. În sudul Franței şi în zona de lângă granița a Spaniei – regiunea cunoscută drept *Septimania* în timpul merovingienilor şi al carolingienilor – populația evreiască era foarte numeroasă. Acest teritoriu mai era cunoscut şi sub numele „*Gothie*” sau „*Goția*” şi locuitorii săi evrei erau adesea numiți „*goți*” – o eroare care, din când în când, s-ar putea să fi fost deliberată. Datorită acestei greşeli, evreii nu puteau fi identificați ca atare, decât, poate, după numele lor caracteristice de familie. Astfel, numele socrului lui Dagobert era Bera, nume care poate fi semitic, însemnînd „*fiu*” în limba aramaică. Iar soțul surorii lui Bera făcea parte din familia Levy.[333]

Suntem de acord că numele şi importanța mistică atribuită părului nu reprezintă neapărat o bază solidă, pe care să poată fi întemeiată ipoteza legăturii dintre

---

[333] Henri Lobineau, *Dossiers Secrets,* planşa numărul 1, 950-1440, n. 1.

merovingieni şi iudaism. Dar mai exista o dovadă care era, într-un anumit mod, mai convingătoare.

Merovingienii reprezentau casa regală a francilor – un trib teuton care respecta legea tribală teutonică. La sfârşitul secolului al cincilea, această lege, redactată şi exprimată după modelul roman, a devenit cunoscută drept *Legea Salică*. Dar, inițial, legea respective era, în ultimă instanță, o lege tribală teutonică, anterioară pătrunderii creştinismului în Europa de Vest. În secolele ce au urmat, a continuat să existe, fiind în opoziție față de legea ecleziastică, promulgată de Roma. În întregul Ev Mediu, a fost legea laică oficială a Sfântului Imperiu Roman. Chiar şi în timpul *Reformei Luterane*, țăranii şi cavalerii din Germania includeau, în rândul nemulțumirii pricinuite de biserica catolică, faptul că aceasta din urmă ignora *Legea Salică* tradițională.

Există, în această lege, un întreg capitol – capitolul 45, „*De Migrantibus*" – care i-a nedumerit, într-o foarte mare măsură, pe specialişti şi pe comentatori şi care a fost, în permanență, obiectul multor dezbateri oficiale. Este vorba de un capitol complicat, înțesat de prevederi şi de clauze referitoare la circumstanțele în care migratorii îşi puteau stabili reşedința şi puteau primi cetățenia. Însă partea bizară este că acest capitol nu este de proveniență teutonică şi că cei care l-au analizat au fost nevoiți să formuleze ipoteze bizare pentru a-i justifica includerea în *Legea Salică*.

Însă, relative recent, s-a descoperit faptul că acest capitol derivă direct din *Legea Iudaică*.[334]

Mai exact, ar putea fi suprapus peste un fragment din *Talmud*. De aceea, se poate afirma că *Legea Salică* provine, cel puțin în parte, din *legea tradițională iudaică*. Şi, la rândul ei, această afirmație sugerează că merovingienii – sub ale căror auspicii a fost redactată legea – nu numai că erau familiarizați cu legea iudaică, dar aveau şi acces la textele iudaice.

PRINCIPATUL SEPTIMANIA

Toate acestea erau incitante, dar nu ofereau decât un support insuficient pentru ipoteza noastră – că în sudul Franței exista o linie de sânge coborâtoare din Iisus, că aceasta se aliase, prin căsătorie, cu merovingienii şi că, drept urmare, cei din urmă erau, parțial, de origine iudaică. Dar, dacă studiul epocii lor nu ne-a oferit, în sprijinul scenariului nostru, nici o dovadă concludentă, nu se poate spune acelaşi lucru despre epoca imediat următoare. Prin intermediul „*dovezilor retroactive*”, ipoteza noastră a devenit, pe neaşteptate, justificabilă.

---

[334] Rabinowitz, *De Migrantibus.*

Posibilitatea ca linia de sânge merovingiană să fi supraviețuit după detronarea dinastiei de către carolingieni fusese deja obiectul cercetărilor noastre. Şi, pe traseul acestora, întâlnisem acel principat autonom care a existat, în sudul Franței, vreme de un secol şi jumătate – Guillem de Gelllone numărându-se printre cei mai bine-cunoscuți dintre conducătorii săi. Guillem a fost unul dintre cei mai respectați eroi ai epocii. A fost, totodată, şi protagonistul poemului *Willehalm*, de Wolfram von Eschenbach, şi se spune că ar fi avut legături cu familia *Graal-ului*. Iar cele mai surprinzătoare şi mai incitante dovezi pe care le-am găsit sunt interconectate cu Guillem şi cu climatul existent în jurul său.

În perioada sa de apogeu, printre domeniile lui Guillem se numărau nord-estul Spaniei, Pirineii şi regiunea din sudul Franței cunoscută sub numele de Septimania. Populația evreiască din această zonă era, de multă vreme, foarte numeroasă. Şi, în timpul secolelor al şaselea şi al şaptelea, fusese în relații extrem de bune cu stăpânirea vizigotă, care îmbrățişase creştinismul arian – relații atât de bune, încât, de fapt, căsătoriile mixte erau ceva obişnuit, iar termenii „*got*” şi „*evreu*” aveau, adesea, acelaşi înțeles. Totuşi, în anul 711, situația evreilor din Septimania s-a deteriorat.

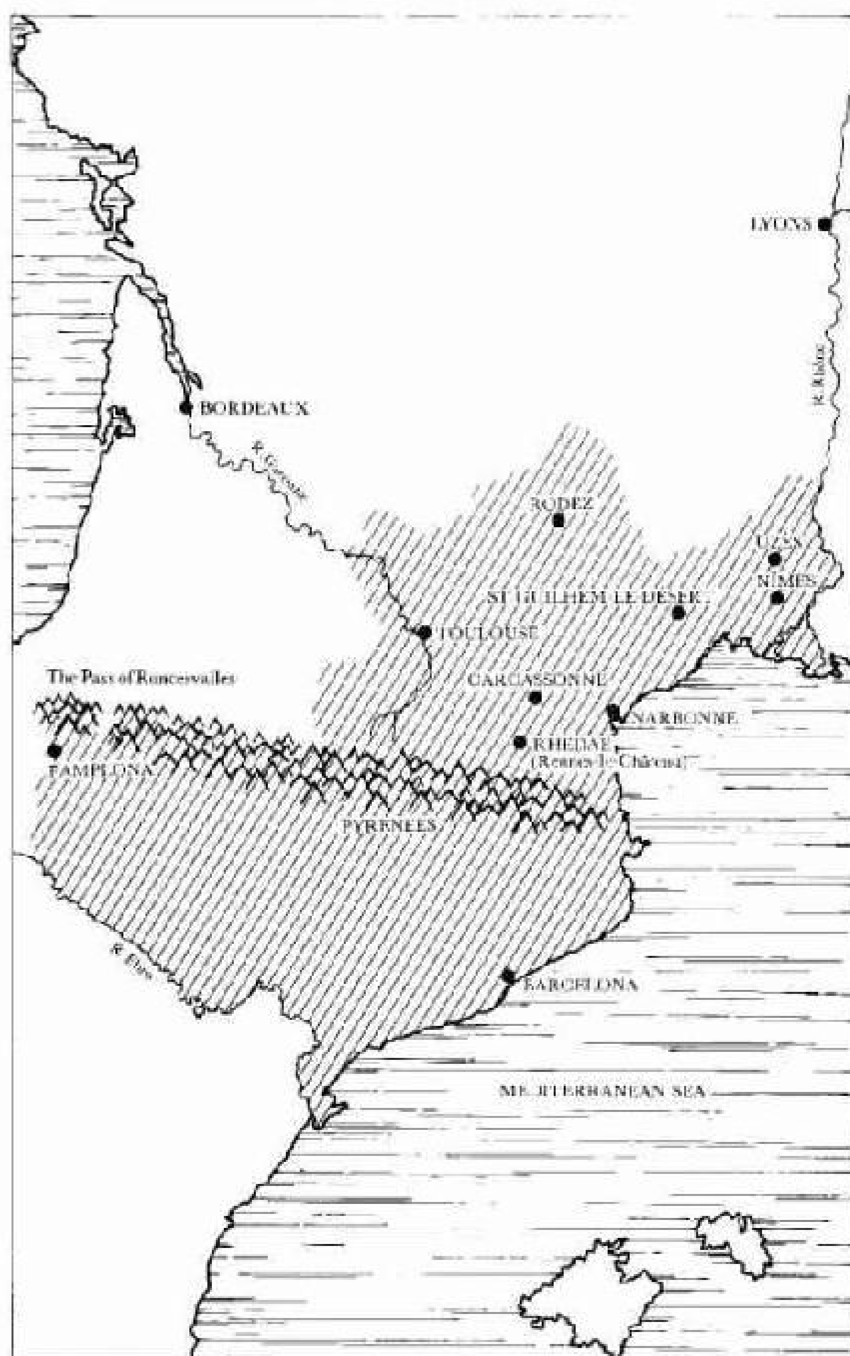

LYONS
BORDEAUX
RODEZ
NÎMES
ST GUILHEM LE DÉSERT
TOULOUSE
The Pass of Roncesvalles
CARCASSONNE
NARBONNE
RHEDAE
(Rennes-le-Château)
PAMPLONA
PYRENEES
BARCELONA
MEDITERRANEAN SEA

Fig.13 Principatul Evreilor

La acea dată, Dagobert al II-lea fusese deja asasinat, iar urmaşii săi se refugiaseră în Razes – regiunea în care erau incluse împrejurimile localităţii *Rennes-le-Château*. Şi, în timp de ramurile colaterale ale liniei de sânge merovingiene ocupau încă, oficial, tronurile din nord, adevărata putere trecuse în mâinile aşa-numiţilor *Şambelani ai Palatului* – ale uzurpatorilor carolingieni, care, cu aprobarea şi sprijinul Romei, şi-au întemeiat propria dinastie. În aceeaşi perioadă, vizigoţii începuseră să se convertească la romano-catolicism şi să-i persecute pe evreii de pe domeniile lor. Astfel, în anul 711, când Spania vizigotă a fost invadată de către mauri, evreii i-au întâmpinat pe aceştia cu bucurie.

Sub stăpânirea musulmană, evreii din Spania s-au bucurat de o existenţă prosperă. Maurii îi tratau cu bunăvoinţă, oferindu-le chiar şi funcţii administrative în cetăţile cucerite, ca, de exemplu, Cordoba, Granada şi Toledo. Afacerile şi comerţul întreprins de evrei erau încurajate, ajutîndu-i pe aceştia să se îmbogăţească. Doctrina iudaică şi cea musulmană coexistau, umăr la umăr, intersectîndu-se şi îmbogăţindu-se una pe cealaltă. Şi, în multe oraşe – inclusiv în Cordoba, capitala Spaniei maure – populaţia evreiască era predominantă.

La începutul secolului al optulea, maurii au trecut dincolo de Pirinei, în Septimania şi, din 720 până în 759 – în

vreme ce nepotul şi stănepotul lui Dagobert îşi continuau existenţa clandestină în Razes – Septimania a fost sub stăpânire islamică. A devenit un principat maur independent, având propria sa capitală la Narbonne şi fiindu-i supus emirului de la Cordoba numai cu numele. Şi din Narbonne au început să pornească atacurile maurilor din Septimania asupra zonelor nordice, aceştia pătrunzînd tot mai adânc în teritoriul francilor şi capturând cetăţi cum ar fi Lyon.

Ascensiunea maurilor a fost stăvilită de Charles Martel, şambelan al Palatului şi bunicul lui Carol cel Mare. În anul 738, Charles i-a împins pe mauri înapoi, către Narbonne, pe care apoi l-a asediat. Însă cetatea – apărată atât de mauri cât şi de evrei – s-a dovedit inexpugnabilă, iar Charles s-a consolat devastînd regiunea înconjurătoare.

În 752, Pepin, fiul lui Charles, s-a aliat cu nobilimea locală, aducând astfel întreaga Septimanie sub controlul său. Dar Narbonne a continuat să reziste, fiind asediată timp de şapte ani de armatele lui Pepin. Cetatea era un spin dureros în coasta acestuia, într-o perioadă în care prima sa urgenţă era consolidarea propriei poziţii. El şi succesorii săi erau extrem de afectaţi de acuzaţia de uzurpare a tronului merovingienilor. Ca să-şi susţină pretenţia de legitimitate, a apelat la alianţele dinastice cu familiile de origine merovingiană care supravieţuiseră. Şi, pentru a-şi legitima

statutul, a avut grijă ca încoronarea sa să se facă remarcată prin ritualul biblic al ungerii – prin intermediul căruia biserica şi-a asumat prerogative instaurării regilor.

Dar ritualul ungerii mai are şi o altă faţetă. După părerea specialiştilor, ungerea era o încercare deliberată de a sugera că monarhia francă era o copie, dacă nu cumva chiar o continuare, a monarhiei iudaice din *Vechiul Testament*. Această supoziţie este extrem de interesantă. De ce ar fi dorit uzurpatorul Pepin să-şi legitimeze poziţia prin intermediul unui arhetip biblic? Numai dacă legitimitatea dinastiei pe care o detronase – dinastia merovingiană – ar fi fost susţinută exact de acelaşi lucru.

În orice caz, Pepin se confrunta cu două situaţii dificile – rezistenţa îndârjită a cetăţii Narbonne şi justificarea pretenţiei sale la tron prin invocarea unui precedent biblic. După cum a demonstrate profesorul Arthur Zuckerman, de la Universitatea Columbia, Pepin şi-a rezolvat ambele probleme încheind un pact cu populaţia iudaică din Narbonne. În virtutea acestuia, pretenţia sa la o succesiune biblică primea girul evreilor, care, pe de altă parte, deveneau aliaţii săi împotriva maurilor. În schimb, evreilor li se garanta existenţa unui principat independent, condus de propriul lor rege.[335]

---

[335] Zuckermann, *Jewish Princedom (Principatul Evreilor),* pagina 36 sq.

În anul 759, populația iudaică din Narbonne s-a întors, pe neaşteptate, împotriva apărătorilor musulmani ai cetății, i-a masacrat şi le-a deschis asediatorilor franci porțile fortăreței. În scurt timp după aceea, evreii l-au recunoscut pe Pepin drept suzeranul lor ofi-cial şi i-au confirmat dreptul de a accede la succesiunea biblică.

Între timp, şi Pepin şi-a respectat obligațiile asumate prin respective înțelegere. În anul 768, în Septimania a fost creat un principat – un principat al evreilor care, în mod oficial, îi era vasal lui Pepin, dar, în realitate, era independent. Iar conducătorul acestuia a fost înscăunat ca rege al iudeilor. În romanele cavalereşti, numele său este Aymery. Dar, conform relatărilor existente, se pare că, în momentul în care a fost primit în rândurile nobilimii france, şi-a luat numele de Theodoric sau Thierry. Iar acest Theodoric sau Thierry a fost tatăl lui Guillem de Gellone. Şi a fost recunoscut, atât de Pepin cât şi de califul din Bagdad, drept „*sămânța casei regale a lui David*”.[336]

Ştiam deja că specialişti moderni erau nesiguri în ceea ce priveşte originea lui Theodoric şi circumstanțele domniei acestuia. Cei mai mulți cercetători sunt de părere că era un descendent al merovingienilor.[337] Arthur Zuckerman susține

---

[336] Zuckermann, *Jewish Princedom,* pagina 59 sq.

[337] Ponsich, „*Le Conflent*”, pagina 244, n.10. Vezi şi Levillan, „*Nibelungen” („Nibelungii*”), anul 50 (1938), genealogia din pagina 46.

că era originar din Bagdad – un „*imigrant*” care era urmaşul evreilor care trăiseră în Babilon de când locuitorii acestuia îi luaseră în captivitate. Totuşi, este posibil ca acel „*imigrant*” din Bagdad să nu fi fost Theodoric.

Este posibil ca acesta să fi venit din Bagdad pentru a consfinți domnia lui Theodoric, cei doi fiind confundați în relatările ulterioare. Profesorul Zuckerman menționează şi o afirmație ciudată, conform căreia sângele imigranților din Apus era „*mai curat*” decât al celor din Răsărit.[338]

Cine puteau fi „*imigranții din Apus*”, dacă nu merovingienii? Ar mai fi fost recunoscut un descendent al acestora drept rege al iudeilor, drept conducător al principatului acestora şi drept o „*sămânță a casei regale a lui David*”, dacă originea merovingienilor nu ar fi fost, într-adevăr, parțial iudaică? Este posibil ca, drept urmare a implicării bisericii în asasinarea lui Dagobert şi a faptului că aceasta încălcase pactul făcut cu Clovis, merovingienii supraviețuitori să fi renunțat la supunerea față de Roma – reîntorcându-se la credința lor inițială.

Oricum, legăturile lor cu aceasta din urmă fuseseră reînnodate prin căsătoria lui Dagobert cu fiica unui principe aparent „*vizigot*” care purta numele – evident semitic – *Bera*.

---

338 Zuckermann, *Jewish Princedom,* pagina 81.

Theodoric sau Thierry a continuat să consolideze nu numai poziția sa, ci şi pe a lui Pepin, căsătorindu-se, în mare grabă, cu sora acestuia – Alda, mătuşa lui Carol cel Mare. În anii care au urmat, principatul evreu Septimania a avut parte de o existență înfloritoare. Monarhii carolingieni l-au înzestrat, din belşug, cu domenii pe care le deținea ca proprietate funciară absolută. A primit chiar şi o parte considerabilă din terenurile bisericii – în pofida protestelor energice ale Papei Ştefan al III-lea şi ale succesorilor săi.

Fiul lui Theodoric, regele evreilor din Septimania, era Guillem de Gellone, printre ale cărui titluri se numărau cele de conte de Barcelona, de Toulouse, de Auvergne – şi de Razes. Ca şi tatăl său, Guillem nu era doar merovingian, ci şi evreu cu sânge regal. Sânge regal recunoscut – de carolingieni, de calif şi, cu toate că în silă, de către Papă – ca fiind cel al casei lui David.

În ciuda încercărilor ulterioare de a ascunde acest fapt, specialiştii şi cercetătorii moderni au demonstrat că nu există dubii referitoare la originea iudaică al lui Guillem. Chiar şi în romanele cavalereşti – în care este numit Guillaume, Prinț de Orania – acesta vorbeşte fluent atât limba ebraică, cât şi pe cea arabă. Iar blazonul de pe scutul său este cel al imigranților din Răsărit – *Leul Iudeilor*, seminția din care făceau parte casa lui David şi, mai târziu, Iisus.

Guillem era supranumit „*Nas Coroiat*”. Şi, chiar în timpul campaniilor sale, se străduia să respecte *Sabatul* şi sărbătoarea evreiască a *Tabernacolului*. Aşa cum remarcă Arthur Zuckerman:

Cronicarul căruia îi aparține relatarea originală a asediului şi a căderii Barcelonei a consemnat evenimentele respectând calendarul evreiesc... Comandantul expediției, ducele William de Narbonne şi Toulouse, a condus operațiunile respectând cu strictețe sabaturile şi sărbătorile evreieşti. În această privință, a beneficiat de deplina înțelegere şi de cooperarea regelui Ludovic.[339]

Guillem de Gellone a devenit unul dintre aşa-numiții „*pairi ai lui Carol cel Mare*” – un veritabil erou istoric care, în concepția şi în tradiția populară, stă alături de figuri legendare ca Roland şi Olivier. Când Ludovic, fiul lui Carol cel Mare, a fost încoronat ca împărat, Guillem a fost cel care a pus coroana pe capul acestuia. Se povesteşte că Ludovic ar fi spus: „*Senior Guillem... strămoşii tăi i-au înălțat pe ai mei*”.[340]

Este o declarație ciudată, ținând cont că l se adresează unui om a cărui descendență – cel puțin după

---

[339] *Ibid.,* pagina 197.

[340] *William, Count of Orange. The Crowning of Louis (William, Conte de Orania. Încoronarea lui Ludovic),* pagina 4 (9).

părerea istoricilor de mai târziu – pare să fie total necunoscută.

În acelaşi timp, Guillem a fost mai mult decât un războinic. Cu puțin timp înainte de 792, a înființat la Gellone o academie, a adus cărturari din străinătate şi a construit o bibliotecă renumită. Şi, curând, Gellone a devenit un reputat centru al studiilor iudaice. Dintr-o astfel de academie s-ar putea să fi provenit „*ereticul*” Flagetanis – cărturarul evreu care era urmaşul lui Solomon şi care, conform poemului lui Wolfram, îi încredințase lui Kyot de Provence taina *Sfântului Graal*.

În anul 806, Guillem a renunțat la viața activă, trăind, retras, în academia sa. Acolo a şi murit, în 812, iar academia a fost ulterior transformată într-o mânăstire, acum celebră sub numele Saint-Guilhelm-le-Desert.[341] Însă, chiar înainte de moartea lui Guillem, Gellone a devenit unul dintre cele mai bine cunoscute locuri din Europa datorită cultului Mariei Magdalena[342] – care a luat amploare în acelaşi timp cu academia iudaică, fapt care este suficient de semnificativ.

---

[341] O parte a acesteia formează acum comunitatea monahală din New York.

[342] Saxer, *Marie Madeleine (Maria Magdalena),* volumul 2, pagina 412. Cultul, care sărbătoreşte ziua de 19 ianuarie, datează cel puțin din anul 692 sau 795.

Iisus era din seminția lui Iuda și aparținea casei regale a lui David. Despre Maria Magdalena se spune că ar fi adus în Franța *Graal-ul – Sangraal-ul* sau „*sângele regal*”. Şi, în secolul al optulea, în sudul Franței exista un monarh din seminția lui Iuda şi din casa regală a lui David, care fusese recunoscut drept rege al iudeilor. Totuşi, el nu era doar un evreu practicant. Era, de asemenea, un merovingian. Şi, prin intermediul poemului lui Wolfram von Eschenbach, el şi familia lui erau asociați cu *Sfântul Graal*.

SĂMÂNȚA LUI DAVID

Se pare că, în ultimele veacuri, s-au făcut încercări asidui de a şterge din documente toate urmele regatului iudeu Septimania. Confuzia frecventă dintre termenii „*got*” şi „*evreu*” pare să fie un indiciu al existenței acestei cenzuri. Dar cenzorii nu puteau spera ca strădaniile să le fie pe deplin încununate de succes. Nu mai departe de anul 1143, Venerabilul Petru din Cluny, într-o scrisoare adresată lui Ludovic al VII-lea al Franței, îi condamna pe evreii din Narbonne, care pretindeau că ar fi avut printre ei un rege. În 1144, un oarecare călugăr Theobald, din Cambridge, amintea de „*mai marii principilor şi rabinilor iudei care au*

sălăşluit în Spania (şi) s-au adunat în Norbonne, acolo unde se află sămânța regilor”.[343]

Şi, în 1165-1166, Benjamin de Tudela, un călător şi un cronicar renumit, relata că în Narbonne există „*înțelepți, magnați şi principi în fruntea cărora se află... un descendent al casei lui David, aşa cum o arată arborele familiei sale*”.[344]

Dar orice sămânță a lui David aflată în Narbonne în secolul al doisprezecelea era mai puțin importantă decât anumite alte semințe, viețuind în alte locuri. Arborii genealogici se bifurcă, se extind şi se subdivizează, dând naştere unor adevărate păduri. Dacă anumiți descendenți ai lui Theodoric şi Guillem de Gellone rămăseseră în Narbonne, mai erau şi alții, care, în urma evenimentelor survenite vreme de patru secole, intraseră în stăpânirea unor domenii şi mai importante. În secolul al doisprezecelea, dintre acestea făceau parte chiar cele mai renumite din întreaga creştinătate – Lorena şi regatul franc al Ierusalimului.

În secolul al nouălea, linia de sânge a lui Guillem de Gellone ajunsese într-un punct culminant, reprezentat de primii duci de Aquitania. Şi, de asemenea, se aliase cu casa ducală a Bretaniei. În secolul al zecelea, Hugues de Plantard

---

[343] Zuckermann, *Jewish Princedom,* pagina 64.

[344] *Ibid.,* pagina 58.

– supranumit „*Nas Lung*” –, descendentul lui Dagobert şi al lui Guillem de Gellone, a devenit tatăl lui Eustache, primul conte de Boulogne. Nepotul lui Eustache a fost Godfroi de Bouillon, duce de Lorena şi cuceritor al Ierusalimului. Şi Godfroi a fost inițiatorul unei „*dinastii*” care, în virtutea faptului că fusese fondată pe „*piatra din Sion*”, era egala celor care conduceau Franța, Anglia şi Ger-mania. Dacă merovingienii erau într-adevăr urmaşii lui Iisus, atunci Godfroi – vlăstarul sângelui regal al merovingienilor –, cucerind Ierusalimul, îşi recâştigase moştenirea sa de drept.

Bineînțeles că Godfroi şi urmaşii săi din casa de Lorena erau, oficial, catolici. Probabil că, altminteri, nu ar fi putut supraviețui în lumea care devenise creştină. Dar se pare că, cel puțin în anumite cercuri, originea lor era cunoscută. Se povesteşte că, tocmai în secolul al şaisprezecelea, la intrarea sa în oraşul Joinville din regiunea Champagne, Henric de Lorena, duce de Guise, a fost întâmpinat de o mulțime exuberantă. Şi au fost remarcate anumite persoane care au scandat „*Hosannah filio David*” („*Osana fiului lui David*”).

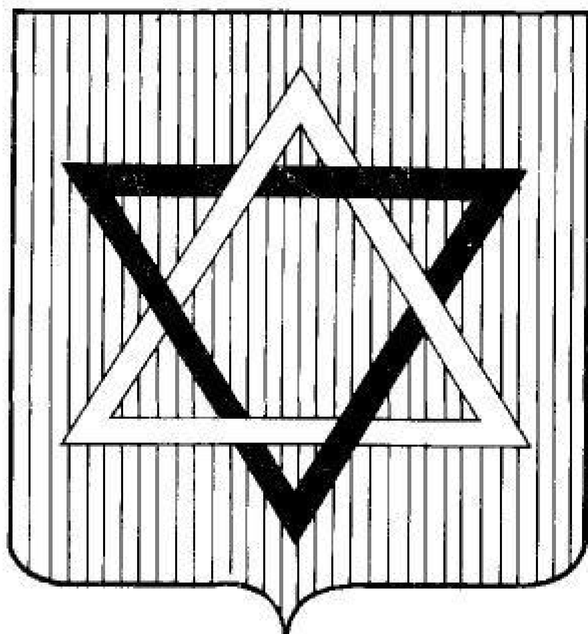

Fig.14

Scutul cu simbolul oficial al Mănăstirii din Sion

Probabil că nu este lipsit de importanță faptul că acest incident este relatat în istoria modernă a Lorenei, editată în 1966. Lucrarea conține o prefață ieşită din comun, semnată de Otto von Habsburg – care este în prezent duce onorific de Lorena şi rege onorific al Ierusalimului.[345]

CAPITOLUL 15

---

[345] Pange, *Maison deLorraine (Casa deLorena),* pagina 60.

CONCLUZIE ŞI PREVIZIUNI

Dar dacă, de exemplu, relatarea ridicării din morți a lui Hristos trebuie înțeleasă nu în sens literal, ci în sens simbolic, atunci poate fi interpretată în diverse moduri, care nu vin în conflict cu mesajul său şi care nu îi alterează semnificația. Obiecția că interpretarea simbolică năruie speranța de viață veşnică a creştinilor nu este validă, pentru că omenirea credea în existența vieții de după moarte cu mult înainte de apariția creştinismului şi, de aceea, *Învierea* celebrată de Paşti nu este necesară ca o garanție a nemuririi. Pericolul ca o legendă interpretată *ad literam* şi în conformitate cu învățăturile bisericii să fie respinsă pe neaşteptate, anulată şi desconsiderată, este acum mai mare ca oricând. Nu ar fi timpul ca mitologia creştină, în loc de a fi dată uitării, să fie interpretată în mod simbolic, o dată pentru totdeauna?

Carl Jung, The Undiscovered Self (Sinele ascuns). Opere complete, vol. 10 (1956), p. 266

De la bun început, nu am avut intenția de a confirma sau de a infirma ceva anume şi, cu atât mai puțin, concluziile spre care am fost conduşi în mod inevitabil. Cu siguranță, nu am expus aici o contestare a celor mai importante dogme ale creştinismului. Dimpotrivă, am început prin a investiga un mister oarecare. Am încercat să

găsim răspunsurile unor întrebări derutante, ca şi explicațiile unor anumite enigme ale istoriei. În timpul investigațiilor, ne-am împiedicat, mai mult sau mai puțin, de ceva mult mai important decât ceea ce doream să aflăm la început. Am fost conduşi către o concluzie uluitoare, controversată şi aparent absurdă.

Această concluzie ne-a obligat să ne îndreptăm atenția către viața lui Iisus şi către originile religiei fondate în jurul său. Nici când am făcut acest lucru nu am avut intenția de a contesta creştinismul. Pur şi simplu, ne-am străduit să aflăm dacă concluzia noastră era sau nu justificabilă. O trecere completă în revistă a materialului biblic ne-a convins că era. Ne-am convins că, într-adevăr, concluzia noastră era nu numai justificabilă, ci şi extrem de probabilă.

Nu puteam – şi nici nu putem încă – dovedi acuratețea concluziei noastre. Aceasta rămâne, cel puțin în unele privințe, doar o ipoteză. Dar este o ipoteză plauzibilă şi coerentă. Oferă foarte multe explicații. Şi, cel puțin după părerea noastră, reprezintă, din punct de vedere istoric, o relatare mult mai verosimilă decât toate cele pe care le-am întâlnit, referitoare la evenimente şi personaje care, acum două mii de ani, s-au impregnat în conştiința occidentală – pentru ca, în secolele care au urmat, să ne modeleze cultura şi civilizația.

Dacă noi nu ne putem dovedi concluziile, am primit totuşi suficiente dovezi – atât din documentele cât şi de la reprezentanții săi – că *Prioria din Sion* o poate face. Atât în baza indiciilor aşternute pe hârtie, cât şi în a celor desprinse din conversațiile purtate, suntem gata să credem că *Sion-ul* deține ceva – ceva care, într-un anumit mod, echivalează cu „*dovada incontestabilă*” a ipotezei pe care am avansat-o.

Nu putem şti, cu exactitate, despre ce dovadă este vorba. Totuşi, în baza informațiilor pe cale le deținem, putem încerca să ghicim. Dacă ipoteza noastră este corectă, soția şi copiii lui Iisus (şi ar fi putut zămisli destul de mulți începând de la şaisprezece sau şaptesprezece ani şi până la vârsta presupusei sale morți), după ce au fugit din *Țara Sfântă*, şi-au găsit refugiul în sudul Franței şi şi-au perpetuat spița într-o comunitate evreiască. De-a lungul secolului al cincilea, se pare că aceasta s-ar fi aliat, prin căsătorie, cu aceea a regilor francilor, dând astfel naştere dinastiei merovingiene. În anul 496 d.Hr., biserica a încheiat un pact cu această dinastie, angajându-se să vegheze ea însăşi asupra perpetuării liniei de sânge merovingiene – probabil cunoscând foarte bine adevărata identitate a acesteia. S-ar putea explica astfel de ce lui Clovis i s-a oferit statutul de Sfânt Împărat Roman, statutul unui „*nou Constantin*”, şi de ce nu a fost înscăunat rege, ci doar recunoscut ca atare.

Când biserica s-a implicat, pe ascuns, în asasinarea lui Dagobert, pentru ca apoi să încalce pactul cu linia de sânge merovingiană, s-a făcut vinovată de o crimă care nu putea fi nici explicată, nici anulată. Putea fi doar tăinuită. Şi trebuia să fie tăinuită – pentru că o dezvăluire a adevăratei identităţi a merovingienilor nu ar fi consolidat câtuşi de puţin poziţia Romei faţă de vrăjmaşii săi.

În ciuda tuturor eforturilor de a o stârpi, linia de sânge a lui Iisus – sau, cel puţin, a merovingienilor – a supravieţuit. A supravieţuit, în parte, datorită carolingienilor, pe care – aşa cum reiese cu claritate – faptul că uzurpau tronul i-a făcut să se simtă mai vinovaţi decât se simţea biserica şi care au încercat să-şi legitimeze poziţia stabilind alianţe dinastice prin intermediul căsătoriilor cu prinţese merovingiene. Dar mai semnificativă este supravieţuirea prin intermediul fiului lui Dagobert, Sigisbert, dintre descendenţii căruia au făcut parte Guillem de Gellone, conducătorul principatului iudeu al Septimaniei şi, eventual, Godfroi de Bouillon. În 1099, când Godfroi a cucerit Ierusalimul, se pare că linia de sânge a lui Iisus şi-a recâştigat moştenirea legitimă – o moştenire care i se conferise încă din vre-mea Vechiului Testament.

Este greu de crezut că, în epoca cruciadelor, adevărata origine a lui Godfroi era atât de secretă cum ar fi vrut Roma. Desigur, data fiind hegemonia bisericii, nici nu

putea fi vorba de o dezvăluire publică. Dar este posibil să se fi răspândit zvonuri, să fi existat tradiţii şi legende, şi se pare că acestea şi-au găsit cea mai proeminentă expresie în poveşti precum aceea a lui Lohengrin, strămoşul legendar al lui Godfroi – şi, fireşte, în romanele cavalereşti ale *Sfântului Graal*.

Dacă ipoteza noastră este corectă, *Sfântul Graal* ar fi trebuit să aibă, în acelaşi timp, două semnificaţii. Pe de-o parte, ar fi fost reprezentat de linia de sânge a lui Iisus şi de descendenţii acestuia – acel „*Sang Raal*", sângele „*pur*" şi „*regal*" asupra căruia vegheau templierii, care fuseseră creaţi de *Prioria din Sion*. Pe de altă parte, *Sfântul Graal* ar fi fost, în sensul propriu al cuvântului, vasul sau recipientul care primise şi care tăinuia sângele lui Iisus. Cu alte cuvinte, ar fi fost mitra Mariei Magdalena – şi, prin extensie, însăşi Maria Magdalena. De aici ar putea proveni cultul acesteia, în forma în care s-a răspândit în Evul Mediu – fiind confundat cu cultul *Fecioarei*. De exemplu, se poate dovedi că multe dintre vestitele „*Fecioare Negre*" sau „*Madone Negre*" de la începuturile erei creştine nu erau reprezentări ale *Sfintei Fecioare*, ci ale Mariei Magdalena – şi înfăţişau o mamă şi un prunc. S-a susţinut, de asemenea, că acele maiestoase reprezentări din piatră ale unei mitre, dedicate Madonei, care sunt catedralele gotice, erau, de asemenea –

după cum se afirmă în *Le Serpent Rouge* –, altare închinate mai degrabă soției lui Iisus decât mamei sale.

Așadar, *Sfântul Graal* ar fi simbolizat, deopotrivă, linia de sânge a lui Iisus și pe Maria Magdalena, din a cărei mitră era originea liniei respective. Dar este la fel de posibil să mai fi avut și o altă semnificație. În anul 70 d.Hr., în timpul marii revolte din Iudeea, legiunile romane comandate de Titus au jefuit Templul din Ierusalim. Se povestește că tezaurul furat ar fi ajuns, în cele din urmă, în Pirinei, iar Plantard a afirmat, în timpul conversației pe care am purtat-o, că respectiva comoară este, în prezent, în mâinile *Prioriei din Sion*. Dar este posibil ca în *Templul din Ierusalim* să se mai fi aflat și altceva în afara comorii furate de centurionii lui Titus. În antichitate, religia iudaică și politica erau inseparabile. Iar *Mesia* trebuia să fie un preot-rege a cărei autoritate era, deopotrivă, spirituală și laică. De aceea, este verosimil și cât se poate de probabil ca în *Templu* să fi fost păstrate înregistrări oficiale legate de descendența regală a Israelului – echivalentele unor certificate de naștere și de căsătorie și ale altor informații relevante referitoare la familiile regale și aristocratice din zilele noastre. Dacă Iisus era într-adevăr „*regele iudeilor*”, este aproape o certitudine faptul că în *Templu* trebuie să fi existat foarte multe informații referitoare la acesta. Chiar și trupul lui Iisus s-ar fi putut afla acolo – sau măcar mormântul său, odată ce

trupul fusese luat din mormântul provizoriu menționat în *Evanghelii*.

Nu există nici o indicație care să sugereze că, în anul 70 d.Hr., când a jefuit *Templul*, Titus ar fi găsit ceva care să fi avut vreo importanță în ceea ce îl priveşte pe Iisus. Chiar dacă asemenea material ar fi existat, ar fi fost, desigur, distruse. Pe de altă parte, este, de asemenea, posibil să fi fost ascunse, iar soldații lui Titus, fiind interesați numai de pradă, să nu se fi ostenit să le caute. Este evident că oricare dintre preoții *Templului* de la acea dată nu putea acționa decât într-un singur fel. Văzînd că se apropia falanga de centurii romane, probabil că le-ar fi lăsat aurul şi pietrele prețioase – tezaurul material pe care se aşteptau să-l găsească. Iar el trebuie să fi ascuns, probabil sub Templu, ceea ce era cu mult mai important – hrisoavele referitoare la regele legitim al Israelului, recunoscut drept *Mesia*, şi la familia acestuia.

În anul 1100, se pare că descendenții lui Iisus erau personalități de vază atât în Europa cât şi, prin intermediul lui Godfroi de Bouillon, în Palestina. Şi probabil că îşi cunoşteau originea şi strămoşii. Dar ar fi trebuit să-şi poată dovedi identitatea în fața întregii lumi; o astfel de dovadă era, probabil, necesară pentru ducerea la îndeplinire a planurilor lor ulterioare. Şi probabil că ştiau că această dovadă exista sau că era posibil să existe în incinta

Templului şi nu şi-au precupeţit eforturile pentru a o descoperi. Astfel s-ar explica rolul cavalerilor templieri, care, în mare taină, au făcut săpături sub *Templu*, în aşa-numitele *Grajduri ale lui Solomon*. În baza dovezilor pe care le-am examinat, se pare că există foarte puţine îndoieli asupra faptului că, de fapt, cavalerii templieri au fost trimişi în *Ţara Sfântă* chiar cu scopul de a găsi sau de a obţine ceva anume. Şi, în baza aceloraşi dovezi, se pare că şi-au îndeplinit misiunea. Se pare că au găsit ceea ce fuseseră trimişi să găsească şi că l-au adus apoi în Europa. Ce anume s-a mai întâmplat cu acel ceva rămâne un mister. Dar se pare că există puţine dubii asupra faptului că, sub auspiciile lui Bertrand de Blanchefort, al patrulea mare maestru al *Ordinului Templului*, ceva a fost ascuns în vecinătatea localităţii *Rennes-le-Château*, în acest scop fiind adus, sub cea mai strictă pază, un contingent de mineri germani, care să facă săpături şi să construiască o ascunzătoare. Nu puteam face decât speculaţii legate de ceea ce trebuie să fi fost ascuns acolo. Ar fi putut fi trupul mumificat al lui Iisus. Ar fi putut fi, ca să spunem aşa, echivalentul certificatului de căsătorie al lui Iisus şi/sau echivalentele certificatelor de naştere ale copiilor săi. Sau ar fi putut fi ceva având aceeaşi importanţă copleşitoare. Unul dintre elementele acestei enumerări sau toate laolaltă s-ar fi putut numi *Sfântul Graal* şi – întâmplător sau intenţionat –

ar fi putut ajunge în grija ereticilor catari, reprezentând o parte a misteriosului tezaur din Montsegur.

Se spune că, prin intermediul lui Godfroi şi Baudouin de Bouillon ar fi existat o „*dinastie regală*” – care, pentru că fusese *„întemeiată pe piatra Sion-ului*”, avea un statut egal cu al dinastiilor de frunte ale Europei. Dacă – aşa cum susțin *Noul Testament* şi mai târziu francmasoneria – „*piatra Sion-ului*” este sinonimă cu Iisus, această afirmație capătă, dintr-odată, sens. De fapt, ar fi vorba, cel puțin, de un adevăr exprimat numai pe jumătate.

Odată instalată pe tronul regatului Ierusalimului, dinastia merovingiană putea aproba şi chiar încuraja aluziile la adevărata sa obârşie. S-ar putea explica astfel faptul că romanele cavalereşti ale *Graal-ului* au apărut exact unde şi când au făcut-o şi de ce erau asociate într-un mod atât de explicit cu *Cavalerii Templieri*. În timp, pe măsură ce şi-ar fi consolidat poziția în Palestina, „*dinastia*” coborâtoare din Godfroi şi Baudoin şi-ar fi divulgat, probabil, originile.

Regele Ierusalimului ar fi avut întâietate față de toți monarhii Europei, iar *Patriarhul Ierusalimului* l-ar fi înlocuit pe Papă. Luând locul Romei, Ierusalimul ar fi devenit adevărata capitală al creştinătății sau poate chiar mai mult decât a creştinătății. Pentru că, dacă Iisus ar fi fost recunoscut drept un profet muritor, un preot-rege şi un conducător legitim din stirpea lui David, ar fi putut fi

acceptat, deopotrivă, de musulmani şi de evrei. Ca rege al Ierusalimului, descendentul său direct ar fi putut implementa unul dintre principalele deziderate ale templierilor – *reconcilierea creştinismului cu iudaismul şi cu islamismul*.

Desigur, circumstanţele istorice nu au permis ca lucrurile să ajungă până aici. Regatul franc al Ierusalimului nu şi-a consolidate niciodată poziţia. Fiind asediat din toate părţile de armatele musulmane şi având o guvernare şi o administraţie şubrede, nu a reuşit niciodată să dobândească forţa şi stabilitatea internă de care ar fi avut nevoie pentru a supravieţui – şi, cu atât mai mult, pentru a-şi impune supremaţia asupra coroanelor Europei şi a Bisericii Romano-Catolice. Planurile grandioase au eşuat şi, în 1291, odată cu pierderea *Ţării Sfinte*, s-au năruit întru totul. Merovingienii rămâneau încă odată fără coroană. Iar *Cavalerii Templieri* erau nu numai de prisos, ci şi fără nici un viitor.

În secolele care au urmat, merovingienii – ajutaţi şi/sau călăuziţi şi/sau protejaţi de *Prioria din Sion* – au încercat, în repetate rânduri, să-şi recâştige moştenirea, dar aceste încercări s-au limitat numai la Europa.

Se pare că au avut cel puţin trei programe inter-corelate, dar distincte.

Unul avea în vedere crearea unei atmosphere psihologice, a unei tradiții clandestine care să submineze hegemonia spirituală a Romei – o tradiție care şi-a găsit expresia în doctrinele hermetice şi ezoterice, în *manifestele rozicruciene* şi în alte scrieri similare, în anumite rituri francmasonice şi, bineînțeles, în simbolurile *Arcadiei* şi ale râului subteran.

Al doilea program impunea maşinațiile politice, intrigile şi, dacă era posibil, o aca-parare fățişă a puterii – acestea fiind tehnicile folosite de familiile de Guise şi de Lorena în secolul al şaisprezecelea şi de arhitecții *Frondei* în secolul al şaptesprezecelea.

Iar cel de al treilea program prin care merovingienii încercau să-şi recâştige moştenirea se referea la căsătoriile interdinastice.

O primă apreciere ar putea lăsa impresia că aceste procedee bizantine nu erau necesare. S-ar putea crede că merovingienii – dacă erau într-adevăr descendenții lui Iisus – nu ar fi avut de ce să nu îşi poată restabili supremația. Ar fi trebuit doar să-şi dezvăluie şi să-şi dovedească adevărata identitate şi lumea i-ar fi recunoscut. Dar, în realitate, totul s-ar fi putut să nu fie chiar atât de simplu. Iisus însuşi nu fusese recunoscut de către romani. Când i se păruse avantajos să o facă, biserica renunțase la orice fel de scrupule şi aprobase uciderea lui Dagobert şi detronarea

liniei sale de sânge. O dezvăluire prematură a originii lor nu ar fi garantat succesul merovingienilor. Dimpotrivă, ar fi fost mai degrabă un eşec – ar fi generat conflicte între facţiuni, ar fi precipitat crizele de credinţă şi ar fi fost contestată atât de biserică cât şi de potentaţii laici. Dacă nu s-ar fi situat pe poziţii de forţă, merovingienii nu ar fi putut contracara aceste consecinţe – iar secretul identităţii lor, atuul pe care îl deţineau, ar fi fost jucat şi pierdut o dată pentru totdeauna. Ţinând cont atât de realităţile istorice cât şi de cele politice, acest atu nu trebuia folosit ca o trambulină către putere. Trebuia jucat abia atunci când puterea ar fi fost deja dobândită – cu alte cuvinte, trebuia jucat de pe o poziţie de forţă.

De aceea, pentru a se putea reînscăuna, merovingienii erau obligaţi să recurgă la procedee mai convenţionale – la procedeele acceptate în epoca respectivă. De cel puţin patru ori, aceste procedee i-au adus frustrant de aproape de succes şi au fost zădărnicite doar de calculele greşite sau prin forţa lucrurilor, sau de neprevăzut. De exemplu, în secolul al şaisprezecelea, casa de Guise aproape reuşise să pună stăpânire pe tronul Franţei. În secolul al şaptesprezecelea, *Fronda* fusese pe punctul de a îl îndepărta pe Ludovic al XIV-lea de pe tron şi de a-l înlocui cu un reprezentant al casei de Lorena. La sfârşitul secolului al nouăsprezecelea, fuseseră întocmite planurile pentru un fel

de renaştere a unei *Sfinte Uniuni*, care ar fi unificat Europa catolică – Austria, Franța, Italia şi Spania – sub domnia Habsburgilor. Aceste planuri au fost zădărnicite de comportamentul schimbător şi agresiv al Germaniei şi al Rusiei – care au provocat o continuă modificare a alianțelor dintre puterile majore şi, în cele din urmă, au precipitat un război care a detronat toate dinastiile de pe continent.

Însă linia de sânge merovingiană a ajuns, probabil, cel mai aproape de atingerea scopurilor sale în secolul al optsprezecelea. Grație alianțelor prin căsătorie cu Habsburgii, casa de Lorena chiar a dobândit tronul Austriei, adică al Sfântului Imperiu Roman. Când Maria Antoaneta, fiica lui François de Lorena, a ajuns, de asemenea, regina Franței, mai aveau de aşteptat numai o generație. Dacă nu ar fi intervenit *Revoluția Franceză*, casa de Habsburg-Lorena ar fi avut mari şanse ca, la începutul secolului al nouăsprezecelea, să fie pe punctul de a-şi instaura dominația asupra Europei.

Pare să fie cât se poate de limpede că *Revoluția Franceză* a fost o lovitură devastatoare dată speranțelor şi aspirațiilor merovingienilor. Datorită unui singur cataclism devastator, planurile întocmite şi aplicate cu grijă vreme de un secol şi jumătate s-au transformat, dintr-o dată, într-o grămadă de moloz. În plus, conform referințelor din „*documentele Prioriei*”, se pare că, în harababura din timpul

revoluției, *Sion-ul* a pierdut multe din înregistrările sale prețioase – şi e posibil să nu fi fost vorba numai de atât. Astfel s-ar explica orientarea către un alt gen de mari maeştri – şi anume către personalități ale culturii franceze care, ca, de pildă, Nodier, aveau acces la materiale altminteri imposibil de obținut. Şi ar putea fi explicat şi rolul lui Saunière. Predecesorul acestuia, Antoine Bigou, ascunsese, poate chiar şi redactase, pergamentele codificate sub nasul *Revoluției* – şi apoi se refugiase în Spania, unde murise în scurt timp. De aceea este posibil ca, cel puțin pentru o vreme, *Sion-ul* să nu fi ştiut exact unde se aflau documentele. Dar, chiar dacă ar fi ştiut că se aflau în biserica din *Rennes-le-Château*, nu le fi putut recupera fără ajutorul unui preot cooperant aflat la fața locului – al unui om care să îndeplinească ordinele *Sion-ului*, să nu pună întrebări stânjenitoare, să păstreze tăcerea şi să nu se amestece în activitățile ordinului, venind în conflict cu interesele acestuia. În plus, dacă pergamentele se refereau la altceva – la ceva ascuns în vecinătatea cătunului *Rennes-le-Château* –, un astfel de om ar fi avut un rol cu atât mai important.

Saunière a murit fără să-şi divulge secretul. La fel s-a întâmplat şi cu menajera sa, Marie Denarnaud. În anii care au urmat, s-au efectuat multe săpături în împrejurimile sătucului *Rennes-le-Château*, dar nici una dintre acestea nu

a dat nici un rezultat. Dacă, aşa cum am presupus, anumite obiecte de o importanță explozivă au fost cândva ascunse în zonă, acestea trebuie să fi fost, cu siguranță, îndepărtate după ce povestea lui Saunière a început să atragă atenția şi pe vânătorii de comori – cu excepția cazului în care obiectele erau ascunse într-un depozit ferit de asemenea cercetători; de exemplu, într-o criptă subterană, sub un iaz artificial de pe o proprietate particulară. O astfel de criptă ar fi oferit siguranța necesară şi ar fi fost protejată împotriva excavațiilor neautorizate. O lucrare de acest gen nu ar fi fost posibilă înainte ca iazul să fie secat, iar aşa ceva este greu de făcut în mod clandestin – mai ales de cineva care încalcă o proprietate particulară. De fapt, chiar există un astfel de iaz în apropiere de *Rennes-le-Château* – lângă un loc numit *Lavaldieu* (*Valea sau Vîlceaua lui Dumnezeu*) – ceea ce pare o denumire destul de adecvată. Acest iaz ar putea fi construit deasupra unei cripte subterane – din care, în schimb, s-ar fi putut ajunge cu uşurință, printr-un tunel, într-una din zecile de mii de grote care ciuruiesc munții din împrejurimi.

Cât despre pergamentele lui Saunière, două dintre ele – sau, cel puțin, facsimile ale acestora – au fost reproduse, publicate şi au circulat pe scară largă. În schimb, celelalte două au fost păstrate, cu scrupulozitate, secrete. În timpul conversației pe care am purtat-o, Plantard a afirmat că, în prezent, acestea se află la Londra, într-un seif al băncii

Lloyds. Şi, de aici înainte, nu am mai reuşit să le dăm de urmă.

Dar banii lui Saunière? Ştim că unii dintre aceştia par să fi fost obţinuţi în urma unei tranzacţii financiare în care era implicat arhiducele Johann von Habsburg. Ştim, de asemenea, că sume substanţiale au fost puse, nu numai la dispoziţia lui Saunière, ci şi a episcopului din *Carcassonne*, de către abatele Henri Boudet, parohul din Rennes-les-Bains. Avem motive să conchidem că plăţile făcute de Boudet, prin intermediul Mariei Denarnaud, menajera lui Saunière, reprezentau cea mai mare parte a veniturilor acestuia din urmă. De unde proveneau resursele financiare ale lui Boudet – el însuşi fiind un preot paroh sărac – rămâne, desigur, un mister. Pare să fie limpede faptul că acesta era un reprezentant al *Prioriei din Sion*, dar nu putem răspunde la întrebarea dacă banii proveneau sau nu direct de la Sion. O sursă ar fi putut fi tezaurul Habsburgilor. O alta – Vaticanul, care ar fi putut fi supus unui şantaj la nivel înalt atât de către Sion, cât şi de către Habsburgi. În orice caz, problema banilor sau a tezaurului din care proveneau a devenit, pe măsură ce am comparat-o cu descoperirile ulterioare, din ce în ce mai puţin importantă din punctul nostru de vedere.

Într-o privire retrospectivă, rolul său de căpetenie fusese de a ne atrage atenţia asupra misterului. După care

pălise, devenind relativ insignifiantă. Formulasem ipoteza unei linii de sânge, coborâtoare din Iisus, care, în prezent, continuă să existe. Evident, nu puteam fi siguri de corectitudinea fiecărui amănunt al acestei ipoteze. Dar chiar dacă, ici şi colo, anumite detalii pot fi supuse modificării, suntem convinşi de acuratețea contururilor sale principale. Este posibil, de exemplu, să fi interpretat greşit sensul activităților unui anumit mare maestro sau o alianță intervenită în timpul luptelor pentru putere şi al intrigilor politice din decursul secolului al optsprezecelea. Dar cercetările noastre ne-au convins că misterul din *Rennes-le-Château* implică, într-adevăr, o încercare serioasă, întreprinsă de oameni influenți, de a restaura dinastia merovingiană în Franța, dacă nu cumva în întreaga Europă – şi că pretenția de legitimitate a unei astfel de monarhii rezidă în descendența din Iisus a merovingienilor.

Privite din această perspectivă, o serie de anomalii, enigme şi întrebări fără răspuns ridicate în cursul cercetărilor noastre devin explicabile. Acelaşi lucru se întâmplă cu foarte multe elemente aparent neînsemnate, dar tot atât de enigmatice, cum ar fi titlul cărții asociate cu Nicolas Flamel – *The Sacred Book of Abraham the Jew, Prince, Priest, Levite, Astrologer and Philosopher to the Tribe of Jews who by the Wrath of God were dispersed amongst the Gauls*; sau acea simbolică cupă a *Graal-ului* deținută de

René d'Anjou, care îi garanta celui care o putea goli dintr-o singură sorbitură o viziune a lui Dumnezeu alături de Maria Magdalena; sau *Die Chymische Hochzeit des Christian Rosencreutz*, în care Andréa povesteşte despre o misterioasă copilă de sânge regal care ajunge la țărm într-o barcă şi a cărei moştenire de drept încăpuse pe mâini islamice; sau taina pe care o păstra Poussin – ca şi aceea presupusă a fi „*ascunsă în inima*" acelei societăți numite *Compagnie du Saint-Sacrement*.

În cursul cercetărilor, am mai întâlnit astfel de elemente. La momentul respectiv, ni s-au părut de neînțeles sau irelevante. Dar acum şi acestea capătă, de asemenea, sens. Acum pare să fie clar de ce Ludovic al XI-lea o considera pe Maria Magdalena originea dinastiei regale a Franței – o credință care, chiar şi în contextul secolului al cincisprezecelea, ni s-a părut la început absurdă.[346]

Şi pare să fie evident motivul pentru care se spune că pe coroana lui Carol cel Mare – a cărei copie face acum parte din însemnele regale habsburgice – era gravată inscripția „*Rex Salomon*" („*Regele Solomon*").[347]

[346] Lacordaire, St. *Mary Magdalen,* pagina 185.

[347] *Encyclopaedia Britanica,* ediția a 14-a (1972).

Şi înțelegem la fel de bine şi de ce în *Protocoalele Înțelepților Sion-ului* se vorbeşte despre un nou rege din „*seminția sfântă a lui David*”.[348]

În timpul celui de al Doilea Război Mondial, din motive care nu au fost niciodată explicate în mod satisfăcător, crucea de Lorena a devenit simbolul forțelor Franței Libere, conduse de Charles de Gaulle. Acest fapt este destul de ciudat. De ce ar fi fost crucea de Lorena – blazonul lui René d'Anjou – echivalată cu întreaga Franță? Lorena nu a fost niciodată inima Franței. De fapt, în cea mai mare parte a istoriei sale, Lorena a fost un ducat independent, un stat germanic inclus în Sfântul Imperiu Roman.

Pe de-o parte, crucea de Lorena ar fi putut fi adoptată datorită rolului important jucat de *Prioria din Sion* în cadrul *Rezistenței Franceze*. Pe de altă parte, motivul ar fi putut fi legătura lui Charles de Gaulle cu membrii *Prioriei din Sion* – de exemplu, cu Plantard. Dar este interesant faptul că, cu aproape treizeci de ani mai devreme, crucea de Lorena apărea, în mod incitant, într-o poezie a lui Charles Peguy. Nu cu mult înainte de moartea sa în bătălia de la Marna, în 1914, acesta – un prieten apropiat al lui Maurice Barres, cel

---

[348] Nilus, *Protocols,* numărul 24.

căruia îi aparţine *La Colline Inspirée* – a compus următoarele versuri:

Les armes de Jésus c'est la croix de Lorraine,
Et le sang dans l'artère et le sang dans la veine,
Et la source de grace et la claire fontaine;
Les armes de Satan c'est la croix de Lorraine,
Et c'est la meme artère et c'est la meme veine
Et c'est le meme sang et la trouble fontaine ...

(Armele lui Iisus sunt crucea de Lorena,
Şi sângele din artere şi sângele din vene,
Şi izvorul milei şi izvorul neîntinat;
Armele lui Satan sunt crucea de Lorena,
Şi aceleaşi artere şi aceleaşi vene,
Şi acelaşi sânge şi izvorul întunecat...)[349]

La sfârşitul secolului al şaptesprezecelea, reverendul Vincent, istoric şi anticar din Nancy, a scris o istorie a *Sion-ului* în Lorena. Şi a mai scris şi o altă lucrare, intitulată *The True History of Saint Sigisbert* (*Adevărata istorie a Sfântului Sigisbert*), care conţine şi o relatare a vieţii lui Dagobert al II-

349 Pegui, Charles, „*La Tapisserie de Sainte Genevieve*" *1957), pagina 849.*

lea.[350] Pe pagina de titlu al acesteia din urmă, se află, ca *motto*, un citat din a *Patra Evanghelie*: „*El este printre voi şi voi nu Îl cunoaşteţi*”.

Chiar şi înainte de a ne începe cercetările, noi înşine eram agnostici, atitudinea noastră nefiind nici pro, nici anti-creştină. În virtutea pregătirii noastre şi a studiului comparativ al religiilor, eram adepţii miezului de adevăr inerent majorităţii religiilor lumii, indiferent de dogma, de teologia şi de forma în care este construită suprastructura acestora. Şi, cu toate că puteam privi cu respect aproape toate aceste credinţe, nu o puteam credita pe nici una dintre ele cu monopolul adevărului.

De aceea, când cercetările noastre ne-au condus către Iisus, am putut aborda subiectul cu ceea ce speram că este un simţ al echilibrului şi al perspectivei. Nu aveam nici un fel de prejudecăţi sau de idei preconcepute şi nici un fel de interes personal, nu aveam nimic de câştigat nici confirmând, nici infirmînd ceva anume. Şi, în măsura în care „*obiectivitatea*” este posibilă, îl puteam studia pe Iisus în mod „*obiectiv*” – aşa cum este de aşteptat să îi studieze un istoric, de pildă, pe Alexandru sau pe Cezar. Iar concluziile care s-au năpustit asupra noastră, deşi în mod evident surprinzătoare, nu erau cutremurătoare. Nu implicau o

---

350 Sfântul Sigisbert eră tatăl lui Dagobert al II-lea.

revizuire a convingerilor noastre personale şi nici nu bulversau ierarhia noastră personală de valori.

Dar ce efect puteau avea asupra celorlalți? Ce efect puteau avea asupra milioanelor de oameni din întreaga lume pentru care Iisus este *Fiul lui Dumnezeu*, *Salvatorul, Mântuitorul*? În ce măsură le amenință credința acest Iisus privit din punct de vedere istoric, acest preot-rege pe care cercetările noastre l-au scos la lumină? În ce măsură am violat ceea ce reprezintă, pentru mulți oameni, cea mai prețuită înțelegere a celor sfinte? În ce măsură am comis o desacralizare?

Desigur, suntem cât se poate de conştienți de faptul că investigațiile noastre ne-au condus către concluzii care, în multe privințe, sunt contrare anumitor principii de bază ale creştinismului modern – către concluzii care sunt eretice sau poate chiar blasfemiatoare. Din punctul de vedere al anumitor dogme consacrate, am căzut, fără îndoială, în acest păcat. Dar noi credem nu numai că nu am profanat, că nici măcar nu am diminuat, imaginea lui Iisus în ochii celor care îl venerează într-adevăr. Şi, chiar dacă noi înşine nu putem fi de acord cu divinitatea lui Iisus, concluziile noastre nu îi împiedică pe alții să o facă. Pur şi simplu, nu există nici un motiv pentru care Iisus să nu se fi putut căsători şi zămisli copii, păstrându-şi totuşi originea divină. Nu există nici un motiv pentru care divinitatea sa să fi fost

dependentă de castitatea sexuală. Chiar dacă era *Fiul lui Dumnezeu*, nu există nici un motiv care să îl fi împiedicat să se cunune şi să devină un tată de familie.

Fundamentul teologiei creştine este premisa că Iisus este Dumnezeu întrupat. Cu alte cuvinte, *Dumnezeu*, milostivindu-se de creația Sa, s-a întrupat pe *Sine* însuşi în această creație şi şi-a asumat forma umană. Procedând astfel, se putea familiariza, prin intermediul cunoaşterii directe, ca să spunem aşa, cu condiția umană.

Putea simți, nemijlocit, nenorocirile care se abat asupra unei ființe umane. Putea înțelege, în cel mai profund sens, ce înseamnă să fii om – se putea confrunta, din perspectiva unui om, cu chinul singurătății, cu suferințele, cu neputința şi cu tragedia morții, aşa cum sunt acestea impuse de statutul de ființă omenească. În virtutea întrupării sale, Dumnezeu putea cunoaşte omul într-un sens pe care *Vechiul Testament* nu îl permite. Renunțînd la răceala şi detaşarea olimpiană, putea împărtăşi, direct, soarta omenească. Astfel, putea răscumpăra această soartă – o putea confirma şi verifica împărtăşind-o, suferind din cauza ei şi chiar fiind sacrificat.

Semnificația simbolică a lui Iisus constă în faptul că este un Dumnezeu expus întregului spectru de suferințe umane – expus cunoaşterii directe a celor implicate de statutul de ființă umană. Dar ar fi fost posibil ca Dumnezeu,

întrupat în Iisus, să pretindă într-adevăr că este om, că acoperă în totalitate spectrul experiențelor umane, fără să fi cunoscut două dintre fațetele fundamentale, două dintre fațetele esențiale ale condiției umane? Ar fi putut Dumnezeu pretinde că existența umană îi este cunoscută în totalitate, fără să se confrunte două aspecte atât de esențiale cum sunt sexualitatea şi paternitatea?

Noi nu credem aşa ceva. De fapt, credem că întruparea sa simbolizează într-adevăr ceea ce s-a intenționat să simbolizeze numai dacă Iisus a fost căsătorit şi a avut copii. Iisus cel descris de *Evanghelii* şi de creştinismul împământenit este, în ultimă instanță, incomplet – un Dumnezeu a cărui întrupare ca om este doar parțială. Suntem de părere că acea imagine lui Iisus pe care au conturat-o cercetările noastre este mult mai veridică decât aceea zugrăvită de creştinism.

Aşadar, în cele din urmă, nu credem că l-am compromis sau că l-am minimalizat pe Iisus. Nu credem că a avut de suferit din cauza concluziilor la care ne-au condus cercetările noastre. Din investigația noastră s-a desprins un Iisus viu şi plauzibil – un Iisus a cărui viață este, deopotrivă, semnificativă şi inteligibilă pentru omul modern.

Nu putem să indicăm un singur om şi să pretindem că acela este descendentul direct al lui Iisus. Arborii genealogici se ramifică, se subdivid şi, în decursul secolelor,

se înmulțesc, devenind adevărate păduri. În Marea Britanie şi în Europa de astăzi există cel puțin o duzină de familii – fiecare având numeroase ramuri colaterale – care provin din stirpea merovingiană. Dintre acestea fac parte casa de Habsburg-Lorena (actualul duce onorific de Lorena şi *Rege onorific al Ierusalimului*), familiile Plantard, Luxemburg, Montpezat, Mon-tesquiou şi multe altele. Conform *„documentelor Prioriei"*, şi familia Sinclair din Marea Britanie este aliată cu linia de sânge merovingiană, aşa cum sunt şi diverse ramuri ale familiei Stuart. Şi, printre altele, familia Devonshire pare să fie şi ea parte a secretului. Multe dintre aceste familii şi-ar putea revendica descendența din Iisus şi dacă, într-un anumit moment din viitor, un singur om va trebui să fie înfățişat drept un nou preot-rege, nu putem spune care va fi acela.

În orice caz, câteva lucruri sunt clare. Din punctul nostru de vedere, descendentul direct al lui Iisus nu ar putea fi considerat deosebit de noi, ceilalți, datorită esenței sale divine şi miraculoase. Şi această atitudine este, cu siguranță, împărtăşită de marea majoritate a contemporanilor noştri. Bănuim că şi *Prioria* este de aceeaşi părere. În plus, revelația apariției unei persoane sau a unui grup de persoane care ar fi descendenții lui Iisus, nu ar zgudui lumea aşa cum ar fi făcut-o cu nu mai mult de un secol sau două în urmă. Chiar dacă ar exista *„dovezi*

incontestabile” ale acestei descendențe, mulți oameni ar ridica pur şi simplu din umeri şi ar întreba: „*Şi ce-i cu asta?*” Ca urmare, s-ar părea că planurile elaborate de *Prioria din Sion* au puține şanse de reuşită – în afara cazului în care acestea au anumite legături extrem de importante cu politica.

Oricare ar fi repercusiunile teologice ale concluziilor noastre, pare destul de evident faptul că există şi alte repercusiuni – repercusiuni politice al căror potențial impact poate fi enorm, afectând conştiința, valorile şi instituțiile lumii contemporane, ale acestei lumi în care trăim. În anumite momente din trecut, diversele familii ale descendenților merovingieni s-au implicat profund în politică, incluzând printre obiectivele lor obținerea puterii. Se pare că acelaşi lucru se poate afirma şi despre *Prioria din Sion* şi despre o serie dintre marii săi maeştri. Nu avem motive să presupunem că, în zilele noastre, politica nu ar prezenta, pentru *Prioria din Sion*, aceeaşi importanță ca linia de sânge.

Într-adevăr, faptele sugerează că *Sion-ul* are în vedere o unificare a ceea ce obişnuim să numim biserică cu ceea ce obişnuim să numim stat – o unificare a spiritualului cu laicul, a sacrului cu profanul, a religiei cu politica. În multe dintre documentele sale, *Sion-ul* afirmă că, respectând tradiția merovingiană, noul rege „*va domni dar nu va*

guverna”. Cu alte cuvinte, va fi un preot-rege, al cărui rol va fi, în primul rând, ritual şi simbolic; iar adevăratele probleme ale guvernării vor fi rezolvate de altcineva – de *Prioria din Sion*, din câte ne putem imagina.

În decursul secolului al nouăsprezecelea, *Prioria din Sion*, activând prin intermediul francmasoneriei şi al societății *Hieron du Val d’Or*, a încercat să întemeieze un *Sfânt Imperiu Roman* renăscut şi „*actualizat*” – un fel de *Statele Unite teocratice ale Europei*, conduse, în acelaşi timp, de Habsburgi şi de o biserică radical reformată. Proiectul a fost zădărnicit de Primul Război Mondial şi de prăbuşirea dinastiilor domnitoare din Europa. Dar este rezonabil să presupunem că actualele obiective ale *Sion-ului* sunt, în esență – şi cel puțin în linii mari – similare cu ale societății *Hieron du Val d’Or*.

Nu este nevoie să mai spunem că modul în care am definit noi aceste obiective nu poate fi decât speculativ. Dar ele par să include *Statele Unite teocratice ale Europei* – o confederație trans sau pan-europeană reprezentând un imperiu modern, condus de o dinastie coborâtoare din Iisus. Aceasta ar ocupa nu numai acel tron care simbolizează puterea politică şi laică, ci şi, după cum este uşor de imaginat, tronul *Sfântului Petru*. Sub această autoritate supremă, ar putea exista o rețea interconectată de regate sau de principate, unite prin alianțe dinastice şi căsătorii

mixte – un fel de „*sistem feudal*" al secolului douăzeci, dar fără abuzurile asociate de obicei cu acest termen. Iar adevărata guvernare ar fi, probabil, responsabilitatea *Prioriei din Sion* – care ar putea lua, să zicem, forma unui Parlament European investit cu puterea executivă şi/sau legislativă.

În afacerile internaționale, o astfel de Europă ar reprezenta o nouă forță politică unificată – o entitate al cărei statut ar fi, în ultimă instanță, comparabil cu cel al Uniunii Sovietice sau cu al Statelor Unite ale Americii. Şi, fireşte, ar putea deveni mai puternică ca niciodată, pentru că s-ar baza pe o fundație spirituală şi emoțională adânc înrădăcinată, mai degrabă decât pe una abstractă, teoretică sau ideologică. Ar face apel nu numai la conştiința oamenilor, ci şi, în aceeaşi măsură, la sufletul lor. Şi-ar extrage puterea din interceptarea spiritului colectiv al Europei Occidentale, trezindu-i impulsurile religioase fundamentale.

Un astfel de program ar putea părea *donquijotesc*. Dar, până acum, istoria ar fi trebuit să ne învețe să nu subestimăm nici potențialul unui spirit colectiv nici puterea care poate fi dobândită manevrându-l. Până acum câțiva ani, ar fi fost greu de crezut că un fanatic religios – fără a avea o armată şi fără spijinul unui partid politic, fără a avea la dispoziție nimic altceva decât charisma sa şi foamea religioasă a unui popor – poate răsturna un edificiu atât de

modern şi atât de minunat înzestrat ca regimul Şahului din Iran. Dar exact asta a reuşit să facă Ayatolahul Khomeini.

Desigur, spusele noastre nu trebuie considerate un avertisment.

Nu comparăm, implicit sau explicit, *Prioria din Sion* cu Ayatolahul. Nu avem nici un motiv pentru a considera *Prioria din Sion* sinistră – aşa cum ar putea fi considerat demagogul din Iran. Dar acesta din urmă constituie o mărturie elocventă în favoarea trăsăturilor adânc înrădăcinate, a energiei, a forței latente a impulsului religios – şi a modului în care acest impuls poate fi canalizat în scopuri politice.

Nu este neapărat necesar ca un astfel de deznodămînt să atragă după sine un abuz de putere. Ar putea fi la fel de lăudabil ca cele la care au ajuns Churchill sau de Gaulle în timpul celui de al Doilea Război Mondial. Impulsul religios poate fi canalizat într-o infinitate de direcții. Este sursa unei imense puteri potențiale. Şi este prea des ignorat sau trecut cu vederea de guvernările moderne, bazate numai pe rațiune şi adesea încătuşate de aceasta. Impulsul religios reflectă o necesitate psihologică şi emoțională profundă. Iar necesitățile psihologice şi emoționale sunt la fel de reale ca nevoia de hrană, de adăpost sau de securitate materială.

Ştim acum că *Prioria din Sion* nu este o organizație de „*exaltați*”. Ştim că este mulțumitor finanțată şi că din

rândurile ei fac parte persoane influente, care ocupă poziții de mare răspundere în domeniile politic, economic, al mass-mediei şi al artelor – sau că, cel puțin, ştie să obțină sprijinul acestora. Ştim că, începând din 1956, numărul membrilor săi a crescut de peste patru ori, ca şi cum s-ar mobiliza sau s-ar pregăti pentru ceva anume. Şi chiar Plantard ne-a spus că el şi ordinul său lucrau la un calendar al acțiunilor de întreprins mai mult sau mai puțin exact. Ştim, de asemenea, că, tot începând din 1956, *Sion-ul* a scos la lumină anumite informații – în mod discret şi tentant, bucată cu bucată, în cantități bine dozate, suficiente doar pentru a furniza indicii ademenitoare. Acele indicia ne-au determinat să scriem această carte.

Prioria din Sion intenționează să-şi „*dea cărțile pe față*" atunci când va sosi timpul potrivit. Toate sistemele politice şi ideologice care, în primii ani ai secolului nostru, păreau să promită atât de multe, s-au dovedit, în realitate, mai mult sau mai puțin falimentare. Comunismul, socialismul, capitalismul, democrația în stil occidental – toate acestea şi-au încălcat promisiunile într-un fel sau în altul, şi-au nemulțumit susținătorii şi nu au reuşit să îndeplinească speranțele pe care le-au generat. Datorită îngustimii minții, a incapacității de a privi în perspectivă şi a abuzurilor în serviciu, politicienii nu mai inspiră încredere, ci doar suspiciuni. În Occidentul de azi, creşte cinismul,

nemulțumirea, s-a pierdut orice speranță. Stresul psihic, anxietatea şi disperarea sunt în creştere. Dar, în acelaşi timp, se intensifică căutarea sensului vieții, a împlinirii emoționale, a unei dimensiuni spirituale a existenței, a ceva în care să putem crede cu adevărat. Oamenii tânjesc după un nou sens al sacrului, ceea ce echivalează, de fapt, cu o reînsuflețire completă a religiei – evidențiată, de exemplu, prin proliferarea sectelor şi a cultelor şi prin valul de fundamentalism din Statele Unite. Este, de asemenea, tot mai puternică dorința de a descoperi un „*conducător*” adevărat – nu un fuhrer, ci o personalitate spirituală benefică, un înțelept, un „*preot-rege*” căruia omenirea să-i acorde, fără teamă, încrederea. Civilizația noastră este suprasaturată de materialism şi începe să conştientizeze o cerință mult mai acută. Începe să îşi îndrepte privirile în altă parte, căutîndu-şi împlinirea dorințelor emoționale, psihologice şi spirituale.

O astfel de atmosferă ar putea părea extraordinar de propice pentru îndeplinirea obiectivelor *Prioriei din Sion*. Pune *Sion-ul* în postura de a putea oferi o alternativă a actualului sistem social şi politic. Şi este foarte puțin probabil ca această alternativă să reprezinte *Utopia* sau *Noul Ierusalim*. Dar ținând cont că satisface necesități pe care actualul sistem nici măcar nu le recunoaşte, s-ar putea dovedi extrem de atractivă.

Există creştini evlavioşi care nu ezită să interpreteze *Apocalipsa* drept un holocaust nuclear. Cum ar putea fi interpretată apariţia unui descendent direct al lui Iisus? Pentru un public receptiv, ar putea reprezenta, într-un anumit fel, *A Doua Venire*.

ANEXA

PREZUMTIVII MARI MAEŞTRI AI *PRIORIEI DIN SION*

JEAN DE GISORS. Conform *„documentelor Prioriei”*, Jean de Gisors a fost primul mare maestru independent al *Prioriei din Sion*, asumându-şi acest rang în urma *„tăierii ulmului*” şi a separării de *Cavalerii Templieri* din anul 1188. S-a născut în 1133 şi a murit în 1220. A fost cel puţin seniorul oficial al fortăreţei Gisors din Normandia, unde se desfăşurau, prin tradiţie, întâlnirile dintre regii Angliei şi ai Franţei şi unde, în 1188, a avut loc o încăierare bizară, care a atras după sine tăierea ulmului. Până în 1193, Jean a fost vasalul regelui Angliei – al lui Henric al II-lea şi apoi al lui Richard I. Avea, de asemenea, domenii în Anglia – în Sussex, dar şi moşia Tichfield din Hampshire. Conform *„documentelor Prioriei”*, s-ar fi întâlnit cu Thomas Becket în

anul 1169. Nu există nici o înregistrare de sine stătătoare a acestei întâlniri, dar Becket a fost la Gisors în 1169 şi trebuie să fi intrat cumva în contact cu seniorul fortăreței.

MARIE DE SAINT-CLAIR. Informațiile despre Marie de Saint-Clair sunt încă şi mai sărăcăcioase decât cele despre Jean de Gisors. Născută în jurul anului 1192, era una dintre descendentele lui Henry de Saint-Clair, baron de Rossylin, din Scoția, care îl însoțise pe Godfroi de Bouillon în prima cruciadă. Domeniul Rossylin este situat destul de aproape de cel mai important pretorat din Scoția al templierilor, iar capela Rossylin, construită în secolul al cincisprezecelea, a fost inclusă în legendele *Roza-Crucii* şi ale francmasoneriei. Bunica Mariei de Saint-Clair a intrat, prin căsătorie, în familia franceză Chaumont – ceea s-a întâmplat şi cu Jean de Gisors. De aceea, genealogiile familiilor Chaumont, Gisors şi Saint-Clair sunt strâns împletite. Există unele dovezi conform cărora Marie de Saint-Clair ar fi fost, de fapt, a doua soție a lui Jean de Gisors, dar nu am putut să obținem o confirmare deplină în acest sens. Conform genealogiilor din „*documentele Prioriei*”, mama Mariei ar fi fost o oarecare Isabel Levis. Acest nume de familie, care pare să fie de origine iudaică, apare frecvent în *Languedoc*, unde aşezările evreieşti datează dinaintea epocii creştine.

GUILLAUME DE GISORS. Guillaume de Gisors, nepotul lui Jean de Gisors, s-a născut în 1219. Am întâlnit deja acest nume în relatarea despre capul misterios găsit în pretoratul templier din Paris după arestările din 1307. În plus, în ceea ce îl priveşte, am găsit o singură referință externă, datând din 1244, în care se menționează că avea rang de cavaler. Conform genealogiilor din „*documentele Prioriei*”, sora sa s-a căsătorit cu un anume Jean de Plantard. „*Documentele Prioriei*” menționează, de asemenea, că Guillaume a fost atras în *Ordinul Corăbiei şi al Dublei Semiluni*, în 1269. Acest ordin fusese creat de Ludovic al IX-lea (Sfântul Ludovic) pentru nobilii care l-au însoțit în nefasta cruciadă a şasea. Dacă Guillaume de Gisors făcea parte din *Ordin*, atunci trebuie să se fi aflat alături de Sfântul Ludovic în timpul campaniei din Egipt.

EDOUARD DE BAR. Născut în 1302, Edouard, conte de Bar, îi era nepot de bunic lui Eduard I al Angliei şi nepot de unchi lui Eduard al II-lea. Provenea dintr-o familie care se bucurase de influență în Ardeni încă din epoca merovingiană şi era, aproape cu certitudine, înrudită cu dinastia merovingiană. Fiica lui Edouard s-a măritat cu un membru al casei de Lorena şi, ulterior, genealogiile familiilor Bar şi Lorena au ajuns să fie strâns împletite. În 1308, la vârsta de 6 ani (!), Edouard l-a însoțit pe ducele de Lorena în luptă, a fost capturat şi nu a fost răscumpărat până în

1314. Când a devenit major, a cumpărat domeniul Stenay de la unul din unchii săi, Jean de Bar. În 1324, a luat parte la diverse operațiuni militare, fiind aliat cu Ferry de Lorena şi Jean de Luxemburg – şi se pare că această casă de Luxemburg, ca şi aceea de Lorena, era de origine merovingiană. În 1336, Edouard a murit într-un naufragiu lângă coasta Ciprului. Nici o sursă independentă nu ne-a putut furniza dovada existenței unei legături între Edouard de Bar şi Guillaume de Gisors. Dar, conform genealogiilor din „*documentele Prioriei*”, Edouard era strănepotul de unchi al soției lui Guillaume, Iolande de Bar. Nu am putut confirma această legătură de rudenie, dar nici nu am găsit nimic care să o infirme. Dacă, aşa cum se menționează în „*documentele Prioriei*”, Edouard a devenit mare maestru al *Sion-ului* în 1307, înseamnă a făcut-o la vârsta de cinci ani. Acest lucru nu este neapărat improbabil – dacă ținem cont că a fost capturat, pe câmpul de luptă, când avea şase. Până când Edouard a deveni major, comitatul de Bar a fost condus de unchiul său, Jean de Bar, care avea rolul unui regent. Este posibil ca Jean să fi activat şi în calitate de „*mare maestru regent*”. Dar numirea unui băiețel de cinci ani în funcția de mare maestru pare lipsită de sens – în afara cazului în care accederea la această funcție ar fi fost cumva influențată de ereditate sau de linia de sânge.

JEANNE DE BAR. Jeanne de Bar s-a născut în anul 1295, fiind sora mai mare a lui Edouard. Aşadar, Eduard I al Angliei îi era bunic, iar Eduard al II-lea îi era unchi. În 1310, la cincisprezece ani, a devenit soția contelui de Warren, Surrey, Sussex şi Strathern – de care a divorțat cu cinci ani mai târziu, când acesta a fost excomunicat pentru adulter. Dar ea a continuat să locuiască în Anglia şi, cu toate că nu am putut găsi nici o înregistrare detaliată a îndeletnicirilor sale, se pare că era în relații extrem de cordiale cu casa regală a Angliei. La fel de cordiale erau, după toate aparențele, şi relațiile ei cu regele Franței – care, în 1345, a invitat-o să revină pe continent, unde a devenit regenta comitatului Bar. În 1353 – în pofida războiului de o sută de ani şi a ostilității ulterioare dintre Anglia şi Franța – Jeanne s-a reîntors în Anglia. În 1356, când monarhul francez a fost capturat în bătălia de la Poitiers şi întemnițat în Anglia, Jeanne a căpătat permisiunea de a-l „*consola*” şi de a-i purta de grijă. Şi se spune că, în răstimpul îndelungat al încarcerării regelui, i-ar fi fost metresă, deşi amândoi aveau o vârstă destul de înaintată. Jeanne a murit la Londra, în anul 1361. Conform *„documentelor Prioriei”*, Jeanne de Bar a condus *Prioria din Sion* doar până în 1351 – deşi moartea sa a survenit abia după zece ani. Astfel, dintre toți marii maeştri, ea pare să fie singura care şi-a abandonat poziția, a abdicat sau a fost înlăturată.

JEAN DE SAINT-CLAIR. Cercetările noastre nu au scos la lumină, efectiv, nimic legat de Jean de Saint-Clair, care pare să fi fost, într-adevăr, un personaj lipsit de importanță. S-a născut în jurul anului 1329, fiind descendentul caselor de Chaumont, Gisors şi Saint-Clair-sur-Epte. Conform genealogiilor din „*documentele Prioriei*”, bunicul său a fost căsătorit cu mătuşa lui Jeanne de Bar. Această relație este, cu siguranță, insuficientă, cu toate acestea pare să sugereze că funcția de mare maestru al *Sion-ului* le era atribuită, în exclusivitate, membrilor unei rețele de familii înrudite.

BLANCHE D'EVREUX. Blanche d'Evreux era de fapt, Blanche de Navara, fiica regelui Navarei. S-a născut în anul 1332. A moştenit de la tatăl său două comitate învecinate cu Gisors: Longueville, şi Evreux; iar în 1359 a devenit şi contesă de Gisors. Cu zece ani înainte se căsătorise cu Filip al VI-lea, regele Franței, prin intermediul căruia este aproape sigur că a cunoscut-o pe Jeanne de Bar. Şi-a petrecut o mare parte a vieții la castelul Neuphle, lângă Gisors, unde a şi murit în anul 1398. Numeroase legende istorisesc că ar fi fost pasionată de studiile şi experiențele alchimice, iar tradiția vorbeşte despre laboratoarele aflate, cu siguranță, în castelul ei. Se spune că ar fi fost în posesia unei lucrări alchimice de o valoare inestimabilă, scrisă în *Languedoc* în secolul al paisprezecelea, dar având la bază un

manuscris vechi de şapte sute de ani, din ultimele zile ale dinastiei merovingiene. Şi se presupune, de asemenea, că ar fi fost protectoarea lui Nicolas Flamel.

NICOLAS FLAMEL. Pe lista marilor maeştri, Flamel este primul nume al unei persoane care nu are nici o legătură de sânge cu familiile menționate în genealogiile din „*documentele Prioriei*” şi se pare că, începând cu el, demnitatea de *mare maestru al Sion-ului* a încetat să mai fie, în exclusivitate, o sinecură de familie. Flamel s-a născut în jurul anului 1330 şi a lucrat o vreme la Paris, ca scrib sau copist. În virtutea ocupației sale, prin mâini i-au trecut multe cărți rare şi a căpătat experiență în ceea ce priveşte pictura, poezia, matematica şi arhitectura. Şi a început să fie interesat de alchimie, de *Cabala* şi de doctrina hermetică. Conform propriei sale relatări, în jurul anului 1361, Flamel a dat întâmplător peste un text referitor la alchimie care avea să-l transforme viața. Titlul complet al acestuia este interesant şi derutant deopotrivă: *The Sacred Book of Abraham the Jew, Prince, Priest, Levite, Astrologer and Philosopher to the Tribe of Jews who by the Wrath of God were dispersed amongst the Gauls.* Ulterior, lucrarea a devenit una dintre cele mai renumite din tradiția ezoterică occidentală. Se spune că originalul ar fi fost păstrat în *Biblioteca Arsenalului din Paris*. Iar copiile au fost studiate cu asiduitate, cu religiozitate şi, după toate aparențele,

zadarnic, de generații succesive de aşa-zişi specialişti. Flanel a povestit că a studiat cartea cu atenție şi fără prea mare succes vreme de douăzeci şi unu de ani. În cele din urmă, cu ocazia unei călătorii în Spania, a pretins că ar fi întâlnit, în Leon, un evreu convertit, care l-a ajutat să o înțeleagă. După întoarcerea la Paris, a pus în aplicare cele învățate şi se spune că astfel ar fi realizat prima sa transmutare alchimică încununată de succes, la amiaza unei zile de 17 ianuarie – data care se repetă, cu persistență, când este vorba de Saunière şi de *Rennes-le-Château*. Indiferent dacă relatarea este sau nu exactă, este sigur faptul că Flamel a devenit extraordinar de bogat. Către sfârşitul vieții, deținea, numai în Paris, treizeci de case şi de terenuri. Dar se pare că, în acelaşi timp, era un om modest, care nu-şi etala influența şi care îşi cheltuia averea în scopuri caritabile. În 1413, fondase şi înzestrase paisprezece spitale, şapte biserici şi trei capele în Paris şi un număr similar în Boulogne – vechiul comitat al tatălui lui Godfroi de Bouillon. Posteritatea l-a apreciat, probabil, în mai mare măsură datorită altruismului său decât datorită succesului său răsunător. Chiar şi în secolul al optsprezecelea, era respectat de oameni ca Isaac Newton, care i-a studiat amănunțit lucrările, a făcut, din abundență, însemnări pe marginea acestora şi chiar a copiat unele dintre ele, scriindu-le de mână.

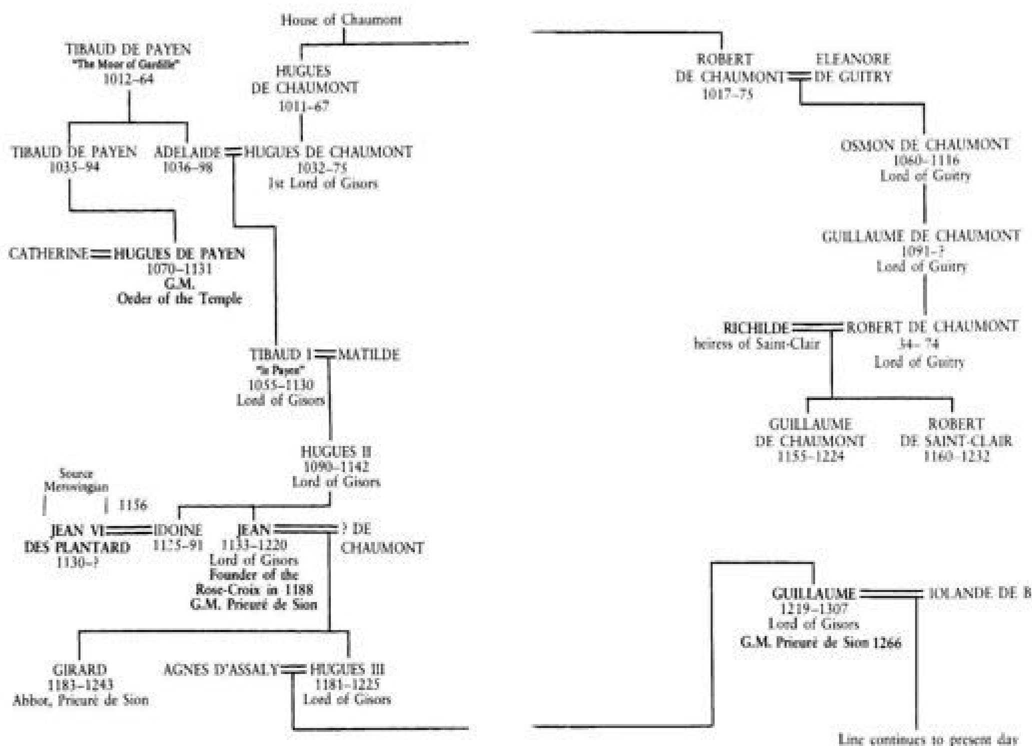

Fig.15 Arborele genealogic al familiilor Gisors, Payen, şi Saint-Clair

RENT D'ANJOU. Nu am descoperit nici o înregistrare a vreunei întâlniri între Flamel şi René d'Anjou. Dar, în acelaşi timp, despre René existau destule materiale asupra cărora trebuia să meditãm. Deşi puţin cunoscut astãzi, René d'Anjou a fost una dintre cele mai importante personalităţi ale culturii europene din perioada prerenascentistă. Născut în 1408, pe parcursul vieţii sale a reuşit să devină

deținătorul unui impresionat şir de titluri. Dintre cele mai importante, se pot enumera: conte de Bar, conte de Provence, conte de Piedmont, conte de Guise, duce de Calabria, duce de Anjou, duce de Lorena, rege al Ungariei, rege al Neapolelui şi Siciliei, rege al Aragonului, Valenciei, Majorcăi şi Sardiniei – şi, probabil cel mai sonor, rege al Ierusalimului. Cel din urmă era, desigur, în întregime onorific. Cu toate acestea, sugera o continuitate care cobora până la Godfroi de Bouillon şi recunoscută de ceilalți potentați europeni. Una din fiicele sale, Marguerite d'Anjou, s-a căsătorit în 1445 cu Henric al VI-lea al Angliei şi a avut un rol proeminent în *Războiul celor Două Roze*. Conform *„documentelor Prioriei”*, René a devenit mare maestro al *Sion-ului* în 1418 – la vârsta de zece ani – şi se spune că unchiul său, Louis, ar fi deținut funcția de „*mare maestru regent*” până în 1428. Cercetările noastre au scos la lumină faptul că René a fost atras, în 1428, într-un fel de ordin – *L'Ordre du Levrier Blanc („Ordinul Ogarului Alb”)* – dar nu am mai descoperit alte informații importante în această privință. Trebuie să fi fost, cu siguranță, un alt nume al *Sion-ului*. La un moment dat din perioada 1420 şi 1422, cardinalul de Lorena a creat un alt ordin, *L' Ordre de la Fidelite (Ordinul Bunei Credințe)*, şi René a fost acceptat ca membru fondator. Iar în 1448, René a înființat propriul său ordin, *Ordinul Semilunii*. René însuşi a descris acest ordin ca fiind o nouă

versiune a vechiului *Ordin al Corăbiei şi al Dublei Semiluni*, din care făcuse parte Guillaume de Gisors cu un secol şi jumătate înainte. Printre primii *Cavaleri ai Semilunii* se număraseră: Francesco Sforza, duce de Milano şi tatăl protectorului lui Leonardo da Vinci; contele de Lenencourt – despre care „*documentele Prioriei*” relatează că ar fi întocmit genealogiile din *Dossiers Secrets*; şi un oarecare Ferri, seniorul unei feude importante din Lorena epocii merovingiene, numite *Sion-Vaudemont*. Prin intermediul acestor personalități, René intenționa, ca să spunem aşa, să dea o ripostă *Ordinului Jartierei* din Anglia şi *Ordinului Lânii de Aur din Burgundia*. Dar, din motive rămase neelucidate, *Ordinul Semilunii* a stârnit nemulțumirea fețelor bisericeşti şi a fost desființat de către Papă. Actuala cruce a Lorenei – simbolul armatei franceze libere – provine, în ultimă instanță, de la René d’Anjou. Când a devenit duce de Lorena, acesta şi-a ales drept blazon crucea cu două brațe orizontale care ne e acum familiară.

IOLANDE DE BAR. Născută în jurul anului 1428, Iolande de Bar a fost fiica lui René d’ Anjou. În 1445, s-a căsătorit cu Ferri, senior de Sion-Vaudemont şi unul dintre primii cavaleri din *Ordinul Semilunii* înființat de René. După moartea lui Ferri, Iolande şi-a petrecut cea mai mare parte a vieții la Sion-Vaudemont – care, sub auspiciile ei, s-a transformat dintr-un centru de pelerinaj local într-un loc

considerat sacru de întreaga Lorena. În îndepărtatul său trecut păgân, locul se mai bucurase de un astfel de statut şi, ulterior, acolo a fost descoperită o statuie a lui *Rosemerthe*, vechea *Zeiță Mamă a Galo-Teutonilor*. Locul fusese considerat sacru şi în anii de început ai creştinătății – cu toate că atunci i se spunea *Muntele Semita*, un nume având conotații mai degrabă iudaice decât creştine. În epoca merovingiană, acolo a fost înălțată o statuie a *Sfintei Fecioare* şi, în anul 1070, contele de Vaudemont din acea vreme se auto-proclamase, în mod oficial, „*vasal al Împărătesei Cerurilor*". Tot în mod oficial, „*Sfânta Fecioară din Sion*" a fost declarată „*Suzerana Comitatului Vaudemont*" şi, după ce a fost recunoscută drept protectoare întregii Lorene, în cinstea ei se organiza un festival în luna mai a fiecărui an. Cercetările noastre au scos la lumină un hrisov datând din 1396, care se referă la o frăție cavalerească specială întemeiată în jurul acelui munte, *Confreria Cavalerilor de Sion* – despre care se spune că şi-ar fi avut obârşia în vechea mânăstire de pe muntele Sion de lângă Ierusalim.[351] Dar se pare că, în secolul al cincisprezecelea, Sion-Vaudemont îşi pierduse din importanță. Iolande de Bar i-a redat o parte a vechii sale glorii. Fiul Iolandei, René, a

[351] Vezi Digot, P., *Notre-Dame-de-Sion,* pagina 8. Am obținut o copie a statutului original al acestui ordin, documentele fiind păstrate la Biblioteca Municipala din Nancy.

devenit ulterior duce de Lorena. Din dorința părinților săi, şi-a desăvîrşit educația la Florența, devenind astfel un bun cunoscător al tradițiilor ezoterice şi al orientărilor academice. Mentorul său a fost Georges Antoine Vespucci, unul dintre principalii protectorii şi susținători ai lui Botticelli.

SANDRO FILIPEPI. Mai bine cunoscut drept Botticelli, Sandro Filipepi s-a născut în anul 1444. Cu excepția lui Nicolas Flamel, pe lista marilor maeştri prezumtivi ai *Sion-ului*, numele său este primul care nu este legat în mod direct de familiile ale căror genealogii figurează în „*documentele Prioriei*." Dar, în acelaşi timp, se pare că ar fi avut relații strânse cu unele dintre acestea. Printre protectorii săi se numărau familiile Medici, Este, Gonzaga şi Vespucci – Georges Antoine Vespucci, protectorul lui Botticelli, a fost profesorul fiului Iolandei de Bar, viitorul duce de Lorena, care a studiat la Florența. Botticelli însuşi i-a avut drept profesori pe Filippo Lippi şi pe Mantegna, care se numărau printre protejații lui René d' Anjou. Şi a studiat, de asemenea, sub îndrumarea lui Verrocchio, un alchimist şi un promotor al doctrinei hermetice, printre elevii căruia se număra şi Leonardo da Vinci. Ca majoritatea oamenilor, la început nu l-am asociat pe Botticelli cu „*ocultismul*" sau cu „*ezoterismul*". Dar, în ultima vreme, specialişti în epoca Renaşterii – cum ar Egdar Wind sau Frances Yates – au

adus argumente în favoarea predispoziției acestuia către ezoterism, iar noi ne-am înclinat în fața concluziilor lor elocvente. Se pare că Botticelli era un adept al ezoterismului şi că o mare parte a operei sale reprezintă întruchiparea principiilor ezoterice. Realizarea unuia dintre primele pachete de cărți de tarot îi este atribuită lui Botticelli sau mentorului său, Mantegna. Iar celebra pictură *Primavera* este considerată, printre altele, o dezvoltare a motivului *Arcadiei* şi a ezotericului „*râu subteran*".

LEONARDO DA VINCI. Născut în 1452, Leonardo îl cunoştea foarte bine pe Botticelli – în mare măsură, datorită faptului că amândoi fuseseră ucenicii lui Verrocchio. Ca şi Botticelli, a fost protejat de familiile Medici, Este şi Gonzaga. Şi a fost, de asemenea, protejatul lui Ludovico Sforza, fiul lui Francesco Sforza, unul dintre prietenii apropiați ai lui René d'Anjou şi unul dintre primii membri ai *Ordinului Semilunii*. Ca şi în cazul lui Botticelli, interesul lui Leonardo față de ezoterism şi orientarea sa în această direcție au fost deja demonstrate. Într-o convorbire purtată cu unul dintre cercetătorii noştri, Frances Yates l-a descris drept un „*rozicrucian*" timpuriu. Dar influența ezoterică pare să fi fost mai puternică asupra lui Leonardo decât asupra lui Botticelli. Însuşi Vasari, biograful şi contemporanul său, îl descrie drept o „*manifestare eretică a conştiinței*". Nu este limpede în ce anume consta erezia sa. Dar, în ultimii câțiva

ani, anumite autorităţi în domeniu i-au atribuit o veche credinţă eretică, aceea că Iisus ar fi avut un frate geamăn. În favoarea acestui punct de vedere există o serie de dovezi într-o schiţă numită *Sfânta Fecioară*, *Sfântul Ioan Botezătorul şi Sfânta Ana*, ca şi în renumitul tablou *Cina cea de taină* – unde există, de fapt, doi Hristoşi realmente identici. Dar nu există nici o indicaţie care să sugereze dacă ideea fratelui geamăn al lui Iisus trebuie să fie înţeleasă în mod literal sau sens simbolic. Între anii 1515 şi 1517, Leonardo a însoţit, în calitate de genist, armata lui Charles de Montpensier şi de Bourbon, conetabil al Franţei, vicerege al ţinutului *Languedoc* şi al oraşului Milano. În 1518 s-a stabilit la Château de Cloux şi se pare că a fost din nou în preajma conetabilului, care locuia în apropiere, la Amboise.

CONETABILUL DE BOURBON. Charles de Montpensier şi de Bourbon, duce de Châtellerault, conetabil al Franţei, a fost probabil cel mai puternic senior din Franţa la începutul secolului al şaisprezecelea. S-a născut în 1490, mama sa fiind Claire de Gonzaga, iar sora lui s-a căsătorit cu ducele de Lorena, nepotul Iolandei de Bar şi strănepotul lui René d'Anjou. Din suita lui Charles făcea parte un oarecare Jean de Joyeuse care, prin căsătorie, devenise senior de Couisa, *Rennes-le-Château* şi Arques – domeniu în preajma căruia se află mormântul identic cu cel din tabloul lui Poussin. Ca vicerege al oraşului Milano, Charles l-a

cunoscut pe Leonardo da Vinci şi a continuat să fie în legătură cu acesta şi mai târziu, lângă Amboise. Dar, în anul 1521, Charles a căzut în dizgrația regelui Francisc I al Franței şi a fost nevoit să-şi abandoneze domeniile şi să părăsească țara pe furiş. S-a refugiat în Sfântul Imperiu Roman, la Carol al V-lea, şi a devenit comandantul armatei imperiale. În această calitate, în bătălia din 1525, de la Pavia, l-a înfrânt şi l-a luat prizonier pe regale Franței. A murit cu doi ani mai târziu, în timp ce asedia Roma.

FERDINAND DE GONZAGUE. Ferrante de Gonzaga, acesta fiind numele sub care este cunoscut de obicei, s-a născut în anul 1507, fiind fiul ducelui de Mantua şi al Isabellei d'Este – una dintre cele mai înfocate protectoare ale lui Leonardo. Primul său titlu era cel de conte de Guastalla. În anul 1527, a luat parte la operațiunile militare conduse de vărul său, Charles de Montpensier şi de Bourbon. După câțiva ani, se pare că s-a aliat pe ascuns cu François de Lorena, Duce de Guise, care fost la un pas de tron. Ca aproape toți ceilalți membri ai familiei Gonzaga din Mantua, Ferrante era un adept înflăcărat al ezoterismului. În acelaşi timp, în ceea ce îl priveşte pe Ferrante, ne-am confruntat cu singura informație evident eronată existentă în „*documentele Prioriei*". Conform listei marilor maeştri ai *Sion-ului* din *Dossiers secrets*, Ferrante a condus ordinul până la moartea sa din anul 1575. Însă, din surse independente, rezultă că

ar fi murit lângă Bruxelles, în 1557. Împrejurările în care a survenit această moarte sunt extrem de vagi şi, bineînțeles, este posibil să nu fi murit în 1557, ci, pur şi simplu, să se fi ascuns. Pe de altă parte, data specificată în *Dossiers secrets* ar putea fi, într-adevăr, o eroare. În plus, Ferrante a avut un fiu, Cesar, care a murit într-adevăr în 1575 şi care – intenționat sau nu – ar fi putut fi confundat cu tatăl său. Problema este că nu am mai întâlnit astfel de inexactități evidente în „*documentele Prioriei*", nici măcar atunci când subiectul era mult mai obscur şi mai susceptibil de a fi contrazis de alte surse. Ni se părea de neconceput ca, tocmai în acest caz, să fi fost vorba de o neglijență sau de o scăpare din vedere. Dimpotrivă, aveam impresia că o astfel de eroare, care contrazicea în mod flagrant relatările oficiale, fusese strecurată intenționat, cu scopul de a ascunde ceva.

LOUIS DE NEVERS. Louis, duce de Nevers, era, de fapt, Louis de Gonzaga. Născut în anul 1539, era nepotul lui Ferrante de Gonzaga, predecesorul său de pe lista marilor maeştri ai *Sion-ului*. Fratele său a pătruns, prin căsătorie, în casa de Habsburg, iar fiica sa s-a măritat cu ducele de Longueville, un titlu deținut cândva de Blanche d' Evreux. Nepoata sa de unchi s-a măritat cu ducele de Lorena şi a manifestat un interes deosebit față de Sion-Vaudemont, vechiul loc sacru. În 1622, acolo a fost înălțată, din ordinul ei, o cruce aparte, iar în 1627 au fost fondate un aşezămînt

religios şi o şcoală. În timpul războaielor religioase, Louis de Nevers a încheiat o alianță strânsă cu casa de Lorena şi cu ramura sa mai tânără, casa de Guise – care, realmente, au exterminat dinastia Valois a Franței şi aproape că au obținut tronul pentru ele însele. De exemplu, în anul 1584, Louis a încheiat cu ducele de Guise şi cu cardinalul de Lorena un tratat prin care îşi promiteau reciproc să i se opună lui Henric al III-lea. Totuşi, ca şi ceilalți doi, s-a împăcat cu Henric al IV-lea, noul monarh, sub care a deținut funcția de superintendent de finanțe. Neprecupețindu-şi puterile, a acționat în deplină concordanță cu tatăl lui Robert Fludd. Sir Thomas Fludd era trezorierul contigentu-lui militar trimis de Elisabeta I a Angliei în ajutorul regelui Franței. Ca toți ceilalți Gonzaga, Louis de Nevers cunoştea foarte bine tradițiile ezoterice şi se pare că ar fi colaborat cu Giordano Bruno – care, după cum susține Frances Yates, făcea parte din anumite societăți hermetice secrete, premergătoare „*rozicrucienilor*". De exemplu, în 1582, Louis se afla în Anglia, alături de Sir Philip Sidney (autorul *Arcadiei*) şi de John Dee, cel mai renumit ezoterist din Anglia epocii sale. Cu un an mai târziu, Bruno a făcut o vizită la Oxford, unde s-a întâlnit cu aceleaşi persoane şi, aşa cum susține Frances Yates, au continuat activitățile organizației lor clandestine.

ROBERT FLUDD. Născut în 1574, Robert Fludd i-a urmat lui John Dee, în calitate de exponent de frunte al ezoterismului englez. A fost un scriitor prolific, care a publicat pe măsură, abordând un larg spectru de subiecte ezoterice, şi care a redactat una dintre cele mai complete prezentări ale filozofiei hermetice care au fost vreodată scrise. Frances Yates este de părere că unele dintre lucrările sale ar putea reprezenta „*pecetea sau cifrul secret al unei secte sau societăți hermetice*”. Deşi Fludd însuşi nu a pretins niciodată că ar fi fost rozicrucian, a făcut totuşi senzație în rândul reprezentanților de pe continent ai acestora, care l-au aprobat cu căldură când a declarat că „*Magia, Cabala şi Alchimia fraților Roza-Crucii*” aveau rolul unui zeu suprem. În acelaşi timp, Fludd a dobândit o poziție respectată în Colegiul Londonez al Medicilor şi printre prietenii săi se număra William Harvey, descoperitorul modului în care circulă sângele. Fludd s-a bucurat, de asemenea, de favorurile lui Iacob I şi Carol I, amândoi asigurându-i o rentă în schimbul domeniilor din Suffolk. A făcut parte din comitetul de învățați care au supravegheat traducerea *Bibliei regelui Iacob (King James Bible).* Tatăl lui Fludd era prieten cu Louis de Nevers. Fludd însuşi şi-a făcut studiile la Oxford, unde se pare că John Dee şi Sir Philip Sidney înființaseră, cu câțiva ani înainte, o enclavă cu preocupări ezoterice. Între 1596 şi 1602, Fludd a făcut mai multe

călătorii în Europa, asociindu-se cu multe persoane care s-au implicat, ulterior, în mişcarea rozicruciană. Printre aceştia se afla şi Janus Gruter, un prieten apropiat al lui Johann Valentin Andréa. În anul 1602, Fludd a primit o însărcinare interesantă şi semni-ficativă pentru investigația noastră. A fost chemat la Marsilia special pentru a deveni preceptorul personal al fiilor ducelui de Guise, mai ales al lui Charles, ducele cel tânăr. Legăturile sale cu acesta s-au menținut cel puțin până în 1620. În anul 1610, Charles, duce de Guise, s-a căsătorit cu Henriette-Catherine de Joyeuse. Unul dintre domeniile acesteia era Couiza, aflat la poalele muntelui pe care este situat *Rennes-le-Château*. Şi un altul era Arques, situl în care se află mormântul identic cu cel pictat de Poussin. Cu vreo douăzeci de ani mai târziu, în 1631, după ce a conspirat împotriva tronului Franței, ducele de Guise s-a auto-exilat în Italia, unde l-a urmat, în curând, şi soția sa. A murit în 1640. Dar soției sale nu i s-a permis să revină în Franța decât după ce i-a vândut coroanei Couiza şi Arques.[352]

JOHANN VALENTIN ANDREA. Andréa, fiul unui pastor şi teolog luteran, s-a născut în anul 1586 în oraşul Wurttemberg, aflat la granița dintre Lorena şi palatinatul Rinului. Nu mai târziu de 1610, călătorea prin Europa şi se

---

352 Fedie, *Le Comte du Razes (Comitatul Razes),* pagina 119.

spunea că ar fi făcut parte din societatea secretă a unor inițiați în hermetism şi în ezoterism. În 1614, a fost hirotonisit ca diacon al unui orăşel de lângă Stuttgard şi se pare că a rămas acolo, trecând, viu şi nevătămat, prin războiul de treizeci de ani (1618-1648) care a urmat.

ROBERT BOYLE. Robert Boyle s-a născut în anul 1627, fiind mezinul contelui de Cork. Mai târziu i s-a oferit un titlu nobiliar care să-i aparțină, dar pe care l-a refuzat. Şi-a făcut studiile la Eton, unde era rector Sir Henry Wotton, aflat în strânsă legătură cu antu-rajul rozicrucian al lui Friedrich Palatinul. În 1639, Boyle a făcut, pe îndelete, turul Europei. A petrecut ceva timp în Forența – unde familia Medici, rezistînd presiunilor Papalității, le acorda din ce în ce mai mult sprijin inițiaților în ezoterism şi oamenilor de ştiință, printre care se afla şi Galileo. Şi a petrecut douăzeci şi una de luni la Geneva, unde a început să fie interesat de disciplinele ezoterice, inclusiv de demonologie. În timpul şederii sale la Geneva, a făcut rost de o lucrare numită *The Devil of Mascon (Demonul din Mascon),* tradusă de un oarecare Pierre du Moulin, cu care Boyle a rămas prieten pentru toată viața. Tatăl lui du Moulin era capelanul personal al lui Catherine de Bar, soția lui Henri de Lorena, duce de Bar. Ulterior, bătrânul du Moulin a obținut protecția perseverentă a lui Henri de la Tour d'Auvergne, viconte de Tourenne şi duce de Bouillon. În 1645, imediat

după întoarcerea sa în Anglia, Boyle a luat legătura cu grupul lui Samuel Hartlib, prietenul apropiat şi corespondentul lui Andréa. În scrisorile care datează din 1646 şi 1647, vorbeşte în repetate rânduri despre *„Colegiul Invizibil”.* De exemplu, afirmă că „*pietrele de temelie ale Colegiului Invizibil sau (*după cum îl numesc ei înşişi*) Filozofic mă onorează, din când în când, cu prezența lor*”. În 1654, Boyle se afla la Oxford, unde a colaborat cu John Wilkin, fostul capelan al lui Friedrich Palatinul. În 1660, Boyle s-a numărat printre primele personalități publice care s-au pus în slujba proaspăt restauratei dinastii a Stuarților şi Carol al II-lea a devenit protectorul Societății Regale. În 1668 s-a stabilit la Londra, unde locuia împreună cu sora sa – care se înrudea, prin căsătorie, cu John Dury, un alt prieten şi corespondent al lui Andréa. În reşedința sa din Londra, Boyle a primit mulți oaspeți distinşi – printre care şi pe Cosimo al III-lea de Medici, viitorul conducător al Florenței şi mare duce de Toscana. În răstimpul acestor ani, cei doi prieteni intimi ai lui Boyle au fost Isaac Newton şi John Locke. Se spune că el i-ar fi dezvăluit lui Newton secretele alchimiei. În orice caz, cei doi se întâlneau cu regularitate ca să discute despre alchimie şi ca să studieze lucrări de specialitate. În această perioadă, Locke, care abia îl cunoscuse pe Boyle, a plecat, pentru mai mult timp, în sudul Franței. Se ştie ca a vizitat, în mod special,

mormintele lui Nostradamus şi René d'Anjou. Se ştie că a hoinărit prin împrejurimile localităţilor Toulouse, *Carcassonne*, Narborne – şi, foarte probabil, *Rennes-le-Château*. Se ştie că a studiat rapoartele despre catari ale Inchiziţiei, ca şi istoria şi legendele conform cărora Maria Magdalena ar fi adus *Sfântul Graal* la Marsilia. În anul 1676, a vizitat, în Saint Baume, presu-pusa locuinţă a Mariei Magdalena. În timp ce Locke făcea cercetări în *Languedoc*, corespondenţa dintre Boyle şi cunoscuţii săi de pe continent continua să fie prolifică. Printre hârtiile sale se află scrisori care cuprind jumătate dintr-o corespondenţă susţinută cu personaj misterios, de altfel necunoscut, din Franţa – un oarecare Georges Pierre, probabil un pseudonim. Scrisorile se referă, în mare măsură, la experimente chimice şi alchimice. Şi, ceea ce este şi mai important, vorbesc despre apartenenţa lui Boyle la o societate hermetică secretă – din care făcea parte şi ducele de Savoia şi Pierre de Moulin. Între anii 1675 şi 1677, Boyle a publicat două ambiţioase tratate de alchimie – *Incalescence of Quicksilver with Gold (Incandescenţa mercurului datorită aurului)* şi *A Historical Account of a Degradation of Gold (O relatare istorică a degradării aurului).* În 1689, a publicat o declaraţie oficială prin care anunţa că nu putea primi oaspeţi în anumite zile, în care se ocupa

exclusiv de experi-mente alchimice. Aceste experimente, scria el, erau menite:

Să ducă la îndeplinire vechea mea dorință de a le lăsa un fel de moştenire hermetică discipolilor devotați ai acestei arte şi de a expune în documentul alăturat, în mod sincer, anume procese chimice şi medicale nu atât de simple şi de evidente ca cele care nu sunt de mare folos şi pe care am fost obişnuit să le folosesc, făcând parte dintr-o categorie mai dificilă şi mai complicată decât cele pe care le-am publicat până acum şi fiind, în mai mare măsură, de tipul celor mai nobile secrete hermetice sau, aşa cum le numeşte Helmont, „arcane majore”.[353]

Apoi adaugă că intenționează să se exprime cât mai limpede posibil, „*cu toate că întrebuințările depline şi complete nu sunt menționate, în parte pentru că, în ciuda filantropiei mele, am făgăduit să păstrez anumite secrete*”.[354]

„*Documentul alăturat*”, la care se referă Boyle, nu a fost găsit niciodată. S-ar putea să fi ajuns în posesia lui Locke sau, mai probabil, a lui Newton. În anul 1691, înainte de moarte, Boyle le-a încredințat acestor doi confidenți atât toate hârtiile sale, cât şi mostre din misterioasa „*pudră*

---

[353] Birch, *Life of Robert Boyle (Viața lui Robert Boyle),* pagina 274.

[354] *Ibid.*

roşie” care figurează, la loc de frunte, în multe dintre scrisorile şi din experimentele sale alchimice.

ISAAC NEWTON. Isaac Newton s-a născut în anul 1642, în Lincolnshire – fiind descendentul „*vechii nobilimi scoțiene*”, aşa cum sublinia el, deşi se pare că nimeni nu-l prea lua în serios. A studiat la Cambridge, a fost primit în Societatea Regală în 1672 şi l-a întâlnit pentru prima dată pe Boyle în anul următor. În 1689-1690 s-a împrietenit cu Locke şi cu un personaj derutant şi enigmatic, numit Nicholas Fatio de Duillier. Fiind un vlăstar al aristocrației din Geneva, se pare că Fatio de Duiller s-a vânturat, cu o nobilă lipsă de griji, prin Europa epocii sale. Ocazional, a activat ca spion, de obicei împotriva lui Ludovic al XIV-lea al Franței. De asemenea, a avut legături strânse cu toți savanții care i-au fost con-temporani. Şi, începând de la data la care şi-a făcut apariția în Anglia, a fost singurul prieten intim al lui Newton. Cel puțin în următorul deceniu, numele lor au fost legate în mod inextricabil. În anul 1696, Newton a devenit custodele Monetăriei Regale şi, ulterior, a avut un rol esențial în stabilirea etalonului de aur. În 1703, a fost ales preşedinte al *Societății Regale*. În jurul aceleaşi date, s-a împrietenit cu un refugiat, un tânăr protestant francez numit Jean Desaguliers, care era unul dintre cei doi custozi ai experimentelor *Societății Regale*. În anii care au urmat, Desaguliers a devenit una dintre figurile proeminente

implicate în uluitoarea răspîndire a francmasoneriei în Europa. Numele său este asociat cu cele ale unor personalități masonice de frunte, cum ar fi James Anderson, cavalerul de Ramsay şi Charles Radclyffe. În anul 1731, în calitate de maestru al *Lojii Masonice din Haga*, a condus inițierea primului prinț european care a devenit membru al „*corporației*”. Acest prinț era François, duce de Lorena – care, după căsătoria sa cu Maria Tereza de Austria, a devenit Sfânt Împărat Roman. Nu există nici o înregistrare care să ateste că Newton a fost francmason. Pe de altă parte, a fost membru al unei instituții semi-masonice, „*Gentleman's Club of Spalding*” – din care făceau parte persoane de vază, ca Alexander Pope. În plus, o parte a lucrărilor şi a punctelor sale de vedere reflectă faptul că împărtăşea interesele personalităților masonice ale epocii. De exemplu, asemeni multor autori de orientare masonică, îl credita pe Noe, mai degrabă decât pe Moise, drept sursa supremă a înțelepciunii ezoterice. Încă din anul 1689, a început ceea ce considera cea mai importantă lucrare a sa, un studiu al monarhiilor antice. Aceasta, intitulată *The Chronology of Ancient Kingdoms Amended (Cronologia regatelor antice recunoscute),* încerca să stabilească originile tuturor instituțiilor monarhice, ca şi întâietatea Israelului față de celelalte culturi antice. În viziunea lui Newton, iudaismul era depozitarul cunoştințelor divine care, ulterior,

fuseseră diluate, deformate şi, în mare parte, pierdute. Cu toate acestea, era de părere că unele se strecuraseră, ajungând până la Pitagora, a cărui „*muzică a sferelor*” trebuia privită drept o metaforă a legii gravitației. În încercarea sa de a stabili o metodă precisă, ştiințifică, de a data atât faptele din *Scriptură* cât şi pe cele din miturile clasice, Newton folosea drept eveniment central expediția întreprinsă de Iason în căutarea Lânii de Aur; şi, asemeni altor autori cu orientare masonica şi ezoterică, interpreta această căutare ca pe o metaforă alchimică. Totodată, se străduia să descopere „*corespondențe*” hermetice sau corelații între muzică şi arhitectură. Şi, ca majoritatea masonilor, atribuia o semnificație deosebită configurației şi dimensiunilor *Templului* lui Solomon. Era de părere că acestea ascundeau formule alchimice şi credea că ceremoniile antice desfăşurate în Templu implicau procese alchimice. Descoperirea acestor preocupări ale lui Newton a fost, pentru noi, un fel de revelație. Cu siguranță, nu se potriveau cu acea imagine a sa care este vehiculată în secolul nostru – imaginea unui savant care a reuşit să separe, o dată pentru totdeauna, fizica de teologie. Însă, în realitate, Newton, mai mult decât orice alt om de ştiință din epoca sa, cunoştea textele hermetice şi, prin propriile sale luări de poziție, reflecta tradițiile hermetice. Fiind o natură profund religioasă, era obsedat de căutarea armoniei divine

şi unei rețele de corespondențe inerente, existente în natură. Această căutare l-a condus către cercetarea geometriei sacre şi a numerologiei – către un studiu al proprietăților intrinseci ale formei şi ale numărului. Colaborarea sa cu Boyle denotă că era, de asemenea, un alchimist practicant – care atribuia, de fapt, o importanță crucială activităților sale din acest domeniu.[355] Pe lângă exemplarele manifestelor *„rozicruciene”*, pe care făcuse notații personale, în biblioteca sa se aflau mai bine de o sută de lucrări alchimice. A fost preocupat de alchimie până la sfârşitul vieții sale. A întreținut o corespondență masivă şi criptică asupra subiectului – cu Boyle, cu Locke, cu Fatio de Duillier şi cu alții. Chiar există o scrisoare în care anumite litere cheie sunt tăiate. Dacă preocupările ştiințifice ale lui Newton erau mai puțin ortodoxe decât ne imaginasem la început, acelaşi lucru se poate spune şi despre concepțiile lui religioase. Deşi o făcea cu discreție, milita împotriva ideii de *Sfântă Treime*. Şi nu accepta deismul la modă în epoca sa, care reducea cosmosul la o un mecanism imens, construit de un inginer celest. Punea sub semnul întrebării divinitatea lui Iisus şi colecționa cu aviditate toate manuscrisele referitoare la acest subiect. Avea dubii şi în ceea ce priveşte autenticitatea

---

[355] Vezi Manuel, *Portrait of Isaac Newton (Portretul lui Isaac Newton),* şi Dobbs, *Foundations of Newton ’s Alchemy (Bazele alchimiei newtoniene).*

deplină a *Noului Testament*, fiind de părere că anumite pasaje erau interpolări denaturate în secolul al cincilea. Era extrem de intrigat de unele dintre ereziile gnostice timpurii şi a scris un studiu asupra uneia dintre acestea.[356] Sub influenţa lui Fatio de Duillier, Newton afişa, de asemenea, o simpatie frapantă şi surprinzătoare faţă de camisarzi sau *Profeţii din Cevennes*, care au început să-şi facă apariţia la Londra la puţin timp după 1705. Fiind numiţi astfel din cauza tunicilor pe care le purtau, camisarzii proveneau din sudul Franţei, ca şi catarii. Ca şi catarii, se opuneau cu vehemenţă Romei şi subliniau supremaţia „*gnozei*" – sau a cunoştinţelor directe, asupra credinţei. Ca şi catarii, se îndoiau de divinitatea lui Iisus. Şi, aidoma catarilor, au fost exterminaţi, cu brutalitate, de o forţă armată – de fapt, de un fel de cruciadă împotriva Albigenzilor desfăşurată în secolul al optsprezecelea. Fiind goniţi din *Languedoc*, ereticii şi-au găsit refugiul la Geneva şi la Londra. Cu câteva săptămâni înainte de moarte, Newton, ajutat de câţiva prieteni intimi, a ars, în mod sistematic, mai multe lăzi cu manuscrise şi cu hârtii personale. Iar contemporanii săi au

---

[356] Newton era, de asemenea, un susţinător al socinienilor, un grup religios care credea că esenţa divină a lui Isus nu a fost dobândită prin naştere, ci datorită faptelor sale. Ca orientare, socinienii erau arieni, aşa cum a fost considerat şi Newton.

remarcat, cu surprindere, că, fiind pe patul de moarte, nu a cerut ultima împărtăşanie.

CHARLES RADCLYFFE. Încă din secolul al şaisprezecelea, familia Radclyffe se număra printre cele mai influente din Northumberland. În 1688, cu puţin timp înainte de a fi detronat, Iacob al II-lea le-a acordat membrilor acesteia titlul de conţi de Derwentwater. Charles Radclyffe s-a născut în 1693. Mama sa era fiica nelegitimă a lui Carol al II-lea, provenită din legătura acestuia cu Moll Davis. Aşadar, din partea mamei, Radclyffe avea sânge regal – era nepotul penultimului monarh din dinastia Stuart. Era văr cu Bonnie Prince Charlie şi cu George Lee, conte de Lichfield – un alt nepot nelegitim al lui Carol al II-lea. De aceea nu este surprinzător faptul că şi-a dedicat o mare parte a vieţii cauzei dinastiei Stuart.

CHARLES DE LORENA. Născut în 1712, Charles de Lorena era fratele lui François, fiind cu patru ani mai tânăr decât acesta. Este foarte posibil ca, în adolescenţă, cei doi fraţi să fi fost expuşi influenţei iacobite, pentru că tatăl lor le-a oferit Stuarţilor aflaţi în surghiun protecţie şi adăpost la Bar-le-Duc. În 1736, când François s-a căsătorit cu Maria Tereza, Charles a devenit cumnatul viitoarei împărătese a Austriei. Cu opt ani mai târziu, în 1744, a întărit această legătură căsătorindu-se cu Marie Anne, sora Mariei Tereza. În acelaşi an, a fost numit guvernator general al Netherland-

ului austriac (Belgia de astăzi) şi comandant suprem al armatei austriece. În urma căsătoriei sale, François a renunțat, în mod oficial, la toate pretențiile asupra Lorenei, aceasta fiindu-i încredințată unui om de paie, care era francez. În schimb, a primit arhiducatul Toscana. Însă Charles a refuzat, cu încăpățânare, să recunoască tranzacția şi să renunțe la drepturile sale asupra Lorenei. Dată fiind abdicarea lui François, el devenea ducele titular de Lorena. În 1742, a purces, în fruntea unei armate de 70 000 de oameni, să-şi recâştige pământul natal. Şi probabil că ar fi reuşit să o facă, dacă nu ar fi fost obligat să îşi ducă armata în Boemia, pentru a zădărnici o invazie a francezilor. În timpul operațiunilor militare care au urmat, Charles s-a dovedit un comandant abil. Fără îndoială, astăzi ar fi fost considerat unul dintre cei mai străluciți generali ai epocii sale, dacă nu ar fi avut ghinionul să îl înfrunte, în repetate rânduri, pe Frédérick cel Mare. Charles a fost cel împotriva căruia Frédérick a obținut una din victoriile sale cele mai remarcabile şi mai decisive, în bătălia de la Leuthen, din anul 1757. Totuşi, Frédérick îl considera pe Charles drept un adversar redutabil şi vorbea despre el în termeni elogioşi. Ca urmare a înfrângerii de la Leuthen, Maria Tereza l-a îndepărtat pe Charles de la comanda trupelor şi acesta s-a retras în capitala sa de la Bruxelles. Acolo s-a consacrat ca patron al artelor şi a adunat în jurul său o curte

strălucitoare – o curte rafinată, elegantă şi extrem de cultivată, care a devenit un centru al literaturii, picturii, muzicii şi teatrului. În multe privințe, aceasta amintea de curtea strămoşului său, René d' Anjou, iar asemănarea s-ar putea să fi fost intenționată. În 1761, Charles a devenit marele maestru al *Ordinului Cavalerilor Teutoni*, protejații germani ai templierilor care, până în secolul al şaisprezecelea, fuseseră o putere militară majoră. Apoi, în, a fost numit un nou asistent al *Ordinului Teuton* – nepotul favorit al lui Charles, Maximilian. În anii care au urmat, legătura dintre unchi şi nepot a fost extrem de strânsă. În 1775, când la Bruxelles a fost înălțată o statuie ecvestră a lui Charles, Maximilian a fost din nou cel care s-a îngrijit de acest lucru. Data oficială a dezvelirii statuii, stabilită cu rigurozitate, a fost 17 ianuarie[357] – data primei transmutații alchimice efectuate de Nicolas Flamel, data de pe piatra de mormânt a Mariei de Blanchefort şi data atacului fatal al lui Saunière.

MAXIMILIAN DE LORENA. Născut în 1756, Maximilian de Lorena – sau Maximilian von Habsburg – era nepotul favorit al lui Charles de Lorena şi fiul cel mai mic al Mariei Tereza. În tinerețe, părea să fie destinat unei cariere militare, până când, din cauza unei căderi de pe cal, a

---

[357] Perey, *Charles de Lorraine,* pagina 287.

rămas infirm de un picior. Ca urmare, şi-a pus toate energiile în slujba bisericii, devenind, în anul 1784, atât episcop de Munster, cât şi arhiepiscop şi elector imperial de Cologne. În 1780, la moartea unchiului său Charles, a devenit, de asemenea, mare maestru al *Ordinului Teuton*. Şi în alte privințe, Maximilian a călcat, de asemenea, pe urmele unchiului său. Ca şi Charles, a fost patron perseverent al artelor. Printre protejații săi se numărau Hayden, Mozart şi tânărul Beethoven. Cel din urmă a intenționat chiar să-i dedice lui *Maximilian Simfonia I*. Însă, la data când lucrarea a fost finalizată şi publicată, Maximilian murise. Maximilian a fost un conducător inteligent, indulgent şi indolent, iubit de supuşi şi stimat de nobili. Se pare că sintetiza toate calitățile unui potentat iluminat din secolul al optsprezecelea şi era, probabil, unul dintre cei mai cultivați bărbați ai epocii sale. În ceea ce priveşte politica, era extrem de lucid şi s-a străduit să o avertizeze cât mai repede cu putință pe sora sa, Maria Antoaneta, asupra norilor de furtună care tocmai începeau să se adune deasupra Franței. Când furtuna a izbucnit, Maximilian nu a intrat în panică. De fapt, se pare că era de acord cu obiectivele inițiale ale Revoluției, ceea ce nu l-a împiedicat să reprezinte un adevărat rai pentru aristocrații refugiați. Cu toate că Maximilian a afirmat că nu era francmason, această declarație a fost adesea pusă sub semnul întrebării. Cu

siguranță, au existat foarte multe suspiciuni legate de faptul că ar fi făcut parte dintr-o societate secretă – în pofida poziției pe care o deținea în cadrul bisericii şi a puternicei interdicții puse de Roma asupra unor astfel de activități. În orice caz, se ştie că avea legături fățişe cu membrii masoneriei – printre care se afla, bineînțeles, şi Mozart. Ca şi Robert Boyle, Charles Radclyffe şi Charles de Lorena, Maximilian pare să se încadreze într-un anumit tipar specific marilor maeştri prezumtivi ai *Sion-ului* – un tipar ce coboară în timp, extinzându-se până în Evul Mediu. Asemeni lui Boyle, Radclyffe şi propriului său unchi, Maximilian era fiul mezin. Pe lista marilor maeştri prezumtivi figurează o serie de fii şi fiice mezine – mulți dintre aceştia aflîndu-se în strânsă legătură cu frații lor mai vârstnici şi mai celebri. Ca şi Boyle şi Radclyffe, Maximilian s-a menținut relativ în umbră, acționînd discret, din culise, şi manifestîndu-se – dacă presupunem că marii maeştri ai *Sion-ului* se manifestă în vreun fel – prin intermediari şi purtători de cuvânt. Radclyffe, de exemplu, a acționat prin intermediul cavalerului Ramsay, apoi prin al lui Hund. Intermediarul lui Charles de Lorena a fost fratele său, François. Iar Maximiliam s-a manifestat, se pare, prin intermediul personalităților artistice, ca şi prin al unora dintre numeroşii săi frați şi surori – cum ar fi Marie-Caroline, căreia, în calitate de regină a Neapole-lui şi a

Siciliei, i se datorează, în foarte mare măsură, răspîndirea francmasoneriei în aceste teritorii.

CHARLES NODIER. Se pare că Charles Nodier inaugurează tiparul în care se vor încadra toți marii maeştri ai *Sion-ului* de după *Revoluția Franceză*. Spre deosebire de predecesorii săi, acesta nu numai că nu era de origine aristocratică, dar nici măcar nu avea nici o legătură directă cu familiile ale căror genealogii figurează în „*documentele Prioriei*”. După *Revoluția Franceză*, *Prioria din Sion* pare să se fi despărțit – cel puțin, în ceea ce îi priveşte pe marii săi maeştri – atât de vechea aristocrație, cât şi de coridoarele puterii. Cel puțin aceasta era concluzia la care ne conduseseră cercetările întreprinse până în momentul respectiv. Mama lui Nodier era o oarecare Suzanne Paris, despre care se spune că nu îşi cunoştea părinții. Tatăl său era un avocat consultant din Besanşon şi, înainte de *Revoluție*, fusese membru într-un club local al iacobiților. După izbucnirea *Revoluției*, Nodier senior a devenit primarul oraşului Besanşon şi preşedintele tribunalului revoluționar al acestuia. Era, de asemenea, şi un foarte respectat maestru mason, aflându-se în fruntea activităților masonice şi politice ale vremii. Charles Nodier a dat dovadă de o extraordinară precocitate, implicându-se, după cum se spune – printre altele –, în afaceri politice şi culturale încă de la vârsta de zece ani! Când a împlinit optsprezece, avea

deja o reputație literară şi a continuat să publice, masiv, în tot restul vieții sale, media fiind de o carte pe an. Opera sa acoperă un spectru extrem de divers – jurnale de călătorie, eseuri despre literatură şi pictură, studii ale prozodiei şi versificației, un studiu al antenelor insectelor, o cercetare asupra naturii suicidului, memorii autobiografice, incursiuni în arheologie, lingvistică, anchete juridice şi ezoterism, fără a menționa şi numeroasele cărți de ficțiune. În zilele noastre, Nodier este desconsiderat, fiind apreciat doar o curiozitate literară. Cu toate că, la început, a fost de partea Revoluției, Nodier a trecut repede de cealaltă parte a baricadei. Atitudinea sa față de Napoleon a suferit o schimbare la fel de bruscă şi, în 1804, îşi exprima zgomotos opoziția față de împărat. În acel an, Nodier a publicat, la Londra, un poem satiric, intitulat *The Napoleone (Napoleonul).* După ce a realizat această broşură care îndemna la răzvrătire, s-a străduit să atragă atenția asupra faptului că o făcuse, ceea ce este destul de ciudat. La început, autoritățile nu l-au luat în , seamă şi se pare că Nodier s-a străduit din răsputeri, pur şi simplu, pentru a fi arestat. În cele din urmă, după ce i-a scris personal lui Napoleon, mărturisindu-şi vina, a fost întemnițat pentru o lună, după care a fost trimis înapoi la Besanşon, unde a fost ținut sub o supraveghere relativă. Cu toate acestea, mai târziu a pretins că ar fi continuat să se opună regimului,

fiind implicat în două comploturi diferite împotriva lui Napoleon, mai întâi în 1804, apoi în 1812. Deşi declaraţia a fost făcută ca să se fălească, părând o fanfaronadă, s-ar putea să nu fi fost neîntemeiată. Fără îndoială, era prieten cu instigatorii celor două comploturi, pe care îi cunoscuse la Besanşon, în tinereţe.

VICTOR HUGO. Familia lui Hugo era originară din Lorena – având printre strămoşi o serie de aristocraţi distinşi, aşa cum a subliniat el mai târziu –, dar el însuşi s-a născut, în 1802, la Besanşon, care era un focar de activităţi subterane şi subversive. Tatăl său fusese general, sub comanda lui Napoleon, dar îşi păstrase relaţiile cordiale cu conspiratorii implicaţi în complotul împotriva împăratului. Unul dintre aceştia era, de fapt, concubinul doamnei Hugo, locuia sub acelaşi acoperiş cu ea şi avea un rol important în educaţia fiului ei, fiind naşul şi mentorul tânărului Victor. Astfel, la vârsta de şapte ani, Hugo a intrat în lumea intrigilor, a conspiraţiilor şi a societăţilor secrete. Când a împlinit şaptesprezece ani, era deja un discipol înfocat al lui Charles Nodier şi de la acesta şi-a dobândit cunoştinţele enciclopedice legate de arhitectura gotică, care ies atât de frapant în evidenţă în *Cocoşatul de la Notre Dame*. În 1819, Hugo şi fratele său au înfiinţat, împreună cu Nodier, o editură care publica o revistă sub îndrumarea celui din urmă. În 1822, a avut loc căsătoria lui Hugo, care a fost o

ceremonie specială, desfăşurată la Saint Sulpice. Cu trei ani mai târziu, el şi Nodier au făcut, fiind însoţiţi de soţiile lor, un lung voiaj prin Elveţia. În acelaşi an 1825, cei doi prieteni au călătorit împreună, pentru a asista la încoronarea lui Carol al X-lea. În anii care au urmat, Hugo şi-a organizat propriul său salon, care îl copia pe al lui Nodier, fiind frecventat, în mare măsură, de aceleaşi celebrităţi. Iar în 1844, când a murit Nodier, Hugo a fost unul din cei care s-au ocupat de organizarea funeraliilor. Ca şi Newton, Hugo era un om profund religios, dar credinţele sale erau extrem de neortodoxe. Ca şi Newton, combătea *Sfânta Treime* şi nu recunoştea divinitatea lui Iisus. Ca urmare a influenţei lui Nodier, întreaga sa existenţă a fost pătrunsă de concepţiile ezoterice, gnostice, cabalistice şi hermetice – preocupări care figurează, la loc de cinste, în poezia şi proza sa. Şi se ştie că a avut legături şi cu aşa-numitul *Ordin al Roza-Crucii*, din care făceau parte, de asemenea, Eliphas Levi şi tânărul Maurice Barres. Atitudinile politice ale lui Hugo au fost, întotdeauna, o sursă de nedumeriri pentru critici şi pentru istorici şi sunt prea complexe, prea inconsistente, prea influenţate de alţi factori, pentru a fi analizate aici. Totuşi, ni s-a părut semnificativ faptul că, în ciuda admiraţiei sale personale pentru Napoleon, Hugo a fost un regalist convins, care a întâmpinat cu bucurie restaurarea vechii dinastii a Bourbonilor. În

acelaşi timp, se pare că îi considera pe aceştia acceptabili numai în mod provizoriu – ca pe o modalitate de a umple un gol. După toate aparențele, îi disprețuia pe toți, condamnîndu-l, cu înverşunare, mai ales pe Ludovic al XIV-lea. Monarhul pe care Hugo îl susținea cu entuziasm – şi care îi era chiar prieten apropiat – era Ludovic – Filip, „*regele cetățean*” care fusese ales ca reprezentat al unei monarhii populare. Prin căsătorie, acesta era aliat cu casa de Habsburg-Lorena. Soția sa era, de fapt, nepoata de unchi a lui Maximilian de Lorena.

CLAUDE DEBUSSY. Debussy s-a născut în 1862. Şi, desi provenea dintr-o familie săracă, a intrat cu uşurință în legătură cu persoane bogate şi influente. Când era încă adolescent, a fost primit, ca pianist, în castelul metresei preşedintelui Franței şi chiar se pare că i-a fost prezentat şefului statului. În 1880, a fost adoptat de o rusoaică aristocrată, care îl protejase pe Tchaikovsky, şi împreună cu care a călătorit în Elveția, Italia şi Rusia. În 1884, după ce a obținut un prestigios premiu muzical, a studiat, pentru o vreme, la Roma. Între 1887 şi 1906, a locuit cel mai mult la Paris, dar anii care au precedat această perioadă, ca şi în cei care i-au urmat, au fost dedicați călătoriilor. Se ştie că, în timpul acestor călătorii, a intrat în contact cu numeroase personalități remarcabile. Ne-am străduit să aflăm dacă vreuna dintre acestea avea vreo legătură cu familiile ale

căror genealogii figurează în „*documentele Prioriei*”, dar eforturile noastre s-au dovedit, în cea mai mare parte, inutile. S-a aflat că Debussy era ciudat de discret în ceea ce îi privea pe aristocraţii şi pe politicieni care se numărau printre cunoştinţele sale. Multe dintre scrisorile sale nu au fost publicate; iar din celelalte au fost şterse, cu scrupulozitate, numele importante şi chiar, adeseori, fraze întregi. Se pare că Debussy l-a cunoscut pe Victor Hugo prin intermediul poetului simbolist Paul Verlaine. Ulterior, a pus pe muzică o parte a lucrărilor acestuia. De asemenea, a devenit un membru esenţial al cercurilor simboliste care, în ultimul deceniu al secolului, dominau viaţa culturală pariziană. Aceste cercuri erau uneori ilustre, alteori bizare, alteori ilustre şi bizare. Din ele făceau parte tânărul cleric Emile Hoffet şi Emma Calve – datorită cărora Debussy l-a întâlnit pe Saunière. Un alt membru era magicianul enigmatic al poeziei simboliste franceze, Stephane Mallarme – dintre ale cărui capodopere Debussy a pus pe muzică *L 'Apres Midi d'un Faune (După-amiaza unui faun).* Mai era şi Maurice Maeterlinck, dramaturgul simbolist a cărui dramă merovingiană, *Pelleas et Melisande (Pelleas şi Melisande)*, a fost transformată de Debussy într-o opera celebră în întreaga lume. Era, de asemenea, şi flamboaiantul conte Philippe Auguste Villiers de L'Isle-Adam, care a scris Axel, o piesă de teatru rozicruciană. Deşi nu a putut fi finalizată

datorită morții autorului, în 1918, Debussy a început să compună un libret pentru această dramă ocultă, cu intenția de a o transforma, de asemenea, într-o operă. Tot din aceleaşi cercuri mai făceau parte şi cei care dădeau strălucire vestitelor serate din fiecare marți ale lui Mallarme – Oscar Wilde, W. B. Yeats, Stefan George, Paul Valery, André Gide şi Marcel Proust. Cercurile din care făceau parte Debussy şi Mallarme erau inițiate în ezoterism. Şi, în acelaşi timp, se intersectau cu altele, încă şi mai ezoterice. Astfel, Debussy a fost realmente asociat cu cele mai proeminente personalități din aşa-numita „*renaştere a ocultismului*” francez.

JEAN COCTEAU. Născut în 1889, Cocteau ni s-a părut cât se poate de nepotrivit în calitate de candidat la funcția de mare maestru al unei influente societăți secrete. Dar, la prima vedere, şi alte nume de pe lista respectivă ne-au creat aceeaşi impresie. Pentru aproape toți aceştia, investigația noastră a scos la iveală anumite conexiuni de foarte mare interes. Însă, în ceea ce îl priveşte pe Cocteau, descoperirile de acest gen au fost extrem de puține. Totuşi, este demn de menționat faptul că Jean Cocteau a crescut în ambianța „*coridoarelor puterii*” – provenea dintr-o familie proeminentă din punct de vedere politic, iar unchiul său era un diplomat de vază. În ciuda vieții sale boeme de mai târziu, niciodată nu s-a despărțit definitiv de aceste sfere

influente. Deşi comportamentul său a fost adesea imoral, a rămas în strânsă legătură cu persoane plasate în cercuri aristocratice şi politice foarte înalte. Ca mulţi dintre marii maeştri prezumtivi – cum ar fi Boyle, Newton sau Debussy –, Cocteau părea să privească problemele politice cu o sublimă detaşare. În timpul ocupaţiei germane, nu a luat parte activă la *Rezistenţă*, dar şi-a făcut cunoscută antipatia faţă de regimul lui Petain. Şi, după război, se pare că De Gaulle i-a acordat o consideraţie deosebită, iar fratele acestuia l-a împuternicit să ţină o cuvântare publică importantă, referitoare la statul francez. Din punctul nostru de vedere, cea mai convingătoare mărturie în favoarea afilierii lui Cocteau la *Prioria din Sion* rezidă în lucrările sale – cum ar fi filmul *Orphee (Orfeu)* sau piesele de teatru precum *The Eagle has Two Heads (Cele două capete ale vulturului)* (referitoare la împărăteasa Elisabeta de Austria, din casa de Habsburg) sau decoraţiunile de genul celor din biserica *Notre Dame de France* din Londra. Totuşi, semnătura sa de pe statutul *Prioriei din Sion* are cea mai mare putere de convingere.

BIBLIOGRAFIE

1. DOCUMENTELE PRIORIEI

ANTOINE L'ERMITE, *Tresarmerovingien a Rennes-Je-Chateau* (Anvers, 1961).

BEAUCEAN, Nicolas, *AuPays de la Reine Blanche* (Paris, 1967).

BLANCASALL, Madeleine, *Les Descendants merovingiens ou l'enigme du Razes Wisigoth* (Geneva, 1965).

BOUDET, Henri, *La Vraie Langue celtique*, ediție facsimil cu o,, prefață de Pierre Plantard de Saint-Clair (Paris, 1978).

CHERISEY, Philippe de, *Circuit* (Liege, 1968).,,Q,, CHERISEY, Philippe de, *L 'Or de Rennes pour un Napoleon*, (Liegg,, 1975).

CHERISEY, Philippe de, *L 'Enigme de Rennes* (Paris, 1978

DELAUDE, Jean, *Le Cercle d'Ulysse* (Toulouse, 1977).

FEUGERE, Pierre, SAINT-MAXNET Louis şi KOKER, Gaston de, *Le Serpent rouge* (Pontoise, 1967).

HISLER, Anne Lea, *Rois et gouvemants de la France*, (Paris, 1964).

HISLER, Anne Lea, *Trişor au pays de la Reine Blanche* (I 969).

LOBINEAU, Henri, *Genealogie des rois merovingiens et origine des diverses familles francaises et Strangeres de souche merovingienne* (Geneva, 1956).

LOBINEAU, Henri, *Dossiers secrets d 'Henri Lobineau* (Paris, 1967).

MYRIAM, D., „Les Bergers d'Arcadie", *Le Charivari*, numărul 18, (Paris, 1973).

ROUX, S.,Z,' *AffairedeRennes-le-Chateau* (Levallois-Perret, 1966).

STUBLEIN, Eugene, *Pierres gravees du Languedoc* (Limoux, 1884). Reproducerea planşelor XVI pînă la XXIII după Abbe Joseph Courtauly (Villarzel-du-Razes, 1962).

2. REFERINȚE GENERALE

ADDISON, C. G., *The history of theKnights Templars* (Londra, 1842)

ALART, M., „Suppression de l'Ordre du Temple en Roussillon". *Bulletin de la societe agricole*,*'scientifique et litteraire des Pyrenees Orientales*, volumul 15 (Perpignan, 1867).

ALBON, M. de, *Cartulaire general de l'Ordre du Temple* (Paris, 1913).

ALLEGRO, J. M., *TheDead Şea Scrolls*, ediția a 2-a (Harmondsworth, 1975).

ALLEGRO, J. M., *The Treasure ofthe CopperScroll* (Londra, 1960).

ALLIER, R., *La Cabale des devots*, *1627-1666* (Paris, 1902).

ALLIER, R., *Une Societe secrete au XVIIe siecle*. *La Compagnie du Tres-Saint Sacrement* (Paris, 1909).

ANDERSON, J., *The Constitution of the Free Masons* (Paris, 1723).

ANDERSSOHN, J. C., *The Ancestry and Life ofGodfreyof Boutilon* (Bloomington, 1947).

Annuaire eccJesiastique(*Paris*, 1896)

ANSELM, Le *P*.,*Historie genealogique et chronologique de la maison royal de France*, 9 volumul (Paris, 1726-1733)

ARBOIS DE JUBAINVILLE, M. H. *d'*,*Historie des ducs et des comtesde Champagne*, 1 volumul (Paris 1859-1869)

ARCONS, C, D', *Du Flux et reflux de la mer et des longitudes avec des observations sur les mines metalliques de France* (Paris, 1667)

AUBERT DE LA CHENAYE DES BOIS, F. A., *Dictionaire de la noblesse*, 19 volumul, ediția a 3-a (Paris, 1863-1876).

AUGUSTE, *A*., *La Compagnie du Saint-Sacrement a Toulouse* (Paris, 1913).

BANDER, R, *The Prophecies ofStMalachy and St Columbkille*, ediția a 4-a (Gerards Cross, 1979).

BARBER, M., *The Trial ofthe Templars* (Cambridge, 1978).

BARBER, R., *Kihg Arthurin Legend andHistory* (Ipswich, 1973).

BARBER, R., *The Knight and Chivalry*, ediția a 2-a (Ipswich, 1973).

BARING-GOULD, S., *Curious Myths of the Middle Ages* (Londra, 1881).

BARRAL, A. *de*,*Legendes capetiennes* (Tours, 1884).

B ARTHELEMY, E. de, *Obituaire de la Commanderie du Temple de Reims* (Paris, 1882).

BEGOUEN, Compte de, *Une Societe emule de la Compagnie du*

Saint-Sacrement:*L'AA de Toulouse* (Paris, 1913). f

BERNADAC, C., *LeMystere Otto Rahn* (Paris, 1978).

BERNSTEIN, H., *The Truth about „TheProtocols*" (New York, 1935). '!BIRCH, T., *TheLife ofRobertBoyle* (Londra, 1744).

BLUNT, *A*.,*NicolasPoussin* (Londra, 1967).

BOUQUET, M. (ed.), *Recueil des historiens des Gaules et de la France*, volumul 15 (Paris, 1738)

BRANDON, S. G. F., *Jesus and the Zealots* (Manchesțer, 1967)

BRANDON, S. G. F., *The Trial of Jesus ofNazareth* (Londra, 1968)

BROWNLEE, W. H., „Whence the Gospel According to John", ta James H. Charlesworth (*ed*.) *John and Qumran* (Londra, 1972).

BRUEL, A., „Chartes d'Adam, Abbe de N-D Mont-Sion et le Prieure de Saint-Samson D'Orleans", /?evue *de L'Orient Latin*, voJ. 10 (Paris, 1905).

BULL, N. J., *TheRise ofthe Church* (Londra, 1967).

CALMET, Dom, „Des Divinites payennes", în *Oeuvres inedites* de Dom A. Calmet, seria I (Saint-Die, 1876).

CARPENTER, R., *Folk-tale*, *Fiction and Saga în the Homeric Epics* (Los Angeles, 1946).

CARRIERE, V., *Histoire et cartulaire des Templiers de Provins* (Paris, 1919).

CĂȚEL, G. de, *Memoires del'histoire du Languedoc* (Toulouse, c\ 1633).

CHADWICK, H., *The Early Church* (Harmondsworth, 1978), CHADWICK, H., *Priscillian of Avii a* (Oxford, 1976), au;vupagina

CHADWICK, *U*., *Le Charivari*, numărul 18 (Paris, Oct-Dec. 1973). JîA

CHASSANT, A., şi TAUSIN, H., *Dictionnaire des devises*.^,'^ *historiques et heraldiques* (Paris, 1878).

CHATELAIN, U. *V*.,*Le SurintendantNicolas Fouquet* (Paris, 1905)

CHAUMEIL, J, L., *Le Tresordu triangle d'or* (Paris, 1979).

CHRETIEN DE TROYES, *Le Conte du Graal*, publicat sub titlul *The Story of Grail*, traducere de Robert W, Linker, ediția a 2-a (Chapel Hill, 1952).

COCHET, Abbe, *Le Tombeau de Childeric I er* (Paris, 1859).

COHN, H., *The Trial andDeath ofJesus* (New York, 1971). iho

COHN, N., *ThePursuit of the Millennium* (St. Albans, 1978).

COHN, N., *Warrant for Genocide* (Harmondsworth, 1970).

COLLIN, H., „Aprea Azincourt, Barr, capital ducale et la compagnie du Levrier Blanc", *Bulletin des societes d 'histoire et d'archeologie de la Meuse*, numărul 12 (Barr-le-Duc, 1975)

COURRENT, P., *Notice historique sur les bains de Rennes* (Carcassonne, 1934).

CURZON, H., de, *La Regie du Temple* (Paris, 1886).

CUTTS,E. L., *The Sepulchral Slabs and Crosses of the Middle Ages* (Londra, 1849).

DARAUL, *A*., *A Historypf Secret Societies* (New York, 1969).

DELABORDE, H. F., *Jean de Joinville et les seigneurs de Joinville* (Paris, 1894).

DEMAY, G., *Inventaire des sceaux de la Normandie* (Paris, 1881).

DENYAU, R., *Historie politique de Gisors et du pays de Vulcsain* (Gisors, 1629). Manuscris din Biblioteca din Rouen Col. Montbret 219,V 14a.

DESCADEILLAS, R., „Mythologie du tresor de Rennes”, *Memoires de la societe de Carcassonne*, seria a 4-a., volumul 7, partea a 2-a (Carcassonne, 1974).

DESCADEILLAS, R., *Rennes et se demiers seigneurs* (Toulouse,,i 1964).

DIDRIT, Abbe Th, „La Montagne de Sion-Vaudemont et son sanctuaire”, *Memoires de la societe d’archeologie Lorrene*, seria a 3-a.;. volumul 27 (Nancy, 1899).

DIGOT, A., *Histoire de Lorraine* (Nancy, 1856).

DIGOT, A.., *Histoire du royaume d’Austrasie* (Nancy, 1863).

DIGOT, A., „Memoire sur les etablissements de l’Order du temple en Lorraine”, *Mewoires de la societe d’archeologie Lorraine*, seria a 2-a, volumul 10 (Nancy,1868).

DIGOT, R, *Notice historique sur Notre-Dame-de-Sion* (Nancy, 1856).

DILL, S., *Roman Society în Gaul în the Merovingian Age* (Londra, 1926).

DOBBS, B. G. T., *The Foundation ofNewton’sAlchemy*(*Cambrige*, 1975).

DODD, C. H., *Historical Tradition în the Fourth Gospel* (Cambrige, 1963).

DODU, G., *Histoire des institutions dans le royaume latin de Jerusalem* (Paris, 1894).

DOINEL, J. S., *Notre surle Roi Hilderik III* (Carcassonne, 1899).

DRUMMOND, J, S., *The Twentieth CenturyHoax* (Londra, 1961).

DUMAS. R, *Le Tombeau de Childeric* (Paris, n.d.).

EINHARD, R, *The Life of Charlemagne*. *Two Lives of Charlemagne*, traducere de Lewis Thorpe (Harmondsworth, 1979).

EISENSTEIN, E. L., *The First Profesional Revolutionist Filippo Michele Buonarroti* (Harvard, 1959).

EISLER, R., *The Messiah Jesus and John the Baptist*, traducere de A. H. Krappe (Londra, 1931).

ERDESWICK, S., *A Survey of Staffordshire* (Londra, 1844).

ESQUIEU, L., „Les Templiers de Cahors”, în *Bulletin de la societe scientifiques et artistiques du Lot*, volumul 22 (Cahors, 1897).

EVISON, V. I., *The Fifth-century Invasions South of the Thames* (Londra, 1965).

FEDIE, L., *Le Comte de Razes et le Diocese d ‘Alet* (Carcassonne.;, > 1880: retipărit la Bruxelles, 1979).

FINKE, H., *Papsttum und Untergang des Templerordens* (Munster, 1907).

FOLZ. R., „Tradition hagiographique et le culte de Saint Dagobert, roi des Francs”, *Le Moyen Age*, seria a 4-a, volumul 18 (Bruxelles, 1963).

FORTUNE, D., *The Mystical Qabalah*, ediția a 9-a (Londra, 1970).

FRAPPIER, J., *Cretien de Troyes* (Paris, 1968).

FRENCH, P. J., *John Dee*: *The World of Elizabethan Magus* (Londra, 1972).

FRY, L., *WatersFlowingEastward*, *the War against theKingship of Christ* (Londra, 1965).

Genealogy ofGenevill ofTrime, manuscris din Brit. Lib. Harley 1425, f. 127.

GERARD, P, şi MAGNOU, E., *Cartulairea des Templiers de Douzens* (Paris, 1965)

GILLES, M., *Histoire de Sabie* (Paris,1683).

GOODENOUGH, E. R., *Jewish Symbolsin the Greco-Roman Period* (New York, 1953).

Gospel of the Infancy of Jesus Christ, în *The Lost Books of the* ‘v *Bible*, ed. Rutheford H. Platt (New York, 1974).

Gospel of Peter, în The *Lost Books of the Bible*, ed. Rutheford H.

Platt (New York, 1974).;’

GOULD, R. E, *The History ofFreemasonry*, 6 volumul (Londra, n.d.).

GOUT, P., *Le Mont-Saint-Michel* (Paris, 1910).

GRAVES, R., *The Greek Myths*, ediție revizuită (Harmondsworth, 1978).

GRAVES, R., *King Jesus*, ediția a 4-a (Londra, 1960).

GRAVES, R., TTîe *White Goddess*, ediție revizuita (Londra, 1977).

GREGORY OF TOURS, *The History of the Franks*, traducere de Lewis Thorpe (Harmondsworth, 1977).

GREUB, W., „The Pre-Christian Grail Tradition of the Three Kings”, *Mercury Star Journal*, volumul 5, numărul 2 (Vara 1979), (Extras din *Wolfram von Eschenbach und die Wirklichkeit des Grals*.)

GROUSSET, R., *Histoire des croisades et du royaume franc de*,,',,'..'. *Jerusalem* (Paris, 1934-1936).

HAGENMEYER, H., Le *Vrai et le faux surPierre L 'Herniile*, >V traducere de Furcy Raynaud (Paris, 1883).

HALEVI, Z., *Adam and the Kabbalistic Tree* (Londra, 1974). I.:

HALSBERGHE, G. H., *The Cult of Sol Invictus* (Leiden, 1972).

HAY, R, A., *Genealogie ofSainteclaires ofRosslyn* (Edinburgh, 1835).

HENDERSON, G. D., *ChevalierRamsay* (Londra,1952).

The Interlinear Greek-English New Testament, traducere de Alfred Marshall, ediția a 2-a (Londra, 1967).

IREMONGER, F. A., *William Temple Archbishop of Canterbury*, *His Life andLetters* (Londra, 1948).

IRENAEUS OF LYONS, *Pive Books of S. Irenaeus*, *Bishop ofLyons against Heresies*, traducere de John Keble (Londra, 1872);

JAFFUS, F., *La Cite de Carcassonne et les tresors des Wisigoths* (Carcassonne, 1867).

JEAN DE JOINVILLE, *Life of Saint Louis*, *în Chronicles of the*

Crusades, Trad. Margaret R.B. Shaw (Harmondsworth, 1976). ro.

JOSEPHUS, *The Jewish War*, Trad, G.A. Williamson (Harmondsworth,1978).

JOURDANNE, G., *Folk-Lore de L 'Aude*, ediția a 2-a (Paris, 1973).

JOYCE, D., *The Jesus Scroll* (Londra, 1975).

KING, F., *The Secret Ritual s of The O.T.O*. (Londra, 1973).

KLAUSNER, J. G., *Jesus ifNazareth* (Londra, 1925)...w

The Koran, traducere de N. J. Dawood (Harmondsworth, 1977).

LABOUISSE-ROCHEFORT, A. de, *Les Amours*, *a Eleonore*, ediția a 2-a (Paris, 1818).

LACORDAIRE, J.B.H., *StMaryMagdalen* (Londra, 1880).

LALANNE, L., *Dicyionnaire historique de la France* (Paris. 1877)

LANIGAN, J., *An EcclesiasticalHistory ofIreland*, ediția a 2-a (Dublin, 1829).

LAUTH, F., „Tableau de l'au dela”, *Memoires de la societe des arts et des sciences de Carcassonne*, seria a 3-a, volumul 5 (Carcassonne, 1937-1940).

LECOY DE LAMARCHE, R. A., *Le Roi Rene* (Paris, 1875).

LEES, B. A., *Records ofthe Templarsin England în the Twelfth Century* (Londra, 1935).

LE FORESTIER, R., *La Franc-Maconnerie occultiste* (Paris, 1928).

LE FORESTIER, *R*., *La Franc-Maconnerie templiere et occultiste auxXVIIIe etXIXe siecles* (Paris, 1970).

LE MĂRIE, F., *Histoire et antiquitez de la viile et duche d 'Orleans*, ediția a 2-a (Orleans, 1648).

LEONARD, E.-G., *Introduction au cartulaire manuscrit du Temple* (Paris, 1930).

LEPINOIS, E. de, „Lettres de Louis Fouquet a son frere Nicolas Fouquet”, din *Archives de l'art francais*, seria a 2-a, volumul 2 (Paris, 1861-6).

LEVILLAIN, L., „Les Nibelungen historiques”, *Annales du Midi*, anul 49 (Toulouse, 1938).

LILLEY, A. L., *Modernism*; *A Record and Review* (Londra, 1908).

LIZERAND, G., *Dossier de l'affaire des Templieres* (Paris, 1923).

LOBINEAU, G. *A*., *Histoire de Bretagne* (Paris, 1707).

LOOMIS, R.S., *Arthurian Tradition and Chretien de Troyes* (New York, 1949).

LOOMIS, R.S., *The Grail* (Cardiff, 1963)

LOYD, L. C., *The Origins ofsome Anglo-Norman Families*, ed. C.T. Clay şi D. C. Douglas (Leeds, 1951).

LUCIE-SMITH, E., *Symbolist Art* (Londra, 1977).

The Mabinogion, traducere de Jeffrey Gantz (Harmondsworth, 1977).

MACCOBY, *H*.,*RevolutionJnJudaea* (Londra, 1973).

MADDISON, R.E.W., *The Life oftheHonourableRobertBoyle*, FJ?.S. (Londra, 1969).

MANUEL, F.E., *A Portrait ofIsaac Newton* (Cambridge, Mass., 1968).

MĂRIE, F., *Rennes-le-Chateau*, *etude critique* (Bagneux, 1978).

MAROT, P, *Le Symbolisme de la croix de Lorraine* (Paris, 1948).

MAZIERES, Abbe M-R., „Une curieuse affair du XIIe siecle, celle du «Puig des Lepreux» a Perpignan", *Memoires*

de la societe des arts et des sciences de Carcassonne, seria a 4-a., volumul 4 (Carcassonne, 1960-1962).

MAZIERES, Abbe M-R., „Une Episode curieux, en terre d'Aude, du proces des Templiers", *Memoires de la societe des arts et des sciences de Carcassonne*, seria a 4-a., volumul 5 (Carcassonne, 1963-1967).

MAZIERES, Abbe M-R., „Recherches historiques a Canipagne-sur-Aude", *Memoires de la societe des arts et des sciences de Carcassonne*, seria a 4-a., volumul 4 (Carcassonne, 1960-1962).

MAZIERES, Abbe M-R., „La Venue et le sejour des Templiers du Roussillon a la fin du XIIIeme siecle dans la vallee du Bezu (Aude)", *Memoires de la societe des arts et des sciences de Carcassonne*, seria a 4-a., volumul 3 (Carcassonne, 1957-1959).

MELVILE, M., *La vie des templiers*, ed. 2, (Paris, 1974).
”V, MICHELET, M., *Proces des Templiers*, *2* volumul (Paris, 1974).

MICHELL, H., *Sparta* (Cambridge, 1964).

The Nag Hammady Library în English, tradusă de membrii Proiectului Biblioteca Coptă Gnostică din Institutul pentru Antichitate şi Creştinism, condus de James M. Robinson (Leiden, 1977).

NATES, G. de, *Liber Accusationis în Paulum Sextum* (St. Parres les Vaudes, 1973).

NELLI, R., *Les Cathares* (Toulouse, 1965).

NELLI, R., *Dictionnaire desheresies meridionales* (Toulouse, 1968).

NELLI, R., *La philosophie du catharisme* (Paris, 1978).

NIEL, R, *Les Cathars deMontsegur* (Paris, 1973).

NILUS, S., *Protocols of theLeamedElders ofZion*, traducere de „'° Victor F. Marsden (Londra, 1923).

NOD IER, C., *Con țes*, ed. Pierre-Georges Castex (Paris, 1961).

NODIER, C., *History of the Secret Societies of the Army* (Londra, 1815). Publicată anonim.

NODIER, C., *Voyages pittoresques et romantiques dans l'ancienne France*, Normandy, 3 volumul (Paris, 1820-1878).

NOONAN, J. T., *Contraception* (New York, 1967).

OLDENBOURG, Z., *Massacre at Montsegur* (Londra, 1961).

ORLY, M. E., „Topographie de la montagne de Sion-Vaudemont", Memoires de la societe d'archeologie Lorraine, seria a 2-a, volumul 10.M-.1 (Nancy, 1868).

ORR, *L*,*Les Oeuvres de Guiot deProvins* (Manchester, 1915).

ORT, L. J. R., *Mani*: *A Religio-historical Description ofhis Personality* (Leiden, 1959).

PAGELS, E., *The Gostic GospeJs* (Londra, 1980). 'A:-'.

PANGE, J. de, *L 'Auguste Maison de Lorraine* (Lyon, 1966).

PAOLI, M., *Les Dessous d 'une ambition politique*, (Nyon, 1973).

PARRINDER, G.,*Jesusin the Qur'an* (Londra, 1985).

PEREY, J., *Charles de Lorraine et la cour de Bruxelles* (Paris, 1908).

The Perlesvaus, traducere de Sebastian Evans sub titlul *The High History of the Holy G răii*, ed. nouă (Londra, 1969).

PEYREFITTE, R., „La Lettre Secrete", Le Symbolisme, numărul 356

(Paris, aprilie-iunie 1982). PHIPPS, W. E., *The Sexuality ofJesus* (New York, 1973).

PHIPPS, W. E., *Was JesusMarried*? (New York, 1970). > vnu', PINCUS-WITTEN, R., *Occult Symbolism în France*: *Josephin Peledan and the Salons de la Rose-Croix* (Londra, 1976).

PINGAUD, L., *La Jeunesse de Charles Nodier* (Besancon, 1914).

PIQUET, J., *DesBanquiers au Moyen Age*: *les Templiers* (Paris, 1939).

PLOT, R., *The Natural History of Staffordshire* (Oxford, 1686).

PONSICH, P., „Le Conflent et şes comtes du IXe au XIle Siecle”, *Etudes Roussillonnaises*, anul întâi, numărul 3-4 (Perpignan, iulie-decembrie, 1951).

POULI, G., *La Maison Ducale de Barr*, volumul I (Rupt-sur-Moselle, 1977).

POWICKE, F. M., *TheLoss ofNormandy*, ed. a 2-a (Manchester, 1961).

PROCOPIUS OF CAESAREA, *History of the Wars*, traducere de H. B. Dewing (Londra, 1919).

PRUTZ, H. G., *Entwicklung und Untergang des Tempelherrenordens* (Berlin, 1888).

QUATREBARBES, T. de, *Oeuvres completes du roi Rene* (Angers, 1845).

Queste del Saint Graal, traducere de P. M. Matarasso, sub titlul *The quest of the Holy Grail* (Harmondsworth, 1976).

RABINOWITZ, J. J., „The Title de Migrantibus of the *Lex Salica* and the Jewish *Herem Hayishub*”, *Speculum*, volumul 22 (Cambridge, Mass., ian. 1947).

RAHN, O., *Croisade contre le Graal*, traducere de Robert Pitrou (Paris, 1974).

RAHN, O., *La Court de Lucifer*, traducere de Rene Nelli (Paris, 1974).

RENE D'ANJOU, *Le Livre du cuer d'amours espris*, manuscris din Biblioteca Națională din Viena, Cod. Vind. 2597.

REY, E.-G., „Chartes de l'Abbaye du Mont-Sion", *Memoires de la Societe naționale des antiquaires de France*, seria a 5-a, volumul 8 (Paris, 1887).

REY, E.-G., *Les Familles d'Outre-mer* (Paris, 1869).

RICHEY, M. F., *Studies of Wolfram von Eschenbach* (Londra, 1957).

ROBERTS, J. M., *The Mythology of the Secret Societes* (St. Alabans, 1974).

ROCHE, D., „La Capitulation et le bucher de Montsegur", în *Memoires de la societe des arts et sciences de Carcassonne*, seria a 3-a, volumul 7 (Carcassonne, 1944-1946).

ROETHLISBERGER, B., *Die Architektur des Graltempels im Jungem Titurel* (Nendeln, 1970).

ROHRICHT, *R.*,*RegestaRegniHierosolymitani* (Innsbriick, 1893).

ROSNAY, F. de, *Le Hieron du Val d'Or* (Paray-le-Monial, 1900).

ROUGEMENT, D. *de*,*Lovein the Western World* (New York, 1940).

RUNCIMAN, S., *A History of the Crusades* (Harmondsworth, 1978).

RUNCIMAN, S., *The Medieval Manichee* (Cambridge, 1969).

SABARTHES, A., (ed.), *Dictionnaire topographique du departement de l'Aude* (Paris, 1912).

SAINT-CLAIR, L. A. de, *Histoire Genealogique de familie de Saint*-C/a/r (Paris, 1905).

SAINTE-MARIE, L. de, *Recherches historiques surNevers* (Nevers, 1810).

SAXER, V., *Le Culte de Marie Madeleine en Occident* (Paris, 1959).

SCHONFIELD, H. J., *ThePassover Plot* (Londra, 1977).

SCHOTTMULLER, K., *Der Untergang des Templer-Ordens* (Berlin, 1887).

SEDE, G. *de*,*L'OrdeRennes* (Paris, 1967). (Publicată, de asemenea, ca ediție de buzunar sub titlul *Le Tresor maudit*).

SEDE, G. *de*,*LaRacefabuleuse* (Paris, 1973).

SEDE, G. de, *Signe*: *Rose* + *Croix* (Paris, 1977).

SEDE, G. de, *Les Templiers sont parmi nous* (Paris, 1976).

SEDE, G. de, *Le Vrai Dossier de l'enigme de Rennes* (Vestric, 1975).

SEWARD, D., *The monks of War* (St. Albans, 1974).

SHAH, L, *The Sufis* (Londra, 1959).

SIMON, E., *The Piebald Standard* (Londra, 1959).

SMITH, M., *The Secret Gospel* (Londra, 1974).

SMITH, M., *Jesusthe Magician* (Londra, 1978).

SOULTRAIT, G. de (ed.), *Dictionnaire topographique du departement delaNievre* (Paris, 1865).

STALEY, E., *KingRene d'Anjou andHis Seven Queens* (Londra, '„' 1912).

STEEGMULLER, F., *Cocteau*: *ABiography* (Londra, 1970). „;

SUMPTION, J., *The Albigensian Crusade* (Londra, 1978).

TAYLOR, K. J. P., *The War Plans ofthe GreatPowers*, *1880-1914* (Londra, 1979).

THOMAS, *K*..,*Religion and the Decline of Magic* (Harmondsworth, 1980)

THORY, C, A., *Acta Latomorum ou chronologie de l'histoîre de la franchemaconnerie Francaise et Strângere* (Paris, 1815).

TILLERE, N., *Histoire de l'Abbaye d 'Orval* (Orval, 1967).

TOPENCHARON, *V*.,*Boulgres et Cathares* (Paris, 1971).

ULLMANN, W., *A History ofPolitical Thought*: *The Middle Ages*, ed. rev. (Harmondsworth, 1970).

VACHEZ, A., *LeşFamilles chevaleresques du Lyonnais* (Lyon, 1875).

VAISSETE, J. J., „Dissertation sur l'origine des Francs", Collection des *Meilleurs Dissertations*, volumul I (Paris 1826)

VAISSETE, J. J., şi VIC. C de, *Histoire generale de Languedoc avec des notes et les pieces justificatives*, sub îndrumarea lui Edouard Dulaurier (Toulouse, 1872). 505

VAZART, *L*.,*Abrege de l'histoire de Franca*, *les gouvemants et rois de France* (Paris, 1978).

VERMES, G., *The Dead Şea Scrolls în English*, edita a 2-a (Harmondsworth, 1977).

VERMES, G., *Jesus the Jew* (Londra, 1977).

VICENT, Le R. P., *Histoire de l'ancienne image miraculeuse de NotreDame de Sion* (Nancy, 1698).

VICENT, Le R. P., *Histoire fidelle de St Sigisberg XII Roy*, *d'Austrasie*, *et III du nom*. *Avec un abrege de la vie du RoyDagobert son fils* (Nancy, 1702).

VOGUE, M. de, *Les Eglises de la terre sainte* (Paris, 1860).

WAITE. A. E., *TheHidden Church of the Holy Grail* (Londra, 1909).

WAITE. A. *E*.,*ANewEncyclopedia of Freemasonry* (Londra, 1921).

WAITE. A. E., *The Real History of the Rosicrucians* (Londra, 1887).

WALKER, D. P., *TheAncient Theology* (Londra, 1972).

WALKER. D. P., *Spiritual and Demonic Magic from Ficino to Campanella* (Londra, 1 975).

WALLACE-HADRILL, J. M., *The Long-haired Kings* (Lonfra, 1962).

WARDS, J. M., *Freemasonry and the Ancient Gods*, ediția a 2-a (Londra, 1926).

WESTON, *J. L.*, *From Ritual to Românce* (Cambridge, 1 920).

Wiliam. *Count of Orange*, ed. Glanville Price (Londra, 1095).

WILLIAM OF TYRE, *A History ofDeeds Done Beyond the Şea*, traducere de Emily Atwater Babcock şi A.C. Krey, 2 volumul (New York, 1943).

WIND, E., *Păgân Mysteries în the Renaissance*, ed. rev. (Oxford, 1980).

WINTER, P., *On the Trial of Jesus* (Berlin, 1961).

WURZBURG, Johann von, *Description of the Holy Land*, *by John of Wurzburg*, A.D. 1160-1170. Trad. Aubrey Stewart, Palestine Pilgrims Text Society, volumul 5 (Londra, 1897)

YATES, F. A., *TheArt of Memory* (Hardmondsworth. 1978).

YATES, F. A., *Giordano Bruno and the Hermetic Tradition* (Londra, 1978).

YATES, F. A., *The Occult Philosophy în the Elizabethan Age* (Londra, 1979).

YATES, F. A., *The Rosicrucian Enlightenment* (St. Albans, 1975).

ZUCKERMAN, A. J., *Jewish Princedom în Feudal France* (New York, 1972).

A Delta Book
Published by
Bantam Dell
A Division of Random House, Inc.
New York, New York

Delta is a registered trademark of Random House, Inc., and the colophon is a
trademark of Random House, Inc.
eISBN : 978-0-307-42300-9
10 987654321
Tehnoredactare computerizară MisterRC1969
www.randomhouse.com

Cuprins

Mulțumiri
INTRODUCERE
PREFAȚĂ
PARTEA ÎNTÂI – MISTERUL
CAPITOLUL 1
CĂTUNUL MISTERIOS
RENNES-LE-CHÂTEAU ŞI BÉRENGER SAUNIÈRE
BĂNUITELE COMORI
INTRIGA
CAPITOLUL 2
CATARII ŞI MAREA EREZIE
CRUCIADA ÎMPOTRIVA ALBIGENZILOR
ASEDIUL MONTSEGUR-ULUI
TEZAURUL CATARILOR

TAINA CATARILOR
CAPITOLUL 3
CĂLUGĂRII RĂZBOINICI
CAVALERII TEMPLIERI – versiunea oficială
CAVALERII TEMPLIERI – misterele
CAVALERII TEMPLIERI – latura ascunsă
CAPITOLUL 4
DOCUMENTE SECRETE
PARTEA A DOUA – SOCIETATEA SECRETĂ
CAPITOLUL 5
ORDINUL DIN CULISE
MISTERUL CARE ÎNCONJOARĂ FONDAREA ORDINULUI CAVALERII TEMPLIERI
LUDOVIC AL VII-LEA ŞI PRIORIA DIN SION
„TĂIEREA ULMULUI” DIN GISORS
ORMUS
PRIORIA DIN ORLEANS
„CAPUL” TEMPLIERILOR
MARII MAEŞTRI AI TEMPLIERILOR
CAPITOLUL 6
MARII MAEŞTRI ŞI RÂUL SUBTERAN
RENE D’ANJOU
RENE ŞI ARCADIA
MANIFESTELE ROZICRUCIENE
DINASTIA STUART

CHARLES NODIER ŞI GRUPUL SĂU
DEBUSSY ŞI ROZA-CRUCE
JEAN COCTEAU
CEI DOI IOAN AL XXIII-LEA
CAPITOLUL 7
CONSPIRAŢIE DE-A LUNGUL SECOLELOR
PRIORIA DIN SION ÎN FRANŢA
DUCII DE GUISE ŞI DE LORENA
LUPTA PENTRU TRONUL FRANŢEI
COMPAGNIE DU SAINT-SACREMENT
CASTELUL BARBERIE
NICOLAS FOUQUET
NICOLAS POUSSIN
CAPELA ROSSLYN ŞI PALATUL SHUGBOROUGH
SCRISOAREA SECRETĂ A PAPEI
PIATRA DIN SION
MIŞCAREA CATOLICĂ MODERNISTĂ
PROTOCOALELE SIONULUI
HIERON DU VAL D'OR
CAPITOLUL 8
SOCIETATEA SECRETĂ ÎN ZILELE NOASTRE
ALAIN POHER
MONARHUL ASCUNS
BROŞURILE STRANII DIN BIBLIOTECA NAŢIONALĂ DIN PARIS

TRADIȚIONALIȘTII
CONVENTUL DIN 1981 ŞI STATUTUL SEMNAT DE COCTEAU
M. PLANTARD DE SAINT-CLAIR
POLITICA PRIORIEI DIN SION
CAPITOLUL 9
REGII PLETOŞI
LEGENDA ŞI MEROVINGIENII
URSUL DIN ARCADIA
INTRAREA SICAMBRIENILOR ÎN GALIA
MEROVEU ŞI DESCENDENȚII SĂI
SÂNGELE REGAL
CLOVIS ŞI PACTUL SĂU CU BISERICA
DAGOBERT AL II-LEA
UZURPATORII CAROLINGIENI
ELIMINAREA LUI DAGOBERT AL II-LEA DIN ISTORIE
PRINCIPELE GUILLEM DE GELLONE, CONTE DE RAZES
PRINȚUL URSUS
FAMILIA GRAALULUI
SECRETUL DERUTANT
CAPITOLUL 10
SEMINȚIA SURGHIUNITĂ
PARTEA A TREIA – LINIA DE SÂNGE

CAPITOLUL 11
SFÂNTUL GRAAL
LEGENDELE SFÂNTULUI GRAAL
POVESTEA LUI WOLFRAM VON ESCHENBACH
GRAAL-UL ŞI CABALA
JOCUL CU CUVINTELE
REGII PIERDUŢI ŞI GRAAL-UL
NEVOIA DE A SINTETIZA
IPOTEZA NOASTRE
CAPITOLUL 12
PREOTUL-REGE CARE NU A DOMNIT NICIODATĂ
PALESTINA ÎN VREMEA LUI IISUS
ISTORIA EVANGHELIILOR
STAREA CIVILĂ A LUI IISUS
SOŢIA LUI IISUS
PREAIUBITUL UCENIC
DINASTIA LUI IISUS
RĂSTIGNIREA
CINE ERA BARABA?
AMĂNUNTELE RĂSTIGNIRII
SCENARIUL
CAPITOLUL 13
SECRETUL INTERZIS DE BISERICĂ
ZELOŢII
SCRIERILE GNOSTICE

CAPITOLUL 14
DINASTIA GRAAL-ULUI
IUDAISM-UL ŞI MEROVINGIENII
PRINCIPATUL SEPTIMANIA
SĂMÂNȚA LUI DAVID
CAPITOLUL 15
CONCLUZIE ŞI PREVIZIUNI
ANEXA
PREZUMTIVII MARI MAEŞTRI AI PRIORIEI DIN SION
BIBLIOGRAFIE

Apariția, în urmă cu peste douăzeci de ani, a cărții SÎNGELE SFÎNT ȘI SFÎNTUL GRAAL a declanșat o furtună de controverse ale căror ecouri răsună și acum în întreaga lume. Concluziile la care ajung autorii sînt convingătoare, șocante, iar pentru mulți oameni chiar periculoase. Indiferent de opiniile pe care le aveți, aceasta este o carte pe care nu o veți putea lăsa deoparte.

Argumentele care stau la baza acestei cărți sînt cele care au inspirat, douăzeci de ani mai tîrziu, bestsellerul mondial CODUL LUI DA VINCI.

rao international publishing company

ISBN 973-576-845-3

9789735768454
www.rao.ro
www.raobooks.com